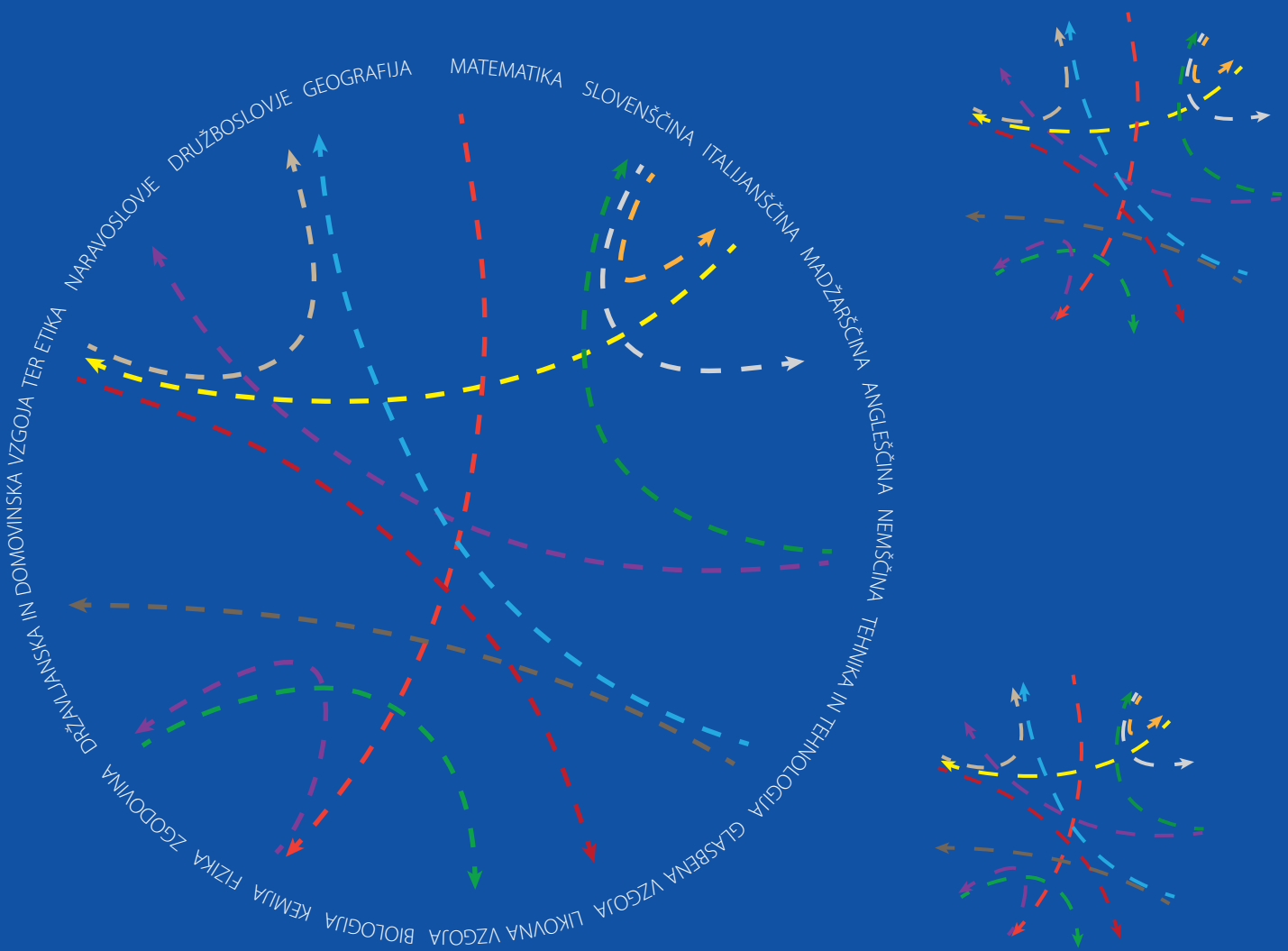
Državni izpitni center

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2023/2024

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2023/2024 je na podlagi 3. člena Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 67/24) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 34. redni seji, z dne 10. 12. 2024.

Izdajatelj
Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Janez Vogrinc

Založnik
Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor
Peter Jenič, urednik
Elizabeta Vovko Ozimek, tehnična urednica,
Jerneja Bone, dr. Stanka Lunder Verlič, Marko Primožič,
mag. Janja Remšak, mag. Mariza Skvarč,
dr. Andrejka Slavec Gornik, dr. Mojca Štraus,
dr. Janez Vogrinc

Avtorji prispevkov

Državna komisija
Peter Jenič
mag. Janja Remšak
mag. Mariza Skvarč
dr. Janez Vogrinc

Državni izpitni center
dr. Gašper Cankar
Alije Jagodnik
David Janet
Saša Masterl
Polona Papler
Marija Prelovšek
Ana Radović
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov

Jezikovni pregled
Martina Oberman Žnidarčič

Računalniško oblikovanje
Bojan Primožič

1. izdaja
ISSN: 1581-5315

Predmetne komisije	
angleščina	dr. Karmen Pižorn (predsednica), Erika Golob, Maja Kovačič, Mina Mazouzi, Darinka Šaubah Kovič, Aleksandra Velenšek, mag. Miha Vrčko, Renata Žetko
biologija	dr. Jelka Strgar (predsednica), Alije Jagodnik, Valerija Krivec, Minka Vičar, mag. Bernarda Sopčič
domovinska in državljanska kultura in etika	dr. Damjan Mandelc (predsednik), Saša Masterl
fizika	dr. Jurij Bajc (predsednik), Vesna Harej, Alije Jagodnik, Alex Wirth, Samo Zanjkovič
geografija	dr. Blaž Repe (predsednik), Saša Masterl
glasbena umetnost	dr. Branka Rotar Pance(predsednica), Inge Breznik, Alije Jagodnik, Anamarija Krvišek Zavec, Mira Prel, Zlatka Terlevič
italijanščina	dr. Sergio Crasnich (predsednik)
kemija	dr. Iztok Devetak (predsednik), Alije Jagodnik, Tjaša Kampos, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna umetnost	dr. Matjaž Duh (predsednik), Andrej Velikonja, Vlasta Henigsman, Saša Masterl
madžarščina	Mária Pisnjak (predsednica), Beatrix Fekonja, Ilona Zadravec Szekeres
matematika	dr. Alenka Lipovec (predsednica), Nermin Bajramović, Klavdija Cof Mlinšek, Urška Čarni, mag. Melita Gorše Pihler, Alije Jagodnik, Aleš Kotnik, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž
nižji izobrazbeni standard	Maja Garbajs, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, Nina Slanšek Slokar, Maja Poljanšek, Gregor Skumavc, mag. Aleksander Vališer, Dragana Zunič, Nataša Brljavac, Saša Masterl
nemščina	dr. Vesna Kondrič Horvat (predsednica), Renata Jakič, Monika Krančič
slovenščina	dr. Lara Godec Soršak (predsednica), dr. Anja Benko, Nina Bradić, Sabina Grabar, Vanja Jesenek, Vanja Kavčnik Kolar, mag. Gordana Rodinger, Matejka Tirgušek
šport	dr. Brane Škof (predsednik), Saša Masterl
tehnika in tehnologija	dr. Slavko Kocijančič (predsednik), Gorazd Fišer, Alije Jagodnik, Samo Lipovnik, Tatjana Vičič
zgodovina	dr. Dragan Potočnik (predsednik), Elissa Tawitian, Vojko Kunaver, Tatjana Sabo, Damjan Snoj, Saša Masterl

KAZALO

PREDGOVOR

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2023/2024

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij
- 2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
- 2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
- 2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
- 2.2.4 Predmetna komisija za angleščino
- 2.2.5 Predmetna komisija za nemščino
- 2.2.6 Predmetna komisija za matematiko
- 2.2.7 Predmetna komisija za biologijo
- 2.2.8 Predmetna komisija za kemijo
- 2.2.9 Predmetna komisija za fiziko
- 2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo
- 2.2.11 Predmetna komisija za geografijo
- 2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino
- 2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko
- 2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost
- 2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost
- 2.2.16 Predmetna komisija za šport
- 2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NPZ

3.1 Vzorčenje

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

3.6 Dostava in zbiranje gradiva
- 3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole
- 3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja
- 3.7.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja
- 3.7.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca
- 3.7.3 Moderacije Navodil za vrednotenje
- 3.7.4 Standardizacija
- 3.7.5 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja
- 3.7.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse
- 3.7.7 Poizvedbe

3.8 Analiza kakovosti vrednotenja

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2023/2024

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 6. razredu**

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 6. razredu**

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

4.2.7 Predmetna komisija za zgodovino

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz zgodovine **v 9. razredu**

4.2.8 Predmetna komisija za fiziko

4.2.9 Predmetna komisija za likovno umetnost

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz likovne umetnosti **v 9. razredu**

4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami v osnovnih šolah in osnovnih šolah s prilagojenim programom z enakovrednim izobrazbenim standardom (po predmetih)

4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini in matematiki, ki so NPZ leta 2021 opravljali v 6. in leta 2024 v 9. razredu

4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

4.4.3 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike **v 6. razredu**

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz družboslovja **v 9. razredu**

5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL O IZVEDBI NPZ

6 UGOTOVITVE IN OCENE DRŽAVNE KOMISIJE ZA VODENJE NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2023/2024

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2023/2024

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja*

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.3.1: Posebnosti pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2023/2024
Preglednica 3.4.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2006–2024, 9. razred
Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oziroma primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditev v letu 2024, 9. razred
Preglednica 3.4.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2009–2024, 6. razred
Preglednica 3.4.4: Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oziroma primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditve v letu 2024, 6. razred
Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu
Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu
Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu
Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu
Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.7.3.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred
Preglednica 3.7.3.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred
Preglednica 3.7.5.1: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda
Preglednica 3.7.5.2: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda
Preglednica 3.7.7.1: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.7.7.2: Delež (v %) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.3: Delež (v %) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.4: Delež (v %) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.5: Delež (v %) poizvedb pri matematiki med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.7.7.7: Delež (v %) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.8: Delež (v %) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.9: Delež (v %) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.10: Delež (v %) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.11: Delež (v %) poizvedb pri fiziki med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.12: Delež (v %) poizvedb pri likovni umetnosti med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.13: Delež (v %) poizvedb pri zgodovini, 9. razred
Preglednica 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov po regijah
Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred
Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred
Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred
Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela preizkusa znanja, italijanščina, 9. razred
Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred
Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred
Preglednica 4.2.5.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred
Preglednica 4.2.5.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred
Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, drugo obdobje
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred
Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.7.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela za zgodovino, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.
Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkus znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.
Preglednica 4.2.8.1.4: Dosežki NPZ pri predmetu fizika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela za fiziko, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.6: Delež posameznih odgovorov za enako nalogo (Slika 4.2.8.1.9) v preizkusih leta 2008 (naloga 5) in 2024 (naloga 3). Pravilni odgovor je odgovor B, zadnji stolpec z oznako »N« označuje delež neodgovorjenih oziroma tehnično neveljavnih odgovorov
Preglednica 4.2.8.1.7: Delež posameznih odgovorov za enako nalogo (slika 4.2.8.1.10) v preizkusu leta 2014 (naloga 15.a) in 2024 (naloga 14.a). Pravilni odgovor je odgovor B, zadnji stolpec z oznako »N« označuje delež neodgovorjenih oziroma tehnično neveljavnih odgovorov
Preglednica 4.2.8.1.8: Uspešnost po barvnih skupinah učencev za enako nalogo v preizkusih leta 2014 (naloga 15) in 2024 (naloga 14)
Preglednica 4.2.8.1.9: Uspešnost po barvnih skupinah učencev za enako nalogo v preizkusih leta 2014 (naloga 15) in 2024 (naloga 14).
Preglednica 4.2.8.1.10: Uspešnost po barvnih skupinah učencev za podobno vprašanje v preizkusu leta 2012 (naloga 16.b) in 2024 (naloga 13.a). V zadnji vrstici je kljub manjši podobnosti z zgornjima nalogama podana uspešnost za nalogo 6 iz leta 2023.
Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri likovni umetnosti po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, likovna umetnost, 9. razred
Preglednica 4.3.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2024, 9. razred
Preglednica 4.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2024, 6. razred
Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred
Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.4.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.4.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 9. razred

KAZALO SLIK

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjega predmeta v slovenskih šola
Slika 3.4.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2006–2024, 9. razred
Slika 3.4.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2009–2024, 6. razred
Slika 3.7.1: Potek e-vrednotenja
Slika 3.7.7.1: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.2: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.3: Število poizvedb pri nemščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.4: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.5: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.6: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.7: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.8: Število poizvedb pri fiziki pri nalogah izbirnega tipa, 9. razred
Slika 3.7.7.9: Število poizvedb pri fiziki pri preostalih nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.10: Število poizvedb pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 3.7.7.11: Število poizvedb pri zgodovini (naloge 1–10), 9. razred
Slika 3.7.7.12: Število poizvedb pri zgodovini (naloge 11–20), 9. razred
Slika 3.8.1: Primeri preglednic 1, 2 in 3
Slika 3.8.2: Primer porazdelitve povprečnih odstopanj vseh ocenjevalcev v Sloveniji (matematika, 9. razred 2022)
Slika 4.1.1.1: Primer porazdelitve učencev z označenimi barvnimi območji
Slika 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma
Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk pri zgodovini, 9. razred
Slika 4.2.7.1.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih
Slika 4.2.7.1.4: Dosežki učencev po standardih znanja
Slika 4.2.7.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah
Slika 4.2.7.1.6: Dosežki učencev po tipih nalog
Slika 4.2.7.1.7: Dosežki učencev glede na iztočnice pri nalogi
Slika 4.2.8.1.1: Primerjava vseh povprečnih dosežkov na NPZ iz fizike po letih
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2024, N = 4889).

Slika 4.2.8.1.3: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkus znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.
Slika 4.2.8.1.4: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (modra), 2014 (rumena), 2019 (krivulja iz črnih pik), 2023 (črtkana črna krivulja) in 2024 (polna črna krivulja).
Slika 4.2.8.1.5: Primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2024, N = 4889).
Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica pomeni skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti v celotnem preizkusu, za nalogo 15, prvi del 15.1 (zgoraj) in drugi del 15.2 (spodaj).
Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica pomeni skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti v celotnem preizkusu, za nalogo 4 (zgoraj) in del naloge 17.c (spodaj).
Slika 4.2.8.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev za isto nalogo leta 2008 (zgoraj) in 2024 (spodaj). Leta 2024 je to naloga
Slika 4.2.8.1.10: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev za isto nalogo leta 2014 (zgoraj) in 2024 (spodaj). Leta 2024 je to naloga 14.a. Barvna legenda je na vsaki od slik, z rumeno (B0) je označen delež učencev, ki naloge niso reševali. Pravilni odgovor je odgovor C, ki je tudi najpogosteje izbran v vsaki od osmih značilnih skupin učencev.
Slika 4.2.8.1.11: Grafična predstavitev uspešnosti po barvnih skupinah, kot so zbrane v preglednici 4.2.8.1.8. Sivi skupek stolpcev (IT) pomeni uspešnost celotne populacije. V vsaki barvni skupini leva stolpca pomenita uspešnost pri **a** delu in desna dva uspešnost pri **b** delu naloge. V vsakem paru levi, svetlejši stolpec pomeni uspešnost leta 2014 in desni, temnejši stolpec uspešnost leta 2024.
Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.3: Dosežki v posameznem delu preizkusa
Slika 4.2.9.1.4: Dosežki po likovnih področjih
Slika 4.2.9.1.5: Dosežki po posameznih elementih likovne naloge
Slika 4.2.9.1.6: Dosežki glede na taksonomske stopnje v 1. delu preizkusa
Slika 4.2.9.1.7: Dosežki glede na standard znanja
Slika 4.2.9.1.8: Dosežki glede na tip naloge
Slika 4.3.1: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznem predmetu NPZ v obdobju 2008–2024, 9. razred
Slika 4.3.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz fizike v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz likovne umetnosti v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz zgodovine v letu 2024, 9. razred
Slika 4.3.9: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2024, 6. razred
Slika 4.3.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju 2014–2024, 6. razred
Slika 4.3.11: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2024, 6. razred
Slika 4.3.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2024, 6. razred
Slika 4.3.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2024, 6. razred
Slika 4.4.1.1: Porazdelitev dosežkov glede na skupno število točk
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.4: Dosežki učencev po vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti – celoten preizkus
Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev v prvem in drugem delu preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po vsebini/zmožnostih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v prvem delu preizkusa
Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v drugem delu preizkusa
Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v prvem in drugem delu preizkusa
Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.7: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.1: Primerjava povprečnih dosežkov v odstotnih točkah po letih
Slika 4.4.5.3: Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.4: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.4.5.4: Dosežki učencev v celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.5: Dosežki učencev v celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.6: Zastopanost minimalnih in drugih standardov znanja v % za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope
Slika 4.4.5.7: Uspešnost reševanja nalog glede na indeks težavnosti in standard znanja po posameznih področjih in za celoten preizkus
Slika 4.4.5.8: Delež zastopanosti različnih tipov nalog v posameznih delih preizkusa
Slika 4.4.5.9: Dosežki učencev po tipih nalog v celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.10: Delež zastopanosti posameznih dodatkov k nalogam po vsebinskih slopih in v celotnem preizkusu znanja
Slika 4.4.5.11: Indeks težavnosti dosežkov učencev glede na dodatke pri nalogah

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2023/2024 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2023/2024 je potekala skladno z zakonodajo, preverjanje znanja je bilo izvedeno na standardni način. Letos so obvezno preverjanje opravljali učenci 6. in 9. razreda, poskusno in neobvezno preverjanje pa učenci 3. razreda. Vrednotenje je potekalo elektronsko. Pri elektronskem vrednotenju so sodelovali učitelji razrednega pouka, ki učijo v drugem triletju, in predmetni učitelji. Vrednotenje je potekalo brez zapletov; učitelji, ki so sodelovali pri e-vrednotenju, so prejeli podrobno informacijo o kakovosti svojega vrednotenja, za vrednotenje pa so prejeli plačilo.

Nadgradnja programa za e-vrednotenje je omogočila, da so učitelji ocenjevalci lahko dobili povratno informacijo o kakovosti vrednotenja že pred začetkom vrednotenja. H kakovosti vrednotenja so pripomogli tudi glavni ocenjevalec in pomočniki glavnega ocenjevalca (PGO), ki so spremljali vrednotenje učiteljev ocenjevalcev in z nasveti zagotovili strokovno podporo.

Ocenjevalci so bili tako že med e-vrednotenjem seznanjeni s kakovostjo svojega dela. Na podlagi vseh informacij so torej lahko svoje vrednotenje pri preostalih preizkusih ustrezno korigirali, zato povratna informacija o kakovosti vrednotenja, ki je bila v preteklosti objavljena na eRicu, ni več smiselna. RIC je predstavil povratno informacijo za ravnatelje, ki je bila predstavljena tudi na Državni komisiji za nacionalno preverjanje znanja.

V poskusno preverjanje znanja za učence 3. razreda so bili vključeni tudi učenci obeh manjšin. Preverjalo se je znanje učencev iz učnih jezikov in matematike. Poročilo o poteku in analize so zbrani v posebnem poročilu, ki je dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra.

Letno poročilo o preverjanju znanja za učence 6. in 9. razreda je izdano v elektronski obliki in je tako dostopno širši javnosti. Če bralca zanima in želi o posameznem področju izvedeti več, če si želi ogledati tudi naloge in druge podatke, o katerih govori analiza posameznih predmetnih področij, lahko uporabi spletno povezavo.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij. Poročila o delu komisij vključujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga pripravile in obravnavale komisije, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju članov predmetnih komisij. Tretje poglavje prinaša podatke o vzorčenju, tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju dosežkov. Učenci, ki obiskujejo prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom, so tudi letos nacionalno preverjanje znanja opravljali prostovoljno, tako ob koncu drugega kot ob koncu tretjega obdobja. V nadaljevanju tretjega poglavja so opisani postopki dostave in zbiranja gradiva po šolah, moderacija, priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju. Učenec lahko dostopa do svojega ovrednotenega preizkusa znanja s kateregakoli računalnika z dostopom do svetovnega spleta. Enako je omogočen vpogled tudi staršem. Predstavljena je tudi analiza kakovosti vrednotenja. Četrto poglavje vsebuje statistične analize in opis dosežkov, interpretacijo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč tako učiteljem na šolah, ki poučujejo posamezne predmete, kot članom komisij pri nadaljnjih pripravah in organizaciji dela. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. Z grafičnimi prikazi so predstavljeni dosežki učencev na nacionalnem preverjanju znanja po spolu, po šolah in regijah. Analizam so dodane tudi specifikacijske preglednice in dosežki po postavkah v specifikacijski preglednici. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrane bistvene informacije in poudarki. Prek spletne povezave lahko bralci dostopajo tudi do preostalega gradiva, ki je vezano na posamezna poglavja. V analizah dosežkov so tudi priporočila in smernice za delo učiteljev v razredu v smeri trajnega znanja in za izboljšanje kakovosti pouka. V skladu

z Zakonom o osnovni šoli in s sklepom ministra z dne 5. julija 2023 so bili izmed obveznih predmetov v 8. in 9. razredu osnovne šole izbrani štirje predmeti za določitev tretjega predmeta, iz katerega so učenci 9. razreda osnovne šole opravljali NPZ v šolskem letu 2023/2024. Izbrani predmeti so bili fizika, likovna umetnost, tuji jezik in zgodovina. Porazdelitev predmetov po šolah, na katerih se preverja izbrani predmet, je bila po državi razporejena naključno in enakomerno.

Zunanje preverjanje znanja je še naprej formativno, usmerjeno v poglobljene povratne informacije o kakovosti znanja učencev, kar omogoča učiteljem objektivno evalvacijo lastnega izobraževalnega dela. Kot temeljita povratna informacija je Letno poročilo namenjeno tudi staršem učencev, s katero lahko dosežek svojega otroka postavijo v širši državni kontekst. Državni izpitni center je poslal podatke o dosežkih NPZ za posamezno šolo v programu OrKa, ki omogoča neposredno uporabo teh podatkov. Prav tako so bili šolam poslane povratne informacije o uspehu posameznega učenca pri reševanju preizkusa glede na dosežke na šoli in v državi. Za vse učence so bili dosežki na vpogled za učence in njihove starše prek spleta. V petem poglavju so zbrane analize anket, ki so jih izpolnjevali ravnatelji in učitelji ocenjevalci, v šestem poglavju ugotovitve Državne komisije, v zadnjem, sedmem poglavju, pa je pripisan koledar izvajanja NPZ ter člani predmetnih komisij.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, predsedniku in članom Državne komisije, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

Peter Jenič, urednik

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi naslednjih predpisov oziroma dokumentov:

- Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 49/16 in 76/23),
- Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 30/13, 49/17 in 46/23),
- Pravilnika o šolskem koledarju za osnovne šole (Uradni list RS, št. 50/12, 56/12 – popr., 20/19, 36/19 in 56/22) in Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za osnovne šole za šolsko leto 2023/2024 – 2. del,
- Pravilnika o dokumentaciji v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 61/12, 51/13 in 44/21),
- Izhodišč nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, dostopnih na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si,
- Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2023/2024, dostopnih na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si,
- Koledarja nacionalnega preverjanja znanja 2023/2024, dostopnega na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si,
- Pravil o postopku imenovanja oziroma razrešitve predsednika in članov Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ter predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja (št. 6034-63/2012 z dne 14. 5. 2012).

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (v nadaljevanju DK) je v šolskem letu 2023/2024 izvedla enajst rednih sej in dve korespondenčni seji (decembra je bilo potrjeno letno poročilo o izvedbi NPZ v šolskem letu 2022/2023, maja pa so člani DK dopisno odločali o vrednotenju preizkusov treh učencev 9. razreda, ki so oddali prazen preizkus znanja). Vse šolsko leto so v DK delovali dr. Janez Vogrinc, predsednik, in člani DK: Peter Jenič, Marko Primožič, mag. Janja Remšak, dr. Andrejka Slavec Gornik, mag. Mariza Skvarč in dr. Mojca Štraus, namestnica predsednika. Dr. Stanka Lunder Verlič je bila članica DK do marca 2024, nato pa jo je nadomestila Jerneja Bone.

Na vseh sejah so bili člani DK s strani predstavnikov ZRSŠ in RIC redno seznanjeni z informacijami o poteku priprav na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v 6. in 9. razredu osnovne šole ter poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu osnovne šole.

Na septembrski seji se je DK seznanila z analizo ankete za ravnatelje o izvedbi NPZ v letu 2023. Izpolnjevanje je prek spletne platforme potekalo v juniju, zaradi visoke stopnje odzivnosti (skoraj 94 %) pa tudi tokrat lahko govorimo o reprezentativnih rezultatih ankete. Rezultati ankete kažejo na razmeroma ugodno sliko, kar zadeva NPZ, hkrati pa tudi na to, da del ravnateljev (sicer manjšinski, a ne zanemarljiv) kljub vsem prizadevanjem ne prepozna pozitivne vloge NPZ in v zunanjem preverjanju znanja očitno še vedno ne vidijo pravega smisla. Odgovori so presegli 90-% strinjanje pri trditvi, da dosežke NPZ upoštevajo pri načrtovanju prihodnjega dela na šoli, in trditvi, da je NPZ smiseln in koristen, saj da učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca. Najnižji delež pritrdilnih odgovorov pa ima, enako kot v prejšnjih dveh letih, trditev, da je NPZ pripomogel k izboljšani kakovosti ocenjevanja pri pouku (57,6 %). Člani DK smo bili seznanjeni, da je novi zakon o osnovni šoli, ki med drugim vpeljuje tudi NPZ v 3. razredu in omogoča upoštevanje dosežka na NPZ pri vpisu v srednje šole, ki imajo omejitev vpisa, sedaj v medresorskem usklajevanju. Člani DK smo se seznanili s poročilom o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu v letu 2023. K udeležbi na letošnjem poskusnem preverjanju je bilo prijavljenih 8915 učencev iz 210 osnovnih šol, kar je največ od uvedbe poskusa. Glede na leto 2022 je v poskusu sodelovalo 33 osnovnih šol več. Na seji je bil opravljen tudi pogovor o pripravi letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2022/2023.

Na oktobrski seji smo obravnavali in tudi sprejeli navodila za izvedbo NPZ v OŠ za šolsko leto 2023/2024 ter opravili pregled priprave letnega poročila 2022/2023. Člani DK smo bili seznanjeni, da so šole prejele povabilo za sodelovanje pri poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu v letu 2024.

Na novembrski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja. Člani DK smo bili seznanjeni o izobraževanju za učitelje fizike, na katerem so obravnavali tudi lanski povprečni dosežek na NPZ. Obravnavali smo pripravo letnega poročila 2022/2023. Nadaljevali smo razpravo o analizi ankete o NPZ za ravnatelje v letu 2023, in sicer smo se osredotočili na odgovore tistih anketirancev, ki kažejo na bolj negativno stališče do NPZ. Zanimalo nas je, ali bi lahko na podlagi analize povezanosti negativnih odgovorov zaključili, da obstaja skupina ravnateljev, ki bi imela na splošno negativno stališče do NPZ in bi kategorično negativno ocenjevala vse vidike NPZ. Analiza povezanosti odgovorov je pokazala, da se negativni odgovori do različnih vidikov NPZ pojavljajo pri različnih ravnateljih in da posamezni ravnatelji v resnici različno ocenjujejo različne vidike izvedbe NPZ. Analiza povezanosti odgovorov pa je pokazala, da obstaja skupina ravnateljev, ki pozitivno ocenjuje tako rekoč vse vidike NPZ.

Na decembrski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja. Seznanili smo s stanjem prijav za poskusno preverjanje znanja v tretjem razredu v šolskem letu 2023/2024. Za poskusno preverjanje se je prijavilo 251 šol, kar je 41 šol več kot lani. Člani DK smo bili seznanjeni tudi s tem, da je v postopku potrjevanja sprememb zakona o osnovni šoli prišlo do spremembe člena, ki se nanaša na izvajanje NPZ, in sicer tako, da NPZ v 3. in 6. razredu ni obvezen za osnovne šole, ki izvajajo program osnovne šole po posebnih pedagoških načelih. DK ugotavlja, da ta sprememba ni usklajena s strokovnimi argumenti, na katere smo že večkrat opozorili tudi v zapisnikih prejšnjih sej. Na seji smo podaljšali mandat konzulentom za PK za angleščino in nemščino.

Na januarski seji je bil opravljen žreb kompletov preizkusov znanja. Seznanjeni smo bili s predstavitvijo letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2022/2023 na strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje in z izvedbo izobraževanj za učitelje geografije in zgodovine. Izobraževanje za učitelje geografije je potekalo v živo (udeležilo se ga je 28 učiteljev), za učitelje zgodovine pa na daljavo (udeležilo se ga je 65 učiteljev). Pogovor, opravljen v okviru izobraževanja, je razkril, da so prakse preverjanja in ocenjevanja znanja različne in da si učitelji želijo dodatnega izobraževanja na tem področju. Poznavanje ORKE je med učitelji zgodovine boljše, kot pa je poznavanje banke nalog. Obravnavali smo spremembe pravilnika o NPZ, ki so povezane s spremembo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli.

Na februarski seji smo obravnavali spremembe pravilnika o NPZ, ki so povezane s spremembo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli. Pogovarjali smo se o pripravi razširjene seje DK, ki bi jo pripravili s predsedniki predmetnih skupin z namenom predstavitve sprememb zakona o osnovni šoli in v povezavi s tem sprememb pravilnika o NPZ.

Marca smo poleg redne mesečne seje DK izpeljali tudi razširjeno sejo, ki so se je udeležili predsedniki predmetnih komisij. Namen seje je bil predstaviti zakonske spremembe na področju NPZ in se pogovoriti o vplivu teh sprememb na pripravo in izvedbo NPZ. Obravnavane so bile predvidene spremembe pravilnika o NPZ in drugih pravnih aktov, spremembe v koledarju NPZ in rokovnika dela predmetnih komisij ter sprememba gradiva za izvedbo in analizo NPZ. Udeleženci razširjene seje so se seznanili s predlogom sestave nove komisije za sestavo NPZ ob koncu tretjega razreda, razpravljali pa so tudi o strukturi preizkusov znanja ter pripravi informacije o strukturi in opisu preizkusov za leto 2025. Dogovorili so se, da bo imenovana posebna skupina, sestavljena iz predstavnikov DK, zaposlenih na RIC in konzulentov, ki jih je DK že imenovala za pripravo izhodišč za izvedbo NPZ v 3. razredu, katere naloga bo, da preuči že pripravljeni predlog besedila za izvedbo NPZ v 3. razredu in ga smiselno vključi v enotna izhodišča NPZ v osnovni šoli, ki so bila potrjena leta 2022.

Aprila smo oblikovali predlog seznama predmetov za določitev tretjega predmeta NPZ v šolskem letu2024/2025. Obravnavali in potrdili smo anketo za ravnatelje 2024 in določili uredniški odbor ter rokovnik za pripravo letnega poročila o NPZ za šolsko leto 2023/2024. Razpravljali smo tudi o posledicah zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli ter spremembah podzakonskih aktov za izvedbo NPZ. Posebna razprava je bila namenjena vprašanju o smiselnosti naknadnega roka. DK je ponovno navedla vse pomisleke glede smiselnosti naknadnega roka (npr. neprimerljivost izpitne pole na prvem in drugem roku) in se odločila, da se bodo nadaljevale aktivnostmi glede izvedbe naknadnega roka po prejemu sklepa resornega ministra o vpeljavi naknadnega roka.

Na majski seji smo bili seznanjeni s potekom NPZ v šolskem letu 2023/2024. NPZ je potekal brez posebnosti. Opravljena je bila tudi že moderacija za nekatere predmete. Seznanili smo se s poskusnim preverjanjem znanja ob koncu tretjega razreda osnovne šole. Poskusno preverjanje se je izvedlo na 247 šolah (lani na 210 šolah, predlani na 177 šolah), kar je bistveno povečanje glede na število šol v minulem letu. Obveščeni smo bili tudi o izvedenem izobraževanju za učitelje angleščine (udeležilo se ga je 134 učiteljev 6. razreda) in slovenščine (udeležilo se ga je 242 učiteljev, ki poučujejo in vrednotijo NPZ iz slovenščine v 6. in 9. razredu), ki je v organizaciji predmetnih komisij potekalo v Ljubljani in Mariboru. Razpravljali smo tudi o posledicah zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli za izvedbo NPZ v šolskem letu 2024/2025. Opozorili smo na časovno zamudo pri potrditvi pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli, ki je podlaga za različne aktivnosti, ki jih mora RIC pravočasno izpeljati za kakovostno izvedbo NPZ.

Na junijski seji smo bili seznanjeni z nekaterimi posebnostmi oz. težavami, ki so se pokazale pri izvajanju NPZ v šolskem letu 2023/2024. Obravnavali smo spremembe podzakonskih aktov na podlagi sprejetega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli. Obveščeni smo bili, da je bil pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja objavljen med predlogi predpisov v E-demokraciji, merila za izbiro kandidatov pri omejitvi vpisa v programe srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja in gimnazije pa so bila potrjena na strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje. Obravnavali smo izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, informacije za učence in starše za šolsko leto 2024/2025 ter letno poročilo o NPZ za šolsko leto 2023/2024.

Na avgustovski seji smo se seznanili z vzorčenjem šol za izvedbo 3. predmeta, seznanjeni smo bili tudi z objavo pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli in podrobnejših navodil o šolskem koledarju. Na seji smo potrdili izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, informacije za učence in starše za šolsko leto 2024/2025 in navodila za izvedbo NPZ v šolskem letu 2024/2025.

Delo DK je v šolskem letu 2023/2024 potekalo nemoteno. Vsebinsko je bil največji poudarek na pripravi sistemskih oziroma zakonodajnih sprememb, povezanih z izvedbo NPZ v osnovni šoli (vključitev NPZ v 3. razred osnovne šole, vloga NPZ pri vpisu v srednje šole z omejitvijo vpisa). Vse tekoče obveznosti so bile opravljene pravočasno. Za to gre največja zasluga predsednikom in članom predmetnih komisij ter zaposlenim na Državnem izpitnem centru, ki so svoje delo opravili strokovno korektno.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

Osnovna naloga predmetnih komisij (PK), določena v *Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli*, sta priprava in izbira nalog za nacionalno preverjanje znanja, poleg tega člani predmetnih komisij pripravljajo različno drugo gradivo (npr. gradivo za spletne strani Državnega izpitnega centra, gradivo za sklic študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o NPZ, prispevke za letno poročilo), sodelujejo na izobraževanjih učiteljev ter pomočnikov glavnih ocenjevalcev in se tudi sami udeležujejo različnih usposabljanj na temo zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja.

Število članov v komisiji je v različnih komisijah različno, odvisno je od števila preverjanj pri izbranem predmetu. Tako PK za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino, nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za NPZ v 6. razredu in NPZ v 9. razredu; PK za geografijo, zgodovino in glasbeno umetnost poleg gradiva za NPZ v 9. razredu pripravljajo tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; PK za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, domovinsko in državljansko kulturo in etiko, likovno umetnost in šport pripravljajo gradivo za NPZ samo v 9. razredu, PK za nižji izobrazbeni standard pa pripravlja gradivo za pet predmetov za NPZ v 9. razredu in za tri predmete v 6. razredu. Predmetno komisijo sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja, vsaj eden pa je svetovalec Zavoda RS za šolstvo. Predsednik predmetne komisije sklicuje in vodi seje PK, odgovoren pa je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva in varovanje tajnosti.

Predmetna komisija, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja na NPZ, izmed svojih članov predlaga glavnega ocenjevalca oziroma dva glavna ocenjevalca (pri predmetih, pri katerih se NPZ izvaja v 6. in 9. razredu); glavnega ocenjevalca ob soglasju predsednika PK za eno leto imenuje direktor RIC. Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, k njegovim glavnim nalogam pa sodijo: (1) skupaj s svetovalcem RIC in predmetno komisijo organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca; (2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v *Navodila za vrednotenje*; (3) vodi postopek standardizacije (v sodelovanju s predmetno komisijo izbere, ovrednoti in potrdi preizkuse znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo); (4) spremlja in nadzira ter analizira kakovost vrednotenja; (5) sodeluje v postopku poizvedb.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za slovenščino 51 sej[1] s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbira besedil,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za 6. in 9. razred,
- priprava novih meril za vrednotenje jezikovne pravilnosti tvorbnih nalog,
- priprava na izvedbo izobraževanj za PGO-je in ocenjevalce,
- izvedba izobraževanj za PGO-je in ocenjevalce,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (9. razred),
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. razred),
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava informacij o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. in 9. razred za šolsko leto 2024/2025,
- pregled rezultatov in interpretacije,
- priprava prispevka za letno poročilo.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za NPZ iz slovenščine za 6. razred
- gradivo za NPZ iz slovenščine za 9. razred
- gradivo za izobraževanje PGO-jev in ocenjevalcev
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz slovenščine
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz slovenščine
- informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. razred za šolsko leto 2023/2024
- informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 9. razred za šolsko leto 2023/2024
- prispevek za letno poročilo

Sodelovanje z učitelji

- na izobraževanju za PGO-je (10. in 17. 4. 2024 v Ljubljani)
- na izobraževanju za ocenjevalce (6. 4. 2024 v Ljubljani, 13. 4. 2024 v Mariboru)
- na moderaciji navodil za vrednotenje za 6. in za 9. razred (na daljavo, maj 2024)
- med izvedbo e-vrednotenja (na daljavo, maj 2024)

Izobraževanje članov komisije

Članice predmetne komisije so se udeležile izobraževanj v okviru stalnega strokovnega izpopolnjevanja.

[1] Dodatnih 31 sej je imela podskupina za pripravo poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu (podatki, dostopni v dokumentu *Poročilo o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu osnovne šole v šolskem letu 2023/2024*).

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija 25 sej (od tega štiri seje za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK (italijanščina kot prvi jezik; podkomisija za italijanščino kot drugi jezik na narodno mešanem območju Slovenske Istre v šolskem letu 2023/2024 ni bila aktivna),
- interno usposabljanje za pripravo nalog,
- opredelitev in usklajevanje nalog po rokovniku,
- izvedba nalog glede na rokovnik (priprava preizkusa znanja za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu, izvedba moderacije in vrednotenja poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu ter preverjanja znanja v 6. in 9. razredu), priprava poročila o poskusnem preverjanju znanja (3. razred) ter priprava analiz za 6. in 9. razred, priprava letnih poročil.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za poskusno preverjanje znanja iz italijanščine v 3. razredu
- gradivo za NPZ iz italijanščine v 6. razredu
- gradivo za NPZ iz italijanščine v 9. razredu
- moderirana navodila za NPZ iz italijanščine v 6. razredu
- moderirana navodila za NPZ iz italijanščine v 9. razredu – analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja iz italijanščine v 3. razredu
- analiza dosežkov NPZ iz italijanščine v 6. razredu,
- analiza dosežkov NPZ iz italijanščine v 9. razredu
- informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 3. razredu
- informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 6. razredu
- informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 9. razredu
- prispevek za letno poročilo
- zgledi nalog po sodobnih pristopih (interno izobraževanje)

Sodelovanje z učitelji

- na študijskih srečanjih (pedagoški svetovalec za šole z italijanskim učnim jezikom)
- na usposabljanjih

Izobraževanje članov komisije

Člani komisije so se izobraževali v okviru:

- rednih sej predmetne komisije za italijanščino (usposabljanje je vodil predsednik komisije dr. Sergio Crasnich),
- nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja za šolsko leto 2023/2024 v Sloveniji (oktober 2023, avgust 2024).

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in tematika, obravnavana na sejah

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za madžarščino 37 sej (od tega 13 sej za preverjanje znanja v 3. razredu) s temi vsebinami:

- evalvacija dela v šolskem letu 2022/2023,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil za preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine za 3. razred,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za preizkus znanja za 6. razred,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za preizkus znanja za 9. razred,
- moderacija navodil za vrednotenje v 3., 6. in 9. razredu,
- elektronsko vrednotenje preizkusov, poizvedbe,
- priprava poročil in analiz.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine v 3. razredu,
- gradivo za preverjanje znanja iz madžarščine v 3. razredu (1 komplet),
- gradivo za preverjanje znanja iz madžarščine v 6. razredu (1 komplet),
- gradivo za preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu (1 komplet),
- analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu iz madžarščine,
- analiza dosežkov NPZ iz madžarščine v 6. razredu,
- analiza dosežkov NPZ iz madžarščine v 9. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 3. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 6. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 9. razredu,
- poročilo o delu predmetne komisije.

Sodelovanje z učitelji

Analiza rezultatov in predlogi za izboljšanje ravni znanja učencev so bili učiteljem predstavljeni na srečanjih študijskih skupin.

Izobraževanje članov komisije

Članice PK nismo imele posebnega izobraževanja na temo zunanjega preverjanja znanja.

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija 36 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta,
- pregled in priprava testnih nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih besedil, posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja v 6. in 9. razredu,
- sestava preizkusov za 6. in 9. razred,
- priprava prenovljenih opisnikov za vrednotenje pisnega sestavka pri NPZ v 6. razredu,
- interni seminar, namenjen prenovi opisnikov v 6. razredu,
- priprava na izvedbo izobraževanj za PGO-je in ocenjevalce,
- izvedba izobraževanj za PGO-je in ocenjevalce,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju za 6. in 9. razred,
- podroben pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture in opisa preizkusov znanja iz angleščine za šolsko leto 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za NPZ iz angleščine v 6. razredu
- gradivo za NPZ iz angleščine v 9. razredu
- gradivo za izobraževanje PGO-jev in ocenjevalcev
- informacije o preizkusu znanja iz angleščine v 6. razredu
- informacije o preizkusu znanja iz angleščine v 9. razredu
- opis dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz angleščine
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz angleščine
- prispevek za letno poročilo

Sodelovanje z učitelji

- na izobraževanju za PGO-je (22. 3. 2024 v Ljubljani)
- na izobraževanju za ocenjevalce (12. 4. 2024 v Ljubljani, 20. 4. 2024 v Mariboru)
- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2024)
- med izvedbo e-vrednotenja (maj 2024)

Izobraževanje članov komisije

- Michelle Korelec: udeležba na webinarju Automated scoring of writing: *Comparing deep learning and feature-based approaches* (Duolingo, 6. 10. 2023).
- Michelle Korelec: udeležba na webinarju *Responsible AI in assessment* (ELTS, februar 2024).
- Maja Kovačič, Miha Vrčko, Renata Žetko: udeležba na spletni delavnici *Designing Effective Tests of Second Language Listening: Insights from cognitive research on L2 listening in language testing* (Dr Nicola Latimer and Dr Sathena Chan, 29. 2. 2024).
- Maja Kovačič: udeležba na webinarju *Launch of the PISA-VET Framework: A Global Milestone in Future-Ready Professional Skills* (OECD, 19. 3. 2024).
- Maja Kovačič: udeležba na usposabljanju *Teden digitalnega izobraževanja* (Zavod RS za šolstvo, 13.–17. 5. 2024).

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za nemščino 19 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkus znanja ob koncu 6. in 9. razreda,
- sestava preizkusov za 6. in 9. razred,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. in 9. razred),
- pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
- priprava opisov dosežkov (6. in 9. razred),
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev informacij o preizkusu znanja iz nemščine (6. in 9. razred),

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za NPZ iz nemščine za 6. razred,
- gradivo za NPZ iz nemščine za 9. razred,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 6. razred,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 9. razred,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda na NPZ iz nemščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda na NPZ iz nemščine,
- prispevek za letno poročilo.

Sodelovanje z učiteljicami in učitelji

- na moderaciji navodil za vrednotenje (na daljavo, maj 2024)
- med izvedbo e-vrednotenja (na daljavo, maj 2024)

Izobraževanje članic komisije

- Članice se redno udeležujejo različnih oblik izobraževanja, kot so seminarji, delavnice in druge oblike izobraževanja, ki so namenjene izboljšanju njihove strokovnosti in usposobljenosti za opravljanje nalog v okviru komisije. Izobraževale so se v okviru svojih šol, v študijskih skupinah ter na različnih institucijah v Sloveniji in tujini, kot so Goethe-Institut, Europass Teacher Academy in podobno.
- Članice so se individualno udeležile izobraževanj pri različnih spletnih ponudnikih.

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za matematiko 41 sej (od tega je bilo 24 sej namenjenih pripravi gradiva za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2022/2023,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- izbira glavnega ocenjevalca,
- izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za 6. in 9. razred,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja za 6. in 9. razred,
- 2-krat izvedba izobraževanja za učitelje razrednega pouka,
- moderacija navodil za vrednotenje za 6. in 9. razred,
- izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja za 6. in 9. razred,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo v 6. in 9. razredu,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedb v 6. in 9. razredu,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu,
- oblikovanje opisa dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev v 6. in 9. razredu,
- pregled podatkov o analizi kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- potrditev strukture preizkusa za 6. in 9. razred v šolskem letu 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja v 6. in 9. razredu
- gradivo za izobraževanje učiteljev razrednega pouka
- prispevki za letno poročilo 2023/2024.

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija 16 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2022/2023,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2023/2024.

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija 16 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2022/2023,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2023/2024.

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija 21 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2022/2023,
- dogovor o razporeditvi in o poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- izbira glavnega ocenjevalca,
- izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja,
- izvedba posveta za učitelje fizike,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in analiza poizvedb,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- oblikovanje opisa dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
- pregled podatkov o analizi kakovosti vrednotenja,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2023/2024.

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija 19 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2022/2023,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2023/2024.

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za geografijo 12 sej (od tega 6 na daljavo) z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela za predmetne komisije*,
- priprava in izvedba izobraževanja za učitelje geografije v osnovni šoli (30. 11. 2023),
- izvedba in analiza izobraževanja za učitelje geografije v osnovni šoli,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- spremljanje sprememb zakonodaje, ki določa pripravo in izvedbo NPZ,
- sodelovanje in poročanje o vsebinah razširjene seje državne komisije,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2024/2025,
- priprava prispevka za letno poročilo 20223/2024.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za izobraževanje za učitelje geografije v osnovni šoli
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevek za letno poročilo 2023/2024.

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za zgodovino 34 sej (od tega 2 elektronski) z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela za predmetne komisije*,
- delo, povezano z izvedbo NPZ 2024:
  - priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
  - pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
  - pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
  - priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- delo, povezano z vrednotenjem preizkusov na NPZ 2024:
  - izbira glavnega ocenjevalca,
  - izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca,
  - priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
  - izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
  - pregled odpisanega preizkusa znanja,
  - priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
  - moderacija navodil za vrednotenje,
  - standardizacija,
- delo, povezano z dosežki pri NPZ 2024:
  - pregled dosežkov učencev,
  - priprava opisov dosežkov,
  - priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- – gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- – poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2023/2024.

2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko 13 sej (od tega šest elektronskih) z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- seznanjanje s spremembami zakonodaje, ki določa namen, pripravo in izvedbo NPZ,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2023/2024.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2023/2024

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za glasbeno umetnost 15 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2022/2023,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2024/2025.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2023/2024.

2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za likovno umetnost 15 sej (od tega tri elektronske) z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela za predmetne komisije*,
- priprava banke nalog odpisanih preizkusov znanja,
- priprava in izvedba izobraževanja za likovne pedagoge,
- delo, povezano z izvedbo NPZ 2024:
  - priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
  - pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
  - pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
  - priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- delo, povezano z vrednotenjem preizkusov na NPZ 2024:
  - izbira glavnega ocenjevalca,
  - izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca,
  - priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
  - izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
  - pregled odpisanega preizkusa znanja,
  - priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
  - moderacija navodil za vrednotenje,
  - standardizacija,
- delo, povezano z dosežki pri NPZ 2024:
  - pregled dosežkov učencev,
  - priprava opisov dosežkov,
  - priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024,
- priprava strukture preizkusov za šolsko leto 2024/2025.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za nacionalno preverjanje znanja
– poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2023/2024

2.2.16 Predmetna komisija za šport

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za šport 13 sej (od tega šest elektronskih) z naslednjimi vsebinami:

– dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
– priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
– pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
– seznanitev s spremembami zakonodaje, ki določa namen, pripravo in izvedbo NPZ,
– potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2024/2025,
– priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2023/2024.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za nacionalno preverjanje znanja
– poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2023/2024

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2023/2024 je imela predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard 33 sej (od tega deset elektronskih sej) z naslednjimi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela predmetne komisije*,
- izbira glavnega ocenjevalca za 6. in 9. razred,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ ob koncu 6. razreda,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ ob koncu 9. razreda,
- priprava dodatnih navodil za pomočnika bralca pri slovenščini za 6. razred,
- priprava dodatnih navodil za pomočnika bralca pri slovenščini za 9. razred,
- uvajanje nove članice, svetovalke ZRSŠ, v delo PK,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ ob koncu 6. razreda,
- moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ ob koncu 9. razreda,
- izvedba poizvedb ob koncu 6. in 9. razreda s strani glavnega ocenjevalca,
- pregled dosežkov učencev na NPZ ob koncu 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
- pregled dosežkov učencev na NPZ ob koncu 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
- sestava opisov dosežkov učencev 6. razreda in priprava specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za objavo,
- sestava opisov dosežkov učencev 9. razreda in priprava specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za objavo,
- potrditev strukture pri preizkusih znanja za šolsko leto 2024/2025,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2023/2024.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda
- prispevki za letno poročilo 2023/2024

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NPZ

3.1 Vzorčenje

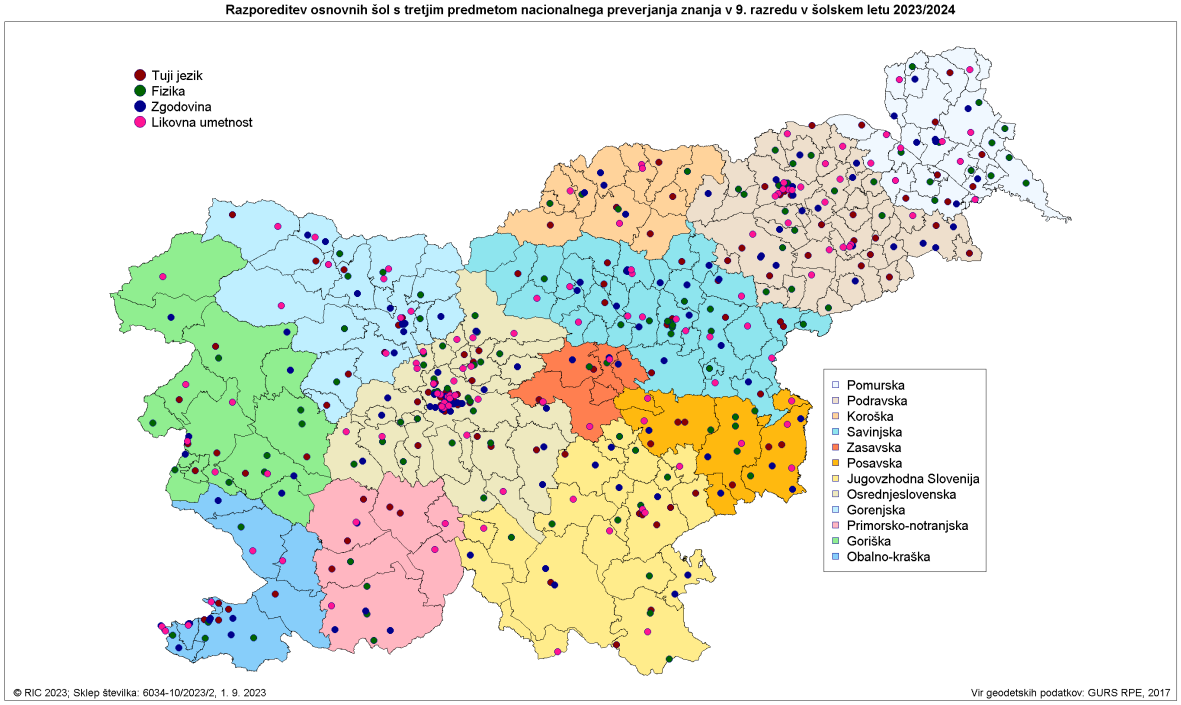
V skladu s 64. členom *Zakona o osnovni šoli* in 3. členom *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* minister, pristojen za šolstvo, vsako leto septembra med obveznimi predmeti v 8. in 9. razredu določi tretji predmet tako, da izbere največ štiri predmete, pri katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedlo nacionalno preverjanje znanja pri tretjem predmetu. Hkrati minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja na posamezni osnovni šoli.

Državni izpitni center je za šolsko leto 2023/2024 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenim tretjim predmetom za nacionalno preverjanje znanja in ga poslal ministru, pristojnemu za šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo pridobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja nacionalno preverjanje znanja iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta v vsaki posamezni šoli je potekal po načelih naključnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale posameznega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi štirje tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanju znanja.

Pri naključnem vzorčenju obstaja tudi nekaj izjem, ki omogočajo izvedljivost in učinkovitost celotnega postopka. Tako imajo vse šole, ki izvajajo pouk na narodnostno mešanem območju v Prekmurju, naključno določen isti tretji predmet, prav tako imajo naključno določen isti tretji predmet vse šole z italijanskim učnim jezikom. Podobna rešitev velja tudi za vse šole, ki imajo v 9. razredu slepe učence, in za vse šole, v katerih se v 9. razredu šolajo gluhi učenci.

Po preučitvi pobud šol je Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja sprejela sklep, s katerim se od šolskega leta 2018/2019 naprej vzorčenje spremeni tako, da šola ne more imeti dve leti zapored tuji jezik. To seveda ne velja za šole, ki imajo skladno z zakonom kot tretji predmet vedno določen tuji jezik.

Na sliki 3.1.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni od tretjih predmetov razporejeni v slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1.1: *Vzorčenje tretjega predmeta v slovenskih šola*

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

Knjižico *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše* ter prevod knjižice v italijanski (*Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori*) in madžarski jezik (*Tájékoztató a tanulóknak és szülõknek*) smo objavili v začetku septembra 2023, takrat so bile objavljene tudi strukture preizkusov za predmete pri NPZ; oktobra so bili objavljeni še *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2023/2024* in *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2023/2024*, decembra pa *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/2023*.

Za leto 2024 so bili 1. septembra 2023 s sklepom ministra o izbiri največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega so učenci 9. razreda opravljali NPZ, poleg tujega jezika (angleščina in nemščina) določene še fizika, likovna umetnost in zgodovina.

Priprava gradiva se je začela v septembru v skladu z aktualnimi *Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu* in v rokih, določenih s koledarjem za šolsko leto. Za NPZ v 6. in 9 razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS pa se je novembra začelo pripravljati gradivo za slovenščino in matematiko (6. razred) ter slovenščino, matematiko in družboslovje (za 9. razred). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile PK, so bili oblikovani v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebnih več pregledov, da se odpravijo morebitne napake. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne PK, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost.

V decembru smo začeli prevajati preizkus znanja iz matematike (6. in 9. razred) in navodil k nalogam pri tujih jezikih (6. in 9. razred) v italijanščino in madžarščino.

Za NPZ v 9. razredu smo natisnili preizkus znanja za slovenščino (20.348 izvodov), italijanščino (56), madžarščino (22), matematiko (20.638), angleščino (5.039), nemščino (142), fiziko (5.309), likovno umetnost (5.022), zgodovino (5.123), prevod matematike (58) in zgodovine (58) v italijanščino ter prevod matematike (96) in fizike (96) v madžarščino.

Za učence s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagoditev preizkusa, smo pripravili povečavo preizkusa s formata A4 na A3 za slovenščino (37 izvodov), angleščino (12), fiziko (7), likovno umetnost (8) in zgodovino (8); povečavo velikosti črk preizkusa z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (649), italijanščino (6), matematiko (888), angleščino (225), fiziko (160), likovno umetnost (217), zgodovino (256), prevod matematike (8) in zgodovine (8) v italijanščino; pripravili smo tudi preizkus na USB-ključu v obliki zapisa PDF za slovenščino (6), matematiko (2), angleščino (2), fiziko (1) in zgodovino (2).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili preizkus slovenščine (127 izvodov), matematike (134) in družboslovja (134).

Za NPZ v 6. razredu smo natisnili preizkus za slovenščino (21.443 izvodov), italijanščino (66), madžarščino (30), matematiko (21.810), angleščino (21.311) in nemščino (493). Pripravili smo tudi prevod matematike (68 izvodov) in navodil k nalogam iz angleščine (68) v italijanščino ter prevod matematike (98) in navodil k nalogam iz angleščine (59) in nemščine (39) v madžarščino.

Za učence s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagoditev preizkusa, smo pripravili povečavo preizkusa s formata A4 na A3 za slovenščino (42 izvodov), angleščino (37), nemščino (2); povečavo velikosti črk preizkusa z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (684), italijanščino (5), angleščino (929), nemščino (12) in matematiko (963) ter prevod v italijanščino za matematiko (7) in angleščino (7); preizkus v črno-beli tehniki za slovenščino (1), angleščino (1) in matematiko (1); preizkus na USB-ključu v obliki zapisa PDF za slovenščino (5), angleščino (5) in matematiko (4). Za enega učenca smo pripravili preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa doc (program Word): pri slovenščini, angleščini in matematiki (matematični izrazi, zapisani v obliki Latex).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili preizkus slovenščine (144 izvodov) in matematike (146). Pripravili smo tudi povečavo velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (9) in matematiko (11).

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

Pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2023/2024 sta bili v preizkusih znanja zabeleženi dve napaki, ki sta vplivali na vrednotenje, in dve napaki, ki na reševanje in vrednotenje nista vplivali (preglednica 3.3.1).

Preglednica 3.3.1: ***Posebnosti pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2023/2024***

Predmet	SLOVENŠČINA NIS – 6. razred
Čas pisanja	torek, 7. maj 2024
Naloga/postavka	1.06.3
Vrsta napake	napaka pri povečavi velikosti črk preizkusa z 11 na 18 (format A4)
Opis napake	Pri povečavi velikosti črk preizkusa z 11 na 18 (format A4) je pri postavki 1.06.3 v trditvi izpadla beseda s predlogom (*v morju*), kar je vplivalo na reševanje postavke. V izhodiščnem besedilu je bilo zapisano, da so starši Izaku obljubili kopanje v bazenu, zato trditev »Starši so Izaku obljubili kopanje v morju.« v običajnem preizkusu NE DRŽI. Z izpustitvijo dela stavka se je spremenila pravilnost odgovora pri učencih, ki so reševali preizkus pri povečavi A4.
Rešitev	Učencem se je postavka 1.06.3 ovrednotila glede na spremenjeno trditev in izhodiščno besedilo. Zaradi izpuščenega dela stavka (*v morju*) je bila pri učencih, ki so imeli povečavo preizkusa na formatu A4, kot pravilni odgovor upoštevana rešitev DRŽI.

Predmet	MATEMATIKA – 9. razred
Čas pisanja	četrtek, 9. maj 2024
Naloga/postavka	2.c.1 in 2.c.2
Vrsta napake	napaka pri prevodu
Opis napake	Pri prevodu je prevajalka uporabila napačen simbol za največji skupni delitelj in najmanjši skupni večkratnik, pri čemer je uporabila simbola, ki se uporabljata v prevedenem učbeniku za matematiko. Za največji skupni delitelj je uporabila črko *D*, za najmanjši skupni večkratnik pa črko *m*. Pravilna oznaka za največji skupni delitelj je *M.C.D.* (ali *MCD*), za najmanjši skupni večkratnik pa *m.c.m.* (ali *mcm*). To sta oznaki, ki se uporabljata tudi v prevodu pri splošni in poklicni maturi. Na napako v učbeniku so matematiki že večkrat opozorili, vendar založba ne kaže posluha za to, da bi odpravila napako, saj se učbeniki izdajajo v majhni nakladi. Nekateri učitelji se pri poučevanju držijo učbenika, drugi pa uporabljajo pravilna simbola. Učenci, ki so bili poučevani v skladu z učbenikom, so odgovarjali pravilno, drugi pa so odgovarjali različno: naštevali so npr. vse delitelje.
Rešitev	Preizkus znanja je pisalo 57 učencev. Vsem učencem sta bili pri tej nalogi dodeljeni 2 točki, saj je bilo nemogoče ugotoviti, ali je njihov odgovor posledica neznanja ali zmede pri uporabi simbolov.

Predmet	**NEMŠČINA – 9. razred**
Čas pisanja	ponedeljek, 13. 5. 2024
Naloga	bralno razumevanje, 2. naloga, naloga B, primer 0
Vrsta napake	pravopisna napaka v eni besedi pri primeru 0
Opis napake	Pravopisna napaka je bila v primeru 0, ki se uporablja za zgled, kako reševati nalogo: 0. Überall auf der ganzen Welt gibt es ***gefährlichte Tiere***. Namesto besede ***gefährlichte*** bi moralo pisati ***gefährliche***. Napako je opazila članica predmetne komisije. Napaka je bila v primeru 0 in ni vplivala na reševanje ali vrednotenje pri tej nalogi, saj gre za nalogo bralnega razumevanja, pri kateri se upoštevajo tudi slovnično in pravopisno pomanjkljivi odgovori, dokler je odgovor kljub napakam še razumljiv.
Rešitev	Na spletu je bila objavljena popravljena različica preizkusa.

Predmet	**MADŽARŠČINA – 6. razred**
Čas pisanja	torek, 7. maj 2024
Naloga	II. del, naloga 1.b
Vrsta napake	napaka v navodilu naloge
Opis napake	Navodilo se je glasilo Podčrtaj črko pred pravilnim odgovorom namesto Podčrtaj pravilni odgovor. Napaka ni vplivala na reševanje ali vrednotenje pri tej nalogi, saj so učenke in učenci kljub napačnem navodilu pravilno podčrtali izbrani odgovor.
Rešitev	Na spletu je bila objavljena popravljena verzija preizkusa.

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja NPZ so, ne glede na vrsto izobraževalnega programa, upravičeni učenci, ki so slepi, slabovidni ali imajo okvaro vidne funkcije, so gluhi ali naglušni, imajo govorno-jezikovne motnje, avtistične motnje, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje, oz. učenci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju ter **imajo odločbo o usmeritvi**.

Pravico do prilagojenega izvajanja NPZ imajo tudi učenci **brez odločbe o usmeritvi**, ki iz utemeljenih razlogov potrebujejo prilagojeni način izvajanja NPZ. To so:

– učenci, ki zaradi posledic poškodbe, nesreče ali bolezni, ki se jim je zgodila neposredno pred opravljanjem NPZ, potrebujejo prilagoditve, kot jih imajo slepi ali slabovidni oziroma učenci z okvaro vidne funkcije, gluhi ali naglušni, gibalno ovirani in dolgotrajno bolni kandidati, ter
– učenci z barvno slepoto.[1]

Učenci brez odločbe o usmeritvi uveljavljajo pravico do prilagojenega načina izvajanja NPZ na podlagi dokazil pristojnih institucij oziroma mnenja zdravnika specialista za posamezno področje. Učenci dokazila predložijo v šoli, kjer odločijo o upravičenosti prilagojenega načina opravljanja NPZ.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo NPZ v skladu z *Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja*, ki so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*. Prijava učencev s posebnimi potrebami k NPZ poteka prek šole in v sodelovanju s starši. V šoli za vsakega učenca in za vsak predmet posebej predlagajo prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*), ločeno za 6. in 9. razred. V ta namen je Ric pripravil program PrijaveKPP in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja NPZ, ki vključuje:

[1] V tem poglavju obravnavamo samo učence, ki se šolajo v osnovnih šolah z izobraževalnim programom s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojenih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom. Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami, ki se šolajo v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom, je obravnavano v poglavju 4.4.

– prilagoditev načina preverjanja,
– prilagoditev preizkusa znanja,
– uporabo posebnih pripomočkov in
– prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 odstotkov, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje NPZ s pomočnikom (bralcem, jezikovnim pomočnikom, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne ter za učence z okvaro vidne funkcije), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje NPZ in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen različno:

– gradivo, prepisano v brajico,
– prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
– povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
– povečava velikosti črk v preizkusu znanja z 11 ali 12 na 18 v pisavi Arial (na formatu A4),
– preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .pdf (program Acrobat za odpiranje),
– preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .doc (program Word),
– zvočni zapis nalog oziroma besedila na USB-ključu pri matematiki,
– preizkus znanja iz matematike na USB-ključu v obliki zapisa .doc, matematični izrazi, zapisani v obliki Latex/LMZ (program Word).

Učenec lahko pri NPZ uporablja različne **posebne pripomočke**: računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojen pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojen pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili, list z matematičnimi obrazci brez navedbe, za kaj se uporabljajo, ipd.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, nevrednotenje oziroma prilagojeno vrednotenje glasoslovnih in naglasoslovnih nalog, prilagojeno vrednotenje zaradi izpuščanja, dodajanja in zamenjave črk, toleranca manj čitljive pisave idr.).

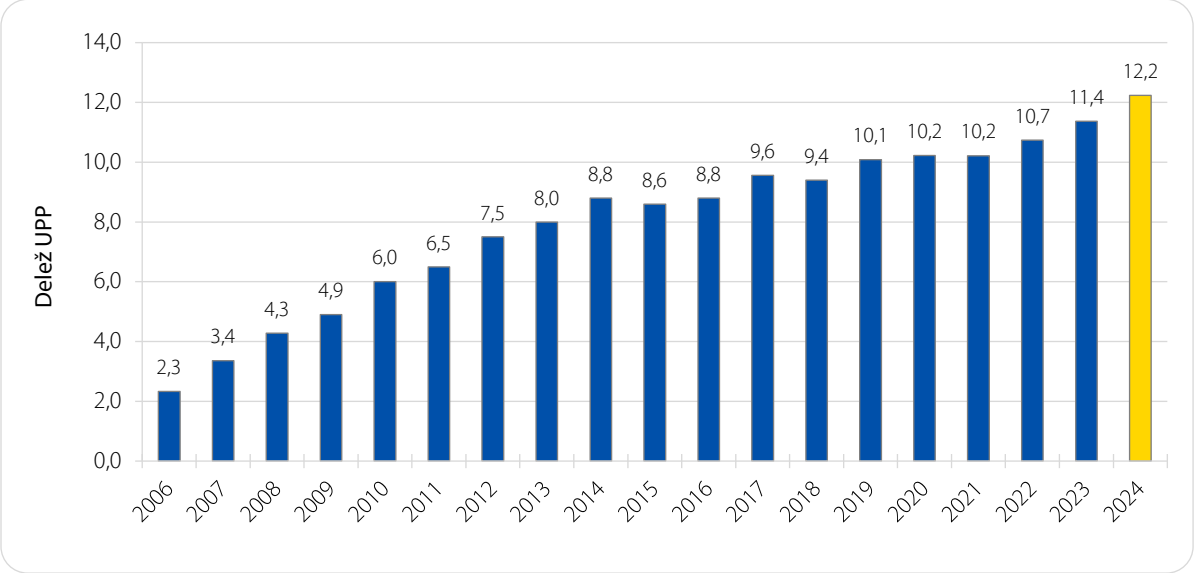
Naštete prilagoditve pomenijo najširši možni nabor, od motnje, ovire oziroma primanjkljaja posameznega učenca pa je odvisno, katere od naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

Število učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, se je od leta 2006 do leta 2014 povečevalo. Potem je število nihalo – naraščalo in upadalo. V letu 2019 sta se število in delež učencev s posebnimi potrebami znova precej povečala; rahlo povečanje je opazno tudi v letu 2020 (za to leto so upoštevani podatki o številu učencev s posebnimi potrebami, ki so bili prijavljeni k opravljanju NPZ ob prilagojenih pogojih, vendar NPZ niso opravljali, ker je bil odpovedan zaradi epidemije covida-19), v letu 2021 je stagniralo, nato pa se je iz leta v leto znova povečalo. V letošnjem šolskem letu je bilo doslej največ učencev s posebnimi potrebami, najvišji je bil tudi delež teh učencev v celotni populaciji, hkrati pa je bila letna rast deleža teh učencev največja doslej (0,8 %).

Preglednica 3.4.1: *Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2006–2024, 9. razred*

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	808	4,3
2009	918	4,9
2010	1.093	6,0
2011	1.190	6,5
2012	1.349	7,5
2013	1.422	8,0

2014	1.523	8,8
2015	1.529	8,6
2016	1.503	8,8
2017	1.637	9,6
2018	1.570	9,4
2019	1.721	10,1
2020[2]	1.822	10,2
2021	1.891	10,2
2022	2.075	10,7
2023	2.377	11,4
2024	2.543	12,2

Slika 3.4.1: *Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2006–2024, 9. razred*

Prilagojenega izvajanja NPZ v 9. razredu so se leta 2024 udeležili učenci s posebnimi potrebami v 457 osnovnih šolah.

Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.1 in s slike 3.4.1, je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 12,2 % leta 2024. Od leta 2006 do danes se je delež učencev s posebnimi potrebami povečal za več kot 5-krat.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so glede na motnjo prikazane v preglednici 3.4.2.

[2] Za leto 2020 je v preglednici prikazano število prijavljenih učencev, in ne dejansko število učencev, ki so opravljali NPZ (osip pri dejanskem opravljanju torej ni upoštevan).

Preglednica 3.4.2: *Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oziroma primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditev v letu 2024, 9. razred*[3]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	326	559	71	280	8	20	89	1.786	2	12	–	**2.537**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	137	19	73	0	0	18	536	2	11	–	**680**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	219	393	49	208	3	5	58	1.535	2	11	–	**2.001**
Prilagojeni način vrednotenja	2	0	268	46	168	7	11	43	943	2	12	–	**1.275**
Skupaj	**2**	**326**	**563**	**71**	**299**	**10**	**20**	**91**	**1.842**	**2**	**12**	**–**	**2.543**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistične motnje; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami glede na posamezne motnje, ovire oziroma primanjkljaje ter glede na vrsto prilagoditev kot že več let doslej kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljajem na posameznih področjih učenja in dolgotrajno bolnih. Posebnost v letošnjem letu pa je ta, da so se na tretje mesto po številu uvrstili učenci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki jih je bilo letos prvič več kot učencev z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev so zahtevale tudi največ prilagoditev načina izvajanja NPZ.

Največ učencev je zahtevalo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci s prilagojenim načinom vrednotenja. Najmanj učencev je želelo prilagojeni preizkus znanja.

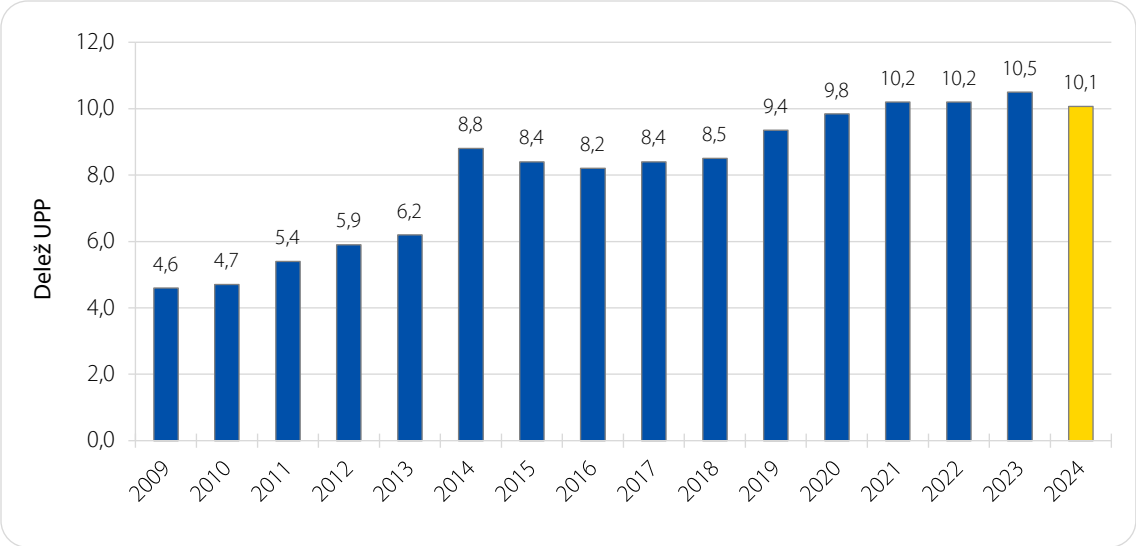
Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, kaže, da je bilo zahtevanih prilagoditev največ pri matematiki (20.496) in nato pri slovenščini (18.011). Najmanj prilagoditev se je zahtevalo pri italijanščini in madžarščini, saj NPZ iz teh dveh predmetov opravlja malo učencev. Največ zahtev po prilagoditvi pri tretjem predmetu je bilo pri tujem jeziku (4.707), najmanj pa pri zgodovini (3.628). Pri fiziki je bilo 4.512 prilagoditev, pri likovni umetnosti pa 4.628.

Preglednica 3.4.3: *Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2009–2024, 6. razred*

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2009	682	4,6
2010	708	4,7
2011	793	5,4
2012	942	5,9
2013	953	6,2
2014	1.547	8,8
2015	1.445	8,4
2016	1.462	8,2
2017	1.527	8,4
2018	1.623	8,5
2019	1.869	9,4
2020[4]	2.165	9,8
2021	2.178	10,2
2022	2.307	10,2
2023	2.305	10,5
2024	2.270	10,1

[3] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, saj je to odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. Dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat) je prikazano v skrajno desnem stolpcu *Skupaj*.

[4] Za leto 2020 je v preglednici prikazano število prijavljenih učencev, in ne dejansko število učencev, ki so opravljali NPZ (osip pri dejanskem opravljanju torej ni upoštevan).

Slika 3.4.2: *Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2009–2024, 6. razred*

NPZ v **6. razredu** se je v celotni populaciji šestošolcev letos izvajal petnajsto leto, vendar se je v tem šolskem letu desetič pisal obvezno. Iz preglednice 3.4.3 je razvidno, da je število učencev s posebnimi potrebami, ki so zahtevali prilagoditve pri opravljanju NPZ, v šolskem letu 2023/24 nekoliko nižje kot v minulih dveh šolskih letih, relativni delež pa se je zmanjšal za 0,4 % in je primerljiv s šolskima letoma 2020/21 in 2021/22. Tako je v 6. razredu na prilagojeni način opravljalo NPZ iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščine, nemščine) in matematike 2.270 učencev oz. 10,1 % učencev na 463 šolah. Opazimo lahko, da se je delež učencev s posebnimi potrebami v zadnjih štirih letih ustalil med 10,0 in 10,5 %.

Prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci v 6. razredu leta 2024, so prikazane glede na motnjo v preglednici 3.4.4.

Preglednica 3.4.4: *Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oziroma primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditve v letu 2024, 6. razred*[5]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	259	473	58	352	16	24	87	1.518	4	10	3	**2.267**
Prilagojeni preizkus znanja	1	0	150	22	97	0	0	22	556	4	10	3	**743**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	153	336	40	273	5	4	60	1.297	4	10	3	**1.779**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	258	37	219	17	15	51	908	4	10	2	**1.302**
Skupaj	**1**	**259**	**474**	**58**	**368**	**17**	**25**	**89**	**1.565**	**4**	**10**	**3**	**2.270**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistične motnje; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila prijavljenih učencev s posebnimi potrebami glede na posamezne motnjo, oviro oziroma primanjkljaj ter glede na prilagoditev kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni učenci in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največ prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ.

[5] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. Dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat) je prikazano v skrajno desnem stolpcu *Skupaj*.

Največ učencev v 6. razredu je zahtevalo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj jih je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Po letu 2009 je pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami prišlo do treh bistvenih sprememb. Prva je uvedba programa *PrijaveKPP*, ki je omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljaja učencev ter s tem omejil izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ. Druga sprememba pa je ta, da so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. V šolskem letu 2015/16 so bile prilagoditve pri izvedbi NPZ najbolj usklajene s tistimi, ki jih imajo kandidati pri opravljanju mature, bile so posodobljene in zapisane v novem *Pravilniku o načinu izvajanja mature za kandidate s posebnimi potrebami*. Posledica tega je bilo zmanjševanje števila učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 % vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 6. razredu, je leta 2014 ta delež znašal samo 56,9 %, leta 2015 60,7 % in bil s 43 % najnižji leta 2016 (leta 2017: 59,0 %; leta 2018: 59,5 %; leta 2019: 59,4 %; leta 2021: 59,6 %). Letos je imelo prilagojeni način vrednotenja 59,0 % učencev s posebnimi potrebami. V 9. razredu je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo kar 72,5 % učencev s posebnimi potrebami, leta 2014 49,3 in leta 2015 49,7 %. Leta 2016 je bil ta delež s 47,1 % najnižji (leta 2017: 49,1 %; leta 2018: 49,4 %; leta 2019: 49,8 %; leta 2021, 2022: 52,0 %). Letos je med prijavljenimi učenci to prilagoditev zahtevalo 50,1 % učencev. Rečemo lahko, da okoli 60 % učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu in blizu 50 % učencev 9. razreda uveljavlja prilagojeni načini vrednotenja.

V primerjavi z letom 2014 se je leta 2015 močno zmanjšal delež učencev, ki so imeli pri opravljanju NPZ pomočnika bralca, saj je bila ta možnost ponovno dodana naknadno, vendar so morale šole to zahtevo posebej pojasniti. Tako je imelo leta 2015 pomočnika bralca v 6. razredu 10,4 % odstotka vseh učencev s posebnimi potrebami (leta 2014: 48,7 %), v 9. razredu pa 9,0 % (leta 2014: 38,9 %). Nato je v šolskem letu 2015/16 ta delež vnovič precej narasel, čeprav so morale šole za vsakega učenca utemeljiti sodelovanje pomočnika bralca. V 6. razredu ga je imelo 24,7 %, v 9. razredu pa 15,2 % učencev s posebnimi potrebami. V tem šolskem letu je znašal delež prijavljenih učencev, ki so zahtevali opravljanje NPZ s pomočnikom bralcem, v 6. razredu 21,2 % (leta 2023: 21,9 %; leta 2022: 22,8 %; leta 2021: 24,1 %; leta 2019: 21,3 %; leta 2018: 24,8 %; leta 2017: 24,7 %), v 9. razredu pa 15,3 % (leta 2023: 15,4 %; leta 2022: 16,8 %; leta 2021: 19,0 %; leta 2019: 16,5 %; leta 2018: 14,9 %; leta 2017: 15,8 %), kar kaže na to, da se ta delež še naprej zmanjšuje.

Državni izpitni center in Državna komisija za vodenje NPZ se zadnja leta srečujeta s številnimi novimi predlogi za prilagoditev gradiva in izvedbo preverjanja za učence s posebnimi potrebami. Pogoste so zahteve po specifičnih prilagoditvah gradiva za posameznega učenca, uporabi posebnih računalniških programov pri pisanju preizkusov in uporabi različnih pripomočkov. Državna komisija za vodenje NPZ, ki sicer posameznih vlog učencev s posebnimi potrebami ne obravnava, se vsako leto sproti seznanja z vsemi posebnostmi pri pripravi in izvedbi nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami. Še zlasti so v zadnjem času pereče zahteve po prilagoditvah za učence s t. i. »skotopičnim sindromom«, ki praviloma nimajo odločbe o usmeritvi.

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja in Državni izpitni center pri svojih odločitvah glede prilagoditev za učence s t. i. skotopičnim sindromom (ali katerekoli druge motnje, ovire ali primanjkljaja) upoštevata stališče stroke. In glede skotopičnega sindroma so jeseni 2022 vse ključne strokovne inštitucije v Sloveniji (RSK za oftamologijo, RSK za pediatrijo, RSK za klinično psihologijo, RSK za nevrologijo in Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani) odločile, da »obstoj sindroma Irlen ni dokazan, patofiziološko obrazložljiv in zato tudi ni klasificiran v mednarodni klasifikaciji bolezni. Po drugi strani pa so težave, ki jih pripisujejo t. i. sindromu Irlen, lahko simptomi pomembnih zdravstvenih težav s potencialno resnimi posledicami in zato zahtevajo ustrezno strokovno obravnavo.«

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Priprava gradiva

V šolskem letu 2023/2024 predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard ni spreminjala strukture preizkusa znanja glede na prejšnja preverjanja. Struktura preizkusov je objavljena na spletni strani Državnega izpitnega centra. Na novo sestavljene naloge in preizkus znanja pa preverjajo le tiste učne cilje in standarde znanja, ki so vključeni v učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za posamezni predmet iz let 2003 in 2021 oziroma 2022.

Komisija pripravlja gradivo za preverjanje znanja v 6. in 9. razredu. Člani komisije pripravljajo gradivo v dveh ločenih skupinah.

Komisija je za žreb pripravila dva kompleta gradiva za slovenščino, matematiko in družboslovje za preverjanje znanja v 9. razredu in dva kompleta za slovenščino in matematiko za preverjanje znanja v 6. razredu. Po ustaljenem postopku so pripravljeni preizkus znanja pregledali zunanji pregledovalci gradiva. Ugotovljene strokovne napake je komisija odpravila ter popravljen in podpisan preizkus znanja s specifikacijskimi tabelami oddala v končno oblikovanje, prilagajanje za učence z dodatnimi prilagoditvami (npr. povečava gradiva), prevajanje in žreb.

V **6. razredu** je prilagoditev preizkusa in/ali načina izvajanja preverjanja oziroma vrednotenja potrebovalo 52 učencev (43,33 % udeleženih) pri slovenščini in 55 učencev (45,83 % udeleženih) pri matematiki v 18 osnovnih šolah s prilagojenim izobraževalnim programu z NIS. Delež učencev, ki so za enakovredno izkazovanje znanja na preverjanju potrebovali prilagoditev preizkusa in/ali načina izvajanja preverjanja oziroma vrednotenja, je višji glede na šolsko leto 2022/2023. Delež šol, iz katerih prihajajo učenci, ki potrebujejo različne prilagoditve, se skoraj ni spremenil.

Ker se je povečal delež učencev, ki potrebujejo različne vrste prilagoditve, sta se pričakovano povečali tudi število posameznih prilagoditev in skupno število prilagoditev.

Preglednica 3.5.1: *Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu*

	SLO	MAT
Prilagojeni način izvajanja	48	50
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	16	21
Prilagojeno vrednotenje	33	37
Skupno število učencev s prilagoditvami	52	55

Preglednica 3.5.2: *Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu*

	SLO	MAT
Prilagojeni način izvajanja	175	174
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	32	28
Prilagojeno vrednotenje	67	91
Skupaj	274	304

Izžrebano gradivo za 9. razred smo v Državnem izpitnem centru dodatno prilagodili za 50 učencev (39,68 % udeleženih) v 14 šolah pri slovenščini, za 54 učencev (33,9 42,85 % udeleženih) v 15 šolah pri matematiki in 52 učencev (26,841,27 % udeleženih) v 16 šolah pri družboslovju. Delež učencev, ki so potrebovali prilagoditev preizkusa in/ali načina izvajanja preverjanja oziroma vrednotenja, je pri vseh treh predmetih višji glede na prejšnje preverjanje. Delež šol, s katerih prihajajo učenci s prilagoditvami, je glede na šolsko leto 2022/2023 približno enak.

Tudi v 9. razredu opazimo povečanje števila vseh možnih prilagoditev tako pri slovenščini kot pri matematiki in družboslovju, kar je pričakovano glede na večji delež učencev s prilagoditvami.

Preglednica 3.5.3: *Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu*

	SLO	MAT	DRU
Prilagojeni način izvajanja	48	49	47
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	2	28	3
Prilagojeno vrednotenje	22	24	25
Skupno število učencev s prilagoditvami	50	54	52

Preglednica 3.5.4: *Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu*

	SLO	MAT	DRU
Prilagojeni način izvajanja	140	140	148
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	2	30	8
Prilagojeno vrednotenje	35	45	37
Skupaj	177	215	193

Nacionalno preverjanje znanja 2023/2024

V šolskem letu 2023/2024 se je v **6. razredu** na preverjanje prijavilo 146 učencev. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 120 učencev in 124 učencev iz matematike. Učenci so prihajali s 35 osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programu z NIS.

Na preverjanje znanja v **9. razredu** pa se je prijavilo 126 učencev. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 106 učencev, iz matematike 107 učencev in iz družboslovja 108 učencev iz 30 šol.

Pri izvedbi preverjanja na šolah niso bile zaznane posebnosti.

Vrednotenje preizkusov znanja

Preizkus znanja učencev v **6. in 9. razredu** v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS se vrednoti elektronsko. Pod vodstvom glavnih ocenjevalcev za vrednotenje preizkusa znanja v 6. in v 9. razredu člani predmetne komisije opravijo moderacijo ter tako dopolnijo navodila za vrednotenje za posamezni predmet. Zaradi majhnega števila preizkusov in vrednotenja v istem prostoru predmetna komisija ne opravi standardizacije. Morebitne nejasnosti glede pravilnosti odgovorov člani komisije razrešijo na sejah med vrednotenjem.

Vpogledi v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.5.5: *Poizvedbe v 6. razredu*

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ		ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	120	1	0,83 %	večje število točk	1	0,83 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MATEMATIKA – NIS	124	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %

V enem preizkusu znanja slovenščine za 6. razred so učenci, starši in učitelji ob izvedbi vpogleda na šoli odkrili napako vrednotenja. Ob poizvedbi je bilo v preizkusu dodeljeno višje število točk, kar pomeni, da je bila poizvedba upravičena. V preizkusu znanja iz matematike učenci, starši in učitelji ob izvedbi vpogleda na šoli niso odkrili napak vrednotenja.

Preglednica 3.5.6: *Poizvedbe v 9. razredu*

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ		ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	106	1	0,94 %	večje število točk	1	0,94 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MATEMATIKA – NIS	107	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,0 0 %
NARAVOSLOVJE – NIS	108	0	0,93 %	večje število točk	0	0,93 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %

V preizkusu znanja v **9. razredu** so pri postopku vpogleda učenci, starši in učitelji ugotovili, da je prišlo v enem preizkusu slovenščine in enem preizkusu iz družboslovja do napak vrednotenja. Po poizvedbi se je v teh preizkusih število točk povečalo. Poizvedbi sta bili upravičeni.

3.6 Dostava in zbiranje gradiva

3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole

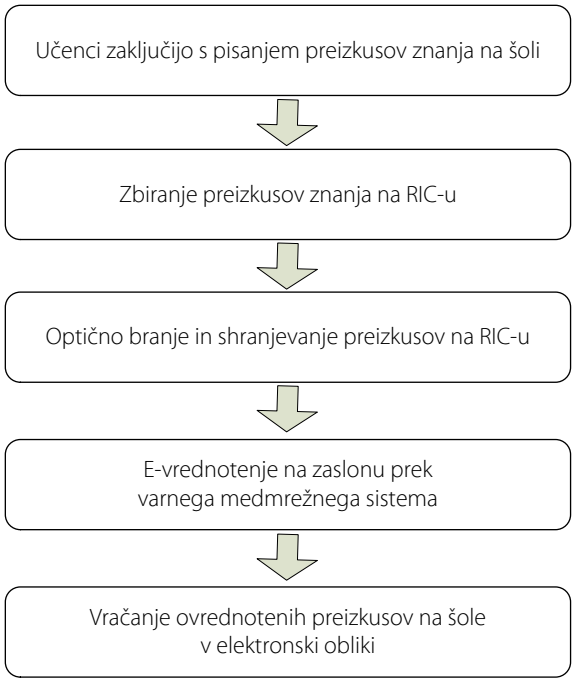
1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero ima RIC podpisno pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s koledarjem NPZ, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju: pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali od pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je ta izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za NPZ, ki ga je podpisal ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na njej sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, odgovornega za prevzem gradiva.
7. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo po seznamu, ki je bil priložen k pošiljki.
8. Pravilnost prejetega gradiva po seznamu so šole potrdile prek spletne strani RIC.
9. RIC je nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
10. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročil. Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil iz RIC.

3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos tajnega gradiva s šol na RIC je prav tako opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s koledarjem NPZ, med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan je po končanem NPZ ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji.
4. Skupaj z gradivom je ravnatelj ali njegov pooblaščenec še isti dan poslal na RIC fotokopijo pripadajočih zapisnikov o poteku NPZ.
5. Gradivo so na šoli zapakirali v vreče in zaprli z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dvojniku in en izvod obdržal.
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednji dan dostavil na RIC.

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov znanja pri učencih v 6. in 9. razredu je potekalo elektronsko (v nadaljevanju: e-vrednotenje). Postopki e-vrednotenja se glede na prejšnje šolsko leto niso spremenili.

Slika 3.7.1: *Potek e-vrednotenja*

Na vsaki šoli je na začetku šolskega leta imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki zagotavlja podporo učiteljem ocenjevalcem med vrednotenjem. Pomočnik za e-vrednotenje na šoli poskrbi tudi za izobraževanje učiteljev ocenjevalcev.

3.7.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje je aprila 2024 pripravilo srečanje ravnateljic in ravnateljev osnovnih šol ter njihovih pomočnikov, na katerem so bile predstavljene zakonske spremembe (zlasti novela Zakona o osnovni šoli) in novosti, ki jih uvedba sprememb prinaša v neposredno življenje in delo šole ter v pedagoško prakso. Ob tej priložnosti se je več kot 600 udeleženih ravnateljic in ravnateljev ter njihovih pomočnikov seznanilo tudi z novostmi, ki se nanašajo na izvedbo NPZ v šolskem letu 2024/2025.

Na strokovnih srečanjih osnovnošolskih ravnateljic in ravnateljev, ki potekajo na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo, je bilo v luči rezultatov PISA 2022 v ospredju razvijanje bralne pismenosti in v povezavi s tem poudarjen tudi pomen NPZ kot vira podatkov za redno spremljanje napredka in samoevalvacijo šole na področju bralne pismenosti učencev. Z izbranimi primeri nalog v nacionalnem preizkusu znanja pri različnih predmetih je bilo prikazano, kako se raven razvite bralne pismenosti izraža v rezultatih nacionalnega preizkusa znanja pri vseh predmetih. Sledila je razprava o pomenu ravnateljevega ozaveščanja in spodbujanja učiteljev pri vseh predmetih, da pri načrtovanju pouka vključujejo tudi dejavnosti učencev, ki pripomorejo k razvijanju bralne pismenosti.

3.7.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja v 6. in 9. razredu poteka elektronsko. Učitelji ocenjevalci vrednotijo digitalizirane preizkuse znanja prek računalnika v programu za elektronsko vrednotenje. Pri vrednotenju jim strokovno pomoč zagotavljajo pomočniki glavnega ocenjevalca (v nadaljevanju PGO), ki jih imenuje RIC. Število izbranih PGO je sorazmerno s številom učencev, ki pri posameznem predmetu opravljajo preverjanje znanja, oziroma s številom učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja iz posameznega predmeta.

Naloge PGO so naslednje:

- udeležba na usposabljanju za uporabo računalniškega programa za elektronsko vrednotenje,
- sodelovanje pri moderaciji *Navodil za vrednotenje* in izbiri preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki elektronsko vrednotijo preizkuse NPZ,
- vrednotenje preizkusov znanja,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- priprava poročila o poteku elektronskega vrednotenja,
- odločanje v postopku poizvedb,
- sodelovanje pri analizi dosežkov in vrednotenja NPZ.

Izobraževanje za PGO je pri slovenščini potekalo v živo, in sicer v dveh izvedbah v aprilu. Prva izvedba je bila namenjena PGO za 9. razred, druga pa PGO za 6. razred. Na izobraževanju so se PGO seznanili z novostmi pri vrednotenju jezikovne pravilnosti in v okviru delavnic vrednotili tvorbne naloge po prenovljenih opisnikih. Pri angleščini je izobraževanje za PGO za 6. razred potekalo v živo konec marca 2024. Razlog za izvedbo izobraževanja so bili prenovljeni opisniki za vrednotenje pisnega sestavka v 6. razredu. Poleg tega so bili vsi PGO pri slovenščini, angleščini in nemščini deležni osvežitvenega izobraževanja o uporabi programa za e-vrednotenje, in sicer v okviru moderacij, ki so maja potekale na daljavo na platformi MS Teams. Izobraževanje za PGO je pri predmetih zgodovina in likovna umetnost potekalo aprila na daljavo, prek platforme MS Teams. Pri matematiki in fiziki posebnega izobraževanja ni bilo, vse potrebne informacije so PGO prejeli v okviru moderacije. Izobraževanje za PGO so pripravile in izvedle svetovalke Ric v sodelovanju s predmetnimi komisijami.

3.7.3 Moderacije Navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti navodila za vrednotenje in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pokažejo v vzorcu rešenih preizkusov znanja.

Moderacije za 6. in 9. razred potekajo pred začetkom e-vrednotenja v maju, poleg članov PK se jih udeležijo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev. V šolskem letu 2023/2024 smo del moderacij izvedli na daljavo in del v živo. Na daljavo so moderacije potekale prek platforme Microsoft Teams, v živo pa v prostorih Državnega izpitnega centra. Izjema so predmeti madžarščina, italijanščina, matematika (NIS), slovenščina (NIS), madžarščina (NIS), družboslovje (NIS) in naravoslovje (NIS), pri katerih moderacijo izvedejo člani PK v sodelovanju s posameznimi učitelji in/ali svetovalci ZRSŠ in praviloma poteka sočasno z e-vrednotenjem preizkusov znanja.

Pred moderacijo vsak pomočnik glavnega ocenjevalca v programu *RM Assessor* pregleda najmanj deset naključno izbranih odpisanih preizkusov in izpiše morebitne dodatne sprejemljive odgovore. Pomočniki pripravijo tudi ožji izbor preizkusov, ki se jim zdijo primerni za vajo, standardizacijo ali kontrolo. Izbrane preizkuse ovrednotijo, jih opremijo s komentarji in posredujejo glavnemu ocenjevalcu. Sledi moderacija, na kateri glavni ocenjevalec v dogovoru s pomočniki in člani PK v navodila za vrednotenje vnese dodatne strokovno še sprejemljive odgovore. Moderirana navodila poleg rešitev nalog in točkovnika vključujejo tudi splošna in dodatna navodila za vrednotenje nalog. Moderirana različica navodil je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja in je v roku, določenem s *Koledarjem NPZ*, objavljena na eRicu, eRicu za učitelje in v programu za e-vrednotenje.

Preglednica 3.7.3.1: *Število*[6] *udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred*

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
slovenščina	60	najmanj 900
matematika	62	najmanj 600
angleščina	50	najmanj 750
nemščina	10	najmanj 150

[6] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

Preglednica 3.7.3.2: *Število*[7] *udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred*

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
slovenščina	45	najmanj 700
matematika	52	najmanj 500
angleščina	18	najmanj 400
nemščina	8	najmanj 100
fizika	27	najmanj 400
likovna umetnost	26	najmanj 750
zgodovina	31	najmanj 600

3.7.4 Standardizacija

Po končani moderaciji glavni ocenjevalec skupaj s preostalimi člani PK pregleda ožji izbor preizkusov, ki so jih PGO v okviru priprave na moderacijo predlagali kot primerne za vajo, standardizacijo in kontrolo ocenjevalcev. Izmed predlaganih preizkusov izbere enega za vajo, dva za standardizacijo in tri preizkuse za kontrolo ter jih ovrednoti v skladu z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Vrednotenje glavnega ocenjevalca se imenuje referenčno vrednotenje in se uporabi za primerjavo z vrednotenjem učiteljev ocenjevalcev med e-vrednotenjem.

Namen vaje je, da se učitelji ocenjevalci seznanijo z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Nato učitelji ovrednotijo standardizacijske preizkuse. Namen standardizacije je, da vsi učitelji pred začetkom vrednotenja dosežejo predviden standard vrednotenja. PGO pregledajo vrednotenje standardizacijskih preizkusov učiteljev ocenjevalcev v svoji skupini in ugotovijo, kako uspešno je posamezen učitelj ocenjevalec uskladil svoje kriterije vrednotenja s kriteriji, zapisanimi v moderiranih *Navodilih za vrednotenje*. Ob večjem neskladju PGO opozori učitelja ocenjevalca na napake pri vrednotenju in mu da napotke za nadaljnje vrednotenje. Med e-vrednotenjem učitelji ovrednotijo tudi kontrolne preizkuse, ki se uporabijo za analizo kakovosti vrednotenja. Referenčno vrednotenje preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo si učitelji lahko ogledajo potem, ko te preizkuse oddajo.

Pri izbiri preizkusov so predmetne komisije za vajo in standardizacijo tako v 6. kot v 9. razredu izbrale preizkuse s čitljivo pisavo, ki so bili skoraj v celoti rešeni, vključevali pa so pravilne, nepravilne in še sprejemljive odgovore. Za kontrolo kakovosti vrednotenja pa so komisije izbrale preizkuse, ki bi pokazali, koliko ocenjevalci upoštevajo moderirana *Navodila za vrednotenje*, npr., ali upoštevajo tudi splošna in dodatna navodila ter še sprejemljive odgovore.

Tako v 6. kot v 9. razredu predmetne komisije za madžarščino, italijanščino in nižji izobrazbeni standard niso izbrale preizkusov znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo učiteljev. Vrednotenje opravijo bodisi člani komisij sami ali v sodelovanju z manjšim številom učiteljev. Zaradi manjšega števila ocenjevalcev postopka vaje in standardizacije v programu za e-vrednotenje nista potrebna, kontrola vrednotenja s strani glavnega ocenjevalca pa poteka sočasno ob vrednotenju.

Predmetne komisije prav tako ne izberejo preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo izmed prevedenih preizkusov matematike in tretjih predmetov za šole z italijanskim učnim jezikom in za dvojezične osnovne šole ter preizkusov učencev s posebnimi potrebami.

3.7.5 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. in 9. razreda je potekalo elektronsko. Pri e-vrednotenju preizkusov šestošolcev in devetošolcev so sodelovali učitelji, ki izpolnjujejo pogoje za poučevanje preverjanih predmetov. Preizkuse šestošolcev so vrednotili tudi učitelji razrednega pouka, preizkuse devetošolcev pa samo predmetni učitelji. Po prejetih prijavah smo učitelje razporedili tako, da je vsak vrednotil bodisi preizkuse 6. razreda bodisi preizkuse 9. razreda, nikoli pa obojih. O razporeditvi učiteljev po predmetih in razredih smo obvestili šole. Vrednotenja so bili opravičeni pomočniki glavnih ocenjevalcev, lahko pa tudi pomočniki za e-vrednotenje, ki so jih imenovali ravnatelji.

Večina učiteljev je v programu za e-vrednotenje vrednotila običajne preizkuse, manjša skupina učiteljev pa je vrednotila preizkuse učencev s posebnimi potrebami, in sicer tiste s povečavo črk na velikost 18 pri formatu A4. Preizkusi, povečani na format A3, so se vrednotili tako kot običajni preizkusi. Preizkuse slepih in slabovidnih učencev, gluhih in naglušnih učencev ter učencev z avtističnimi motnjami so tudi letos vrednotili učitelji iz zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Pri vrednotenju preizkusov učencev z NIS učitelji niso sodelovali; njihove preizkuse so na RIC ovrednotili člani PK.

[7] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

Pri vsakem predmetu so imeli učitelji za vrednotenje na voljo več dni (pri matematiki in slovenščini v 6. in 9. razredu ter pri tujem jeziku v 6. razredu pet delovnih dni, pri tretjem predmetu v 9. razredu pa štiri delovne dni). Vsak ocenjevalec je najprej ovrednotil en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, med vrednotenjem pa še tri kontrolne preizkuse. O začetku vrednotenja so bili ocenjevalci obveščeni po elektronski pošti in prek programa za e-vrednotenje.

Med vrednotenjem je bila ocenjevalcem na voljo brezplačna telefonska številka na Ricu, kamor so vsak delovni dan med 8. in 16. uro lahko poklicali ob morebitnih tehničnih težavah, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti. Na vsebinska vprašanja o vrednotenju posameznih nalog so prek sistema sporočil v programu za e-vrednotenje učiteljem odgovarjali pomočniki glavnega ocenjevalca.

Podatke o udeležbi učiteljev pri vrednotenju in številu preizkusov pri posameznih predmetih prikazujeta preglednici 3.7.5.1 in 3.7.5.2. Pri številu preizkusov na učitelja je pri vsakem predmetu navedeno povprečno število preizkusov, ki jih je ovrednotil posamezni učitelj, pri tem pa so izvzeti preizkusi za vajo, standardizacijo in kontrolo. Število preizkusov je bilo za učitelje, ki so vrednotili prilagojene preizkuse učencev s posebnimi potrebami, nekoliko nižje.

Preglednica 3.7.5.1: *Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda*

Predmet	Štev. ocenjevalcev	Povprečno štev. preizkusov na ocenjevalca
slovenščina	1.261	16
italijanščina	3	21
madžarščina	4	6
matematika	1336	18
angleščina	940	21
nemščina	76	5

Preglednica 3.7.5.2: *Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda*

Predmet	Štev. ocenjevalcev	Povprečno štev. preizkusov na ocenjevalca
slovenščina	851	22
italijanščina	3	17
madžarščina	2	10
matematika	897	24
angleščina	233	20
nemščina	26	5
fizika	254	21
likovna vzgoja	251	21
zgodovina	408	14

3.7.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse

Učenec in njegovi starši imajo možnost vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse nacionalnega preverjanja znanja prek spletne aplikacije. Vsak učenec lahko s svojima šifro in številko EMŠO dostopa do ovrednotenih preizkusov znanja v obliki .pdf. Poleg ovrednotenih preizkusov in izpisa dosežkov učenca so na tej spletni strani dostopna tudi moderirana navodila za vrednotenje.

Na šolah potekajo vpogledi ob prisotnosti učitelja v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem NPZ*. Učitelji, ki ob vpogledu v ovrednotene preizkuse skupaj z učencem ugotovijo morebitne napake pri točkovanju posameznih nalog, podatke o učencu in preizkusih (ime in priimek oz. šifra učenca, predmet, naloga in opis napake) sporočijo ravnatelju. Ravnatelj oz. njegov pooblaščenec podatke za poizvedbo vnese v spletni uporabniški program *Poizvedbe NPZ* na eRicu. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregledajo glavni ocenjevalec oziroma njegovi pomočniki.

3.7.7 Poizvedbe

Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegovi pomočniki, ki preverijo, ali so naloge v preizkusu ovrednotene v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Če ugotovijo, da je poizvedba upravičena, skladno z moderiranimi navodili za vrednotenje nalogo (ali več nalog) ponovno ovrednotijo. Število doseženih točk se po poizvedbi lahko zviša, zniža ali ostane enako. Ric v rokih, določenih s *Koledarjem NPZ*, šolam sporoči spremembe dosežkov učencev po poizvedbah.

V preglednicah 3.7.7.1 in 3.7.7.2 so prikazani število učencev, ki so se udeležili NPZ iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedbe za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah v 6. in 9. razredu.

Preglednica 3.7.7.1: *Poizvedbe v 6. razredu*

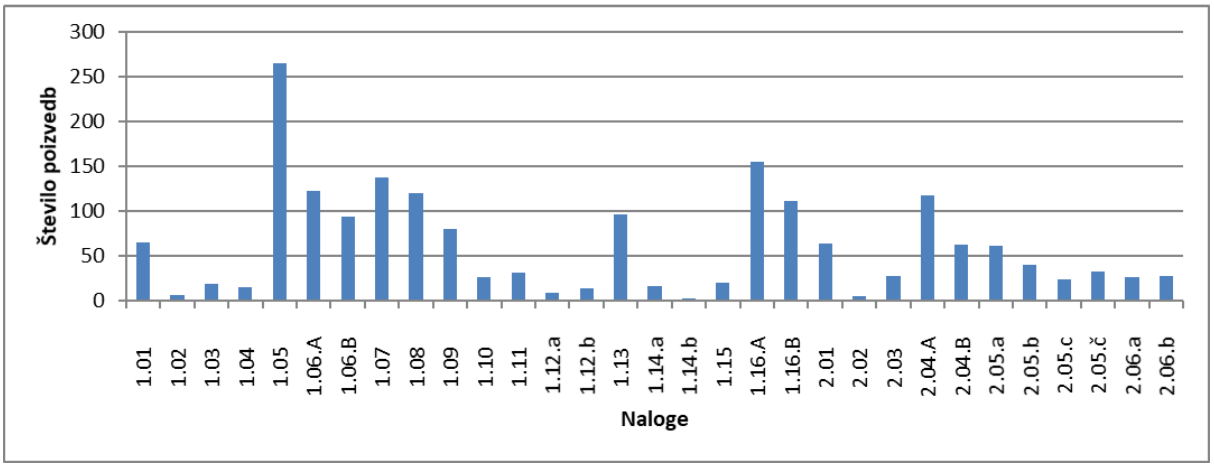
PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE			SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	
		ŠTEVILO	DELEŽ (v %)		ŠTEVILO	DELEŽ (v %)
SLOVENŠČINA	20.692	1.362	6,58	višje število točk	765	3,70
				enako število točk	594	2,87
				nižje število točk	3	0,01
ITALIJANŠČINA	66	1	1,52	višje število točk	1	1,52
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
MADŽARŠČINA	26	1	3,85	višje število točk	1	3,85
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
ANGLEŠČINA	20.291	833	4,11	višje število točk	540	2,66
				enako število točk	289	1,42
				nižje število točk	4	0,02
NEMŠČINA	470	24	5,11	višje število točk	18	3,83
				enako število točk	6	1,28
				nižje število točk	0	0,00
MATEMATIKA	20.883	1.467	7,02	višje število točk	1.119	5,36
				enako število točk	337	1,61
				nižje število točk	11	0,05

Pri **slovenščini** je pravico do poizvedbe letos izkoristilo 1.362 (6,58 %) šestošolcev. Pri 768 (3,71 %) učencih se je dosežek po poizvedb spremenil, medtem ko se točkovanje ni spremenilo pri 594 (2,87 %) učencih. Po lanskem manjšem povečanju poizvedb letos pri slovenščini v 6. razredu znova ugotavljamo upad poizvedb.

Preglednica 3.7.7.2: *Delež (v %) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred*

SLOVENŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
VSE	7,9	7,91	7,73	9,26	9,89	7,91	5,33	6,9	7,25	6,58
UPRAVIČENE	6,14	5,1	5,29	5,04	5,6	3,91	2,96	3,99	4,34	3,71

Število poizvedb po nalogah prikazuje spodnja slika. Poizvedb je bilo več v prvem delu preizkusa (naloge, povezane z neumetnostnim besedilom). Več poizvedb so imele naloge, ki se vrednotijo »po smislu«, in naloge, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost odgovorov. Pri teh nalogah morajo ocenjevalci natančno prebrati izhodiščno besedilo in se dosledno držati navodil za vrednotenje.

Slika 3.7.7.1: *Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 6. razred*

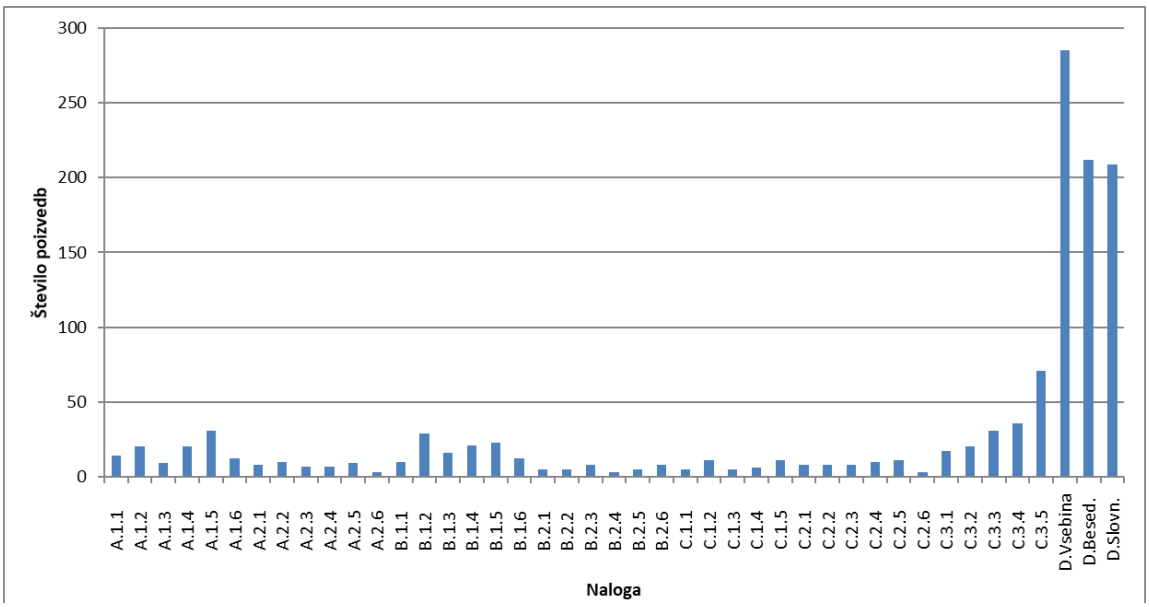
Pri **angleščini** v 6. razredu se je odstotek poizvedb v primerjavi s prejšnjimi tremi leti nekoliko povečal. Kljub temu pa je letos, kot je razvidno iz spodnje preglednice, delež upravičenih poizvedb nekoliko nižji kot lani.

Preglednica 3.7.7.3: *Delež (v %) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred*

ANGLEŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
VSE	4,36	5,28	5,43	5,92	5,23	4,08	3,08	3,62	4,06	4,11
UPRAVIČENE	2,86	3,34	3,58	3,86	3,62	2,68	2,00	2,46	2,73	2,68

Največ poizvedb je bilo pri nalogi pisnega sporočanja, a so pri vseh kriterijih neupravičene poizvedbe prevladale nad upravičenimi. Poizvedbe na račun pisnega sporočanja so pričakovane, saj je kljub analitični lestvici prisoten subjektivni faktor. Še vedno so ocenjevalci, ki kljub navodilom ne napišejo komentarjev k vrednotenju pisnega sestavka, s čimer se dodatno poveča število poizvedb.

Poizvedbe so tudi pri nalogah slušnega in bralnega razumevanja ter nalogah besedišča. Te naloge so zaprtega tipa, moderirana navodila za vrednotenje pa so jasna, kar pomeni, da do neskladja pri vrednotenju ne bi smelo prihajati. Poizvedbe pri teh nalogah so rezultat neupoštevanja navodil za vrednotenje oziroma nedoslednosti posameznih ocenjevalcev.

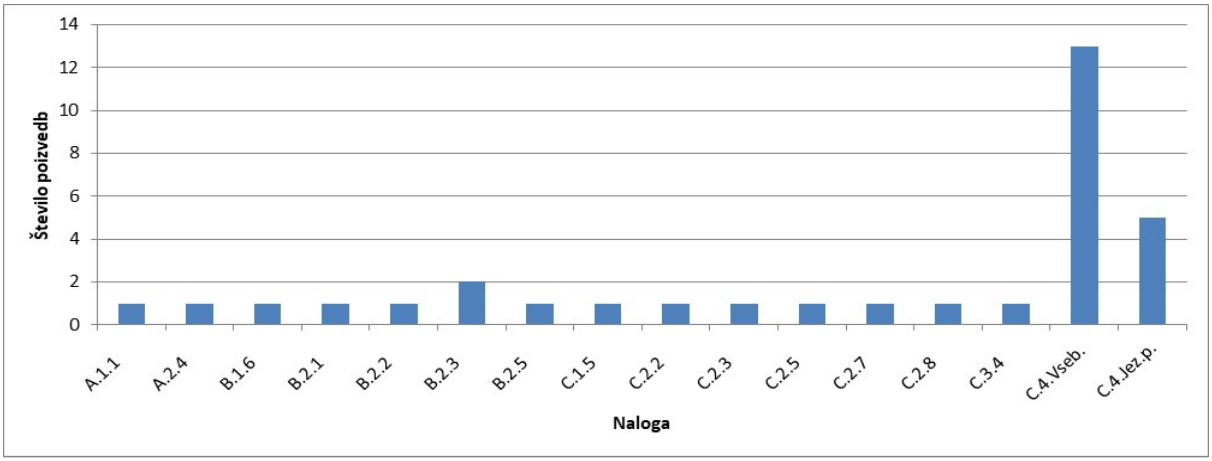
Slika 3.7.7.2: *Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 6. razred*

Pravico do poizvedbe je pri **nemščini** letos izkoristilo 24 šestošolcev (5,11 %), kar je občutno manj kot lani. Od tega se je dosežek po poizvedbah spremenil pri 18 (3,83 %) učencih, točkovanje pa je ostalo enako pri 6 učencih.

Preglednica 3.7.7.4: *Delež (v %) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred*

NEMŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
VSE	7,26	11,56	5,59	4,05	8,37	8,67	4,47	5,42	8,23	5,11
UPRAVIČENE	4,23	8	5,13	3,6	7,27	6,75	3,11	3,87	5,42	3,83

Največ poizvedb je bilo pri pisnem sestavku, kar je glede na odprti tip naloge pričakovano. Od 18 poizvedb pri tej nalogi jih je bilo 12 upravičenih, pri šestih pa se vrednotenje ni spremenilo.

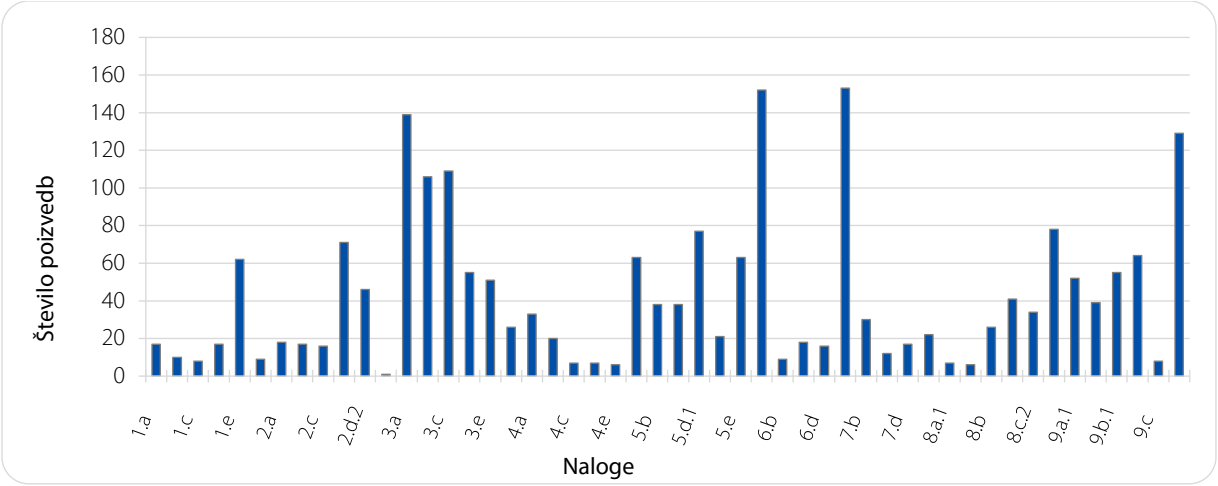
Slika 3.7.7.3: *Število poizvedb pri nemščini po nalogah, 6. razred*

Pri **matematiki** je bilo število poizvedb nekoliko višje kot lani, primerljivo pa je z leti prej. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu poveča, je bilo 76 %.

Preglednica 3.7.7.5: *Delež (v %) poizvedb pri matematiki med leti, 6. razred*

	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
MAT	7,82	6,63	8,58	6,87	6,88	4,93	6,10	8,71	6,83	7,02

Po številu poizvedb najbolj izstopa naloga 7.a, problemska naloga z vzorci, preverjala je znanje I. taksonomske stopnje, zaprtega tipa. Sledi naloga 6.a, geometrijska naloga, pri kateri smo preverjali risanje kota. Naslednja je naloga 3.a s področja računskih operacij in njihovih lastnosti, s katero se je preverjalo znanje I. taksonomske stopnje, zaprtega tipa. Poizvedbe so bile pri teh treh nalogah večinoma upravičene. Prav tako nekoliko izstopa problemska naloga 9.d, vendar je bila slaba polovica teh poizvedb neupravičena.

Slika 3.7.7.4: *Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 6. razred*

Preglednica 3.7.7.6: *Poizvedbe v 9. razredu*

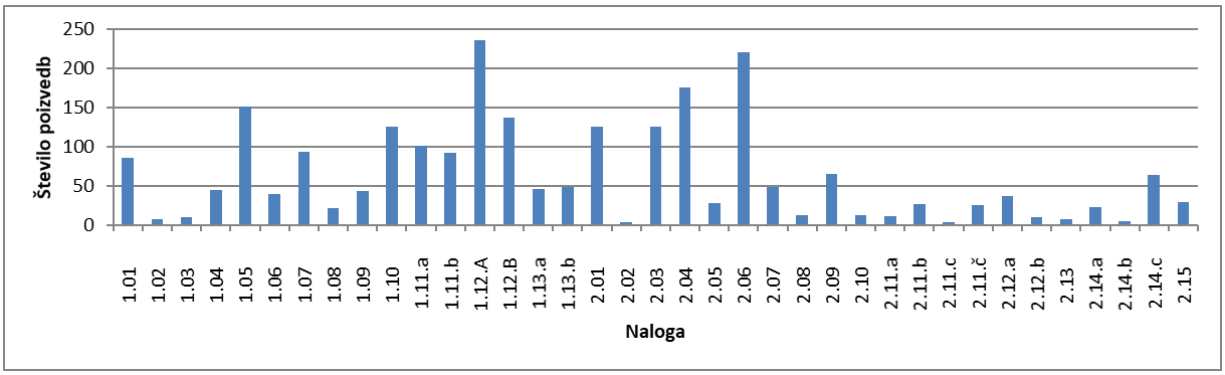
PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ (v %)		ŠTEVILO	DELEŽ (v %)
SLOVENŠČINA	19.911	1.794	9,01	višje število točk	1.116	5,60
				enako število točk	678	3,41
				nižje število točk	0	0,00
ITALIJANŠČINA	57	0	0,00	višje število točk	0	0,00
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
MADŽARŠČINA	20	0	0,00	višje število točk	0	0,00
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
ANGLEŠČINA	4.785	216	4,51	višje število točk	148	3,09
				enako število točk	66	1,38
				nižje število točk	2	0,04
NEMŠČINA	132	9	6,82	višje število točk	6	4,55
				enako število točk	3	2,27
				nižje število točk	0	0,00
MATEMATIKA	19.860	959	4,83	višje število točk	656	3,30
				enako število točk	302	1,52
				nižje število točk	1	0,01
FIZIKA	4.889	122	2,50	višje število točk	85	1,74
				enako število točk	32	0,66
				nižje število točk	5	0,10
LIKOVNA UMETNOST	4.606	148	3,21	višje število točk	108	2,34
				enako število točk	27	0,59
				nižje število točk	13	0,28
ZGODOVINA	4.898	415	8,47	višje število točk	256	5,23
				enako število točk	158	3,22
				nižje število točk	1	0,02

Pravico do poizvedbe je pri **slovenščini** letos izkoristilo 1.794 devetošolcev, kar je dobrih 9 odstotkov učencev. Od tega se je pri 1.116 (5,60 %) učencih dosežek po poizvedbah spremenil, pri 678 učencih pa se ni spremenil. V primerjavi z lani se je delež poizvedb nekoliko povečal.

Preglednica 3.7.7.7: *Delež (v %) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred*

SLOVENŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
VSE	9,99	11,81	12,49	14,44	14,06	10,60	8,23	9,57	8,39	9,01
UPRAVIČENE	7,49	7,73	7,78	9,98	9,08	6,52	5,37	5,91	4,85	5,60

Analiza poizvedb po nalogah kaže, da je bilo največ poizvedb pri nalogah, ki se vrednotijo po smislu in so za ocenjevalce zahtevnejše za vrednotenje. Te naloge zahtevajo natančno poznavanje izhodiščnega besedila in samostojno presojanje o sprejemljivosti zapisanega odgovora.

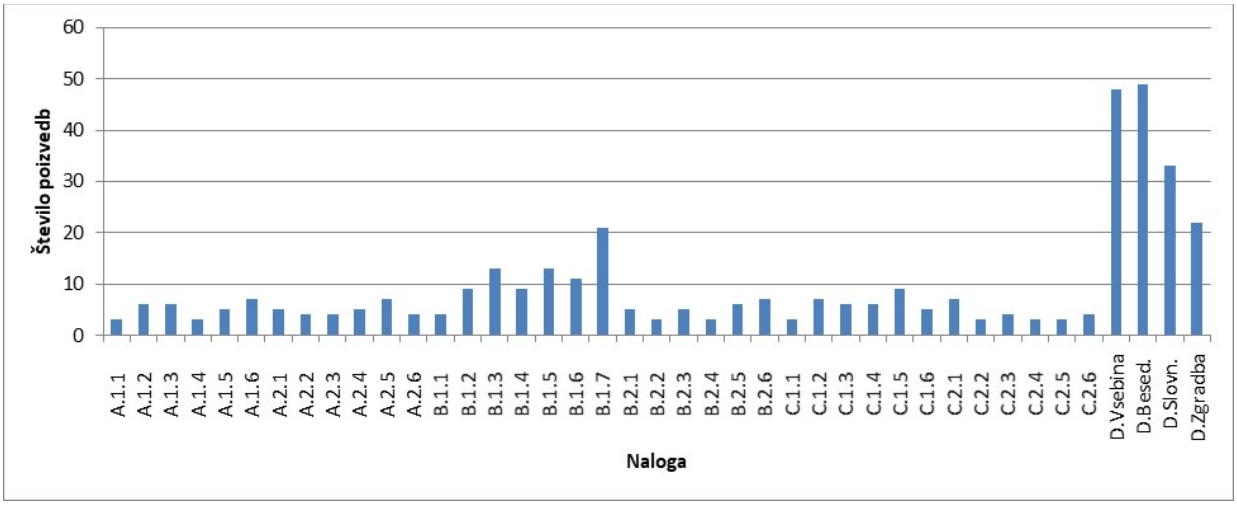
Slika 3.7.7.5: *Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 9. razred*

Pravico do poizvedbe je pri **angleščini** letos izkoristilo 216 (4,51 %) devetošolcev, dosežek pa se je po poizvedbi spremenil pri 150 (3,13 %) učencih. Kot je razvidno iz spodnje preglednice, gre za najnižji delež poizvedb po letu 2015 (z izjemo »pokoronskega« leta 2021).

Preglednica 3.7.7.8: *Delež (v %) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred*

ANGLEŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
VSE	3,3	3,6	5,15	6,27	5,38	5,31	3,88	4,73	5,11	4,51
UPRAVIČENE	2,43	2,34	3,52	4,07	3,5	3,66	2,71	3,15	3,24	3,13

Največ poizvedb se je podobno kot v vseh letih nanašalo na nalogo pisnega sporočanja. Gre za nalogo odprtega tipa, zato so razlike pri vrednotenju pričakovane. Pri preostalih nalogah, ki so zaprtega tipa, z enim ali več natančno določenimi odgovori, so napake pri vrednotenju in poizvedbe manj razumljive.

Slika 3.7.7.6: *Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 9. razred*

Pravico do poizvedbe pri **nemščini** je letos izkoristilo 9 devetošolcev (6,82%), kar je več kot lani, vendar se je po poizvedbah dosežek spremenil le pri 6 učencih.

Preglednica 3.7.7.9: *Delež (v %) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred*

NEMŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
VSE	2,6	2,82	2,17	3,13	4,23	4,17	7,35	14,58	3,60	6,82
UPRAVIČENE	1,28	2,26	1,09	3,13	2,11	4,17	5,88	6,25	3,60	4,55

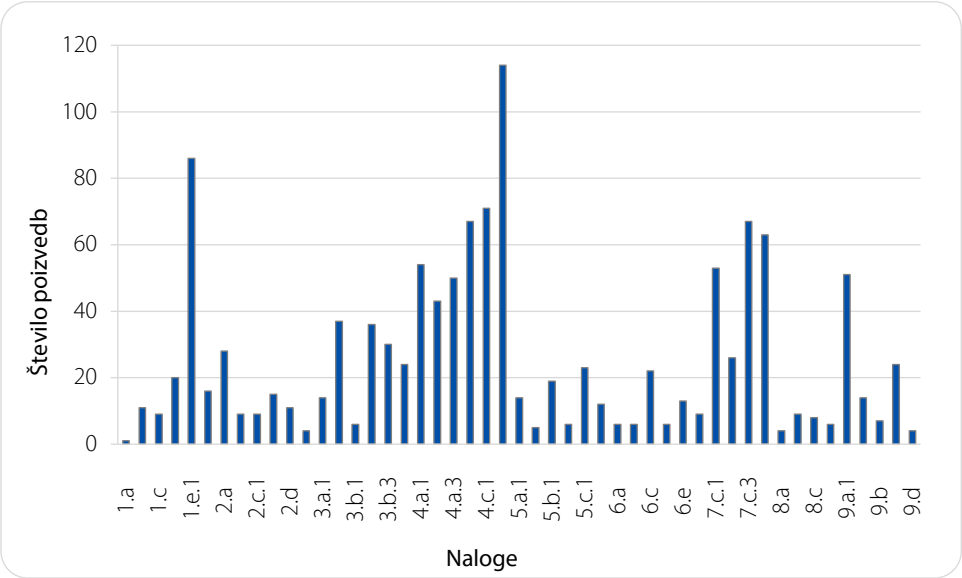
Poizvedbe so se nanašale na posamezne postavke pri obeh nalogah bralnega razumevanja, ena poizvedba je bila pri tretji nalogi rabe jezika, tri poizvedbe pa pri nalogi pisnega sporočanje (dve pri kriteriju vsebina, ena pri kriteriju zgradba).

Pri **matematiki** je delež poizvedb podoben lanskemu, ne razlikuje pa se veliko od prejšnjih let. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu zviša, je bilo 68 %.

Preglednica 3.7.7.10: *Delež (v %) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred*

	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023	NPZ 2024
MAT	5,7	5,95	7,35	6,42	6,04	8,60	6,68	3,86	5,08	4,76	4,83

Po številu poizvedb se od drugih najbolj loči geometrijska naloga 4.c.2, vendar je bila velika večina teh poizvedb neutemeljena (samo 6 % jih je bilo upravičenih). Sledi naloga 1.e.1, področje računskih operacij in njihovih lastnosti, pri kateri smo preverjali upoštevanje vrstnega reda računskih operacij. Tukaj je bila večina poizvedb upravičena.

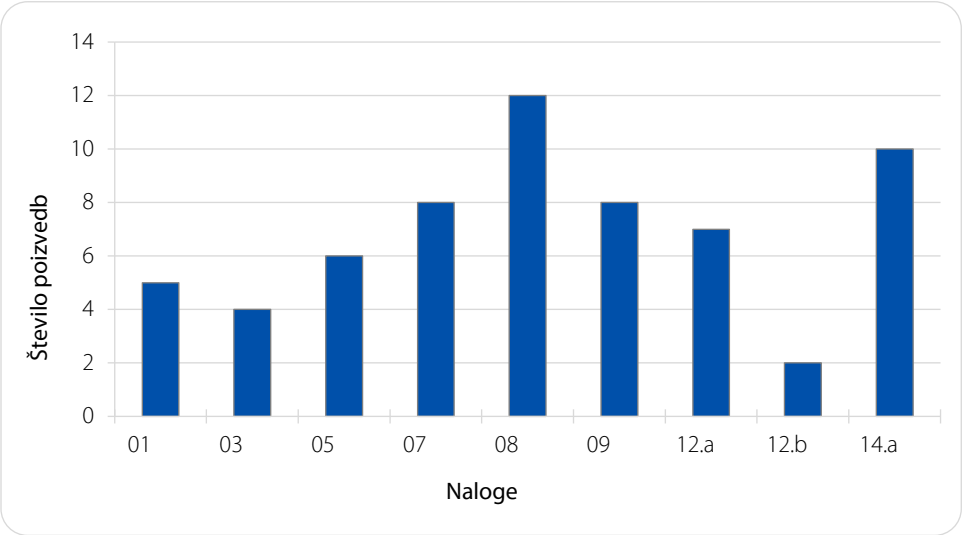

Slika 3.7.7.7: *Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 9. razred*

Pri **fiziki** je delež poizvedb v primerjavi s prejšnjimi leti najnižji (2,50 %). 69,6 % poizvedb je bilo upravičenih.

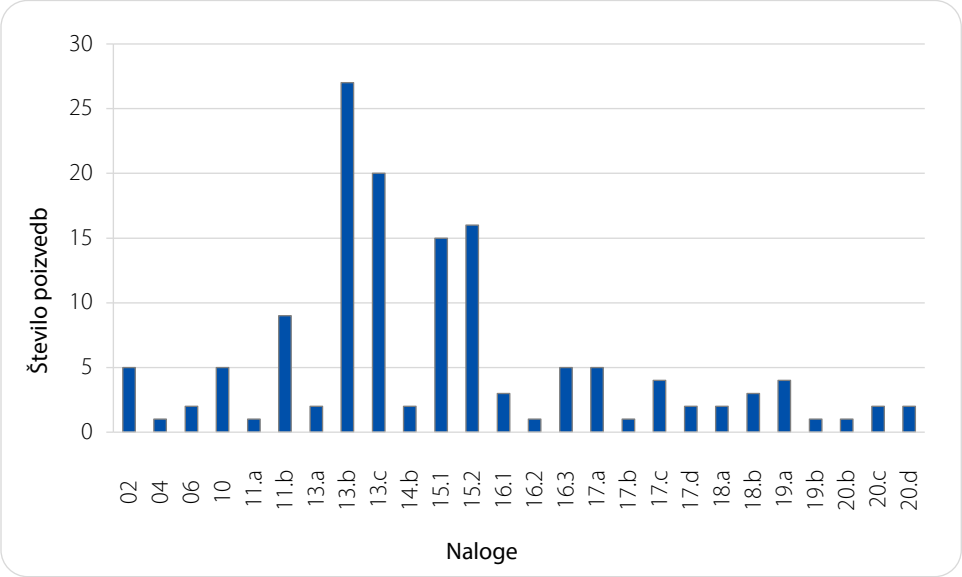
Preglednica 3.7.7.11: *Delež (v %) poizvedb pri fiziki med leti, 9. razred*

	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2012	NPZ 2014	NPZ 2016	NPZ 2019	NPZ 2023	NPZ 2024
FIZ	3,4	3,4	7,3	4,49	4,57	4,18	3,02	2,50

Slika 3.7.7.8: *Število poizvedb pri fiziki pri nalogah izbirnega tipa, 9. razred*

Poizvedbe so bile pri vseh nalogah izbirnega tipa, le pri eni nalogi (8) je bilo nekaj poizvedb upravičenih. Vse druge poizvedbe so bile neupravičene.

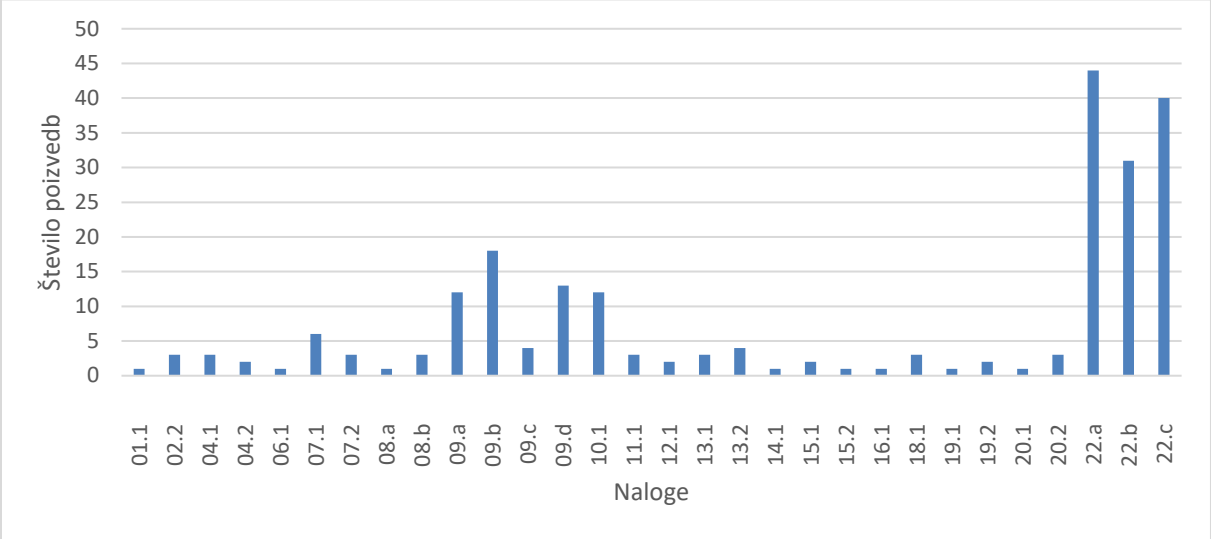
Slika 3.7.7.9: *Število poizvedb pri fiziki pri preostalih nalogah, 9. razred*

Poizvedbe pri preostalih nalogah so bile upravičene v 60 %. Od drugih se ločijo naloge 13.b, 13.c in 15, pri katerih je bilo med vrednotenjem treba upoštevati dodatna navodila. Pri nalogi 13 je verjetno zaradi neupoštevanja dodatnih navodil prihajalo do napak pri vrednotenju in s tem do večjega števila upravičenih poizvedb. Pri 15. nalogi pa so bile poizvedbe večinoma neutemeljene (80 %).

Pri **likovni umetnosti** je delež poizvedb v primerjavi s prejšnjimi leti najnižji (3,21 %). Največ poizvedb je bilo pri likovni nalogi v drugem delu preizkusa, in to kljub dvojnemu vrednotenju tega dela preizkusa. Poizvedbe so se nanašale na vrednotenje likovnega problema in motiva. Nekoliko manj poizvedb je bilo o vrednotenju likovne tehnike. Malo več poizvedb je bilo tudi pri 8. in 9. nalogi, ki sta prav tako zahtevali slikovni odgovor. Naloge s slikovnim odgovorom zahtevajo tako natančno reševanje kot natančno vrednotenje. 73 % vseh poizvedb je bilo uspešnih.

Preglednica 3.7.7.12: *Delež (v %) poizvedb pri likovni umetnosti med leti, 9. razred*

	NPZ 2010	NPZ 2016	NPZ 2019	NPZ 2024
LUM	9,06	3,57	3,96	3,21

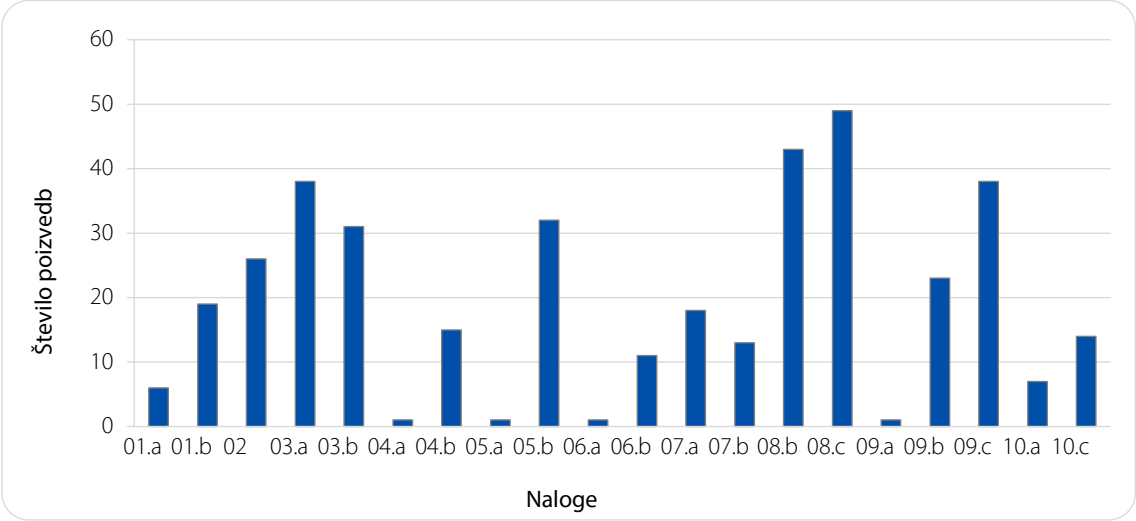

Slika 3.7.7.10: *Število poizvedb pri likovni umetnosti, 9. razred*

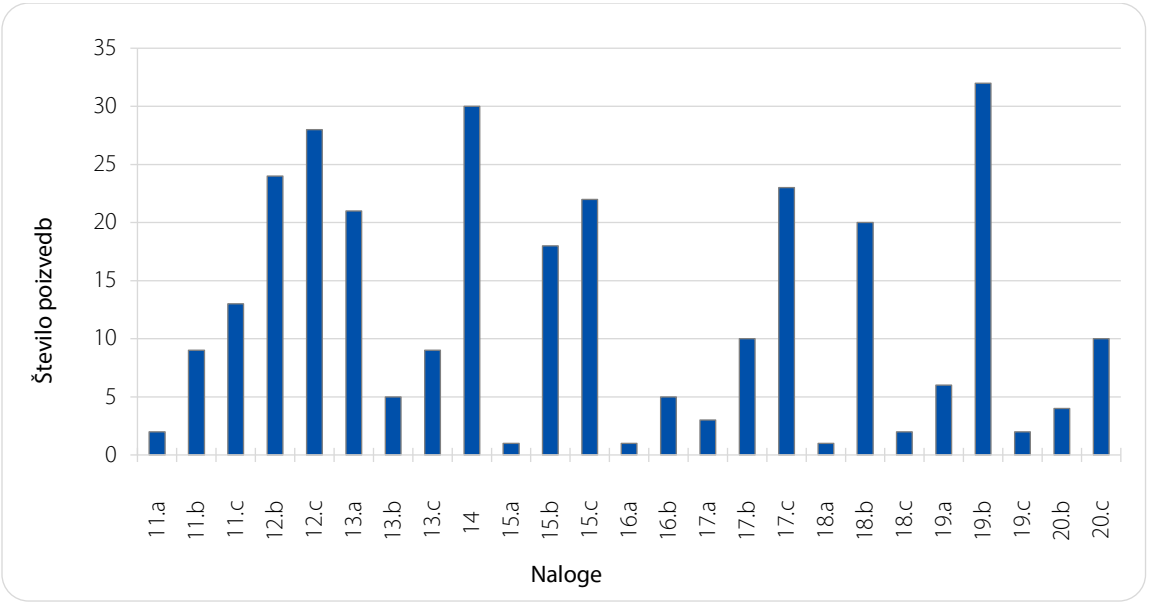
Pri **zgodovini** je pravico do ponovnega vrednotenja v postopku poizvedb uveljavljalo 242 učencev, kar je 4,93 % vseh učencev, ki so opravljali NPZ iz tega predmeta. Delež poizvedb je najnižji glede na preverjanje v vseh prejšnjih letih. Nižji delež poizvedb lahko pripišemo večjemu številu zaprtih nalog. Večje število poizvedb je pri nalogah višjih taksonomskih stopenj in pri nalogah, pri katerih morajo učenci napisati odgovor v več povedih. Presenečenje pa je naloga 3.a, ki je zahtevala zapis vrednote, opisane v besedilu. Torej gre za nalogo kratkega zaprtega odgovora.

Preglednica 3.7.7.13: *Delež (v %) poizvedb pri zgodovini, 9. razred*

	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2010	NPZ 2013	NPZ 2016	NPZ 2021	NPZ 2024
ZGO	10,5	14,8	14,6	11,96	13,68	8,67	8,47

Slika 3.7.7.11: *Število poizvedb pri zgodovini (naloge 1–10), 9. razred*

Slika 3.7.7.12: *Število poizvedb pri zgodovini (naloge 11–20), 9. razred*

3.8 Analiza kakovosti vrednotenja

Elektronsko vrednotenje preizkusov nam omogoča pripravo različnih analiz vrednotenja, ki so podlaga za povratno informacijo o kakovosti vrednotenja, s ciljem poenotiti kriterije in zagotoviti večjo kakovost vrednotenja.

Program za e-vrednotenje omogoča, da lahko ocenjevalci že med potekom e-vrednotenja spremljajo ustreznost svojega vrednotenja pri preizkusih za vajo, standardizacijo in kontrolo. Program jim namreč po oddaji preizkusov prikaže obvestilo, ali je bilo njihovo vrednotenje v okviru dopustnega odstopanja ali pa se je od referenčnega vrednotenja (vrednotenja predmetne komisije) preveč razlikovalo. V tem primeru program ocenjevalce usmeri k ogledu preizkusov za vajo, standardizacijo ali kontrolo, v katerih je prikazano, pri katerih nalogah se je njihovo vrednotenje razlikovalo od priporočenega.

Informacije o odmiku od priporočenega vrednotenja za ocenjevalce v svoji skupini spremljajo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev (PGO), ki ocenjevalcem, ki imajo težave pri presojanju ustreznih odgovorov, nudijo strokovno podporo.

Ocenjevalci so tako že med e-vrednotenjem seznanjeni s kakovostjo svojega vrednotenja. Na podlagi vseh informacij vrednotenje torej lahko ustrezno popravijo, preden ovrednotene preizkuse dokončno oddajo.

Po končanem e-vrednotenju je na eRicu objavljena povratna informacija o kakovosti vrednotenja kontrolnih preizkusov vseh ocenjevalcev v posamezni šoli. Povratna informacija je informativne narave in je namenjena vodstvu šole, ki informacije lahko uporabi pri pripravi poročila o izvedbi in kakovosti vrednotenja preizkusov NPZ ter pedagoškem usmerjanju in vodenju kolektiva.

Vsaka šola prejme tri preglednice pri posameznem predmetu. V prvi preglednici so poimensko navedeni vsi ocenjevalci šole pri posameznem predmetu, v drugi preglednici pa je navedeno, kako natančni so bili ti pri vrednotenju vseh treh kontrolnih preizkusov skupaj. Izračunano je povprečno število ujemanj točk in povprečno število odmikov pri točkah v primerjavi z referenčnimi točkami predmetne komisije. Seštevek obeh mer nam pove možno število točk na preizkusih. Zadnji podatek v preglednici prikazuje povprečni odstotek usklajeno ovrednotenih točk ocenjevalca in predmetne komisije. Tretja preglednica se uporablja za primerjavo, saj so v njej prikazani enaki podatki kot v drugi preglednici, le da se ti podatki nanašajo na vse ocenjevalce v Sloveniji.

Seznam ocenjevalcev

Ocenjevalec	Ime	Priimek
Oc.1	Franc	Močnik
Oc.2	Josip	Plemelj

Matematika, 9. razred

	Ocenjevalec	
	Oc.1	Oc.2
Ujemanje točk*	49,3	49,7
Odstopanje točk	0,7	0,3
Odstotek ujemanj	98,7	99,3

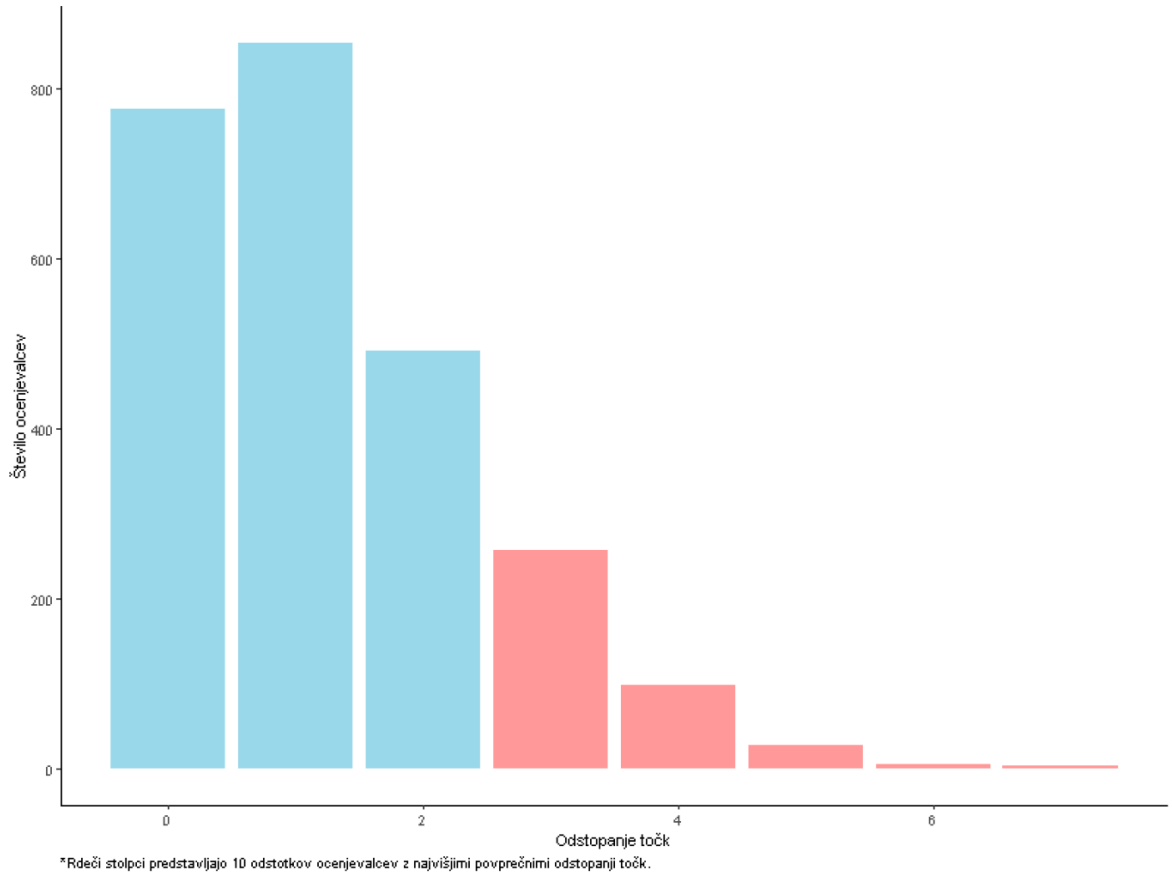
Matematika, 9. razred

	Povprečje	90 % ocenjevalcev
Ujemanje točk*	48,7	47,0 ali več
Odstopanje točk	1,3	3,0 ali manj
Odstotek ujemanj	97,4	94,0 ali več

*Najvišje možno število točk je 50.

Slika 3.8.1: *Primeri preglednic 1, 2 in 3*

Poleg preglednic je v povratni informaciji o kakovosti vrednotenja tudi graf, ki prikazuje porazdelitev povprečnih odsto panj vseh ocenjevalcev v Sloveniji pri posameznem predmetu. Modri stolpci prikazujejo odstopanje 90 % ocenjevalcev, rdeči pa odstopanje preostalih 10 % ocenjevalcev. Graf omogoča vizualno primerjavo odstopanja ocenjevalcev šole z vsemi ocenjevalci v Sloveniji pri istem predmetu.

Slika 3.8.2: *Primer porazdelitve povprečnih odstopanj vseh ocenjevalcev v Sloveniji (matematika, 9. razred 2022)*

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila predmetnih komisij o analizi dosežkov pri letošnjem nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu. Predmetne komisije so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih na preizkusu in analizo ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oziroma po smiselnih sklopih nalog.

Osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja so predstavljeni v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili nacionalnega preverjanja znanja v rednem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih dosegli na preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki na preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa znanja. Indeks težavnosti oziroma povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus znanja. Višji indeks težavnosti pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. V analizo predmetnih komisij je vključen tudi kvalitativni opis znanja, ki so ga predmetne komisije pripravile v juniju 2023 za dosežke učencev 6. in 9. razreda. Te informacije so šolam dostopne na spletnih straneh eRic, vključili pa smo jih tudi v analizo dosežkov v tem letnem poročilu. Priprava kvalitativnih opisov znanja je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj nacionalnega preverjanja znanja je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoj preizkus nacionalnega preverjanja znanja. Dodatno so prejeli tudi informacijo za učence in starše, ki omogoča primerjavo dosežka učenca s povprečnim dosežkom na šoli in v Sloveniji. Člani predmetnih komisij in sodelavci Državnega izpitnega centra pa smo pripravili še kvalitativen opis izbranih območij na lestvici dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafično predstavitev dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega dosežka, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev 9. razreda pri slovenščini, matematiki, tujem jeziku, fiziki, zgodovini in likovni umetnosti in dosežki učencev 6. razreda pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je na sliki označen povprečni slovenski dosežek.

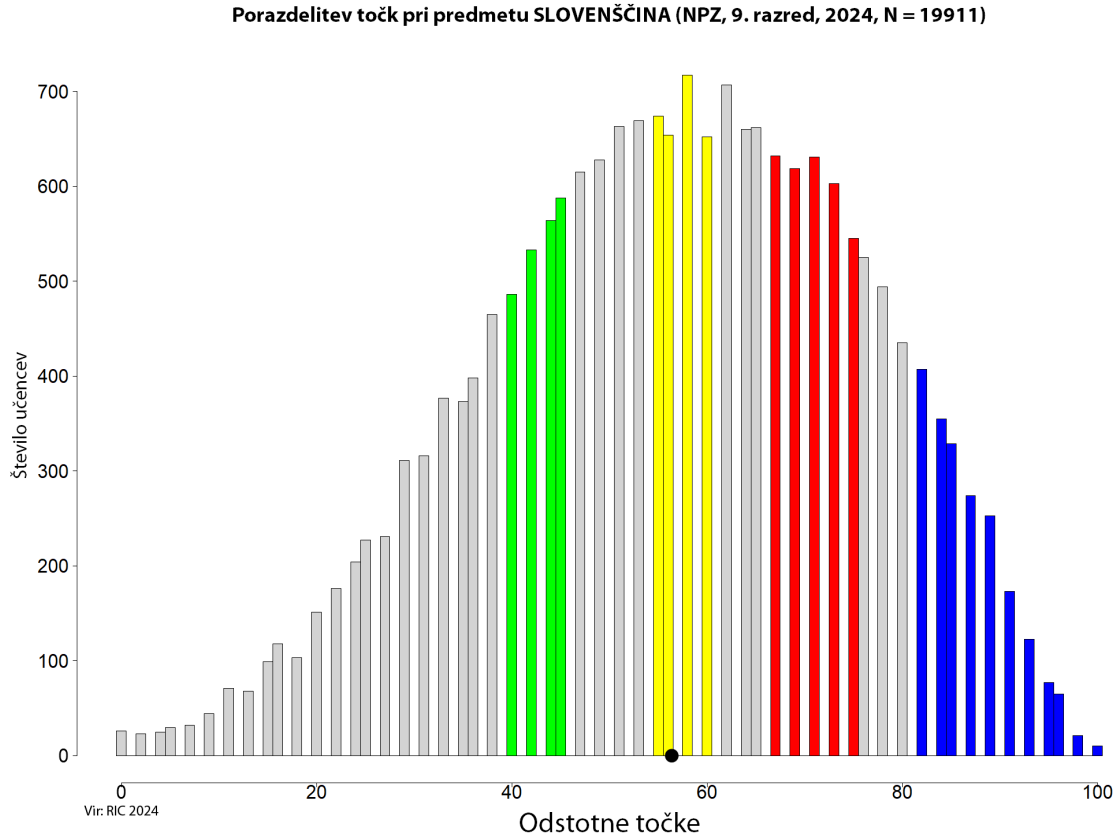
Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so označena štiri barvna območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje (primer na sliki 4.1.1.1).

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 odstotkov in nižji od 70 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 odstotkov in hkrati nižji od 45 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje pomeni učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 odstotkov in nižji od 20 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje pomeni učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 odstotkov dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Slika 4.1.1.1: *Primer porazdelitve učencev z označenimi barvnimi območji*

Za vsako od naštetih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 odstotkov učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kot naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kot tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (to je več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam v posameznem območju. Kvalitativni (oziroma vsebinski) opisi območij sestavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali v vsaj 65 % primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki pomenijo najzahtevnejše znanje.

Opis izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega nacionalnega preverjanja znanja je enak za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposredni primerjavi med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka na nacionalnem preverjanju znanja. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih nacionalnega preverjanja znanja. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi to, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati nacionalnega preverjanja znanja omogočajo vrsto analiz, zanimivih za učenca, učitelja, ravnatelje, upravljavce sistema in vso zainteresirano javnost. Nacionalno preverjanje znanja je namenjeno ugotavljanju znanja in pridobivanju informacij, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila možnih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko postavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

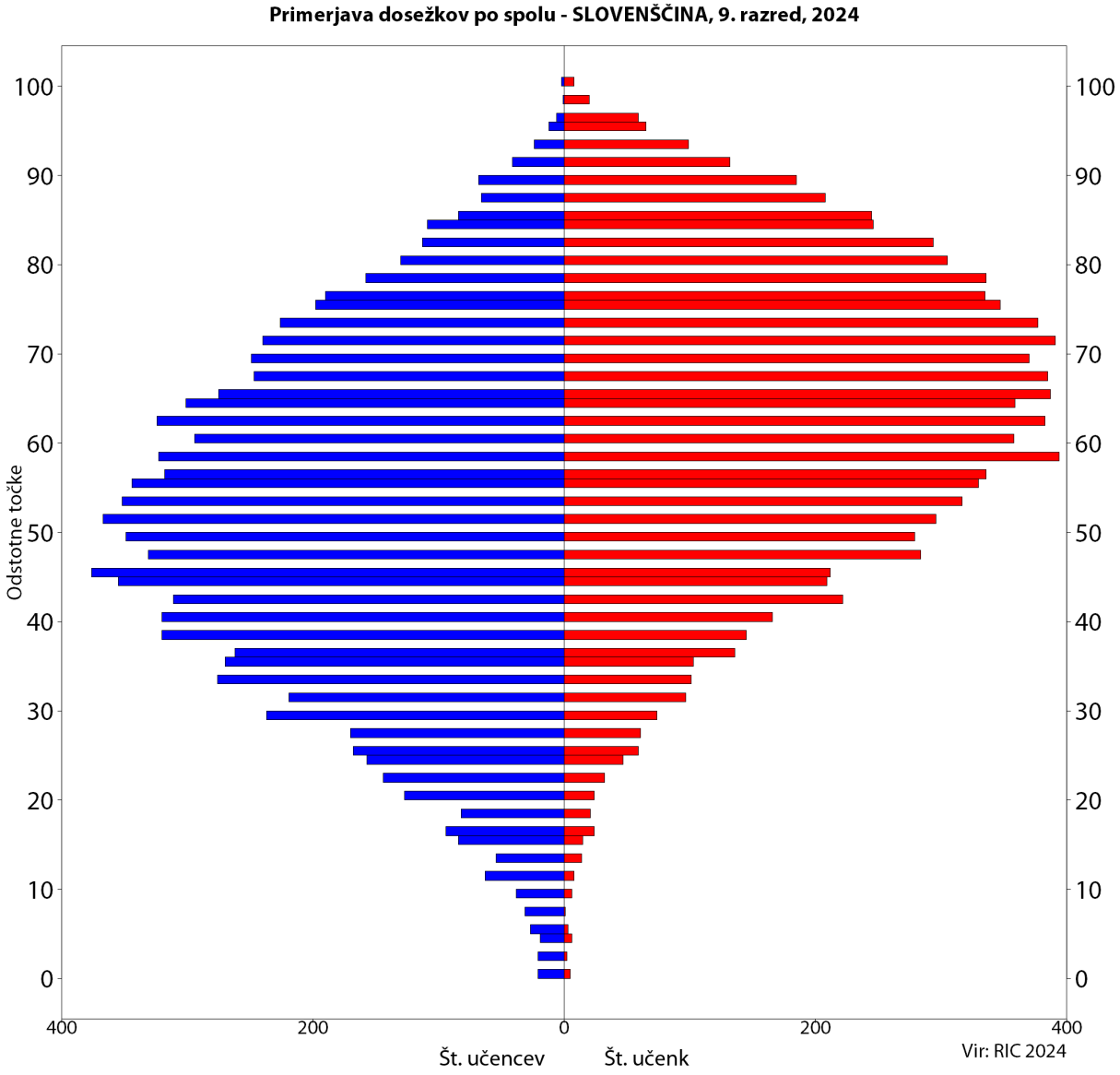
Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenja šol za tretji predmet nacionalnega preverjanja znanja, izvedbe nacionalnega preverjanja znanja na šolah in vnosa podatkov v končno bazo na Državnem izpitnem centru. Pri interpretaciji statistike in rezultatov statističnih analiz moramo poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo metode v posameznem primeru.

Pri primerjanju rezultatov med leti se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov nacionalnega preverjanja znanja dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isti merski lestvici in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem predmetu, čeprav povsod govorimo o (na prvi pogled primerljivih) odstotnih točkah.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljeni v poročilih o analizah dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih predmetnih komisij velja, da so pri izračunu statistik in pripravi slikovnih predstavitev zaradi jasnosti interpretacije rezultatov v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so nacionalno preverjanje znanja opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov med spoloma

Slika 4.1.2.1: *Primer primerjave dosežkov med spoloma*

Slika primerjave dosežkov med spoloma prikazuje ločeno porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu nacionalnega preverjanja znanja glede na odstotne točke. Porazdelitvi sta postavljeni druga ob drugi tako, da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100 odstotnih točk) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja »surovih« točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne točke (npr., na prikazani sliki se surove točke v obsegu 0–60 preračunajo v odstotne točke v obsegu 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1.2.1 prikazuje primer dosežkov učencev v statističnih regijah Slovenije. Ker so slovenske statistične regije zelo različne po številu prebivalcev, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem na nacionalnem preverjanju znanja) zelo različno. V preglednici je zato poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov v vsaki regiji vključeno tudi število učencev, na katerih temelji podatek za posamezno regijo. Pri interpretaciji moramo biti zlasti pozorni pri tretjem predmetu, saj je vzorčenje tretjega predmeta znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole, in ne neposredno učenci, to pa pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazani dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in če še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku nacionalnega preverjanja znanja, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šol. Če so šole znotraj regije precej različne po svojih dosežkih, moramo pri primerjavi dosežkov regij pri istem predmetu v različnih rokih nacionalnega preverjanja znanja upoštevati tudi to, da je lahko prišlo v posamezni regiji pri posameznem predmetu

do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu, in je težko dati oceno, ali sta opažena razlika med različnimi roki nacionalnega preverjanja znanja oziroma odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šol. Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1.2.1: *Primer primerjave dosežkov po regijah*

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	57,53	19,12	2033	35
Goriška regija	55,49	19,78	1152	28
Jugovzhodna Slovenija	55,46	20,58	1313	36
Koroška regija	55,00	18,83	698	21
Obalno-kraška regija	51,54	19,33	997	23
Osrednjeslovenska regija	58,53	19,12	5670	106
Podravska regija	54,83	18,51	2934	85
Pomurska regija	54,40	19,09	970	38
Posavska regija	55,56	18,55	659	24
Primorsko-notranjska regija	55,92	19,14	524	17
Savinjska regija	56,94	19,50	2454	58
Zasavska regija	55,27	18,97	507	13

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2023/2024

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu ***Struktura in opis preizkusa znanja***.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine v 6. razredu je potekal 7. maja 2024. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.1.1: *Osnovni statistični podatki*

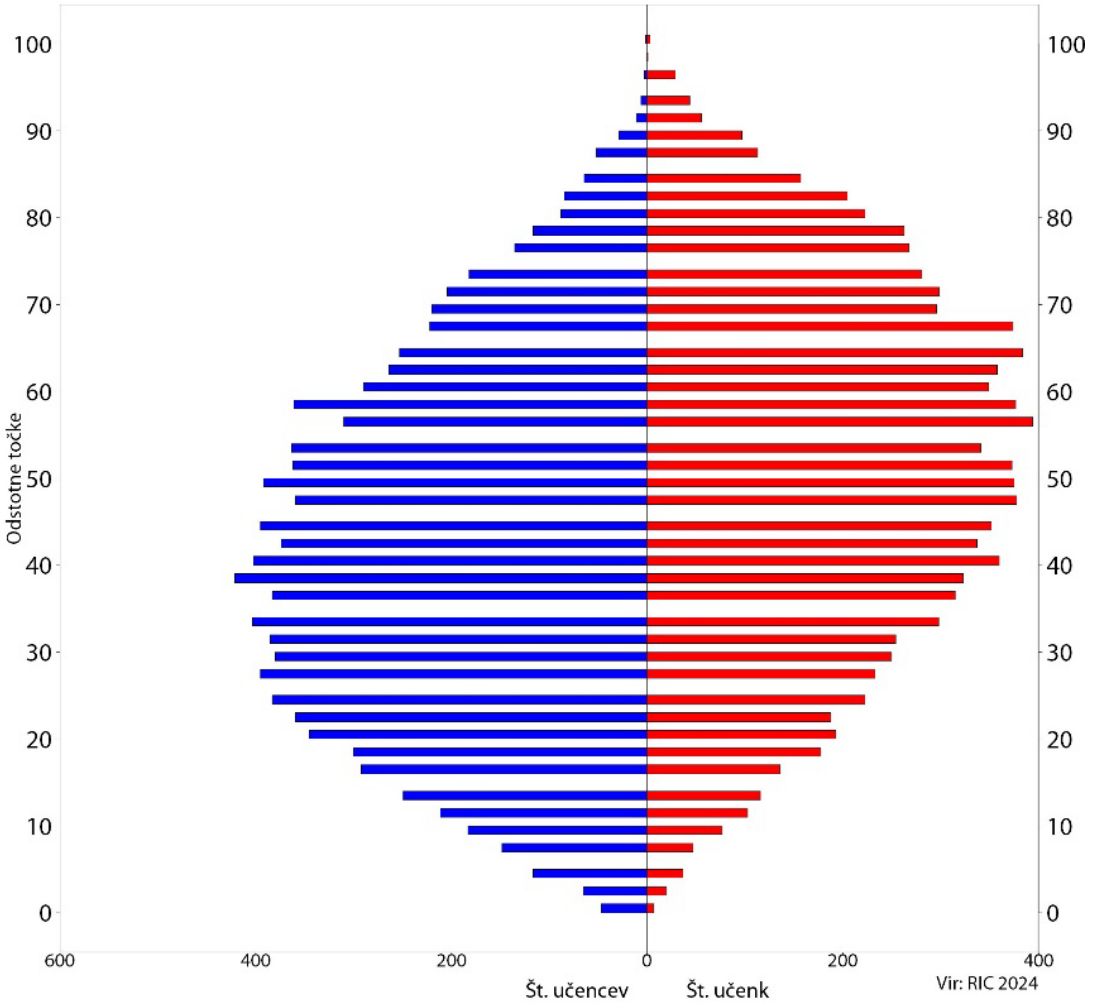
Število učencev	20.692
Število postavk	33
Možne točke	45
Povprečno št. točk	20,65
Povprečno št. odstotnih točk	45,88
Standardni odklon odstotnih točk	20,99
Indeks težavnosti	45,88
Indeks zanesljivosti	0,89

Čeprav **preizkusi med leti niso povsem primerljivi** (npr. različna izhodiščna besedila, naloge preverjajo različne standarde iz učnega načrta za slovenščino in so različnih tipov ter zahtevnostnih ravni), v nadaljevanju navajamo nekaj statističnih podatkov v primerjavi z lanskim oz. predlanskim letom.

V preizkusu je bilo 23 nalog (l. 2023 jih je bilo 26) oz. 33 postavk (lani 31) in vseh možnih točk 45 (lani prav tako 45). Učenci so v povprečju dosegli 20,65 točke oz. 45,88 odstotne točke (l. 2023 22,71 točke oz. 50,47 odstotne točke, l. 2022 20,49 točke oz. 45,53 odstotne točke). Vse možne točke so dosegli štirje učenci (lani šest, predlani pa dva učenca).

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,89). Vrednost je podobna kot prejšnja leta, kar pomeni, da so preizkusi stabilni in konsistentno merijo zmožnosti učencev.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred*

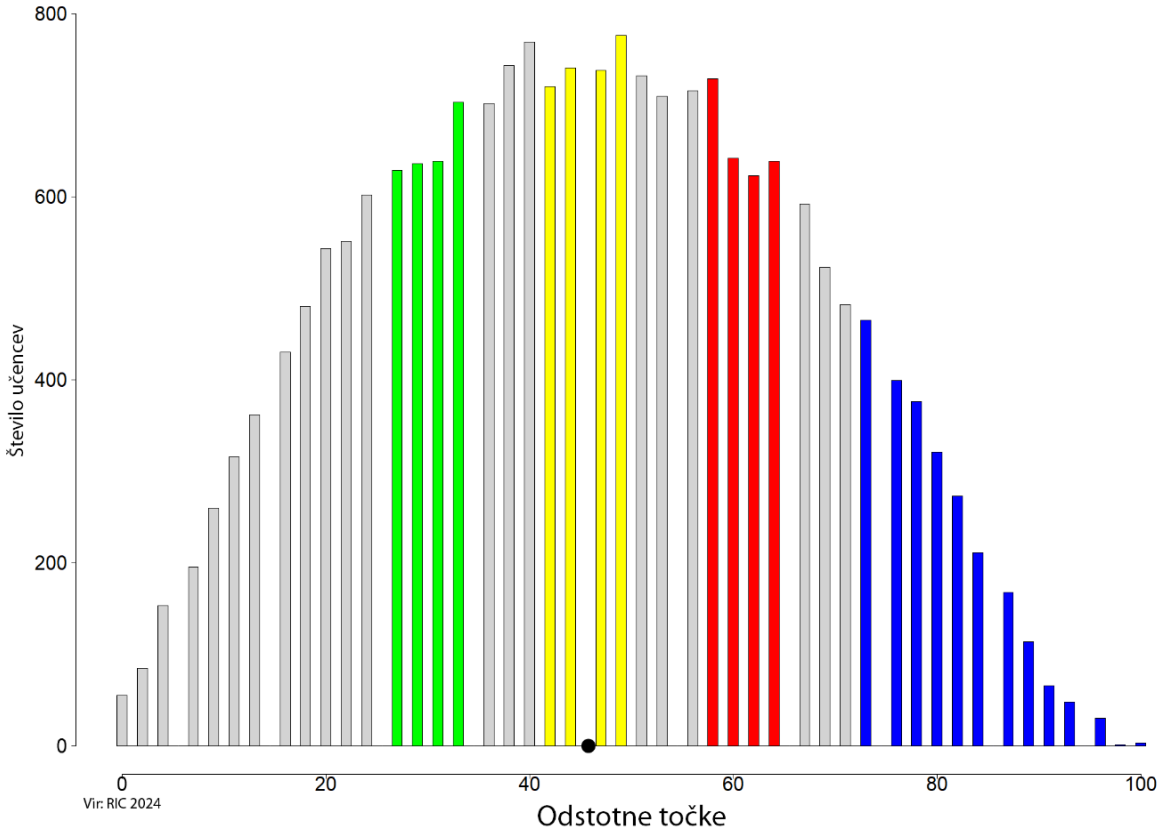
Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše od učencev. Tako kot prejšnja leta je tudi letos več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to pa je vidno predvsem pri dosežkih od pribl. 65 odstotnih točk dalje. Pri dosežkih do pribl. 40 odstotnih točk velja nasprotno – nižji delež točk je doseglo več učencev kot učenk.

Preglednica 4.2.1.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	48,72	21,02	5.778	107
Jugovzhodna Slovenija	46,13	21,60	1.520	36
Gorenjska regija	45,97	21,61	2.156	35
Savinjska regija	45,81	20,86	2.642	58
Posavska regija	45,23	20,28	737	24
Goriška regija	44,81	20,74	1.204	28
Podravska regija	44,39	20,31	2.909	88
Koroška regija	43,96	20,51	663	22
Pomurska regija	43,61	20,82	949	39
Primorsko-notranjska regija	43,38	20,91	555	18
Zasavska regija	43,27	19,96	518	13
Obalno-kraška regija	41,74	20,64	1.061	24

Povprečni dosežek učencev je bil v devetih regijah pod skupnim povprečjem, nad njim pa v treh. Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci Obalno-kraške regije (41,74), najvišjega pa učenci Osrednjeslovenske regije (48,72). Razlika med povprečnim dosežkom najnižje in najvišje uvrščene regije je 6,98 odstotne točke (l. 2023 6,15).

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.1.1.2: *Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred*

Preizkus iz slovenščine na NPZ za učence 6. razreda je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z neumetnostnim besedilom, v II. delu pa z umetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med jezikom in književnostjo pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 60 % za jezik in 40 % za književnost.

V I. delu je bilo izhodiščno neumetnostno besedilo *Palmovo olje* Urške Galien, ki je bilo objavljeno v reviji *Moj planet* (september 2018) in prirejeno za potrebe preizkusa. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja in tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil ter jezikovno, slogovno in metajezikovno zmožnost.

V II. delu je bilo izhodiščno besedilo odlomek iz mladinskega romana *Odprava zelenega zmaja* Slavka Pregla. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja umetnostnih besedil in tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih ter usvojeno literarnovedno znanje.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v zelenem območju tri naloge, dve v celoti in ena delno.

- Naloga 10 je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer poimenovalno. Učenci so morali podčrtanim besedam v izpisani povedi pripisati nadpomenko.
- Naloga 12 a je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer skladenjsko. Učenci so morali v dani povedi izbrati pravilni glagol med ponujenima (*morata* in *moreta*).
- Naloga 15 je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer pravopisno. Učenci so morali z besedo napisati, kaj pomenita dani krajšavi (*m* in %).

Naloge zelenega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba). Po UN sta dve nalogi preverjali minimalne standarde znanja, naloga 15 pa temeljni standard.

V II. delu preizkusa ni nalog v zelenem območju.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v rumenem območju pet nalog, tri v celoti in dve delno.

- Naloga 2 je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali določiti, s katerim prevladujočim namenom je avtorica tvorila izhodiščno besedilo. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 4 je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali napisati, koliko deževnega gozda je dnevno uničenega za nasade oljnih palm.
- Naloga 6 A je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali v povedi napisati tri bistvene podatke: katero živilo vsebuje največji delež palmove maščobe in katero najmanjšega ter s čim se lahko v živilih nadomesti palmova maščoba.
- Naloga 9 je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer poimenovalno. Učenci so morali podčrtani del povedi (*na robu izumrtja*) pojasniti s svojimi besedami.
- Naloga 14 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali osebnemu zaimku (*jih*) določiti oblikovni lastnosti: osebo in število. Naloga je bila izbirnega tipa.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, uporaba, analiza), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa ni nalog v rumenem območju.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v rdečem območju tri naloge, dve v celoti in ena delno.

- Naloga 1 je preverjala slogovno zmožnost. Učenci so morali določiti okoliščine nastanka besedila. Napisati so morali avtorico besedila in naslov revije; zapis obeh odgovorov je moral biti pravopisno pravilen.
- Naloga 5 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila. Učenci so morali v preglednico pravilno napisati bistvene podatke o oljni palmi.
- Naloga 16 A je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali v krajšem zaokroženem besedilu napisati, kaj je vloga deževnega gozda, zakaj ga uničujejo in kateri sta posledici uničevanja deževnega gozda. Pri tem so morali upoštevati izhodiščno besedilo.

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa sta v rdečem območju dve nalogi, ena v celoti in ena delno.

- Naloga 3 je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila – recepcijsko zmožnost. Učenci so morali k trem trditvam pripisati ime ustrezne književne osebe.
- Naloga 5 a je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali na podlagi izpisanih Bobovih besed napisati, o kom govori Bob.

Nalogi sta preverjali zmožnost druge taksonomske stopnje (razumevanje) in minimalna standarda po UN.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V I. delu preizkusa je v modrem območju sedem nalog, in sicer tri v celoti in štiri delno.

- Naloga 3 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila. Učenci so morali napisati ime države, v kateri se palmove plantaže širijo najhitreje.
- Naloga 6 B je preverjala jezikovno pravilnost odgovora v obliki povedi.
- Naloga 7 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila, in sicer tako, da so morali učenci utemeljiti svoj odgovor, ali besedilo odsvetuje uporabo izdelkov s palmovo maščobo.
- Naloga 8 je prav tako preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila. Učenci so morali ob danem odgovoru tvoriti pomensko in oblikovno ustrezno vprašalno poved v skladu z izhodiščnim besedilom. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
- Naloga 12 b je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali v dani povedi izbrati ustrezno neosebno glagolsko obliko (*pomagati/pomagat*).
- Naloga 14 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali napisati, na katero besedo/besedno zvezo v dani povedi se nanaša podčrtani osebni zaimek (*jih*).
- Naloga 16 B je preverjala jezikovno in slogovno zmožnost. Učenci so morali napisati jezikovno pravilno in slogovno ustrezno krajše zaokroženo besedilo o deževnem gozdu.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba in sinteza), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa je v modrem območju devet nalog, in sicer dve v celoti in sedem delno.

- Naloga 1 je preverjala usvojitev literarnovednega znanja. Učenci so morali prepoznati izhodiščno besedilo kot realistično pripoved in to utemeljiti.
- Naloga 2 je preverjala recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost razumevanja umetnostnega besedila. Učenci so morali prepoznati, o čem predvsem govori izhodiščno umetnostno besedilo. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 4 A je preverjala recepcijsko zmožnost, in sicer zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe. Učenci so morali s svojimi besedami pojasniti tri podčrtane dele v izpisanem delu povedi.
- Naloga 4 B je preverjala jezikovno pravilnost odgovora, ki so ga učenci morali napisati v obliki povedi.
- Naloga 5 č je preverjala usvojitev literarnovednega znanja. Učenci so morali napisati, kaj je značilno za poosebitev.
- Naloga 6 a je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali ubesediti, kaj izraža Pipijev vzdih *saj*.
- Naloga 6 b je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali napisati, na kaj vse upa Miha.
- Naloga 7 A je preverjala recepcijsko zmožnost in zmožnost tvorjenja krajšega zaokroženega besedila. Učenci so morali obnoviti dogajanje, ubesediti svojo domišljijsko predstavo književne osebe ter ovrednotiti in utemeljiti svoje mnenje.
- Naloga 7 B je preverjala jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost krajšega tvorjenega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj, po UN pa minimalne in temeljne standarde.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa sta v območju nad modrim dve nalogi.

– Naloga 11 je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali izpisanemu samostalniku iz dane povedi določiti spol in sklon.
– Naloga 13 je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer skladenjsko. Učenci so morali dvostavčno poved z vzročnim odvisnikom strniti v enostavčno poved s predlogom zaradi.

Nalogi območja nad modrim sta preverjali zmožnosti prve in druge (znanje, uporaba) taksonomske stopnje, po UN pa minimalni in temeljni standard.

V II. delu preizkusa sta v območju nad modrim dve nalogi (obe delno).

– Naloga 5 b je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje, zakaj je v izpisanem delu besedila Bob uporabil toliko pomanjševalnic.
– Naloga 5 c je preverjala usvojitev literarnovednega znanja. Učenci so morali iz danih Bobovih besed izpisati poosebitev.

Nalogi sta preverjali zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, analiza, sinteza), po UN pa minimalna standarda.

Sklep

V **I. delu preizkusa**, tj. **ob neumetnostnem besedilu**, so v zelenem območju tri naloge. To pomeni, da so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki. Vse so preverjale jezikovno zmožnost, in sicer poimenovalno, skladenjsko in pravopisno. Učenci so znali danim besedam pripisati nadpomenko (*žival*; naloga 10), v dani povedi so med dvema možnostma izbrali pravilni glagol (*morati*; naloga 12 a) in vedeli so, kaj pomenita krajšavi *m* in *%* (naloga 15).

V rumenem območju je pet nalog (od tega dve delno), ki so preverjale različne vrste zmožnosti. Naloge 2, 4 in 6 A so preverjale zmožnost razumevanja prebranega besedila, naloga 9 je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost (razlaga besedne zveze *na robu izumrtja* s svojimi besedami), naloga 14 b pa metajezikovno zmožnost (izbira pravilne trditve v povezavi z določanjem osebe in števila pri osebnem zaimku *jih*).

V rdečem območju so tri naloge; v eni je bilo treba določiti okoliščine nastanka besedila, ena je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila in ena zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Za vse tri naloge iz rdečega območja lahko rečemo, da so jih učenci reševali slabše zaradi nenatančnosti. Pri 1. nalogi so morali pravopisno pravilno napisati avtorico besedila in naslov revije. Naloga ni bila zahtevna, preverjala je znanje oz. zahtevala je samo prepis podatkov iz besedila. Predvidevamo, da so jo učenci slabše reševali, ker so premalo natančno prebrali navodila in ker so zamenjali naslov besedila z naslovom revije. V 5. nalogi so morali učenci dopolniti preglednico z bistvenimi podatki. Naloga se je izkazala za zahtevnejšo, ker so učenci prepisovali povedi, namesto da bi iz odstavka besedila izluščili bistvene podatke, ali ker pri zapisu podatkov niso bili dovolj natančni. Pogosto so napačno prepisali ime celine (namesto *Srednja* so pisali *Severna Amerika*). Pri tvorbni nalogi 16 A pa so mnogi namesto dveh posledic uničevanja deževnega pragozda napisali samo eno.

V modrem območju je sedem nalog. Tri naloge so preverjale zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila (3, 7 in 8), dve nalogi pa jezikovno zmožnost, in sicer skladenjsko (12 b in 14 a). Naloga 6 b in postavka 16 B sta preverjali jezikovno pravilnost, saj so morali učenci pri nalogi 6 odgovor zapisati v obliki povedi, pri nalogi 16 pa tvoriti krajše zaokroženo besedilo. Čeprav je bil pri nalogi 3 odgovor neposredno podan v izhodiščnem besedilu, je bila za mnoge učence prezahtevna. Predvidevamo, da niso natančno prebrali navodila, saj so pogosto napisali več držav, ne le tiste, v kateri se palmove plantaže širijo najhitreje. Prav tako so morali ime države napisati pravopisno pravilno. Dosežki pri nalogi 8 kažejo, da je za šestošolce tvorjenje pomensko in oblikovno ustrezne vprašalne povedi zahtevno. Podobna naloga je bila v modrem območju tudi v preizkusu leta 2023. Naloga 12 b je pokazala, da imajo učenci težave z rabo namenilnika, medtem ko so bili pri izbiri ustreznega naklonskega glagola (*morati/moči*) v nalogi 12 a uspešnejši. Pri nalogi 14 a so morali napisati, na katero besedo/besedno zvezo se nanaša osebni zaimek v dani povedi. Podobna naloga je bila v prejšnjem šolskem letu v rdečem območju.

Tudi jezikovna in slogovna zmožnost šestošolcev je precej šibka, saj so vse naloge I. dela, pri katerih se je vrednotila jezikovna pravilnost, v modrem območju, 13. naloga pa celo nad modrim. Kljub temu da se po novih kriterijih za vrednotenje jezikovne pravilnosti upoštevajo le jezikovne napake, povezane z jezikovnimi vsebinami, ki se po UN obravnavajo do konca 2. vzgojno-izobraževalnega obdobja, učenci niso dosegli boljših rezultatov. Morda je k temu prispevalo dejstvo, da ima veliko učencev težave s tvorjenjem smiselnega in koherentnega besedila, kar se ob posodobljenih kriterijih za vrednotenje jezikovne pravilnosti bolj poudarja.

Nad modrim območjem sta dve nalogi, ki ju niso uspešno rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki. Naloga 11 je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali izpisanemu samostalniku iz dane povedi določiti spol in sklon. Podobna naloga (le da so morali takrat danemu samostalniku določiti še število) je bila tudi v lanskem preizkusu in je bila prav tako nad modrim območjem. Rezultat tovrstne naloge je presenetljiv, saj je v šestem razredu precejšen poudarek na poučevanju oblikovnih lastnosti samostalnika. Naloga je nižje taksonomske stopnje, preverja minimalni standard, dani samostalnik (*milo*) pri sklanjanju nima posebnosti.

Naloge v **II. delu preizkusa**, tj. **ob umetnostnem besedilu**, so se v letošnjem preizkusu izkazale kot zahtevnejše. V zelenem in rumenem območju ni nobene naloge, velika večina nalog je v modrem območju.

V rdečem območju sta dve nalogi (3 in 5 a). Obe sta preverjali recepcijsko zmožnost. Predvidevamo, da so učenci 3. nalogo, pri kateri so morali danim trditvam dopisati ime književne osebe, slabše reševali zato, ker so le za vse tri pravilne odgovore dobili točko. Pri nalogi 5 a pa verjetno niso napisali popolnega odgovora (npr. *o Pipiju in dekletu/o Pipiju in njegovi ljubezni*), za nepopolni odgovor (npr. samo *o Pipiju*) pa niso dobili točke.

V modrem območju je devet nalog. Od teh jih je pet preverjalo recepcijsko zmožnost (2, 4 A, 6 a in 7 A). Poleg teh sta v modrem območju obe nalogi, pri katerih se je vrednotila jezikovna pravilnost (4 B in 7 B).

Kot zahtevne so se izkazale vse naloge, ki so preverjale literarnovedno znanje. V modrem območju sta nalogi 1 in 5 č, povezani z realistično pripovedjo in navedbo značilnosti poosebitve, naloga 5 c, pri kateri so morali učenci izpisati poosebitev, pa je bila celo v območju nad modrim.

Nad modrim območjem je poleg naloge 5 c še naloga 5 b, ki je preverjala recepcijsko zmožnost, in sicer so morali učenci napisati, zakaj je ena izmed književnih oseb v svojem govoru uporabila toliko pomanjševalnic.

Glede na rezultate letošnjega preizkusa izstopa zahtevnost II. dela, tj. naloge ob umetnostnem besedilu. Mogoče je, da je bil odlomek, čeprav je bil kratek in čeprav je šlo za pripovedno besedilo, učencem prezahteven. Mogoče je tudi, da se kažejo posledice učenja na daljavo. Namreč letošnji šestošolci so bili v obdobju šolanja na daljavo v 3. razredu, ko se utrjuje tehnika branja in se poglablja branje z razumevanjem. Če tega učenci niso dobro usvojili, imajo težave pri razumevanju umetnostnih in neumetnostnih besedil tudi v višjih razredih. Ne glede na to nas preseneča rezultat pri vseh treh nalogah, povezanih z literarnovednim znanjem, ki so jih pravilno rešili le učenci z najvišjimi dosežki ali niti ti ne (npr. naloga 5 c). Tudi letos se je izkazalo, da pri nalogah, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost, dosegajo točke le najuspešnejši učenci. Ob preizkusu se je pokazalo, da imajo učenci težave pri določanju oblikovnih lastnosti samostalnika, pri strnjevanju povedi in pri oblikovanju jezikovno pravilnih in glede na izhodiščno besedilo smiselnih vprašalnih povedi. Prav tako ne moremo spregledati dejstva, da so učenci kar nekaj nalog rešili manj uspešno zaradi nenatančnosti ter površnega branja izhodiščnega besedila in navodil nalog.

Glede na rezultate letošnjega preizkusa predlagamo učiteljem, da naj pri učencih razvijajo zmožnost branja z razumevanjem, jih spodbujajo k natančnemu in poglobljenemu branju ter izčrpnemu odgovarjanju z navajanjem več pravilnih odgovorov, ne le enega. Prav tako je smiselno, da učenci pri pouku pri različnih predmetih večkrat tvorijo krajša besedila. Učitelji naj učence postopoma navajajo k tvorjenju smiselnih, koherentnih in jezikovno pravilnih besedil. To lahko poteka z vključevanjem raznih dejavnosti, ki učence postopoma usmerjajo k prepoznavanju kritičnih mest v njihovem praktičnem obvladovanju slovnice ter odpravljanju le-teh. Pouk naj poteka predvsem procesno (ob delu z besedili, ki nastajajo pri pouku) in na različne načine (tudi z uporabo slovničnih priročnikov v knjižni in elektronski obliki, npr. portala *Franček*). Ob tem sta zelo pomembna učiteljeva kakovostna povratna informacija in vztrajanje, da naj učenci svoja besedila ne le jezikovno, ampak tudi vsebinsko in zgradbeno popravijo in izboljšajo.

Smiselno je, da učitelji pri preverjanju razumevanja prebranih besedil spodbujajo učence, da naj ti svoje odgovore utemeljujejo/pojasnjujejo, in da v pouk vključujejo naloge višjih taksonomskih ravni. Ob sprejemanju neumetnostnih besedil naj učenci spoznavajo različne bralne strategije, bistvene podatke zapišejo strukturirano v obliki miselnega vzorca ali preglednice in tvorijo povzetke besedil (najprej vodeno, potem pa čim samostojneje). Obenem priporočamo, da naj učenci pri pouku usvojijo tudi temeljno metajezikovno in literarnovedno znanje. Predlagamo še kontinuirano sodelovanje učiteljev slovenščine in razrednega pouka po vertikali ter spremljanje dosežkov in napredka učencev.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.1.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred*

I. del, neumetnostno besedilo: PALMOVO OLJE (Prirejeno po: *Moj planet*, številka 1, september 2018. Str. 16–17.)

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard Zmožnost pokaže tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	določi okoliščine nastanka besedila (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)		znanje	rdeče	0,60	0,44
2	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	določi namen sporočevalca (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rumeno	0,69	0,31
3	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	modro	0,45	0,35
4	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rumeno	0,62	0,47
5	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke in jih strukturira v obliki preglednice (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rdeče	0,58	0,49
6	A 2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba analiza	rumeno	0,64	0,54
	B 1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost		znanje uporaba	modro	0,29	0,44
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje sinteza	modro	0,44	0,40
8	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba	modro	0,40	0,40
	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska, pravopisna	vpraša se po danih delih povedi ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne vprašalne povedi (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53) pravilno uporablja končna ločila v povedih (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje uporaba			
9	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	razloži dane besede/besedne zveze iz besedila (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rumeno	0,64	0,40
10	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	k danim besedam doda njihovo knjižno nadpomenko (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)	nadpomenka (5. r., UN, str. 25)	znanje razumevanje	zeleno	0,80	0,40

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard Zmožnost pokaže tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
11	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dani besedi iz besedila določi oblikovne lastnosti – pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v UN** (5., 6. r.) (UN, str. 54)	samostalnik (5. r., UN, str. 25) spol (5. r., UN, str. 25) sklon (6. r., UN, str. 25)	znanje uporaba	nad modrim	0,24	0,33
12 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**pomensko in oblikovno ustrezno dopolni nepopolne povedi** (5., 6. r.) (UN, str. 53)	glagol (6. r., UN, str. 25)	znanje uporaba	zeleno	0,82	0,27
12 b	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**pomensko in oblikovno ustrezno dopolni nepopolne povedi** (5., 6. r.) (UN, str. 53)	glagol (6. r., UN, str. 25)	znanje uporaba	modro	0,54	0,26
13	2	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	dvostavčno poved z vzročnim veznikom strne v enostavčno poved (5., 6. razred) (UN, str. 53)		znanje uporaba	nad modrim	0,38	0,44
14 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**v zvezah povedi odpravi ponovitve** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		razumevanje	modro	0,38	0,49
14 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dani besedi iz besedila določi oblikovne lastnosti – pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v UN** (5., 6. r.) (UN, str. 54)	osebni zaimek (6. r., UN, str. 25) oseba: prva, druga, tretja (6. r., UN, str. 25) število: ednina, dvojina, množina (5. r., UN, str. 25)	znanje	rumeno	0,69	0,38
15	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – pravopisna	pravilno piše krajšave (6. r.) (UN, str. 54)	krajšava (6. r., UN, str. 25)	znanje uporaba	zeleno	0,92	0,20
16	A 3	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – TVORJENJE BESEDILA	**tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo književne zvrsti** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba sinteza	rdeče	0,54	0,60
	B 2	JEZIKOVNA in SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	modro	0,33	0,61
Skupaj	**27**							

II. del, umetnostno besedilo: Slavko Pregl: *Odprava zelenega zmaja*. Ljubljana: Beletrina, 2014. 86–89.

Naloga		Točke	Zmožnost		Standard znanja	Vsebine	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
			Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
1		1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA	prepozna značilnosti realistične (kratke) pripovedne proze	**pozna,** razume **in uporablja literarnovedne izraze,** navedene v učnem načrtu (4., 5., 6. r.) (UN, str. 57)	realistična pripoved fantastična pripoved (UN, 6. r., str. 32)	znanje razumevanje	modro	0,35	0,34
2		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST		**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	zeleno	0,82	0,40
3		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	prepozna podatke o poteku dogajanja	**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	zeleno	0,80	0,52
4	4 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**ubesedi svojo domišljijsko predstavo književne osebe** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje sinteza	modro	0,35	0,54
	4 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		**slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,20	0,44
5	5 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – pove,** katere posledice je imelo ravnanje književnih oseb (4., 5., 6. r.) (str. 55) **odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (str. 55) **obnovi dogajanje** (povzame dogodke) **v umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje sinteza vrednotenje	rdeče	0,53	0,58
	5 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		**slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,29	0,49
6		2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje sinteza	rdeče	0,46	0,56
7		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje umetnostnega besedila	**predstavi svoje ugotovitve o umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje sinteza	rumeno	0,73	0,39
8		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje umetnostnega besedila	**predstavi svoje ugotovitve o umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje utemeljitev sinteza	rdeče	0,57	0,50

Naloga	Točke	Zmožnost		Standard	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
6. a	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**poišče nekaj glavnih motivov za ravnanje književnih oseb** in jih utemelji (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	modro	0,41	0,40
6. b	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	modro	0,34	0,51
7 A	A 4	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**obnovi dogajanje** (povzame dogodke) **v umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55) **predstavi svoje ugotovitve o umetnostnih besedilih ter vrednoti in utemelji svoje mnenje** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje uporaba analiza sinteza vrednotenje	modro	0,38	0,64
	B 2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		**slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,22	0,60
Skupaj 18									

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz specifikacijske tabele je pri vsaki posamezni nalogi razvidno, katero zmožnost oz. kateri standard znanja naloga preverja, na katero taksonomsko stopnjo spada in kako uspešno je bila reševana.

I. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Preizkus iz slovenščine na NPZ za učence 6. razreda je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z neumetnostnim besedilom, v II. delu pa z umetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli, tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

V I. delu je bilo izhodiščno neumetnostno besedilo Urške Galien *z* naslovom *Palmovo olje*, ki je bilo prvotno objavljeno v reviji *Moj planet* (september 2018) in je bilo ustrezno prirejeno za potrebe preizkusa. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja, in sicer zmožnost razumevanja prebranega besedila in tvorjenja besedila, jezikovno, tj. poimenovalno, skladenjsko in pravopisno zmožnost, slogovno in metajezikovno zmožnost. Če vključujejo poznavanje določenih jezikoslovnih izrazov, predvidenih po učnem načrtu, so ti v specifikacijski tabeli (gl. zgoraj) posebej navedeni.

Naloge, ki preverjajo **razumevanje prebranega besedila**, učenci običajno uspešno rešujejo, a so se že tretje leto zapored izkazale za zahtevnejše (IT nalog je bil od 0,40 do 0,69). Učencem je bila izmed teh najzahtevnejša naloga 1.08 (IT = 0,40; ID = 0,40), pri kateri so morali k danemu odgovoru napisati vprašalno poved v skladu z izhodiščnim besedilom. Poleg tega se je pri tej nalogi vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Učencem sta bili zahtevni tudi nalogi 1.03 in 1.07. Pri nalogi 1.03 (IT = 0,45; ID = 0,35) so morali v besedilu prepoznati bistveni podatek, v kateri državi se palmove plantaže širijo najhitreje. Veliko učencev je poleg sicer pravilnega odgovora napisalo še nepravilnega. Pri nalogi 1.07 (IT = 0,44; ID = 0,39) pa so morali utemeljiti, ali izhodiščno besedilo odsvetuje uporabo izdelkov s palmovo maščobo. Naloga je bila slabše reševana, ker so učenci odgovarjali premalo natančno in posledično nelogično oz. nerazumljivo. Kot najlažja izmed nalog, ki so preverjale razumevanje prebranega besedila, se je izkazala naloga izbirnega tipa 1.02 (IT = 0,69; ID = 0,31), pri kateri so morali učenci sicer prepoznati prevladujoči namen, s katerim je avtorica tvorila besedilo, a hkrati so morali biti pozorni tudi na vsebino.

Slogovno zmožnost je preverjala naloga 1.01 (IT = 0,60; ID = 0,43), pri kateri so morali učenci napisati, kdo je napisal izhodiščno besedilo in v kateri reviji je bilo objavljeno. Naloga ni bila zahtevna in pričakovali bi, da jo bo pravilno rešil večji delež učencev. Za pravilno rešitev so morali ime in priimek avtorice ter naslov revije prepisati pravopisno pravilno.

Naloge, ki so preverjale **jezikovno zmožnost**, so učenci tokrat reševali precej uspešno. Najuspešneje so reševali naloge 1.10, 1.12 a in 1.15. Velika večina učencev je napisala pravilno nadpomenko danim besedam (naloga 1.10 – IT = 0,80; ID = 0,40), prepoznali so pravilno obliko naklonskega glagola *morati* (naloga 1.12 a – IT = 0,82; ID = 0,27) in vedeli so, kaj pomenita dana simbola (*m* in *%*) (naloga 1.15 – IT = 0,92; ID = 0,20). Dobra polovica učencev je uspešno rešila tudi nalogi 1.09 in 1.12 b. Naloga 1.09 (IT = 0,64; ID = 0,40) je preverjala poimenovalno zmožnost; učenci so morali s svojimi besedami razložiti, kaj v izpisani povedi pomeni podčrtani del *na robu izumrtja*. Naloga 1.12 b (IT = 0,54; ID = 0,26) je preverjala skladenjsko zmožnost; učenci so morali v dani povedi prepoznati, da ob glagolu premikanja uporabljamo namenilnik, ne nedoločnik. Manj uspešno pa so reševali nalogi 1.13 in 1.14 a, ki sta preverjali skladenjsko zmožnost. Pri nalogi 1.13 (IT = 0,38; ID = 0,43) so morali dvostavčno poved z vzročnim odvisnikom strniti v enostavčno, pri nalogi 1.14 a (IT = 0,38; ID = 0,49) pa so morali prepoznati, na katero besedo/besedno zvezo se v dani povedi nanaša podčrtani zaimek.

Tudi v letošnjem preizkusu se je pokazalo, da je učencem težko tvoriti jezikovno pravilna besedila. Pri obeh postavkah, ki se nanašata na jezikovno pravilnost, je vrednost IT nizka (1.16 B – IT = 0,33; ID = 0,61 in 1.06 B – IT = 0,29; ID = 0,44), obenem pa te naloge dobro ločujejo med uspešnimi in manj uspešnimi učenci, torej jezikovno pravilnejša besedila tvorijo tisti učenci, ki tudi sicer preizkus rešijo uspešneje.

Ob tem je treba omeniti, da se je s preizkusom l. 2024 spremenilo vrednotenje jezikovne pravilnosti. V preizkusu za 6. razred se upoštevajo le tiste jezikovne napake, ki so povezane z jezikovnimi vsebinami, po učnem načrtu obravnavanimi do konca 2. VIO. Poleg tega temelji vrednotenje jezikovne pravilnosti pri tvorbnih nalogah na celostnem pogledu na besedilo, ne le izključno na številu jezikovnih napak. Vrednosti IT so primerljive s prejšnjimi leti.

Metajezikovno zmožnost sta preverjali dve nalogi. Pri nalogi izbirnega tipa 1.14 b (IT = 0,69; ID = 0,38) so morali učenci prepoznati pravilno osebo in število danega osebnega zaimka, pri nalogi 1.11 (IT = 0,24; ID = 0,33) pa so morali podčrtanemu samostalniku v dani povedi določiti spol in sklon. Slednja je bila v celotnem preizkusu reševana najmanj uspešno; tako je bilo tudi že lani.

Zmožnost tvorjenja krajšega zaokroženega besedila je preverjala naloga 1.16. Pri postavki 1.16 A (IT = 0,54; ID = 0,60) so morali učenci ob upoštevanju izhodiščnega besedila napisati, kaj je vloga deževnega gozda, zakaj ga uničujejo in kateri sta posledici njegovega uničevanja.

Na splošno je bil ID vseh nalog ustrezen, najnižji je bil pri nalogi 1.15 (IT = 0,92; ID = 0,20), ki so jo pravilno rešili skoraj vsi učenci.

V I. delu preizkusa največji delež učencev (15,8 %) ni reševal naloge 1.04, pri kateri so morali učenci razbrati pravilni odgovor s slike 1 v izhodiščnem besedilu.

II. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

V II. delu preizkusa je bilo izhodiščno besedilo odlomek *Odprava zelenega zmaja* iz istoimenskega mladinskega romana Slavka Pregla. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja umetnostnih besedil in tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih ter usvojeno literarnovedno znanje. Če vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni (gl. zgoraj).

Učenci so najuspešneje rešili nalogo 2.03 (IT = 0,56; ID = 0,53), ki je bila povezana s književnimi osebami. IT preostalih nalog, ki so preverjale **recepcijsko zmožnost ob umetnostnem besedilu**, je bil med 0,31 in 0,47. Najmanj uspešno so reševali nalogi 2.05 c (IT = 0,25; ID = 0,42) in 2.05 č (IT = 0,26; ID = 0,42), ki sta preverjali **literarnovedno znanje**, in sicer so morali učenci iz danega dela besedila izpisati poosebitev in napisati, kaj je značilno zanjo.

Tudi v II. delu preizkusa se je izkazalo, da imajo učenci težave s tvorjenjem jezikovno pravilnih besedil. Jezikovna pravilnost se je vrednotila pri postavkah 2.04 B (IT = 0,22; ID = 0,43) in 2.07 B (IT = 0,22; ID = 0,60); pri obeh je bila vrednost IT zelo nizka.

Največji delež učencev (pribl. 40 %) ni reševal nalog 2.05 c in 2.05 č, kar kaže, da učenci v času reševanja preizkusa verjetno še niso poznali, zadostno usvojili ali utrdili literarnovednega izraza *poosebitev*, saj ga po učnem načrtu spoznajo šele v 6. razredu. Med nalogami, ki jih niso reševali, izstopajo še naloge 2.05 b (21 %), 2.06 a (18 %), 2.06 b (19 %) in 2.07 A (18 %), kar kaže, da so bile učencem prezahtevne ali pa jim je zmanjkalo časa.

ID vseh nalog v II. delu preizkusa je bil ustrezen (ID = 0,25–0,64).

Statistični podatki nalog kažejo, da je bil preizkus iz slovenščine za 6. razred primerno sestavljen.

PRILOGA

I. DEL

Besedilo: Urška Galien

PALMOVO OLJE

Maščoba, pridobljena iz oljnih palm, je povsod okrog nas – v piškotih, sladoledu, kruhu, nadomestkih za mleko, milu, šamponih in še marsikje. Oljne palme sadijo na plantažah, ki so jih uredili na območjih, na katerih so pred tem izsekali in požgali deževni gozd. Ker narašča potreba po palmovi maščobi, izginjajo zelo redki in ogroženi sumatrski orangutani in tigri.

Poglej seznam sestavin na embalaži svojih najljubših sladic, piškotov, jogurtov, namazov ali sladoleda. Med sestavinami skoraj zagotovo naletiš na napis *rastlinska maščoba (oljna palma)* ali *palmova maščoba*. Z vsako tako hrano, ki jo kupiš, podpreš proizvodnjo te surovine in način njene pridelave.

Oljne palme

Palmovo maščobo ali palmovo olje pridobivajo iz sadežev oljnih palm. Te palme rastejo v tropskih predelih Afrike, Azije ter Srednje in Južne Amerike. Zrastejo 20 m visoko in imajo 3–5 m dolge sestavljene liste. Cvetovi rastejo v šopih in tako zrastejo tudi plodovi. Ti so veliki kot slive ter sestavljeni iz mesnatega ovoja in koščice.

Širjenje plantaž z oljnimi palmami

Plantaže z oljnimi palmami nezadržno rastejo po Indoneziji in Maleziji, intenzivno pa se širijo tudi po Nigeriji, Kolumbiji in drugih tropskih državah. Ker potrebe po palmovi maščobi vztrajno rastejo že od leta 1960, proizvajalci za širitev plantaž iščejo nove in nove površine.

Izsekavanje deževnega gozda

Ker primanjkuje kmetijskih površin, posestniki širijo plantaže na območje gozda. V tropskih krajih je to tropski deževni gozd, ki skrbi za normalno delovanje našega planeta, na primer za fotosintezo in kroženje vode. V deževnem gozdu je tudi zelo veliko rastlin in živali, ki so redke in ogrožene ter mnoge na pragu izumrtja.

Nepopravljiva škoda

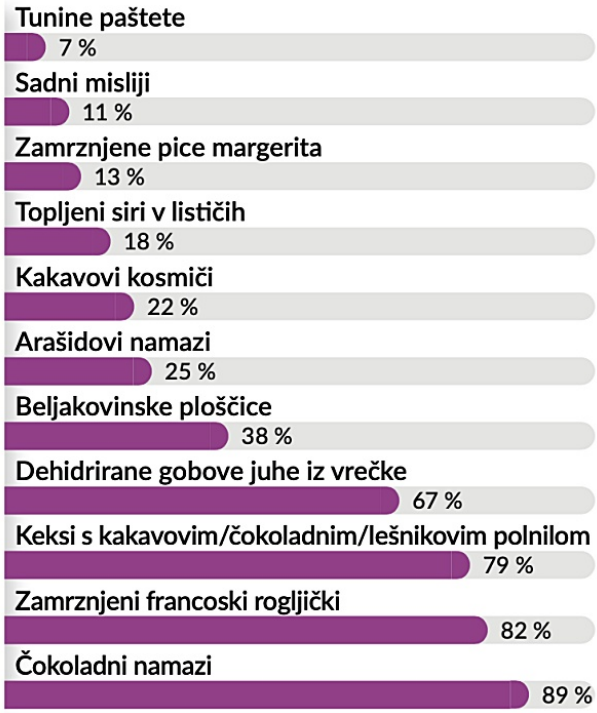
Zaradi lakomnosti po čim večjem dobičku s širjenjem plantaž uničujemo domove številnih žuželk, dvoživk, plazilcev, ptic, sesalcev in rastlin. Mnoge od teh izvirajo še iz časa dinozavrov in obdobja pred ledeno dobo.

Izumiranje sumatrskih orangutanov in tigrov

V Indoneziji ugotavljajo najhitrejše širjenje palmovih plantaž na svetu. Orangutani in tigri na indonezijskih otokih Sumatra in Borneo poskušajo preživeti v gozdovih, ki izginjajo. Izpostavljeni so streljanju, pretepanju, zastrupljanju, požiganju, lovu, predvsem pa pomanjkanju miru, prostora in hrane. Sumatrska orangutan in tiger sta zato tam na robu izumrtja.

Slika 1: Izgorevanje planeta

Slika 2: Delež palmove maščobe v živilih

Kaj lahko naredimo mi?

Prenehajmo kupovati izdelke s palmovo maščobo ali palmovim oljem! Na embalaži marsikaterih slaščic že lahko opazimo napis *Brez palmove maščobe*. V slaščicah so uporabljeni maslo, sončnično, koruzno ali oljčno olje, v nekaterih pa kokosova maščoba.

(Prirejeno po reviji *Moj planet*, september 2018, str. 16–17.)

(Vir slike 1: prirejeno po: https://www.24ur.com/cas-za-zemljo/tragicna-resnica-palmovega-olja-trpijo-ljudje-zivali-in-okolje.html. Pridobljeno: 26. 10. 2023.
Vir slike 2: https://www.zps.si/nasveti-in-vodniki/palmovo-olje-sestavina-ki-skodi-okolju-lahko-tudi-zdravju-2022-01-05. Pridobljeno: 26. 10. 2023.)

II. DEL

Slavko Pregl

ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA

Trije fantje se z zelo starim avtomobilom, ki mu pravijo OLD PUNCA, odpeljejo na izlet. Dogajanje se zaplete, ko naletijo na dekle in ta Pipiju ukrade srce.

»Dovolj!« je zakričal Bob, »dovolj imam tebe in tvojih oslarij in tvoje zagamane domišljije, butec mladoletni. Kaj si čisto nor ali kaj? Saj vem, da si zabit, toliko ti pa spet ne bi bilo treba biti!«

In potem se je usulo iz Boba vse, kar se mu je lep čas nabiralo. Besede so se usipale in usipale in prava sreča je bila, da so bile samo besede. Če bi bilo kaj drugega, bi se usipalo po cesti in bi jo zasulo, takoj nato bi se usulo v jezero in ga zasulo in prav nikjer ni rečeno, da ne bi zasulo treh fantov z OLD PUNCO vred.

Besede so se usipale naravnost na Pipijevo in Mihovo srce.

Boba je kar privzdignilo, ko je govoril in počasi začel skoraj kričati: »Srečamo smrkljo, ki jo je pobrisala od doma, ker se ni ves svet vrtel okrog nje, kradla je in še vaju navajala k temu, polna je bila lepih zgodbic, skoraj ubila bi se v hribih, in jaz sem zdaj svinja in zločinec, ker jo bojo odpeljali v prehodni dom, kamor odpeljejo vse, ki zbežijo od doma, in jim skušajo pomagati, da se postavijo na noge! Pa kaj, butec, ti bi jo menda peljal domov, starši bi te poljubili na čelo, vzeli bi jo za svojo, kupili še eno posteljo in jo postavili ob tvojo in potem bi se vidva prijela za rokce in si gledala v oči in okrog vaju bi plesale srnice, ptički bi čivkali, milo sončece bi sijalo, rožice bi se kar same spletale v kitke in kaj vem, kaj še vse …!«

Bob je stresel iz sebe še sto stvari. Miha je postajal vse manjši, kot bi bil on vsega kriv, in tudi Pipi je bil videti vse bolj bled.

»Prav briga me za vaju, tepca,« je na koncu pribil Bob, »dovolj vaju imam in se grem kopat. Če hočeta priti domov, me poiščita tam!«

Potisnil je OLD PUNCO s ceste, podložil kamne za kolesa, vzel svojo potovalko in jo peš ubral proti jezeru. Po tem, kako odločno je odšel, je bilo videti, da mu ne bi škodilo malo vode, ki bi ga ohladila.

Pipi in Miha sta obstala ob OLD PUNCI kot dva kipa, ki sta se kiparju ponesrečila, pa je vse skupaj pustil in šel. Bila sta to posebne vrste kipa, ker je eden smrkal, drugi pa hlipal.

Če človek dolgo smrka ali hlipa, počasi postane utrujen in začne razmišljati, ali bi se podrl svet, če bi on prenehal smrkati ali hlipati. In ko tako razmišlja, pozabi smrkati in hlipati. Če pa enkrat nehaš, nima smisla začeti znova.

»Saj,« je rekel Pipi.

V tem »saj« je bilo vse prestano gorje.

»Saj,« je rekel Miha.

V tem »saj« je bilo čisto drobceno upanje. Najprej je bil košček upanja namenjen možnosti, da se fantje pobotajo. En košček upanja je bil namenjen temu, da bi se kopali. In precejšen kos upanja je bil namenjen precejšnjemu kupu sendvičev, ki bi bili namenjeni velikemu kupu lakote v Mihovem želodcu.

(Odlomek.)

(Slavko Pregl: *Odprava zelenega zmaja.* Ljubljana: Beletrina, 2014. 86–89.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Palmovo olje*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kdo je napisal izhodiščno besedilo in v kateri reviji je bilo objavljeno?

   Avtorica: _____

   Naslov revije: _____

   (1 točka)

2. Čemu predvsem je avtorica napisala izhodiščno besedilo? Obkroži.

   A Da bi bralcem predstavila, kako pomemben je tropski deževni gozd za naš planet.

   B Da bi bralcem predstavila škodljive učinke, ki jih ima pridobivanje palmovega olja na okolje.

   C Da bi bralce prepričala, da naj kupujejo izdelke s palmovim oljem.

   Č Da bi bralce prepričala, da naj obiščejo palmovo plantažo.

   (1 točka)

3. V kateri državi se palmove plantaže širijo najhitreje?

   _____

   (1 točka)

4. Koliko deževnega gozda je dnevno uničenega za nasade oljnih palm?

   _____

   (1 točka)

5. Ponovno preberi del besedila *Oljne palme*. Kaj izvemo o oljni palmi? Dopolni preglednico z bistvenimi podatki.

Ključni besedi	Bistveni podatki
Rastišče	• _____
	_____
Videz oljne palme	višina: • _____
	listi: • *dolgi 3–5 m*
	• *sestavljeni*
	cvetovi: • _____
	plodovi: • _____
	• _____
	• _____

(2 točki)

6. Ponovno poglej sliko 2 in preberi del besedila *Kaj lahko naredimo mi?*. Katero živilo vsebuje največji delež palmove maščobe in katero najmanjšega? S čim se lahko v živilih nadomesti palmova maščoba? Odgovori v obliki povedi.

A		2
B		1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(Vir slike: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/Depliant_en_anglais. Pridobljeno: 15. 11. 2023.)

7. Ali izhodiščno besedilo odsvetuje uporabo izdelkov s palmovo maščobo? Obkroži in utemelji.

DA NE

Utemeljitev: _____

_____

(1 točka)

8. Odgovoru pripiši ustrezno vprašalno poved. Pri tem upoštevaj vsebino dela besedila *Oljne palme*.

Vprašanje	Odgovor
	Iz sadežev oljnih palm.

(2 točki)

9. Kaj pomeni podčrtani del? Pojasni s svojimi besedami.

Sumatrska orangutan in tiger sta zato tam na robu izumrtja.

_____

(1 točka)

10. Preberi poved.

Zaradi lakomnosti po čim večjem dobičku s širjenjem plantaž uničujemo domove številnih žuželk, dvoživk, plazilcev, ptic, sesalcev in rastlin.

Napiši nadpomenko podčrtanim besedam: _____

(1 točka)

11. Preberi poved.

Palmovo olje je tudi v milu.

Podčrtanemu samostalniku določi spol in sklon.

Izpisani samostalnik	Spol	Sklon
(v) milu		

(1 točka)

12. Obkroži pravilni glagol ob poševnici.

12. a) Zaradi izsekavanja deževnega gozda *morata / moreta* sumatrska orangutan in tiger iskati nov življenjski prostor.

(1 točka)

12. b) Prostovoljci so se odpravili *pomagati / pomagat* ogroženim živalim.

(1 točka)

13. Preberi poved.

Ker narašča potreba po palmovi maščobi, izginjajo nekatere živali.

Strni poved. Začni z besedo *zaradi*.

Zaradi _____

_____

(2 točki)

14. Preberi poved.

Vsak dan izginejo velike površine deževnega gozda in zamenjajo jih plantaže oljnih palm.

14. a) Na kaj se nanaša podčrtana beseda?

_____

(1 točka)

14. b) Katera trditev o podčrtanem osebnem zaimku *jih* je pravilna? Obkroži.

A Osebni zaimek je v 2. osebi dvojine.

B Osebni zaimek je v 3. osebi dvojine.

C Osebni zaimek je v 2. osebi množine.

Č Osebni zaimek je v 3. osebi množine.

(1 točka)

15. Kaj pomenita obkroženi krajšavi? Napiši z besedo.

Zrastejo 20 (m) visoko. _____

Zamrznjena pica margerita vsebuje 13 (%) palmovega olja. _____

(1 točka)

16. V krajšem zaokroženem besedilu napiši:

- kaj je vloga deževnega gozda,
- zakaj ga uničujejo in
- kateri sta posledici uničevanja deževnega gozda.

Upoštevaj izhodiščno besedilo.

A		3
B		2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na odlomek iz knjige Slavka Pregla *Odprava zelenega zmaja*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kaj je izhodiščno besedilo? Obkroži in utemelji.

   A Realistična pripoved.

   B Fantastična pripoved.

   Utemeljitev: _____

   _____

   (1 točka)

2. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo? Obkroži.

   A O starem avtu in pobeglem dekletu.

   B O Bobovi jezi nad prijateljema.

   C O treh fantih in pobeglem dekletu.

   Č O žalostni usodi pobeglega dekleta.

   (1 točka)

3. Kaj v izhodiščnem besedilu izvemo o književnih osebah? V desni stolpec vpiši ime književne osebe, za katero velja trditev.

Trditev	Ime književne osebe
Je zaljubljen.	
Se počuti krivega.	
Poskrbi za OLD PUNCO.	

(1 točka)

4. Preberi izpisani del povedi.

»Srečamo smrkljo, ki jo je pobrisala od doma, ker se ni ves svet vrtel okrog nje, kradla je in še vaju navajala k temu, polna je bila lepih zgodbic /…/«

Kaj izvemo o dekletu iz vsakega od treh podčrtanih delov? Pojasni s svojimi besedami. Odgovori v obliki povedi.

A		2
B		1

_____

_____

_____

5. Preberi Bobove besede.

»/…/ in potem bi se vidva prijela za rokce in si gledala v oči in okrog vaju bi plesale srnice, ptički bi čivkali, milo sončece bi sijalo /…/«

5. a) O kom govori Bob?

_____

(1 točka)

5. b) Zakaj je Bob uporabil toliko pomanjševalnic?

_____

(1 točka)

5. c) Iz Bobovih besed izpiši poosebitev.

_____

(1 točka)

5. č) Kaj je značilno za poosebitev?

_____

(1 točka)

6. V izhodiščnem besedilu Pipi in Miha vzdihneta *saj*.

6. a) Kaj izraža Pipijev *saj*?

_____

(1 točka)

6. b) Mihov *saj* izraža upanje. Na kaj vse upa Miha? Odgovori s svojimi besedami.

_____

_____

(1 točka)

7. V zaokroženem besedilu o prijateljih napiši:
   - kaj je razjezilo Boba;
   - kako se kaže njegova jeza;
   - kako to vpliva na Pipija in Miha;

   IN utemelji, ali so prijatelji ostali sprti.

   Pomagaj si s podatki iz besedila.

A		4
B		2

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine za 9. razred je potekal 7. maja 2024. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.2.1: *Osnovni statistični podatki*

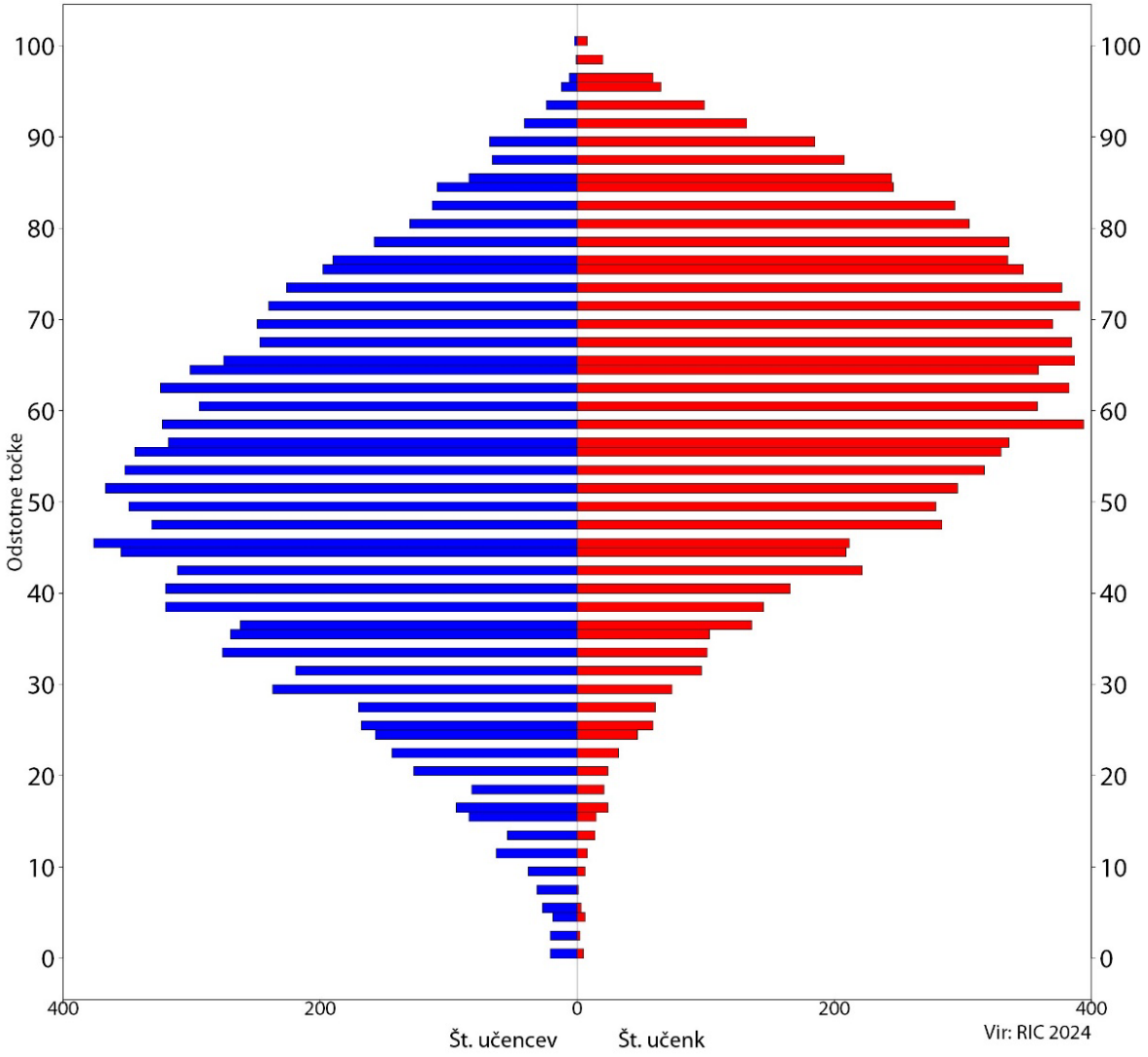
Število učencev	19.911
Število postavk	39
Možne točke	55
Povprečno št. točk	31,01
Povprečno št. odstotnih točk	56,38
Standardni odklon odstotnih točk	19,28
Indeks težavnosti	56,38
Indeks zanesljivosti	0,89

Čeprav **preizkusi med leti niso povsem primerljivi** (npr. različna izhodiščna besedila, naloge preverjajo različne standarde iz učnega načrta za slovenščino in so različnih tipov ter zahtevnostnih ravni), v nadaljevanju navajamo nekaj statističnih podatkov v primerjavi z lanskim letom.

V preizkusu je bilo 29 nalog oz. 39 postavk (l. 2023 je bilo 27 nalog oz. 39 postavk) in vseh možnih točk 55 (l. 2023 54). Učenci so v povprečju dosegli 31,01 točke oz. 56,38 odstotne točke (l. 2023 pa 32,32 točke oz. 59,86 odstotne točke). Vse možne točke je doseglo 10 učencev, lani 11.

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,89). Vrednost je podobna kot pretekla leta, kar pomeni, da so preizkusi stabilni in konsistentno merijo zmožnosti učencev.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred*

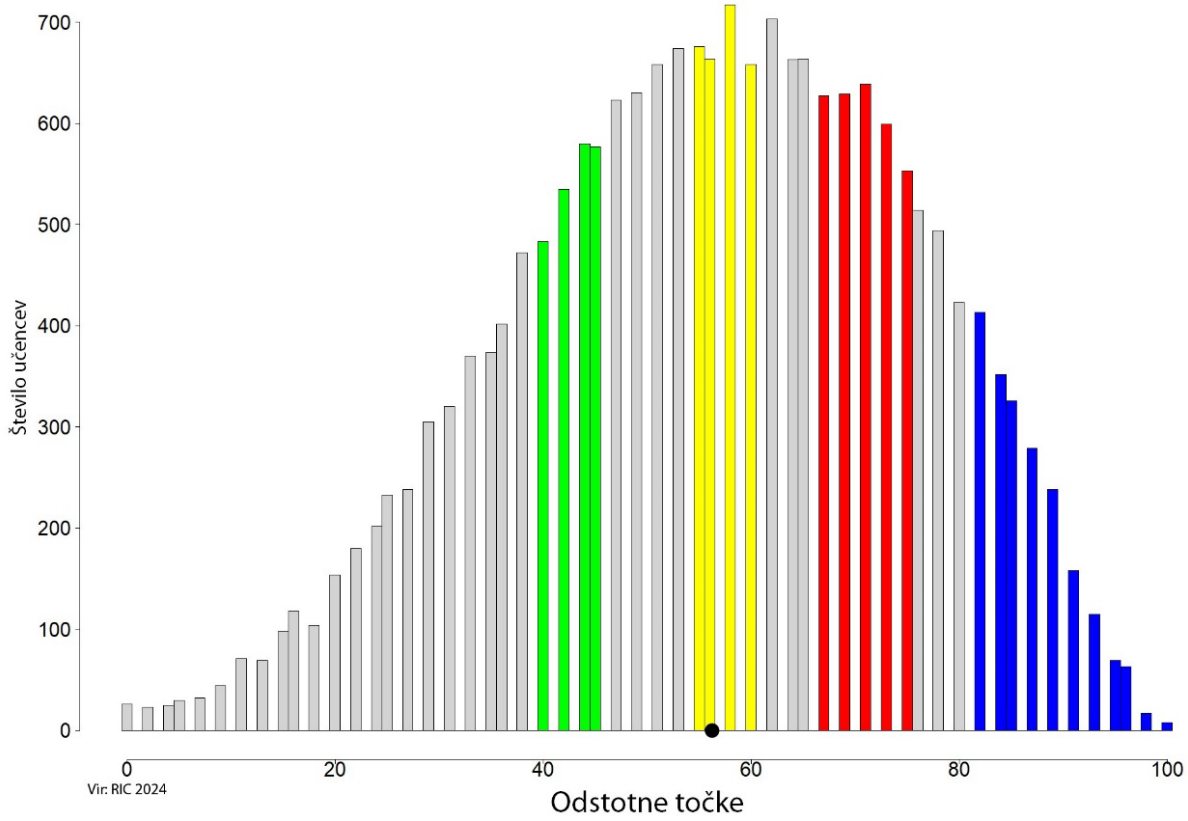
Primerjava dosežkov po spolu kaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše kot učenci. Kot pretekla leta je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od pribl. 60 odstotnih točk dalje. Nižje število točk pa je doseglo več dečkov kot deklic.

Preglednica 4.2.1.2.2: *Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	58,53	19,12	5.670	106
Gorenjska regija	57,53	19,12	2.033	35
Savinjska regija	56,94	19,50	2.454	58
Primorsko-notranjska regija	55,92	19,14	524	17
Posavska regija	55,56	18,55	659	24
Goriška regija	55,49	19,78	1.152	28
Jugovzhodna Slovenija	55,46	20,58	1.313	36
Zasavska regija	55,27	18,97	507	13
Koroška regija	55,00	18,83	698	21
Podravska regija	54,83	18,51	2.934	85
Pomurska regija	54,40	19,09	970	38
Obalno-kraška regija	51,54	19,33	997	23

Skupni povprečni dosežek učencev po regijah je bil v devetih regijah pod skupnim povprečjem (56,38 odstotne točke), v treh pa nad njim. Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci v Obalno-kraški regiji (51,54), najvišjega pa v Osrednjeslovenski (58,53) in Gorenjski (57,53) regiji. Učenci teh dveh regij že nekaj let zapored dosegajo najvišji skupni povprečni dosežek. Razlika med povprečnim dosežkom najnižje in najvišje uvrščene regije je 6,99 odstotne točke.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.1.2.2: *Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred*

Preizkus iz slovenščine na NPZ je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z umetnostnim besedilom, v II. pa z neumetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

V preizkusu iz slovenščine na NPZ 2024 sta bili izhodiščni umetnostni besedili dve pesmi, in sicer pesem Barbare Gregorič Gorenc *Moj dnevnik* in pesem Toneta Pavčka *Radostne rane*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil in tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih ter učenčevo literarnovedno znanje.

Izhodiščno neumetnostno besedilo je bilo za potrebe preizkusa prirejeno besedilo z naslovom *Spanje je ključno za zdravje*, ki je bilo prvotno objavljeno na spletni strani Nacionalnega inštituta za zdravje. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja ter jezikovno, metajezikovno in slogovno zmožnost.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v zelenem območju tri naloge:

- V nalogi 2 so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so ugotovili, da imata pesmi enako temo. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 8 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali v dani kitici podčrtati dela, iz katerih je razvidno, da fant odrašča.
- Naloga 9 je prav tako preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali dano vsebino (pojmovanje sreče) povezati s posameznimi kiticami. Naloga je bila povezovalnega tipa.

Naloge zelenega območja so preverjale zmožnost druge in tretje taksonomske stopnje (razumevanje, analiza), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa so v zelenem območju tri naloge, in sicer dve v celoti in ena delno:

- Naloga 3 je preverjala zmožnost razumevanja besedila. Učenci so morali izmed ponujenih možnosti izbrati tri pravilne odgovore, ki so se nanašali na to, kaj o spanju izvemo iz izhodiščnega besedila. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 10 je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali samostalnika v oklepaju (*spanec, motnje*) postaviti v pravilno obliko in tako dopolniti poved.
- Naloga 16 A je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali napisati krajše zaokroženo besedilo o grafu v izhodiščnem besedilu in utemeljiti odgovor, da v anketi niso sodelovali gorenjski osnovnošolci.

Naloge zelenega območja so preverjale predvsem zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba), naloga 16 A pa je preverjala tudi zmožnosti tretje taksonomske stopnje (analiza in sinteza). Po UN gre za minimalne standarde znanja.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v rumenem območju tri naloge, in sicer vse le delno:

- V nalogi 11 b so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so izrazili svoje razumevanje zadnje kitice pesmi *Moj dnevnik*.
- V nalogi 12 A so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost in zmožnost tvorjenja besedil tako, da so v zaokroženem besedilu primerjali obe pesmi in utemeljili, katera pesem se jim zdi bolj najstniška.
- Naloga 13 a je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali navesti ime in priimek pesnika iz obdobja romantike.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti vseh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, analiza, sinteza in vrednotenje), po UN pa minimalne in temeljne standarde.

V II. delu preizkusa je v rumenem območju pet nalog, in sicer dve v celoti in tri delno:

- Naloga 2 je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali izbrati pravilni trditvi o značilnostih izhodiščnega besedila. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 5 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila. Učenci so morali določiti, kaj velja za posamezno fazo spanja (REM in NREM). Naloga je bila povezovalnega tipa.
- Naloga 11 c je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali glagolu *vstajajo* določiti glagolski vid. Naloga je bila izbirnega tipa.

– Naloga 12 a je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali napisati, na kaj se v izpisani povedi navezuje osebni zaimek *jih*.
– Naloga 12 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti, v katero besedno vrsto spada *jih*. Naloga je bila izbirnega tipa.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba), po UN pa minimalne standarde znanja, naloga 12 a pa temeljni standard.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so bile v rdečem območju tri naloge, in sicer ena v celoti in dve delno:

– Naloga 3 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali pokazati razumevanje motivov v obeh pesmih.
– Naloga 11 a je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali v podčrtanem delu verza prepoznati pesniško sredstvo, tj. okrasni pridevek, in ga poimenovati.
– Naloga 13 b je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali navesti ime in priimek pesnika iz obdobja moderne.

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in analiza), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa je v rdečem območju devet nalog, in sicer pet v celoti in štiri delno:

– V nalogi 1 so morali učenci dokazati razumevanje prebranega besedila, in sicer so morali v obliki povedi napisati, zakaj ima izhodiščno besedilo takšen naslov (Spanje je ključno za zdravje). Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
– Naloga 4 je preverjala razumevanje prebranega besedila s povzemanjem bistvenih podatkov. Učenci so morali povedi o tem, kaj je potrebno za kakovosten spanec, povzeti z eno ključno besedo ali besedno zvezo.
– Naloga 6 je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila. Učenci so morali navesti dve razliki med spanjem odraslih in spanjem mladostnikov ter odgovor napisati v obliki povedi. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
– Naloga 7 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje, ali ljudje, ki imajo težave s spanjem, obiščejo zdravnika, in svoj odgovor utemeljiti s podatkom iz besedila.
– Naloga 11 č je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali dokazati temeljno jezikovnosistemsko znanje in poznavanje glagolskega vida. Danemu glagolu (vstajati) so morali spremeniti glagolski vid (vstati).
– Naloga 13 je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali odgovoriti, katera stavčna člena sta obkrožena (osebek in predmet). Naloga je bila izbirnega tipa.
– Naloga 14 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so se morali vprašati po podčrtanem (dopustnem) odvisniku.
– Naloga 14 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti vrsto odvisnika v izpisani povedi (dopustni odvisnik). Naloga je bila izbirnega tipa.
– Naloga 16 B je preverjala jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost krajšega zaokroženega besedila.

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, uporaba, analiza in sinteza), po UN pa minimalne standarde.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V I. delu preizkusa je v modrem območju pet nalog, in sicer štiri v celoti in ena delno:

- Naloga 1 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali pokazati zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja poezije tako, da so ločili lirsko pesem od epske in svoj odgovor utemeljili.
- Naloga 5 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali strniti spoznanja o besedilu tako, da so povezali naslov pesmi *Moj dnevnik* z njeno vsebino. Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora v obliki povedi.
- Naloga 6 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali napisati, s katero podobo je v pesmi *Moj dnevnik* prikazano razočaranje v ljubezni.
- Naloga 7 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali napisati, kaj je v pesmi *Moj dnevnik* izraženo s klicaji.
- Naloga 12 B je preverjala jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost tvorjenega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, uporaba, analiza in sinteza), po UN pa večinoma minimalne standarde (z izjemo naloge 6, saj so morali učenci pri odgovoru upoštevati tudi posredne besedilne signale, kar pa je po UN temeljni standard).

V II. delu preizkusa je v modrem območju pet nalog, in sicer dve v celoti in tri delno:

- Naloga 8 je preverjala poimenovalno zmožnost. Učenci so morali obkrožiti besede, ki sodijo v isto besedno družino.
- Naloga 9 je preverjala skladenjsko zmožnost. Učenci so morali zanikati poved.
- Naloga 11 a je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali poimenovati podčrtano neosebno glagolsko obliko v izpisani povedi (namenilnik).
- Naloga 11 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali pojasniti, zakaj je uporabljen namenilnik.
- Naloga 14 c je preverjala skladenjsko zmožnost. Učenci so morali podredno zloženo dvostavčno poved strniti v enostavčno poved. Pri tej nalogi se je ocenjevala tudi jezikovna pravilnost.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje in uporaba), po UN pa minimalne standarde, le naloga 14 c je preverjala temeljni standard.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa sta v območju nad modrim dve nalogi:

- V nalogi 4 so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so za obe pesmi navedli, kdo se izpoveduje.
- Tudi naloga 10 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali izraziti svoje razumevanje posameznih prvin besedila: v obliki povedi so morali napisati, kaj je izraženo s podčrtanim delom izpisane kitice. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora.

Nalogi območja nad modrim sta preverjali zmožnosti vseh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, uporaba, analiza in sinteza), po UN pa minimalne in temeljne standarde.

V II. delu preizkusa je v območju nad modrim ena naloga:

- Naloga 15 je preverjala pravopisno zmožnost. Učenci so morali popraviti tri pravopisne napake v povedi.

Naloga območja nad modrim je preverjala zmožnost prve in druge taksonomske stopnje (znanje in uporaba), po UN pa minimalni standard.

Sklep

V **I. delu preizkusa**, tj. ob **umetnostnem besedilu**, so v zelenem območju tri naloge (2, 8 in 9). Vse tri so preverjale recepcijsko zmožnost in pri vseh treh učencem ni bilo treba odgovora napisati samostojno. Naloga 2 je bila izbirnega tipa, naloga 9 povezovalnega tipa, v 8. nalogi pa so morali učenci odgovor podčrtati. Uspešnost reševanja navedenih nalog je pričakovana, saj so učencem naloge tega tipa običajno manj zahtevne. Izstopa pa 3. naloga, ki je bila povezovalnega tipa, a je v rdečem območju. Verjetno je bila ta naloga učencem zahtevnejša, ker je bilo danih več elementov, ki so jih morali povezati z obema pesmima. Poleg tega so učenci prejeli točko le za vse tri pravilne odgovore.

V rumenem območju so tri naloge, vse delno (11 b, 12 A, 13 a). Dve sta preverjali recepcijsko zmožnost, ena pa literarnovedno znanje. Tvorbno nalogo 12 A, pri kateri so morali učenci v krajšem zaokroženem besedilu primerjati obe pesmi, je večina dobro reševala, kar pomeni, da so pesmi razumeli. Pri nalogi 13 a so morali učenci napisati pesnika iz obdobja romantike. Ne preseneča, da so to nalogo učenci uspešno reševali, saj se o F. Prešernu učijo že v nižjih razredih, še posebej ob Prešernovem dnevu, prav tako ga po učnem načrtu podrobneje spoznajo v 8. razredu. Manj uspešno pa so reševali nalogo 13 b, pri kateri so morali napisati pesnika iz moderne, mogoče zato, ker to obdobje spoznajo šele v 9. razredu. Ta naloga je bila v rdečem območju.

V rdečem območju sta poleg naloge 13 b še nalogi 3 in 11 a, ki sta preverjali recepcijsko zmožnost. Naloga 3 je preverjala razumevanje motivov, v nalogi 11 a pa so morali učenci prepoznati pesniško sredstvo (okrasni pridevek).

V modrem območju je pet nalog, ki so jih uspešno rešili le učenci z najvišjimi skupnimi dosežki. Štiri naloge so preverjale recepcijsko zmožnost (1, 5, 6 in 7), naloga 12 B pa zmožnost tvorjenja jezikovno pravilnega in slogovno ustreznega besedila. Tisti, ki so te naloge pravilno rešili, so vedeli, da sta pesmi lirski in so znali to tudi utemeljiti. Prav tako so znali povezati naslov pesmi z njeno vsebino, iz neposrednih in posrednih besedilnih signalov prepoznati pesemske slike na neko temo ter presoditi rabo klicajev v pesmi glede na sporočilnost. Naloga 12 B pa je tudi letos pokazala, da znajo tvoriti jezikovno pravilna besedila le/predvsem tisti učenci, ki tudi sicer uspešneje rešijo preizkus.

V območju nad modrim sta dve nalogi (4, 10); obe sta preverjali recepcijsko zmožnost. Pokazalo se je, da večina učencev ne loči izpovedovalca in pesnika; pri nalogi 4 je mnogo učencev na vprašanje, kdo se izpoveduje v pesmih, odgovorilo pesnik/pesnica ali pa so celo napisali ime in priimek pesnika/pesnice. Tudi 10. naloga je bila učencem zahtevna, saj imajo težave z razlaganjem prenesenega pomena.

V **II. delu preizkusa**, tj. ob **neumetnostnem besedilu**, so v zelenem območju tri naloge (3, 10 in 16 A), v rumenem pa jih je pet (2, 5, 11 c, 12 a in 12 b). Med njimi so tokrat tudi naloge, ki so preverjale skladenjsko in metajezikovno zmožnost, čeprav so te učencem običajno zahtevnejše. Povezane so bile z glagolskim vidom, osebnim zaimkom in vstavljanjem samostalnika v pravilni obliki. Uspešnost reševanja tovrstnih nalog povezujemo s tipom naloge – večinoma so bile izbirnega in povezovalnega tipa. Preseneča rezultat, da je v zelenem območju tvorbna naloga 16 A, pri kateri so morali učenci napisati krajše besedilo o grafu. Uspešnost reševanja te naloge kaže, da so učenci znali razbrati podatke iz grafa in so jih znali tudi ubesediti.

Večina nalog ob neumetnostnem besedilu je v rdečem območju. Štiri naloge so preverjale razumevanje izhodiščnega besedila (1, 4, 6 in 7). Učencem so bile zahtevne naloge, pri katerih so morali naslov besedila povezati z vsebino (1), povzeti poved s ključno besedo/besedno zvezo (4), primerjati spanje odraslih in mladostnikov in navesti dve razliki (6) in odgovoriti na vprašanje o vsebini besedila tako, da so se sklicevali na podatek iz besedila (7). Naloga 6 se je izkazala za zahtevnejšo verjetno zato, ker se je pri njej vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora. Preostalih pet nalog je preverjalo jezikovno (skladenjsko) ali metajezikovno zmožnost. Zahtevnejše so jim bile naloge, povezane s spremembo glagolskega vida, določanjem stavnih členov, določanjem vrste odvisnika (dopustni) in spraševanjem po njem. Naloge po večini (razen nalog 13 in 14 b) niso bile izbirnega tipa in predvidevamo, da so bile učencem zato zahtevnejše. Tudi naloga, pri kateri so morali učenci prepoznati dopustni odvisnik, se je izkazala za zahtevno, čeprav je bila izbirnega tipa, kar potrjuje, da imajo učenci težave s prepoznavanjem posameznih vrst odvisnikov. V rdečem območju je še naloga 16 B, ki je preverjala jezikovno pravilnost krajšega besedila.

V modrem območju je pet nalog. Preverjale so poimenovalno zmožnost (iskanje besed iste besedne družine; naloga 8), skladenjsko zmožnost (zanikanje povedi in strnjevanje povedi; nalogi 9 in 14 c) in metajezikovno zmožnost (poimenovanje namenilnika in utemeljitev, zakaj je uporabljena prav ta oblika; nalogi 11 a in 11 b). Pretvorba dvostavčne povedi v enostavčno je učencem vedno zahtevna, bi pa pričakovali, da bodo učenci uspešneje reševali nalogo, pri kateri so morali zanikati poved.

Nad modrim območjem je naloga 15, ki je preverjala pravopisno zmožnost, in sicer tako, da so morali učenci v povedi odpraviti tri pravopisne napake.

Rezultati tudi ob letošnjem preizkusu (podobno kot lani) očitno kažejo, da učenci uspešneje rešujejo naloge izbirnega in povezovalnega tipa, torej take, pri katerih jim odgovora ni treba samostojno napisati, in tiste, pri katerih se ne vrednoti jezikovna pravilnost. V zvezi z jezikovno pravilnostjo se kaže, da to obvladajo (naj)uspešnejši učenci, in sicer velja to za naloge, pri katerih morajo učenci samostojno tvoriti odgovor v obliki povedi ali krajše besedilo, medtem ko naloge, ki preverjajo (meta)jezikovno znanje ob danih primerih, uspešno rešijo le najuspešnejši učenci ali pa še ti ne, npr. pravopisne naloge 15.

Ob izhodiščnih umetnostnih besedilih se je pokazalo, da imajo učenci težave pri prepoznavanju lirske in epske pesmi, pesniškega sredstva, določanju lirskega izpovedovalca, ki ga enačijo s pesnikom, in z razumevanjem prenesenega pomena. Smiselno je, da učitelji pri pouku ob obravnavi besedil na različne načine preverjajo razumevanje besedila (npr. z nalogami različnih taksonomskih stopenj in z uporabo različnih bralnih strategij), učence spodbujajo k razmišljanju, razlaganju in utemeljevanju ter povezovanju razumevanja vsebine z jezikovnimi prvinami in literarnovednim znanjem.

Tudi letos učiteljem svetujemo, da je treba pri pouku spodbujati samostojno pisanje besedil ter poudarjati smiselnost tvorjenja jezikovno pravilnih povedi in besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini). To ni pomembno le zaradi razvijanja jezikovne zmožnosti, saj učenci s tvorjenjem raznih (krajših in daljših) besedil razvijajo svojo zmožnost (kritičnega) mišljenja in smiselnega ubesedovanja svojih misli. Učence je treba pri samostojnem tvorjenju in preverjanju zapisanih besedil spodbujati k učinkoviti rabi jezikovnih priročnikov, npr. na Frančku in Franu. Učitelji naj v pouk pogosteje vključujejo tudi dejavnosti, pri katerih učenci sproti presojajo jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojih besedil in na podlagi povratnih informacij učitelja načrtujejo, kako bi jih izboljšali. Te dejavnosti lahko potekajo tudi v obliki vrstniškega učenja. Učitelji naj pri učencih razvijajo in spodbujajo zavedanje o pomembnosti kakovostne povratne informacije, saj lahko učenci le tako napredujejo.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.2.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred*

I. del, umetnostno besedilo: Barbara Gregorič Gorenc: *Moj dnevnik* in Tone Pavček: *Radostne rane*.

Naloga	Točke	Zmožnost		Standard znanja	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
1	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživlja, razume in vrednoti poezijo	**ob izbranih besedilih predstavi razlike med lirsko in epsko pesmijo** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 62)	lirska in epska pesem (UN, 7. r., str. 46)	znanje	modro	0,40	0,36
2	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	**izrazi svoje razumevanje posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60) **določi temo književnega besedila** (7., 8., 9. r., UN, str. 61)	tema kitica (UN, 8. r., str. 46) verz (UN, 5. r., str. 31) rima (UN, 2. r., str. 19)	razumevanje analiza	zeleno	0,85	0,26
3	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	**loči glavne motive/pesemske slike** od stranskih glede na temo besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje	rdeče	0,56	0,27
4	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**sintetizira spoznanja o besedilu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje	nad modrim	0,37	0,19
5	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**sintetizira spoznanja o besedilu in se sklicuje nanj** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60) **izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje uporaba sinteza	modro	0,52	0,37
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba			
6	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**najde bistvene prvine umetnostnega besedila (upošteva neposredne** in posredne **besedilne signale)** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		analiza	modro	0,40	0,35

Naloga		Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN		Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
7		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**sintetizira spoznanja o besedilu in se sklicuje nanj** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60) **izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje analiza	modro	0,57	0,22
8		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**najde bistvene prvine umetnostnega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje	zeleno	0,87	0,32
9		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**sintetizira spoznanja o besedilu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	kitica (UN, 8. r., str. 46)	razumevanje	zeleno	0,80	0,31
10		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje analiza sinteza	nad modrim	0,27	0,39
		1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba			
11	11 a	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživlja, razume in vrednoti poezijo	**v pesmi najde pesniška sredstva (in sicer: okrasni pridevek) in jih poimenuje** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 62)	okrasni pridevek (UN, 8. r., str. 46)	znanje razumevanje	rdeče	0,58	0,46
	11 b	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	**izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60) ter povzame sporočilo (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	kitica (UN, 8. r., str. 46)	razumevanje	rumeno	0,67	0,30

Naloga		Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN		Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
12	12 A	4	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH		**izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60) **sintetizira spoznanja o besedilu** ter oblikuje vrednostne sodbe (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje analiza sinteza vrednotenje	rumeno	0,68	0,55
	12 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba	modro	0,42	0,59
13	13 a	1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA		**pozna**, razume in **uporablja literarnovedne izraze** (8., 9. r.) (UN, str. 63) pozna umetnostna besedila obvezno obravnavanih avtorjev in avtoric (8., 9. r.) (UN, str. 63)	romantika sodobna književnost (UN, 9. r., str. 46)	znanje	rumeno	0,68	0,32
	13 b	1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA		**pozna**, razume in **uporablja literarnovedne izraze** (8., 9. r.) (UN, str. 63) pozna umetnostna besedila obvezno obravnavanih avtorjev in avtoric (8., 9. r.) (UN, str. 63)	moderna sodobna književnost (UN, 9. r., str. 46)	znanje	rdeče	0,50	0,38
SKUPAJ		**22**								

II. del, neumetnostno besedilo: *Spanje je ključno za zdravje* (Prirejeno po: https://nijz.si/obmocna-enota-kranj/spanje-je-bistvenega-pomena-za-zdravje/)

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame temo besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rdeče	0,58	0,41
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost		znanje uporaba			
2	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	predstavi in **upošteva značilnosti dane vrste besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		znanje razumevanje	rumeno	0,63	0,35
3	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno	0,76	0,38
4	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rdeče	0,50	0,48
5	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rumeno	0,74	0,42
6	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje analiza sinteza	rdeče	0,55	0,46
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost		znanje uporaba			
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rdeče	0,57	0,41
8	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – POIMENOVALNA	**k danim besedam doda besede iz iste besedne družine** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	besedna družina (UN, 5. r., str. 25)	znanje	modro	0,45	0,33
9	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – SKLADENJSKA	**pretvori trdilne povedi v nikalne ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne nikalne povedi** (5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje uporaba	modro	0,26	0,41
10	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – SKLADENJSKA	**dopolni poved z oblikovno ustreznimi deli** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	zeleno	0,84	0,30

Naloga		Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
11	11 a	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	namenilnik (UN, 6. r., str. 25)	znanje	modro	0,29	0,49
	11 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**povzame temeljno jezikovnosistemsko znanje o danem jezikovnem pojmu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		znanje	modro	0,20	0,45
	11 c	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**danim besedam iz besedila določi oblikovne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	glagolski vid, nedovršnik, dovršnik (UN, 8. r., str. 39)	znanje	rumeno	0,66	0,31
	11 č	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**povezuje temeljno jezikovnosistemsko znanje** (8., 9. r.) (UN, str. 59)	glagolski vid (UN, 8. r., str. 39)	znanje	rdeče	0,64	0,37
12	12 a	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – SKLADENJSKA	v povedi odpravi ponovitve (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		uporaba	rumeno	0,72	0,53
	12 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) UN, str. 60)	osebni zaimek (UN, 6. r., str. 25) predlog (UN, 7. r., str. 38) veznik (UN, 8. r., str. 39) členek (UN, 9. r., str. 39)	znanje	rumeno	0,70	0,46
13		1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**določi stavčne člene, svoje odločitve pa utemelji z navajanjem njihovih funkcijskih in oblikovnih lastnosti** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	povedek, osebek, predmet (UN, 7. r., str. 39)	znanje uporaba	rdeče	0,52	0,51
14	14 a	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – SKLADENJSKA	**vpraša po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	odvisnik (UN, 8. r., str. 39)	znanje uporaba	rdeče	0,45	0,57
	14 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**opiše stavčno sestavo podredno zloženih dvostavčnih povedi – določi vrsto odvisnika** (8., 9. r.) (UN, str. 60)	dopustni, namerni, načinovni, pogojni odvisnik (UN, 8. r., str. 39)	znanje	rdeče	0,55	0,45
	14 c	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – SKLADENJSKA	strne podredno zložene dvostavčne povedi v skladenjsko pravilne enostavčne povedi (8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	modro	0,33	0,54
		1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost		znanje uporaba			
15		1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – PRAVOPISNA	**v besedilih drugih prepozna pravopisne napake in jih odpravi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 59)		znanje uporaba	nad modrim	0,23	0,37

Naloga		Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
16	16 A	4	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – TVORJENJE BESEDILA	**tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje analiza sinteza	zeleno	0,76	0,55
	16 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost		znanje uporaba	rdeče	0,45	0,61
SKUPAJ		**33**							

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz specifikacijske tabele je pri posamezni nalogi razvidno, katero zmožnost oz. kateri standard znanja naloga preverja, na katero taksonomsko stopnjo spada in kako uspešno je bila reševana.

I. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

V preizkusu za 9. razred sta bili izhodiščni umetnostni besedili pesem Barbare Gregorič Gorenc *Moj dnevnik* in pesem Toneta Pavčka *Radostne rane*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil in tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih ter učenčevo literarnovedno znanje. Če naloge vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni (gl. zgoraj).

Večina nalog je preverjala **recepcijsko zmožnost** učencev. IT teh nalog je bil 0,27–0,87. Učenci so najmanj uspešno reševali nalogo 1.10 (IT = 0,27; ID = 0,39), pri kateri so morali napisati, kaj je izraženo s podčrtanim delom dane kitice. Odgovori učencev so bili pomanjkljivi oz. premalo natančni; vrednotila se je tudi jezikovna pravilnost. Kot zahtevna se je izkazala še naloga 1.04 (IT = 0,37; ID = 0,19), pri kateri so morali učenci napisati, kdo se izpoveduje, tj. kdo je lirski subjekt v izhodiščnih pesmih. Naloga ima nizek indeks ločljivosti in kaže, da so jo učenci, ki so manj uspešno rešili preizkus v celoti, reševali bolje od pričakovanj, tisti, ki so preizkus rešili uspešneje, pa so jo reševali slabše od pričakovanj. Slabši rezultat uspešnosti reševanja te naloge povezujemo s tem, da učenci enačijo avtorja pesmi z lirskim subjektom.

Velika večina učencev je pravilno rešila naloge zaprtega tipa 1.02, 1.08 in 1.09. Pri nalogi 1.02 (IT = 0,85; ID = 0,26) so morali obkrožiti pravilni odgovor na vprašanje, po čem sta si pesmi podobni; pri nalogi 1.08 (IT = 0,87; ID = 0,32) so morali v dani kitici podčrtati dva dela, iz katerih je razvidno, da fant odrašča; pri nalogi 1.09 (IT = 0,80; ID = 0,31) pa so morali povezati motive z ustreznimi kiticami.

Zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnem besedilu oz. ob njem je preverjala naloga 1.12. Učenci so jo uspešno reševali, prav tako je dobro ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (IT = 0,68; ID = 0,55). Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Statistične vrednosti postavke 1.12 B (IT = 0,42; ID = 0,59) kažejo, da imajo učenci težave s tvorjenjem jezikovno pravilnih besedil in da so pri tem zmožnejši uspešnejši učenci.

S preizkusom l. 2024 se je spremenilo vrednotenje jezikovne pravilnosti. To pri tvorbnih nalogah temelji na celostnem pogledu na besedilo, ne le izključno na številu jezikovnih napak. Vrednosti IT tovrstnih nalog v I. in II. delu preizkusa so pri devetošolcih nekoliko višje kot prejšnja leta.

Usvojeno literarnovedno znanje sta preverjali nalogi 1.13 a in 1.13 b. Učenci so morali napisati ime in priimek pesnika iz obdobja romantike (IT = 0,68; ID = 0,32) in iz obdobja moderne (IT = 0,50; ID = 0,38). Te naloge ni reševal največji delež učencev (17,5 %).

II. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

V II. delu je bilo izhodiščno neumetnostno besedilo z naslovom *Spanje je ključno za zdravje*, ki je bilo prvotno objavljeno na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje in je bilo ustrezno prirejeno za potrebe preizkusa. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo zmožnost enosmernega sporazumevanja, in sicer razumevanja prebranega besedila in tvorjenja besedila, jezikovno, tj. poimenovalno, skladenjsko in pravopisno zmožnost, slogovno in metajezikovno zmožnost. Če vključujejo poznavanje določenih jezikoslovnih izrazov, predvidenih po učnem načrtu, so ti v specifikacijski tabeli (gl. zgoraj) posebej navedeni.

Zmožnost razumevanja prebranega besedila je preverjalo šest nalog. IT teh je bil 0,50–0,76, torej so jih učenci uspešno reševali. Najzahtevnejša izmed njih je bila naloga 2.04 (IT = 0,50; ID = 0,48), pri kateri so morali učenci tri povedi povzeti s ključnimi besedami/besednimi zvezami. Najmanj zahtevni sta bili učencem nalogi 2.03 in 2.05. Pri nalogi 2.03 (IT = 0,76; ID = 0,38) so morali med več danimi odgovori označiti tri pravilne o tem, kaj o spanju izvemo iz besedila. Pri nalogi 2.05 (IT = 0,74; ID = 0,42) pa so morali značilnosti spanja povezati z določeno fazo spanja.

Jezikovno zmožnost je preverjalo sedem nalog, in sicer ena naloga pravopisno, ena poimenovalno, ostale pa skladenjsko zmožnost. Kot najzahtevnejša se je izkazala naloga 2.15 (IT = 0,23; ID = 0,37), ki je preverjala **pravopisno zmožnost**. Učenci so morali v dani povedi odpraviti tri pravopisne napake. Nalogo 2.08 (IT = 0,45; ID = 0,33), ki je preverjala **poimenovalno zmožnost**, je pravilno rešila slaba polovica učencev. V dani povedi so morali obkrožiti tri besede iste besedne družine. Naloge, ki so preverjale **skladenjsko zmožnost**, so učenci reševali različno uspešno (IT = 0,26–0,84). Najmanj uspešno so reševali nalogo 2.09 (IT = 0,26; ID = 0,41), pri kateri so morali dano poved zanikati. Zahtevna jim je bila tudi naloga 2.14 c (IT = 0,33; ID = 0,54), pri kateri so morali dvostavčno poved z dopustnim odvisnikom strniti v enostavčno. Velika večina učencev je pravilno rešila nalogo 2.10 (IT = 0,84; ID = 0,30), pri kateri so morali v poved vstaviti dve besedi v pravilni obliki. Uspešno so reševali tudi nalogo 2.12 a (IT = 0,72; ID = 0,53), pri kateri so morali prepoznati, na katero besedo/besedno zvezo v dani povedi se nanaša podčrtani osebni zaimek.

Metajezikovno zmožnost je preverjalo osem nalog; vse, razen ene, so bile zaprtega tipa. Tudi te so učenci reševali različno uspešno; IT se namreč giblje 0,20–0,70. Najuspešneje so reševali nalogo 2.12 b (IT = 0,70; ID = 0,46), pri kateri so morali obkrožiti, v katero besedno vrsto spada beseda *jih*. Najmanj uspešno so reševali nalogi 2.11 a in 2.11 b. Pri nalogi 2.11 a (IT = 0,29; ID = 0,49) so morali poimenovati podčrtano neosebno glagolsko obliko v dani povedi (namenilnik), pri nalogi 2.11 b (IT = 0,20; ID = 0,45) pa so morali napisati, zakaj je v povedi uporabljena prav ta oblika. Reševanje teh dveh nalog je izpustil največji delež učencev. Naloge 2.11 a ni reševalo 29,8 % učencev, naloge 2.11 b pa 38,2 % učencev.

Zmožnost tvorjenja krajšega besedila je preverjala naloga 2.16. Pri postavki 2.16 A (IT = 0,76; ID = 0,55) so morali učenci napisati krajše besedilo o grafu, ki je bil del izhodiščnega besedila. Nalogo so uspešno reševali, prav tako je dobro ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci. Pri postavki 2.16 B se je vrednotila jezikovna pravilnost (IT = 0,45; ID = 0,61). Rezultat kaže, da imajo učenci težave z jezikovno pravilnostjo odgovorov in besedil, ki jih tvorijo sami, in da tvorijo besedila z manj jezikovnimi napakami uspešnejši učenci.

V II. delu preizkusa kot nereševani (poleg že omenjenih nalog 2.11 a in 2.11 b) izstopata še nalogi 2.14 a in 2.14 c. Prve, pri kateri se je bilo treba vprašati po podčrtanem odvisniku, ni reševalo 17,7 % učencev, druge, pri kateri so morali dvostavčno poved z dopustnim odvisnikom strniti v enostavčno, pa 19 %. Vse štiri naloge, ki jih učenci v velikem deležu niso reševali, so manj uspešni učenci reševali slabše od pričakovanj, uspešnejši pa bolje od pričakovanj.

Statistični podatki nalog kažejo, da je bil preizkus iz slovenščine za 9. razred primerno sestavljen.

Sklepne ugotovitve

Analize dosežkov letošnjega NPZ iz slovenščine v 6. razredu kažejo, da:

- je učencem težave povzročalo razumevanje (predvsem umetnostnega) besedila;
- so jim bile ob neumetnostnem besedilu zahtevnejše naloge, ki so preverjale skladenjsko in metajezikovno zmožnost, ob umetnostnem besedilu pa tiste naloge, ki so preverjale literarnovedno znanje;
- so točke pri nalogah, pri katerih se je vrednotila jezikovna pravilnost, dosegli le najuspešnejši učenci;
- so premalo natančno prebrali izhodiščno besedilo in navodila za reševanje nalog;
- mnogi niso znali razbrati podatka s slike, ki je bila del izhodiščnega neumetnostnega besedila;
- so bili premalo natančni pri zapisu (več) podatkov.

Analize dosežkov letošnjega NPZ iz slovenščine v 9. razredu pa kažejo, da so:

- učenci znali razbrati podatke iz grafa in jih ubesediti;
- razumeli pesmi, ki sta bili izhodiščni umetnostni besedili, težave so imeli z razumevanjem prenesenega pomena;
- bili učenci uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega in povezovalnega tipa;
- le najuspešnejši učenci tvorili jezikovno pravilne povedi in jezikovno pravilna krajša besedila;
- bile učencem zahtevne naloge, ki so preverjale jezikovno (skladenjsko in pravopisno) in metajezikovno zmožnost.

V zvezi s tvorjenjem jezikovno pravilnih besedil je treba omeniti, da se je s preizkusoma l. 2024 spremenilo vrednotenje jezikovne pravilnosti. To pri tvorbnih nalogah temelji na celostnem pogledu na besedilo, ne le izključno na številu jezikovnih napak. Poleg tega se v preizkusu za 6. razred upoštevajo le tiste jezikovne napake, ki so povezane z jezikovnimi vsebinami, po učnem načrtu obravnavanimi do konca 2. VIO. Učitelji ocenjevalci so bili z novostjo seznanjeni vnaprej in so se lahko udeležili seminarja na to temo. Kljub tej novosti so vrednosti IT pri postavkah, ki se navezujejo na jezikovno pravilnost odgovorov, pri šestošolcih podobne kot prejšnja leta. Pri devetošolcih pa so nekoliko višje.

Nekoliko nižji povprečni dosežek pri šestošolcih in slabše razumevanje izhodiščnih besedil lahko povezujemo z dejstvom, da so bili ti učenci v obdobju šolanja na daljavo v 3. razredu, ko se utrjuje tehnika branja in se razvija branje z razumevanjem. Če učenci tega ne usvojijo dovolj dobro, imajo težave pri razumevanju raznih besedil tudi v višjih razredih.

Predmetna komisija za NPZ iz slovenščine zato tudi letos učiteljem svetuje, da naj pri učencih razvijajo zmožnost branja z razumevanjem, jih spodbujajo k natančnemu in poglobljenemu branju celotnega (multimodalnega) besedila z upoštevanjem nebesednih prvin ter izčrpnemu odgovarjanju z navajanjem več pravilnih odgovorov. Pri pouku naj ob obravnavi različnih besedil na različne načine preverjajo razumevanje besedila (npr. z nalogami različnih taksonomskih stopenj in z uporabo različnih bralnih strategij), učence spodbujajo k razmišljanju, razlaganju, utemeljevanju ter povezovanju razumevanja vsebine z jezikovnimi prvinami in literarnovednim znanjem.

Učiteljem še svetujemo, da naj učence postopoma navajajo k samostojnemu tvorjenju smiselnih, koherentnih in jezikovno pravilnih besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini). S tem učenci razvijajo tudi svojo zmožnost (kritičnega) mišljenja in smiselnega ubesedovanja svojih misli. Učitelji naj učence pri pouku spodbujajo k učinkoviti rabi raznih (spletnih) priročnikov.

Pomembno je kontinuirano sodelovanje učiteljev slovenščine in razrednega pouka po vertikali ter spremljanje dosežkov in napredka učencev, ki je mogoč le ob učiteljevih kakovostnih povratnih informacijah.

PRILOGA

I. DEL

Barbara Gregorič Gorenc

Moj dnevnik

…Triindvajseta stran:
Tudi danes GA rada imam!
A naprej: od solz pokapljani listi –
moj ON sploh ni več isti!

Njegovo ime s srčkom obkrožim
in prebodem s puščico!
Zdaj ga papirju zatožim!

Zadnjič sva šla še na pico;
od torka pa se obnaša,
kot da se ne poznava,
ali pa je nesramen
in me samo zafrkava!

Dosti! Jutri pride nov dan!
In v dnevniku bela stran …

(Vir: Barbara Gregorič Gorenc: *Navodila za randi*. Ljubljana: Viharnik, 2008. 17.)

Tone Pavček

Radostne rane

Sreča je, ko se ti glas po moško zniža
in ti pod nosom požene puh,
še zlasti, če se ti punca približa
in nehote blekneš: Uh,

kako je fulasto lepa
in kakšne čedne pege ima!
A ona, kot da ti vrata odklepa,
se ti nedoločno smehlja.

Pa gresta neki popoldan v kino
ali po šoli kokto pit
in je molčati z njo več kot fino,
enako kot brati neumen grafit.

Sreča je, ko se z njo divje prepiraš,
in ko se pobotaš, nič manj.
Sreča je, ko jo vneto radiraš,
a veš, da jo brišeš zaman.

Sreča je, da ljubezen za večnost ostane.
A tudi, da ta večnost mini.
A najbolj, da čez leta postanejo rane
radost, ki greje in sploh ne boli.

(Vir: Tone Pavček: *Majhnice in majnice*. Dob pri Domžalah: Miš, 2009. 86.)

II. DEL

SPANJE JE KLJUČNO ZA ZDRAVJE

Svetovni dan spanja je vsako leto na petek pred nastopom spomladanskega enakonočja. Eden izmed sloganov, s katerim se obeležuje ta dan, je *Spanje je ključno za zdravje*. Tako kot pravilno prehranjevanje in telovadba je tudi spanje temelj posameznikovega dobrega telesnega in duševnega počutja. H kakovosti spanca pomembno prispevajo tudi naša dnevna rutina in navade v večernem času.

Za kakovosten spanec je pomembno naslednje:

- Dolžina spanca naj bo zadostna, da je posameznik zjutraj spočit in lahko čez dan opravlja vsakodnevne aktivnosti.
- Spanje naj bo čim bolj neprekinjeno, vmesnih prebujanj naj bo čim manj ali naj jih sploh ne bo.
- Spanje mora biti dovolj globoko, da je krepčilno.

Običajen vzorec spanja

Spanje poteka od rahlega spanca do globokega spanja in sanjanja. Obstajata dve ključni fazi spanja: t. i. faza REM in faza NREM. Med fazo REM sanjamo večino svojih sanj. Faza NREM pa je sestavljena iz različnih stopenj globokega spanca. Med spanjem se fazi REM in NREM večkrat izmenjata. Skoraj ves najgloblji spanec imamo v prvi polovici noči, proti jutru pa se spanje končuje z REM-fazo. Naši možgani takrat že kažejo nižje stopnje aktivnosti, podobne mirni budnosti. Namen te stopnje je, da spodbudi dele možganov, ki so potrebni za utrjevanje spomina, predelavo čustev in učenje.

Spanje je naravno stanje, med katerim telo počiva in je nujno za preživetje. Človeško telo ima notranjo biološko uro, ki nas opozarja, kdaj je čas za počitek. Ta je občutljiva na svetlobo in temo v dnevu. Odraslim večinoma zadošča od sedem do osem ur spanja, šolarji in mladostniki pa bi morali spati več.

Raziskave kažejo, da mladostniki spijo manj kot odrasli in otroci ter manj, kot je zanje priporočljivo. Spat hodijo pozno ponoči, zjutraj težko vstajajo, čez dan so zaspani. V najstniškem obdobju je namreč notranja biološka ura nastavljena nekoliko drugače. Hormon melatonin, ki uravnava spanje, se takrat izloča kasneje kot pri odraslih ali otrocih, kar povzroča, da najstniki zaspijo kasneje.

Slika 1: Spanje

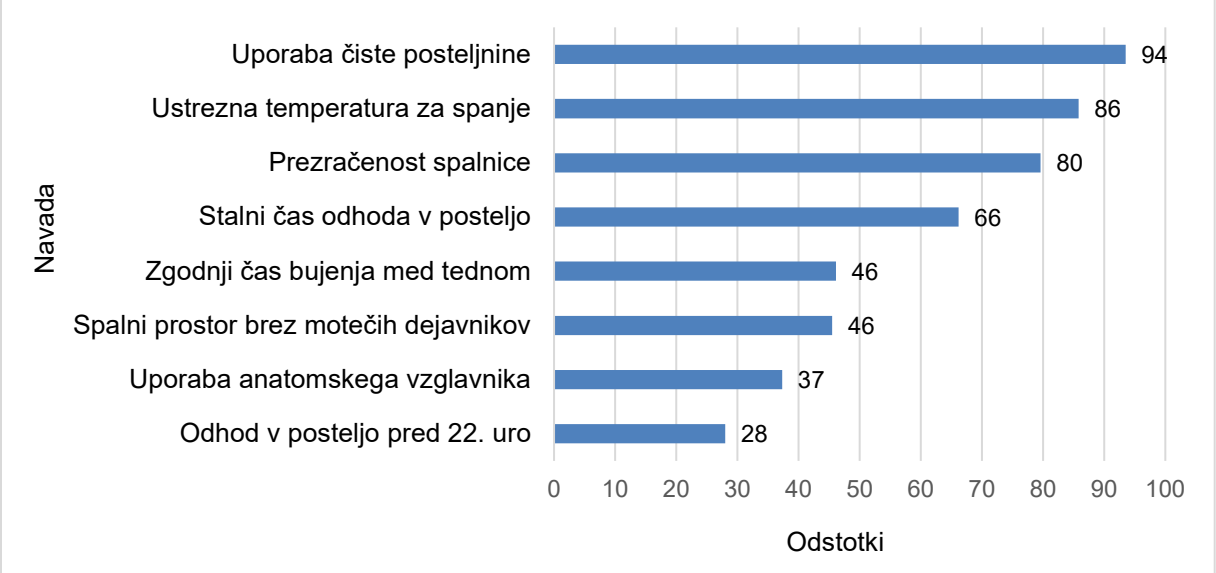
OBRNI

Navade, ki vplivajo na kakovost spanja in počitka

Na spanje vplivajo tudi spalne navade. Izraz »higiena spanja« se nanaša na vrsto zdravih navad, ki lahko pomagajo izboljšati spanje. Pomembno je, kaj pred spanjem zaužijemo (vrsta hrane, pijače, zdravil …), kakšen je naš večerni ritual, kdaj hodimo spat …

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je leta 2020 izvedel raziskavo o naših navadah, ki vplivajo na kakovost spanja in počitka. V anketi so sodelovali anketiranci z Gorenjske, stari od 18 do 74 let.

Na sliki 2 so prikazani rezultati njihovih odgovorov.

Slika 2: Navade anketirancev, povezane s spanjem

Nespečnost

Spalne navade lahko spodbujajo zdrav spanec ali prispevajo k nespečnosti. Če nas muči nespečnost, sta zelo pomembni zgodnja prepoznava motenj spanja in uvedba ustrezne terapije, saj lahko neprepoznane in nezdravljene motnje spanja vodijo v kronične bolezni, najpogosteje srčno-žilna obolenja. Spanje je ključnega pomena tudi za dobro duševno zdravje. Težave s spanjem so pogosto povezane s stresom, depresijo ali tesnobo. Večino motenj spanja je mogoče preprečiti ali zdraviti, vendar manj kot ena tretjina ljudi, ki imajo te težave, poišče strokovno pomoč.

(Prirejeno po spletni strani NIJZ: https://tinyurl.com/yon9e9wc in https://tinyurl.com/yr67954y/. Pridobljeno: 20. 3. 2023.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na pesem Barbare Gregorič Gorenc *Moj dnevnik* in pesem Toneta Pavčka *Radostne rane*. Pozorno preberi obe pesmi in reši naloge.

1. Katere vrste sta pesmi *Moj dnevnik* in *Radostne rane*? Obkroži.

   A Lirski.

   B Epski.

   Utemelji odgovor.

   _____

   (1 točka)

2. Po čem sta si pesmi podobni? Obkroži.

   A Imata enako obliko kitic.

   B Imata enako število verzov.

   C Imata enako rimo.

   Č Imata enako temo.

   (1 točka)

3. O čem govorita pesmi? V vsaki vrstici s križcem X označi, kateri odgovor velja za katero pesem.

	Moj dnevnik	*Radostne rane*
O izdaji ljubljene osebe.		
O mladostnih spominih.		
O novem upanju.		

(1 točka)

4. Kdo se izpoveduje v pesmih?

Moj dnevnik: _____

Radostne rane: _____

(1 točka)

5. Kako je naslov pesmi *Moj dnevnik* povezan z njeno vsebino? Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

6. S katero podobo je v pesmi *Moj dnevnik* prikazano razočaranje v ljubezni?

_____

(1 točka)

7. V pesmi *Moj dnevnik* je veliko klicajev. Kaj je s tem izraženo?

_____

(1 točka)

8. V pesmi *Radostne rane* fant odrašča. Podčrtaj dva dela 1. kitice, iz katerih je to razvidno.

Sreča je, ko se ti glas po moško zniža
in ti pod nosom požene puh,
še zlasti, če se ti punca približa
in nehote blekneš: Uh,

(1 točka)

9. Kaj je sreča v posamezni kitici pesmi *Radostne rane*? Na vsako črtico napiši ustrezno številko kitice.

_____ Minljivost ljubezenskega razočaranja. 1. kitica

_____ Telesno zorenje in prva simpatija. 4. kitica

_____ Spomini na mladostno ljubezen. 5. kitica

_____ Razgiban ljubezenski odnos.

(1 točka)

10. Kaj je izraženo s podčrtanim delom v 4. kitici pesmi *Radostne rane*? Odgovori v obliki povedi.

Sreča je, ko se z njo divje prepiraš,
in ko se pobotaš, nič manj.
Sreča je, <u>ko jo vneto radiraš</u>,
<u>a veš, da jo brišeš zaman</u>.

_____

_____

(2 točki)

11. Preberi zadnjo kitico pesmi *Moj dnevnik*.

Dosti! Jutri pride nov dan!
In v dnevniku <u>bela stran</u> …

11. a) Katero pesniško sredstvo je beseda *bela* v podčrtanem delu?

_____

(1 točka)

11. b) Kaj je izraženo s to zadnjo kitico?

_____

(1 točka)

12. V zaokroženem besedilu primerjaj obe pesmi in napiši:
   - kje sta bila zaljubljenca na zmenku v pesmi *Moj dnevnik* in kje v pesmi *Radostne rane*;
   - kako se je spremenil odnos med zaljubljencema v pesmi *Moj dnevnik*;
   - kako se pesmi zaključita;
   - katera pesem je bolj najstniška in po čem to sklepaš.

A	B
4	2

13. Barbara Gregorič Gorenc in Tone Pavček spadata v sodobno književnost. Napiši po enega pesnika iz obdobja romantike in moderne.

13. a) Ime in priimek pesnika iz obdobja romantike: _____

(1 točka)

13. b) Ime in priimek pesnika iz obdobja moderne: _____

(1 točka)

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Spanje je ključno za zdravje*. Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Zakaj ima besedilo naslov *Spanje je ključno za zdravje*? Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

2. Kateri dve trditvi o besedilu sta pravilni? Obkroži črki pred njima.

A Je obvestilo.

B Ima naslov in več mednaslovov.

C Vsebuje besedne in nebesedne prvine.

Č Namenjeno je predvsem strokovnjakom.

(1 točka)

3. Kaj izvemo iz besedila o spanju? Označi s križcem X tri pravilne odgovore.

Iz besedila izvemo:

kdaj obeležujemo svetovni dan spanja.	
koliko ur spanja dnevno potrebuje mladostnik.	
kako v možganih nastanejo sanje.	
katere so posledice prekomernega spanja.	
kaj o pomembnosti spanja mislijo mladostniki.	
kako si lahko pomagamo, da bolje spimo.	

(2 točki)

4. Kaj je potrebno za kakovosten spanec? Vsako poved povzemi z eno ključno besedo ali besedno zvezo.

Dolžina spanca naj bo zadostna, da je posameznik zjutraj spočit in lahko čez dan opravlja vsakodnevne aktivnosti.

_____

Spanje naj bo čim bolj neprekinjeno, vmesnih prebujanj naj bo čim manj ali naj jih sploh ne bo.

_____

Spanje mora biti dovolj globoko, da je krepčilno.

_____

(2 točki)

5. Kaj velja za katero fazo spanja? Na vsako črtico napiši ustrezno številko.

_____ Možgani so že rahlo aktivni.

_____ Intenzivno sanjamo.

_____ Spimo globoko.

_____ Spanje proti jutru.

_____ Spanje v prvi polovici noči.

1. faza REM
2. faza NREM

(2 točki)

6. Primerjaj spanje odraslih s spanjem mladostnikov tako, da navedeš dve razliki. Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

7. Ali ljudje, ki imajo težave s spanjem, obiščejo zdravnika? Utemelji s podatkom iz besedila.

_____

(1 točka)

8. V povedi obkroži besede, ki spadajo v isto besedno družino.

Spalne navade lahko spodbujajo zdrav spanec ali prispevajo k nespečnosti.

(1 točka)

9. Zanikaj poved.

NIJZ bo leta 2025 ponovno izvedel raziskavo o spalnih navadah Slovencev.

_____

_____

(1 točka)

10. Besedi v oklepaju postavi v pravilno obliko.

Pomanjkanje _____ (spanec) lahko vodi do pogostih _____ (motnje) v zbranosti, pozornosti in spominu.

(1 točka)

11. Preberi poved in reši naloge.

Mladostniki hodijo <u>spat</u> pozno ponoči, zato zjutraj težko vstajajo.

11. a) Poimenuj podčrtano neosebno glagolsko obliko.

_____

(1 točka)

11. b) Zakaj je uporabljena prav ta oblika?

_____

(1 točka)

11. c) Glagolu *vstajajo* določi glagolski vid. Obkroži.

A Glagol je dovršni.

B Glagol je nedovršni.

(1 točka)

11. č) Glagolu spremeni glagolski vid.

vstajati – _____

(1 točka)

12. Preberi poved.

Spanje naj bo čim bolj neprekinjeno, vmesnih prebujanj naj bo čim manj ali naj <u>jih</u> sploh ne bo.

12. a) Na kaj se nanaša podčrtana beseda?

jih – _____

(1 točka)

12. b) Kaj je podčrtana beseda *jih*? Obkroži.

A Zaimek.

B Predlog.

C Veznik.

Č Členek.

(1 točka)

13. Preberi poved.

Spanje krepi pozornost.

Katera stavčna člena sta obkrožena? V vsaki vrstici obkroži en odgovor.

Spanje je *povedek / osebek / predmet*.

Pozornost je *povedek / osebek / predmet*.

(1 točka)

14. Preberi poved.

Čeprav trdno spim, sem pogosto utrujena.

14. a) Vprašaj se po podčrtanem odvisniku.

_____

(1 točka)

14. b) Kateri odvisnik je podčrtan? Obkroži.

A Namerni.

B Načinovni.

C Pogojni.

Č Dopustni.

(1 točka)

14. c) Strni poved v enostavčno.

_____

_____

(2 točki)

15. V povedi so tri pravopisne napake. Popravi jih.

Zanima me gdaj je najboljši čas za spanje?

(1 točka)

16. Ponovno preberi del besedila *Navade, ki vplivajo na kakovost spanja in počitka*.

V krajšem zaokroženem besedilu napiši:

- kaj prikazuje graf na sliki 2;
- katero navado so anketiranci navedli najpogosteje in katero najredkeje;
- katera odgovora je izbral enak delež anketirancev;
- ali so v anketi sodelovali tudi gorenjski osnovnošolci, in to utemelji.

A	B
4	2

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela preizkusa znanja, italijanščina, 9. razred

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine kot materinščine (v nadaljevanju preizkus znanja) preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz *Učnega načrta za italijanščino za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom* (2011) na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre.

Preizkus je sestavljen iz dveh besedil. Prvo besedilo je prirejeni odlomek pripovedovalnega besedila, in sicer mita iz Nigerije z naslovom *Il Sole, la Luna e l'Acqua (Sonce, Luna in Voda*). Drugo besedilo je prirejeni odlomek informativnega besedila o pomanjkanju vode z naslovom *La crisi idrica (Kriza vode)*.

Naloge 1, 2 in 3 preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja vsebine in vrednotenja besedil. Naloge 4, 5 in 6 preverjajo metajezikovno zmožnost. Nalogi 7 in 8 preverjata poznavanje besedišča. Zadnja, 9. naloga je tvorbna naloga.

Preizkus iz italijanščine uvaja različne tipe nalog, kot so naloge tipa pravilno/napačno, naloge izbirnega tipa, naloge odprtega tipa s kratkimi odgovori, vprašanja z odgovori in utemeljitvijo, naloge dopolnjevanja, povezovanja, urejanja in pretvarjanja ali nadomeščanja.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje in razumevanje bistvenih podatkov iz besedil, ter kompleksnejše in bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. kritično razmišljanje, utemeljevanje, tvorjenje pisnega besedila).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je naslednja:

Preglednica 4.2.2.1.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu drugega obdobja je v šolskem letu 2023/2024 opravljalo 66 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 22,65 točke oz. 56,63 %.

Osnovni statistični podatki

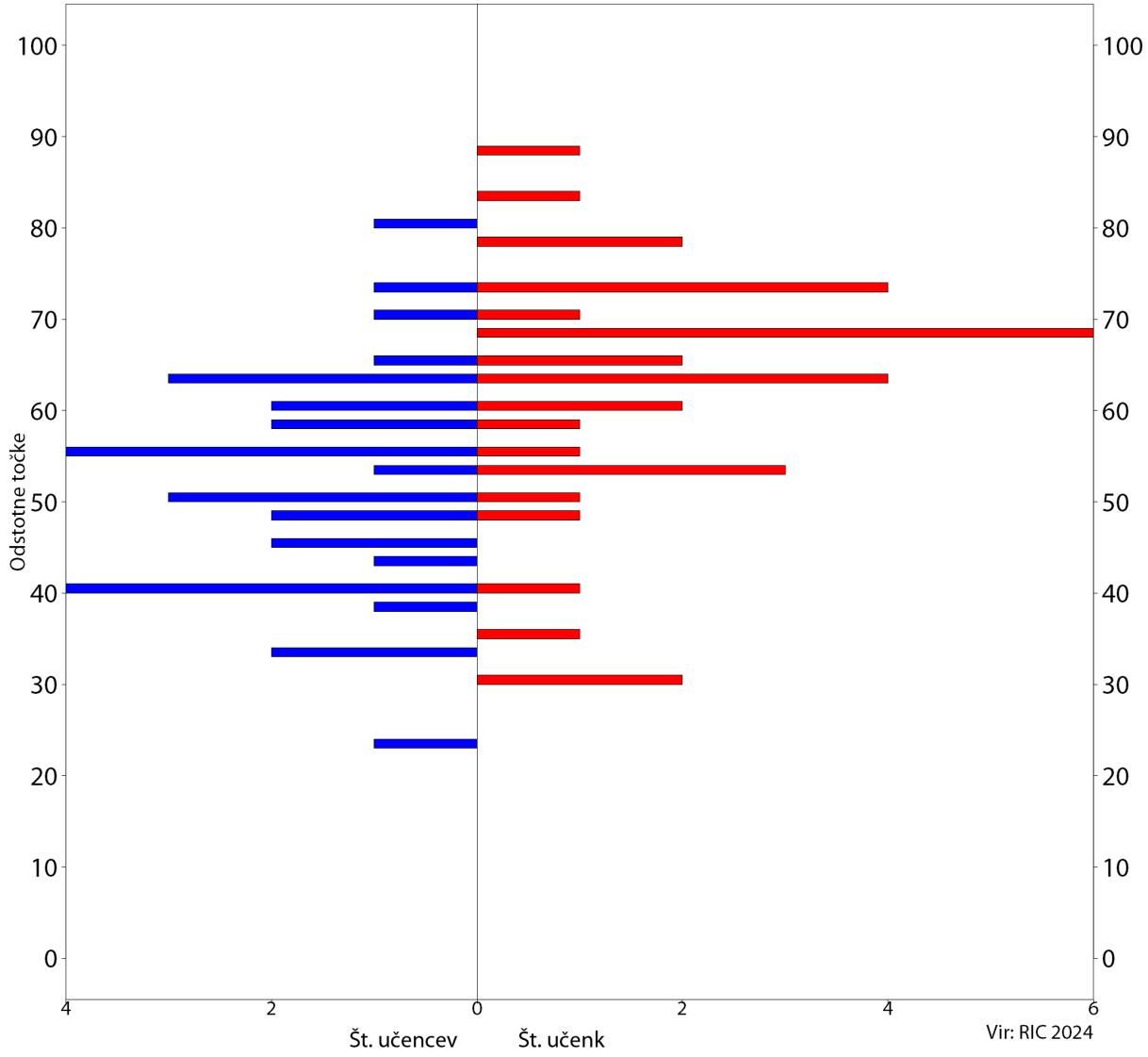
Letošnji povprečni dosežek je malo višji od lanskega dosežka, torej primerljiv z dosežki, ki so jih učenci dosegli v prejšnjih letih. Minimalno število doseženih točk je 9 točk (23 odstotnih točk), maksimalno pa 35 točk (88 odstotnih točk). V primerjavi z lanskim letom se je minimalno število doseženih točk zvišalo za 2 točki (5 odstotnih točk), medtem ko se je maksimalno število doseženih točk zvišalo za 3 točke (8 odstotnih točk). To kaže, da v primerjavi z lanskim letom ni prišlo do sprememb glede razpršenost rezultatov, so se pa ti na splošno nekoliko zvišali.

Preglednica 4.2.2.1.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	66
Število postavk	26
Možne točke	40
Povprečno št. točk	22,65
Povprečno št. odstotnih točk	56,63
Standardni odklon	14,04
Indeks težavnosti	0,57
Indeks zanesljivosti	0,76

Dosežki po spolu in regijah

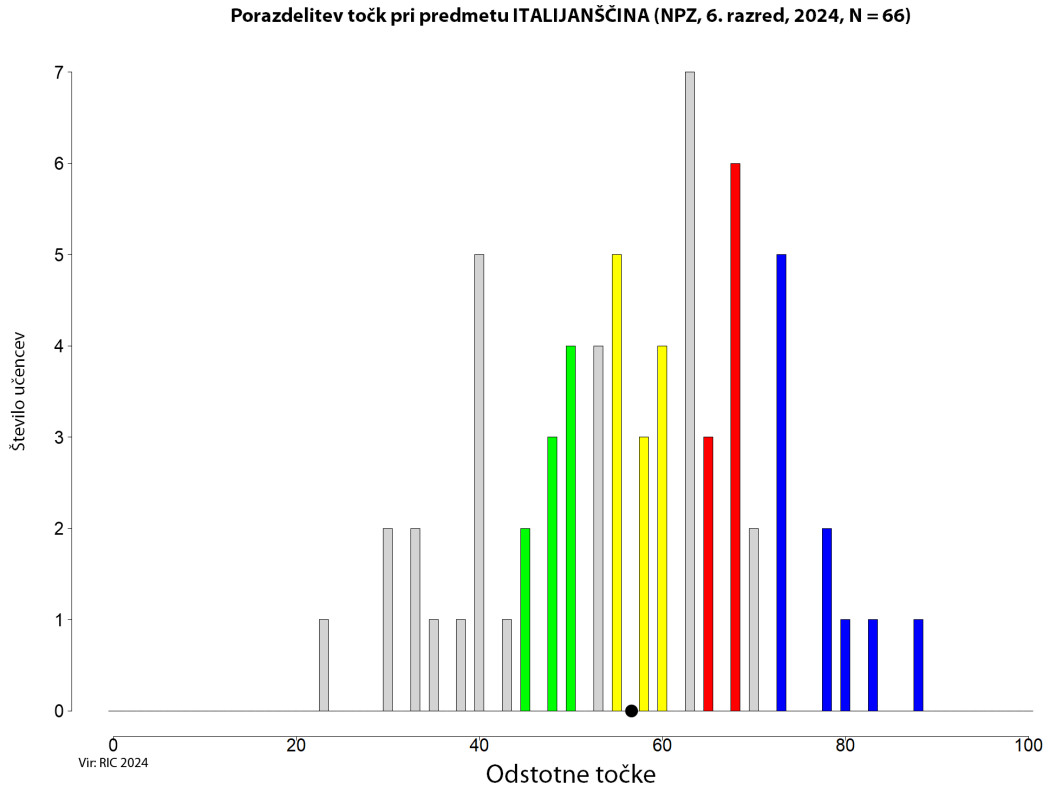
NPZ iz italijanščine ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je opravljalo 32 učencev in 34 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-kraški) regiji, opravlja ga omejeno in med leti neprimerljivo število učencev (letos 66, torej 2 učenca manj kot lani, 11 učencev več kot predlani in trije manj kot pred tremi leti), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah. Kar zadeva spol, je dosežek učencev nižji, toda enako razpršen kot dosežek učenk (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 23, maksimalno 80; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 30, maksimalno pa 88 točk). Mediana odstotnih točk vseh udeležencev znaša 58 odstotnih točk, toda dosežki niso enako razporejeni med spoloma, saj mediana odstotnih točk učencev znaša 50 odstotnih točk, medtem ko mediana odstotnih točk za učenke znaša 63 odstotnih točk. Razlika med učenci in učenkami je očitna bodisi pri minimalnem številu doseženih točk (23 točk za učence, 30 točk za učenke, razlika 7 odstotnih točk) bodisi pri maksimalnem številu doseženih točk (80 točk za učence, 88 točk za učenke, razlika 8 odstotnih točk). Porazdelitev dosežkov učenk je rahlo asimetrična in usmerjena proti višjim dosežkom, saj je modus porazdelitve (27 točk oziroma 68 odstotnih točk) višji kot mediana (25 točk oziroma 63 odstotnih točk). Porazdelitev dosežkov učencev ima dva primera točk, ki jih je doseglo enako število učencev (štirje) in ki so razporejeni bodisi pod mediano učencev bodisi nad njo (mediana učencev 20 točk oziroma 50 odstotnih točk; nižji modus 16 točk oziroma 40 odstotnih točk; višji modus 22 točk oziroma 55 odstotnih točk). Malo več kot polovica učencev (17 od 32) se razporedi med 19 in 25 točkami oziroma med 48 in 63 odstotnimi točkami, medtem ko se malo več kot polovica učenk (19 od 34) razporedi med 21 in 27 točkami oziroma med 53 in 68 odstotnimi točkami.

Slika 4.2.2.1.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred*

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Slika 4.2.2.1.2: *Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred*

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.1.3: *Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred*

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01.a	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,65	0,42
01.b	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,88	0,33
01.c	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,57	0,47
02.a	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,73	0,47
02.b	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,58	0,50
02.c	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,72	0,37
02.d	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,48	0,39
03.a	III.	bralno razumevanje	izbirni tip/odgovor na vprašanje	0,81	0,40
03.b	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,20	0,34
03.c	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,23	0,24
04.a	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,42	0,14
04.b	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,26	0,22
05.a	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,80	0,33
05.b	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,64	0,06
06.a	III.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,09	0,14
06.b	III.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,26	0,32

07.a	I.	pomenoslovje	izbirni tip	1,00	
07.b	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,92	0,16
08.a	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,67	0,17
08.b	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,95	0,13
08.c	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,44	-0,13
08.d	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,79	0,06
09.a	III.	pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,67	0,36
09.b	III.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,42	0,32
09.c	III.	pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,38	0,41
09.d	II.	pisni sestavek – zgradba besedila – pravopis oz. čitljivost zapisa	tvorbna naloga	0,39	0,39

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz preglednice 4.2.2.1.3 je razvidno, da je velika večina učencev (72 % ali več) uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (naloge 1.b, 2.a, 2.c), primerjavo besedilnih vrst in utemeljitev odgovora (naloga 3.a), uporabo enostavnih slovničnih struktur pri glagolih (naloga 5.a) in določanje pomena pogosto rabljenih besed in besednih zvez (naloge 7.a, 7.b, 8.b, 8.d).

Od približno polovice do dve tretjini učencev sta uspešno reševali naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo primerjavo, povezovanje in sintezo različnih informaciji v besedilu (naloge 1.a, 1.c, 2.b, 2.d), uporabo temeljnih slovničnih struktur pri glagolih (naloga 5.b) in določanje pomena enostavnih besednih zvez s prenesenim pomenom (naloga 8.a). Učenci so bili precej uspešni tudi pri upoštevanju navodil za pripravo tvorbne naloge (naloga 9.a).

Manjše število učencev (od približno 38 % do približno 44 %) je uspešno reševalo naloge, ki se nanašajo na natančnejše prepoznavanje in ustrezno rabo razmeroma bolj zahtevnih struktur italijanskega glagolskega sistema (naloga 4.a). Učenci so bili manj uspešni tudi pri določanju pomena besednih zvez s prenesenim pomenom (naloga 8.c). Pri tvorbni nalogi so bili učenci manj uspešni pri uporabi ustreznega besedišča, pri pravilnosti in ustrezni zgradbi besedila ter rabi ustreznega pravopisa in čitljive pisave (naloge 9.b, 9.c, 9.d).

Približno četrtina učencev (od 20 % do 26 %) je uspešno reševala naloge, ki preverjajo zmožnost primerjave, sklepanja in utemeljevanja (naloge 3.b, 3.c), ustrezno rabo bolj zahtevnih struktur italijanskega glagolskega sistema (naloga 4.b) in ustrezno rabo temeljnih struktur premega in odvisnega govora (naloga 6.b).

Samo desetina učencev je uspešno reševala nalogo 6.a, ki preverja ustrezno rabo nekoliko bolj zahtevnih struktur premega in odvisnega govora.

Indeks diskriminativnosti večine nalog je bil večinoma ustrezen. Naloga 8, ki preverja pomenoslovje, se je izkazala kot lahka in nediskriminativna (ID 0,06). Kot v prejšnjih letih ima tudi pri NPZ 2023 v 6. razredu tvorbna naloga ustrezen indeks diskriminativnosti, kar pomeni, da so dosežki pri pisnem sporočanju skladni s splošnim rezultatom na nacionalnem preizkusu. Splošni indeks zanesljivosti preizkusa je bil 0,76, torej malo nižji kot lani, a še vedno primerljiv z indeksi zanesljivosti v prejšnjih letih.

Sklepne ugotovitve

Učiteljem priporočamo, da pri pouku izvajajo naloge v različnih avtentičnih kontekstih, v katerih bi učenci naučene jezikovne strukture lahko intenzivno in ustrezno uporabili. Priporočamo tudi načrtno razvijanje bralnih strategij, zlasti kar zadeva drugo in tretjo taksonomsko stopnjo, ter večjo pozornost pri usvajanju jezikovnih struktur, jezikovni pravilnosti in ustrezni rabi pravopisa.

Hkrati predlagamo, da se učenci spodbujajo k samostojnemu tvorjenju pisnih/ustnih besedil, in sicer:

– s samostojnim tvorjenjem daljših odgovorov ali krajših besedil,
– s sprotnim spremljanjem učenčevega napredka s sodobnimi strategijami učenja, kot je npr. vrstniško učenje (izmenjava izdelkov, vrstniško vrednotenje), in (samo)vrednotenjem učnih rezultatov.

Učitelji bodo deležni ustreznega izobraževanja v okviru nadaljnjega izobraževanja, ki ga pripravijo izobraževalne institucije.

ALLEGATO ALLA PROVA

Testo 1

IL SOLE, LA LUNA E L'ACQUA

Molto e molto tempo fa, il Sole e l'Acqua erano amici e vivevano tutti e due sulla Terra.

Il Sole andava a trovare l'Acqua quasi ogni giorno, ma, per quanto lui la pregasse, lei non ricambiava mai la visita. Così il Sole le chiese: «Perché non vieni mai a trovarmi, sorella mia?». E l'Acqua: «Se mi vuoi come ospite devi ingrandire la tua casa, perché ovunque io vada i miei parenti vengono con me: e sono molti, moltissimi! La capanna dove vivi non potrebbe mai contenerci tutti».

Il Sole decise subito di costruirsi una casa immensa e si mise al lavoro insieme a sua moglie, la Luna. Appena ebbero finito, il Sole corse dall'Acqua e la invitò per il giorno dopo. E che portasse anche la sua famiglia: c'era posto per tutti. Quando l'Acqua arrivò, prima di varcare la soglia chiamò il padrone di casa: «Eccoci, siamo arrivati! Sei sicuro che ci staremo tutti?». «Ma certo» disse il Sole «Hai mai visto una casa più grande di questa?».

Così l'Acqua cominciò a entrare: acqua di fiume e acqua di lago, acqua di mare e di torrente, di palude e di stagno... Acqua e ancora acqua, piena di pesci, di ranocchie, di squali; di coccodrilli, di tartarughe, di ippopotami e di tutti gli animali che nuotano e sguazzano. Dopo un po' il Sole e la Luna si ritrovarono a bagno sino alle ginocchia e l'Acqua disse: «Forse siamo in troppi, sarà meglio andar via». «Ma no» dissero Sole e Luna, che ci tenevano a essere gentili «c'è ancora posto, entrate pure». L'Acqua continuò a riversarsi nella casa e in poco tempo fu abbastanza alta da arrivare al soffitto. «I cugini e gli zii sono rimasti fuori della porta» disse l'Acqua al Sole e alla Luna, che nel frattempo si erano arrampicati sul tetto per non affogare. «Possono entrare anche loro?». Il Sole e la Luna si scambiarono un'occhiata: dire di no sarebbe stato davvero troppo scortese. Così l'Acqua riempì la loro grande casa, ed era tanta, tanta e poi tanta che alla fine coprì il tetto e inghiottì la terra tutt'intorno. Al Sole e alla Luna non restò che rifugiarsi in cielo, dove vivono ancora oggi. Nessuno dei due, infatti, ha voglia di bagnarsi i piedi.

(Fonte: mito della Nigeria (Africa), tratto da ROLLERO A., Miti del sole e della luna, https://www.simonettasalacone.edu.it/CMS/attachments/article/285/Raccolta%20miti%20su%20Sole%20e%20Luna.pdf. Data di consultazione: 24 marzo 2021.)

Testo 2

LA CRISI IDRICA

Il consumo di acqua da parte della popolazione mondiale è in continua crescita; nel corso del Novecento, mentre la popolazione è triplicata, il prelievo di acqua è sestuplicato. Su scala mondiale il 70% dell'acqua prelevata viene utilizzato nell'agricoltura, il 20% nell'industria e il 10% per usi domestici. Esistono però forti differenze nell'utilizzo dell'acqua tra paese e paese e tra **regioni più sviluppate** e regioni meno sviluppate.

Generalmente, l'acqua destinata all'agricoltura e all'industria viene prelevata da fiumi e laghi, mentre quella destinata ad usi domestici viene prelevata dalle falde acquifere[1].

Non tutta l'acqua prelevata viene però effettivamente utilizzata, anzi una **quota significativa** viene sprecata per colpa di sistemi di distribuzione inefficienti.

È dunque importante risparmiare l'acqua migliorando le reti idriche, adottando nuove tecniche di irrigazione e limitando gli sprechi nelle regioni dove se ne fa un uso eccessivo. Più di un sesto della popolazione mondiale, infatti, non dispone nemmeno dei 20-50 litri di **acqua dolce** pulita che l'ONU **reputa** la quantità necessaria per garantire i bisogni primari.

(Fonte: Dinucci, Pellegrini: Geografia del ventunesimo secolo, https://online.scuola.zanichelli.it/dinucci-files/Zanichelli_Dinucci_recupero_E4.pdf. Data di consultazione: 24 marzo 2021.)

(Fonte: https://www.bodieko.si/poraba-vode-varcevanje-z-vodo. Data di consultazione: 5 maggio 2021.)

[1] Falda acquifera: l'acqua che circola nel sottosuolo proveniente dalle precipitazioni.

Risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Rispondi alle seguenti domande, riguardanti il primo testo. Scrivi correttamente.

1. a) Perché l'Acqua non ricambiava le visite del Sole?

_____

_____

_____

(2 punti)

1. b) Che cosa fecero il Sole e la Luna per poter accogliere l'Acqua?

_____

_____

_____

(2 punti)

1. c) Che cosa accadde quando l'Acqua andò a visitare il Sole e la Luna, e che cosa dovettero fare questi ultimi?

_____

_____

_____

(2 punti)

2. Rispondi alle seguenti domande, riguardanti il secondo testo. Scrivi correttamente.

2. a) Nel corso del Novecento è stato maggiore l'aumento della popolazione o quello del prelievo di acqua?

_____

_____

_____

(2 punti)

2. b) Quali sono i tre impieghi e le tre fonti dell'acqua prelevata dall'uomo?

_____

_____

_____

(2 punti)

2. c) Quali sono i tre interventi proposti per risparmiare acqua?

_____

_____

_____

(2 punti)

2. d) Quali sono, rispettivamente, la quantità minima e la quantità massima di acqua dolce pulita che, secondo l'ONU, permettono di soddisfare i bisogni primari?

_____

_____

_____

(2 punti)

3. Rifletti sul contenuto dei due testi e rispondi alle seguenti domande. Scrivi correttamente.

3. a) A quali due tipologie appartengono rispettivamente il primo e il secondo testo? Motiva la tua risposta.

a) Il primo è un testo narrativo, il secondo un testo informativo.
b) Il primo è un testo narrativo, il secondo un testo narrativo.
c) Il primo è un testo descrittivo, il secondo un testo poetico.
d) Il primo è un testo poetico, il secondo un testo descrittivo.

La risposta corretta è _____ perché _____

_____

_____

_____

(2 punti)

3. b) Indica un aspetto dell'ambiente naturale, che il primo testo cerca di spiegare.

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

3. c) In base a quanto scritto nel secondo brano, il prelievo mondiale di acqua diminuirebbe di più riducendo i consumi nell'agricoltura o nell'industria? Motiva la tua risposta.

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

4. Leggi il testo che trovi qui sotto. Analizza i verbi in grassetto, tutti al modo indicativo, e completa le tabelle seguendo l'esempio.

*Il Sole e l'Acqua **vivevano** tutti e due sulla Terra. Il Sole **andava** a trovare l'Acqua quasi ogni giorno, ma lei non **ricambiava** mai la visita. Una volta, però, lo **fece** e gli **allagò** tutta la casa.*

4. a)

forma verbale	**verbo**	**tempo**	**persona**
vivevano	vivere	imperfetto	III plurale
andava			
ricambiava			

(1 punto)

4. b)

forma verbale	**verbo**	**tempo**	**persona**
vivevano	vivere	imperfetto	III plurale
fece			
allagò			

(1 punto)

5. Riprendi il testo dell'esercizio precedente e, seguendo l'esempio, trasforma al presente tutti i verbi che hai analizzato.

*Il Sole e l'Acqua **vivevano** tutti e due sulla Terra.*

Trasformazione: Il Sole e l'Acqua **vivono** tutti e due sulla Terra.

5. a) *Il Sole **andava** a trovare l'Acqua quasi ogni giorno, ma lei non **ricambiava** mai la visita.*

Trasformazione: Il Sole _____ a trovare l'Acqua quasi ogni giorno, ma lei non _____ mai la visita.

(1 punto)

5. b) *Una volta, però, lo **fece** e gli **allagò** tutta la casa.*

Trasformazione: Una volta, però, lo _____ e gli _____ tutta la casa.

(1 punto)

6. Leggi le frasi e trasformale seguendo l'esempio sottostante.

Sole: "Ho costruito una casa grandissima per poter ospitare l'Acqua".

Trasformazione:

Il Sole disse che aveva costruito una casa grandissima per poter ospitare l'Acqua.

6. a)

Acqua: "Eccoci, siamo arrivati! Ma ci staremo tutti?". Sole: "Ma sì, c'è ancora tanto posto".

Trasformazione:

L'Acqua disse al Sole che erano arrivati e gli chiese se _____

_____

Il Sole disse di sì, perché _____

_____

(1 punto)

6. b)

Acqua: "Forse siamo in troppi per questa casa". Sole: "Ma no! Hai mai visto una casa più grande di questa?"

L'Acqua disse che forse _____

_____

Il Sole disse di no e le domandò se _____

_____

(1 punto)

7. Scegli il significato che le seguenti espressioni assumono nel secondo testo.

7. a) “Triplicare” significa aumentare di:

A due volte,

B tre volte,

C sei volte,

D trenta volte.

(1 punto)

7. b) “Sestuplicare” significa aumentare di:

A tre volte,

B sei volte,

C trenta volte,

D sessanta volte.

(1 punto)

8. Completa le definizioni, che si riferiscono tutte al secondo testo, scegliendo la parola mancante tra quelle proposte.

8. a) “Quota significativa” significa una quantità

A minima,

B bassa,

C elevata,

D infinita.

(1 punto)

8. b) “Acqua dolce” significa acqua

A amara,

B colorata,

C zuccherata,

D non salata.

(1 punto)

8. c) “Regioni più sviluppate” significa

A regioni più grandi,

B regioni più ricche,

C regioni più popolose,

D regioni più calde.

(1 punto)

8. d) “Reputare” significa

A considerare,

B chiamare,

C garantire,

D distribuire.

(1 punto)

9. Scrivi un breve testo, rivolto a un tuo coetaneo, nel quale spieghi perché è importante risparmiare acqua e proponi alcuni consigli per non sprecarla.

A	B	C	D
2	2	2	2

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine po tretjem obdobju preverja doseganje ciljev in standardov znanja po veljavnem učnem načrtu za italijanščino (*Učni načrt za italijanščino*, 2011). Izhodiščno besedilo je odlomek iz knjige avtorja O. Soriana (naslov odlomka *Orlando el Sucio*, naslov knjige *Futbol*), ki se nanaša na odnose med trenerjem in nogometašema neke argentinske nogometne ekipe.

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranih besedil,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost,
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko in pragmatično razčlembo ter
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkus znanja praviloma sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oz. nadomeščanja) in samostojno tvorjenje besedila.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: gre za preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje ter razumevanje vsebine in sporočila besedila, ter kompleksnejše, bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, razumevanje posredno izraženih stališč, sklepanje iz sobesedila, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je naslednja:

Preglednica 4.2.2.2.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu tretjega obdobja je v šolskem letu 2023/2024 opravljalo 57 učencev 9. razreda iz treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 30,33 točke, kar je 50,56 %. Letošnji povprečni dosežek pri preizkusu je malo nižji od dosežka, ki so ga učenci dosegli lani, vsekakor pa primerljiv s dosežki, ki so jih učenci dosegli v prejšnjih letih. V primerjavi z lanskim letom se je razporeditev rezultatov spremenila tako, da so rezultati učencev manj razpršeni in višji. Minimalno število doseženih točk je 16 (27 odstotnih točk), maksimalno število doseženih točk pa je 58 (97 odstotnih točk). V primerjavi s prejšnjim letom se je minimalno število doseženih točk zvišalo za 16 točk (27 odstotnih točk), medtem ko se je maksimalno število doseženih točk zvišalo za 6 točk (10 odstotnih točk).

Osnovni statistični podatki

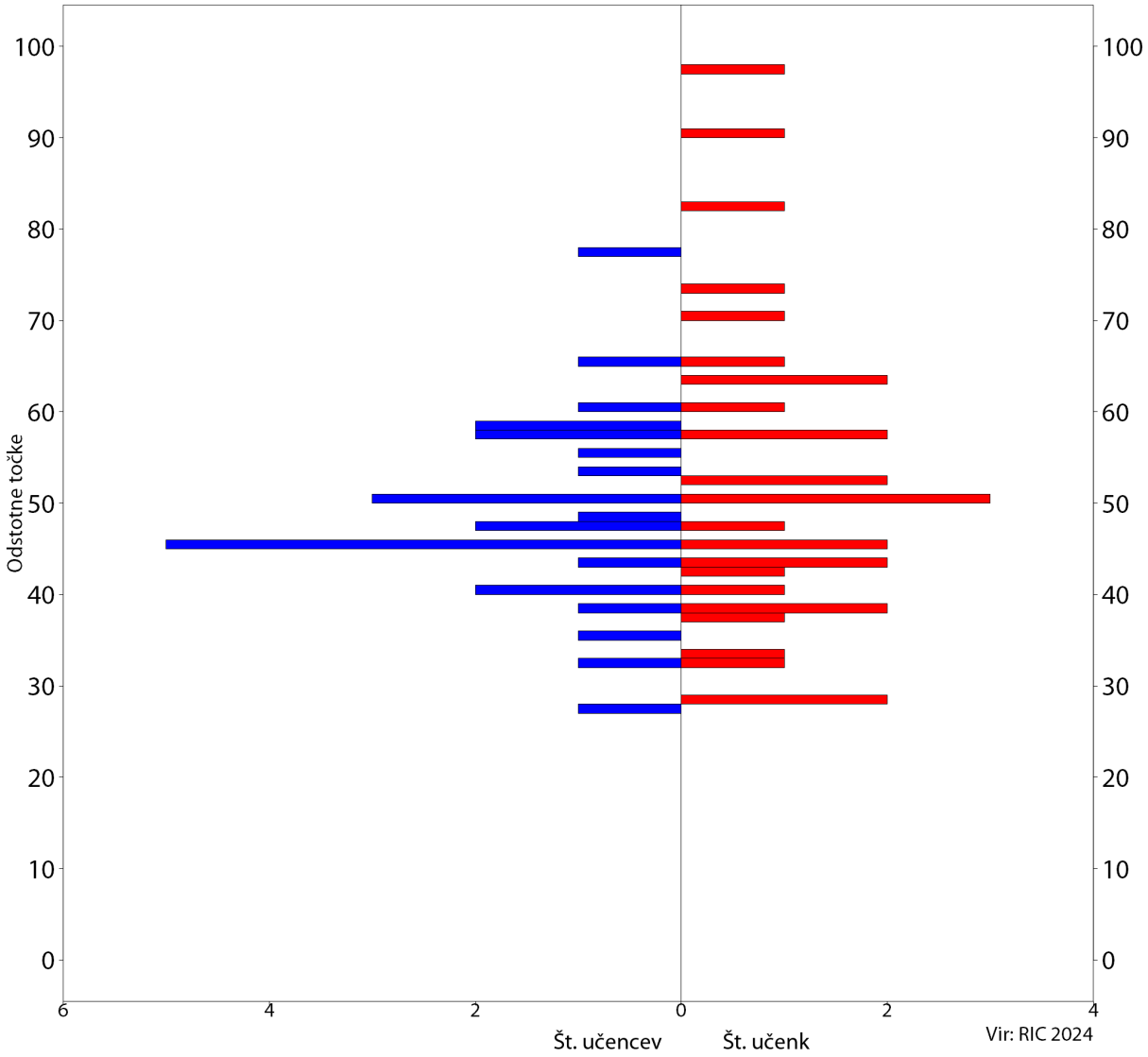
Preglednica 4.2.2.2.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	57
Število postavk	42
Možne točke	60
Povprečno št. točk	30,33
Povprečno št. odstotnih točk	50,56
Standardni odklon	14,48
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,83

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja je opravljalo 27 učencev in 30 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-kraški) regiji, opravlja ga omejeno in med leti neprimerljivo število učencev (letos 57, torej 6 učencev več kot lani in celo 19 učencev več kot predlani), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah.

Kar zadeva spol, je dosežek učencev manj razpršen od dosežka učenk (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 27, maksimalno 77; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 28, maksimalno pa 97). Mediana odstotnih točk vseh udeležencev znaša 48 odstotnih točk, toda dosežki niso enako razporejeni med spoloma, saj mediana odstotnih točk učencev znaša 47 odstotnih točk, medtem ko mediana odstotnih točk za učenke znaša 50 odstotnih točk. Minimalno število doseženih točk je skoraj enako med učenci in učenkami (za učence: 16 točk oziroma 27 odstotnih točk; za učenke: 17 točk oziroma 28 odstotnih točk), medtem ko se maksimalno število doseženih točk veliko razlikuje med učenci in učenkami (46 točk oziroma 77 odstotnih točk za učence, 58 točk oziroma 97 odstotnih točk za učenke). Modus celotne distribucije (27 točk oziroma 45 odstotnih točk) je nekoliko nižji od mediane (29 točk oziroma 48 odstotnih točk). Razporeditev dosežkov se močno razlikuje med spoloma. Vrednost modusa razporeditve je višji za učenke kot za učence (za učence: modus 27 točk oziroma 45 odstotnih točk, 5 primerov; za učenke: modus 30 točk oziroma 50 odstotnih točk, 3 primeri). Poleg tega se malo več kot polovica učencev (14 od 27) razporedi med 24 in 30 točkami oziroma med 40 in 50 odstotnimi točkami, medtem ko se malo več kot polovica učenk (16 od 30) razporedi med 25 in 38 točkami oziroma med 42 in 63 odstotnimi točkami. Rezultati zgornje tretjine učencev (9 učencev od 27) se razporedijo med 32 in 46 točkami oziroma med 53 in 77 odstotnimi točkami, medtem ko se rezultati zgornje tretjine učenk (11 od 30) razporedijo med 34 in 58 točkami oziroma med 57 in 97 odstotnimi točkami. Porazdelitev dosežkov učenk je torej asimetrična v smeri višjih dosežkov. V zgornji desetini razporeditve rezultatov (6 primerov od 57) učenke močno prevladujejo nad učenci (5 učenk in 1 učenec). Na prva tri mesta kumulativne distribucije so se uvrstile tri učenke, učenec z najvišjim dosežkom se je uvrstil na četrto mesto.

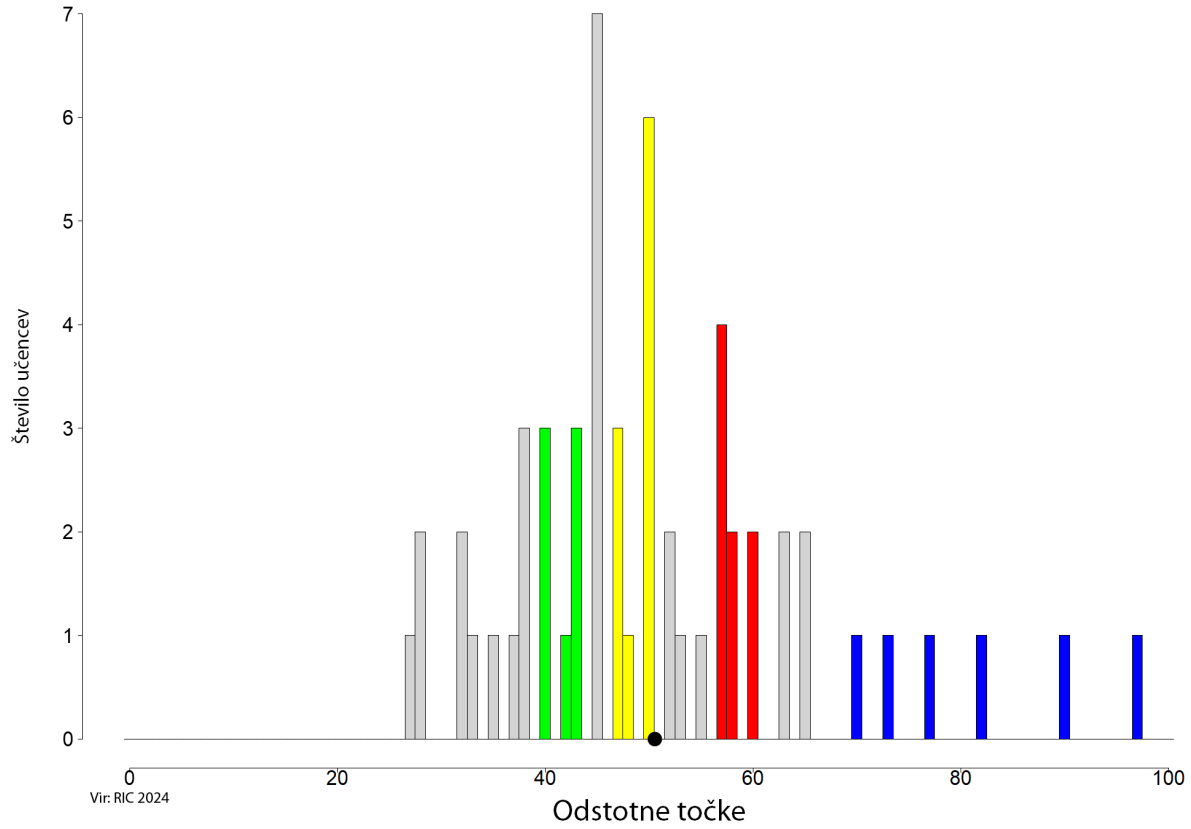

Slika 4.2.2.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred*

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

V nadaljevanju navajamo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Naloge, kljub različnim izhodiščnim besedilom, iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev in standardov znanja, se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področij sporazumevalne zmožnosti (npr. bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, pomenoslovje). Minimalno število doseženih odstotnih točk je 27, maksimalno pa 97.

Slika 4.2.2.2.2: *Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred*

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.2.3: *Specifikacijska tabela preizkusa znanja, italijanščina, 9. razred*

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,60	0,07
02	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,75	0,35
03.a	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,65	0,36
03.b	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,32	0,50
03.c	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,35	0,25
03.d	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,39	0,14
04.a	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,89	0,13
04.b	II.	bralno razumevanje	kratek odgovor	0,35	0,16
04.c	I.	metajezikovna zmožnost	kratka tvorbna naloga	0,25	0,45
05.a	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,81	0,29
05.b	II.	bralno razumevanje	kratek odgovor	0,61	0,30
05.c	I.	metajezikovna zmožnost	kratka tvorbna naloga	0,28	0,40
06.a	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,47	0,39
06.b	II.	bralno razumevanje	kratek odgovor	0,25	0,33
06.c	I.	metajezikovna zmožnost	kratka tvorbna naloga	0,21	0,44
07.a	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,67	0,20
07.b	II.	bralno razumevanje	kratek odgovor	0,47	0,33
07.c	I.	metajezikovna zmožnost	kratka tvorbna naloga	0,30	0,36
08.a	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,43	0,33
08.b	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,38	0,27
08.c	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,67	0,31
08.d	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,53	0,28
09.a	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,86	0,04
09.b	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,82	0,29
09.c	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,88	0,06
09.d	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,70	-0,19
10.a	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,89	0,20
10.b	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,89	0,12
10.c	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,70	0,16
10.d	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,93	0,17
11.a	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,65	0,14
11.b	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,32	0,39
11.c	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,79	0,30
11.d	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,79	0,12
12	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,39	0,41
13	II.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,32	0,45
14.a	II.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,49	0,48
14.b	II.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,19	0,53
15.	II.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,27	0,53
16.a	III.	pisni sestavek – upoštevanje navodil in ustreznost zgradbe	tvorbna naloga	0,43	0,45
16.b	III.	pisni sestavek – jezikovna pravilnost in oblika	tvorbna naloga	0,33	0,50
16.c	II.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,30	0,62

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz preglednice 4.2.2.2.3 je razvidno, da je velika večina učencev (med 75 % in 86 %) uspešno reševala nekatere naloge, ki preverjajo razumevanje bistvenih podatkov in pomena besed in besednih zvez v besedilu (2., 9., 10. naloga).

Večina učencev (med 48 % in 64 %) je uspešno reševala nekatere druge naloge, s katerimi se preverja razumevanje bistvenih podatkov in pomena besed in besednih zvez v besedilu (1., 8., 11. naloga) ter zahteva sklepanje iz besedila ali interpretacijo besedila z utemeljitvijo (4., 5., 7. naloga).

Manjše število učencev (med 27 % in 43 %) je uspešno reševalo naloge, ki so zahtevale iskanje natančnih podatkov v prebranem besedilu (3. naloga), sklepanje iz besedila ali interpretacijo besedila z utemeljitvijo (6. naloga), prepoznavanje in pretvarjanje različnih struktur italijanskega jezika (12., 13., 14., 15. naloga).

Pri tvorbni nalogi so bili učenci precej bolj uspešni, kar zadeva upoštevanje navodil in ustreznost zgradbe besedila (naloga 16.a), manj uspešni pa pri uporabi slovničnih pravil in ustreznega besedišča (nalogi 16.b, 16.c).

Pri NPZ 2024 v 9. razredu je bil indeks diskriminativnosti nalog večinoma ustrezen (samo 1. in 9. naloga nista bili diskriminativni). Kot v prejšnjih letih je bil tudi letos splošni indeks zanesljivosti preizkusa ustrezen (0,83).

Sklepne ugotovitve

V letošnjem preizkusu znanja je večina učencev uspešno rešila naloge, ki preverjajo razumevanje in povezovanje podatkov. Učenci so v povprečju prepoznali posamezne pojme in jih povezali med seboj; prav tako so bili uspešni pri iskanju primerov v besedilu.

Dokaj uspešni so bili tudi pri nalogah, ki preverjajo sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov, pri upoštevanju navodil tvorbne naloge ter prepoznavanju ustreznega pomena besed.

Že več let ugotavljamo, da so dosežki skromnejši pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno zmožnost učencev. Na podlagi podatkov, ki jih je PK za italijanščino pridobila pri vrednotenju znanja, priporočamo učiteljem, da pri pouku italijanščine kot materinščine dajejo večji poudarek:

- samostojnemu branju in razvijanju bralnih strategij (globlje razumevanje sprejetega besedila),
- samostojnemu tvorjenju daljših odgovorov ali besedil,
- temeljitejšemu vrednotenju učenčevih izdelkov tudi z uvajanjem elementov formativnega spremljanja.

ALLEGATO ALLA PROVA

ORLANDO *EL SUCIO*

Orlando detto *el Sucio*, cioè lo Zozzo[1], venne in squadra come allenatore nel 1961. Dichiarò che ci avrebbe guidati a conquistare la coppa, **per mano o a calci**. "Io sono un vincitore nato" ci disse, e si stropicciò il naso schiacciato.

Era piccolo, con la pancetta e i capelli unti, e si ritrovava così tante tasche nel vestito che quando andava in viaggio non aveva bisogno di una valigia. Dopo il primo allenamento chiamò uno per uno tutti noi della **rosa**. Non so che cosa abbia detto agli altri, ma portò Pancho Gonzalez e me in un angolo del campo e ci offrì caramelle al limone che tirò fuori dalla tasca più piccola.

"Lei ha l'aria di uno che non segnerà gol a nessuno" disse e guardò gli occhi tristi di Pancho. Orlando aveva le pupille grigie come nuvole di temporale e la barba mal rasata.

"Per questo c'è lui" gli rispose Gonzalez, e mi indicò con la testa. Pancho era il nostro Pelé[2], **sapeva tirar fuori musica dal pallone** e credo non segnasse per paura che poi non glielo restituissero.

"**Lei è duro di destro**, vecchio mio" mi disse, "ma da domani comincerà a tirare contro il muro finché non si scioglie."

Passai un mese a far rimbalzare il pallone contro un muro con la gamba più debole. Orlando aveva appeso uno pneumatico a un metro da terra e io dovevo infilare il pallone nel buco da venticinque metri di distanza. A ogni rimbalzo correvo a riprenderlo al volo con lo stesso piede e andavo avanti così, per ore e ore. Orlando *el Sucio* **mi teneva d'occhio** e di tanto in tanto si avvicinava per offrirmi una caramella e per dirmi che un goleador deve essere preciso come un orologiaio e agile come una lepre.

Quando vide che avevo migliorato la mira, chiamò Gonzalez e me e ci portò in una **bettola** di quart'ordine dove il vento del deserto scuoteva la porta ed entrava attraverso le fessure delle finestre.

Ordinammo vino bianco e formaggio, e Orlando frugò nelle tasche fino a trovare un flaconcino senza etichetta e un taccuino per gli appunti. Buttò la testa all'indietro, si riempì il naso di gocce giallastre, respirò a fondo con una smorfia di disgusto e ci guardò come se fossimo suoi **amici di vecchia data**.

"Non voglio **marcire in questo posto**" ci disse con voce disincantata. "Bisogna filare a Buenos Aires prima che il vento ci porti via o che ci becchiamo la febbre gialla."

Gonzalez fece di sì con la sua faccia dolce e mostrò di essere d'accordo.

"Devo tirare in porta più spesso" si giustificò.

"No, lei farà qualcosa di più utile. Guardi."

Mandò giù un sorso di vino che gli scolò per la camicia, aprì il taccuino pieno di appunti scritti a matita e si mise a disegnare un portiere con tratti pesanti. Lo fece con il berretto ma senza occhi né naso né bocca.

"Questo è il suo uomo quando andiamo in corner" e cercò in un'altra tasca un fazzoletto annodato. "Lei lo fa fuori e lui **infila in rete**."

Mi indicava con la matita. Pancho Gonzalez fece una faccia sorpresa.

"In area di porta non si può **caricare il portiere**."

"No, non si tratta di questo, bisogna pungerlo, nient'altro."

Dapprima non capimmo, ma quando sciolse il fazzoletto vedemmo le spine di cactus legate con un filo azzurro.

"Qui, capito?" Indicò la sagoma del portiere all'altezza delle natiche. "Rimarrà duro

[1] Zozzo: parola dialettale, che significa sporco.
[2] Pelé: famoso e bravissimo giocatore degli anni Sessanta del XX secolo.

come una statua."

Prese due spine, le guardò controluce e ce ne diede una per uno. Gonzalez osservò la sua con curiosità e con un po' di ripugnanza, lui che lasciava sempre il campo con i complimenti degli avversari.

"Io non sono un criminale" disse, e gettò la spina sul tavolo.

Orlando *el Sucio* fece una smorfia di contrarietà o di delusione, e gli mise una mano sul braccio: "Senta, Gonzalez, lei non segnerà un gol in tutta la sua vita e io ho bisogno di andare via da qui. Se lei non vuole farlo, posso mettere qualcun altro al suo posto. Ci pensi. Ho un contatto nella squadra del Boca[1] e se vinciamo ce ne andiamo tutti e tre a Buenos Aires. Ci siete già stati?"

Tutti e due rispondemmo di no. Allora guardò verso di me, con i suoi **occhi da temporale**, e si toccò il naso.

"Lei sanguina facilmente?" mi domandò.

Lì per lì non capii, ma più tardi mi resi conto che a quel tavolo avevamo cominciato a vincere la finale che un mese dopo si disputò duemila chilometri più a sud, a Rio Gallegos.

"Come tutti" gli risposi. "Se mi danno una gomitata…"

"Esattamente" disse, "lei riceverà una gomitata e rimarrà steso a terra, sanguinante. Senza fare scene, mezzo svenuto, mi segue?"

"A dire il vero, no."

"Quando io le farò segno dalla panchina, lei si schiaccerà il naso fino a farlo sanguinare. Bisogna far espellere il loro numero cinque, che **tiene le redini della squadra**."

Poi, nella pensione in cui abitava, Orlando *el Sucio* mi esaminò il naso con una pila, trovò la vena giusta e mi spiegò come dovevo fare.

(Testo ridotto e adattato da Osvaldo Soriano, *Futbol*, Einaudi 1983.)

(Fonte dell'immagine: https://www.metropolitan.si/media/cache/upload/Photo/2019/12/27/profimedia-0487449793_i660x370.jpg. Data di consultazione: 22 novembre 2022.)

[1] Boca: famosa squadra del campionato di serie A del paese in cui è ambientata la vicenda.

Dopo aver letto attentamente il testo, risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Indica se le seguenti affermazioni su Orlando sono vere o false.

	VERO	FALSO
Orlando è modesto e tiene le caramelle tutte per sé.		
Orlando prende delle gocce di colore giallo.		
Orlando vorrebbe allenare una squadra più importante della sua.		
Orlando non vorrebbe andarsene via dal posto in cui si trova.		
Orlando non vuole andare a Buenos Aires con i due giocatori.		
Gli allenamenti proposti da Orlando sono lunghi e sistematici.		

(2 punti)

2. Indica se le seguenti affermazioni su Pancho Gonzalez e la sua squadra sono vere o false.

	VERO	FALSO
Pancho Gonzalez segnerà molti gol agli avversari.		
Pancho Gonzalez e Pelé sono la stessa persona.		
Pancho Gonzalez dovrà fare finta di aver ricevuto una gomitata.		
Gli avversari di Pancho Gonzalez si complimentano sempre con lui.		
La squadra di Pancho Gonzalez è il Boca.		
La squadra di Pancho Gonzalez vincerà la finale a Rio Gallegos.		

(2 punti)

3. Rispondi alle seguenti domande in breve.

3. a) Quante sono le persone che dialogano nel brano, e quali sono le loro professioni?

_____

_____

_____

(1 punto)

3. b) Quanti sono gli avversari di cui si parla nel brano, e quali sono i loro ruoli?

_____

_____

_____

(1 punto)

3. c) Quale obiettivo ha Orlando nei confronti della squadra che allena?

_____

_____

_____

(1 punto)

3. d) Secondo Orlando, quali caratteristiche deve avere il calciatore che segna i gol?

_____

_____

_____

(1 punto)

4. Basandoti sul testo, rispondi alla domanda motivando la tua scelta con una sola motivazione. Scrivi correttamente.

Secondo te, quali caratteristiche ha la zona in cui si allena la squadra di Orlando?

A è una zona ricca e istruita

B è una zona montuosa e fredda

C è una zona povera e malsana

D è una zona ricca di acque e fiumi

A	B	C
1	1	1

Motiva la tua risposta.

_____

_____

_____

_____

5. Basandoti sul testo, rispondi alla domanda motivando la tua scelta con una sola motivazione. Scrivi correttamente.

Orlando è soprannominato *el Sucio, cioè lo Zozzo* (lo sporco). Secondo te, a quali caratteristiche del personaggio fa riferimento questo soprannome?

A a caratteristiche fisiche e morali

B al colore dei capelli e degli occhi

C al luogo in cui il personaggio vive

D alle caramelle che offre

A	B	C
1	1	1

Motiva la tua risposta.

_____

_____

_____

_____

6. Basandoti sul testo, rispondi alla domanda motivando la tua scelta con una sola motivazione. Scrivi correttamente.

Quale aspetto del carattere di Pancho Gonzalez vuole mettere in evidenza l'autore con la frase "lui che lasciava sempre il campo con i complimenti degli avversari"?

A la bravura

B la grinta

C il coraggio

D la correttezza

A	B	C
1	1	1

Motiva la tua risposta.

_____

_____

_____

_____

7. Basandoti sul testo, rispondi alla domanda motivando la tua scelta con una sola motivazione. Scrivi correttamente.

A quale tipologia testuale appartiene il brano?

A testi descrittivi

B testi regolativi

C testi narrativi

D testi argomentativi

A	B	C
1	1	1

Motiva la tua risposta.

_____

_____

_____

_____

8. Rispondi alle seguenti domande con delle frasi complete, indicando i dati richiesti.

8. a) Quali sono i due pregi di Pancho Gonzalez?

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

8. b) Secondo Orlando, qual è il problema di tecnica che deve essere risolto dal compagno di squadra di Pancho, e come lo si può risolvere?

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

8. c) Quale azione dovrebbe compiere Pancho Gonzalez con le spine di cactus? Perché, di fronte all'azione che dovrebbe compiere, il calciatore dice di non essere un criminale?

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

8. d) Quale azione dovrebbe compiere il compagno di squadra di Pancho? In quale momento della partita, e a quale scopo?

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

9. Indica il significato che le seguenti parole o espressioni assumono nel testo.

9. a) **Rosa** (riga 6) significa:

A fiore profumato

B gruppo di giocatori

C prospetto dei venti

D colore delle magliette

(1 punto)

9. b) **Bettola** (riga 23) significa:

A osteria

B ristorante

C mensa

D stadio

(1 punto)

9. c) **Infilare in rete** (riga 38) significa:

A commettere un fallo

B prendere in giro

C buttarsi per terra

D segnare un gol

(1 punto)

9. d) **Caricare il portiere** (riga 40) significa:

A ostacolare il portiere

B picchiare il portiere

C spaventare il portiere

D salutare il portiere

(1 punto)

10. Indica il significato che le seguenti espressioni assumono nel testo.

10. a) **Per mano o a calci** (riga 2) significa:

A con le buone maniere o con le maniere forti

B usando sia i piedi sia le mani per giocare

C insegnando alla squadra a giocare

D dando una mano ai calciatori

(1 punto)

10. b) **Amici di vecchia data** (riga 28) significa:

A compagni di classe fin dalla scuola elementare

B persone amiche, ormai diventate vecchie

C persone che si conoscono da molto tempo

D amici che hanno concordato da molto il loro incontro

(1 punto)

10. c) **Marcire in un posto** (riga 29) significa:

A rimanere controvoglia in un posto squallido

B trascorrere serenamente la vita in un luogo

C vivere in un luogo sporco e pieno di muffa

D partire da un luogo che non piace

(1 punto)

10. d) **Tenere le redini della squadra** (riga 65) significa:

A essere l'allenatore della squadra

B essere l'uomo che controlla la squadra

C essere il più giovane della squadra

D essere l'uomo più vecchio della squadra

(1 punto)

11. Spiega con parole tue il senso delle seguenti espressioni, presenti nel testo. Scrivi correttamente.

11. a) Pancho Gonzalez sapeva **tirar fuori musica dal pallone**.

Tirar fuori musica dal pallone (riga 12) significa _____

_____

_____

_____

(1 punto)

11. b) **Lei è duro di destro, vecchio mio.**

Essere duro di destro (riga 14) significa _____

_____

_____

_____

(1 punto)

11. c) Orlando **mi teneva d'occhio**.

Tenere d'occhio qualcuno (riga 19) significa _____

_____

_____

_____

(1 punto)

11. d) **Mi guardò con i suoi occhi da temporale.**

Occhi da temporale (riga 55) significa _____

_____

_____

_____

(1 punto)

12. Leggi la frase qui sotto, analizzane le parole e completa la tabella inserendo i dati richiesti. In ciascuna casella basta che tu scriva una sola parola. Tieni presente che, nella frase, alcune parole sono dello stesso tipo.

Orlando venne come allenatore e dichiarò che avremmo conquistato la coppa. Lui era piccolo, con un vestito pieno di tasche.

Nome proprio	
Verbo	
Avverbio	
Nome comune	
Congiunzione	
Articolo determinativo	
Articolo indeterminativo	
Pronome	
Aggettivo	
Preposizione	

(2 punti)

13. In ciascuna frase della tabella, esamina i complementi scritti in grassetto e inserisci nelle caselle i completamenti corretti, tra quelli proposti. Tieni presente che nel riquadro ci sono due completamenti in più.

complemento di specificazione; complemento di fine; complemento di luogo; complemento di termine; complemento oggetto; complemento di tempo; complemento di causa; complemento di agente

Orlando ci portò **in una bettola.**	complemento _____
Ordinammo **vino bianco e formaggio**.	complemento _____
La finale si disputò **un mese dopo**.	complemento _____
Prese un taccuino **per gli appunti**.	complemento _____
Orlando offrì **ai giocatori** delle caramelle.	complemento _____
Il vento **del deserto** scuoteva la porta.	complemento _____

(2 punti)

14. Riscrivi per intero ciascuna delle frasi sottostanti trasformando il discorso diretto in discorso indiretto.

14. a) Pancho Gonzalez disse: “Io non sono un criminale”, e gettò la spina sul tavolo.

_____

_____

_____

_____

(1 punto)

14. b) Orlando mi disse: “Al mio segnale, lei si schiaccerà il naso”.

_____

_____

_____

_____

(1 punto)

15. Leggi la frase qui sotto, analizzala e completa la tabella inserendo nelle caselle i completamenti corretti, tra quelli proposti. Tieni presente che nel riquadro ci sono due completamenti in più.

Se vinciamo, ce ne andiamo tutti a Buenos Aires a giocare nel Boca, prima che il vento ci porti via.

proposizione principale; proposizione subordinata temporale; proposizione subordinata ipotetica; proposizione subordinata finale; proposizione subordinata causale; proposizione subordinata oggettiva

Se vinciamo,	proposizione _____
ce ne andiamo tutti a Buenos Aires	proposizione _____
a giocare nel Boca,	proposizione _____
prima che il vento ci porti via.	proposizione _____

(2 punti)

16. Molto spesso le persone non rispettano le regole e imbrogliano gli altri. Questo succede nel gioco, nello sport, ma anche nella vita di tutti i giorni.
Cerca di spiegare a una persona della tua età, con parole tue, perché è importante rispettare le regole.
Se vuoi, puoi anche parlare di esperienze che hai visto, che sono successe a te o a qualche persona che conosci.

A	B	C
6	3	3

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovna podlaga za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine je posodobljen učni načrt za madžarščino kot materinščino, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine je v šolskem letu 2023/2024 opravljalo 26 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol, ki so od možnih 40 točk dosegli povprečno 28,54 točke oz. 71,35 %.

Preglednica 4.2.3.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	26
Število postavk	27
Možne točke	40
Povprečno št. točk	28,54
Povprečno št. odstotnih točk	71,35
Standardni odklon	21,1
Indeks težavnosti	0,71
Indeks zanesljivosti	0,90

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščni besedili sta bili neumetnostni besedili, prvo z naslovom *A kökény és felhasználása* (*Črni trn in uporaba trnulje*) iz učbenika Olvasás és szövegmegértés 2., avtorice dr. Lászlóné Tóth, in drugo z naslovom *Egyszerű és finom kökénylekvár* (*Enostavna in okusna marmelada iz trnulj*) s spletnega vira www.receptvadasz.hu. Besedili sta bili prirejeni za potrebe NPZ in opremljeni s fotografijo, na katero se ni posebej navezovala nobena naloga.

V I. delu preizkusa je bilo 15 nalog, povezanih z izhodiščnima besediloma, skupno število točk je 24.
Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko ter metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo je za 1 točko zahtevala 1. naloga (IT 0,23), pri kateri so morali učenci zapisati vir obeh besedil. Naloga je bila slabo rešena, ker so nekateri učenci zamenjali vira, nekateri pa niso bili natančni pri zapisu virov.

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oz. posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so za skupaj 11 točk zahtevale 2.–7. naloga. Učenci so bili pri njihovem reševanju zelo uspešni, saj nobena naloga ne izstopa kot slabo reševana. Najbolje so rešili 5. nalogo (IT 0,91), pri kateri so ugotavljali pravilnost trditev, povezanih z drugim besedilom. Po uspešnosti reševanja ji sledijo 4. (IT 0,88), 7. (IT 0,85) in 6. naloga (IT 0,81). 4. naloga je zahtevala dopolnitev povedi o vrsti in namenu 2. besedila z manjkajočima besedama. Pri 7. nalogi so učenci ubesedili pomen povedi s stalno besedno zvezo. Pri 6. nalogi so morali izpisati sopomenki dane besede in besedne zveze. Učenci so nekoliko slabše reševali 3. (IT 0,79) in 2. nalogo (IT 0,77). Pri 3. nalogi so morali zapisati barvo in obliko ploda črnega trna, pri 2. nalogi pa izpolniti tabelo s številkama odstavkov z danima temama in temo danega odstavka.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so za skupaj 12 točk zahtevale naloge 8–15. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Najbolje rešeni sta 9. in 12. naloga (IT obeh 0,77). 9. naloga je zahtevala deljenje daljše besede na vseh možnih mestih, 12. naloga pa dopolnitev povedi s pravilnimi skloni pridevnikov in samostalnikov. Po uspešnosti jima sledi 13. naloga (IT 0,73), pri kateri so morali učenci napisati vprašalno poved, ki sprašuje po podčrtanem delu pripovedne povedi. Učenci so bili pri reševanju

11. in 14. naloge (IT obeh je 0,65) enako uspešni, prva od njiju je zahtevala dopolnitev besed v povedi z manjkajočimi kratkimi ali dolgimi samoglasniki in soglasniki, druga pa pretvorbo trdilne povedi v nikalno. Slabše reševani nalogi tega sklopa sta 8. (IT 0,56) in 10. naloga (IT 0,54). Pri 8. nalogi so učenci iz danih besed tvorili manjkajoči zloženi besedi, skladno s pomenom danih povedi. Pri 10. nalogi so morali v povedi podčrtati vse štiri samostalnike in jih postaviti v abecedni red. Najslabše rešena je 15. naloga (IT 0,31), ki je zahtevala pretvorbo pripovedne povedi v velelno.

Preglednica 4.2.3.1.2: *Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.01	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja okoliščinsko/pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,23	0,58
1.02	1. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,77	0,56
1.03	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,79	0,43
1.04	2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,88	0,41
1.05	1. in 2. stopnja	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,91	0,45
1.06	1. in 2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besed oziroma besednih zvez. Manj zahtevna do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,81	0,24
1.07	3. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,85	0,11
1.08	2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (zloženke). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,56	0,55
1.09	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (deljenje besed). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,77	0,50
1.10	2. stopnja	Naloga podčrtovanja in urejanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (abecedni red). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,54	0,63
1.11.	2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja pravopis (dolgi in kratki samoglasniki in soglasniki). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,65	0.58
1.12	2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (skloni). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,77	0,61
1.13	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,73	0,58
1.14	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (nikalna poved). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,65	0,59
1.15	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (velelnik). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,31	0,54

II. del preizkusa znanja

Naloge II. dela se navezujejo na odlomek iz pravljice ***Kökény kisasszony*** (*Gospodična Trnulja*) avtorja Miklósa Mészölya. Besedilo ni bilo opremljeno z ilustracijo. V tem delu preizkusa je bilo 7 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 16. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja umetnostnega besedila in zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so za skupno 10 točk preverjale naloge 1–6.

Učenci so najbolje rešili 6. nalogo (IT 0,92), pri kateri so morali ubesediti pomen stalne besedne zveze. Po uspešnosti ji sledi 1.a naloga (IT 0,88), v kateri so morali obkrožiti vrsto besedila. Uspešni so bili tudi pri reševanju 1.b., 2. in 3.b naloge (IT vseh treh je 0,77). Pri nalogi 1.b so morali izbrati, ali spada besedilo k ljudskemu ali umetnemu slovstvu, ter razložiti svojo izbiro. 2. naloga je zahtevala dopolnjevanje krajšega povzetka dela besedila z ustreznimi besedami. Pri 3.b nalogi so odgovarjali na vprašanje, zakaj je drugo sadje zavidalo gospodični Trnulji. Učenci so s podobno uspešnostjo reševali tudi 5. nalogo (IT 73), pri kateri so morali iz besedila izpisati sopomenko besedne zveze. Nekoliko slabše reševani sta 4.a in 4.b naloga (IT obeh je 0,62), ki sta preverjali razumevanje metaforičnega (globljega) pomena: kdo je pravzaprav bil obiskovalec gospodične Trnulje in kakšna usoda je doletela gospodično Trnuljo. Najslabše rešena naloga tega dela je bila 3.a naloga (IT 0,46), s katero se je prav tako preverjalo razumevanja

globljega pomena besedila.

Tvorbna naloga je bila 7. naloga, pri kateri so morali učenci v imenu gospodične Trnulje, torej v prvi osebi ednine, napisati besedilo o tem, kaj je ta na stara leta vsako jesen pripovedovala svojim vnukom. Naloga je bila ovrednotena s 6 točkami: vsebina (3 točke), pravopis (2 točki) zgradba (1 točka). Učenci so bili najuspešnejši pri kriteriju zgradba (IT 0,92), nekoliko manj pri vsebini (IT 0,74), najmanj pa pri pravopisu (IT 0,58).

Preglednica 4.2.3.1.3: *Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01.a	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,88	0,35
2.01.b	2. stopnja	Naloga alternativnega tipa (podčrtovanje) in kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,77	0,32
2.02.	1. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,77	0,35
2.03.a	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,46	0,49
2.03.b	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,77	0,26
2.04.a	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,62	0,56
2.04.b	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,62	0,31
2.05	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besedne zveze (sopomenka). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,73	0,68
2.06	3. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena stalne besedne zveze. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,92	0,62
2.07.A	3. stopnja	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, pravopis in zgradba. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,74	0,68
2.07.B	2. in 3. stopnja		0,58	0,67
2.07.C	3. stopnja		0,92	0,25

Sklepne ugotovitve

V šolskem letu 2023/2024 so učenci na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine v 6. razredu dosegli občutno boljši rezultat kot zadnje tri generacije po covidu-19. Pred časom korona virusa se je povprečni uspeh na NPZ gibal med 60 in 70 %, po letu 2020 pa je zelo upadel. Članice PK predvidevamo, da je izboljšanje rezultata v tem šolskem letu posledica več dejavnikov: izboljšanja stanja po epidemiji, generacije z boljšimi sposobnostmi in zanimivosti besedil, o čemer so poročali učitelji.

Pri tako maloštevilni populaciji so nihanja povprečnega dosežka neizogibna, še posebno, če upoštevamo, da se tisti učenci dvojezičnih osnovnih šol v Prekmurju, ki se madžarščino učijo na ravni materinščine, prostovoljno odločajo o tem, ali bodo svoje znanje preverjali iz slovenščine ali madžarščine, saj se oba jezika učijo na isti ravni. Praviloma se za preverjanje iz madžarščine odločijo tisti učenci, ki so v tem jeziku močnejši, zaradi česar so lahko rezultati boljši.

Članice PK menimo, da je bil preizkus po težavnosti primerljiv s preizkusi iz prejšnjih let.

Elektronsko vrednotenje so opravili učitelji madžarščine ob podpori glavne ocenjevalke. Z izvedbo vrednotenja smo zadovoljni. Imeli smo eno upravičeno poizvedbo. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve analize bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg:

A kökény és felhasználása

A kökény tövises növény, amely erdőszéleken, domboldalakon és élő sövényekben nő. Szereti a fényben gazdag helyet és a táplálékban dús talajt. Jól tűri a szárazságot.

3–4 méteres fácskává is megnőhet, de legtöbbször elágazó, alacsony bokor. Levelei oválisak, 2–4 cm-esek, finoman fogas szélűek. Virágai a levelek megjelenése előtt márciusban–áprilisban nyílnak, és fehérségükkel teljesen elborítják a bokrot. Gömbölyű termései sokáig zöldek, majd sötétkékre érnek. Ha az őszi dér megcsípi őket, elveszítik a fanyarságukat.

A kökény termése gyulladáscsökkentő hatású. Magas C-vitamin-tartalma hozzájárul az immunerősítéshez. Evés előtt fogyasztva javítja az étvágyat és az anyagcserét. Nyersen, befőtt vagy lekvár formájában hasmenés esetén ajánlja a népi gyógyászat.

2. szöveg:

Egyszerű és finom kökénylekvár

Hozzávalók:

- 2 kg kökény
- 2 kg alma (lehetőleg édesebb fajta)
- 2 citrom
- víz
- 40 dkg cukor fél literenként

Elkészítés:

1. Megtisztítjuk a hozzávalókat. Felaprítjuk az almát és a citromot, majd a kökénnyel együtt egy lábasba tesszük. A cukrot még nem öntjük bele! Csak annyi vizet öntünk rá, amennyi éppen ellepi.
2. Az egyveleget nagyobb lángon puhára főzzük. Lényeges, hogy felforrjon, de közben ne hagyjuk leégni az alját, ezért folyamatosan kavargassuk! Amikor megpuhult, félretoljuk, és hagyjuk összeérni legalább egy éjszakát.
3. Másnap leszűrjük. A szűrt levet feltesszük főni, és fél literenként 40 dkg cukrot mérünk bele. Aki édesebben szereti, az tegyen többet!
4. Főzés közben bátran kóstoljuk meg, elég édes-e, hiányolunk-e még belőle valamilyen ízt! A kellő sűrűségig főzzük. Ha gyorsítani szeretnénk a folyamaton, tegyünk bele egy kis pektint!
5. Amint elkészült, tiszta üvegekbe öntjük.

(A www.receptvadasz.hu és Dr. Tóth Lászlóné: Olvasás és szövegmegértés 2., Pedellus Tankönyvkiadó nyomán. Kép forrása: www.receptvadasz.hu. Letöltve: 2022. 3. 11.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Mészöly Miklós: Kökény kisasszony

Napsütött hegyoldalon élt Kökény kisasszony, a lakása csupa ablak volt, levélzsúp a teteje. Bármilyen szellő jött, az mind tisztelgett nála; megsimogatták, megcsiklandozták – talán attól lett olyan gyönyörű kék.

Lakása legfelső ablakában könyökölt egész nap, és mind csak arra gondolt: vajon milyen lesz, ha egyszer megcsípi a Dér? Még kékebb? Még gömbölyűbb? Vagy egy még csodálatosabb ablakban fog könyökölni azután is? Ki tudja.

Tavasztól őszig sok minden történt.

A meggy, a cseresznye, az alma – mind siettek nagyon, hogy még a meleg nyár megérlelje őket. Féltek a csípős ősztől. Úgy tanulták, hogy ősszel már a kamrában vagy a föld alatt illik aludni. S még véletlenül se mondtak semmi jót Kökény kisasszonyról; de rosszat annál többet. Hogy ilyen meg olyan, könnyelmű és meggondolatlan, egyszer majd biztos megjárja – s titokban valamennyien irigyelték.

Késő ősz lett, mire elcsöndesedett a hegyoldal, már senki se pletykált többet. Csak a nap sütött, a levegő pengett. Kökény kisasszony pedig szebb volt, mint valaha, majd kicsattant a boldogságtól.

Az egyik nap Sas úrfi valamelyik közeli sziklára szállt le, és meglátta Kökény kisasszonyt. Akarta, nem akarta – mindjárt megrebbentek a szárnyai.

– Milyen kék! – ámuldozott, és odarepült a legfelső ablak alá.

– Kisasszony… – mondta zavartan –, még soha nem láttam a földön olyan kéket, mint kegyed. Jöjjön velem… Kegyed lesz a kék égen a legkékebb!

Ez olyan gyönyörűen hangzott, hogy Kökény kisasszony csak sóhajtani tudott, s bent, a hamvas bőre alatt, ahol egy kicsi mag búj meg, összeszorult a szíve.

De akkor már bizonyosan tudta, hogy ez a szép szárnyas valaki nem lehet más, csak a Dér. S ahogy az öregektől tanulta, lehajtotta karcsú szárnyakát – és várt.

Sas úrfi is erre várt. Lecsippentette csőrével Kökény kisasszonyt, magához emelte az ablakból, és odafektette a begye alá, a puha pihetollak közé.

Így szállt fel a magasba, hogy bemutassa a birodalmát.[...]

Nagy, teli éjszaka volt, fekete és szikrázó, amilyen csak egyszer van egy évben. Ezt is az öregektől hallotta Kökény kisasszony – és most örült, hogy megérte ezt az éjszakát. Megbújt a pihetollak között, és hallgatta Sas úrfi énekét. [...]

– Megérkeztünk? – kérdezte kicsi hangján Kökény kisasszony.

Éppen megérkeztek.

Úgy zuhantak vissza a hegyoldalra, mintha csak most repültek volna igazán. Kökény kisasszony egy apró lyukba gurult, és mindjárt elaludt. Ott érte az eső, a szél, a napfény, a föld betemette, s attól még szebbeket álmodott. Sas úrfi pedig kitartóan őrködött mellette, jöhetett bárki, bármi – még csak meg se mozdult.

Sok idő elmúlt ezután, hetek, hónapok. A hó leesett, a hó elolvadt – de akkor már nem volt sehol Sas úrfi; [...]

Kökény kisasszony pedig – akiből azóta gyönyörű bokor lett – unokáinak minden ősszel elmeséli, hogy milyen is az, ha egyszer eljön a Dér. Elmeséli, s olyankor mindig mosolyog.

(A https://konyvtar.dia.hu nyomán. Letöltve: 2022. 3. 11.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai *A kökény és felhasználása,* valamint az *Egyszerű és finom kökénylekvár* című szövegekhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szövegeket, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik szöveg hol található? Írd a vonalra a megfelelő forrást! A könyv esetében elég a szerző és a cím.

   1. szöveg: _____

   2. szöveg: _____

   (1 pont)

2. Az 1. szöveg alapján egészítsd ki az alábbi táblázatot úgy, hogy a felső sorba írd be a megfelelő bekezdések sorszámát, az alsóba pedig az adott bekezdés témáját!

A bekezdés sorszáma			2.
Téma	a termés felhasználása	a növény élőhelye	

   (2 pont)

3. Milyen a kökény termése? Válaszolj röviden!

   Színe: _____ _____

   Alakja: _____

   (2 pont)

4. Pótold az alábbi mondatban a megfelelő szavakat!

   A 2. szöveg tulajdonképpen egy _____, amely leírja,

   hogyan kell _____ a kökénylekvárt.

   (1 pont)

5. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások a 2. szövegre vonatkozóan? Karikázd be az I-t vagy a H-t!

A kökénylekvárhoz csak egyféle gyümölcs kell.	I	H
A kökénylekvár készítése két napot vesz igénybe.	I	H
Pektin hozzáadásával lerövidítjük a főzés idejét.	I	H

(3 pont)

6. Írd ki az 1. szöveg első bekezdéséből az alábbi szó, illetve szószerkezet rokon értelmű megfelelőjét!

tüskés: _____

bokrokból álló kerítés: _____

(2 pont)

7. Az 1. szöveg első bekezdésében olvasható az alábbi mondat. Magyarázd meg a jelentését!

Jól tűri a szárazságot.

_____

(1 pont)

8. Pótold a mondatokban a megfelelő összetett szavakat! A felsorolt elő- és utótagokból alkosd meg őket! Két tag felesleges. Ha kell, toldalékold is az összetett szavakat!

fa, fehér, gyökér, hó, piros, szilva

A kökény a _____ rokona, de nem fa, hanem cserje.
(Minek a...?)

_____ színű virágai kora tavasszal nyílnak.
(Milyen?)

(2 pont)

9. Válaszd el minden lehetséges helyen!

fehérségükkel _____

(1 pont)

10. Húzd alá az alábbi mondatban mind a 4 főnevet, majd írd őket betűrendbe sorolva a vonalakra!

Szereti a fényben gazdag helyet és a táplálékban dús talajt.

_____

_____

_____

_____

(2 pont)

11. Pótold az alábbi szövegben a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat, illetve a *j* vagy *ly* betűt!

A kökény házi termesztése

A kökény kertekben is termeszthet_____ tövises cserje. Virágait áprilisban szed_____ük, és megszár_____ tva papírdobozban tároljuk sötét helyen.

(2 pont)

12. Egészítsd ki a mondatokat a megadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

A kökénycserje 1–2 méter _____ nő meg.
(magas)

A növény késő _____ kezd virágozni.
(tavasz)

(2 pont)

13. Kérdezz egész mondattal az aláhúzott szóra!

A kökény termése <u>gyulladáscsökkentő</u> hatású.

_____

(1 pont)

14. Alakítsd át tagadó mondattá az alábbi állító mondatot!

Magas C-vitamin-tartalma hozzájárul az immunerősítéshez.

_____

(1 pont)

15. Alakítsd át felszólító mondattá az alábbi kijelentő mondatot! A szám és a személy maradjon változatlan!

Csak annyi vizet öntünk rá, amennyi éppen ellepi.

_____

(1 pont)

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Kökény kisasszony* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Mi a szöveg műfaja? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A dal

B elbeszélő költemény

C mese

D monda

(1 pont)

1. b) Hova tartozik eredete szerint a szöveg? Húzd alá a helyes választ, és a vonalon indokold meg a választásodat!

a műköltészethez a népköltészethez

_____

(1 pont)

2. Egészítsd ki a szövegre vonatkozó mondatokat a megfelelő szavakkal!

Kökény kisasszony valójában egy _____ bokor bogyója volt.

A bokor egy napos _____ állt. Kökény kisasszony tavasztól _____ azon gondolkodott, mi lesz vele, ha megcsípi a _____.

(2 pont)

3. a) Miért sietett a többi gyümölcs beérni nyáron?

_____

(1 pont)

3. b) Miért irigyelte a többi gyümölcs Kökény kisasszonyt?

_____

(1 pont)

4. a) Ki látogatta meg egy napon Kökény kisasszonyt, és mi volt ő valójában?

_____

(1 pont)

4. b) Mi lett Kökény kisasszony sorsa?

_____

_____

(1 pont)

5. Írd ki *A meggy, a cseresznye...* kezdetű bekezdésből az alábbi szószerkezettel rokon értelmű szót!

nagyon hideg _____

(1 pont)

6. *A meggy, a cseresznye...* kezdetű bekezdésben olvasható a *kicsattant a boldogságtól* szószerkezet. Magyarázd meg a jelentését!

_____

(1 pont)

7. Fogalmazd meg 5–7 mondatban, mit mesélhetett el minden ősszel Kökény kisasszony az unokáinak! Egyes szám első személyben, Kökény kisasszony nevében írj!

A	B	C
3	2	1

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovna podlaga za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine je posodobljen učni načrt za madžarščino kot materinščino, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je v šolskem letu 2023/2024 opravljalo 20 učencev 9. razreda na dvojezičnih osnovnih šolah. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 41,50 točke, kar je 69,17 %.

Preglednica 4.2.3.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	20
Število postavk	40
Možne točke	60
Povprečno št. točk	41,50
Povprečno št. odstotnih točk	69,17
Standardni odklon odstotnih točk	16,67
Indeks težavnosti	0,69
Indeks zanesljivosti	0,89

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Naloge I. dela preizkusa znanja se navezujejo na izhodiščno besedilo z naslovom *Humanoid robotoktól a filmes robothősökig: az Etele Pláza robotkiállításán jártunk* (Od humanoidnih do filmskih robotov: obiskali smo razstavo robotov v Plazi Etele) o razstavi robotov v nakupovalnem središču Etele Pláza v Budimpešti. Besedilo je bilo prirejeno po viru s spletne strani *www.travelo.hu* in je bilo opremljeno s fotografijo, na katero se je navezovala 3. naloga.

V tem delu preizkusa je bilo 18 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 36.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko, metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo sta za 2 točki preverjali 1. (IT 0,75) in 2. naloga (IT 0,60). Pri prvi nalogi so morali učenci izbrati najustreznejši zapis namena izhodiščnega besedila, pri drugi pa izpisati primer izražanja osebnega mnenja avtorja iz danega odstavka besedila.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oziroma delov besedila in zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale naloge 3–11 za skupaj 15 točk.

Najbolje rešena naloga v tem sklopu je bila 5. naloga (IT 0,98), pri kateri so morali učenci na podlagi danega odstavka iz izhodiščnega besedila tabelo dopolniti z manjkajočima naslovoma filmov in imenoma robotov. Po uspešnosti reševanja sledita 8. in 10. naloga (IT obeh je 0,80). Prva je zahtevala ugotavljanje pravilnosti trditev, vezanih na izhodiščno besedilo, druga pa izpis tujke iz danega odstavka na podlagi danega pomena. Med dobro reševane naloge spadata tudi 6. in 7. naloga (IT obeh je 0,75), pri prvi so morali učenci iz besedila izpisati najpomembnejši prednosti robotskega psa v primerjavi s »pravim« psom (živaljo), pri drugi pa ime tistega robota, ki zanesljivo govori, ter tudi to, iz česa so to razbrali. S podobno uspešnostjo se je reševala tudi 3. naloga (IT 0,70), pri kateri so morali učenci ugotoviti, katerega robota (iz besedila) prikazuje fotografija ter kje (v zgradbi) je ta robot. Učenci so dobro rešili tudi 9. nalogo (IT 0,68), v kateri so morali danima besedama dopisati ustrezni sopomenki. Manj uspešni so bili pri reševanju 4. naloge (IT 0,50), pri kateri so morali dopolniti »osebno izkaznico« razstave (naslov, kraj, trajanje).

Za najslabše reševano nalogo v tem sklopu se je izkazala 11. naloga (IT 0,45), pri kateri so morali učenci utemeljiti, zakaj je avtor del povedi (stalno besedno zvezo) dal v narekovaj.

Glede na uspešnost reševanja nalog tega sklopa sklepamo, da učencem pomenska razčlemba ni povzročala večjih težav.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge 12–17. S temi nalogami smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče doseči 13 točk.

Najbolje rešena je bila 13. naloga (IT 0,78), ki je zahtevala ugotavljanje skupnih značilnosti navedenih besednih parov. Po uspešnosti reševanja ji sledi 12. naloga (IT 0,75), ki je zahtevala tvorbo novih besed (deležnika in glagola) iz danih samostalnikov, skladno s povedma. Uspešno sta se reševali tudi 15. in 17.a naloga (IT obeh je 0,70). Pri prvi nalogi so morali učenci danim besedam (samostalnika, pridevnik) dodati ustrezno sklonsko končnico, skladno s kontekstom povedi, pri drugi pa nadaljevati glavni stavek z vzročnim odvisnikom. Nekoliko slabše sta bili rešeni 14. in 17.b naloga (IT obeh je 0,65), od katerih je prva zahtevala zapis s številkami zapisanega datuma (mesec in dan) z besedo, druga pa določitev vrste dane priredno zložene povedi.

Tvorbna naloga je bila 18. naloga. Zahtevala je tvorbo krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom, opis tega, kakšne naloge bodo lahko roboti v prihodnosti opravljali v šoli in na delovnih mestih. Ob tem so morali učenci ubesediti tudi, kakšne prednosti in pomanjkljivosti bo to imelo za ljudi. Vrednotili smo vsebino (3 točke), slog (1 točka), zgradbo besedila (1 točka) in pravopis (1 točka). Naloga je bila v celoti zelo dobro rešena (IT 0,79). Učenci so bili najuspešnejši pri vsebini (IT 0,82), malenkost manj pri pravopisu (IT 0,80), slabši dosežek, a še vedno sprejemljiv, so letos dosegli pri slogu in zgradbi (IT obeh 0,75).

Preglednica 4.2.3.2.2: *Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1. 01.	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,24
1.02	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,60	0,41
1.03.	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,70	0,44
1.04	1. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,50	0,57
1.05	1. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,98	0,23
1.06	1. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,21
1.07	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,26
1.08	2. in 3. stopnja	Naloga alternativnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna do zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,80	0,08
1.09	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,68	0,53
1.10	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,80	0,52
1.11	3. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,45	0,70
1.12	2. in 3. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna do zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,75	0,58
1.13	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa (povezovalna naloga). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,78	0,07
1.14	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,65	0,16
1.15.	1. in 2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Manj zahtevna do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,70	0,41
1.16.	2. stopnja	Naloga podčrtovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,32	0,42

1.17.a	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,70	0,44
1.17.b	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,65	-0,19
1.18.A	3. stopnja	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila (roboti v šoli in na delovnih mestih; prednosti in pomanjkljivosti njihove uporabe). Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,82	-0,06
1.18.B	3. stopnja		0,75	0,02
1.18.C	3. stopnja		0,75	0,25
1.18.D	2. stopnja		0,80	0,19

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na odlomek iz znanstvenofantastične zgodbe ***Robbie*** (*slovenski naslov: Robbi*) ameriškega pisatelja ruskega rodu, Isaaca Asimova. Besedilo je bilo prirejeno za namen NPZ (izpuščen je bil del besedila) in ni bilo opremljeno s slikovnim gradivom.

V tem delu preizkusa je 13 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale naloge 4–11, pri katerih je bilo mogoče doseči skupaj 13 točk.

Učenci so najbolje rešili 5. nalogo (IT 0,95), ki je zahtevala zapis imen dveh književnih oseb, ki se v odlomku pogovarjata, in zapis imen dveh književnih oseb, ki sta v besedilu samo omenjeni. Učenci so bili zelo uspešni tudi pri reševanju 6.a naloge (IT 0,90), v kateri so morali ubesediti, o čem bi rada ena od književnih oseb (žena) prepričala drugo osebo (moža). Podobno uspešno se je reševala 4. naloga (IT 0,88), ki je zahtevala zapis časa (dan in del dneva) in kraja dogajanja odlomka. Učenci so zelo uspešno reševali tudi 10. nalogo (IT 0,80), pri kateri so morali ob danih besedah iz danega odstavka besedila izpisati sopomenki. Uspešni so bili tudi pri reševanju 7.a in 7.b naloge (IT obeh 0,75), od katerih je prva zahtevala ubeseditev mnenja književne osebe (moža) o robotu, druga pa zapis tega, kako dolgo je moral mož delati, da je lahko kupil robota (odgovor so morali izluščiti, ni bil naveden dobesedno). Po uspešnosti reševanja sledi 8. naloga (IT 0,70), pri kateri so morali učenci izraziti svoje mnenje o tem, s katero književno osebo (ženo ali možem) se strinjajo, in svoje stališče tudi utemeljiti. Nekoliko slabše so reševali 6.b nalogo (IT 0,65), pri kateri so morali zapisati dve moževi utemeljitvi njegovega predloga (da se znebita robota). Učenci so se slabše odrezali pri reševanju 9. naloge (IT 0,45), v kateri so morali v skladu s sobesedilom zapisati sopomenko besede, podčrtane v povedi. Učenci so v tem sklopu najslabše reševali 11. nalogo (IT 0,30). Zahtevala je zapis književne osebe, ki je izrekla citirano stalno besedno zvezo, in tudi to, kaj je s tem želela sporočiti.

Literarnovedno znanje so za 5 točk preverjale naloge 1–3 in 12. Najbolje rešena med njimi je 3. naloga (IT 0,85), ki je zahtevala izbiro vrste romana glede na snov (vsebino). Sledi ji 12. naloga (IT 0,65), ki je zahtevala izbiro sodobnika avtorja izhodiščnega besedila iz zgodovine madžarske književnosti. Malenkost slabše so učenci reševali 1. nalogo (IT 0,63), v kateri so morali ugotavljati pravilnost trditev o izhodiščnem besedilu (zvrst, kraj in čas dogajanja, prvoosebni pripovedovalec). V tem sklopu je bila najslabše rešena 2. naloga (IT 0,30), ki je zahtevala izbiro vrste književnega besedila, iz katerega je odlomek.

Tvorbna naloga je bila 13. naloga (IT 0,67), ki spada med srednje uspešno reševane. Od učencev je zahtevala poustvarjalno pisanje: nadaljevanje zgodbe (usoda glavne književne osebe). Pri pisanju so morali učenci upoštevati informacije iz izhodiščnega besedila. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo in obseg (1 točka) ter pravopis (1 točka). Učenci so bili najuspešnejši pri zgradbi in obsegu (IT 0,80), srednje uspešni pri vsebini (IT 0,70), nekoliko slabše so se odrezali pri slogu in pravopisu (IT 0,60).

Preglednica 4.2.3.2.3: *Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01	2. stopnja	Naloga alternativnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,63	0,45
2.02	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,30	–0,07
2.03	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,85	0,47
2.04	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,88	0,76

2.05	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,95	0,58
2.06.a	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,90	0,28
2.06.b	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,65	0,61
2.07.a	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,18
2.07.b	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,62
2.08	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,70	0,84
2.09	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,45	0,47
2.10	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,80	0,68
2.11	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,30	0,54
2.12	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,65	0,45
2.13.A	3. stopnja	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila po danih navodilih. Kriteriji: namen/vsebina, slog, zgradba/obseg in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,70	0,63
2.13.B	3. stopnja		0,60	0,54
2.13.C	3. stopnja		0,80	0,60
2.13.D	2. stopnja		0,60	0,81

Sklepne ugotovitve

V šolskem letu 2023/2024 so učenci na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine v 9. razredu dosegli občutno boljši rezultat (okoli 20 % boljšega) kot prejšnja generacija in so tako po uspešnosti primerljivi z generacijami v zadnjih desetih letih (povprečje od 56,82 do 68,81 %).

Pri malo številni populaciji so nihanja povprečnega dosežka skorajda neizogibna, še posebno, če upoštevamo, da se tisti učenci v dvojezičnih osnovnih šolah v Prekmurju, ki se madžarščino učijo na ravni materinščine, prostovoljno odločajo o tem, ali bodo svoje znanje preverjali iz slovenščine ali madžarščine, saj se oba jezika učijo na isti ravni. Praviloma se za preverjanje iz madžarščine odločijo tisti učenci, ki so v tem jeziku močnejši, zaradi česar so rezultati lahko boljši.

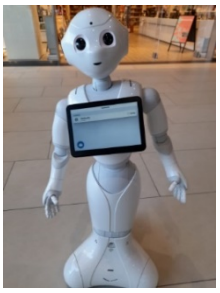
Po mnenju učiteljev sta bili izhodiščni besedili o robotih za učence zanimivi, kar je pozitivno vplivalo na uspešnost reševanja nalog. Tako so npr. tvorbno nalogo v I. delu preizkusa rešili vsi učenci (20), v II. delu pa večina učencev (17). Njihova besedila pričajo o zavzetosti, tematika jih je pritegnila, znali so izraziti lastne misli in mnenja. V prejšnjih letih je k tvorbi besedil pristopilo manj učencev, večkrat so napisali le poved ali dve, brez kakovostnega vložka. Po mnenju učiteljev in učencev so bile naloge primerno zastavljene in razumljive. Članice PK menimo, da je bil preizkus po težavnosti primerljiv s preizkusi v prejšnjih letih.

Kljub lepemu dosežku ugotavljamo, da se pomanjkljivosti, ki se kažejo vsa leta pisanja NPZ (slabša bralna zmožnost, skromnejše besedišče, s tem povezana slabša zmožnost utemeljevanja in izražanja lastnega mnenja), ne odpravljajo dovolj učinkovito. Prav zato predlagamo, naj učitelji pri pouku madžarščine obravnavajo več besedil različnih književnih zvrsti in vrst iz sodobne madžarske književnosti (učni načrt to omogoča), ki bodo bolj pritegnila mlade bralce, da bodo z veseljem posegali po leposlovju, in razvijali bralno pismenost, ki je eden temeljnih pogojev za uspešnost v šoli in življenju. Prav tako je treba več časa in pozornosti nameniti razvijanju jezikovne in slogovne zmožnosti, in tudi govorne zmožnosti (čeprav je NPZ ne preverja), ter učence nenehno navajati na pozorno branje besedil in navodil pri nalogah, na povezovanje informacij in strategije dela z besedili.

Elektronsko vrednotenje sta izvedli članica PK in ena učiteljica, poizvedb ni bilo. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

Humanoid robotoktól a filmes robothősökig: az Etele Pláza robotkiállításán jártunk

(1.) „Keresem” – válaszolja a kérdésre, hogy hol vásárolhatunk ágyneműt a plázában. Hatalmas szemeivel pislog, miközben a fejében (vagy a testében?) lévő adatbázisban lapozgat. Két-három másodperc is eltelik, mire kijelenti: „Megtaláltam. Kérlek, válassz a listából.” És a mellkasán lévő tablet méretű képernyőn megjelenik a Zara Home, a Jysk és a Yatas Bedding neve. Miközben beszél, kezeivel gesztikulál. Nem igazán úgy, mint egy ember, inkább mint egy rajzfilmfigura.

(2.) Az emberszerű, gyerekméretű robottal az Etele Pláza bevásárlóközpont 2. emeletén találkozhatunk az információs pult mellett. Bár ott két hús-vér ember is ül, a látogatók inkább a robottal próbálnak „beszédbe elegyedni”. A 2014-ben bemutatott, Pepper névre hallgató robot a 3. emeleten lévő World of Robots robotika-kiállításhoz akar kedvet csinálni, amely március 3-a óta várja a látogatókat, és három hónapig tart nyitva.

(3.) A kiállítótérben beszélő robotok zaja, kamaszok zsivaja és egy szorgalmas takarítórobot fogad bennünket. A terem túlsó végében a NASA egyik marsjárójának az életnagyságú makettjét állították ki, így megtapasztalhatjuk, mekkora is ez a hatkerekű jármű. Emellett néhány, filmekből ismert robot mását is láthatjuk testközelből, például a Men in Black-ből ismert Rosenburgét vagy a Star Wars című filmsorozat R2-D2 droidjának kicsinyített mását, de itt van a Terminátor című film legendás robotkarja is.

(4.) A kiállítás egyik legszórakoztatóbb szerkezete egy robotkutya, amely egy kutyaól mellett hever a nap nagy részében. Minden órában felébresztik, így mi is láthattuk, amint kutya módra szaladgál, vagy pedig két lábra áll. Több mint 11 km/h-s sebességgel tud szaladni, bevásárlás közben egy-két árucikket lehet a hátára tenni, vagy például egy ásványvizes palackot, ha sportolni megyünk. Nem utolsó szempont az sem, hogy kezdettől fogva szobatiszta, és nem hullatja a szőrét. Majd az idő eldönti, mennyire van szüksége az emberiségnek egy kutyát helyettesítő robotra.

(5.) A teremben látható néhány emberi névre keresztelt, ember formájú, úgynevezett humanoid robot is. Ilyen például Eva, aki egy repülőtéri információs robot, vagy Dean, aki a kínai és hongkongi felhőkarcolókban a lifteket kezeli, és vicceket is mesél. Ben, a mozgó robot fertőtlenítő oldatot permetez. Az indiai kormány a koronavírus visszaszorítására szinte minden kórházába vásárolt belőle egyet, és Ben jól vizsgázott. Lea pedig pincér, akinél leadhatjuk a rendelést, és aki egy tálcán ki is szállítja a rendelt ételt. A kiállítás készítői szerint ez a legnépszerűbb szervízrobot az Amerikai Egyesült Államokban, ugyanis éttermek ezrei vásároltak már belőle.

(6.) A falszövegekről sok érdekességet megtudhatunk a robotok fejlődéséről, többek közt azt, hogy a világ legelső robotja időszámításunk előtt 100–77 között készült, és fogaskerekekből álló szerkezet volt. A robotika azóta odáig fejlődött, hogy az elmúlt tíz évben forgalomba helyezték az első sofőr nélküli járművet, a legújabb fejlemény pedig a 2021-es Maxine, egy humanoid robot mesterséges intelligenciával.

(7.) A kutatók szerint 2040-re a robotok olyan okosak lehetnek, mint az emberek, és 2050-re az USA-ban állítólag legális lesz a robotokkal való házasságkötés. Nem biztos, hogy pont egy ilyen irányú változást szeretnénk látni a világban, azonban a házimunkában segítő, porszívózó robotok és az önvezető autók elterjedését mi sem ellenezzük.

(A https://www.travelo.hu nyomán. Letöltve: 2023. 3. 29-én.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Isaac Asimov: Robbie (részlet)

(A nyolcéves Gloriára a beszélni képtelen, de már ügyesen mozgó Robbie robot felügyel. Ő a játszótársa, és egyben legjobb barátja is. Gloria anyja, Mrs. Weston szívesen megszabadulna a robottól.)

George Weston... vasárnap délutánonként szokása szerint mindig kényelembe helyezte magát. Bőséges, jó ebéddel teli bendő, kellemes, puha, ütött-kopott pamlag, amelyen végignyújtózhat az ember, a Times legfrissebb száma, papucsba bújtatott láb, fedetlen mell – van-e ennél nagyobb kényelem?!

Így azután nem is nagyon örült, amikor a felesége benyitott a szobába, [...] szemét kitartóan a Lefébre-Yoshida-féle Marsexpedíció legfrissebb híreire függesztette (ezt az expedíciót[1] holdbeli támaszpontról szándékozták elindítani, és nagy reményeket fűztek hozzá), és úgy tett, mintha a felesége ott se volna.

Mrs. Weston két percig türelmesen, majd újabb két percig türelmetlenül várakozott, aztán végül is megtörte a csendet:

– George!

– Hmm?

– George, hallod? Letennéd, kérlek, egy percre azt az újságot?

Az újság zizegve a padlóra hullt, és Weston elgyötört arcát a felesége felé fordította.

– Mi baj, szívem?

– Tudod te nagyon jól, George. Gloriáról meg arról a szörnyű masináról van szó.

– Miféle szörnyű masináról?

– Ne tettesd magad, mintha nem tudnád, miről beszélek. Arról a robotról, amelyet Gloria Robbie-nak hív. Egy percre se hagyja magára azt a kislányt.

– Miért is hagyná? Hisz az a feladata, hogy vigyázzon rá. És különben is nem szörnyű masina, hanem a legeslegtökéletesebb robot, amit csak kapni lehet. Hogy a csudába ne, hisz vagy félévi jövedelmem ráment. De megéri, az alkalmazottaim közt se igen találok okosabbat nála.

És már nyúlt is az újságért, de a felesége fürgébb volt, elkapta előle.

– Most *rám* figyelj, George. Nem bízom a lányomat egy masinára, akármilyen okos is. Nincs lelke, és az ember sohase tudhatja, mi jár a fejében. Ki hallott még olyat, hogy egy gyereket egy fémszerkezet őrizetére bízzanak?

– Hát ez meg miféle új mánia? – fortyant fel Weston a homlokát ráncolva. – Már két éve van Gloria mellett, és eddig még nem láttalak aggódni miatta.

– Eleinte más szemmel néztem rá. Újdonságnak tekintettem, sok terhet levett a vállamról... amellett akkoriban ez amolyan divatos dolog volt. De most magam se tudom, hogy vagyok vele. A szomszédok...

– Mi közük ehhez a szomszédoknak? Ide figyelj! A robotok sokkal, de sokkal megbízhatóbbak, mint a hús és vér nörszök[2]. Robbie-t kimondottan arra a célra szerkesztették, hogy kisgyerekekre vigyázzon. Az egész gondolkodásmódját ennek megfelelően állították be. Tehát szükségképpen hűséges, kedves, csupa szeretet. Masina, amelyet ilyennek készítettek. És ezt az emberekről bizony nem mondhatod el.

– De egyszer elromolhat. Valamilyen... – Mrs. Weston nem nagyon ismerte ki magát a robotok szerkezetében. – Valamilyen kis csavar meglazul benne, az egész szörnyű szerkezet az egyik pillanatról a másikra megőrül... és... és akkor... Mrs. Weston nem tudta rászánni magát, hogy befejezze a nyilvánvaló gondolatot.

(Isaac Asimov: Én, a robot. Budapest. Móra Kiadó. 1991.14–15. o.)

[1] felfedező út ismeretlen, távoli helyre

[2] gyermekgondozónő

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *Humanoid robotoktól a filmes robothősökig: az Etele Pláza robotkiállításán jártunk* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Mi a szöveg fő célja? Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

   A A robotika fejlődésének a bemutatása.

   B A robotok használati lehetőségeinek a bemutatása.

   C A robotok jelentette veszélyre való felhívás.

   D Az Etele Plázában látható robotkiállítás bemutatása.

(1 pont)

2. A szerző helyenként személyes megjegyzéssel is gazdagítja a bemutatást. Írj ki erre egy példát a 7. bekezdésből!

   _____

   _____

(1 pont)

3. Írd a vonalra, mi a neve a képen látható robotnak, és hol található ő!

   _____

(1 pont)

4. Pótold a kiállítás „személyi igazolványában” az adatokat!

   Címe: _____

   Pontos helyszíne: _____

   Időtartama (mettől meddig?): _____

(3 pont)

5. Pótold a táblázatban a két hiányzó filmcímet és a két hiányzó, filmbeli robot nevét a 3. bekezdés alapján!

FILM	ROBOT
Star Wars	
	robotkar

(2 pont)

6. Írd ki a 4. bekezdésből a robotkutya két legfőbb előnyét az élővel szemben!

_____

_____

(1 pont)

7. Írd ki az 5. bekezdésből annak a robotnak a nevét, amely biztosan beszél, és írd le, miből derült ez ki számodra!

_____

(1 pont)

8. Döntsd el az 5–6. bekezdés alapján, hogy igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások! Karikázd be az I vagy a H betűt!

A bemutatott humanoid robotok főleg fizikai munkát végeznek.	I	H
Lea a legelterjedtebb szervízrobot Amerikában.	I	H
Az első robot a világon körülbelül ezer évvel ezelőtt készült.	I	H

(3 pont)

9. Írd az alábbi két szó mellé egy-egy rokon értelmű megfelelőjüket!

hever _____

szaladgál _____

(2 pont)

10. Írd ki a zárójelben megadott bekezdésből az adott jelentésnek megfelelő idegen szót!

Kézmozgással kíséri a beszédét (1. bekezdés): _____

(1 pont)

11. Magyarázd meg, szerinted miért tette a szerző az alábbi mondatban az aláhúzott részt idézőjelbe!

Bár ott két hús-vér ember is ül, a látogatók nem igazán vesznek róluk tudomást, inkább a robottal próbálnak „beszédbe elegyedni”.

_____

(1 pont)

12. Képezz a zárójelben megadott főnevekből a mondatba illően új szavakat! Ha szükséges, toldalékold is őket! Ügyelj a helyesírásra!

Kirándulásra _____ vizet szoktunk vinni.
(palack)

A sofőr két kézzel _____ a buszt.
(kormány)

(2 pont)

13. Mi igaz a bal oldali oszlopban szereplő szópárokra? Mindegyik elé írd oda a megfelelő betűjelet a jobb oldali oszlopból!

_____	képernyő és takarítórobot	A	Mindkét szó főnévi igenév.
_____	emberiség és szerkezet	B	Mindkét szó összetett szó.
_____	legszórakoztatóbb és legnépszerűbb	C	Mindkét szó magas hangrendű.
_____	sportolni és látni	D	Mindkét szó felsőfokú melléknév.

(2 pont)

14. Írd le betűkkel a szöveg letöltésének hónapját és napját, tehát a dátum aláhúzott részét! Ügyelj a helyesírásra!

2023. 3. 29-én

_____

(1 pont)

15. Pótold a mondatokban a megadott szavak megfelelően toldalékolt alakját! Ügyelj a helyesírásra!

A vendégek egyre több vendéglátóhelyen találkozhatnak _____.
(robotpincér)

Ezek főként a cipekedésben és a tányérok _____ tudnak segíteni.
(*összeszedése*)

_____ azonban nem tudják pótolni az embert.
(Teljes)

(3 pont)

16. Elemezd aláhúzással az alábbi mondatot! Egy mondatrészt már aláhúztunk.

Dean a kínai felhőkarcolókban a lifteket kezeli.

(3 pont)

17. a) Folytasd az alábbi főmondatot okhatározói mellékmondattal!

Én jobban szeretem az igazi kutyát, _____ .

(1 pont)

17. b) Karikázd be az alábbi mellérendelő összetett mondat fajtáját jelölő betűjelet!

A kiállítás készítői szerint ez a legnépszerűbb szervízrobot az Amerikai Egyesült Államokban, ugyanis éttermek ezrei vásároltak már belőle.

A kapcsolatos

B ellentétes

C következtető

D magyarázó

(1 pont)

18. Fejtsd ki a véleményedet 6–7 mondatban arról, milyen feladatokat végezhetnek a jövőben a robotok az iskolákban és a munkahelyeken! Fogalmazd meg, milyen előnyei és milyen hátrányai lehetnek ennek az emberekre nézve!

A	B	C	D
3	1	1	1

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Robbie* című műből vett részlethez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget (részletet), majd oldd meg a feladatokat!

1. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások a mellékelt szövegre vonatkozóan? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A szöveg egy dráma részlete, mert párbeszéd is van benne.	I	H
A szöveg cselekménye egy helyszínen játszódik.	I	H
A szöveg egyes szám első személyben íródott.	I	H
A szöveg cselekménye rövid időt ölel fel.	I	H

(2 pont)

2. A teljes mű (Robbie) terjedelme 23 oldal. Karikázd be a műfajának a betűjelét!

A népmonda

B elbeszélő költemény

C elbeszélés

D regény

(1 pont)

3. A teljes művet 1940-ben írta a szerző. Karikázd be, témája szerint milyen műről van szó!

A tudományos-fantasztikus mű

B krimi

C történelmi témájú mű

D szerelmi témájú mű

(1 pont)

4. Mikor (nap és napszak) és hol történik a részlet cselekménye? Írd a vonalra!

Idő: _____

Hely: _____

(2 pont)

5. Mindegyik sorba írd a két megfelelő szereplőt!

A részletben beszélgető szereplők: _____ _____

A részletben említett szereplők: _____ _____

(2 pont)

6. a) Fogalmazd meg, miről szeretné a feleség meggyőzni a férjét!

_____

(1 pont)

6. b) Mivel indokolja a javaslatát? Két dolgot említs!

_____

_____

(2 pont)

7. a) Fogalmazd meg, milyen véleménnyel van a férj a robotról!

_____

_____

(1 pont)

7. b) Írd ki a szövegből, mennyi ideig kellett dolgoznia George Westonnak, hogy megvásárolhassa Robbie-t!

_____

(1 pont)

8. Fogalmazd meg, a férjjel vagy a feleséggel értesz-e egyet a vitában! Indokold meg az álláspontodat!

_____

_____

(1 pont)

9. Írd a vonalra, melyik szóval helyettesíthetjük az alábbi mondat aláhúzott szavát úgy, hogy a mondat jelentése ne változzon meg!

Hát ez meg miféle új mánia?

_____

(1 pont)

10. A részlet első bekezdéséből írd ki az alábbi szavak rokon értelmű megfelelőjét!

gyomor _____

kanapé _____

(1 pont)

11. Írd a vonalra, kinek a szájából hangzik el az alábbi mondat az *Eleinte más szemmel...* kezdetű bekezdésben, és mit akar ezzel ő mondani!

„... sok terhet levett a vállamról."

_____

(1 pont)

12. Isaac Asimov orosz író 1920-ban született, és 1992-ben hunyt el. Melyik magyar szerző volt a kortársa? Karikázd be a nevének a betűjelét!

A Arany János

B Jókai Mór

C Szabó Magda

D Petőfi Sándor

(1 pont)

13. Vajon hogyan alakulhatott Robbie sorsa? Meséld el a történet folytatását 6–7 mondatban! Az írás során vedd figyelembe a szövegben található információkat, és fantáziálj!

A	B	C	D
2	2	1	1

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za NPZ iz angleščine v 6. razredu so *Učni načrt za tuji jezik v 1. razredu*, *Učni načrt za tuji jezik v 2. in 3. razredu*, *Učni načrt za angleščino (4. do 9. razred)*, *Skupni evropski jezikovni okvir* in njegov *Dodatek* ter dokumenta *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 7 do 10 let* (angl. Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 7–10 Years) in delno *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11 do 15 let* (angl. Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11–15 Years). Preizkus preverja opisnike na predstopnji ravni A1, tako imenovani A0 ali »pre-A1«, nato pa na ravni A1 in delno tudi na ravni A2, saj le tako lahko identificiramo tudi tiste učence, ki si znanje in zmožnosti angleščine pridobivajo (so si pridobivali) zunaj učilnice ali pa izkazujejo izredno visoko jezikovno učljivost, oz. tiste, ki zaradi različnih razlogov ne dosegajo niti praga ravni A1. Obe skupini učencev sta lahko zelo nemotivirani, če učencem pri pouku ne ponudimo dovolj zahtevnih dejavnosti oz. če jim ponudimo veliko prezahtevnih nalog oz. v preizkus ne vključimo nalog nad ravnjo oz. pod ravnjo A1.

Poleg učnega načrta PK za angleščino, ki je trenutno v prenovi, pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi najnovejša spoznanja mednarodnih znanstvenih raziskav na področju učenja, poučevanja in vrednotenja/ocenjevanja (tuje)jezikovnega znanja in zmožnosti mlajših učencev ter spoznanja na področju poučevanja učencev s posebnimi potrebami. Vse več držav uvaja formativno in sumativno preverjanje znanja iz tujih jezikov v obliki e-preizkusov (npr. Cambridge English: Young Learners, PTE Young Learners, Oxford Young Learners Placement Test, norveški državni testi za šestošolce itn.), saj ti omogočajo veliko bolj kakovostno vizualno podporo in vnos slušnih besedil, brez motečih dejavnikov. Tudi predmetna komisija za angleščino se zaveda, da je treba pri tem pri nas narediti korake naprej, zato že več let spodbuja ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, da bi podprlo projekte, s katerimi bi pospešili izvedbo preverjanja znanja in zmožnosti tujih in drugih jezikov (tudi) v elektronski obliki. Takšna oblika ocenjevanja znanja bi lahko vključevala preverjanje tudi četrte jezikovne zmožnosti, tj. govora, saj ta zmožnost izostaja iz nacionalnega preverjanja znanja vse od leta 2006. Glede na raziskave ima takšno nepreverjanje posamezne jezikovne zmožnosti lahko negativen povratni učinek na pouk, predvsem pa je to lahko sporočilo učencem in njihovim staršem o nepomembnosti govornega sporazumevanja. Le vse štiri jezikovne spretnosti skupaj namreč tvorijo tujejezikovno sporazumevalno zmožnost in umanjkanje, čeprav le ene od štirih, ne daje popolne informacije o tujejezikovnem znanju in zmožnostih posameznika. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 6. razreda osnovne šole je zato še zlasti nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost in tako še dodatno poudarimo, da končni rezultat, dosežen na tem preizkusu znanja, ne vključuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Iz raziskav je namreč znano, da so učenci različno uspešni glede na posamezno jezikovno zmožnost, zato morajo učitelji angleščine učencem in staršem pojasniti, da nacionalni preizkus preverja le tri od štirih jezikovnih zmožnosti, in jim v tem smislu tudi dati povratne informacije. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pa pozivamo, da podpre raziskave o povratnem učinku na pouk tujih jezikov (angleščine in nemščine) v slovenskem izobraževalnem prostoru ter da začne postopoma uvajati tudi e-obliko nacionalnih preizkusov, saj bi ta omogočila delno preverjanje tudi govorne zmožnosti in ponudila enakovredne možnosti učencem s posebnimi potrebami oz. primanjkljaji na posameznih področjih učenja. Pomembno je tudi poudariti, da bi z e-obliko izvajanja nacionalnega preverjanja znanja lahko zagotovili tudi spremljanje znanja generacij, saj bi bilo mogoče vključevati v preizkuse sidrne naloge. Prav tako bi preverjanje znanja v e-obliki omogočilo računalniško podprto preverjanje znanja (angl. Computer adaptive language testing), ki uporablja posebne algoritme za prilagajanje težavnosti testnih vprašanj vsakemu posameznemu udeležencu testa. Računalniško prilagodljivo testiranje pomeni, da se izpit v realnem času prilagaja ravni zmožnosti tistega, ki rešuje test, in temu primerno pripravlja testna vprašanja, ki jih izbira iz banke nalog.

V šolskem letu 2023/2024 je preizkus obsegal naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- dopolnjevanja z naborom in brez nabora,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- odprtega tipa (pisanje krajšega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso reševali nobene nove vrste nalog oz. nalog, ki jih ne srečujejo pri pouku. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so redno obiskovali pouk in rešili vsaj enega do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje vrste nalog in procesa reševanja ne bi smelo bistveno vplivati na dosežke učencev.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu ***Struktura in opis preizkusa znanja***.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.1.1: *Osnovni statistični podatki*

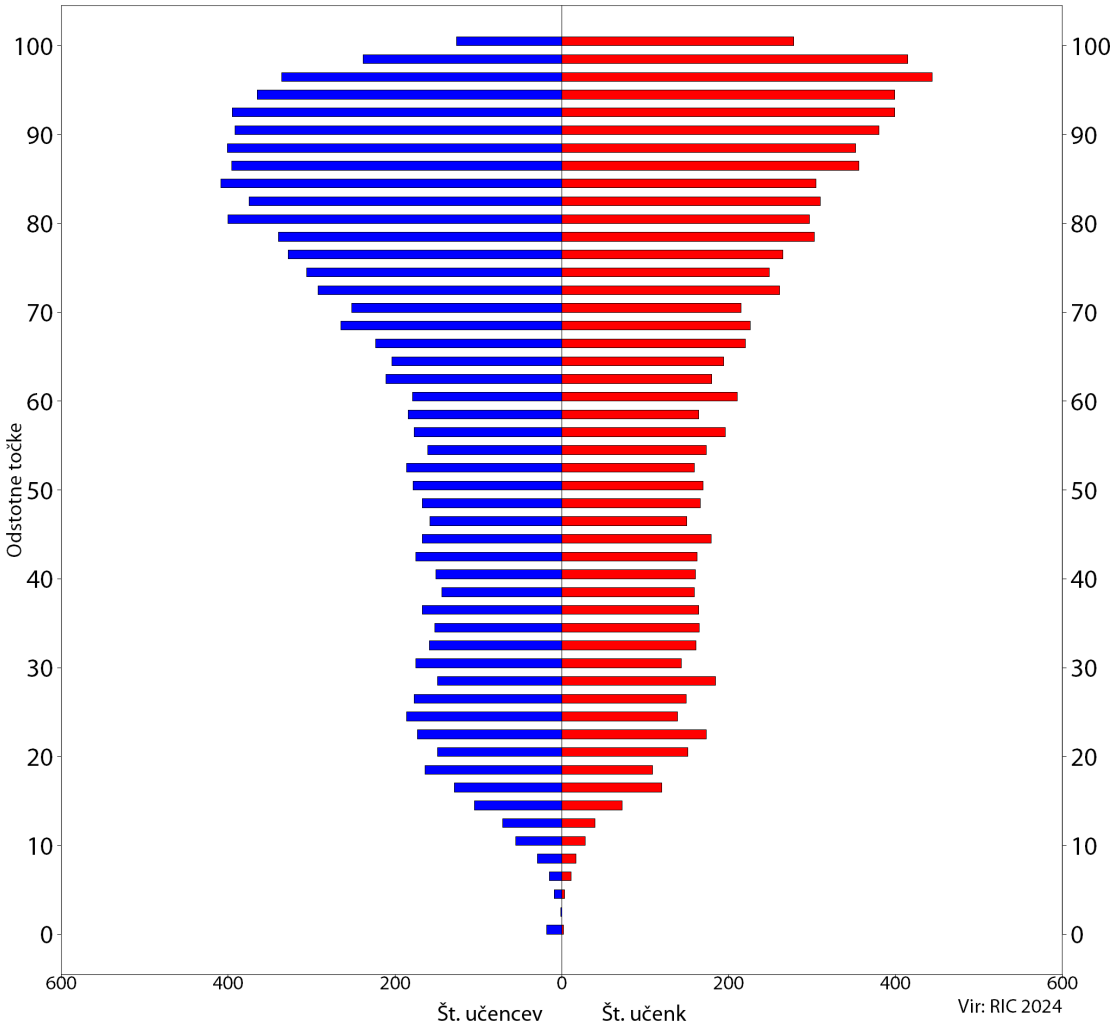
Število učencev	20.290
Število postavk	43
Možne točke	50
Povprečno št. točk	32,40
Povprečno št. odstotnih točk	64,79
Standardni odklon odstotnih točk	25,43
Indeks težavnosti	0,65
Indeks zanesljivosti	0,95

V šolskem letu 2023/2024 je preizkus iz angleščine opravljalo 155 učencev manj kakor v šolskem letu 2022/2023, kar pomeni, da že drugo leto zapored beležimo upad števila učencev, ki so opravljali NPZ iz angleščine v 6. razredu; prej je pet let zaporedoma število učencev naraščalo. Povprečno število odstotnih točk (64,79) je za 3,9 % nižje kakor v prejšnjem šolskem letu in precej višje kot v letih 2017/2018 in 2018/2019, saj se je takrat gibalo pri okoli 51 odstotnih točkah. Ker trenutno niso na voljo nobeni empirični podatki, ki bi lahko nedvoumno razložili ta dosežek, lahko navedemo samo nekaj možnih dejavnikov, ki so lahko razlog za izboljšanje skupnih dosežkov:

- to je četrta generacija, ki je v celoti imela obvezen pouk angleščine od 2. razreda naprej, torej se je začela učiti tujega jezika dve leti prej kot prejšnje generacije,
- pomembno je tudi to, da je večina učencev vključena v pouk izbirnega predmeta angleščine že od 1. razreda naprej, kar za več kot 93,1 % učencev pomeni, da se angleščine učijo tri leta več kot prejšnje generacije,
- predvidevamo lahko, da so učenci v digitalnem okolju bolj izpostavljeni vsebinam v angleščini kot prejšnje generacije, še posebno je to veljalo med covidnim obdobjem, saj so po odzivih nekaterih učiteljev imeli tako pri pouku kot doma za nalogo več video- in avdioposnetkov, pa tudi pri drugih predmetih so nekatere vsebine poslušali/gledali v angleščini, saj nekaterih vsebin v slovenščini primanjkuje,
- iz številnih raziskav je jasno, da večja izpostavljenost jeziku običajno pripomore k boljšemu znanju jezika, kar v slovenskem prostoru nedvomno drži, saj vsebine na televiziji in tudi drugi viri prek spleta niso sinhronizirani v slovenščino (razen nekaterih risank),
- hkrati sodobne ugotovitve kažejo, da je učenje jezika prek vsebin, če je to primerno podprto tudi z nalogami na ustrezni kognitivni stopnji, razumljivim jezikovnim registrom in upoštevanjem kulturnega konteksta, veliko uspešnejše kot tradicionalen jezikovni pristop, na čemer tudi sloni trenutni učni načrt za tuji jezik (angleščino in nemščino) v prvem izobraževalnem obdobju.

Zanesljivost preizkusa je 0,95. Vsa leta, odkar poteka preizkus znanja iz angleščine ob koncu 6. razreda, je zanesljivost preizkusa vedno zelo visoka (nad 0,9). Takšen dosežek nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, zato lahko s precejšnjo verjetnostjo ugotovimo, da je preizkus glede notranje konsistentnosti veljaven, da torej preverja znanje in zmožnosti angleščine, in ne kakšnega z jezikom nepovezanega znanja oz. zmožnosti. Zaradi nepreverjanja govorne zmožnosti pa je znižana vsebinska veljavnost tudi v tem letu, kar moramo pri interpretaciji dosežkov prav tako upoštevati.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred*

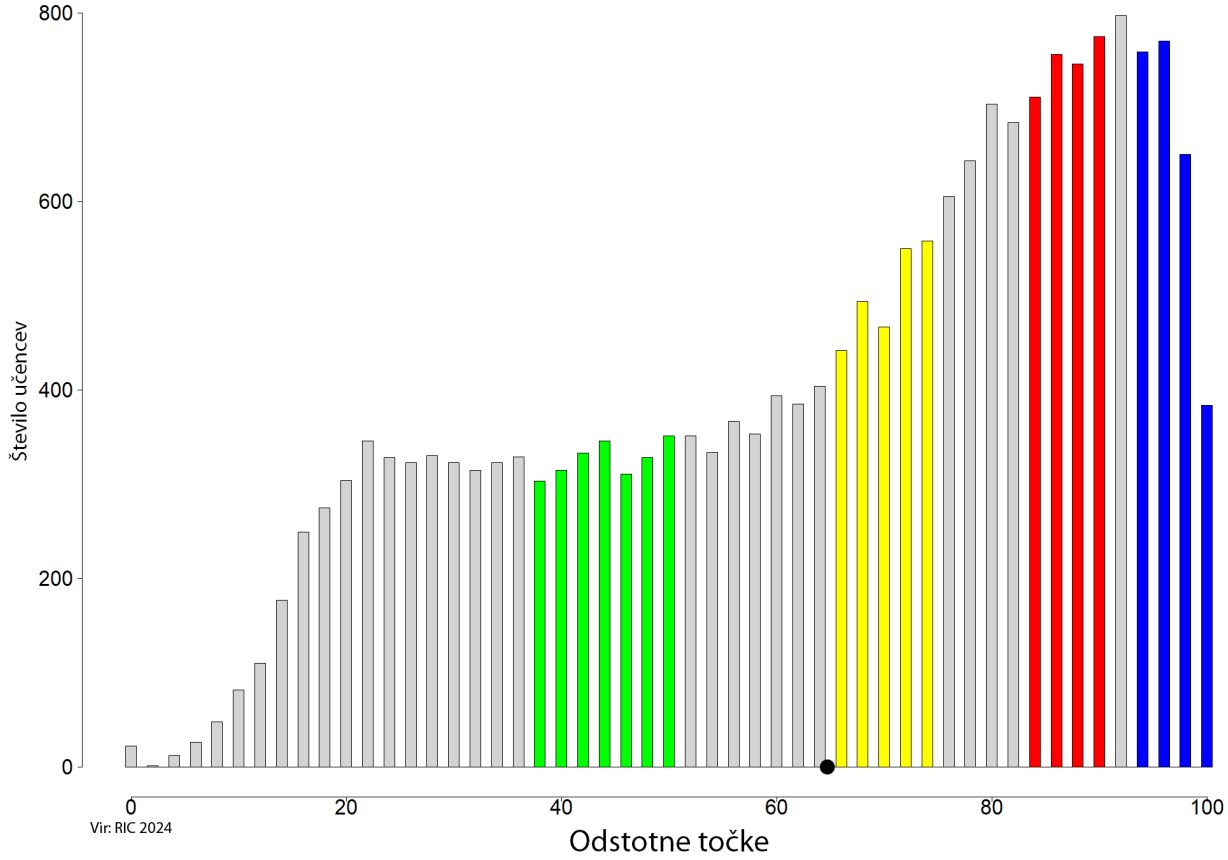
Z dosežki smo glede na porazdelitev in primerjavo dosežkov med učenkami in učenci lahko izjemno zadovoljni, saj med njimi nismo opazili večjih razlik. PK TJA se ves čas trudi, da izbira teme, ki so splošne in zanimive tako za fante kot za dekleta, prav tako lahko domnevamo, da je angleščina predmetno področje, ki tudi v šoli ne daje prednosti posameznemu spolu oz. ne postavlja posameznega spola populacije v deprivilegiran položaj. Prav tako je učenje in znanje tujih jezikov v Sloveniji cenjeno, in to velja tudi za mlado populacijo.

Preglednica 4.2.4.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Podravska regija	68,09	24,72	2873	87
Pomurska regija	67,87	25,16	525	22
Osrednjeslovenska regija	66,53	24,84	5790	107
Savinjska regija	64,80	25,53	2630	58
Obalno-kraška regija	64,67	25,10	1154	28
Zasavska regija	63,40	25,92	496	13
Koroška regija	62,97	26,78	648	21
Gorenjska regija	62,88	25,18	2163	35
Jugovzhodna Slovenija	62,85	26,23	1520	36
Posavska regija	60,31	26,56	741	24
Goriška regija	59,99	25,60	1195	28
Primorsko-notranjska regija	59,32	26,23	556	18

Iz razporeditve dosežkov po regijah razberemo, da se na prvih treh mestih že več let izmenjujejo Podravska (68,09; lani 70,57), Pomurska (67,87; lani 70,70) in Osrednjeslovenska regija (66,53; lani 70,82). Letos se je razlika med prvo, Podravsko in tretjo, Osrednjeslovensko regijo nekoliko povečala, saj znaša 1,56, lani pa je znašala 0,25. Do sedaj so bile razlike majhne, je pa treba te razlike budno spremljati, da bi ne prišlo do prevelikih razlik. Tako kot že dve leti doslej se na 4. in 5. mestu izmenjujeta Obalno-kraška in Savinjska regija, sledijo pa jima Zasavska, Koroška, Gorenjska, Jugovzhodna Slovenija, Posavska, Goriška in Primorsko-notranjska regija. V tem zadnjem delu so se regije razporedile nekoliko drugače kot prejšnje leto, lani je bila na zadnjem mestu Goriška, letos pa je Primorsko-notranjska regija. Med prvo (Podravsko) in zadnjo (Primorsko-notranjsko) regijo opazimo tokrat 8,77 odstotne točke razlike, kar je za 2,82 odstotne točke večja razlika kot lani (5,95 %), primerljiva pa je s predlani (8,86 %) in predpredlani (8,62 %). Razveseljivo pa je, da se nismo približali letu 2017/2018, ko je razlika znašala celo 17,7 odstotne točke. Treba pa je poudariti, da je Goriška regija na zadnjem oz. predzadnjem mestu že več let zapored. Zaradi neobstoječih empiričnih podatkov ne moremo pojasniti dejavnikov, ki vplivajo na razlike v dosežkih pri angleščini med regijami, pozitivno pa je, da se te razlike iz leta v leto bistveno ne večajo oz. se celo zmanjšujejo. Kljub vsemu pa bi kazalo razmisliti o kvantitativno-kvalitativni raziskavi, ki bi odkrila dejavnike, ki so razlog za višje oz. nižje dosežke učencev glede na razred, šolo oz. regijo, pa tudi glede na jezikovno zmožnost.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.4.1.2: *Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *TWO SCHOOLS*

Opis naloge: Prva naloga je temeljila na poslušanju intervjuja o dveh šolah v Veliki Britaniji. Naloga je bila izbirnega tipa z enim ali dvema možnima odgovoroma. Učenci so morali v razpredelnici označiti, za katero šolo veljajo posamezne trditve glede na vnosno besedilo. Izluščiti so morali glavno misel in glavne poudarke vnosnega besedila, prepoznati pomembna dejstva, razumeti podrobnosti v besedilu in prepoznati časovno zaporedje dogodkov.

V zeleno območje se je uvrstila **2. postavka**.

2. postavka je od učencev zahtevala, da označijo, za katero šolo velja trditev *Students play rugby at school*. V vnosnem besedilu so učenci najprej slišali novinarjev uvod, da sledi pogovor o temi športa (Reporter: *I hear both schools are very good at sports*. Mike: *Yes, sports are very important at Harrow.*), nato pa je sledilo pojasnilo: *Students play cricket, rugby, football and basketball* in *At Urswick, students play football, rugby and basketball*. 2. postavka je bila uspešno rešena le, če je učenec označil oba predvidena odgovora. Učenci so to postavko v veliki večini uspešno rešili verjetno zato, ker jim je besedišče športa dobro poznano.

2. naloga: *THE ZOOKEEPER*

Opis naloge: Naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom je preverjala razumevanje slušnega besedila o očetu deklice Tine, ki je oskrbnik v živalskem vrtu. Učenci so v naboru treh odgovorov morali izbrati en pravilni odgovor in ga obkrožiti. Ob poslušanju so morali prepoznati pomembna dejstva oziroma podatke v vnosnem besedilu.

V zeleno območje sta se uvrstili **1.** in **3. postavka**.

Reševanje 1. postavke je zahtevalo zelo pozorno poslušanje, saj so bili v vnosnem besedilu omenjeni vsi trije ponujeni odgovori. Postavko so uspešno rešili tisti učenci, ki so del vnosnega besedila *But my dad never takes the underground. He goes by car.* povezali z odgovorom *Tina's dad drives to the zoo*.

3. postavko so uspešno rešili tisti učenci, ki so del vnosnega besedila *my dad only takes care of tigers and lions* povezali z odgovorom *Tina's dad looks after big cats*. V nadaljevanju vnosnega besedila je pojasnjeno, kako se velike mačke vedejo v divjini in kako v živalskem vrtu, kar je morda učencem olajšalo reševanje.

Predvidevamo, da sta se obe postavki uvrstili v zeleno območje, ker je bilo učencem besedišče v povezavi z živalskim vrtom pri teh dveh postavkah razumljivo. Prav tako predvidevamo, da jim tip naloge ni povzročal težav pri reševanju.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *THE FOOLISH FISH*

Opis naloge: Naloga bralnega razumevanja je preverjala razumevanje besedila o nespametnih ribah. Tip naloge so bili kratki zaprti odgovori, vezani na besedilo. Učenci so morali razumeti podatke in podrobnosti, nekatera osnovna notranja razmerja v besedilu ter izluščiti pomen posameznih neznanih besed oziroma besednih zvez iz sobesedila. Besedilo je bilo razdeljeno na tri dele, tako da so učenci laže poiskali določene informacije. Odgovor je bil pravilen tudi, če je bil zapisan s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje. Ravno tako so bili sprejemljivi smiselni daljši odgovori. Nepravilni pa so bili odgovori, ki so vsebovali napačne oziroma dodatne informacije, po katerih nismo spraševali.

V zeleno območje so se uvrstile **2.**, **3.** in **6. postavka**.

Za uspešno reševanje 2. postavke so morali učenci za odgovor na vprašanje ***Who*** *wakes up the crocodile?* povezati pomen besed *wake up* v vprašanju in del besedila *Two fishermen come and stop there to take a rest. They laugh and talk loudly. The crocodile opens his eyes.*

Za uspešno reševanje 3. postavke so morali učenci v besedilu poiskati odgovor na vprašanje ***Why*** *can't the fishermen see the crocodile?*. Pravilen odgovor so morali povezati s naslednjim delom besedila: *The two fishermen don't notice the crocodile because he is behind the rock*. Povezati so morali besedno zvezo *don't notice* z glagolom *see* in razumeti, da je bil krokodil skrit za skalo.

Pri 6. postavki so morali učenci poiskati odgovor na vprašanje ***How much*** *money do the fishermen get for the fish?*. Pravilen odgovor so našli, če so razumeli zadnjo poved, *The fishermen take the foolish fish to the market and sell them for ten gold coins*.

2. naloga: *GROWING UP IN FRANCE*
Opis naloge: Naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom je preverjala razumevanje prebranega besedila o odraščanju v Franciji. Učenci so nalogo reševali tako, da so v tabeli ob povedi obkljukali pravilni odgovor (prav/narobe/ni v besedilu). Ob branju so morali učenci razumeti pripovedno besedilo in dobesedno izražene ključne podrobnosti v besedilu, prepoznati nekatere okoliščine v besedilu ter razumeti pomen besed oziroma besednih zvez iz sobesedila.

V zeleno območje so se uvrstile **1.**, **2.**, **3.** in **5. postavka**.

Pri 1. postavki so morali učenci trditev *Olivia has a pet.* povezati s povedjo v besedilu *I am an only child and I have a puppy*. Razumevanje besedišča v tem delu besedila učencem ni povzročalo težav, saj so brez težav povezali nadpomenko *pet* s *puppy*.

Za uspešno reševanje 2. postavke so morali učenci v besedilu povezati besedi *small* in *large*, ugotoviti, da sta pridevnika protipomenki, in odgovoriti, da Oliviina soba ni tako velika kot dnevna soba.

Pri 3. postavki *Olivia goes to the park every day.* so morali učenci ugotoviti, da tega podatka ne najdejo nikjer v besedilu. Za pravilno reševanje te postavke so morali prebrati celotno besedilo.

Za uspešno reševanje 5. postavke so morali učenci v vnosnem besedilu poved *I am the best in my class.* povezati z besedno zvezo *an excellent student* in razumeti, da je Olivia odlična učenka, ker je najboljša v razredu.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *DAN'S DIARY*
Opis naloge: Ta naloga je preverjala rabo besedišča v sobesedilu. Učenci so prebrali dnevnik dečka Dana. Na vsako črtico v besedilu so morali napisati črko izbrane besede in tako dopolniti vrzeli z danimi besedami iz nabora. Tri besede so bile odveč. Za uspešno reševanje so morali učenci razumeti pomen besed in besednih zvez z ustreznih tematskih področij iz sobesedila.

V zeleno območje se je uvrstila **1. postavka**.

Pri 1. postavki so bili uspešni učenci, ki so razumeli, da Dan našteva stvari, ki jih potrebuje za kampiranje, in da beseda *sunglasses* iz nabora dopolnjuje seznam potrebščin. Pri tem jim je bilo v pomoč sobesedilo (*I want to look cool!*).

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *TWO SCHOOLS*
V rumeno območje so se uvrstile **1.**, **3.**, **4.**, **5.** in **6. postavka**.

1. postavko so uspešno rešili učenci, ki so v vnosnem besedilu zaznali in razumeli uvodno poved o oblačilih na šolah *At Harrow, students wear uniforms.* ter nato v nadaljevanju iz obilice podatkov izluščili specifično informacijo o sivih hlačah *We have to wear a blue blazer, grey trousers, a white shirt, a black tie, black shoes and a straw hat.* in hkrati ujeli podatek, da v šoli Urswick nosijo siv pulover in modre hlače (*At Urswick, we also have to wear a uniform. We wear a grey jumper, blue trousers for boys and a blue skirt for girls, a tie and black shoes.*).

3. postavko so uspešno rešili učenci, ki so ob poslušanju vnosnega besedila razumeli, da imajo učenci na šoli Harrow pouk tudi ob sobotah (*Yes, but at Harrow we also have lessons on Saturday mornings.*), nimajo pa ga tudi na šoli Urswick.

4. postavka je zahtevala pozorno poslušanje. Postavko so uspešno rešili tisti učenci, ki so razumeli, da se vnosno besedilo *at Harrow … all students have breakfast at eight o'clock together with the teachers* nanaša na trditev *Students eat breakfast with their teachers*, medtem ko se del besedila *The students at Urswick have a breakfast club only at weekdays. We meet our classmates for breakfast and chat before the lessons start.* ne nanaša na odgovor.

5. postavka se je nanašala na domače naloge, ki jih na šoli Harrow naredijo v šoli (*teachers help us with homework every afternoon before tea.*), na šoli Urswick pa jih delajo doma (*We do our homework every afternoon for two hours when we get home from school.*). Postavko so uspešno rešili le tisti, ki so označili odgovor Urswick.

6. postavko so uspešno rešili učenci, ki so označili, da trditev *Students must go to bed at the same time every day.* velja le za šolo Harrow, saj del vnosnega besedila *At Harrow, we have to be in bed by half past nine … It's a school rule we must follow.* to potrdi. Del vnosnega besedila *We go to bed when we want to unless our parents tell us differently.* se nanaša na šolo Urswick in je napačen odgovor.

2. naloga: *THE ZOOKEPER*
V rumeno območje sta se uvrstili **2.** in **5. postavka**.

2. postavko so uspešno rešili učenci, ki so ob poslušanju vnosnega besedila razumeli, da se *something that he doesn't like: sitting at his desk in his office and writing reports, which is not interesting at all* nanaša na odgovor *Tina's dad says that the work in the office is boring*.

5. postavko so uspešno rešili učenci, ki so del vnosnega besedila *But lions and tigers can go out. You can see them running and rolling in the snow.* povezali z odgovorom *During winter, some big cats go out and play in the snow*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *THE FOOLISH FISH*
V rumeno območje so se uvrstile **1.**, **4.** in **5. postavka**.

Učenci so morali pri 1. postavki odgovoriti na vprašanje, kakšen je krokodil (***What*** *is the crocodile* ***like***?). Odgovor so našli v naslednjem delu besedila *In this river, there also lives a crocodile. He is very kind.*

Pri 4. postavki so morali učenci poiskati odgovor na vprašanje ***What*** *do the fish do after the crocodile warns them?*. Našli so ga v delu besedila *But the fish just laugh and say, "Nobody can catch us. Those two are not going to catch us either. Do not worry about us, Mr. Crocodile."*

5. postavko so uspešno rešili učenci, ki so poiskali odgovor na vprašanje ***When*** *do the fishermen come back?* v delu besedila *The next morning, the fishermen return and throw their net in the river*. Povezati so morali pomen besedne zveze *come back* v vprašanju z besedo *return* v odgovoru.

2. naloga: *GROWING UP IN FRANCE*
V rumeno območje sta se uvrstili **4.** in **6. postavka**.

Učenci so morali za uspešno reševanje 4. postavke povezati trditev *Olivia buys sweets on her way to school.* z delom besedila *On the way to school there is a grocery store where I buy candies.*

Pri 6. postavki so morali učenci povezati trditev *You can hear different languages at Olivia's school.* z delom besedila *Some of my schoolmates come from Africa, Asia and even from North America. During breaks students speak to each other in French, English, Chinese and Arabic*.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *DAN'S DIARY*
Pri tej nalogi so se v rumeno območje uvrstile **2.**, **3.**, **4.** in **5. postavka**.

2. postavka je preverjala poznavanje besede *classmates*. Pravilno so jo rešili učenci, ki so razumeli, da govori besedilo o taboru šestošolcev. V pomoč pri izločitvi distraktorja *parents* jim je bila prejšnja poved *No mum and dad!* in verjetno tudi slika.

3. postavko so pravilno rešili učenci, ki so poznali besedo *brave* in jo povezali s sobesedilom o pajku v šotoru. Za pravilno rešitev so morali razumeti predvsem poved *My friend Jane isn't scared of spiders*.

Pri 4. postavki so bili uspešni učenci, ki so poznali besedo *parents* in iz sobesedila razbrali, da so šolski tabori imenitni, ker tam ni staršev, ampak so tam samo prijatelji.

5. postavka je preverjala poznavanje zveze *too short*. Za pravilno rešitev je bilo treba razumeti zadnji del besedila in *too short* povezati z *only three days* in *I really want to stay another day*.

2. naloga: *BONFIRE NIGHT*
Opis naloge: Naloga prepoznavanja besed brez sobesedila s slikovno iztočnico se je navezovala na sliko, ki je predstavljala večer ob kresu. Učenci so morali poiskati besede za označene stvari iz danega nabora, nato pa v razpredelnico vpisati črko, s katero je bila izbrana beseda označena na sliki. Štiri besede so bile odveč. Učenci so morali ustvariti relevantne povezave med besednim in vidnim gradivom ter razumeti pomen besed.

V rumeno območje so se uvrstile **1.**, **3.**, **4.** in **5. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili te postavke, so prepoznali besede za stvari, označene na sliki. Pri 1. postavki so morali prepoznati besedo za streho, pri 3. postavki za grm, pri 4. za vedro in pri 5. postavki besedo za les.

Postavke so bile v primerjavi s prejšnjimi leti nekoliko zahtevnejše verjetno zato, ker je bilo v naboru več danih besed.

3. naloga: *A BOY FROM SCOTLAND*
Opis naloge: To je bila naloga tipa dopolnjevanja brez nabora s prvo dano črko. Učenci so morali dopolniti besedilo o dečku, ki živi na Škotskem. Pri dopolnjevanju besedila so morali razumeti pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, uporabljati preprosto in pogosto rabljeno besedišče ter pravopisno pravilno zapisati manjkajoče besede. Vsaka črtica je predstavljala eno črko.

V rumeno območje sta se uvrstili **3.** in **4. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 3. postavko, so s pomočjo sobesedila *At the moment, my favourite band is My Chemical Romance, and my favourite singer is Ed Sheeran.* ugotovili, da je iskana beseda *music*. Kot sprejemljivo rešitev smo upoštevali tudi *metal* kot glasbeno zvrst.

4. postavka je preverjala poznavanje in zapis besede za soboto. Pravilno so jo rešili učenci, ki so razumeli zvezo *at the weekends*, poznali iskano besedo *Saturday* in jo tudi pravilno zapisali. V pomoč sta bila predlog *on* pred praznino in beseda *Sundays* v nadaljevanju.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *THE ZOOKEPER*
V rdeče območje sta se uvrstili **4.** in **6. postavka.**

4. postavko so uspešno rešili učenci, ki so del vnosnega besedila *he tidies their indoor cages* povezali s pravilnim odgovorom *Tina's dad makes sure that the cages are clean*, kar je v nadaljevanju vnosnega besedila podkrepljeno s *He says this is a dirty, smelly job. It's very important that the animals' cages are tidy and safe.*

Učenci, ki so uspešno rešili 6. postavko, so del vnosnega besedila *He invites them to the zoo café where they get lunch.* povezali s pravilnim odgovorom *A Keeper for a day gets a meal*. Učenci so sicer v vnosnem besedilu slišali tudi druga dva ponujena odgovora, *tickets* in *money*, ki sta glede na sobesedilo napačna (*They can also buy T-shirts and tickets at a lower price.* in *you don't get any money for this*).

C) BESEDIŠČE

2. naloga: *BONFIRE NIGHT*
V rdeče območje sta se uvrstili **2.** in **6. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili ti dve postavki, so prepoznali besedi za stvari, označeni na sliki. Pri 2. postavki so morali prepoznati besedo za dimnik, pri 6. postavki pa besedo za metlo. Pri tem so morali poznati tudi besede, ki so imele vlogo distraktorjev, in jih izločiti iz nabora pravilnih odgovorov.

3. naloga: *A BOY FROM SCOTLAND*
V rdeče območje sta se uvrstili **2.** in **5. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 2. postavko, so iz sobesedila razbrali, da morajo vstaviti besedo *members*, ki se nanaša na družinske člane: *There are four members in my family: my Mum Phillipa, my dad Bruce, my brother Douglas and me, of course.*

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so iz sobesedila razbrali, da je iskana beseda *breakfast: Scotland is famous for its food, like porridge and shortbread biscuits. We usually eat porridge for breakfast*. Učencem je bil lahko v pomoč predlog *for* pred praznino. Kot sprejemljivo rešitev smo upoštevali tudi *birthdays*.

D) PISNO SPOROČANJE

FREE TIME
Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci pri prvi iztočnici napisati, kako preživljajo svoj prosti čas (kaj počnejo, s kom, kdaj, kje …), pri drugi iztočnici pa so opisovali prosti čas drugih članov svoje družine. Pri tretji iztočnici so učenci pisali o tem, ali je pomembno, da imamo prosti čas, in pojasnili, zakaj tako mislijo. V pojasnilu so navedli vsaj dva razloga. Za vsako iztočnico so morali napisati več stavkov. Učenci so tako morali napisati kratko besedilo o znani temi s konkretno vsebino z eno- ali večstavčnimi povedmi. Pri tem so morali ustrezno zapisovati črke angleške abecede in besede ter ustrezno uporabljati končna ločila in veliko začetnico. Pri pisanju so morali uporabljati osnovne standardne oblike besedila s pogosto rabljenim besediščem in ustreznimi slovničnimi strukturami ter pogostimi vezniškimi sredstvi.

V rdeče območje so se uvrstili vsi trije kriteriji: **vsebina**, **besedišče in pravopis** ter **slovnica**.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini so v zgornji desetini dosežkov, so uspešno rešili to postavko:

C) BESEDIŠČE

3. naloga: *A BOY FROM SCOTLAND*
V modro območje se je uvrstila **1. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so iz sobesedila razbrali, da gre za gradove, kjer so živeli kralji in kraljice, in pravilno zapisali besedo *castles*. Sprejemljiva je bila tudi beseda *chalets*.

SKLEP

Glede na porazdelitev dosežkov lahko sklepamo, da učenci z nižjimi dosežki najbolje obvladajo reševanje bralnih nalog (7 testnih postavk v zelenem območju in 5 v rumenem, nobena postavka se ni uvrstila v rdeče ali modro območje), kar je presenečenje, saj se je vsa leta do sedaj naloga povezovanja besed s sliko pokazala kot najmanj zahtevna. Ker nam trenutni način izvajanja nacionalnih preizkusov ne omogoča vključevanja sidrnih nalog, ne moremo ugotoviti vzroka za takšne rezultate. Možni razlogi so, da so testne postavke oziroma vnosna besedila lažji kot prejšnje leto oziroma da je letošnja generacija šestošolcev bolj uspešna pri bralnem razumevanju, kot je bila lanska. Hkrati pa je zanimivo, da smo že lani opazili boljše rezultate pri tej jezikovni spretnosti, saj so se tri postavke uvrstile v zeleno območje (leto prej nobena), sedem se jih je uvrstilo v rumeno (leto prej devet) in dve postavki v rdeče območje (predlani tri postavke). Že tri leta se nobena postavka bralnega razumevanja ni uvrstila v modro območje.

Nalogo povezovanja besed s sliko so letos učenci reševali manj uspešno, saj sta se dve postavki uvrstili v rdeče območje, preostale štiri pa so se uvrstile v rumeno območje. Celotna naloga se je lani uvrstila v zeleno območje. Ker smo v tem preizkusu tej nalogi dodali dva distraktorja, lahko sklepamo, da je bil morda to vzrok za manj uspešno reševanje kot lani, morda je vplivala tudi izbira preverjanih besed.

Pri slušnem razumevanju se je tudi letos večina postavk uvrstila v rumeno območje (sedem od dvanajstih, lani devet, predlani pet), tri so bile v zelenem območju (lani dve, predlani štiri), dve pa v rdečem območju (lani nobena, vendar je bila ena nad modrim območjem). Učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov, so bili torej tudi letos pri slušnem razumevanju uspešni. Nobena od testnih postavk pa ni bila dovolj zahtevna, da bi razločevala med najuspešnejšimi učenci pri slušnem razumevanju, kar se kaže v tem, da se nobena od testnih postavk ni uvrstila v modro območje. Obe slušni besedili sta bili posredovani tako, da so govorci jasno in razločno izgovarjali besede, prav tako je bila hitrost izgovarjave počasnejša od tega, kar bi pričakovali od govorcev v podobni naravni situaciji zunaj šolskega prostora. Tudi tematika je bila učencem v 6. razredu znana (situacije iz vsakdanjega življenja). Glede na teorije usvajanja tujega jezika se slušno razumevanje od vseh jezikovnih zmožnosti razvije prvo. Veseli nas, da so učenci pri tej jezikovni zmožnosti uspešni, saj to kaže, da pouk temelji na komunikacijskem pristopu in da se slušno razumevanje razvija vse od začetka šolanja.

Tudi letos, tako kot lani, so se vsi trije kriteriji preverjanja pisne zmožnosti uvrstili v rdeče območje (predlani so bili vsi trije v modrem območju). Glede na rezultate bi lahko sklepali, da so učenci reševali pisno nalogo podobno uspešno kot lanska generacija šestošolcev, vendar brez sidrnih nalog tega z gotovostjo ne moremo trditi. So si pa lahko učenci tudi letos pri prvi iztočnici vsebinsko pomagali s slikovno podporo.

Tako kot lani spada večina od 43 postavk v preizkusu v rumeno območje (22; lani 21); enajst jih je v zelenem območju (lani 12; predlani deset) in devet v rdečem (lani osem; predlani sedem), in tako kot lani je ena postavka v modrem območju (predlani pet), nobena pa ni nad modrim območjem (lani ena). V desno pomaknjena razporeditev dosežkov kaže na to, da je preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, še vedno premalo občutljiv za učence z najboljšimi dosežki, kar bi morali upoštevati tudi oblikovalci učnega načrta za angleščino v osnovni šoli. Še posebno zdaj, ko se vsi učenci obvezno začnejo učiti angleščino že v 1. razredu, bo treba raven zahtevnosti standardov v učnem načrtu ob koncu drugega obdobja zvišati na raven A2, ob koncu tretjega obdobja pa na raven B1, saj je cilj znanja tujega jezika v državah Evropske unije ob koncu obveznega izobraževanja B1. Temu priporočilu pa sledi tudi Slovenija.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.1.3: *Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*TWO SCHOOLS*	izbirni tip z enim ali več pravilnimi odgovori	intervju	šola, izobraževanje	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila – prepozna pomembna dejstva oz. podatke – prepozna časovno zaporedje dogodkov	1	1	rumeno	0,77	0,44
								2	1	zeleno	0,83	0,47
								3	1	rumeno	0,64	0,35
								4	1	rumeno	0,69	0,40
								5	1	rumeno	0,70	0,46
								6	1	rumeno	0,72	0,52
A	2	slušno razumevanje	*THE ZOOKEPER*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pripoved	poklici	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila – prepozna pomembna dejstva oz. podatke	1	1	zeleno	0,86	0,48
								2	1	rumeno	0,60	0,61
								3	1	zeleno	0,87	0,42
								4	1	rdeče	0,58	0,59
								5	1	rumeno	0,75	0,42
								6	1	rdeče	0,53	0,55
B	1	bralno razumevanje	*THE FOOLISH FISH*	kratki zaprti odgovori	zgodba	domišljijski svet	– razume dobesedno/ neposredno izražene ključne podrobnosti v besedilu – razume pomen besed oz. besednih zvez iz sobesedila	1	1	rumeno	0,64	0,71
								2	1	zeleno	0,81	0,63
								3	1	zeleno	0,80	0,64
								4	1	rumeno	0,65	0,75
								5	1	rumeno	0,72	0,69
								6	1	zeleno	0,78	0,64
B	2	bralno razumevanje	*GROWING UP IN FRANCE*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	prispevek	družina, dom država, kraj, prebivalci	– razume dobesedno/ neposredno izražene ključne podrobnosti v besedilu – razume pomen posameznih neznanih besed oz. besednih zvez iz sobesedila	1	1	zeleno	0,92	0,38
								2	1	zeleno	0,88	0,29
								3	1	zeleno	0,76	0,37
								4	1	rumeno	0,70	0,45
								5	1	zeleno	0,78	0,44
								6	1	rumeno	0,76	0,47

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	besedišče	*DAN'S DIARY*	dopolnjevanje z naborom	dnevniški zapis	prosti čas	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij	1	1	zeleno	0,80	0,58
								2	1	rumeno	0,61	0,64
								3	1	rumeno	0,69	0,69
								4	1	rumeno	0,60	0,65
								5	1	rumeno	0,68	0,68
C	2	besedišče	*BONFIRE NIGHT*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila	prazniki, navade in običaji	– ustvarja relevantne povezave med besednim in vidnim gradivom – razume pomen besed	1	1	rumeno	0,76	0,56
								2	1	rdeče	0,63	0,51
								3	1	rumeno	0,66	0,51
								4	1	rumeno	0,70	0,57
								5	1	rumeno	0,69	0,53
								6	1	rdeče	0,52	0,60
C	3	besedišče	*A BOY FROM SCOTLAND*	dopolnjevanje brez nabora	sestavek	država, kraj, prebivalci družina prosti čas	– uporablja preprosto in pogosto rabljeno besedišče – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila – ustrezno zapisuje znane besede	1	1	modro	0,37	0,50
								2	1	rdeče	0,47	0,65
								3	1	rumeno	0,63	0,64
								4	1	rumeno	0,68	0,49
								5	1	rdeče	0,51	0,56
D		pisno sporočanje	*FREE TIME*	krajši pisni sestavek	sporočilo	prosti čas	– piše kratka in preprosta besedila o znanih temah s konkretno vsebino – piše nize enostavčnih in večstavčnih povedi – ustrezno zapisuje črke angleške abecede in besede – dokaj ustrezno uporablja končna ločila – brez večjih pomanjkljivosti uporablja osnovne standardne oblike preprostih besedil – besedila vsebujejo preprosto in pogosto rabljeno besedišče, preproste slovnične strukture, preprosta in pogosta vezniška sredstva in druga osnovna sredstva medpovednega povezovanja	vsebina	4	rdeče	0,48	0,71
								besedišče	3	rdeče	0,47	0,74
								slovnica	3	rdeče	0,45	0,77

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preizkus znanja iz angleščine v 6. razredu je preverjal tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje ter poznavanje in rabo besedišča v sobesedilu in zunaj njega, torej povsem isto znanje in zmožnosti kot prejšnja leta. Govorne zmožnosti preizkus žal ni preverjal.

Podatki kažejo na najvišje dosežke pri preverjanju bralnega razumevanja (IT = 0,77; lani: 0,73; predlani: 0,69;), sledi slušno razumevanje (IT = 0,71; lani: 0,72; predlani: 0,64), nato preverjanje besedišča zunaj sobesedila in v njem (IT = 0,62; lani: 0,73; predlani ter leto prej: 0,71/0,69), nazadnje pa preverjanje pisnega sporočanja (IT = 0,47; lani: 0,54; predlani: 0,42). Lani so učenci dosegli najvišje rezultate pri preverjanju besedišča, sledilo je bralno razumevanje, nato slušno razumevanje in nazadnje, tako kot letos, pisno sporočanje. Glede na dosežke v prejšnjem šolskem letu lahko ugotovimo, da se je vrstni red posameznih zmožnosti in znanja deloma spremenil, vendar ne bistveno. Sicer so rezultati pri nalogah bralnega razumevanja letos boljši od rezultatov pri nalogah slušnega razumevanja, vendar je med njimi samo 6 odstotnih točk razlike (0,06). Največja razlika med lanskim in letošnjim preizkusom se je pokazala pri nalogah besedišča (11 odstotnih točk razlike), kar je verjetno posledica tega, da se je PK TJA zavestno odločila spremeniti težavnost posameznih postavk pri prvi nalogi preverjanja besedišča, pri kateri morajo učenci povezati besede s posameznimi slikami oz. deli slike. Naloga preverjanja besedišča zunaj sobesedila je več let zapored neustrezno razlikovala med znanjem učencev, saj so se pri tej nalogi indeksi večine postavk gibali nad 0,90. Vemo pa, da testne postavke z IT nad 0,80 slabo diferencirajo med uspešnimi in šibkimi učenci, torej nam ne pokažejo znanja oz. zmožnosti, ki jih učenci obvladajo na različnih uspešnostnih stopnjah. Med možnimi rešitvami je bila tudi odprava te naloge, vendar so učitelji na izobraževanjih odločno izrazili mnenje, da naj ta naloga ostane v preizkusu. Ker smo ugotovili tudi, da so bile v prejšnjih preizkusih posamezne preverjane besede na ravni znanja ob koncu prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja, smo se v tem preizkusu odločili preveriti besede, ki so pogosto rabljene glede na raven znanja angleščine ob koncu 6. razreda. Pokazalo se je, da se indeks težavnosti tokrat giblje med 0,60 in 0,80, kar je povsem ustrezno. S takšno izbiro besed menimo nadaljevati tudi v prihodnje.

Lahko smo zadovoljni, da so dosežki pri slušnem razumevanju tudi letos visoki, saj to potrjuje, da poteka učenje angleščine kot tujega jezika najprej na področju poslušanja in slušnega razumevanja. Vsa leta, ko ni bilo tako, je PK za angleščino poudarjala, da je vsem učencem treba zagotoviti ustrezno velik in razumljiv slušni vnos tako pri pouku kot zunaj šole. Ker se kažejo razmeroma visoki dosežki pri slušnem razumevanju že tretje leto zapored, lahko sklepamo, da so imeli tudi šestošolci v letu 2023/2024 ustrezno količino izpostavljenosti kakovostnim slušnim besedilom (pri pouku oz. zunaj njega). Ker so bili to tudi učenci, ki so se v 3. razredu v velikem delu šolskega leta šolali na daljavo, je bila verjetno izpostavljenost slušnim in slušno-vidnim vnosom večja, kot je to običajno med poukom. To kaže ohranjati tudi med običajnim poukom v šoli. Pomembno je tudi poudariti, da je tehnologija pri izboljševanju slušne zmožnosti v angleščini kot tujem jeziku lahko zelo koristna in včasih tudi neobhodno potrebna, zato je treba o tem govoriti tudi s starši učencev, da jim znajo tudi doma ponuditi ustrezne slušne in slušno/vidne vsebine.

Dosežki pri nalogah bralnega razumevanja se že dve leti zapored višji (IT = 0,77; lani: 0,73). Predvsem so višji od tistih, ki smo jih izmerili v letih 2016/17 in 2017/18, ko je indeks težavnosti znašal od 0,50 do 0,55, ter za 4 odstotne točke višji od lanskega leta.

Znanje in rabo besedišča smo preverjali s tremi nalogami. Pri 1. nalogi, ki je imela IT 0,68 (lani: 0,72), so morali učenci vstaviti ustrezno besedo iz nabora, ki je ustrezala vrzeli v povezanem besedilu. Pri tem so bile tri besede odveč in so delovale kot distraktorji. Besed ni bilo treba prepisovati v vrzeli, ampak je bilo treba zapisati ustrezno črko, ki je označevala besedo, s čimer se je preprečilo hkratno preverjanje pravopisa. Pri 2. nalogi, pri kateri so morali učenci povezati besede in iztočnice na sliki, je IT znašal 0,66 (lani: 0,92; predlani: 0,80), v letih prej pa se je gibal med 0,75 in 0,79. Že lani je PK TJA zapisala, da bi bilo treba to nalogo nadomestiti z nalogo preverjanja besedišča v sobesedilu oz. jo otežiti, kar se je tudi zgodilo. Tretja naloga, naloga dopolnjevanja besedila brez nabora, se je tudi tokrat, kot že več let zapored, izkazala kot najzahtevnejša (IT = 0,53; lani: 0,56; predlani: 0,73) in je bila tokrat za 13 (lani 36) odstotnih točk težja od naloge preverjanja besedišča zunaj sobesedila (IT= 0,66; lani: 0,92) in za 2 odstotni točki (lani za 16 odstotnih točk težja) lažja od naloge dopolnjevanja besedila z naborom (IT = 0,68; lani: 0,72), kar kaže na učinkovito in ustrezno oblikovanje naloge preverjanja besedišča zunaj sobesedila (glej zgoraj).

Dosežek pri pisni zmožnosti je nižji za 7 točk (lani višji za 12 točk od predhodnega leta; IT = 0,47; lani: 0,54; predlani: 0,42), kar verjetno ne kaže na dolgotrajnejše izboljšanje usvojene pisne zmožnosti učencev, čeprav smo lani zaznali veliko izboljšanje. Skupni IT naloge pisne zmožnosti se je spet znižal pod 0,50.

Pri vseh jezikovnih zmožnostih (poslušanju, branju in pisanju), prav tako pa tudi pri rabi jezika znaša indeks diskriminativnosti celotnih nalog od 0,69 do 0,84 (lani: od 0,54 do 0,82; predlani: 0,62–0,85; pred tremi leti: 0,66–0,82). Ugotavljamo, da je indeks diskriminativnosti iz leta v leto višji. Pri posameznih postavkah najnižji indeks diskriminativnosti letos beležimo pri tretji postavki 1. slušne naloge (0,35). Tak indeks diskriminativnosti sicer kaže, da ta postavka še vedno dobro ločuje med manj uspešnimi in bolj uspešnimi učenci.

Sledi podrobna razlaga dosežkov posameznih testnih postavk pri določeni jezikovni zmožnosti oz. znanju. Učenci so letos pri 1. nalogi slušnega razumevanja (naloga izbirnega tipa z dvema možnostma in enim pravilnim odgovorom) dosegli 0,72 odstotne točke, kar je zelo podoben rezultat kot lani in predlani (lani: 0,70; predlani: 0,72). Pri 2. slušni nalogi (naloga izbirnega tipa s tremi možnostmi in enim pravilnim odgovorom) so učenci dosegli za eno odstotno točko višji dosežek kot lani in za tri odstotne točke nižji rezultat kot pred dvema letoma (IT = 0,71; lani: 0,70; predlani: 0,74).

Najbolje rešena postavka pri slušnem razumevanju, pri obeh nalogah, je bila tretja postavka 2. naloge (IT = 0,87). Učenci so morali razumeti, na katere živali pazi Tinin oče v živalskem vrtu. V slušnem besedilu so učenci slišali: *There are 20,000 animals in the zoo but my dad only takes care of tigers and lions.* ... V testni postavki so bili na voljo trije odgovori*: a) girrafes, b) zebras in c) wild cats*. Tisti učenci, ki so postavko pravilno rešili, so razumeli, da *tigers* in *lions* sodijo med velike zveri. Kot je videti iz dosežkov, so skorajda vsi učenci razumeli to podrobno informacijo, kar pomeni, da to postavko lahko uvrstimo med minimalne standarde, ki jih morajo učenci doseči ob koncu drugega obdobja osnovne šole pri angleščini.

Med najteže rešljive postavke se je uvrstila šesta postavka 2. naloge (IT = 0,53), pri kateri so morali učenci ugotoviti, kaj prejme enodnevni čuvaj za nagrado. Odgovor je zahteval natančno poslušanje in ugotovitev, da gre za obrok. Odgovor je bil pravilen, če je učenec obkrožil odgovor b, ki se je glasil *a meal*.

Slušno besedilo, ki je bilo lahko v pomoč učencem pri reševanju te postavke, se je glasilo: … *Of course, you don't get any money for this, but it's a great experience. My dad likes to lead Keepers of a Day round the zoo. At the end of the day, he invites them to the zoo café where they get lunch. They can also buy* ....

Iz zgornjega besedila je jasno razvidno, da povabi Tinin oče enodnevne čuvaje na kosilo, ne prejemejo pa nobenega denarja, prav tako si morajo sami kupiti vstopnico za živalski vrt. Verjetno je bila ta postavka med najtežjimi zato, ker so učenci morda preslišali glagol *buy* pred tickets in morda tudi del besedila ... *you don't get any money for this* ....

Pri bralnem razumevanju so učenci dosegli v povprečju pri obeh bralnih nalogah 77 % (lani: 73 %; predlani: 64 %), kar je za 4 odstotne točke višji dosežek kakor lani oz. bistveno višji kot tisti pred dvema letoma, medtem ko so pred tremi leti učenci dosegli podoben rezultat (IT = 77,5). Med 1. in 2. nalogo je razlika 7 odstotnih točk, kar je za tri točke več kot lani.

Najbolje rešena je bila prva postavka 2. naloge (IT = 0,92), pri kateri so morali učenci ugotoviti, ali trditev *Olivia has a pet.* drži, je narobe ali podatka ni v besedilu. V besedilu so učenci lahko prebrali: ... *I am an only child and I have a puppy. Her name is Dobby because she has big ears like the elf called Dobby in Harry Potter.* ... Glede na zelo visok indeks težavnosti in razmeroma nizek indeks diskriminativnosti (ID = 0,38) lahko sklepamo, da je bila ta postavka na ravni minimalnih standardov in da ne ločuje najbolje med bolj in manj uspešnimi učenci. Tudi lani so bili rezultati najbolje rešene postavke pri bralnem razumevanju skorajda enaki.

Najzahtevnejša postavka bralnega razumevanja je bila prva postavka 1. naloge (IT 0,64), pri kateri so morali učenci napisati kratki odgovor na vprašanje: *What is the crocodile like?* Odgovor je bil pravilen, če je učenec zapisal *(very) kind* ali *nice* ali *friendly*. ... Pravilen odgovor so učenci lahko poiskali v naslednjem delu besedila: *In this river, there also lives a crocodile. He is very kind. When he sees how the fish behave, he tells them, "It is not good for you to think you are better than anyone else."* Zakaj se je ta postavka izkazala kot najtežja, je težko ugotoviti, sklepamo pa lahko, da učenci vprašanja niso razumeli. Vprašanje *What is someone like?* sprašuje po značaju in lastnostih osebe, in ne po videzu, učenci pa ga pogosto zamenjujejo z vprašanjem *What does someone look like?*.

Pri nalogah rabe besedišča je bilo letos malo drugače kot druga leta, saj naloga povezovanja slik in besed zunaj sobesedila ni bila najlažja. Kot najlažja se je pokazala prva naloga preverjanja besedišča z naborom in tremi distraktorji (IT = 0,68; lani: 0,72; predlani: 0,61), medtem ko je bila naloga povezovanja slik z besedami zunaj sobesedila s štirimi distraktorji za dve odstotni točki težja (IT = 0,66; lani: 0,92; predlani: 0,80). Med nalogama je sicer zelo majhna razlika dveh odstotnih točk. Velika pa je razlika v primerjavi z lanskim preizkusom, saj je bil IT naloge povezovanja slik in besed zunaj sobesedila 92 odstotnih točk, letos pa 66 odstotnih točk, kar je 26 odstotnih točk razlike. Ker so bile postavke pri nalogi povezovanja slik in besed zunaj sobesedila letos prilagojene pogostemu besedišču učencev ob koncu 6. razreda, dodan je bil tudi še en distraktor, je celotna naloga veliko bolj natančno ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci.

Kot najtežja naloga se je tudi tokrat pokazala naloga vstavljanja brez nabora, v kateri so morali učenci besede tudi pravilno napisati (IT = 0,53; lani: 0,56; predlani: 0,73).

Pri nalogi povezovanja slik in besed zunaj sobesedila je bila najlažja prva postavka (IT = 0,76; lani: 0,96; predlani: 0,89). Učenci so morali povezati besedo *roof* in sliko strehe. Več kot dve tretjini učencev, ki so reševali preizkus znanja, sta to postavko rešili pravilno. Kot najtežja pa se je izkazala šesta postavka (IT = 0,52; lani: 0,82). Učenci so morali povezati besedo *broom* in sliko metle. Kot je razvidno iz rezultata, je le dobra polovica učencev to postavko rešila pravilno. Pri nalogi vstavljanja z naborom je bila najtežja četrta (IT = 0,60) in najlažja (IT = 0,80) prva postavka. Pri četrti postavki so morali učenci vstaviti besedo *parents*, kot distraktor smo uporabili besedo *classmates*. Učenci so lahko poiskali odgovor v naslednjem delu besedila (pred četrto postavko in za njo): ... *I think that camps are great because there are no (4) ____ , only friends. We sleep in tents, which is fun. We also sing around the camp fire. BUT!!! There are still teachers.* ...

Glede na rezultat lahko sklepamo, da tri petine učencev razumejo povedi pred vrzeljo in za njo in hkrati besedo *parents*, ki pa je seveda beseda, ki sodi na začetno raven učenja angleščine.

Za pravilno rešitev prve postavke so morali učenci razumeti naslednji del besedila:

I need:

- a mobile phone (I can't live without it)
- sweets (loads of them)
- (1) ____ (I want to look cool!)

Pri tej postavki je bilo uspešnih kar 80 % učencev, kar pomeni, da so iz nabora znali izbrati besedo *sunglasses*, ki je tudi edina pomensko sodila v vrzel.

Pri nalogi vstavljanja brez nabora, v kateri so morali učenci besede tudi pravilno napisati, je bila najtežja prva (IT = 0,37; lani: 0,39) in najlažja (IT = 0,68; lani: 0,66) četrta postavka. Prva postavka je zahtevala, da učenec razume sobesedilo, in sicer … *My hometown is called Perth. It has a beautiful countryside. There are some nice, old (1) c_ _ _ _ _ s where kings and queens lived.* Učenec je lahko ugotovil, da gre za besedo *castle* predvsem iz odvisnika, ki sledi besedi *castle* – kjer so živeli kralji in kraljice. Seveda mu je lahko pomagalo tudi predhodno besedilo, in sicer pridevnika *nice* in predvsem *old* sta bila lahko v veliko pomoč, saj so gradovi običajno stare stavbe. Pomembno je poudariti, da je tisti učenec, ki je besedo pravilno ugotovil, a je ni znal zapisati, prejel nič točk, saj naloga poleg ugotavljanja ustrezne besede zahteva tudi pravilen zapis. Veliko bolj uspešni so bili učenci pri četrti postavki, pri kateri so morali v sobesedilu ugotoviti, da manjka beseda *Saturdays*, ki je bila edina pravilna rešitev. Skoraj 70 % učencev dobro pozna dneve tedna in jih zna tudi pravilno napisati. Učencem je pri tem, da so pravilno ugotovili besedo *Saturdays*, verjetno pomagalo sobesedilo pred vrzeljo: *I watch football at the weekends, usually on* ***(4) S_ _ _ _ _ _ _ s*** *and Sundays.* ...

Kot najtežja testna postavka se je pri pisnem sporočanju tudi tokrat uvrstil kriterij slovnica (IT = 0,45; lani: 0,49; predlani: 0,40), kar je za 4 odstotne točke nižji dosežek kot lani oz. 5 odstotnih točk višji dosežek kot predlani. Kriterij vsebine ima tokrat IT 0,48 (lani: 0,59; predlani: 0,44), kar je precej nižji rezultat kot lani (za 11 odstotnih točk). Pri besedišču/pravopisu so dosežki nižji kot lani (IT = 0,47; lani: 0,53; predlani: 0,41), kar je za 6 odstotnih točk nižje kot lani in za 6 odstotnih točk bolje kot leto prej.

Pri pisnem sporočanju se je indeks težavnosti vsebine znižal z 0,59 na 0,48, ni pa še dosegel res nizkega povprečnega rezultata iz predlani (0,44). Tudi tokrat je bila izbrana tema del učnega načrta za angleščino za osnovno šolo (sestavek o preživljanju prostega časa). Lani je bila tema opis dejavnosti družin ob koncu tedna. Čeprav je bila tema zelo konkretna in je del vseh predpisanih učbenikov, je povprečen rezultat še vedno pod 50 odstotnimi točkami. Čeprav smo lani v poročilu zapisali, da učencem bolj ležijo konkretne vsebine (opis dneva, konec tedna) kot pa domišljijske oz. takšne, pri katerih morajo uporabiti veliko lastne ustvarjalnosti (opis sanjske dežele), te ugotovitve z rezultati pisne naloge v tem preizkusu ne moremo podpreti.

Dosežek pri nalogi kot celoti je nižji za 7 odstotnih točk od lani (IT = 0,47; lani: 0,54; predlani: 0,42) in višji za 5 odstotnih točk od predlani, kar verjetno še ne kaže na trend izboljšane pisne zmožnosti učencev v letošnjem letu. Še vedno je treba opozoriti, da je npr. 6824 ali 33,6 % (lani: 5079 ali 24,8 %) učencev prejelo 0 točk pri enem izmed dveh kriterijev – besedišče ali slovnica, kar pomeni, da so se naloge sicer lotili, vendar so bili pri enem izmed teh dveh kriterijev poponoma neuspešni. Še vedno opažamo tudi, da se precej učencev naloge sploh ne loti. Takšnih je bilo letos 1436 (lani: 1227 učencev/6 %) ali približno 7,1 % učencev.

Sklepne ugotovitve

Letos je povprečni dosežek celotnega preizkusa še vedno visok (IT = 0,65; lani: 0,69), vendar nižji kot lansko leto, in sicer za 4 odstotne točke, in za 2 odstotni točki nižji kot predlani, vendar tudi letos ugotavljamo, da je od 20.290 (lani: 20.445) učencev še vedno 29 % (lani: 23 %; predlani: 30,61) takšnih, ki v celotnem preizkusu niso dosegli polovice točk (25) oz. 50 %. Glede na prejšnje leto se je delež teh učencev povečal za 6 % (lani zmanjšal za dobrih 7 %). Ker gre za 6. razred, ko se jezikovne zmožnosti še lahko izboljšajo pred dokončnim zaključkom osnovne šole in s tem obveznega izobraževanja, šolam priporočamo, da s temi učenci opravijo poglobljeno analizo in jim ponudijo ustrezno dodatno pomoč pri učenju angleščine.

udi letos statistični podatki kažejo, da ima nacionalni preizkus iz angleščine v 6. razredu vse lastnosti zanesljivega instrumenta (visok indeks zanesljivosti, izredno visoki indeksi diskriminativnosti, visoko ujemanje z referenčnim ocenjevanjem pri odgovorih objektivnega tipa itn.). Prav tako lahko ugotovimo, da je tudi veljaven, saj glede na teorijo usvajanja (tujih) jezikov in strukturo konstrukta sporazumevalne zmožnosti preverja obe receptivni zmožnosti, rabo besedišča, rabo slovnice pri pisnih izdelkih in pisno zmožnost. Na žalost pa že več let ugotavljamo, da preizkus ne vključuje govorne zmožnosti, zato moramo biti pri interpretaciji učenčeve jezikovne zmožnosti v angleščini še posebno pozorni. Učenci so lahko namreč govorno zelo uspešni, manj uspešni pa so bralno in pisno oz. obrnjeno, zato pri oblikovanju »angleškega« profila učenca govorne zmožnosti nikakor ne smemo izpustiti. Da govorna zmožnost ne bi bila zapostavljena, je pomembno, da jo učitelji pri pouku čim bolj razvijajo ter jo temu ustrezno tudi preverjajo in ocenjujejo. PK TJA upa, da nacionalni preizkusi znanja dolgoročno ne bodo imeli negativnega povratnega učinka na poučevanje angleščine. V prihodnosti upamo na vključevanje podpore IKT pri preverjanju jezikovnega znanja, s čimer bi lahko omogočili tudi preverjanje govorne zmožnosti, zato tudi s tem pozivamo ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, da začne s ciljnimi projekti preverjati povratni učinek nepreverjanja govorne zmožnosti na pouk ter iskati rešitve za vključevanje govorne zmožnosti v nacionalno preverjanje znanja iz angleščine.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

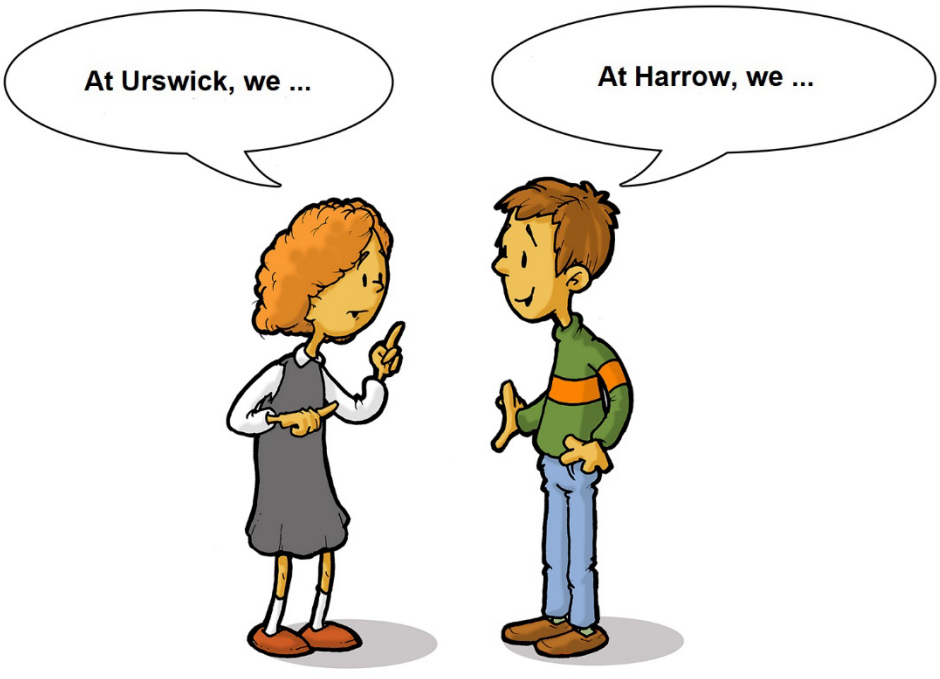
1. naloga

Poslušaj besedilo o dveh šolah v Veliki Britaniji. V razpredelnici s kljukico označi, za katero šolo velja posamezna trditev. Posamezne trditve lahko veljajo tudi za OBE šoli. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

TWO SCHOOLS

		Harrow	Urswick
0.	The school has more than 200 students.	✓	✓
1.	Students wear grey trousers as part of their uniform.		
2.	Students play rugby at school.		
3.	Students have classes at the weekend.		
4.	Students eat breakfast with their teachers.		
5.	Students do homework at home.		
6.	Students must go to bed at the same time every day.		

(6 točk)

2. naloga

Poslušaj Tinino pripoved o njenem očetu, ki je oskrbnik v živalskem vrtu. Dopolni povedi tako, da obkrožiš črko pred najustreznejšim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE ZOOKEEPER

0. Tina can go to the zoo ___.

A only at the weekends (B) every day C just during holidays

1. Tina's dad ___ to the zoo.

A drives B takes the underground C walks

2. Tina's dad says that work in the office is ___.

A fun B difficult C boring

3. Tina's dad looks after ___.

A giraffes B zebras C big cats

4. Tina's dad makes sure that the cages are ___.

A clean B open C smelly

5. During winter, some big cats go out and play ___.

A with the zookeeper B in the snow C with toys

6. *A Keeper for a Day* gets ___.

A tickets B a meal C money

(6 točk)

(Vir slike: https://www.zsl.org/experiences/keeper-for-a-day. Pridobljeno: 29. 3. 2021.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi zgodbo o nespametnih ribah in KRATKO odgovori na vprašanja. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE FOOLISH FISH

In a land far, far away, there is a wide river with many fish. They are rude and unfriendly. They think they are more important than the other river animals. So, they never listen to anyone.

In this river, there also lives a crocodile. He is very kind. When he sees how the fish behave, he tells them, “It is not good for you to think you are better than anyone else.” But the naughty fish don't listen to him.

0. **Who** do the fish listen to?

Nobody.

1. **What** is the crocodile **like**?

_____

One sunny afternoon, the crocodile is sleeping beside a big rock near the river. Two fishermen come and stop there to take a rest. They laugh and talk loudly. The crocodile opens his eyes but doesn’t move. He only listens carefully.

The two fishermen don’t notice the crocodile because he is behind the rock. But, they can see the fish. “Look! This area is full of fish. Let’s come here tomorrow with our fishing net," says one of them.

2. **Who** wakes up the crocodile?

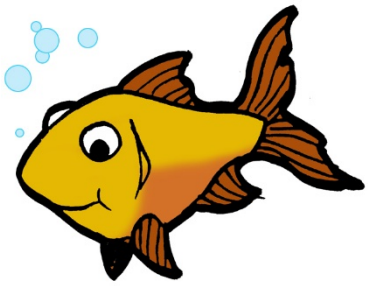
_____

3. **Why** can’t the fishermen see the crocodile?

_____

When the fishermen go away, the crocodile slowly slips into the river and goes straight to the fish. “Listen! You are in danger! You have to go away! Two fishermen are coming with their net to catch you,” says the crocodile. But the fish just laugh and say, “Nobody can catch us. Those two are not going to catch us either. Do not worry about us, Mr. Crocodile.”

The next morning, the fishermen return and throw their net in the river. The net is big and strong. Very soon all the fish end up in the net. They can’t escape. The fishermen take the foolish fish to the market and sell them for ten gold coins.

4. **What** do the fish do after the crocodile warns them?

_____

5. **When** do the fishermen come back?

_____

6. **How much** money do the fishermen get for the fish?

_____

(Prirejeno po: http://www.english-for-students.com/The-Foolish-Fish.html. Pridobljeno: 20. 3. 2019.)

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo o odraščanju v Franciji. V razpredelnici s kljukico označi, ali so trditve pravilne ali napačne ali pa podatka ni v besedilu. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

GROWING UP IN FRANCE

Hello! My name is Olivia and I am 11 years old. I am pleased to tell you about my city and my family. My dad is a dentist and my mum is a teacher. I am an only child and I have a puppy. Her name is Dobby because she has big ears like the elf called Dobby in Harry Potter. My family is great because they understand me. They always help me. I am also very lucky to have fantastic grandparents. They have a dog called Bahia.

I live in Paris, the capital of France. Our flat is very comfortable. There are two bedrooms and a large living room. My room is small, but there is enough room for my bed, a small desk, bookshelves, and a wardrobe. I have a lot of stuffed animals on my bed.

At the end of my street, you can see the Eiffel Tower. Not far from my home is one of the largest parks in Paris. There are benches, slides and swings. It's nice to go there, especially in the summer when you can sit in the shade and listen to the birds.

My school is close to my home. On the way to school there is a grocery store where I buy candies. I have school four days a week from 8.30 a.m. to 4.30 p.m. I am lucky to have a principal who laughs a lot and a teacher who is very good. I am the best in my class. I have a lot of friends. I help them with their schoolwork.

France is a multicultural country. Some of my schoolmates come from Africa, Asia and even from North America. During breaks students speak to each other in French, English, Chinese and Arabic. It doesn't matter where they come from; we all get along very well.

(Prirejeno po: *Faces*, 2010.)

		PRAV	NAROBE	NI V BESEDILU
0.	Olivia has one brother and one sister.		✓	
1.	Olivia has a pet.			
2.	Olivia's room is as big as the living room.			
3.	Olivia goes to the park every day.			
4.	Olivia buys sweets on her way to school.			
5.	Olivia is an excellent student.			
6.	You can hear different languages at Olivia's school.			

(6 točk)

C) BESEDIŠČE

1. naloga

Dopolni dnevnik z besedami iz okvirčkov. Na vsako črtico v besedilu vpiši črko (A–I) najustreznejše besede. Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

DAN'S DIARY

A brave **B** classmates **C** food **D** lazy **E** long

F parents ~~**G**~~ seaside **H** short **I** sunglasses

MONDAY

All the pupils in Grade 6, especially me, are excited about going camping. We are going to the **(0)** ***G*** . Yeah!

Mum says that I have to take:

– my anorak (Yuk!)
– a cap (a good idea!)
– umbrella (but it's summer!)

I need:

– a mobile phone (I can't live without it)
– sweets (loads of them)
– **(1)** ___ (I want to look cool!)

TUESDAY

Hurray! We are finally here! No mum and dad!

My **(2)** ___ and I are at the beach. The sun is shining and it's very hot. We all have sun cream. We do not want to get burnt. Oh, time for a swim…

WEDNESDAY

AAAAAAAAAGH!

A very big spider is in my tent. I'm so afraid of them.

My friend Jane isn't scared of spiders. She takes the spider to her tent. She decides to keep it.

I think she is very **(3)** ___.

THURSDAY

Our last day here!

I think that camps are great because there are no **(4)** ___, only friends. We sleep in tents, which is fun. We also sing around the camp fire.

BUT!!!

There are still teachers. We can't go to bed late.

And the school camps are too **(5)** ___ (only three days). I really want to stay another day.

(5 točk)

(Vir slike: https://www.clipartmax.com/so/. Pridobljeno: 12. 3. 2021.)

2. naloga

Oglej si sliko in preberi besede v okvirčkih pod njo. Poišči besede za stvari, ki so označene na sliki (1–6). Črke izbranih besed (A–K) vpiši v spodnjo razpredelnico. Štiri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

BONFIRE NIGHT

A bench **B** broom **C** bucket **D** bush **E** chimney

F fence **G** forest ~~**H** jacket~~ **I** roof **J** torch **K** wood

0.
H

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

3. naloga

Dopolni besedilo z besedami, ki se začenjajo z danimi črkami. Vsaka črtica predstavlja ENO ČRKO. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

A BOY FROM SCOTLAND

I'm Craig and I'm 13. I'm from Scotland. My **(0)** ***h o m e t o w n*** is called Perth. It has a beautiful countryside. There are some nice, old **(1) c** __ __ __ __ __ **s** where kings and queens lived.

There are four **(2) m** __ __ __ __ __ **s** in my family: my mum Phillipa, my dad Bruce, my brother Douglas and me, of course. My brother is 15. We've got a dog. Her name is Nomi.

I love **(3) m** __ __ __ __. At the moment, my favourite band is *My Chemical Romance*, and my favourite singer is Ed Sheeran. I also like playing rugby and cricket with my friends Jamie and Ali.

I watch football at the weekends, usually on **(4) S** __ __ __ __ __ __ __ **s** and Sundays. My favourite football team is Glasgow Rangers. I like films – *Pirates of the Caribbean* and *Hot Fuzz* are great.

Scotland is famous for its food, like porridge and shortbread biscuits. We usually eat porridge for **(5) b** __ __ __ __ __ __ __ __. My favourite food is chicken Caesar salad, but it isn't Scottish.

(Prirejeno po: *Click*, nov./dec. 2007.)

(5 točk)

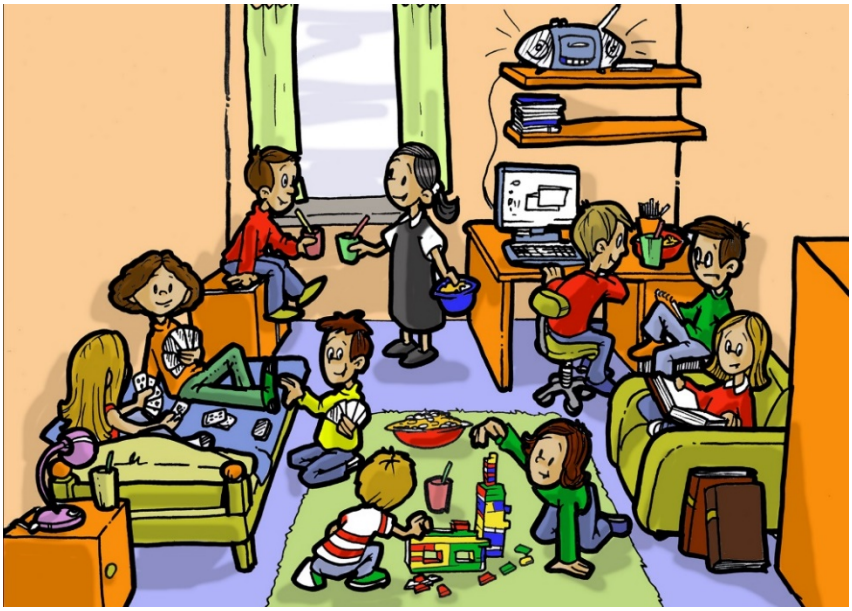
D) PISNO SPOROČANJE

Prijatelju/prijateljici, s katerim/katero sodeluješ v mednarodnem projektu na daljavo, napiši sporočilo o svojem prostem času.

V sporočilu napiši:

- kako ti preživljaš prosti čas (kaj počneš, s kom, kdaj, kje ...),
- kako svoj prosti čas preživljajo drugi člani tvoje družine,
- ali je pomembno, da imamo prosti čas, in pojasni, **zakaj** (navedi vsaj dva razloga).

Za vsako iztočnico napiši več stavkov.
Sliki sta ti lahko v pomoč.

Dear friend

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče in pravopis:	*3 točke*
Slovnica:	*3 točke*

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za NPZ iz angleščine v 9. razredu so *Učni načrt za angleščino* in *Skupni evropski jezikovni okvir* ter tudi najnovejši dokument *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11 do 15 let* (angl. Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11 – 15 Years). Preizkus preverja opisnike na ravneh A2 in B1. Raven A2 je vmesna raven (angl. *Waystage*), B1 pa je raven sporazumevalnega praga (angl. *Threshold Level*). Za prvo raven je značilno, da uporabnik razume povedi in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja. Zmožen je sporazumevanja pri preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi besedami zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter zadovoljiti svoje trenutne potrebe. Za uporabnika ravni B1 pa je značilno, da pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razume glavne točke, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje v šoli, prostem času itn. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte. Pri sestavi preizkusa znanja iz angleščine PK TJA upošteva tudi sodobna dognanja na področju raziskav učenja, poučevanja in preverjanja/ocenjevanja tujejezikovnega znanja mladostnikov. Eklektičen pristop poučevanja tujih jezikov zahteva ustrezen pristop tudi pri ocenjevanju znanja, zato je treba preverjanje posameznih jezikovnih zmožnosti oz. sporazumevalne zmožnosti kot celote zastaviti tako, da so testne naloge čim bolj avtentične, blizu dejanskemu življenju, zanimive in uporabne za učence, hkrati pa oblikovane tako, da jih je mogoče izvesti na po številu veliki populaciji na isti dan ob istem času. Že nekaj let opozarjamo na uvedbo tako imenovanega računalniško prilagojenega jezikovnega testiranja (angl. *Computer adaptive language testing* ali *CALT*), saj bi se takšno testiranje prilagajalo stopnji znanja učenca. To nadalje pomeni, da šibki učenci po eni strani rešujejo naloge do tiste stopnje, ki jo še obvladajo, po drugi strani pa se učencem z visoko ravnjo angleščine ponudijo naloge, ki so lahko tudi visoko nad zahtevano ravnjo, ki jo določa učni načrt. Tako učenci ne izgubijo motivacije za reševanje preizkusa. S tako oblikovanimi preizkusi znanja bi lahko tudi longitudinalno empirično spremljali znanje in zmožnosti generacij, kar trenutno ni mogoče, saj morajo biti vse naloge javno objavljene. Vse več mednarodnih in tudi nacionalnih preverjanj znanja je od papirnega načina ocenjevanja znanja prešlo na elektronski način. Tudi program mednarodne primerjave dosežkov učencev (angl. *Programme for International Student Assessment*) ali na kratko PISA, ki meri bralno, matematično in naravoslovno pismenost, načrtuje za cikel PISA 2025 vključitev neobveznega preverjanja znanja tujih jezikov, ki bo na voljo vsak drugi cikel, da bo tako mogoče analizirati trende. Ocenjevanje bo zagotovilo oblikovalcem politik in izobraževalcem primerljive dosežke o znanju tujih jezikov njihovih učencev ter jim omogočilo vpogled v najboljše prakse in politike poučevanja in učenja tujega jezika. Prvi cikel se bo začel s preverjanjem znanja angleščine in bo osredotočen na tri spretnosti: branje, govorjenje in poslušanje. V prihodnjih ciklih se obseg lahko postopoma razširi. Zato predlaga PK za angleščino MVI in Ricu, da se v tem letu (2025) zagotovi možnost ugotavljanja primerjave dosežkov učencev pri angleščini na NPZ in v okviru raziskave PISA. Na to smo opozorili tudi v lanskem in predlanskem poročilu.

Kot že več let se je tudi v letošnjem šolskem letu zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, s čimer se zmanjšuje veljavnost sedanjega preizkusa v 9. razredu. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 9. razreda osnovne šole je zato nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost oz. znanje in tako še posebej poudarimo, da končni dosežek, dosežen pri preizkusu znanja, ne vključuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Priporočamo, da se s tem seznanijo vsi učenci in njihovi starši. Sporazumevalne zmožnosti namreč ne moremo preveriti v celoti, če ne preverimo tudi govorne spretnosti.

V šolskem letu 2023/2024 je preizkus obsegal naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- dopolnjevanja brez nabora,
- dopolnjevanja s preoblikovanjem,
- odprtega tipa (pisanje krajšega vodenega sestavka).

Učenci v preizkusu niso bili izpostavljeni nobenemu novemu tipu naloge. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so rešili vsaj en do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje tipa naloge in procesa reševanja ne bi smelo bistveno vplivati na dosežke učencev.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

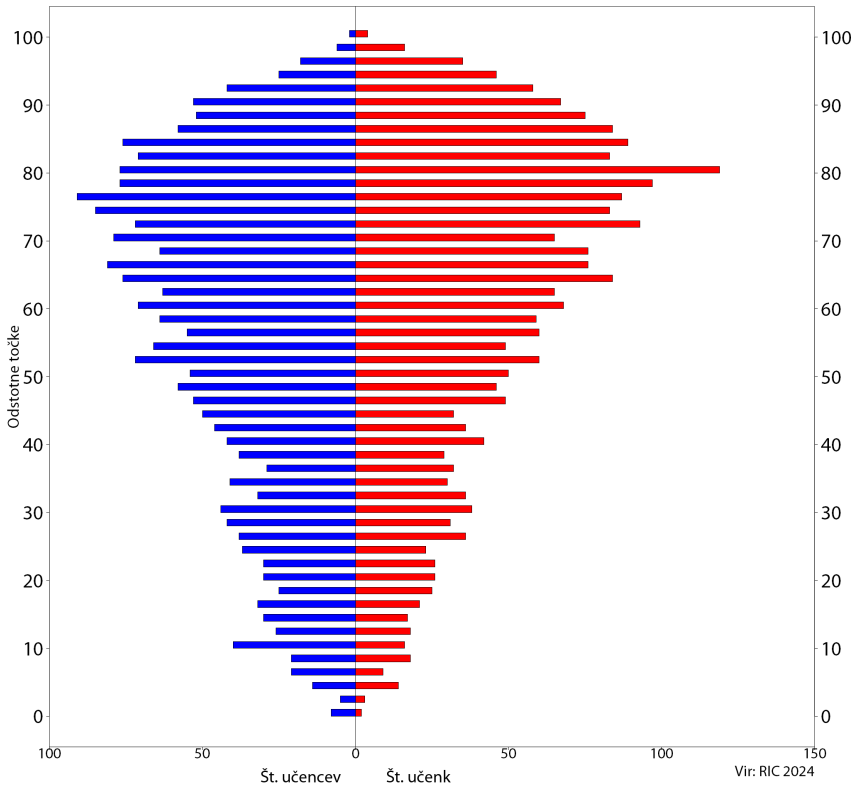
Preglednica 4.2.4.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	4.785
Število postavk	41
Možne točke	50
Povprečno št. točk	29,63
Povprečno št. odstotnih točk	59,26
Standardni odklon odstotnih točk	23,77
Indeks težavnosti	0,59
Indeks zanesljivosti	0,93

Število kandidatov, ki so opravljali preizkus, se od leta 2018/2019, zvišuje. Letos je preizkus pisalo 4.785 učencev, kar je 67 več kot lani. Povprečno število odstotnih točk je 59,26 (lani: 58,89, predlani: 57,36; 2021: 63,66; 2019: 55,6; 2018: 59,77 in 2017: 61,67). Standardni odklon je bil 23,77 (lani 24,28) in je že več let približno enak (giblje se med 23,20 in 25,90), kar kaže na to, da so razlike pri dosežkih še vedno velike in s tem tudi razlike v znanju angleščine. Indeks zanesljivosti je visok (0,93) in skoraj tak kot prejšnja leta, kar ponovno nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, kar je bil tudi cilj preizkusa. S tem podatkom smo lahko zelo zadovoljni.

Krivulja dosežkov je še vedno pomaknjena v desno in ni zaznati ustrezne razpršenosti vrednosti okrog aritmetične sredine. Samo preizkus, ki se čim bolj približa normalni porazdelitvi, tudi učinkovito ločuje med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci ter pokaže na njihova močna in šibka področja v znanju ter zmožnostih.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred*

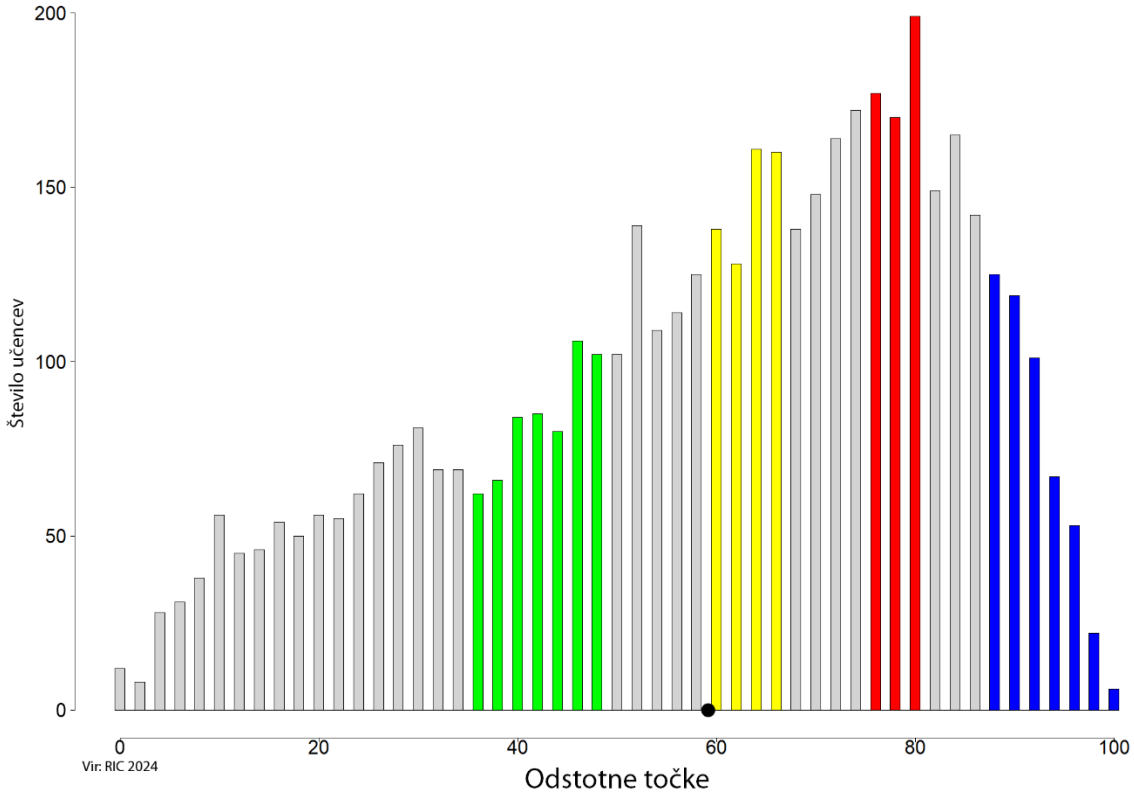
Tako kot od začetka NPZ iz angleščine tudi letošnja analiza dosežkov po spolu kaže, da med deklicami in dečki ni velikih razlik. To je izjemno spodbudno, saj je preizkus očitno zastavljen tako, da imata oba spola enake možnosti pokazati tujejezikovno znanje in zmožnosti. PK TJA se namreč prav od začetka močno trudi, da vključuje tematike, ki so zanimive za oba spola, da tako noben spol ne bi bil v prednosti oz. v deprivilegiranem položaju. Videti pa je tudi, da je predmet oz. angleščina kot tuji jezik približno enako priljubljen pri obeh spolih.

Preglednica 4.2.4.2.2: *Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	61,72	22,95	1356	28
Gorenjska regija	60,57	22,54	504	9
Zasavska regija	59,71	22,60	132	3
Podravska regija	59,19	23,78	708	24
Savinjska regija	58,65	23,77	582	14
Koroška regija	58,61	24,25	181	6
Obalno-kraška regija	58,56	24,16	241	6
Pomurska regija	58,06	26,45	144	6
Primorsko-notranjska regija	58,03	24,47	142	6
Goriška regija	57,53	23,57	296	7
Jugovzhodna Slovenija	54,82	25,90	345	9
Posavska regija	53,09	24,16	154	6

Dosežke na NPZ pri angleščini spremljamo tudi glede na 12 regij. Dosežki na NPZ pri angleščini v 9. razredu so razporejeni tako, da je letos na prvem mestu Osrednjeslovenska regija (61,72), lani je to mesto zasedla Podravska regija (61,14), predlani pa ravno tako Osrednjeslovenska regija. Pomurska regija je letos na osmem mestu, lani se je uvrstila na četrto mesto, predlani pa na drugo mesto. Leta 2021 je bila Primorsko-notranjska regija na prvem mestu, leta 2022 na predzadnjem mestu, leta 2023 na zadnjem mestu in letos na devetem mestu. Koroška regija je letos na šestem mestu, lani na petem, prej pa je bila v zadnjih štirih letih izvajanja NPZ na zadnjih mestih, kar pa še vedno velja tudi za Posavsko regijo, ki je vedno v zadnji četrtini regij, letos pa je na zadnjem mestu. Razlika med prvo in zadnjo regijo znaša 8,63 odstotne točke, lani 6,42, predlani 19,57, leta 2021 pa 8,75 odstotne točke. Razlika med regijami se ni bistveno povečala, kar je razveseljiv rezultat.

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

Slika 4.2.4.2.2: *Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: ***LOTTE REINIGER***

Učenci so poslušali besedilo o umetnici Lotte Reiniger. Naloga je bila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Učenci so nalogo reševali tako, da so pri vsaki testni postavki obkrožili črko pred pravilnim odgovorom. Izbirali so lahko med štirimi odgovori. Naloga je preverjala, ali so učenci izluščili glavne poudarke besedila, razumeli podrobnosti v njem in razumeli pomen neznanih besed v besedilu.

V zeleno območje se je uvrstila **3. postavka**.

Postavka je preverjala razumevanje specifičnih informacij, ki so bile v vnosnem besedilu podane z naborom osnovnega besedišča. Postavko so uspešno rešili učenci, ki so *her first full-length animated film* in naslov filma *The Adventures of Prince Achmed* v vnosnem besedilu povezali s pravilnim odgovorom *It was her first full-length animated film* ter ugotovili, da je bil ta dosežek prelomen za kariero Lotte Reiniger.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***SHOULD ROBOTS REPLACE TEACHERS?***

Vnosno besedilo je bil članek o učiteljih in robotih. Učenci so morali odgovoriti na vprašanja, ki so bila vezana na besedilo in so sledila vrstnemu redu dogodkov v njem. Naloga je predvidevala kratke zaprte odgovore z največ šestimi besedami. Odgovori učencev, ki so bili zapisani s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje, so bili sprejeti kot pravilni. Za uspešno reševanje naloge so učenci morali razumeti glavno misel in glavne poudarke besedila, podrobnosti v njem, poleg tega pa tudi osnovna notranja razmerja v besedilu. Prav tako so morali razumeti pomen besed in besednih zvez v sobesedilu.

V zeleno območje se je uvrstila **2. postavka**.

Postavko so uspešno rešili učenci, ki so naklonski glagol *can* v testni postavki povezali z izrazoma *what robots are capable of* in *able to think* v besedilu.

2. naloga: *STONE STACKING*
Učenci so prebrali besedilo o nenavadni dejavnosti – postavljanju kamnitih skulptur. Naloga je bila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Preverjala je, ali učenci razumejo glavne poudarke vnosnega besedila in podrobnosti v njem, ali razumejo osnovna notranja razmerja v besedilu (npr. vzročno-posledična) in ali razumejo pomen besed in besednih zvez v sobesedilu.

V zeleno območje se je uvrstila **2. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 2. postavko, so razumeli, da sta lastnosti *self-control* in *steady hand* v vnosnem besedilu parafrazirani s *to be calm* v testni postavki.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *SEVEN BOOKS ABOUT EARTH*
Učenci so poslušali šest kratkih besedil oz. predstavitev knjig o naravi. Naloga je bila povezovalnega tipa in je od učencev zahtevala, da vsako predstavitev povežejo z najbolj ustreznim razlogom za izbiro posamezne knjige. Dva razloga sta bila odveč. Učenci so morali izluščiti glavne misli in poudarke besedila, razumeti podatke in podrobnosti ter pomen posameznih neznanih besed v besedilu.

V rumeno območje so se uvrstile **1.**, **2.**, **3.** in **5. postavka**.

Pri 1. postavki so morali učenci povezati pravilni odgovor *helping animals, locally and globally* z naslovom knjige *How to help a Hedgehog and Protect a Polar Bear* in z dvema deloma vnosnega besedila: *various habitats* in *ways you can help animals, whether it's looking after hedgehogs in your garden or campaigning to protect all endangered species*.

Drugo testno postavko so uspešno rešili učenci, ki so pravilni odgovor *the importance of specific regions in the world* povezali z delom vnosnega besedilom *For each area there are intriguing facts and details about why this particular ecosystem is so important*.

Pri 3. postavki so morali učenci povezati pravilni odgovor *Earth's beginnings and people's influence on Earth* z dvema deloma vnosnega besedila *the formation of the Earth* in *how human beings have affected the Earth*.

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so morali povezati rešitev *those who spend their lives helping the environment* z delom vnosnega besedila *With climate change accelerating in recent years, it's been all hands-on deck to try and do more. And we've seen some very inspiring humans!*. V nadaljevanju so omenjeni še *Greenpeace*, *Sir David Attenborough* in *efforts of known and lesser-known heroes*, kar je verjetno pripomoglo k uspešnemu reševanju postavke.

2. naloga: *LOTTE REINIGER*
V rumeno območje se je uvrstila **5. postavka**.

Pri 5. postavki, ki je preverjala razumevanje specifične informacije, so morali učenci povezati del vnosnega besedila *Reiniger and her husband fled Nazi Germany because she »didn't like this whole Hitler thing«* s pravilnim odgovorom *She was upset by the political situation.*

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *SHOULD ROBOTS REPLACE TEACHERS?*
V rumeno območje so se uvrstile **1.**, **3.**, **4.**, **6.** in **7. postavka**.

Pri 1. postavki so morali učenci ugotoviti, s katero napravo robot Bingo nadzoruje otroke. Za pravilno rešitev so morali povezati besedni zvezi *monitor the children* v vprašanju in *keep an eye on … pupils* v besedilu.

3. postavko so uspešno rešili učenci, ki so iz dela besedila o personaliziranih robotih izluščili, kako naj bi ti podpirali zelo dobre učence. Povezati so morali *pupils who are very good at school* v vprašanju z *those who are further ahead in their studies* v besedilu.

Pri 4. postavki so morali učenci v besedilu poiskati specifično informacijo o tem, s katerim problemom se srečujejo britanske šole: *The UK is currently suffering teacher shortages, which means there aren't as many teachers as schools need.* V pomoč jim je bila lahko besedna zveza *solve this problem*, ki je omenjena v nadaljevanju besedila.

Pri 6. postavki so morali učenci razumeti zadnji odstavek besedila. Na vprašanje so pravilno odgovorili tisti, ki so povezali *the most valuable skill a young person should be taught* v vprašanju in *develop the important ability to think for themselves* v besedilu.

7. postavko so uspešno rešili učenci, ki so razumeli glavno misel celotnega besedila. Ugotoviti so morali, da je odgovor na naslovno vprašanje *Should robots replace teachers?* nikalen, in v tem smislu dopolniti poved *The main idea of the whole text is that human teachers … cannot/shouldn't be replaced (by robots), are better (than AI/robots)* ipd.

2. naloga: *STONE STACKING*
V rumeno območje se je uvrstila **5. postavka**.

5. postavko so pravilno rešili učenci, ki so iz povedi *In some places, man-made stacks of rocks have been traditionally used to direct people around dangerous sites or to point them towards their destination* izluščili specifično informacijo oz. ugotovili, da se ta poved nanaša na znake, namenjene pohodnikom (*signs for hikers*).

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *JAMES BOND*
V prvi nalogi rabe jezika so učenci morali dopolniti besedilo o Jamesu Bondu. Naloga je bila tipa dopolnjevanje brez nabora in je pri nekaterih postavkah zahtevala preoblikovanje danih besed v oklepaju. V vsako praznino so učenci vpisali eno oz. največ dve besedi. Besedilo je preverjalo rabo različnih jezikovnih struktur, ki so morale biti zapisane pravopisno pravilno. Za uspešno reševanje naloge so učenci morali razumeti besedilo, prav tako pa tudi pomen besed in besednih zvez v sobesedilu.

V rumeno območje sta se uvrstili **2.** in **6. postavka**.

Pri 2. postavki so morali učenci za uspešno reševanje razumeti sobesedilo in ugotoviti, da samostalniška besedna zveza *Head of the Sercret Service* pred seboj zahteva rabo določnega člena *the* oziroma svojilnega zaimka *his*.

Šesto postavko so pravilno rešili učenci, ki so iz sobesedila razbrali, da je treba uporabiti glagol v 3. osebi ednine v navadnem sedanjiku (*Who knows*).

2. naloga: *KEEP FIT!*
Druga naloga je preverjala poznavanje in rabo besedišča z ustreznega tematskega področja. Učenci so morali dopolniti besedilo o vzdrževanju kondicije z manjkajočimi besedami, ki so se začenjale na dano črko. Tip naloge je torej dopolnjevanje brez nabora. Da so lahko učenci uspešno rešili testne postavke, so morali razumeti sobesedilo in odgovore pravopisno pravilno zapisati.

V rumeno območje sta se uvrstili **1.** in **4. postavka**.

Pri 1. postavki so učenci morali iz sobesedila ugotoviti, da je ustrezna beseda za zapolnitev vrzeli *healthy*, in jo pravilno zapisati. V pomoč jim je lahko bilo sobesedilo, ki govori o redni vadbi in uravnoteženi prehrani.

Pri 4. postavki so morali učenci iz sobesedila izluščiti pomen in pravilno zapisati besedo *heart*. V pomoč so jim bili deli sobesedila, na primer *pump faster* in tudi *deliver extra oxygen to your blood,* saj so iz tega lahko sklepali, da gre za srce.

D) PISNO SPOROČANJE

FRIENDSHIP
V nalogi pisnega sporočanja so učenci morali napisati prispevek o prijateljstvu. S pomočjo iztočnic so razložili, kaj je prijateljstvo in zakaj je pomembno; opisali so, kako (kdaj, kje …) so spoznali najboljšega prijatelja in kaj sta že skupaj doživela. Zapisali so tudi svoje mnenje o tem, kako družbena omrežja vplivajo na prijateljstvo.

V rumeno območje sta se uvrstili dve postavki za vrednotenje: **vsebina** in **zgradba besedila**.

Da je bila postavka vsebina ovrednotena z vsemi možnimi točkami (4 točke), so učenci morali napisati besedilo, ki je popolnoma ustrezalo zahtevam naloge. Pri tem so morali vse iztočnice dobro razviti. Prav tako je besedilo moralo vsebovati pojasnilo in utemeljevanje.

Da je bila postavka zgradba besedila ovrednotena z vsemi možnimi točkami (2 točki), so učenci morali napisati koherentno besedilo, v katerem so misli jasno izražene in sledijo logičnemu sosledju. Deli besedila so morali biti dobro povezani na ravni povedi in na ravni celotnega sestavka. Napak v rabi ločil ni smelo biti.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***SEVEN BOOKS ABOUT EARTH***
V rdeče območje sta se uvrstili **4.** in **6. postavka**.

Pri 4. postavki so morali učenci povezati pravilni odgovor *helping animals that are facing extinction* z naslovom *Red Alert!* in z dvema deloma vnosnega besedila: *endangered species that are battling to survive* in *particular challenges each creature faces – and what projects you might do to help save them*.

Učenci, ki so pravilno rešili 6. postavko, so morali pravilni odgovor *individual stories about existing dangers and positive changes* povezati z dvema deloma vnosnega besedila: *powerful stories portray the issues surrounding climate change in personal terms* in *offering warnings and inspiration in equal measure*.

2. naloga: ***LOTTE REINIGER***
V rdečo območje so se uvrstile **2.**, **4.** in **6. postavka**. Vse postavke so preverjale razumevanje specifičnih informacij.

Drugo postavko so uspešno rešili učenci, ki so razumeli poved *To help the moviegoers understand the film's plot, title cards with printed text appeared during the film between scenes.* v vnosnem besedilu in jo povezali s pravilnim odgovorom *To understand the film better*.

Pri 4. postavki so morali učenci iz Lottinega dobesednega navedka *I believe in the truth in fairy tales more than I believe in the truth of the newspapers* izluščiti, da po njenem mnenju *newspapers rarely tell the truth*.

Za pravilno rešitev 6. postavke so morali učenci del vnosnega besedila *her style is still influential and can often be seen in today's films* povezati s pravilnim odgovorom *Characteristics of her work are seen today*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***SHOULD ROBOTS REPLACE TEACHERS?***
V rdeče območje se je uvrstila **5. postavka**.

5. postavka je preverjala razumevanje daljšega dela besedila, ki govori o tem, da učitelji trdo delajo, da bi spoznali učence in razumeli različne osebnosti, ter gradijo osebne odnose s svojimi učenci. Za pravilno rešitev je bilo ključno razumevanje besede *ability* v vprašanju (*Which ability do teachers possess that robots do not?*) in delov besedila *understand their different personalities* oz. *build a personal relationship*.

2. naloga: ***STONE STACKING***
V rdeče območje sta se uvrstili **3.** in **6. postavka**.

3. postavka je preverjala razumevanje dveh ločenih delov besedila, ki govorita o postavljanju kamnitih struktur kot o vrsti umetnosti. Za pravilno rešitev je bilo treba iz povedi v besedilu *Visitors say the random creative displays benefit the art* ugotoviti, da se besedna zveza *promotes art* v postavki nanaša na *visitors*, ne pa na druge ponujene odgovore.

6. postavka je preverjala razumevanje zadnjega dela besedila, ki govori o tem, kako postavljanje kamnitih struktur vpliva na živali in njihov življenjski prostor. Postavko so pravilno rešili učenci, ki so med danimi možnostmi odkrili napačno, tj. *Stone stacking attracts bigger animals.*, pri čemer so morali razumeti predvsem poved *Unsettling small insects and other creepy-crawlies that live under the stones is taking away the source of food for bigger animals.*

C) RABA JEZIKA

1. naloga: ***JAMES BOND***
V rdeče območje sta se uvrstili **3.** in **4. postavka**.

Pri 3. postavki je bilo treba izkazati znanje stopnjevanja pridevnikov in pridevnik *bad* postaviti v presežnik *worst* brez rabe določnega člena *the*.

Pri 4. postavki so morali učenci iz sobesedila ugotoviti, da manjka beseda oz. predlog *without*. V pomoč sta jim bili povedi, ki sledita in pojasnjujeta, kje vse je bila uporabljena moderna tehnologija.

2. naloga: *KEEP FIT!*
V rdeče območje so se uvrstile **2.**, **3.** in **5. postavka**.

Pri 2. postavki so morali učenci iz sobesedila (navedene vrste vadbe) ugotoviti, da je ustrezna beseda za zapolnitev vrzeli *kinds*.

Za uspešno reševanje 3. postavke so morali učenci iz sobesedila razbrati, da je ustrezna rešitev glagol, ki izraža pozitiven odnos do vadbe, tj. *enjoy*. V pomoč jim je bil lahko frazni glagol *keep it up*.

Pri 5. postavki je bilo treba uporabiti besedo *sure,* ki jo je bilo mogoče ugotoviti s pomočjo glagola *make,* kar tvori besedno zvezo *make sure*. Prav tako so lahko sklepali o rešitvi iz sobesedila, ki govori o tem, za kaj je bistveno poskrbeti po vadbi.

D) PISNO SPOROČANJE

FRIENDSHIP
V rdeče območje sta se uvrstili dve postavki za vrednotenje: **besedišče** in **slovnica**.

Da je bila postavka besedišče ovrednotena z vsemi možnimi točkami (4 točke), je moralo biti besedišče bogato, pravilno rabljeno in ustrezno glede na zahteve naloge. Napake v zapisu besed so se lahko pojavile le izjemoma.

Da je bila postavka slovnica ovrednotena z vsemi možnimi točkami (3 točke), je moralo besedilo vsebovati pravilno rabljene osnovne slovnične strukture ter več raznovrstnih slovničnih struktur, ki so bile večinoma pravilno in ustrezno rabljene.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini so v zgornji desetini dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *LOTTE REINIGER*
V modro območje se je uvrstila **1. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so iz daljše povedi v vnosnem besedilu razbrali podatek, da je Lotte prirejala predstave za svoje sovrstnike. Besedno zvezo *her friends* v testni postavki so morali povezati s *her peers* v vnosnem besedilu.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *STONE STACKING*
V modro območje sta se uvrstili **1.** in **4. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so razumeli, da je del besedila *artists who might want to show their artistic signature absorbed with the local landscape* izražen z besedami *to leave a mark in the environment* v postavki.

4. postavko so uspešno rešili učenci, ki so iz dela besedila *a campaign led by people living in the area that stands firmly against the creation of new stones* ugotovili, da je ključna misel izražena v rešitvi *banned (According to some locals, stone sculptures should be banned.)*.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *JAMES BOND*
V modro območje se je uvrstila **5. postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so morali razumeti, da se glagol *drive* v testni postavki nanaša na preteklost. Učencem je bila v pomoč druga polovica povedi, v kateri je bil uporabljen preteklik v trpni obliki. Učenci so lahko testno postavko rešili z navadnim (*drove*) ali opisnim preteklikom (*was driving*).

2. naloga: *KEEP FIT!*
V modro območje se je uvrstila **6. postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili 6. postavko, so iz sobesedila razbrali, da bo telo okrevalo, če po treningu naredimo premor. Iskana beseda je bila tako *relax* oz. *reset*.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *JAMES BOND*
V območje nad modrim se je uvrstila **1. postavka**.

Testna postavka je preverjala poznavanje razlike med tvornim in trpnim načinom. Na mestu osebka je bil *The first film Dr. No*. Glagol je bilo treba zapisati v trpni obliki v pretekliku. Dodatno je bilo treba upoštevati odsotnost vršilca dejanja, ki je običajno izražen z *by*.

SKLEP

Razporeditev dosežkov kaže, da so imeli letos učenci najmanj težav z razumevanjem besedil pri bralnem razumevanju, saj sta se dve postavki uvrstili v zeleno območje in šest v rumeno. Sledi poslušanje, pri katerem se je ena testna postavka uvrstila v zeleno in pet postavk v rumeno območje. Ta rezultat je nekoliko nepričakovan, saj so bili rezultati v preteklosti ravno nasprotni in tudi glede na teorijo usvajanja jezikov bi pričakovali, da bodo učenci dosegli boljše rezultate pri slušni kot pa pri bralni zmožnosti. Tudi v tem šolskem letu se je s postavkami, ki so se uvrstile v rdeče in modro območje pri slušnem in bralnem razumevanju, v večji meri preverjala zmožnost povezovanja in sklepanja, iskanja glavne misli ter nasploh razumevanja daljšega dela besedila. Težave z razumevanjem daljšega dela besedila niso nove, saj jih zaznavamo že nekaj let.

Iz raziskav je jasno, da učenci razvijejo dobro slušno zmožnost le takrat, če imajo dovolj možnosti razvijanja poslušanja vse od otroštva naprej in če je pouk zasnovan na kontinuiranem in ustrezno obsežnem slušnem vnosu vsa leta učenja tujega jezika. Sklepamo, da nekateri slovenski devetošolci niso izpostavljeni dovolj velikemu in pogostemu slušnemu vnosu v angleščini, da bi lahko razumeli besedila, ki so na ravni A2/B1 glede na *Skupni evropski jezikovni okvir* (*SEJO*). Prav tako je pri razvoju slušnih zmožnosti izjemno pomembno postopno eksplicitno razvijanje strategij slušnega razumevanja.

Kot ugotavljamo že več let, imajo učenci več težav pri nalogah, s katerimi se preverja raba besedišča in slovnice, saj so se samo 4 postavke uvrstile v rumeno območje, niti ena pa se ni uvrstila v zeleno. Zanimivo je, da se je postavka, pri kateri je bilo treba glagol *shoot* postaviti v trpno obliko v pretekliku, uvrstila nad modro območje, kar pomeni, da je niso pravilno rešili niti najuspešnejši učenci. Rezultati so se letos po dveh zaporednih letih, ko smo opažali, da je bralno razumevanje za devetošolce celo bolj zahtevno kot raba besedišča in slovnice v sobesedilu, prvič nagnili v prid zmožnosti bralnega razumevanja. Nikakor pa ne moremo z gotovostjo trditi, da letošnji rezultati nakazujejo višjo bralno zmožnost učencev 9. razreda, saj v preizkusu ni bilo sidrnih nalog.

Letos sta se dve od štirih postavk pri pisnem sporočanju (besedišče in slovnica) uvrstili v rdeče območje (v lanskem preizkusu vse štiri). Čeprav je pisno sporočanje najzahtevnejša jezikovna spretnost, saj vključuje številna znanja, kot so poznavanje in raba besedišča, slovnične strukture, pravopis, jasnost izražanja, povezovanje misli, prehajanje med (pod)temami itn., sta se letos postavki vsebina in zgradba uvrstili v rumeno območje.

Podobno kot v lanskem preizkusu se je tudi letos največ postavk (od skupaj 41) uvrstilo v rumeno območje (17), lani jih je bilo v tem območju 14. V rdečem območju je 15 postavk (lani 13), v modrem 5 (lani 6). Letos so se v zeleno območje uvrstile le 3 postavke, kar je manj kot lani (8), ena postavka pa je nad modrim (lani 2).

Tudi v tem šolskem letu je razporeditev dosežkov pomaknjena v desno, vendar manj kot v letih prej, kar pomeni, da postaja preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, občutljivejši za učence z najvišjimi dosežki.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.2.3: *Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*SEVEN BOOKS ABOUT EARTH*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	prispevek	narava (živali, rastline, letni časi, vreme, ekologija)	– izlušči glavne misli in glavne poudarke besedila – razume podatke in podrobnosti v besedilu	1	1	rumeno	0,71	0,39
								2	1	rumeno	0,73	0,48
								3	1	rumeno	0,78	0,48
								4	1	rdeče	0,50	0,41
								5	1	rumeno	0,63	0,48
								6	1	rdeče	0,51	0,37
A	2	slušno razumevanje	*LOTTE REINIGER*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	življenjepis	življenje osebe	– izlušči glavne misli in glavne poudarke besedila – razume podatke in podrobnosti v besedilu – prepozna časovno zaporedje dogodkov v besedilu	1	1	modro	0,21	0,31
								2	1	rdeče	0,55	0,37
								3	1	zeleno	0,80	0,46
								4	1	rdeče	0,62	0,43
								5	1	rumeno	0,75	0,50
								6	1	rdeče	0,53	0,51
B	1	bralno razumevanje	*SHOULD ROBOTS REPLACE TEACHERS?*	kratki zaprti odgovori	članek	šola, izobraževanje	– razume glavno misel besedila – razume podrobnosti v besedilu – v besedilu poišče določene podatke	1	1	rumeno	0,75	0,61
								2	1	zeleno	0,83	0,55
								3	1	rumeno	0,63	0,58
								4	1	rumeno	0,73	0,62
								5	1	rdeče	0,50	0,45
								6	1	rumeno	0,59	0,62
								7	1	rumeno	0,60	0,44
B	2	bralno razumevanje	*STONE STACKING*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	prispevek	prosti čas (umetnost, interesne dejavnosti, počitnice)	– razume glavno misel besedila – razume podrobnosti v besedilu – v besedilu poišče določene podatke	1	1	modro	0,45	0,39
								2	1	zeleno	0,83	0,51
								3	1	rdeče	0,60	0,20
								4	1	modro	0,41	0,43
								5	1	rumeno	0,68	0,45
								6	1	rdeče	0,56	0,37

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	raba jezika – strukture	*JAMES BOND*	dopolnjevanje s preoblikovanjem	članek	prosti čas (film)	– uporablja ustrezne slovnične strukture v sobesedilu – ustrezno zapisuje znane besede	1	1	nad modrim	0,15	0,27
								2	1	rumeno	0,65	0,54
								3	1	rdeče	0,54	0,56
				dopolnjevanje brez nabora				4	1	rdeče	0,49	0,60
								5	1	modro	0,45	0,24
								6	1	rumeno	0,62	0,53
C	2	raba jezika – besedišče	*KEEP FIT!*	dopolnjevanje brez nabora	prispevek	zdravje	– uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij v sobesedilu – ustrezno zapisuje znane besede	1	1	rumeno	0,68	0,55
								2	1	rdeče	0,50	0,54
								3	1	rdeče	0,52	0,59
								4	1	rumeno	0,68	0,61
								5	1	rdeče	0,47	0,49
								6	1	modro	0,37	0,36
D		pisno sporočanje	*FRIENDSHIP*	krajši pisni sestavek	prispevek	prijatelji, odnosi izkušnje tehnologija	– piše besedilo o temi, ki je ustrezna tej starostni stopnji, z večinoma konkretno in delno abstraktno vsebino – uporablja širši nabor besedišča – uporablja raznovrstne slovnične strukture – uporablja raznovrstna vezniška sredstva in s preprostimi kohezivnimi sredstvi povezuje stavke v linearno besedilo – večinoma ustrezno zapisuje znane besede – ločila uporablja večinoma ustrezno – brez večjih pomanjkljivosti uporablja osnovne standardne oblike (angl. *layout*) znanih vrst besedil – besedilo členi na odstavke – besedilo prilagodi naslovniku in sporočilnemu namenu, besedilni vrsti in zvrsti/stopnji formalnosti	vsebina	4	rumeno	0,63	0,71
								besedišče	4	rdeče	0,58	0,78
								slovnica	3	rdeče	0,59	0,78
								zgradba besedila	2	rumeno	0,70	0,69

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Podrobna analiza 41 testnih postavk kaže, da je pri vseh testnih postavkah indeks diskriminativnosti ustrezno visok, razen pri tretji postavki naloge bralnega razumevanja (0,2), lani je bil najnižji indeks diskriminativnosti tudi pri drugi bralni nalogi in je znašal 0,13. V vseh letih izvajanja NPZ iz angleščine so bili indeksi diskriminativnosti vedno pozitivni, zato lahko z veliko gotovostjo trdimo, da so postavke dobro ločevale med manj uspešnimi in bolj uspešnimi učenci.

Analiza po jezikovnih zmožnostih (slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje) in rabi jezika, ki jih je preverjal nacionalni preizkus za 9. razred, kaže, da so tokrat učenci dosegli najvišji dosežek pri bralnem razumevanju (IT = 0,63), z eno odstotno točko razlike mu sledi pisno sporočanje (IT = 0,62), nato zopet z razliko ene odstotne točke slušno razumevanje (IT = 0,61) in nazadnje raba jezika z IT = 0,52.

Poglejmo si uspešnost učencev glede na posamezno jezikovno zmožnost in znanje. Pri preverjanju slušnega razumevanja (IT = 0,61; lani: 0,68; 2022: 0,73; 2021: 0,66; 2019: 0,58; 2018: 0,62; 2017: 0,65) lahko ugotovimo, da je povprečni rezultat zadnjih sedem let 0,65, zato je letošnji rezultat nekoliko nižji od sedemletnega povprečja preverjanja te zmožnosti. Kot smo napisali že lani, pri teh nalogah nimamo sidrnih nalog, zato ne moremo z gotovostjo trditi, da so učenci tudi v resnici slabši pri slušnem razumevanju, saj so besedila lahko težja/lažja oz. naloge so lahko težje/lažje. Kljub temu je razen leta 2019 vseskozi povprečni dosežek nad 0,60, to pa so učenci dosegli tudi letos.

Pri bralni zmožnosti je indeks težavnosti 0,63 (lani: 0,57; 2022: 0,53; 2021: 0,73, 2019: 0,58; 2018: 0,63; 2017: 0,63), kar je za šest odstotnih točk več kot lani, medtem ko povprečje zadnjih sedmih let znaša 0,61. Letošnji rezultat pri bralni zmožnosti je tako za dve odstotni točki višji od sedemletnega rezultata.

Doseženi povprečni dosežek pri nalogah rabe jezika (IT = 0,52) je za 8 odstotnih točk nižji od lanskega (lani: 0,60; 2022: 0,50; 2021: 0,58; 2019: 0,47; 2018: 0,60; 2017: 0,60) in se je približal rezultatu iz leta 2022. Lani so se učenci bolj izkazali pri nalogah rabe jezika kot pri bralnem razumevanju, letos pa se je trend obrnil v običajno smer, saj so rezultati preverjanja rabe jezika spet nižji. Pri pisnem sporočanju znaša povprečni indeks težavnosti 0,62 (lani: 0,52; 2022: 0,55; 2021: 0,58; 2019: 0,58; 2018: 0,54; 2017: 0,59), kar je najvišji povprečni rezultat pri tej nalogi v zadnjih sedmih letih.

Letos se dosežki pri celotnih nalogah gibljejo od 0,49 % do 0,66 %, lani med 55 in 64 odstotnimi točkami. Najnižja indeksa težavnosti opazimo letos pri prvi postavki prve naloge rabe jezika (0,15), s katero se je preverjalo slovnično znanje trpnika v preteklem času, in pri prvi postavki druge naloge slušnega razumevanja (0,21). Lani sta bila oba najnižja indeksa težavnosti (0,19 in 0,33) izračunana pri nalogi bralnega razumevanja, pri kateri je šlo za nalogo izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori.

Sledijo podrobnejša pojasnila glede posameznih testnih postavk.

Med najzahtevnejše testne postavke pri nalogah slušnega razumevanja sodi prva postavka 2. naloge, ki ima IT 0,21. Lani je najnižji IT znašal 0,34, predlani 0,48, leta 2021 0,34, leta 2019 0,21 in še leto prej 0,27. Kot lahko vidimo, je dosežek najnižji v zadnjih sedmih letih in se je izenačil s tistim v letu 2019. Indeks diskriminativnosti je 0,31, kar pomeni dobro diskriminativnost, torej ločevanje med bolj in manj uspešnimi. Pri omenjeni postavki so morali učenci ugotoviti, za koga je Lotte Reiniger prirejala igre senc. Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so iz daljše povedi v vnosnem besedilu razbrali podatek, da je Lotte prirejala predstave za sovrstnike. Besedno zvezo *her friends* v testni postavki so morali povezati s *her peers* v vnosnem besedilu.

Kot testna postavka z najvišjim IT 0,80 (lani: 0,88; 2022: 0,90; leta 2021: 0,91) in zato najlažja se je izkazala tretja testna postavka pri 2. nalogi slušnega razumevanja, v kateri o morali učenci obkrožiti pravilni odgovor izmed štirih ponujenih možnosti pri vprašanju *Why was the film The Adventures of Prince Ahmed so important for Lotte's career?*. V vnosem besedilu so učenci slišali: »... *She started making short films and then in 1926, she made her first full-length animated film called The Adventures of Prince Ahmed.*« Pravilen odgovor je bil odgovor c, ki je vseboval naslednjo trditev: »*It was her first full-lenght animated film*.« Ugotovimo lahko, da je ta testna postavka zahtevala le natančno poslušanje, ni pa bilo treba učencem sklepati ali interpretirati besedila. Tudi besedišče v vnosnem besedilu in testni postavki se ni razlikovalo.

Pri nalogah bralnega razumevanja so učenci najslabše rešili četrto testno postavko pri 2. nalogi (IT = 0,41; lani: 0,19; predlani: 0,34; 2021: 0,54), ki je bila naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Kot lahko ugotovimo, je bila letos najnižja postavka pri nalogah bralnega razumevanja bistveno višja kot v zadnjih treh letih. Indeks diskriminativnosti (0,43) je zadovoljiv in ne kaže na slabo ločevanje med uspešnimi in manj uspešnimi učenci. Učenci, ki so testno postavko pravilno rešili, so morali prebrati kar obsežen del besedila in ga tudi pravilno razumeti. Najlažji testni postavki sta bili tokrat dve, in sicer druga testna postavka pri 1. nalogi in druga testna postavka pri 2. nalogi (IT = 0,83; lani: 0,83). Pri drugi testni postavki pri 1. nalogi so učenci lahko poiskali odgovor v besedilu, ločiti so morali samo informacije, ki se nanašajo na običajne računalnike in računalnike, ki delujejo na podlagi umetne inteligence. Vprašanje je bilo polodprtega tipa, in sicer so morali učenci dopolniti trditev: »*AI computers can* .....« Manjkajočo dopolnitev so lahko izpisali iz besedila: »*think for themselves*«. Pri drugi testni postavki pri 2. nalogi so morali učenci obkrožiti pravilen odgovor od štirih možnih. Za pravilen odgovor so morali učenci povezati *self-control*

in morda tudi *steady hand* s *to be calm*. Očitno besedišče ni bilo nad ravnjo razumevanja, prav tako je večina učencev pravilno izločila podane distraktorje *a) to take art classes, b) lots of time, c) different materials*.

Pri preverjanju rabe jezika, pri katerem so učenci morali pokazati znanje besedišča in slovničnih pravil v sobesedilu, je znašal povprečni IT 1. naloge 0,49 (2023: 0,64, 2022: 0,43, 2021: 0,52; 2019: 0,41 in 2018: 0,53), 2. naloge pa 0,54 (2023: 0,55, 2022: 0,56; 2021: 0,64; 2019: 0,54 in 2018: 0,67). Indeks težavnosti obeh nalog rabe jezika znaša 0,52 (lani: 0,60; predlani: 0,50), kar je približno podoben rezultat kot pred dvema letoma, sicer pa je za 8 odstotnih točk nižji kot lani.

Najnižji IT je imela prva postavka 1. naloge (IT = 0,15; lani: 0,32; predlani: 0,17), kar je podoben rezultat kot leta 2022. Indeks diskriminativnosti je prav tako precej nizek (0,27), vendar je še vedno sprejemljiv. Pri tej testni postavki so morali učenci ugotoviti in tvoriti trpnik v pretekliku glagola *shoot*. Kot je razvidno iz rezultata, je tvorjenje trpnika v pretekliku precej zahtevna naloga za učence, saj gre za sestavljen slovnični čas, povrhu pa je glagol *shoot* tudi nepravilen. Najlažji testni postavki sta bili tokrat dve, in sicer prva testna postavka pri 2. nalogi (IT = 0,68) in četrta testna postavka prav tako pri 2. nalogi (IT = 0,68). Lani je indeks težavnosti najlažje testne postavke znašal 0,81 odstotne točke. Učenci so morali pri prvi testni postavki ugotoviti in tudi pravilno zapisati besedo *healthy*, dana pa je bila prva črka. Pri tem jim je bilo v pomoč sobesedilo, na primer ... *to be fit* ... *you need to take regular lessons* ... Tudi pri četrti testni postavki so morali učenci ugotoviti ustrezno besedo in jo pravilno zapisati. Manjkajočo besedo *heart* so lahko učenci ugotovili iz sobesedila, v pomoč so jim bile naslednje besede in besedne zveze: »*This makes .... pump faster to deliver extra oxygen to your blood.*«

Sklepne ugotovitve

Teorija jezikovnega ocenjevanja in vrednotenja že nekaj desetletij poudarja, da so najpomembnejše merske karakteristike, ki naj bi jih imeli dobri preizkusi znanja, in zmožnosti naslednje: veljavnost, zanesljivost, objektivnost in občutljivost. Tudi letošnji preizkus je, tako kot že več let, veljaven, saj so vse testne naloge v preizkusu del konstrukta sporazumevalne zmožnosti, tako da sta zagotovljeni konstruktna in vsebinska veljavnost. Ob tem pa seveda ne smemo pozabiti, da govorne zmožnosti ne preverjamo, in jo morajo učitelji ob interpretaciji znanja in zmožnosti posameznega učenca (njegovega jezikovnega profila v angleščini) nujno dodati oz. vključiti v skupno oceno znanja angleščine. PK za angleščino predlaga učiteljem, da za vsakega učenca že od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja naprej oblikujejo jezikovni profil oz. jezikovni listovnik, ki ga z leti dopolnjujejo in ga ob koncu šolanja lahko učenec odnese s seboj v srednjo šolo. Jezikovni profil, ki ima lahko obliko jezikovnega listovnika, mape, zbirnika v papirni ali v digitalni obliki, je lahko pomemben prispevek k bolj objektivnemu preverjanju jezikovnega znanja, saj lahko vanj vključimo tudi govorno zmožnost in druge zmožnosti/spretnosti, zapisane v *Skupnem evropskem jezikovnem okviru*, na primer pragmatične, sociokulturne, medkulturne, sociolingvistične zmožnosti itn. Vključimo pa lahko tudi druge jezike, ki jih pozna/zna posamezni učenec. Tako lahko tudi druge deležnike, kot so starši, srednješolski učitelji in drugi, opozorimo, da je poleg zmožnosti, ki jih preverja NPZ iz angleščine, treba upoštevati tudi, kako se učenec odziva v okviru govorne ali pragmatične zmožnosti. Na voljo so tudi različne oblike digitalnih jezikovnih listovnikov, na primer https://www.ecml.at/Thematicareas/EvaluationandAssessment/EuropeanLanguagePortfolio/tabid/4179/Default.aspx.

Hkrati učiteljem angleščine predlagamo, da pri poučevanju upoštevajo vse jezike, ki so v razredu, saj je povezovanje medjezikovnega in medkulturnega znanja bistvenega pomena za uspeh pri učenju jezikov, še posebno, če gre za sorodne jezike ali za jezike učencev priseljencev. Pri tem so lahko zelo uporabni **jezikovni portreti**, ki so portreti posebne vrste, prek katerih učenci govorijo o jezikih tako, da posamezne dele telesa povežejo z jeziki, pri čemer lahko svoje odločitve tudi pojasnijo ali pa ne. Jezikovne portrete lahko izdelujejo različno stari učenci in so zelo dober vir informacij za učitelja o znanju jezikov v razredu. Več si lahko preberete na https://jeziki-stejejo.si/jezikovni-portreti-kot-jezikovno-orodje/. Priporočamo, da jezikovne portrete uporabite na začetku šolskega leta.

Kot že več let tudi tokrat pozivamo ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, da čim prej zagotovi možnosti za računalniško preverjanje tujejezikovnega znanja, saj bi takšen preizkus lahko vključeval tudi vsaj delno preverjanje govorne zmožnosti. Hkrati bi takšen preizkus zagotovil vključevanje sidrnih nalog, ki bi nam pomagale pri interpretaciji dosežkov glede na različne generacije, in bi bil prilagodljiv glede na znanje posameznika (angl. *computer-adapted language assessment*). Za mlajše učence ob koncu drugega obdobja bi bil takšen preizkus tudi visoka motivacija za reševanje preizkusa, saj bi ga bilo mogoče opremiti z več vidnega, slušnega in tudi interaktivnega podpornega gradiva. Možnosti za oblikovanje in izvedbo preizkusov, ki bi segali prek meja, povezovali bi na primer sosednje države, bi prav gotovo bile zanimiv predlog tudi za Evropsko komisijo, saj je odlično znanje tujih jezikov nujni pogoj za večjo mobilnost mladih Evropejcev in s tem zagotavljanje miru v Evropi.

Glede na zelo visok indeks zanesljivosti je preizkus tudi zanesljiv (indeks diskriminativnosti je vsako leto nad 0,90), kar pomeni, da vse testne postavke merijo določen del konstrukta sporazumevalne zmožnosti, še vedno pa merijo sporazumevalno zmožnost, in ne česa drugega, kar ne sodi med jezikovno znanje. Pri večini testnih postavk, to je pri 41 postavkah, je indeks diskriminativnosti visok in pri prav nobeni testni postavki ne seže pod 0,20. To pomeni, da preizkus uspešno ločuje učence z več znanja in učence, ki izkazujejo šibko znanje angleščine ob koncu osnovne šole glede na veljaven učni načrt.

Pri preverjanju slušnega razumevanja (IT = 0,61; lani: 0,68; 2022: 0,73; 2021: 0,66; 2019: 0,58; 2018: 0,62; 2017: 0,65) lahko ugotovimo, da je povprečni rezultat zadnjih sedem let 0,65, zato je letošnji rezultat nekoliko nižji od sedemletnega povprečja preverjanja te zmožnosti in tudi za 7 odstotnih točk nižji kot lani oz. 12 odstotnih točk nižji kot pred dvema letoma. Zaradi umanjkanja sidrnih nalog ne moremo z gotovostjo trditi, da so učenci tudi v resnici slabši pri slušnem razumevanju, saj so besedila lahko težja/lažja oz. naloge težje/lažje. Sklepamo lahko, da so bili učenci med leti epidemije covida-19 deležni velike izpostavljenosti angleščini prek različnih medijev, v katerih govor in zapis nista simultano prevajana (kot na primer v državah, v katerih je izpostavljenost jezikom zelo otežena in je zato jezikovno znanje prebivalstva navadno šibko), kar pa se je morda po epidemiji zmanjšalo ali celo ustavilo. Za uspešno slušno razumevanje je NUJNO, da učenci veliko poslušajo oz. poslušajo in gledajo različne vsebine, ki nikakor ne smejo vključevati podnapisov v slovenščini, saj se takrat naša pozornost osredotoči samo nanje. Pri pouku je treba izbirati ustrezno gradivo, učence je treba čim bolj aktivno vključiti v poslušanje (gledanje) in jih spodbujati, da tudi zunaj pouka spremljajo izobraževalne oddaje in se ob njih učijo/naučijo novih vsebin. Ravno ob večjem zanimanju učencev se lahko poveča slušni vnos, saj bodo učenci poslušali besedilo zaradi njegove vsebine in manj kot zgolj zaradi učenja jezika. Pri tem pa smo že večkrat priporočali tudi postopno in strukturirano razvijanje slušnih strategij. Učitelji naj pripravljajo oz. izbirajo slušne naloge, ki vključujejo tudi distraktorje in pri katerih odgovori niso vedno dani kakor na dlani, ampak so potrebni sklepanje, povezovanje in povzemanje informacij, poslušanje posamezne specifične informacije itn. Ob teh nalogah se morajo učitelji z učenci v sproščenem ozračju pogovarjati, zakaj je izbrani odgovor pravilen oz. napačen. Brez poglobljene in natančne povratne informacije učenci ne bodo nadgradili oz. izboljšali slušne zmožnosti, zato tudi ne bodo postali uspešnejši pri reševanju teh nalog. Naj omenimo mednarodne raziskave na področju ekstenzivnega poslušanja, v katerih učenci poslušajo daljša besedila, ker so jih izbrali sami in jih zanima njihova vsebina, in kar nedvoumno potrjuje, da je za uspešno razvijanje intenzivnega poslušanja nujno treba poslušati daljša besedila. Zato je treba o teh značilnostih usvajanja jezikov poučiti tudi starše in druge pomembne deležnike v učnem procesu. Danes so na voljo spletne učilnice, v katerih lahko učitelji vključujejo informacije o dosegljivosti in kakovosti slušnega gradiva in so te tako vedno na voljo učencem in njihovim staršem.

Pri bralni zmožnosti znaša indeks težavnosti 0,63 (lani: 0,57; 2022: 0,53; 2021: 0,73, 2019: 0,58; 2018: 0,63; 2017: 0,63), kar je za šest odstotnih točk več kot lani, medtem ko je povprečje zadnjih sedmih let 0,61. Letošnji rezultat pri bralni zmožnosti je tako za dve odstotni točki višji od sedemletnega. Večina testnih postavk dobro ločuje med uspešnejšimi in manj uspešnimi bralci v angleščini, zanimivo pa je, da imajo učenci že vedno težave z upoštevanjem navodil oz. z natančnim branjem. Nujno je treba spremljati dosežke učencev pri bralnem razumevanju in ugotavljati vzroke za morebitno vse manjšo uspešnost. Branje je izjemno pomembna zmožnost, tako pri prvem kot pri drugih/dodatnih jezikih, zato je treba del pouka posvetiti tudi strategijam, ki bodo učencem pomagale pri usvajanju zmožnosti bralnega razumevanja. Posvetiti se je treba različnim podspretnostim bralnega razumevanja: preletavanju, iskanju specifičnih informacij, sklepanju, natančnemu branju itn. Ob bralnih nalogah se je zato treba pogovoriti o odgovorih, zakaj so pravilni, zakaj so napačni, kaj posamezno vprašanje zahteva, na kaj se nanaša itn. Iz raziskav vemo, da je povratna informacija uspešna takrat, ko je učenec aktivno vpet vanjo, ob tem pa sledi še ustna razprava. Kot je za razvijanje slušnega razumevanja ključno ekstenzivno poslušanje, tako je za doseganje učinkovitega bralnega razumevanja nujno, da beremo daljša besedila za zabavo, ker nas zanimajo in želimo izvedeti nove vsebine (ekstenzivno branje). Če je le mogoče, naj bodo v učilnicah vse od začetka šolanja naprej knjižni kotički, v katerih naj bodo starosti učencev primerne knjige v angleščini (in tudi v drugih jezikih). Knjige so lahko poenostavljena različica izvirnikov ali pa so to knjige za otroke, katerih prvi jezik je angleščina. Pri slednjih moramo izbrati zbirke, v katerih so knjige razvrščene po stopnjah in jih učenci berejo glede na svoje dosežke pri bralni zmožnosti.

Doseženi povprečni dosežek pri nalogah rabe jezika (IT = 0,52) je za 8 odstotnih točk nižji od lanskega (lani: 0,60; 2022: 0,50; 2021: 0,58; 2019: 0,47; 2018: 0,60; 2017: 0,60) in se je približal rezultatu iz leta 2022. Lani so se učenci bolj izkazali pri nalogah rabe jezika kot pri bralnem razumevanju, letos pa se je trend obrnil v običajno smer, saj so rezultati preverjanja rabe jezika spet nižji.

Pri pisnem sporočanju znaša povprečni indeks težavnosti 0,62 (lani: 0,52; 2022: 0,55; 2021: 0,58; 2019: 0,58; 2018: 0,54; 2017: 0,59), kar je najvišji povprečni rezultat pri tej nalogi v zadnjih sedmih letih. Zaradi umanjkanja sidrnih nalog ne moremo z gotovostjo trditi, da so učenci v resnici napredovali za 10 odstotnih točk na področju pisne zmožnosti, je pa spodbudno, da je to najvišji rezultat pri tej spretnosti od leta 2017. Vsekakor je pomembno poudariti, da je treba ekstenzivno branje in poslušanje uvajati čim prej, že v prvem triletju, ko sicer še bere učitelj, učenci pa lahko poslušajo in gledajo malo daljše slušno-vizualne vnose. Brez ustreznega vnosa, pri katerem lahko učenci zaznajo strukturo jezika v naravnih situacijah, slovničnih struktur in rabe besedišča ne bodo mogli ponotranjiti in avtomatizirati. Učiteljem priporočamo, da poleg jasne razlage slovničnih pravil in besedišča uporabljajo tudi čim bolj avtentične naloge in situacije, to so tiste, ki so v sobesedilu in pri učencih zbudijo zanimanje za njihovo reševanje ter imajo jasen končni cilj in pripomorejo k razvijanju splošne sporazumevalne zmožnosti.

Tudi letos se je kriterij zgradbe uvrstil najviše (IT = 0,70), sledi pa mu kriterij vsebine (IT = 0,63), kar je nujno treba v prihodnosti raziskati z vidika razumevanja opisnikov ocenjevalcev oz. kakovosti izdelkov učencev glede vezljivosti. Dosežki pri kriterijih besedišča in slovnice kažejo, da učenci znanje slovnice in besedišča še gradijo, kar je tudi pričakovano. Skrb pa zbuja nizek odstotek ujemanja med vrednotenjem ocenjevalcev in vrednotenjem komisije. Dejavniki za takšen rezultat, ki se vleče že več let, so raznovrstni. Najprej je treba navesti, da prihaja do razlik pri izdelkih, pri katerih se zdi vrednotenje lahko, izdelki so na primer zelo dobri oz. zelo slabi. Kot drugo je očitno, da kljub natančnim kriterijem za vrednotenje in kljub primerom ovrednotenih pisnih sestavkov v navodilih za vrednotenje to ne zadošča za kakovostno opravljeno delo, saj je to še vedno preveč subjektivno. Tretji razlog je morda ta, da nalogo pisnega sporočanja ovrednoti samo en ocenjevalec, in ne več, kar je z vidika dobre prakse jezikovnega testiranja neustrezno, če ne celo neveljavno. Kot četrti razlog je treba poudariti, da ocenjevalci pred vrednotenjem niso deležni izobraževanja na temo vrednotenja pisnega sporočanja. Očitno je, da zgolj en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, ki jih opravijo ocenjevalci, ne zagotavljajo ustrezno visoke ravni, ki je pri NPZ potrebna in zaželena. PK TJA vidi rešitev v zagotavljanju vsakoletnega izobraževanja učiteljev ocenjevalcev s področja vrednotenja pisnega sporočanja in dvojnem ocenjevanju, ki bi se lahko v prihodnje zagotavljalo tudi z uporabo umetne inteligence. Pri učenju in poučevanju (tujih/drugih) jezikov si je treba zapomniti, da k izboljšanju pisne spretnosti pripomore več dejavnikov: (1) izpostavljenost učencev različnim vrstam pisnih besedil in nato pisanje s pomočjo odlično napisanih modelov/prikazov pisnih besedil (od razglednic in elektronskih sporočil do povzetkov in opisov); (2) besedilna analiza modelov pisnih besedil – predstavljanje pisnih besedil v razredu (v parih, skupinah, frontalno); (3) kognitivni pisni model, ki vključuje eksplicitni prikaz strategij, ki jih uporabljajo izkušeni pisci, ko načrtujejo, se odločajo in urejajo besedila; (4) učiteljevo eksplicitno poudarjanje miselnih in procesnih podpornih iztočnic/vprašanj; (5) učenčevo samoocenjevanje lastnih pisnih izdelkov s pomočjo zbirnih map/listovnikov/portfolijev, seznamov za preverjanje pisnih izdelkov (angl. *self-review check lists*); (6) ocenjevanje pisnih izdelkov v parih in skupinah; (7) učenčeva ubeseditev posameznih stopenj pisnega procesa; (8) razvijanje samoregulacijskih strategij pri učenju pisanja; (9) učiteljeva sprotna povratna informacija, ki spodbuja učence k izboljšanju pisnih izdelkov.

Oktobra 2022 se je na nacionalni ravni iztekel projekt *Jeziki štejejo*, ki usmerja učence in učitelje k usvajanju raznojezične zmožnosti, saj učenci v Evropski uniji in po vsem svetu potrebujejo učitelje, ki so jezikovno občutljivi in odzivni na prav vse jezike. Jeziki v šoli morajo zasesti mesto dodane vrednosti in ne smejo biti razumljeni kot ovira na poti do učnega uspeha. Zato je izjemno pomembno, da v šoli vzpostavimo učno okolje, ki podpira učenje vseh jezikov, v vsakem trenutku, takšno, ki jezikov ne postavlja v hierarhični red ali prepoveduje njihove rabe. Raznojezična zmožnost je namreč preplet vseh jezikov in kultur, ki jih posameznik zna, zaznava v okolju ali pa je v stiku z njimi prek digitalnih orodij. V tej smeri se premika tudi pedagogika posameznih (tujih/drugih in tudi učnega jezika) jezikov, saj želimo vsem učencem zagotoviti enake možnosti za doseganje učnega uspeha in blaginje. Za učenje in poučevanje angleščine in vseh jezikov velja, da bi morali prestopiti prag jezikovne učilnice, morali bi se čim bolj povezovati z drugimi predmeti in predmetnimi področji, saj bodo učenci tako lahko začutili resnično vrednost jezikovnega učenja in spoznali, katero znanje posamezniku omogoča vključenost v družbo 21. stoletja. Brez odličnega (tujega)jezikovnega znanja so mladi ljudje in odrasli prikrajšani za informacije, ki lahko pomembno vplivajo na njihove prihodnje odločitve oz. osebno in poklicno kariero. Niso dovolj le prevodi, tudi če so kakovostni, saj gre vedno za izbiro tematike, ki jo je nekdo subjektivno določil, da bi bila primerna za slovenski prostor. Tudi upravljanje in »manipuliranje« s prebivalstvom in volilno bazo je veliko lažje, če ljudje ne razumejo drugih jezikov in so nekako odrezani od drugače mislečih. Zato je vsak učenec, ki ob koncu obveznega izobraževanja ne doseže samostojnosti v rabi vsaj dveh jezikov (zaželeno je treh), prikrajšan za enakovredno sodelovanje in sovplivanje na tokove v moderni družbi 21. stoletja.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj predstavitve knjig o naravi. Vsako predstavitev (1–6) poveži z najbolj ustreznim razlogom za izbiro posamezne knjige (A–I). V razpredelnico vpiši črko izbranega odgovora. Dva odgovora sta odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

SEVEN BOOKS ABOUT EARTH

Which book will you choose? You want to learn about…

A those who spend their lives helping the environment.

B the importance of specific regions in the world.

C helping animals, locally and globally.

~~D~~ great ideas for young and old to help the Earth.

E those who refuse to believe in climate change.

F helping animals that are facing extinction.

G Earth's beginnings and people's influence on Earth.

H interesting facts about extinct animals.

I individual stories about existing dangers and positive changes.

0.
D

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

(Vir slike: http://clipart-library.com/clipart/838975.htm/. Pridobljeno: 14. 5. 2020.)

2. naloga

Poslušaj besedilo o umetnici Lotte Reiniger in obkroži črko pred pravilnim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

LOTTE REINIGER

0. When was Lotte impressed by horror and dreamy trick movies?

(A) As a child.

B As a teenager.

C As a young adult.

D As an elderly woman.

1. Who did Lotte perform shadow plays for?

A Her parents.

B Her pet animals.

C Her friends.

D Herself.

2. What was the purpose of Lotte's title cards?

A To create little breaks between the scenes.

B To practise reading aloud.

C To understand the film better.

D To attract the attention of the audience.

(Vir slike: https://www.chapter.org. Pridobljeno: 19. 3. 2021.)

3. Why was the film *The Adventures of Prince Achmed* so important for Lotte's career?

A It was her first short animated film.

B It was her first stop-motion animation film.

C It was her first full-length animated film.

D It was her first film with title cards.

4. What did Lotte think of newspapers?

A They are more or less a fairy tale.

B They can increase one's fame.

C They print awful reviews.

D They rarely tell the truth.

5. Why did Lotte leave Germany?

A She got divorced.

B She was upset by the political situation.

C She was in danger.

D She wanted to travel the world.

6. Why is Lotte's work still important today?

A Characteristics of her work are seen today.

B It changed filmmaking in the 1980s.

C Lotte's films are still produced.

D It helped create the Harry Potter novels.

(6 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi članek o učiteljih in robotih ter glede na besedilo odgovori na vprašanja oziroma ustrezno dopolni poved. Odgovori naj bodo kratki (NAJVEČ ŠEST BESED). Oglej si primer 0, ki je že rešen.

SHOULD ROBOTS REPLACE TEACHERS?

Every year, usually in September, children get ready to go back to school. A lot can change from one school year to the next. One of the biggest changes is getting a new teacher. However, something that doesn't change is that those teachers are humans – at least for now. According to a new poll, 47% of UK children think that teachers will be replaced by robots in the next 50 years. Although robot teachers might sound like science fiction, they are already a part of some classrooms around the world.

In China, a robot called Bingo is being used in nearly 3,000 preschools to help to teach students English and science. It uses cameras to keep an eye on whether pupils are paying attention. Last year, primary schools in Finland tested an educational robot called Elias, which taught languages. The development of artificial intelligence (AI) has increased what robots are capable of. AI is the name given to a computer that is able to "think" for itself, which 50 years ago seemed impossible.

Sir Anthony Seldon from the University of Buckingham thinks that robots could replace teachers as soon as 2027. According to Seldon, robot teachers could adapt their lessons according to the needs of each person. Rather than grouping students together in a class, each one could have their own personalized robot, which would stay with them for their entire education. This could help in two ways: by supporting students who are falling behind, and by challenging those who are further ahead in their studies.

People who support this idea point out that smart machines can process large amounts of information and answer any question. This means that robot teachers could be more knowledgeable than humans. Robots are also more dependable than humans as they never go on sick leave. The UK is currently suffering teacher shortages, which means there aren't as many teachers as schools need. Robots could solve this problem because we could make as many machines as needed.

However, teaching isn't just about knowledge – there is a social aspect to it too. Teachers work hard to get to know pupils and understand their different personalities. They build a personal relationship with their pupils. This is far beyond the abilities of intelligent machines. A survey last year found that 82% of pupils thought the relationship they had with their teacher was important. In the same survey, 80% said that they thought a human teacher was better than a robot could ever be.

What is more, critics say that teaching is not really about getting the right answer. It is about training students to think independently. Robots might be able to answer a question quickly, but it doesn't mean they always give the best answer. Humans are better judges of which information will help young people develop the important ability to think for themselves.

(Prirejeno po: *The Week Junior*: *Science* + *Nature*, september 2019.)

0. **What** stays the same when pupils return to school?

That teachers are still humans.

1. **Which** device does Bingo use to monitor the children?

_____

2. **What** is the difference between an AI computer and a regular one?

AI computers can _____

3. **How** could robots help pupils who are very good at school?

_____

4. **What** problem are British schools facing at the moment?

_____

5. **Which** ability do teachers possess that robots do not?

_____

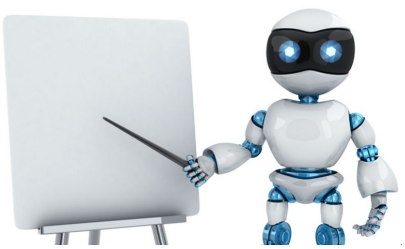
6. **What** is the most valuable skill a young person should be taught?

_____

7. The **main idea** of the whole text is that human teachers…

_____

(7 točk)

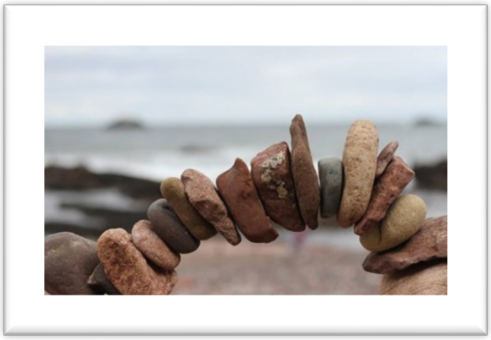

(Vir slike: https://www.bbc.co.uk/. Pridobljeno: 12. 3. 2021.)

2. naloga

Preberi prispevek o nenavadni aktivnosti in obkroži črko pred najustreznejšim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

STONE STACKING

Some would say stone stacking is a free time activity while others describe it as the art of skilfully putting small smooth stones usually found on a beach or a river, also called pebbles, on top of each other to create towers, shapes and sculptures. It has become popular in recent years, and more and more people who come across the stacks are posting photos of piles of stones on social media.

Stacks of stones can be found on coastlines around the UK, left behind by keen artists who might want to show their artistic signature absorbed with the local landscape. Random tourists and other visitors will perhaps take a photo and spread it but the artist really does not care. Many visitors see stone stacking as an enjoyable but time-consuming activity. In reality, it is quite the opposite; most artists are quite fast, all it needs is self-control, a steady hand, and a feeling for balance since the pebbles are put together without using any other material.

People in general think that in most cases this activity is unlikely to harm anyone. However, it's a trend that, for local people, is becoming too popular. Most villagers see it as good advertising without spending any money for it. Visitors say the random creative displays benefit the art, yet environment campaigners claim the practice is having a negative effect on wildlife such as small coastal birds that rely on pebbles as part of their habitat.

There is even a campaign led by people living in the area that stands firmly against the creation of new stone stacks. By stacking stones, people could cause confusion in places where they have traditionally been used to provide directions to climbers and walkers. In some places, man-made stacks of rocks have been traditionally used to direct people around dangerous sites or to point them towards their destination. If more stacks are made, this could confuse hikers and result in them getting lost or injuring themselves.

By moving pebbles from a beach or a mountain to create stacks, people are destroying the homes of a whole range of creatures. Unsettling small insects and other creepy-crawlies that live under the stones is taking away the source of food for bigger animals, thus affecting the larger food chain.

Stone stacking turns wild and untouched beaches and other landscapes into areas of man-made piles. We should be more respectful and let nature have these spaces.

(Prirejeno po: *The Week Junior*, september 2018.)

0. Stone stacking is ____.

A collecting stones
B building stones
C shaping stones
(D) piling stones

(Vir slike: http://stonestacking.co.uk/. Pridobljeno: 20. 5. 2020.)

1. People who stack stones do it ____.

A to gain self-confidence
B to become famous
C to leave a mark in the environment
D to make photos

2. To be good at stone stacking you need ____.

A to take art classes
B lots of time
C different materials
D to be calm

3. ____ think that stacking stones promotes art.

A Villagers
B Environmentalists
C Artists
D Visitors

4. According to some locals, stone sculptures should be ____.

A protected
B banned
C destroyed
D removed

5. In nature, stacks of stones created by people are ____.

A signs for hikers
B a recent invention
C useless to tourists
D harmful to local people

6. Which statement is FALSE?

A Stone stacking changes the animals' habitats.
B Stone stacking attracts bigger animals.
C Stone stacking disturbs smaller animals.
D Stone stacking upsets some animals.

(6 točk)

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Dopolni besedilo o Jamesu Bondu. V vsako praznino vpiši le ENO besedo, v praznine z besedami v oklepaju vpiši največ DVE besedi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

JAMES BOND

It has been estimated that over half the world's population **(0)** ***has seen*** (**see**) a James Bond film. There have now been more than twenty of them since the first film *Dr. No* **(1)** _____ (**shoot**) in 1962. But what makes Bond films so popular?

Glamour is one ingredient. James Bond lives in a world of luxury and excitement that most people only dream of. Through all his adventures, he is perfectly dressed and calm. He never does what his boss tells him to do, so Bond is always in trouble with **(2)** _____ Head of the Secret Service, who is also known as M.

There is plenty of exciting action. Bond always meets evil or bad people and has to escape from the deadliest situations that you could ever imagine, even in your **(3)** _____ (**bad**) nightmares.

But no Bond film would be complete **(4)** _____ modern technology. A well-known piece of technology is the Aston Martin DB5, which first appeared in *Goldfinger*. This car had bullet-proof glass, a smoke screen, and a passenger ejector seat.

Each film tries to keep up with the latest technology. In one of the films, Bond **(5)** _____ (**drive**) his Aston Martin which was equipped with missiles, a jet engine, lasers and computers. Who **(6)** _____ (**know**) what we will see in the next James Bond movie. But one thing is for sure. James Bond will never change his charms and women will never stop falling in love with him.

(Prirejeno po: *Club*, november 1991.)

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo o vzdrževanju kondicije in ga dopolni. Prva črka iskane besede je že dana. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

KEEP FIT!

Get up and **(0) e *x e r c i s e*** Lots of people do it just for fun, but there are other reasons too.

To be fit and **(1) h** __ __ __ __ __ __, you need to take regular exercise as well as follow a sensible diet. There are many **(2) k** __ __ __ **s** of exercise – from a quick jog around the block, to swimming and team games. Whatever you choose, it should be something you **(3) e** __ __ __ __ so you'll keep it up. You don't have to go to extremes to feel the benefits – just 20 minutes two or three times a week is better than working out for hours one day and lazing around for the rest of the week.

To avoid getting hurt you have to warm up your muscles by jogging gently and stretching slowly. This makes your **(4) h** __ __ __ __ pump faster to deliver extra oxygen to your blood.

When you finish your exercise session, make **(5) s** __ __ __ you cool down by jogging gently and stretching. Cooling down will also help to prevent your muscles from getting sore and stiff.

Take a break between training sessions and **(6) r** __ __ __ __ so your body has time to recover.

(Prirejeno po: *Find out more*, št. 18, 1995.)

(6 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Združeni narodi so 30. julij razglasili za mednarodni dan prijateljstva. Ob tej priložnosti so objavili natečaj za najboljši prispevek o prijateljstvu, napisan v angleščini. Odločil/-a si se za sodelovanje.

V prispevku:

– razloži, kaj je prijateljstvo in zakaj je pomembno,
– opiši, kako (kdaj, kje …) si spoznal/-a najboljšega/-o prijatelja/-ico in kaj sta že skupaj doživela/-i,
– zapiši svoje mnenje o tem, kako družbena omrežja vplivajo na prijateljstvo.

Besedilo naj bo dolgo od 120 do 150 besed. Ovrednoteni bodo vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila.

FRIENDSHIP

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče:	*4 točke*
Slovnica:	*3 točke*
Zgradba besedila:	*2 točki*

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.2.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oz. več, glede na prilagoditve za učence in učenke s posebnimi potrebami. Preizkus je vključeval slušno razumevanje (dve nalogi s 14 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s 14 postavkami) ter poznavanje in rabo jezika (štiri naloge z 19 postavkami). Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52, postavk pa je bilo 47.

Tipi nalog

Preizkus je vključeval naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja brez nabora in
- vodeni pisni sestavek.

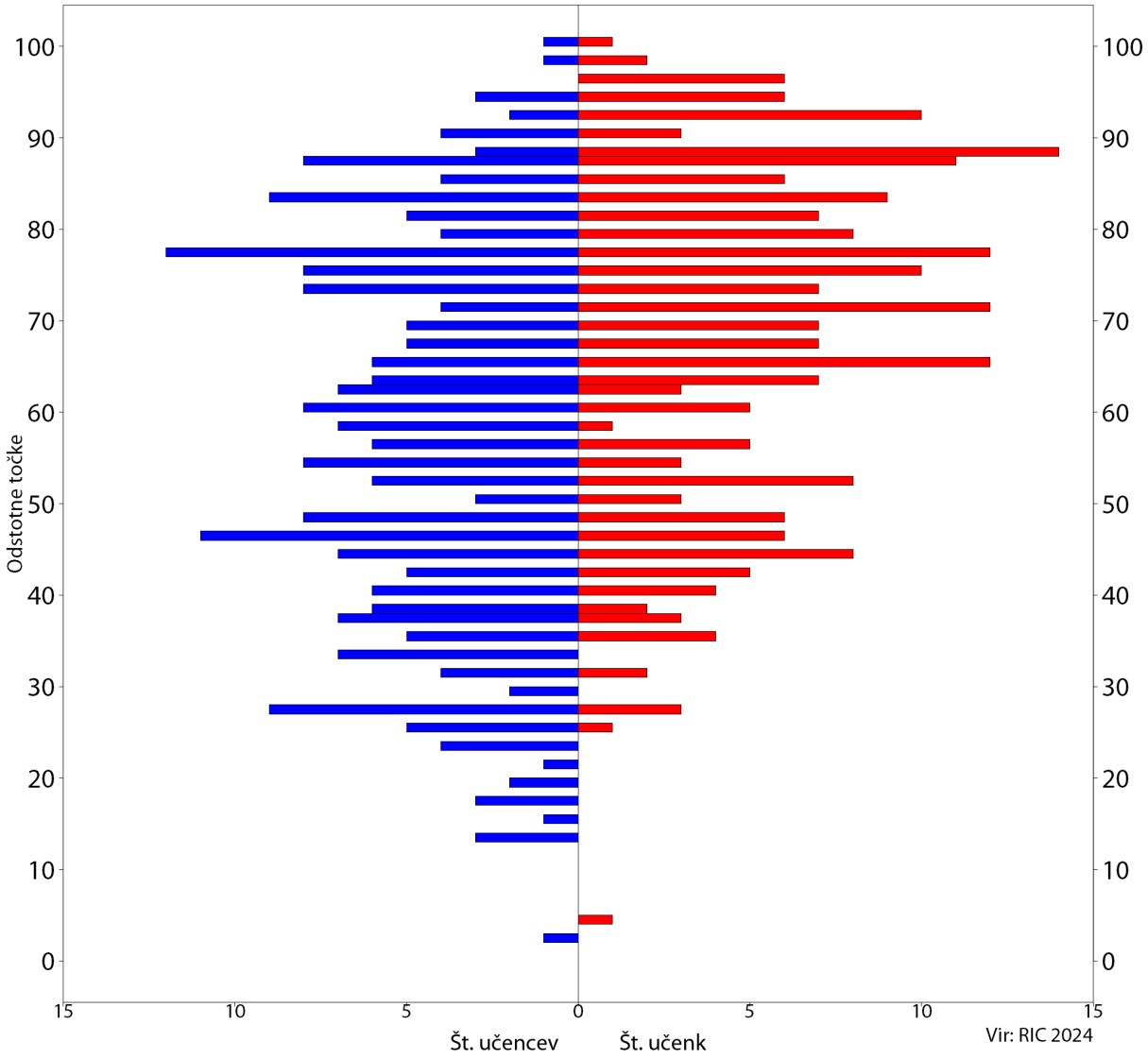
Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	470
Število postavk	47
Možne točke	52
Povprečno št. točk	32,48
Povprečno št. odstotnih točk	62,46
Standardni odklon odstotnih točk	21
Indeks težavnosti	0,62
Indeks zanesljivosti	0,93

Maksimalno število točk sta dosegla ena učenka in en učenec. Najmanjše število doseženih točk je bila 1 točka, kar je dosegel en učenec.

Dosežki po spolu in regijah

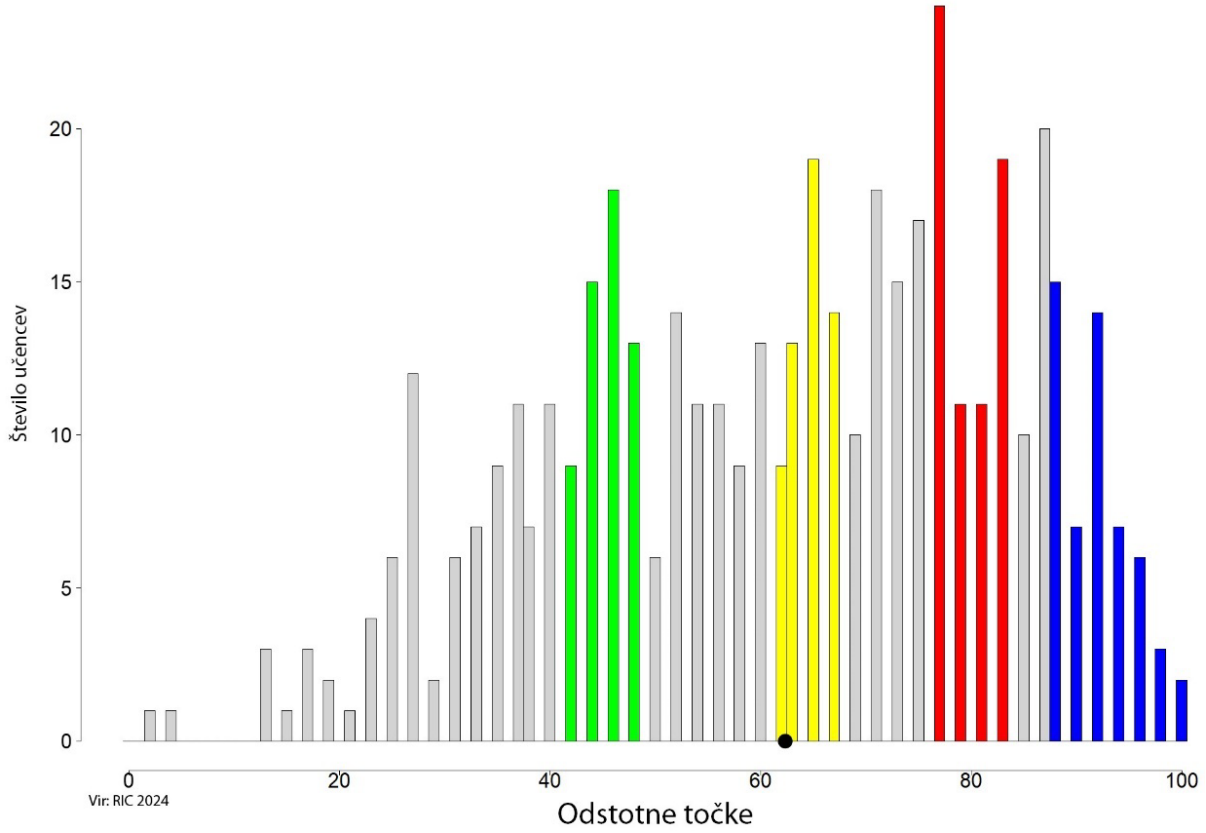

Slika 4.2.5.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred*

Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke za spoznanje uspešnejše od učencev.

Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 433 učenci in učenkami iz 29 šol, sledi Podravska regija z 29 učenci in učenkami iz dveh šol, v Koroški regiji pa je NPZ iz nemščine v 6. razredu pisalo 8 učencev in učenk iz ene šole. Ker so razlike med številom učencev in učenk ter številom vključenih šol med regijami zelo velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.1.2: *Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo posamezne povedi, sestavljene iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenke in učenci slišali besedilo s tematskih področij čas (letni časi) ter prosti čas (prijatelji, šport, igre). Uspešno so rešili **3.** in **5. postavko**, pri katerih so slišano dejavnost povezali z ustreznim imenom in označili ustrezen odgovor. Za pravilno rešitev postavk so morali prepoznati in razumeti določene besede in besedne zveze iz vnosnega besedila v nalogi: *heute, Snowboarder* (3. postavka), *geht gerne spazieren, eine lange Wanderung* (5. postavka). Na taksonomski ravni so to manj zahtevne postavke.

2. naloga

Pri 2. nalogi so učenke in učenci slišali pogovor med zdravnikom in deklico Paulo. Uspešno so rešili **2.**, **5.** in **7. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Pri 2. postavki so iz dela slišanega besedila razumeli, da ima Paula glavobol. Pri 5. postavki so razumeli, da ima Paula gripo. Pri 7. postavki so slišali in razumeli, da mora Paula čez tri dni ponovno k zdravniku.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Uspešno so rešili **1.**, **3.** in **4. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v besedilu, vezanem na temo dom in družina, člani družine, hišni ljubljenčki, naravno okolje, živali, šola, šolski vsakdanjik, ter se na prebrano odzvati z zapisom tega podatka. Za pravilno rešitev postavk so učenke in učenci

prepoznali starost (1. postavka), ime mačka (3. postavka) in ime mame (4. postavka). Pri postavkah gre za razumevanje temeljnega besedišča.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci pokazali razumevanje besedila z izbiro pravilne rešitve. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v treh izjavah, vezanih na temo prosti čas, konjički. Uspešno so rešili **1. postavko**, pri kateri so iz besedila prepoznali, da Elena igra inštrument. Besedno zvezo *Klavier spielen* so povezali s *spielt ein Instrument*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Uspešno so rešili **5. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo smo preverjali besedišče na temo dom in družina, vsakdanja opravila, telo in zdravje ter osebna higiena. Prepoznali in razumeli so obroke hrane in glede na sobesedilo ustrezno izbrali obrok *Frühstück*.

RUMENO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenke in učenci uspešno rešili **1. postavko** naloge, pri kateri so povezali slišano z ustreznim imenom. Za uspešno reševanje so morali razumeti ključno besedno zvezo iz slišanega besedila *fährt heute Ski*.

2. naloga

Uspešno so rešili **1.**, **4.** in **6. postavko**. S selektivnim poslušanjem so morali izbrati pravilno rešitev. Iz slišanega so pri 1. postavki slišali in razumeli, da se Paula ne počuti dobro, pri 4. postavki, da ima Paula rdeče grlo, in pri 6. postavki, da mora Paula ostati doma. Pri 1. postavki so izjavo *Ich fühle mich nicht wohl* iz vnosnega besedila povezali s *Paula fühlt sich nicht gut*. Pri 4. postavki so razumeli in prepoznali ustrezni del telesa. Pri 6. postavki so izjavo *Du musst im Bett bleiben.* iz vnosnega besedila povezali s *zu Hause bleiben*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Uspešno so rešili **2.**, **6.** in **7. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v besedilu, vezanem na temo dom in družina, člani družine, hišni ljubljenčki, naravno okolje, živali, šola, šolski vsakdanjik, ter se na prebrano odzvati z zapisom tega podatka. Za pravilno rešitev postavk so učenke in učenci prepoznali kraj bivanja (2. postavka), čas začetka pouka (6. postavka) ter kaj počne deklica v prostem času s prijateljicami (7. postavka).

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci pokazali razumevanje besedila z izbiro pravilne rešitve. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v treh izjavah, vezanih na temo prosti čas, konjički. Uspešno so rešili **2.**, **4.**, **5.**, **6.** in **7. postavko**. Pri 2. postavki so besedno zvezo *Bilder verschenken* iz vnosnega besedila povezali s *schenkt Zeichnungen*. Pri 4. postavki so povezali *Geschichten schreiben* s *kann gut schreiben*. Pri 5. postavki so iz besedila prepoznali, da se Luis ukvarja s športom. Pri tej postavki so za pravilno rešitev morali povezati besedno zvezo *Einrad fahren* s *Sport treiben*. Pri 6. postavki so povezali izjavo …*das lerne ich mit meinem Bruder* iz vnosnega besedila z *übt mit dem Bruder*. Pri 7. postavki so besedi *Hunde und Katzen* iz vnosnega besedila povezali z nadpomenko *Tiere*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče in določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci in učenke so uspešno rešili **2.** in **4. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo smo preverjali besedišče na temo dom in družina, vsakdanja opravila, telo in zdravje ter osebna higiena. Pri 2. postavki so prepoznali in razumeli besedno zvezo *sich die Zähne putzen*. Pri 4. postavki so prepoznali in ustrezno izbrali povratni zaimek *sich*.

2. naloga

Uspešno so rešili **2.**, **3.**, **4.** in **5. postavko** naloge dopolnjevanja z naborom. Učenke in učenci so dopolnjevali pesem oz. rimo z ustreznimi pridevniki iz nabora. Uspešno so povezali pridevnike iz vnosnega besedila s protipomenkami *groß-klein* (2. postavka), *warm-kalt* (3. postavka), *jung-alt* (4. postavka) in *an-aus* (5. postavka).

RDEČE OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenke in učenci slišali besedilo s tematskih področij čas (letni časi) ter prosti čas (prijatelji, šport, igre) ter uspešno rešili **2.**, **4.** in **6. postavko**. Slišano dejavnost so prepoznali na sličici, jo povezali z ustreznim imenom in označili ustrezen odgovor. Za pravilno rešitev postavk so morali prepoznati in razumeti določene besede in besedne zveze iz vnosnega besedila v nalogi: *Schlittschuhlaufen* (2. postavka), *rodeln, Schlitten* (4. postavka), *macht gerne Schneemänner* (6. postavka).

2. naloga

Uspešno so rešili **3. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Pri 3. postavki so iz dela slišanega besedila razumeli, da so se bolečine pri Pauli pojavile danes zjutraj. Za pravilno rešitev so izjavo *Seit heute, gleich nach dem Aufstehen.* iz vnosnega besedila povezali s *heute Morgen*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Uspešno so rešili **5. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. Za pravilno rešitev postavke so morali v besedilu prepoznati živali in dopolniti besedo *Schafe*.

2. naloga

Uspešno so rešili **3. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Izjavo *Die Texte, die ich singe, lerne und merke ich mir sehr schnell.* iz vnosnega besedila so povezali z *lernt Lieder schnell*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci in učenke so uspešno rešili **1.** in **3. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Pri 1. postavki so povezali *7.00 Uhr* s predlogom *um*. Pri 3. postavki so izbrali ustrezno obliko glagola *kämmt*.

2. naloga

Uspešno so rešili **1.**, **6.**, **7.** in **8. postavko** naloge dopolnjevanja z naborom. Učenke in učenci so dopolnjevali pesem oz. rimo z ustreznimi pridevniki iz nabora. Uspešno so povezali pridevnike iz vnosnega besedila s protipomenkami *dünn-dick* (1. postavka), *dunkel-hell* (6. postavka), *langsam-schnell* (7. postavka) in *sauer-süß* (8. postavka) .

3. naloga

Uspešno so rešili **1. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. Postavka preverja poznavanje in rabo poimenovanja meseca *Mai*. Učenci so imeli težave pri pravilnem zapisu besede.

4. naloga

Učenke in učenci so tvorili krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju **vsebina**. Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic na temo dom in družina, člani družine, hišni ljubljenčki, stanovanje, vsakdanja opravila. Učenke in učenci so sledili navodilom in v svoje razmišljanje vključili podatke, ki so jih zahtevale iztočnice.

MODRO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Uspešno so rešili **7. postavko**, pri kateri so razumeli dejavnost, jo prepoznali na sličici, povezali so jo z ustrezno osebo in zapisali ustrezno rešitev. Razumeti so morali besedno zvezo *Iglus bauen*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

3. naloga

Uspešno so rešili **2. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. Postavka preverja poznavanje in rabo predloga *Im*.

4. naloga

Učenke in učenci so tvorili krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju **jezikovna pravilnost**. Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic na temo dom in družina, člani družine, hišni ljubljenčki, stanovanje, vsakdanja opravila. Kljub slovničnim oz. pravopisnim napakam je bilo besedilo pri večini učenk in učencev še razumljivo.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

3. naloga

3. in **4. postavka** sta nad modrim območjem. Gre za nalogo dopolnjevanja brez nabora. Pri 3. postavki so morali poved dopolniti s pridevnikom *weiß*. Predvidevamo, da so slabše reševali to postavko, ker niso razumeli besede *Schneeglöckchen*, ki bi jo morali povezati s pridevnikom *weiß*. Pri 4. postavki so morali dopolniti samostalnik *Sonne*. Predvidevamo, da zaradi kompleksnejšega sobesedila niso ugotovili, da gre za dopolnitev preprostega in njim znanega samostalnika *Sonne*.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih kažejo, da so učenke in učenci uspešni pri slušnem razumevanju. Nalogi slušnega razumevanja sta porazdeljeni v vsa štiri območja. Največ postavk (5 od 14) je v zelenem območju, v rumenem in rdečem območju so po štiri postavke, v modrem je ena postavka.

Postavke pri nalogah bralnega razumevanja so razpršene v zeleno, rumeno in rdeče območje. Največ postavk (8 od 14) je v rumenem območju. Pri prvi nalogi so učenke in učenci morali dopolniti razpredelnico s podatki iz besedila. Naloga je od njih zahtevala natančno, selektivno branje. Pri 2. nalogi so pokazali razumevanje besedila z izbiro pravilne rešitve. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v treh izjavah, vezanih na temo prosti čas, konjički.

Naloge poznavanja in rabe jezika, pri katerih morajo učenke in učenci izkazati poznavanje temeljnega besedišča in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov, samostojno zapisati besede in tvoriti krajše vodeno besedilo, so bile bolj selektivne. Postavke so razpršene v vsa štiri območja, dve sta nad modrim območjem. Pri prvi nalogi ugotavljamo, da učenke in učenci nimajo težav pri prepoznavanju rabe besedišča na temo obroki. Težave imajo pri prepoznavanju in rabi nekaterih besednih zvez, povratnega zaimka, predlogov ter pri spregatvi glagolov. Druga naloga je preverjala poznavanje in rabo pridevnikov in njihovih protipomenk v preprostih povedih. Postavke so razpršene v rumeno in rdeče območje. Postavke tretje naloge so v rdečem in modrem območju, dve postavki sta nad modrim. Gre za nalogo poznavanja in rabe besedišča na temo letni časi. Zahtevnejša je bila četrta, tvorbna naloga, ki preverja sposobnost pisnega sporazumevanja. Postavka vsebina je v rdečem, jezikovna pravilnost pa v modrem območju.

Ugotavljamo, da učenci in učenke nimajo težav pri poznavanju temeljnega besedišča in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov, težave pa imajo pri samostojnem zapisu besed in tvorjenju krajšega besedila.

V preizkusu je 10 postavk uvrščenih v zeleno območje, 18 v rumeno, v rdečem območju je 14 postavk, v modrem so 3, dve postavki pa sta v območju nad modrim. Rezultati so precej razpršeni, saj ima skoraj vsaka naloga postavke v vsaj treh območjih, izjema je le naloga C2, ki je v rumenem in rdečem območju. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.1.2: *Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Wintersporttag der Klasse 6c*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	sestavek	čas: letni časi prosti čas: prijatelji, šport, igre	– razume preproste izjave v znanem kontekstu – izlušči glavno misel slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo – prepozna pomembne podatke v govorjenih besedilih z znano tematiko na podlagi opor	1	1	rumeno	0,64	0,48
								2	1	rdeče	0,52	0,43
								3	1	zeleno	0,88	0,26
								4	1	rdeče	0,61	0,35
								5	1	zeleno	0,84	0,38
								6	1	rdeče	0,67	0,30
								7	1	modro	0,47	0,32
A	2	slušno razumevanje	*Beim Arzt*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pogovor	telo in zdravje: bolezni	– razume preproste izjave v znanem kontekstu – izlušči glavne poudarke pogovora, ki se nanaša na preproste situacije ali osebne izkušnje	1	1	rumeno	0,70	0,26
								2	1	zeleno	0,76	0,30
								3	1	rdeče	0,60	0,46
								4	1	rumeno	0,73	0,47
								5	1	zeleno	0,82	0,41
								6	1	rumeno	0,73	0,48
								7	1	zeleno	0,83	0,47
B	1	bralno razumevanje	*Ich lebe auf den Falklandinseln*	dopolnjevanje brez nabora	sestavek	jaz: osebni podatki dom in družina: člani družine, hišni ljubljenčki naravno okolje: mesto, kraj, živali šola: šolski vsakdanjik prosti čas	– bere preprosta besedila na ravni odstavka, pri čemer razume pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem – prepozna glavno misel in določene podatke krajših, preprostih besedil z znanega področja	1	1	zeleno	0,93	0,33
								2	1	rumeno	0,59	0,35
								3	1	zeleno	0,76	0,38
								4	1	zeleno	0,83	0,45
								5	1	rdeče	0,39	0,58
								6	1	rumeno	0,61	0,61
								7	1	rumeno	0,68	0,60
B	2	bralno razumevanje	*Was kannst du besonders gut?*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	prispevek	prosti čas: konjički	– bere preprosta besedila, pri čemer razume pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem – prepozna glavno misel in določene podatke krajših, preprostih besedil z znanega področja	1	1	zeleno	0,91	0,40
								2	1	rumeno	0,60	0,29
								3	1	rdeče	0,56	0,42
								4	1	rumeno	0,67	0,52
								5	1	rumeno	0,67	0,49
								6	1	rumeno	0,74	0,40
								7	1	rumeno	0,75	0,49

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	*Heidis Morgen*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	sestavek	dom in družina: vsakdanja opravila telo in zdravje: osebna higiena	– razume in dopolni preproste povedi	1	1	rdeče	0,57	0,30
								2	1	rumeno	0,68	0,35
								3	1	rdeče	0,58	0,38
								4	1	rumeno	0,66	0,37
								5	1	zeleno	0,82	0,47
C	2	poznavanje in raba jezika	*Reime*	dopolnjevanje z naborom	pesem, rime	različne teme	– razume pogosto rabljene besede, besedne zveze in preproste povedi ter dopolni besedilo	1	1	rdeče	0,45	0,53
								2	1	rumeno	0,74	0,57
								3	1	rumeno	0,61	0,62
								4	1	rumeno	0,60	0,65
								5	1	rumeno	0,63	0,58
								6	1	rdeče	0,51	0,58
								7	1	rdeče	0,48	0,56
								8	1	rdeče	0,53	0,51
C	3	poznavanje in raba jezika	*Frühling*	dopolnjevanje brez nabora	sestavek	čas: letni časi naravno okolje: narava, vreme	– razume in dopolni preproste povedi	1	1	rdeče	0,63	0,40
								2	1	modro	0,28	0,42
								3	1	nad modrim	0,12	0,39
								4	1	nad modrim	0,13	0,37
C	4	poznavanje in raba jezika	*Im Wohnblock*	krajši pisni sestavek	sestavek	dom in družina: člani družine, hišni ljubljenčki, stanovanje, vsakdanja opravila	– napiše kratko besedilo ob slikovni podpori	vsebina	4	rdeče	0,66	0,64
								jezikovna pravilnost	3	modro	0,45	0,64

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela (**SLUŠNO RAZUMEVANJE**) sta bili dve besedili. Z nalogami smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja na temo prosti čas, telo in zdravje. Prvo besedilo je preverjalo slušno razumevanje na podlagi izjav o aktivnostih na športnem dnevu, pri drugem besedilu pa so morali učenci in učenke izbrati pravilne odgovore, vezane na temo telo in zdravje: bolezni.

Pri prvi nalogi povezovanja, urejanja in razvrščanja A.1 (IT = 0,66) so morali učenci in učenke povezati slišano z ustrezno dejavnostjo na športnem dnevu ter označiti ustrezen odgovor. IT postavk se giblje med 0,47 in 0,88, kar dokazuje dobro globalno razumevanje govorjenega besedila.

Naloga A.2 (IT = 0,74) je bila naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. IT se giblje med 0,60 in 0,83. Indeks diskriminativnosti je 0,68. Učenci in učenke so slišali pogovor zdravnika in pacientke, povezan s temo telesa in zdravja: boleznijo. Na slišano so se morali odzvati z izbiro pravilnega odgovora.

Drugi del (**BRALNO RAZUMEVANJE**) je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnost branja in bralnega razumevanja.

Pri prvi nalogi B.1 (IT = 0,68) so morali učenci in učenke razumeti besedilo o deklici, ki živi na Falklandskih otokih, ter izpolniti obrazec z ustreznimi podatki. Gre za nalogo dopolnjevanja brez nabora. IT se giblje med 0,39 in 0,93. Indeks diskriminativnosti je 0,75. Najslabše je bila rešena postavka B.1.5, pri kateri so učenci in učenke morali prepoznati živali in dopolniti besedo *Schafe*. Presenetljivo ugotavljamo, da niso prepoznali besede *Schafe* (ovce) in jo povezali z *Wolle* (volna), saj gre za osnovno besedišče – tema živali, ki se ciklično ponavlja pri učenju nemščine v drugem izobraževalnem obdobju. Predvidevamo, da imajo težave pri selektivnem branju.

Naloga B.2 (IT = 0,70) je bila naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Učenke in učenci so brali izjave treh otrok, povezane s temo prostega časa: konjički. Na prebrano so se morali odzvati z izbiro pravilne rešitve. Indeks težavnosti se giblje med 0,56 in 0,91. Indeks diskriminativnosti je 0,69. Najslabše rešena postavka je B.2.3. Ugotavljamo, da *Die Texte, die ich singe, lerne und merke ich mir sehr schnell.* iz vnosnega besedila niso povezali z *lernt Lieder schnell*. Ugotavljamo, da niso povezali *Texte* z besedo *Lieder*.

Tretji del (**POZNAVANJE IN RABA JEZIKA**) je bil sestavljen iz štirih nalog.

Pri prvi nalogi, izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, tj. C.1 (IT = 0,66), je najslabše rešena postavka C.1.1, pri kateri so morali povezati *7.00 Uhr* s predlogom *um*. IT postavk se giblje med 0,57 in 0,82. Indeks diskriminativnosti je 0,61.

Naloga C.2 (IT = 0,57) je bila naloga dopolnjevanja z naborom. Indeks težavnosti se giblje med 0,45 in 0,74. Indeks diskriminativnosti je 0,74. Učenci in učenke so morali **povezati pridevnike iz vnosnega besedila s protipomenkami iz nabora ter te pravilno zapisati**. Postavka C.2.7 je bila najslabše rešena. Težave so imeli pri razvrščanju oz. pravilnem zapisu pridevnika schnell **v stavku ... wer nicht langsam ist, ist**.

Naloga C.3 (IT = 0,29) je bila naloga dopolnjevanja brez nabora. Indeks težavnosti se giblje med 0,12 in 0,63. Indeks diskriminativnosti je 0,59. Učenci in učenke so morali dopolniti povedi, vezane na temo čas: letni časi, z ustreznimi besedami. Najslabše sta bili rešeni postavki C.3.3 (IT = 0,12) in C.3.4 (IT = 0,13). Pri postavki C.3.3 so učenci in učenke morali poved dopolniti s pridevnikom *weiß*. Te postavke ni rešilo 163 učenk in učencev. Pri postavki C.3.4 so morali dopolniti poved s samostalnikom *Sonne*. Predvidevamo, da zaradi kompleksnejšega sobesedila niso ugotovili, da gre za dopolnitev preprostega in njim znanega samostalnika *Sonne*. Te postavke ni rešilo 133 učenk in učencev.

Četrta naloga je bila tvorbna (IT = 0,57), v njej so učenci in učenke opisovali slikovno iztočnico na temo dom in družina, člani družine, hišni ljubljenčki, stanovanje, vsakdanja opravila. Uspešni so bili pri kriteriju vsebina (IT = 0,66), kar dokazuje, da večina zna tvoriti preprosto vodeno besedilo na podlagi iztočnic. Manj uspešni so bili pri postavki jezikovna pravilnost (IT = 0,45).

Sklepne ugotovitve

Rezultati kažejo, da so bile naloge sestavljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter na podlagi ciljev in standardov v učnem načrtu. Naloge so zelo dobro diskriminirale. Indeksi diskriminativnosti posameznih postavk so se gibali med 0,26 in 0,65. Indeks zanesljivosti testa znaša 0,93.

Največje število točk (100) sta dosegla ena učenka in en učenec. Enajst učencev in učenk je doseglo manj kot 20 % točk.

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine v 6. razredu je pokazala, da so bili učenci in učenke pri reševanju nalog uspešni, saj so dosegli povprečen rezultat 62,46 %. To vnovič dokazuje, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci in učenke pa imajo solidno znanje. Najmanj težav jim dela slušno razumevanje nalog prve in druge taksonomske stopnje, težave pa se kažejo pri selektivnem branju besedila, ko morajo poiskati zahtevano informacijo. Učenci in učenke imajo težave pri nalogah dopolnjevanja brez nabora, pri katerih gre za priklic osnovnega besedišča, kar dokazuje, da besedišče ni usvojeno na stopnji aktivne uporabe. Pri samostojnem zapisu besed imajo še težave.

Učiteljice in učitelji naj pri delu z učenci v drugem izobraževalnem obdobju namenijo več časa branju avtentičnih oz. poenostavljenih besedil. Prav tako naj učenci in učenke rešujejo zahtevnejše naloge poznavanja in rabe jezika na različne teme. Članice komisije in sestavljavke nalog ugotavljamo, da pri NPZ iz nemščine v 6. razredu ni bilo posebnosti. Upoštevale smo priporočila s seminarjev, priporočila Rica ter dragocene nasvete učiteljic in učiteljev iz prakse.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör zu und schreibe die Buchstaben zu den Namen wie im Beispiel. Zwei Bilder bleiben übrig.

(Prisluhni besedilu. Vpiši ustrezne črke k imenom kot v primeru. Dve sliki sta odveč.)

Wintersporttag der Klasse 6c

Schüler der Klasse 6c haben einen Wintersporttag. Was machen sie?

A

B

C

D

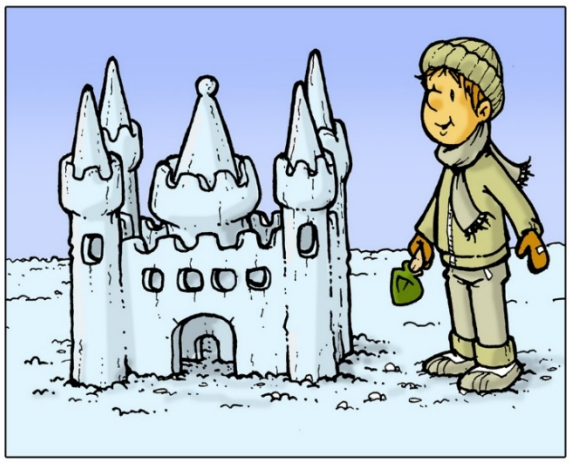
E

F

G

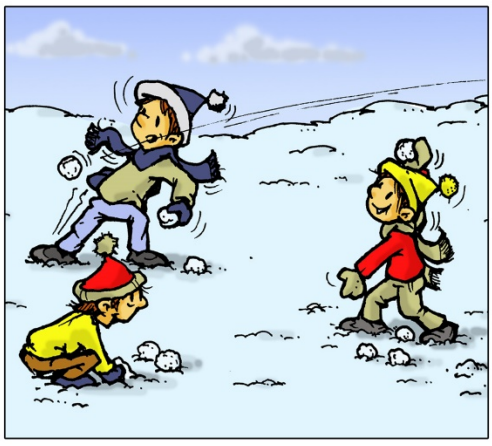
H

I

J

0. Max	1. Werner	2. Astrid	3. Felix	4. Karin	5. Melanie	6. Lara	7. Leonie
G							

(7 točk)

2. naloga

Du hörst ein Gespräch zwischen Paula und dem Arzt. Löse die Aufgabe wie im Beispiel. Markiere die richtige Antwort.

(Prisluhni pogovoru med Paulo in zdravnikom ter reši nalogo kot v primeru. Označi pravilni odgovor.)

Beim Arzt

0. Paula besucht …

A die Oma.
(B) den Arzt.
C den Opa.
D den Zahnarzt.

1. Paula fühlt sich …

A prima.
B toll.
C gut.
D nicht gut.

2. Paula hat …

A Bauchschmerzen.
B Ohrenschmerzen.
C Kopfschmerzen.
D Zahnschmerzen.

3. Paula hat seit … Schmerzen.

A gestern Nachmittag
B gestern Abend
C heute Morgen
D zwei Tagen

4. Paulas … ist rot.

A Gesicht

B Hals

C Kopf

D Hand

5. Paula hat …

A eine Allergie.

B Angina.

C Windpocken.

D Grippe.

6. Paula muss …

A zu Hause bleiben.

B in die Schule gehen.

C ins Krankenhaus.

D zum Zahnarzt.

7. Paula muss … wieder zum Arzt.

A in fünf Tagen

B in einer Woche

C in drei Tagen

D morgen

(7 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies den Text und löse die Aufgabe.

(Preberi besedilo in reši nalogo.)

Ich lebe auf den Falklandinseln

Lily, 8 Jahre alt, wohnt auf einer Farm auf den Falklandinseln, an einem der einsamsten Orte der Welt. Es gibt keine Schule und keine anderen Kinder in der Nähe – dafür gibt es aber Tausende von Tieren.

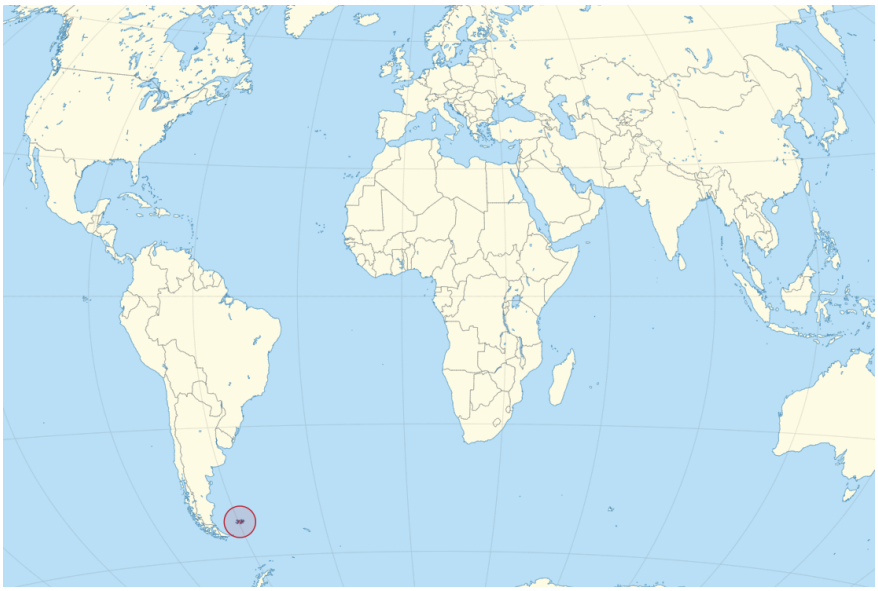
Mein bester Freund ist mein Kater Greebo. Er lebt bei uns auf der Farm, ist schwarz und sehr flauschig. Alle meine anderen Freunde wohnen weit weg in der Hauptstadt Stanley. Das ist die einzige Stadt auf den Falklandinseln. Der Weg von unserer Farm in die Stadt ist sehr weit, deshalb bekomme ich nur selten Besuch. Auf unserer Farm lebe ich mit meiner Mum Suzi und meinem Stiefvater Gilberto.

Der Hof, auf dem wir leben, ist riesig groß. Wir haben 14 Kühe, damit wir Milch und Fleisch haben. Außerdem gibt es 34 Hühner. Sie legen die Eier, die wir zum Backen und Kochen brauchen. Dann haben wir noch 17 000 Schafe, meine Eltern verkaufen ihre Wolle.

In die Schule gehe ich nicht, der Weg in die Stadt ist viel zu weit. Stattdessen kommt meine Lehrerin zu mir. Alle vier Wochen wohnt sie für zwei Wochen bei uns und gibt mir Unterricht. Ich habe ein Klassenzimmer ganz für mich allein. Am liebsten mag ich Mathe. Wenn meine Lehrerin da ist, unterrichtet sie mich jeden Tag von 9 bis 15 Uhr. Mittags isst sie mit mir und meiner Familie. In den Wochen, in denen sie nicht da ist, habe ich eine Telefon-Lehrerin. Eine Stunde lang am Tag erklärt sie mir Sachen am Telefon. Bei dem Rest hilft mir meine Mutter.

Nachmittags gehe ich mit den Hunden spazieren und helfe meiner Mutter im Garten, wo wir Gemüse anbauen. Am Wochenende kommen mich manchmal Freundinnen zum Übernachten besuchen. Dann spielen wir Hula-Hoop, oder wir tanzen.

(Prirejeno po: *Dein Spiegel*, 04/2018.)

(Vir slike: https://commons.wikimedia.org. Pridobljeno: 31. 5. 2023.)

Ergänze die Informationen.

(Dopolni podatke.)

Name: **(0)** ***Lily***

Alter: **(1)** _____

Wohnort: **(2)** _____

Kater: **(3)** _____ (Name)

Mutter – Name: **(4)** _____

Tiere: Kühe, Hühner, **(5)** _____ und Hunde

Unterrichtsdauer: **(6)** von _____ bis fünfzehn Uhr

Aktivitäten mit den Freundinnen: **(7)** _____ und tanzen

(7 točk)

2. naloga

Lies aufmerksam die Texte.

(Pozorno preberi besedila.)

Was kannst du besonders gut?

Zoe, 13, aus Hofheim am Taunus

Ich male gern und schreibe Geschichten. Beides kann ich, glaube ich, ganz gut. Am liebsten zeichne ich unseren Hund und unsere Katze. Dafür benutze ich Bleistifte in verschiedenen Härten. Die sind mir lieber als Buntstifte, weil man die besser wegradieren kann. Ich versuche, die Dinge so realistisch wie möglich zu zeichnen. Manche Bilder verschenke ich an Freunde, andere hebe ich in einer Mappe auf. Ich habe inzwischen gut 30 Bilder.

Elena, 10, aus Idar-Oberstein

Ich kann sehr gut singen und Klavier spielen. Schon seit fünf Jahren besuche ich einmal in der Woche eine private Musikschule. Dort übe ich jeden Dienstag mit meiner Musiklehrerin Klavier spielen und singen. Meine Lehrerin sagt, dass ich ein richtiges Talent bin. Die Texte, die ich singe, lerne und merke ich mir sehr schnell. Die Operntexte sind oft in italienischer Sprache, aber auch das ist kein Problem für mich. Später möchte ich einmal Opernsängerin werden. Zu Hause singe ich fast den ganzen Tag. Meinem Bruder und meiner Schwester geht das manchmal schon auf die Nerven.

Luis, 11, aus Haltern am See

Ich kann gut Einrad fahren, das lerne ich mit meinem Bruder Simon, 19. Wir üben in unserer Wohnung. Der Flur ist ideal zum Üben. Ich kann mich an den Wänden festhalten. Manchmal fahre ich mit meinem Bruder auf dem Parkplatz vor dem Supermarkt und kann schon richtig weit fahren. Wir haben zwei Einräder, ein großes und ein kleines. Ich lerne Einradfahren schon seit zwei Jahren. Es ist gar nicht so einfach.

(Prirejeno po: *Dein Spiegel*, 10/2021.)

Für wen trifft das zu? Kreuze immer nur einen Namen an wie im Beispiel.

(Za koga veljajo spodnje trditve? Označi le eno ime pri vsaki trditvi kot v primeru.)

	Zoe	Elena	Luis	
0.		*X*		hat eine Schwester.
1.				spielt ein Instrument.
2.				schenkt Zeichnungen.
3.				lernt Lieder schnell.
4.				kann gut schreiben.
5.				macht Sport.
6.				übt mit dem Bruder.
7.				zeichnet gern Tiere.

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Umkreise die richtige Lösung wie im Beispiel.

(Obkroži ustrezno rešitev kot v primeru.)

Heidis Morgen

0. Heute … Samstag.

   A bin

   (B) ist

   C bist

1. Heidi steht … 7.00 Uhr auf.

   A im

   B am

   C um

2. Zuerst geht sie ins Badezimmer und putzt sich dort die …

   A Gesicht.

   B Zähne.

   C Hände.

3. Sie … sich die Haare.

   A kämme

   B kämmst

   C kämmt

4. Sie geht in ihr Zimmer und zieht … an.

A sich

B mich

C dich

5. Es ist schon 7.30 Uhr. Sie geht in die Küche und hat …

A Pausenbrot.

B Mittagessen.

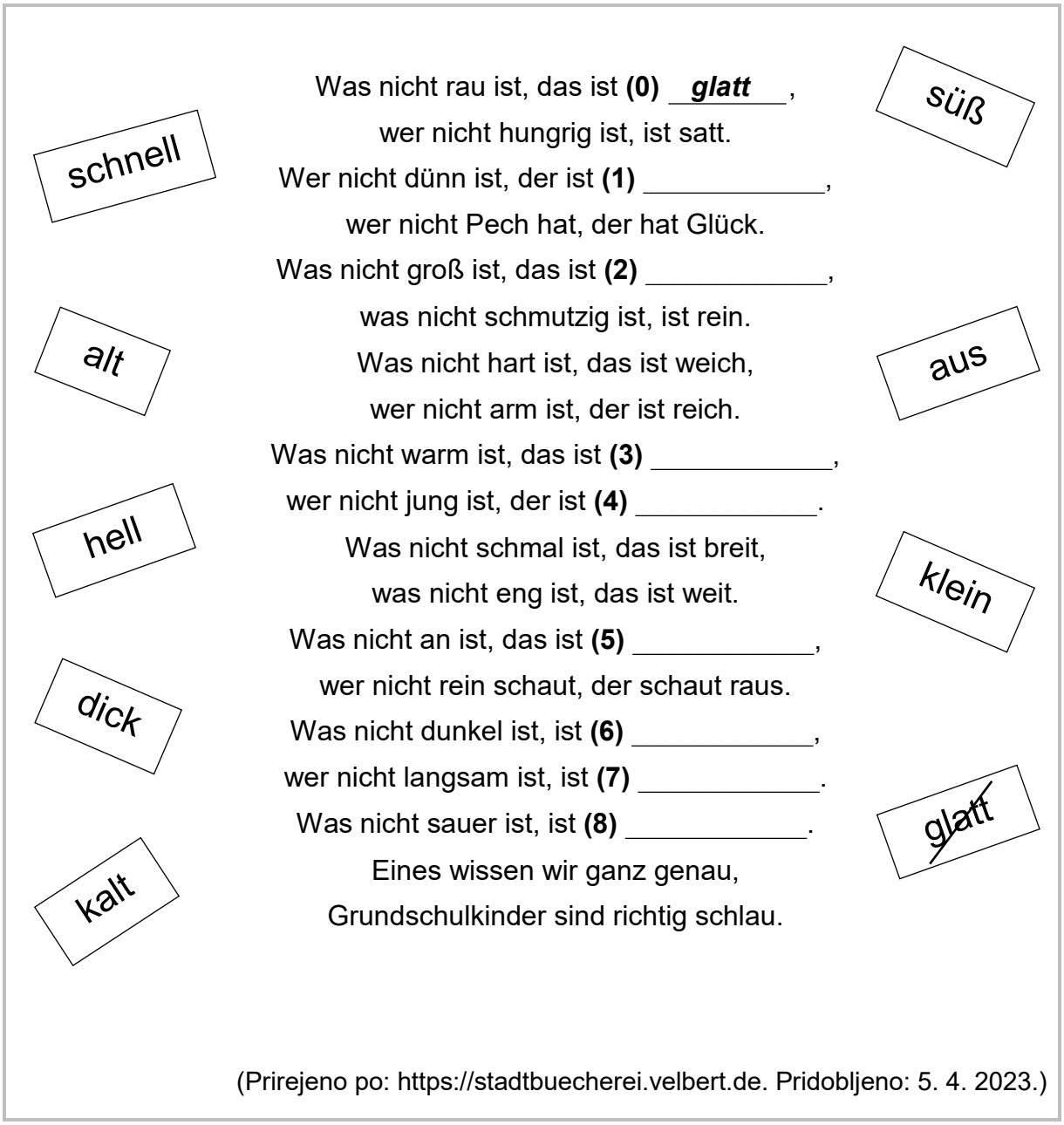
C Frühstück.

(5 točk)

2. naloga

Ergänze die Reime wie im Beispiel.

(Dopolni rime kot v primeru.)

Was nicht rau ist, das ist **(0)** ***glatt***,
wer nicht hungrig ist, ist satt.
Wer nicht dünn ist, der ist **(1)** _____,
wer nicht Pech hat, der hat Glück.
Was nicht groß ist, das ist **(2)** _____,
was nicht schmutzig ist, ist rein.
Was nicht hart ist, das ist weich,
wer nicht arm ist, der ist reich.
Was nicht warm ist, das ist **(3)** _____,
wer nicht jung ist, der ist **(4)** _____.
Was nicht schmal ist, das ist breit,
was nicht eng ist, das ist weit.
Was nicht an ist, das ist **(5)** _____,
wer nicht rein schaut, der schaut raus.
Was nicht dunkel ist, ist **(6)** _____,
wer nicht langsam ist, ist **(7)** _____.
Was nicht sauer ist, ist **(8)** _____.
Eines wissen wir ganz genau,
Grundschulkinder sind richtig schlau.

(Prirejeno po: https://stadtbuecherei.velbert.de. Pridobljeno: 5. 4. 2023.)

(8 točk)

3. naloga

Ergänze die Sätze zum Thema Frühling wie im Beispiel.

(Dopolni povedi na temo pomladi kot v primeru.)

Frühling

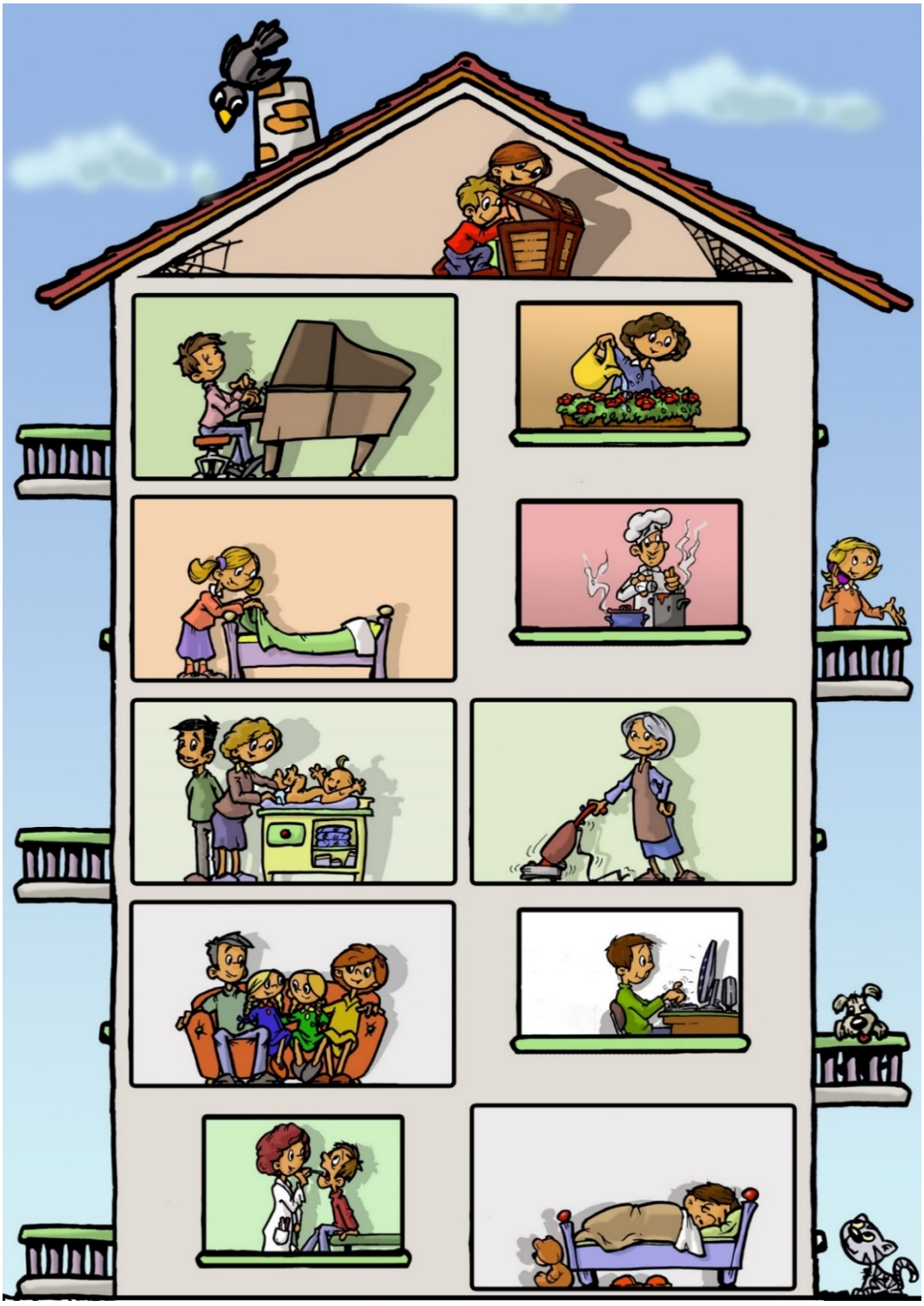
0. Der Frühling ist eine ***Jahreszeit*** .
1. Zum Frühling gehören März, April und _____.
2. _____ Frühling blühen viele Blumen.
3. Die Schneeglöckchen blühen _____ und die Krokusse gelb und lila.
4. Die Tage sind länger und die _____ scheint stärker.

(4 točke)

4. naloga

Sieh dir das Bild an. Was machen die Personen in diesem Wohnblock? Schreibe mindestens sechs Sätze.

(Oglej si sliko. Kaj počnejo osebe v tem stanovanjskem bloku? Napiši najmanj šest povedi.)

Im Wohnblock

Vsebina:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*3 točke*

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oz. več, glede na prilagoditve za učence in učenke s posebnimi potrebami. Preizkus je vseboval slušno razumevanje (dve nalogi s skupaj 15 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s skupaj 15 postavkami), poznavanje in rabo jezika (tri naloge s skupaj 20 postavkami) ter pisno sporočanje (ena naloga s 4 postavkami). Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, postavk pa je bilo 54.

Tipi nalog

Preizkus je vključeval naloge:

- kratkih zaprtih odgovorov,
- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- dopolnjevanja brez nabora in
- vodeni pisni sestavek.

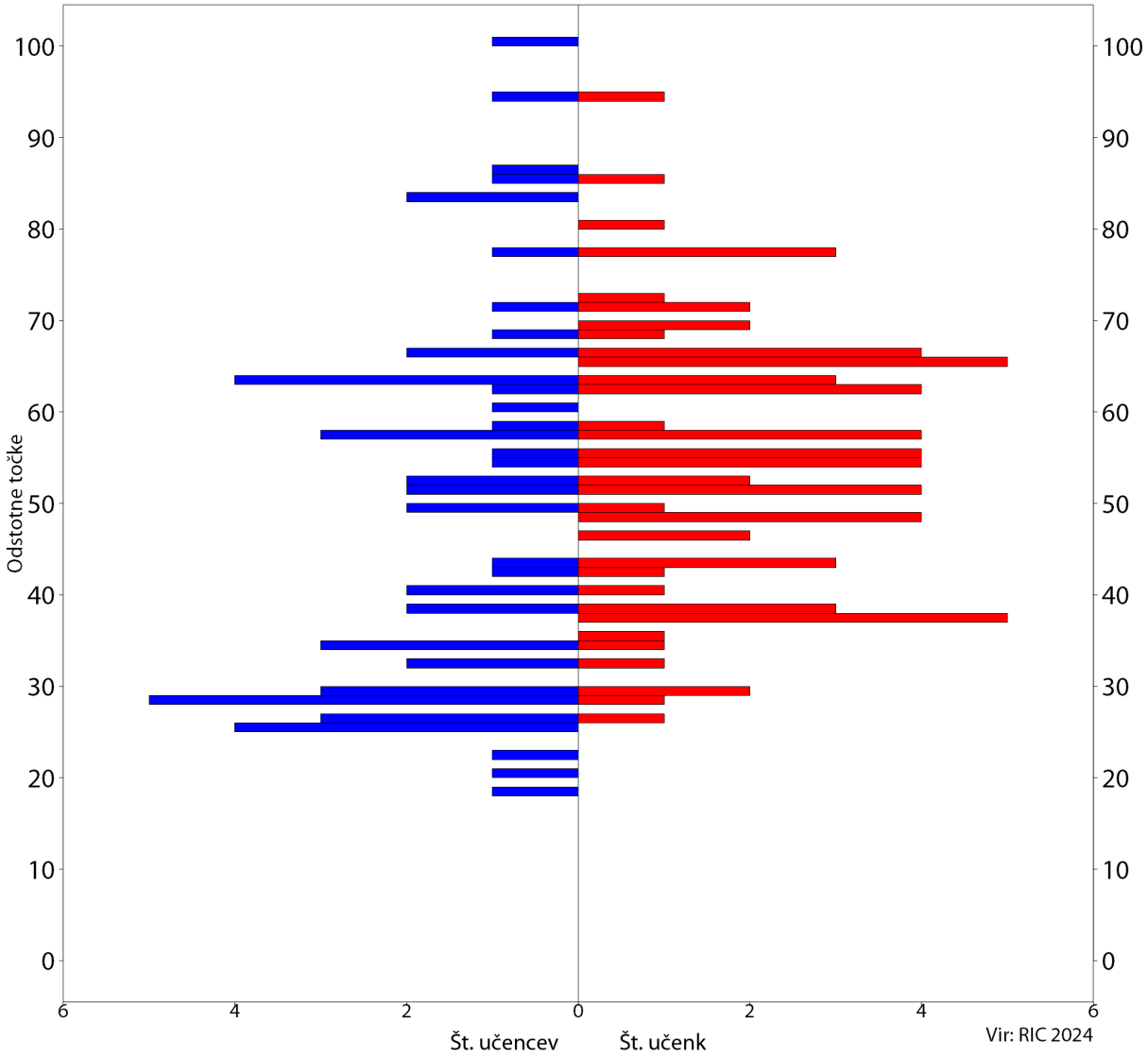
Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	132
Število postavk	54
Možne točke	65
Povprečno št. točk	33,42
Povprečno št. odstotnih točk	51,41
Standardni odklon odstotnih točk	17,77
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,91

Največje število doseženih točk je bilo 65, en učenec je dosegel vse možne točke. Najmanjše število doseženih točk je bilo 12 točk, dosegel jih je en učenec.

Dosežki po spolu in regijah

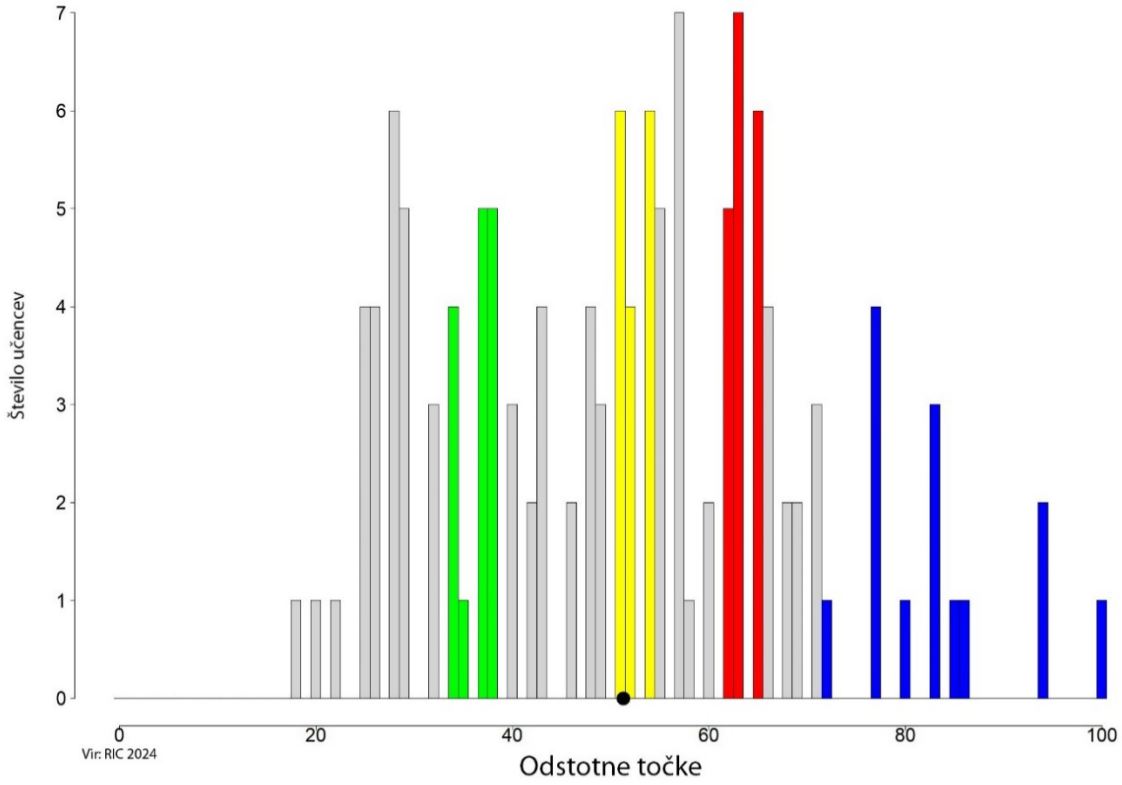

Slika 4.2.5.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred*

Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so tako največ točk kot najmanj točk dosegli učenci. V intervalu od približno 40 % do 80 % pa so bolj uspešne učenke. Torej ne moremo trditi, kdo je uspešnejši, učenci ali učenke.

NPZ iz nemščine v 9. razredu so pisali učenci v treh regijah, in sicer v Pomurski, Podravski in Koroški regiji. Številčno najbolj zastopana je Pomurska regija s 111 učenci iz šestih šol. V Koroški regiji je NPZ iz nemščine pisalo 20 učencev iz ene šole, v Podravski regiji pa en učenec. Ker so razlike med številom učencev in številom vključenih šol med regijami tako velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.2.2: *Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili naslednje naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in izluščijo glavno misel ter pomembne podatke.

1. naloga

Pri 1. nalogi slušnega razumevanja so poslušali pogovore o tem, kaj osebe potrebujejo pri svojem delu. To je naloga povezovanja, urejanja, razvrščanja. Nalogo so reševali tako, da so ob posameznem pogovoru izbrali ustrezno fotografijo in črko zapisali v razpredelnico. Uspešno so rešili vseh osem postavk naloge (od **1.** do **8. postavke**), pri katerih so iz slišanega besedila razbrali določene specifične podatke. Pri vseh postavkah so izbrali ustrezen predmet, ki ga uporablja posameznik pri svojem delu.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so poslušali pogovor dveh oseb o preživljanju počitnic. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **5.** in **7. postavko**. Za pravilno rešitev postavke so morali prepoznati besedišče in obkrožiti črko pred ustreznim odgovorom. Pri 5. postavki so iz dela slišanega besedila razumeli, da stane dnevni vstop na kopališče 3,80 €. Pri 7. postavki so razumeli, da se lahko tečaja supanja udeležijo vsako nedeljo.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo ter prepoznajo glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja ter poiščejo specifične podatke.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali besedilo o nevarnih živalih sveta. Gre za nalogo dopolnjevanja brez nabora, pri kateri učenec oz. učenka poišče določene specifične podatke. Uspešno so rešili **1. postavko (Naloga A)**, pri kateri so razumeli, da so v Južni Aziji nevarne živali *Kettenviper* ali *Schlangen*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so iskali odgovore na vprašanja. Gre za nalogo povezovanja in razvrščanja. Uspešno so rešili **3.** in **5. postavko**, pri katerih so odgovore z desne strani ustrezno razvrstili k vprašanjem na levi strani (*Woher kommt dein Freund? Aus Österreich. Wann hat Klaus Geburtstag? Ende Oktober*). Za uspešno rešitev postavk so morali razumeti vprašalnice.

2. naloga

Pri 2. nalogi so prispevek pravilno dopolnili z izbranimi besedami. Je naloga izbirnega tipa z eno možno rešitvijo. Uspešno so rešili **8. postavko**, pri kateri so izbrali nikalnico *keine* (»*Das Automobil hat keine Zukunft*«).

RUMENO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in izluščijo glavno misel ter pomembne podatke.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so poslušali pogovor dveh oseb o preživljanju počitnic. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Za pravilno rešitev postavke so morali prepoznati besedišče in obkrožiti črko pred ustreznim odgovorom. Uspešno so rešili **1.**, **2.** in **3. postavko**. Pri 1. postavki so iz dela slišanega besedila razumeli, kako se počuti prijateljica. Besedi *blass und traurig* iz vnosnega besedila so povezali z *bleich und betrübt*. Pri 2. postavki so razumeli, zakaj prijateljica ni odpotovala na počitnice. Iz slišanega besedila so povezali … *verlor mein Vater seinen Job* s sopomenko *arbeitslos*, ker je oče brezposeln. Pri 3. postavki so razumeli, da preživlja počitnice doma (*zu Hause*).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo ter prepoznajo glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja ter poiščejo specifične podatke.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so prebrali izjave učencev in učenk o tem, kaj bi v prihodnosti naredili za varstvo podnebja. Naloga preverja razumevanje besedila s kratkimi odgovori na vprašanja. Uspešno so rešili **5. postavko**, pri kateri so iz besedila razbrali, da Max varčuje z energijo tako, da ne vključi takoj centralne kurjave.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali besedilo o nevarnih živalih sveta. Naloga zahteva razumevanje besedila in je naloga dopolnjevanja brez nabora. V razdelku Naloga A so morali dopolniti tabelo z ustreznimi specifičnimi podatki, v razdelku Naloga B pa so morali dokončati povedi. Uspešno so rešili **2.** in **3. postavko (Naloga A)** ter **1. postavko (Naloga B)**, pri katerih so iz besedila razbrali ključne podatke. Pri 2. postavki (Naloga A) so morali navesti oba odgovora (*Elefanten, Flusspferde*). Pri 3. postavki (Naloga A) so morali napisati, da živijo v Ameriki *Killerbienen* oz. *eine agressive Bienenart*. Pri 1. postavki (Naloga B) so dopolnili poved *Die meisten giftigen Tiere leben in*… z besedo *Australien*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter posamezne jezikovne strukture v sobesedilu.

2. naloga

Pri 2. nalogi so prispevek pravilno dopolnili z izbranimi besedami. Je naloga izbirnega tipa z eno možno rešitvijo. Uspešno so rešili **1. postavko**, pri kateri so izbrali besedo *gibt* (… *gibt es in der Bundesrepublik.*).

RDEČE OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo ter prepoznajo glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja ter poiščejo specifične podatke.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so prebrali izjave učencev in učenk o tem, kaj bi v prihodnosti naredili za varstvo podnebja. Naloga preverja razumevanje besedila s kratkimi odgovori na vprašanja. Uspešno so rešili **1.**, **3.** in **7. postavko**, pri katerih so iz besedila razbrali določene informacije. Pri 1. postavki so morali povzeti glavno temo besedila »varstvo podnebja« (*Klimaschutz*). Pri 3. postavki so učenci in učenke morali razumeti besedo *Verkehrsmittel* v vprašanju in poiskati specifičen podatek – *Fahrrad*. Pri 7. postavki so odgovorili, da Mihaela ne jé mesa (*Isst kein Fleisch*) oz. se mu odpove (*verzichtet auf Fleisch*).

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter posamezne jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so iskali odgovore k vprašanjem. Gre za nalogo povezovanja in razvrščanja. Uspešno so rešili **6. postavko**, pri kateri so odgovore z desne strani ustrezno razvrstili k vprašanjem na levi strani (*Wer möchte noch eine Banane? Ich.*).

2. naloga

Pri 2. nalogi so prispevek pravilno dopolnili z izbranimi besedami. Je naloga izbirnega tipa z eno možno rešitvijo. Uspešno so rešili **5. postavko**, če so prepoznali primernik *teurer*.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenke in učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

V rdečem območju sta kriterija ***vsebina*** in ***zgradba***.

Kriterij *vsebina* od učencev in učenk zahteva, da upoštevajo vsa dana izhodišča in izčrpno podajo vse zahtevane informacije. Delu učenk in učencev ni uspelo izčrpno vključiti vseh izhodišč, čeprav tema ni bila zahtevna in se je nanašala na osebno izkušnjo o vsakdanjiku; kakšen je dečkov dan, kaj počne pred poukom, pri katerih hišnih opravilih pomaga in kako zasluži žepnino. Učenci in učenke pri pisnem sestavku tudi ne uporabijo bogatega in ustreznega besedišča. Opažamo večje odstopanje od predpisanega obsega (od 80 do 100 besed). Sestavki so bili prekratki in sporočilni namen pogosto ni bil dosežen.

Prav tako so imeli težave pri pisanju logično povezanega sestavka.

MODRO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še naslednje naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in izluščijo glavno misel ter pomembne podatke.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so poslušali pogovor dveh oseb o preživljanju počitnic. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Za pravilno rešitev postavke so morali prepoznati besedišče in obkrožiti črko pred ustreznim odgovorom. Uspešno so rešili **4.** in **6. postavko**. Pri 4. postavki so iz dela slišanega besedila razumeli, da se Susi v vročih in sončnih dneh odpravi k jezeru (*an den Füllinger See*). Večina učencev in učenk je izbrala napačen odgovor *ins Schwimmbad*. Postavka je bila slabše rešena, ker niso bili pozorni na sobesedilo in besede, kot so *See*, *Strandbad*, *am Strand liegen*, *sich ein Stand Up Paddleboard ausleihen*, ki jih ni mogoče povezati s kopališčem (*Schwimmbad*). Pri 6. postavki so razumeli, da je prijateljico za nov šport navdihnil članek v časopisu. Za pravilno rešeno postavko so morali razumeti glagol *inspirieren* ter povezati besedo *Zeitschrift* s sopomenko *Magazin*. Ta postavka ni bila rešena uspešno oz. so jo uspešno reševali samo učenci in učenke z višjimi dosežki na celotnem preizkusu.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo ter prepoznajo glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja ter poiščejo specifične podatke.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so prebrali izjave učencev in učenk o tem, kaj bi v prihodnosti naredili za varstvo podnebja. Naloga zahteva razumevanje besedila tako, da se razberejo nekatere podrobnosti in se odgovori na kratko. Uspešno so rešili **4.** in **6. postavko**, pri katerih so iz besedila razbrali posamezne informacije. Pri 4. postavki so odgovorili, da Alex uporabi manj vode pri prhanju (*Beim Duschen*). Učenci so pravilno rešili postavko, če so vsebinsko povezali besedo *beleuchtet* iz besedila z *das Licht ausschalten* v vprašanju.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali besedilo o nevarnih živalih sveta. Naloga zahteva razumevanje besedila in je naloga dopolnjevanja brez nabora. V razdelku Naloga B so morali dokončati povedi. Uspešno so rešili **2.** in **3. postavko (Naloga B)**, pri katerih so iz besedila razbrali ključne podatke. Pri 2. postavki (Naloga B) so morali dopolniti poved z *weil* stavkom (…*sie gejagt werden.*). Pri 3. postavki (Naloga B) so morali dopolniti poved z veznikom *wenn* (…*sie sich bedroht/provoziert fühlen*).

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so iskali odgovore k vprašanjem. Gre za nalogo povezovanja in razvrščanja. Uspešno so rešili **1.**, **2.** in **4. postavko**, pri katerih so odgovor z desne strani ustrezno razvrstili k vprašanjem na levi strani (*Wo ist Otto? Er liegt noch im Bett. Wem schenkt sie die Blumen? Ihrer Tante. Wen triffst du heute Abend? Meinen Freund Hans.*).

2. naloga

Pri 2. nalogi so v prispevek pravilno vstavili izbrane besede. To je naloga izbirnega tipa z eno možno rešitvijo. Uspešno so rešili **3.**, **4.**, **6.** in **9. postavko**. Pri 3. postavki so izbrali odgovor *einen* (…*einen eigenen Wagen.*); pri 4. postavki modalni glagol *muss* (*Man muss Steuern…*); pri 6. postavki veznik *oder* (…*Benzinpreise oder Parkplätze*) in pri 9. postavki glagol *hat* (*Der Kaiser hat sich geirrt.*).

3. naloga

Pravilno so rešili **3.** in **4. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora, pri katerih so morali v posamezne povedi vstaviti ustrezno besedo, pri kateri je bila dana prva črka manjkajoče besede. Postavke preverjajo poznavanje besedišča in pravilen zapis besede. Čeprav naloga vsebuje osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi pri iskanju ustreznih besed ali pri pravilnem zapisu besed. Čeprav smo predvidevali, da jim je uporaba *dunkel* (3. postavka) in *Norden* (4. postavka) zelo blizu, sta obe postavki padli v modro območje, torej so ju uspešno rešili samo učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenke in učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. V modrem območju sta kriterija ***besedišče*** *in* ***jezikovna pravilnost***.

Težave so pri pravopisu in uporabi osnovnih ter zahtevnejših slovničnih struktur.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo ter prepoznajo glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja ter poiščejo specifične podatke.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so prebrali izjave učencev in učenk o tem, kaj bi v prihodnosti naredili za varstvo podnebja. Naloga zahteva razumevanje besedila tako, da se razberejo nekatere podrobnosti in se odgovori na kratko. Niti najuspešnejši učenci in učenke niso uspešno rešili **2. postavke**, pri kateri je bilo treba iz besedila razbrati informacijo o tem, čemu se Lina v prihodnosti odreče (*Auf das Auto.*). Predvidevamo, da je bila težava nerazumevanje vprašalnice *Worauf* ali glagola *verzichten*.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali besedilo o nevarnih živalih sveta. Naloga zahteva razumevanje besedila in je naloga dopolnjevanja brez nabora. V razdelku Naloga A so morali dopolniti tabelo z ustreznimi podatki. V območje nad modrim sta se uvrstili **4.** in **5. postavka**, pri katerih je bilo treba iz besedila razbrati ključne podatke. Pri 4. postavki (Naloga A) je bilo treba navesti celotno poimenovanje (*der Weiße Hai.*). Pri 5. postavki (Naloga A*)* je bilo treba napisati ustrezno poimenovanje (*Malaria-Mücke*). Predvidevamo, da sta bili ti dve postavki tako slabo rešeni zaradi pomanjkanja koncentracije za branje besedila in obrnjenega vrstnega reda stavka (4. postavka) ter nepoznavanja besedišča *Plage*, *Mücken*, *Tropen* (5. postavka).

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so iskali odgovore k vprašanjem. Gre za nalogo povezovanja in razvrščanja. V območje nad modrim se je uvrstila **7. postavka**, pri kateri je bilo treba vprašanje *Wessen Hund ist das?* ustrezno povezati z odgovorom *Er gehört Frau Lehmann, glaube ich*. Menimo, da je vzrok za tako slabo rešeno nalogo v neprepoznavanju vprašalnic, ki pa sodijo med temeljne standarde znanja.

2. naloga

Pri 2. nalogi je bilo treba prispevek pravilno dopolniti z izbranimi besedami. To je naloga izbirnega tipa z eno možno rešitvijo. Tudi najuspešnejši učenci in učenke niso uspešno rešili **7. postavke**, pri kateri bi morali izbrati odgovor *hatte* (*Der Wagen hatte drei Räder.*). Iz sobesedila so morali razbrati, da je besedilo napisano v preteklem času in izbrati glagol v pretekliku. Razlog za slabo rešeno postavko je morda v branju oziroma reševanju naloge brez razumevanja.

3. naloga

V območje nad modrim sta se uvrstili **1.** in **2. postavka** naloge dopolnjevanja brez nabora. Postavki sta preverjali poznavanje besedišča in pravilen zapis besede. Čeprav je šlo za osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi pri iskanju ustreznih besed ali pri pravilnem zapisu besed. Predvidevali smo, da jim je uporaba *rund* (1. postavka) ter *Mond* (2. postavka) zelo blizu, vendar sta tudi ti dve postavki padli v območje nad modrim, torej je niso uspešno rešili niti učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih kažejo, da so učenci in učenke najuspešnejši pri **slušnem razumevanju**. Nalogi slušnega razumevanja sta porazdeljeni v tri območja. Postavke 1. naloge spadajo samo v zeleno območje. Ugotavljamo, da je bila naloga manj zahtevna in so jo uspešno rešili učenci in učenke, ki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov. 2. naloga je porazdeljena v tri območja. Dve postavki sta v zelenem območju, slaba polovica jih je v rumenem območju, dve postavki pa sta v modrem območju. Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke težave pri poslušanju besedil z več podatki, kjer morajo biti pozorni na več podrobnosti ter jih med seboj tudi ločiti.

Testne postavke pri **bralnem razumevanju** so razpršene v zeleno, rumeno, rdeče, modro območje in območje nad modrim. Največ postavk je v rumenem (4 postavke) in modrem območju (4 postavke). Pri prvi nalogi bralnega razumevanja so učenci in učenke prebrali izjave učencev in učenk o tem, kaj bi v prihodnosti naredili za varstvo podnebja. Naloga je od njih zahtevala natančno, selektivno branje. Težave so imeli pri reševanju postavk (dve postavki v modrem območju, ena nad modrim), pri katerih je bilo treba natančneje brati in sklepati. Pri drugi nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci prebrali besedilo o nevarnih živalih sveta. Naloga je od njih zahtevala natančno branje in iskanje ključnih besed, ki so bile odgovor.

Naloge **poznavanja in rabe jezika** so bile bolj selektivne. Poznavanje in rabo jezika smo preverjali s poznavanjem besedišča (povezovanje odgovora z vprašanjem) in v sobesedilu. Testne postavke so razpršene v zeleno, rumeno in rdeče območje. Večina postavk je v modrem območju (9 postavk), štiri postavke so nad modrim. Pri prvi nalogi ugotavljamo, da imajo učenci in učenke skromen besedni zaklad in zato težave pri reševanju, kjer gre le za prepoznavanje besedišča. Postavke so v vseh območjih, vendar jih je polovica v modrem območju oz. nad modrim. Pri drugi nalogi je polovica postavk prav tako v modrem območju oz. nad modrim, ena je v zelenem, ena v rumenem in ena v rdečem. Naloga je preverjala uporabo besedišča in slovničnih struktur. Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke težave pri pravilni rabi nekaterih slovničnih struktur (glagol, veznik, nedoločni člen, modalni glagol). Tretja naloga je v modrem območju in z dvema postavkama nad modrim. Naloga je preverjala poznavanje besedišča, besede z nasprotnim pomenom, kjer je sobesedilo pomagalo glede izbire ustrezne besede. Čeprav naloga vsebuje osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi pri priklicu ustreznih besed ali pri pravilnem zapisu besed.

Še vedno sklepamo, da je bilo zaradi dela na daljavo v prejšnjih letih manj možnosti za utrjevanje slovničnih struktur in širjenje besednega zaklada, kar je vidno še danes. Predlagamo, da se slovnične strukture bolje utrdijo in nadgrajujejo pri tvorbnih nalogah.

Za učence in učenke se je kot zahtevnejša izkazala tudi tvorbna naloga, ki preverja **pisno sporazumevalno** sposobnost. Kriterija vsebina in zgradba sta v rdečem območju, besedišče in jezikovna pravilnost pa sta v modrem. Učenci in učenke imajo še vedno težave s produktivnimi nalogami, jezikovno pravilnostjo, priklicem ustreznega besedišča in pravopisom. Čeprav se s temo pisnega sestavka (kakšen je dečkov dan, kaj počne pred poukom, pri katerih hišnih opravilih pomaga in kako zasluži žepnino) srečajo že v 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju, so imeli težave pri upoštevanju in razvijanju iztočnic. Opažamo večje odstopanje od predpisanega obsega. Sestavki so bili prekratki in sporočilni namen pogosto ni bil dosežen. Prav tako imajo učenci in učenke pri pisanju težave z logičnim povezovanjem povedi oz. sestavka.

Glede na cilje preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo vsaj v tri območja, izjemi sta le naloga A.1, ki je v celoti v zelenem območju, in pisna naloga D, ki je v rdečem in modrem območju. Največ postavk v preizkusu (17) pade v modro območje oz. območje nad modrim (8), predvsem naloge poznavanja in rabe jezika, 7 postavk spada v rdeče območje, 8 v rumeno in 14 v zeleno območje (predvsem na račun nalog slušnega razumevanja). Ravni zahtevanega znanja so bile v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke vrzeli v znanju na več področjih: pri poznavanju in rabi jezika ter pisnem sestavku. Predvidevamo, da se pri rednem pouku premalo časa posveča pisanju pisnih sestavkov ter da učenci in učenke zaradi dela na daljavo v prejšnjih letih niso mogli razvijati vseh spretnosti enako, kot to sicer počnejo v šoli. Predlagamo, da se pri pouku posveti več časa pisanju krajših oz. daljših pisnih sestavkov ter usvajanju vsakodnevnega besedišča.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.2.2: *Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Berufe*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	pogovori	delo, poklici, storitve	– izlušči glavno misel in pomembne podatke slišanega besedila s področja različnih poklicev – izlušči glavne poudarke pogovora	1	1	zeleno	0,85	0,35
								2	1	zeleno	0,92	0,18
								3	1	zeleno	0,89	0,36
								4	1	zeleno	0,98	0,16
								5	1	zeleno	0,98	0,20
								6	1	zeleno	0,98	0,20
								7	1	zeleno	0,94	0,30
								8	1	zeleno	0,98	0,23
A	2	slušno razumevanje	*Ferienspaß*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pogovor	prosti čas, počitnice	– izlušči glavno misel in pomembne podatke slišanega besedila s področja prostega časa, počitnic – izlušči glavne poudarke pogovora	1	1	rumeno	0,53	0,42
								2	1	rumeno	0,73	0,41
								3	1	rumeno	0,59	0,26
								4	1	modro	0,18	0,40
								5	1	zeleno	0,85	0,16
								6	1	modro	0,45	0,19
								7	1	zeleno	0,86	0,20
B	1	bralno razumevanje	*Schritt für Schritt die Welt retten*	kratki zaprti odgovori	pogovor	naravno okolje: skrb za okolje	– prepozna glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja – poišče določene specifične podatke	1	1	rdeče	0,47	0,50
								2	1	nad modrim	0,17	0,32
								3	1	rdeče	0,37	0,44
								4	1	modro	0,49	0,31
								5	1	rumeno	0,52	0,59
								6	1	modro	0,25	0,55
								7	1	rdeče	0,47	0,45
B	2	bralno razumevanje	*Die gefährlichsten Tiere der Welt*	dopolnjevanje brez nabora	članek	naravno okolje: živali	– prepozna glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja – poišče določene specifične podatke	1	1	zeleno	0,74	0,38
								2	1	rumeno	0,80	0,32
								3	1	rumeno	0,67	0,27
								4	1	nad modrim	0,16	0,32
								5	1	nad modrim	0,39	0,26
								1	1	rumeno	0,43	0,46
								2	1	modro	0,17	0,49
								3	1	modro	0,21	0,54

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	/	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila (posamezni stavki)	brez teme	– pozna pomen posameznih besed – uporabi usvojeno besedišče	1	1	modro	0,42	0,58
								2	1	modro	0,57	0,36
								3	1	zeleno	0,83	0,34
								4	1	modro	0,28	0,46
								5	1	zeleno	0,92	0,29
								6	1	rdeče	0,52	0,57
								7	1	nad modrim	0,16	0,47
C	2	poznavanje in raba jezika	*Deutsche Autos*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	prispevek	promet nemško govoreče države	– uporabi usvojeno besedišče v novih kontekstih – pravilno uporabi preproste strukture	1	1	rumeno	0,71	0,28
								2	1	nad modrim	0,45	0,11
								3	1	modro	0,42	0,22
								4	1	modro	0,40	0,25
								5	1	rdeče	0,47	0,30
								6	1	modro	0,48	0,20
								7	1	nad modrim	0,30	0,08
								8	1	zeleno	0,66	0,22
								9	1	modro	0,39	0,07
C	3	poznavanje in raba jezika	*Gegensätze*	dopolnjevanje brez nabora	brez besedila (posamezni stavki)	brez teme	– uporabi usvojeno besedišče v novih kontekstih	1	1	nad modrim	0,16	0,50
								2	1	nad modrim	0,07	0,42
								3	1	modro	0,26	0,51
								4	1	modro	0,31	0,49
D	1	pisno sporočanje	*Mein Alltag*	krajši pisni sestavek	sestavek	dom in družina: vsakdanja opravila	– napiše razumljivo besedilo tudi s podrobnostmi iz vsakdanjega okolja, z realnega področja, ki ga osebno zanima – tvori preprosto besedilo z uporabo navodil – pozna osnovno besedišče in strukture ter najbolj pogosto rabljena sintaktična sredstva – pravilno piše preproste besede in strukture – pozna pomen posameznih besed in jih zna umestiti v sobesedilo – strne posamezne povedi v smiselno celoto	vsebina	5	rdeče	0,47	0,78
								zgradba	2	rdeče	0,53	0,72
								besedišče	4	modro	0,41	0,79
								jezikovna pravilnost	4	modro	0,38	0,76

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela (SLUŠNO RAZUMEVANJE) sta bili dve neznani govorjeni besedili. Z nalogami smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

Indeks težavnosti prve naloge (A.1) je 0,94 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,85 in 0,98. Slušna naloga je zahtevala natančno poslušanje in zbranost. Naloga se tematsko navezuje na poklice; učenci in učenke so izbrali fotografijo ustreznega predmeta, ki ga uporablja posameznik pri svojem delu. Za uspešno reševanje naloge so morali razumeti posamezne specifične podatke iz govorjenega besedila in izbrati ustrezno fotografijo ter črko zapisati v razpredelnico. Naloga je bila najbolje rešena. Naloga s slikami je verjetno prelahka za devetošolce, kar dokazujejo visoki IT (od 0,85 do 0,98), hkrati pa so posamezne postavke imele nizek ID (pod 0,20) in niso najbolje ločevale.

Učenci in učenke so dosegli slabše rezultate pri drugi nalogi slušnega razumevanja. Pri nalogi A.2 se IT pri posameznih postavkah giblje med 0,18 in 0,86, IT celotne naloge pa znaša 0,60. Slišali so pogovor dveh oseb o preživljanju počitnic, naloga pa je bila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Najslabše je bila rešena postavka A.2.4, pri kateri učenci najverjetneje niso poslušali besedila do konca, saj so obkrožili rešitev *ins Schwimmbad*, ki ni bila ustrezna. Nekaj učencev oz. učenk posameznih postavk pri tej nalogi ni reševalo. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk niso reševali, se giblje med 1 in 12. Največ (12) jih ni rešilo šeste postavke, pri kateri so morali izmed treh možnih odgovorov izbrati pravilni odgovor *Ein Artikel in einem Magazin*. To postavko je 60 učencev in učenk rešilo pravilno in prav toliko učencev in učenk napačno.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnost branja in bralnega razumevanja.

Pri prvi nalogi bralnega razumevanja (B.1) se indeks težavnosti posameznih postavk giblje med 0,17 in 0,52, indeks težavnosti celotne naloge pa znaša 0,39. Učenci in učenke so morali na kratko odgovoriti na vprašanja, ki jih je učiteljica postavljala o varstvu podnebja v prihodnosti. Gre za nalogo kratkih zaprtih odgovorov. Najslabše je bila rešena postavka B.1.2, pri kateri so morali odgovoriti na vprašanje *Worauf verzichtet Lina in der Zukunft so weit wie möglich?*. Te postavke ni rešilo 60 učencev in učenk, več učencev in učenk (66) tudi ni reševalo šeste postavke, pri kateri so morali odgovoriti na vprašanje *Wer schaltet zukünftig das Licht aus, wenn es nicht gebraucht wird?*. Vzrok za nereševanje posameznih postavk je verjetno v tem, da je bilo treba pri nalogi natančneje brati in sklepati.

Druga naloga bralnega razumevanja (B.2) je bila sestavljena iz dveh delov. Prvi razdelek so učenci in učenke reševali uspešneje kot prvo nalogo bralnega razumevanja in tudi kot drugi razdelek te naloge, saj skupni IT znaša 0,55 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,16 in 0,80. Gre za nalogo dopolnjevanja z ustreznimi specifičnimi podatki. Najslabše je bila rešena postavka B.2A.4. Za pravilno rešitev te postavke so morali učenci dopolniti z *der Weiße Hai*, večina učencev in učenk pa je zapisala samo *der Hai*. Predvidevamo, da so besedilo prebrali preveč globalno. Drugi razdelek naloge (B.2) so učenci in učenke rešili slabše kot prvi razdelek te naloge in tudi kot prvo nalogo bralnega razumevanja. Skupni IT znaša 0,27 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,17 in 0,43. Gre za nalogo dokončanja povedi z ustreznimi specifičnimi podatki. Najslabše rešena postavka je bila B.2B.2, pri kateri so morali dokončati poved z *sie (grausam) gejagt werden*. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, se giblje med 37 in 68. Vzrok za nereševanje posameznih postavk je verjetno v tem, da je bilo treba pri nalogi natančneje brati in sklepati.

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je zajemal tri naloge, na podlagi katerih so učenci in učenke pokazali, kako dobro poznajo in uporabljajo besedišče ter jezikovne strukture v sobesedilu.

Nalogo C.1 so izmed treh nalog v tem delu preizkusa učenci rešili najbolje, saj IT celotne naloge znaša 0,53 in se giblje med 0,16 in 0,92. Razumevanje in rabo besedišča so pokazali s smiselnim, logičnim razvrščanjem odgovorov k vprašanjem. Najslabše je bila rešena postavka C.1.7, pri kateri so morali učenci in učenke odgovoriti na vprašanje *Wessen Hund ist das?*. Pri postavki je bilo največ napačnih odgovorov (107), saj so odgovarjali z rešitvijo *Ich habe keinen Hund*, kar je napačno, saj s tem ne odgovorijo na vprašalnico *Wessen*. Eden do petnajst učencev oz. učenk posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, največ pri postavki C.1.4, pri kateri so morali odgovoriti na vprašanje *Wen?*, ki je bila druga najslabše rešena postavka.

Druga naloga poznavanja in rabe jezika (C.2) je bila naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Indeks težavnosti celotne naloge znaša 0,48 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,30 in 0,71. Največ napak je bilo pri postavki C.2.7 (IT = 0,30), pri kateri so morali učenci izbrati glagol v pretekliku *hatte*. Predvidevamo, da niso natančno brali, saj v povedi najdemo glagol *fuhr*, ki je tudi v pretekliku. Število učencev oz. učenk, ki posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, se giblje med 5 in 9.

Tretja naloga poznavanja in rabe jezika (C.3) je bila naloga dopolnjevanja brez nabora. Indeks težavnosti celotne naloge znaša 0,20 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,07 in 0,31. V celotnem preizkusu je ta naloga učencem in učenkam povzročala največ težav. Največ napak se je pokazalo pri postavkah C.3.1 (z IT 0,16) in C.3.2 (z IT 0,07). Čeprav naloga preverja osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi s priklicem ustreznih besed bodisi s pravilnim zapisom. Najbolje rešena je bila postavka C.3.4 (z IT 0,31) in najslabše postavka C.3.2 (z IT 0,07), pri kateri je bilo največ napak pri zapisu (angl. *moon*). Veliko učencev in učenk posameznih postavk ni reševalo. Največ učencev oz. učenk (69, kar pomeni 52 %) ni rešilo postavke C.3.3, pri kateri so morali vpisati besedo *dunkel*, sledi postavka C.3.1, ki je ni rešilo 64 učencev in učenk oz. slaba polovica (48 %) in pri kateri so morali vpisati *rund*. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk niso reševali, se sicer giblje med 36 in 69, kar je veliko.

V četrtem delu preizkusa (PISNO SPOROČANJE) so učenci in učenke tvorili krajše pisno besedilo na podlagi iztočnic o temi moj vsakdan, ki se je nanašala na osebno izkušnjo o vsakdanjiku; kakšen je dečkov dan, kaj počne pred poukom, pri katerih hišnih opravilih pomaga in kako zasluži žepnino. Pri nalogi so se ocenjevale postavke vsebina (IT = 0,47), zgradba (IT = 0,53), besedišče (IT = 0,41) in jezikovna pravilnost (IT = 0,38). Skupni IT naloge znaša 0,44. Enajst učencev oz. učenk (8,3 %) naloge ni reševalo. Na podlagi podatkov sklepamo, da imajo učenci oz. učenke precej težav pri pisanju vodenega sestavka. Ugotavljamo, da ne obvladajo dovolj osnovnih slovničnih struktur in besedišča, s katerimi bi lahko napisali povezan pisni sestavek z ustreznim sporočilnim namenom o osnovnih temah, ki se ciklično nadaljujejo v letih učenja. Opažamo tudi večje odmike od predpisanega obsega.

Sklepne ugotovitve

Rezultati kažejo, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter na podlagi ciljev in standardov v učnem načrtu, razen 1. naloga slušnega razumevanja, saj je bila prelahka (IT je pri večini postavk nad 0,90) in zato ni dobro diskriminirala med manj in bolj uspešnimi učenci in učenkami. Indeks diskriminativnosti posameznih postavk se je gibal med 0,07 in 0,79. Tudi pri dveh postavkah druge naloge poznavanja in rabe jezika je indeks diskriminativnosti upadel pod 0,10 (0,07 in 0,08); ker je šlo za nalogo izbirnega tipa, je mogoče, da je za nižji indeks diskriminativnosti razlog ugibanje. Indeks zanesljivosti celotnega preizkusa pa je visok in znaša 0,91.

Največje število odstotnih točk (100) je dosegel en učenec. Dva učenca sta dosegla manj kot 20 % točk.

Ugotavljamo, da je pustilo delo na daljavo in po prilagojenem programu v času razglašene pandemije covida-19 v zadnjih treh letih dolgoročne posledice v primanjkljaju znanja. Slabši dosežki se kažejo pri poznavanju in rabi jezika, čeprav gre za naloge zaprtega tipa, ter pri produktivnih nalogah, kot je pisni sestavek. V primerjavi z drugimi zmožnostmi so bili učenci in učenke 9. razreda uspešnejši pri slušnem razumevanju.

Za izboljšanje dela pri pouku predlagamo več samostojnega tvorjenja besedil, utrjevanja in širjenja besednega zaklada, utrjevanje in uporabo osnovnih slovničnih struktur v običajnih situacijah ter uporabo različnih tipov nalog pri posameznih jezikovnih spretnostih.

Učence in učenke je treba motivirati, da se bodo pri NPZ potrudili in pokazali svoje dejansko znanje. Nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu umeščamo v skupnem evropskem jezikovnem okviru na raven A2/B1. Kot pomoč pri poučevanju in zastavljanju ciljev predlagamo publikacijo ***Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje – Dodatek***.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Wer braucht was bei seiner Arbeit?
Hör zu und schreibe den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel.
Zwei Fotos sind zu viel.

(Kaj kdo potrebuje pri svojem delu? Prisluhni besedilu in v razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dve fotografiji sta odveč.)

Berufe

A

B

C

D

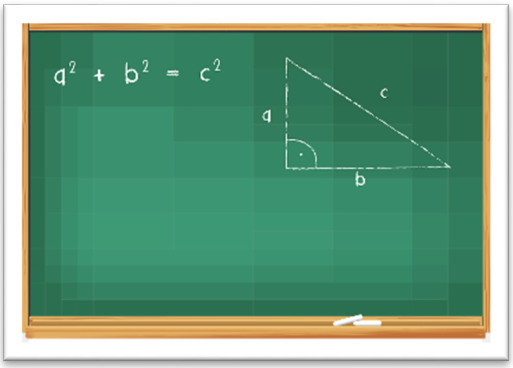
E

F

G

H

I

J

K

0.		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
F									

(8 točk)

(Vir slik: https://pixabay.com. Pridobljeno: 12. 5. 2020.)

2. naloga

Hör zu und markiere die richtige Antwort wie im Beispiel.

(Prisluhni besedilu in označi pravilni odgovor kot v primeru.)

Ferienspaß

0. Wem begegnet Susi vor der Bücherei?

A Einer Lehrerin.

(B) Einer Schulfreundin.

C Einer Unbekannten.

1. Welchen Eindruck macht die Schulfreundin?

A Energisch und fit.

B Froh und glücklich.

C Bleich und betrübt.

2. Warum verreist die Schulfreundin nicht in den Ferien?

A Ihr Vater ist arbeitslos.

B Ihr Vater ist krank.

C Ihr Vater hat keine Lust.

3. Wo verbringt Susi ihre Ferien?

A Im Feriencamp.

B Zu Hause.

C In Spanien.

4. Wohin fährt Susi an heißen und sonnigen Tagen?

A Ins Schwimmbad.

B Zum Badeteich.

C Zum Badesee.

5. Wieviel beträgt die Eintrittskarte pro Tag?

A 3,08 €

B 3,80 €

C 3,18 €

6. Was hat die Schulfreundin inspiriert eine neue Sportart auszuprobieren?

A Ein Artikel in einem Magazin.

B Eine TV-Sendung.

C Eine Werbung im Radio.

7. An welchem Tag kann man das Paddeln in einem Kurs üben?

A Jeden Freitag.

B Jeden Samstag.

C Jeden Sonntag.

(7 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies den Text und löse die Aufgabe. (Preberi besedilo in reši nalogo.)

Schritt für Schritt die Welt retten

Klimaschutz fängt bei dir an!

Schritte, die die Welt retten

In der letzten Klima-Stunde bittet Frau Walner die Schülerinnen und Schüler vorzutragen, was sie in Zukunft zum Klimaschutz beitragen möchten.

LINA:
„Das Auto sollte stehen bleiben, wann immer es geht. Zur Schule, zum Sport oder zu meinen Freunden komme ich auch zu Fuß oder mit dem Fahrrad.“

ALEX:
„Ich bade zwar gerne, aber ich versuch's doch mal mit Duschen. Fürs Duschen muss nämlich weniger Wasser erhitzt werden.“

MAX:
„Wenn es kühl wird, mache ich nicht gleich die Heizung an. Das spart Energie und CO2.“

PAUL:
„Warum muss mein Zimmer beleuchtet sein, wenn keiner drin ist? Das ist Energieverschwendung.“

MICHAELA:
„Wir verzichten auf Fleisch und ersparen dem Weltklima so eine Menge Treibhausgase.“

(Prirejeno po *Jö, Das Jugendmagazin*, 3/2017.)

Antworte kurz wie im Beispiel. (Odgovori na kratko kot v primeru.)

0. Wo findet dieses Gespräch statt? ***In der Schule.***

1. Über welches Thema sprechen die Schüler? _____

2. Worauf verzichtet Lina in der Zukunft so weit möglich? _____

3. Welches Verkehrsmittel möchte Lina mehr nutzen? _____

4. Wobei braucht Alex weniger Wasser? _____

5. Was macht Max, um Energie zu sparen? _____

   _____

6. Wer schaltet zukünftig das Licht aus, wenn es nicht gebraucht wird?

   _____

7. Was macht Michaela für den Klimaschutz? _____

   _____

(7 točk)

2. naloga

Lies den Text und löse die Aufgaben. (Preberi besedilo in reši nalogi.)

Die gefährlichsten Tiere der Welt

Ob winzig klein oder gigantisch groß, ob zu Lande, zu Wasser oder in der Luft – überall auf der Welt gibt es Tiere, die auch uns Menschen gefährlich werden können.

Welches Tier als das gefährlichste für den Menschen bezeichnet werden kann, ist nicht so leicht zu sagen. Jedes hat seine ganz speziellen Eigenschaften und Waffen, mit denen es sich verteidigt oder auf Beutefang geht, deshalb kann man sie nur schwer miteinander vergleichen. Von Kontinent zu Kontinent ist die Tierwelt zum Teil extrem verschieden.

Australien zum Beispiel beherbergt mit Abstand die meisten giftigen Tiere – dazu gehören Schlangen, Spinnen und Skorpione. Aber auch das einzige giftige Säugetier der Welt, das Schnabeltier, ist hier anzutreffen. Sein Gift ist zwar nicht tödlich, jedoch sehr schmerzhaft.

Ganz im Gegensatz zu dem Gift der Kettenviper – allein in Südostasien sterben jährlich ungefähr 900 Menschen an dem Biss der Schlange.

In Afrika sind es unter den Säugetieren nicht die Raubkatzen, die die größte Gefahr für den Menschen darstellen, sondern vor allem Flusspferde und Elefanten. Sie sind auf der Liste der meisten Todesfälle durch Säugetiere des afrikanischen Kontinents ganz vorne.

In Amerika hingegen leben die so genannten „Killerbienen“, eine sehr aggressive Bienenart, durch die pro Jahr mehrere Hundert Menschen sterben. Allerdings hat der Mensch sie selbst gezüchtet, um die Honig-Produktion zu steigern.

Der berühmte Weiße Hai zählt zu den gefährlichsten Unterwasser-Jägern. Nicht zu vergessen ist aber, dass nur wenige Menschen jährlich durch einen Hai-Angriff sterben. Der Mensch stellt für die Haie allerdings eine große Gefahr dar: Sie werden grausam gejagt, und viele Arten sind mittlerweile vom Aussterben bedroht.

Einige Tiere sind natürlich für den Menschen eine schlimme Plage und man muss sich vor ihnen schützen – wie die Malaria-Mücken der Tropen, die tödliche Krankheiten übertragen. Viele der „gefährlichsten Tiere“ greifen allerdings nur dann an, wenn sie sich bedroht oder provoziert fühlen – und man fragt sich immer wieder, ob Menschen nicht eine größere Gefahr für sie sind als umgekehrt.

(Prirejeno po: https://www.helles-koepfchen.de/die_gefaehrlichsten_tiere_der_welt.html. Pridobljeno: 12. 2. 2020.)

Naloga A

Fülle die Tabelle aus wie im Beispiel. (Izpolni tabelo kot v primeru.)

Die gefährlichsten Tiere der Welt	
0. Australien	***Schlangen, Spinnen, Skorpione, Schnabeltier***

Die gefährlichsten Tiere der Welt	
1. Südostasien	_____
2. Afrika	_____, _____
3. Amerika	_____
4. Unterwasser	_____
5. Tropen	_____

(5 točk)

Naloga B

Ergänze die Sätze wie im Beispiel. (Dopolni povedi kot v primeru.)

0. Überall auf der Welt gibt es ***gefährlichte Tiere***. _____

1. Die meisten giftigen Tiere leben in _____ .
2. Viele Haiarten sterben aus, weil _____ .
3. Viele Tiere attackieren nur, wenn _____ .

(3 točke)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Was passt zusammen? Schreibe den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel. Zwei Antworten sind zu viel.

(Kaj sodi skupaj? V razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dva odgovora sta odveč.)

0.	Welches Buch brauchen wir?	A	Ich!
1.	Wo ist Otto?	B	Ihrer Tante.
2.	Wem schenkt sie die Blumen?	C	Aus Österreich.
3.	Woher kommt dein Freund?	~~D~~	Das wissen wir noch nicht.
4.	Wen triffst du heute Abend?	E	Er gehört Frau Lehmann, glaube ich.
5.	Wann hat Klaus Geburtstag?	F	Ende Oktober.
6.	Wer möchte noch eine Banane?	G	Nein, er kommt aus der Schweiz.
7.	Wessen Hund ist das?	H	Meinen Freund Hans.
		I	Er liegt noch im Bett.
		J	Ich habe keinen Hund.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
D							

(7 točk)

2. naloga

Umkreise die richtige Lösung wie im Beispiel. (Obkroži ustrezno rešitev kot v primeru.)

Deutsche Autos

Auf den deutschen Straßen **_0_** viel los.
Über 50 Millionen Personenkraftwagen (Pkw) **_1_** es in der Bundesrepublik. Junge Leute können **_2_** 18 Jahren den Führerschein machen. Doch nur wenige kaufen sich gleich **_3_** eigenen Wagen. Ein Auto bedeutet Freiheit, aber es ist teuer: Man **_4_** Steuern und die Versicherung bezahlen. Außerdem wird Treibstoff immer **_5_**. Ein Problem ist auch, dass es in den Städten zu wenig Parkplätze gibt und die Luftverschmutzung durch Autos nimmt stetig zu.

0.	**A**	sind	**B**	seid	**C**	ist
1.	**A**	hat	**B**	gibt	**C**	mag
2.	**A**	von	**B**	bei	**C**	mit
3.	**A**	einen	**B**	ein	**C**	eine
4.	**A**	kann	**B**	muss	**C**	will
5.	**A**	teuer	**B**	teurer	**C**	teuersten

Große Erfindung

Als das Auto vor 137 Jahren erfunden wurde, dachte noch niemand über Benzinpreise **_6_** Parkplätze nach. Den ersten Motorwagen der Welt baute 1886 Carl Benz (1844–1929) aus der süddeutschen Stadt Mannheim. Der Wagen **_7_** drei Räder und fuhr maximal 16 Kilometer pro Stunde. Noch im selben Jahr baute Gottlieb Daimler (1834–1900) aus Stuttgart das erste Auto mit vier Rädern.
Der deutsche Kaiser Wilhelm II. (1859–1941) machte 1904 eine Probefahrt mit einem Auto von Daimler. Danach sagte er: „Das Automobil hat **_8_** Zukunft."
Der Kaiser **_9_** sich geirrt. Heute gehört das Auto zum Alltag.

6.	**A**	sondern	**B**	aber	**C**	oder
7.	**A**	hat	**B**	hatte	**C**	haben
8.	**A**	nicht	**B**	einen	**C**	keine
9.	**A**	ist	**B**	wird	**C**	hat

(Prirejeno po: https://www.vitamin.de/Ausgabe 51. Pridobljeno: 24. 1. 2020.)

(9 točk)

3. naloga

Wie heißen die Gegensätze? Ergänze die Sätze wie im Beispiel.

(Poimenuj nasprotja. Dopolni povedi kot v primeru.)

Gegensätze

0. Warum gibt es eigentlich **Tag** und **N*acht***? Weil sich die Erde um ihre eigene Achse dreht.

1. Die Erde ist **r**_____. Sie ist nicht **flach** wie eine Scheibe. Das wusste schon Aristoteles.

2. Am Tag scheint die **Sonne** und in der Nacht leuchtet der **M**_____.

3. Morgens wird es **hell** und abends wird es **d**_____. Wir verbringen unser Leben im Rhythmus.

4. Die Zugvögel fliegen im Herbst von **N**_____ nach **Süden**.

(4 točke)

D) PISNO SPOROČANJE

Mein Alltag (Moj vsakdan)

Das ist Nilay aus Indien. Er ist 14 Jahre alt. Jeden Morgen vor der Schule muss Nilay Wasser verkaufen. So verdient er sich das Geld.

Lese über Nilays Alltag. Nun schreibe über deinen Alltag.

- **Wie sieht dein Tag aus?**
- **Was machst du vor der Schule?**
- **Bei welchen Arbeiten im Haushalt hilfst du mit?**
- **Wie verdienst du dein Taschengeld?**

Schreibe 80 bis 100 Wörter. Punkte bekommst du für Inhalt, Aufbau, Wortschatz und sprachliche Richtigkeit.

(Preberi besedilo o Nilayevem vsakdanu. Sedaj pa opiši svoj vsakdan.

- Kakšen je tvoj dan?
- Kaj počneš pred poukom?
- Pri katerih hišnih opravilih pomagaš?
- Kako si zaslužiš žepnino?

Napiši od 80 do 100 besed. Točke boš dobil/-a za vsebino, zgradbo, besedišče in pravilno rabo jezika.)

(Vir slike: https://pixabay.com. Pridobljeno: 8. 3. 2020.)

Ich bin Peter/Petra aus Slowenien. _____

Vsebina:	*5 točk*
Zgradba:	*2 točki*
Besedišče:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*4 točke*

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, drugo obdobje
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike v 9. razredu

SLIKE

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

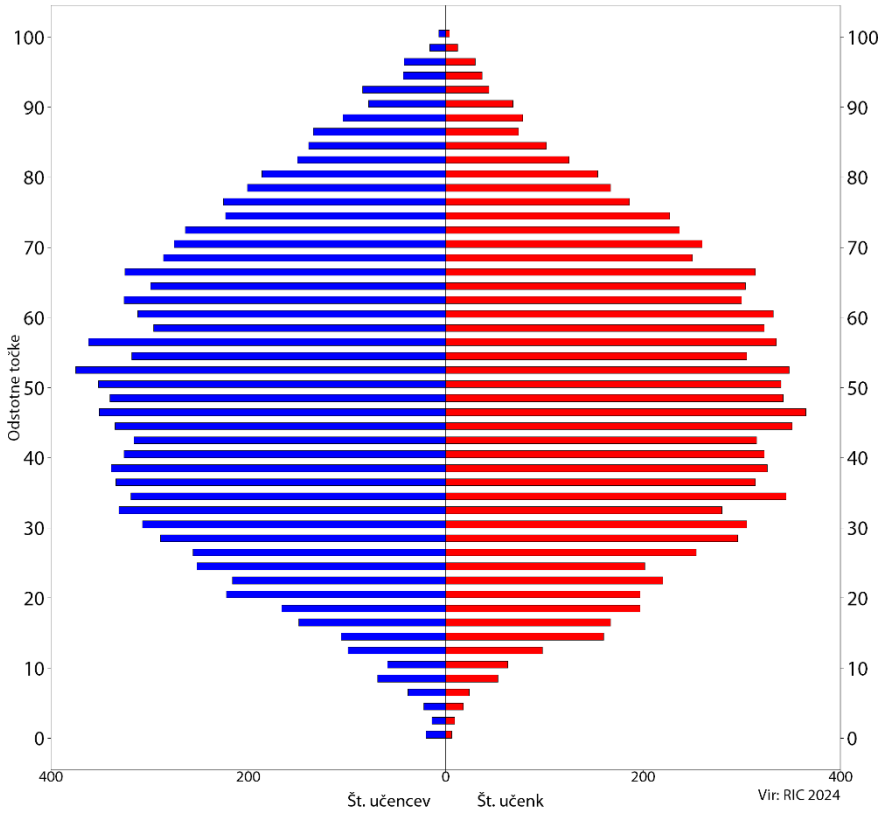
Preglednica 4.2.6.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	20883
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	24,56
Povprečno št. točk v odstotkih	49,11
Standardni odklon	20,64
Indeks težavnosti	0,49
Indeks zanesljivosti	0,92

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 11 učencev (0,05 %), medtem ko je 26 učencev (0,12 %) doseglo nič točk.

Dosežki po spolu in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

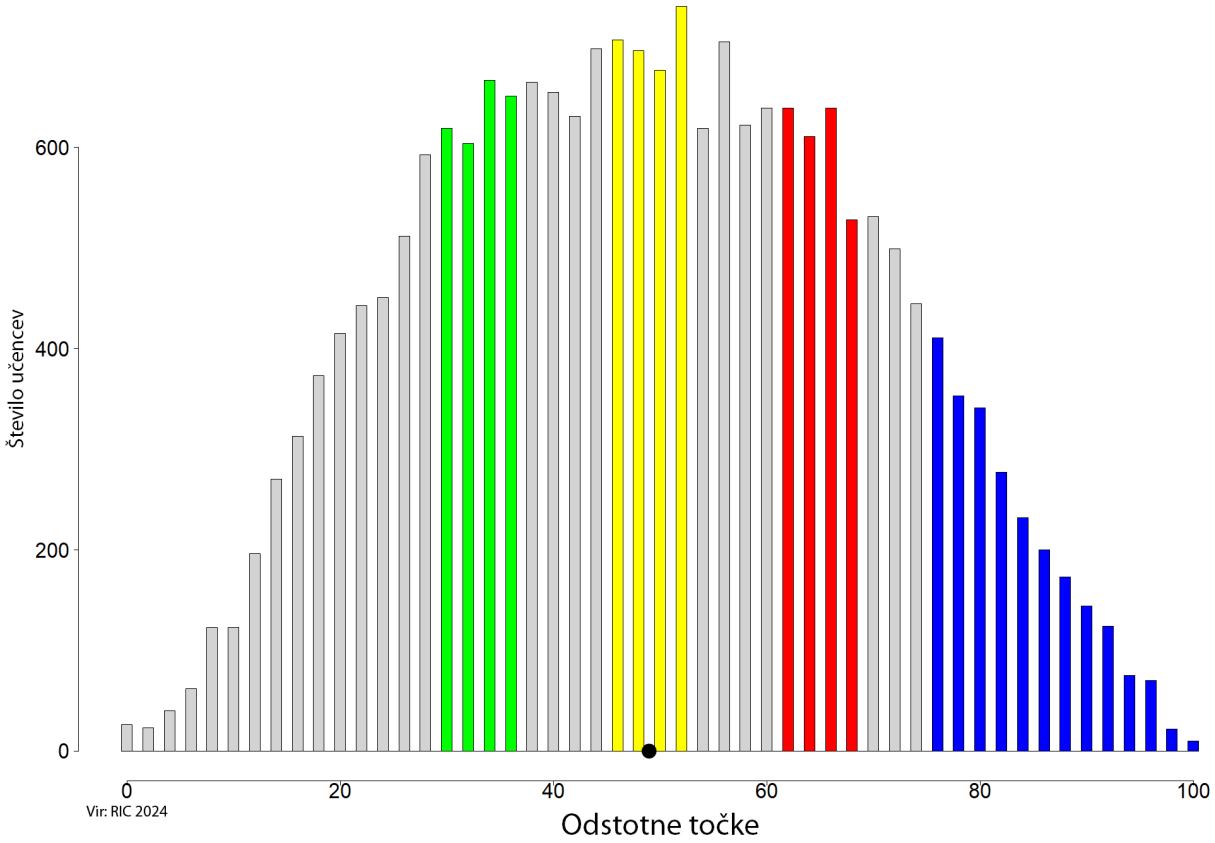
Slika 4.2.6.1.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki*

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična. V prikazu je razvidno, da med dosežki učencev in učenk ni večjih razlik.

Preglednica 4.2.6.1.2: *Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, drugo obdobje*

REGIJA	POVPREČNI DOSEŽEK	STANDARDNI ODKLON	ŠTEVILO UČENCEV	ŠTEVILO ŠOL
Obalno-kraška regija	43,84	19,59	1153	28
Goriška regija	48,28	20,53	1206	28
Primorsko-notranjska regija	48,36	20,38	557	18
Gorenjska regija	49,39	20,62	2173	35
Osrednjeslovenska regija	51,31	20,84	5810	107
Jugovzhodna Slovenija	49,12	21,16	1529	36
Posavska regija	47,70	20,13	736	24
Zasavska regija	45,09	19,70	513	13
Savinjska regija	48,71	20,49	2646	58
Koroška regija	47,30	20,40	657	22
Podravska regija	49,42	20,47	2929	88
Pomurska regija	47,67	20,22	974	39

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.1.2: *Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil prek milijona, razlikujejo desetiške enote ter rešijo preproste enačbe odštevanja z decimalnimi števili. Pretvorijo enoto za maso v preprostem besedilnem problemu iz vsakdanjega življenja in odčitajo vrednost na številski premici. Narišejo vzporednico k dani premici skozi točko. Seštevajo večimenske kotne enote. Iz slike preberejo oziroma izračunajo razdaljo med dvema točkama.

Učenci:

- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke) (1.a),
- razlikujejo desetiške enote (2.a),
- računajo v množici naravnih števil prek milijona (2.c, 2.d.1),
- ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici (4.c),
- skozi dano točko narišejo vzporednico in pravokotnico k dani premici (5.b),
- pretvarjajo večimenske kotne enote v istoimenske in obratno ter računajo z njimi (6.c),
- povežejo pojma razdalja med točkama in dolžina daljice (8.a.1, 8.a.2).

RUMENO OBMOČJE

Učenci rešijo preprosto enačbo seštevanja z decimalnimi števili. Ugotovijo, kateri desetiški ulomek je prikazan na številskem poltraku. Izberejo simbolni zapis za pravokotnost premic.

Učenci:

- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke) (1.b),
- ugotovijo, kateri ulomek je predstavljen z grafičnim prikazom (4.a),
- poznajo in uporabljajo matematično simboliko: vzporednost $\parallel$, pravokotnost $\perp$, $A \in p$, $A \notin p$ (5.d.1).

RDEČE OBMOČJE

Učenci izračunajo razliko med vsoto in razliko dveh naravnih števil, rešijo preprosto enačbo množenja decimalnega števila s potenco števila 10 in zaokrožijo naravno število večje od milijona na desettisočice. Uporabijo pravila za deljivost naravnih števil z 2, 5 in 10. Ugotovijo, kateri desetiški ulomek je prikazan na številskem poltraku. Narišejo pravokotnico na dano premico skozi točko. Prepoznajo simbolni zapis za razdaljo med točkama in ga dopolnijo z izmerjeno razdaljo. Glede na sliko izberejo ustrezen matematični simbol $\notin$. Narišejo in označijo topi kot z dano velikostjo ter poznajo vrste kotov. Prepoznajo pravilo vzorca in ga nadaljujejo.

Učenci:

- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (1.c),
- števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice (2.b),
- računajo v množici naravnih števil prek milijona (2.d.2),
- spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10) (3.a, 3.b, 3.c),
- ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici (4.d, 4.e),
- skozi dano točko narišejo vzporednico in pravokotnico k dani premici (5.a),
- opredelijo, ocenijo, izmerijo in s simboli zapišejo razdaljo med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama (oznaka: $d(A, p)$, $d(p, q)$) (5.c),
- poznajo in uporabljajo matematično simboliko: vzporednost $\parallel$, pravokotnost $\perp$, $A \in p$, $A \notin p$ (5.d.2),
- narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov (6.a),
- razlikujejo vrste kotov: udrti/izbočeni, polni kot, kot nič, iztegnjeni kot, ostri kot, topi kot, pravi kot (6.b),
- oblikujejo slikovne in geometrijske vzorce (poljubno ali po pravilu) (7.a),
- opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (7.b).

MODRO OBMOČJE

Učenci rešijo enačbo množenja in deljenja z decimalnimi števili ter delijo dve decimalni števili. Uporabijo pravila za deljivost naravnih števil s 3 in z 9. Razložijo simbolni zapis za razdaljo med točko in premico. Pretvarjajo večimenske kotne enote in jih odštejejo. Opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo in nadaljujejo vzorec. Pri reševanju problemskih situacij iz vsakdanjega življenja uporabijo različne strategije reševanja matematičnega problema.

Učenci:

- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (1.d),
- množijo dve decimalni števili (1.e),
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (1.f),
- spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10) (3.d, 3.e),
- berejo z razumevanjem (samostojno oblikujejo vprašanja, razpravljajo o potrebnih in zadostnih podatkih v nalogi, izpišejo bistvene podatke oziroma odnose med podatki) (5.e),
- pretvarjajo večimenske kotne enote v istoimenske in obratno ter računajo z njimi (6.d),
- opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (7.c, 7.d, 7.e),
- izmerijo in izračunajo obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic (8.b),
- matematična pravila, formule, definicije uporabijo pri reševanju problemov (8.c.1),
- izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev) (8.c.2),
- spoznavajo (standardne) ploščinske enote (mm^2, cm^2, dm^2, m^2) (8.c.3),
- uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog (9.a.1, 9.a.2),
- berejo z razumevanjem (samostojno oblikujejo vprašanja, razpravljajo o potrebnih in zadostnih podatkih v nalogi, izpišejo bistvene podatke oziroma odnose med podatki, poiščejo manjkajoče podatke) (9.c, 9.d).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci ocenijo in zaokrožijo količnik dveh naravnih števil, uporabijo pravili za deljenje naravnih števil z 2 in s 3 hkrati. Odčitajo in pretvorijo merske enote za merjenje mase. Pri reševanju problemskih situacij iz vsakdanjega življenja v povezavi z racionalnimi števili uporabijo različne strategije reševanja matematičnega problema.

Učenci:

- opišejo velikostni odnos med številom in njegovim večkratnikom (deliteljem) (2.e),
- spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10) (3.f),
- ugotovijo, kateri ulomek je predstavljen z grafičnim prikazom (4.b),
- rešijo besedilne naloge (probleme) (9.b.1 in 9.b.2).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.1.3: *Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred*

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1.a	1	računske operacije in njihove lastnosti	seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke)	II	6.	zeleno	0,79	0,40
	1.b	1	računske operacije in njihove lastnosti	seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke)	II	7.	rumeno	0,77	0,44
	1.c	1	računske operacije in njihove lastnosti	delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus	II	8.	rdeče	0,57	0,51
	1.d	1	računske operacije in njihove lastnosti	delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus	II	9.	modro	0,23	0,45
	1.e	1	računske operacije in njihove lastnosti	množijo dve decimalni števili	I	10.	modro	0,37	0,51
	1.f	1	računske operacije in njihove lastnosti	delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus	II	11.	modro	0,28	0,38
2	2.a	1	naravna števila	razlikujejo desetiške enote	I	5.	zeleno	0,84	0,23
	2.b	1	naravna števila	števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice	I	5.	rdeče	0,61	0,42
	2.c	1	računske operacije in njihove lastnosti	računajo v množici naravnih števil prek milijona	II	6.	zeleno	0,77	0,35
	2.d.1	1	računske operacije in njihove lastnosti	računajo v množici naravnih števil prek milijona	II	6.	zeleno	0,78	0,49
	2.d.2	1	računske operacije in njihove lastnosti	računajo v množici naravnih števil prek milijona	II	6.	rdeče	0,56	0,44
	2.e	1	računske operacije in njihove lastnosti	opišejo velikostni odnos med številom in njegovim večkratnikom (deliteljem)	I	6.	nad modrim	0,39	0,05
3	3.a	1	računske operacije in njihove lastnosti	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivost (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10)	I	6.	rdeče	0,55	0,52
	3.b	1	računske operacije in njihove lastnosti	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivost (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10)	I	6.	rdeče	0,46	0,57
	3.c	1	računske operacije in njihove lastnosti	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivost (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10)	I	6.	rdeče	0,59	0,57
	3.d	1	računske operacije in njihove lastnosti	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivost (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10)	I	6.	modro	0,21	0,48
	3.e	1	računske operacije in njihove lastnosti	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivost (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10)	I	6.	modro	0,20	0,47
	3.f	1	računske operacije in njihove lastnosti	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivost (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10)	III	6.	nad modrim	0,12	0,35
4	4.a	1	racionalna števila	ugotovijo, kateri ulomek je predstavljen z grafičnim prikazom	III	6.	rumeno	0,70	0,40
	4.b	1	racionalna števila	ugotovijo, kateri ulomek je predstavljen z grafičnim prikazom	III	6.	nad modrim	0,35	0,30
	4.c	1	racionalna števila	ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici	III	6.	zeleno	0,84	0,37
	4.d	1	racionalna števila	ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici	IV	6.	rdeče	0,60	0,49
	4.e	1	racionalna števila	ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici	IV	6.	rdeče	0,42	0,56

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
5	5.a	1	geometrijski elementi in pojmi	skozi dano točko narišejo vzporednico in pravokotnico k dani premici	II	5.	rdeče	0,54	0,33
	5.b	1	geometrijski elementi in pojmi	skozi dano točko narišejo vzporednico in pravokotnico k dani premici	II	5.	zeleno	0,82	0,42
	5.c	1	geometrijski elementi in pojmi	opredelijo, ocenijo, izmerijo in s simboli zapišejo razdaljo med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama (oznaka: d(A, p), d(p, q))	III	6.	rdeče	0,46	0,42
	5.d.1	1	geometrijski elementi in pojmi	poznajo in uporabljajo matematično simboliko: vzporednost ||, pravokotnost vstavi znak, A oznaka za pripada p, A oznaka za ne pripada p	I	5.	rumeno	0,70	0,46
	5.d.2	1	geometrijski elementi in pojmi	poznajo in uporabljajo matematično simboliko: vzporednost ||, pravokotnost vstavi znak, A oznaka za pripada p, A oznaka za ne pripada p	I	5.	rdeče	0,60	0,50
	5.e	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	berejo z razumevanjem (samostojno oblikujejo vprašanja, razpravljajo o potrebnih in zadostnih podatkih v nalogi, izpišejo bistvene podatke oziroma odnose med podatki)	IV	6.	modro	0,42	0,41
6	6.a	1	geometrijski elementi in pojmi	narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov	II	6.	rdeče	0,49	0,44
	6.b	1	geometrijski elementi in pojmi	razlikujejo vrste kotov: udrti/izbočeni, polni kot, kot nič, iztegnjeni kot, ostri kot, topi kot, pravi kot	I	6.	rdeče	0,63	0,37
	6.c	1	geometrijski elementi in pojmi	pretvarjajo večimenske kotne enote v istoimenske in obratno ter računajo z njimi	II	6.	zeleno	0,80	0,26
	6.d	1	geometrijski elementi in pojmi	pretvarjajo večimenske kotne enote v istoimenske in obratno ter računajo z njimi	IV	6.	modro	0,28	0,43
7	7.a	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	oblikujejo slikovne in geometrijske vzorce (poljubno ali po pravilu)	I	5.	rdeče	0,53	0,42
	7.b	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo	II	5.	rdeče	0,50	0,45
	7.c	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo	III	5.	modro	0,37	0,46
	7.d	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo	IV	5.	modro	0,42	0,48
	7.e	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo	IV	5.	modro	0,43	0,45

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
8	8.a.1	1	geometrijski elementi in pojmi	povežejo pojma razdalja med točkama in dolžina daljice	I	6.	zeleno	0,86	0,29
	8.a.2	1	geometrijski elementi in pojmi	povežejo pojma razdalja med točkama in dolžina daljice	II	6.	zeleno	0,83	0,21
	8.b	1	geometrijski elementi in pojmi	izmerijo in izračunajo obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic	III	5.	modro	0,43	0,41
	8.c.1	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	matematična pravila, formule, definicije uporabijo pri reševanju problemov	III	6.	modro	0,23	0,51
	8.c.2	1	geometrijski elementi in pojmi	izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev)	III	5.	modro	0,22	0,51
	8.c.3	1	merjenje	spoznavajo (standardne) ploščinske enote (mm^2, cm^2, dm^2, m^2)	III	5.	modro	0,34	0,49
9	9.a.1	1	računske operacije in njihove lastnosti	uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	III	4.	modro	0,35	0,52
	9.a.2	1	računske operacije in njihove lastnosti	uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	III	4.	modro	0,35	0,53
	9.b.1	1	računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge (probleme)	IV	6.	nad modrim	0,11	0,41
	9.b.2	1	računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge (probleme)	IV	6.	nad modrim	0,11	0,41
	9.c	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	berejo z razumevanjem (samostojno oblikujejo vprašanja, razpravljajo o potrebnih in zadostnih podatkih v nalogi, izpišejo bistvene podatke oziroma odnose med podatki, poiščejo manjkajoče podatke)	IV	5.	modro	0,44	0,27
	9.d	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	berejo z razumevanjem (samostojno oblikujejo vprašanja, razpravljajo o potrebnih in zadostnih podatkih v nalogi, izpišejo bistvene podatke oziroma odnose med podatki, poiščejo manjkajoče podatke)	IV	5.	modro	0,31	0,39

Legenda:

Taksonomske stopnje (Gagne): I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi 2, v kateri so uporabili znanje poznavanja desetiških enot, zaokroževanja naravnega števila in računanja z naravnimi števili (66 %).

Najmanj uspešni so bili učenci pri nalogi 9, kjer so reševali matematični problem iz vsakdanjega življenja (28 %).

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 54 %, na drugi taksonomski stopnji 62 %, na tretji taksonomski stopnji 40 % in na četrti taksonomski stopnji 35 %.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje:

- prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 8.a.1, pri kateri so učenci iz slike razbrali dolžino daljice (86 %), najnižji dosežek pa pri postavki 3.e, pri kateri so učenci določili števko v številu, da bo število deljivo z 9 (20 %);
- druge taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 8.a.2, pri kateri so učenci iz slike razbrali dolžino daljice (83 %), najnižji dosežek pa pri postavki 1.d, pri kateri so učenci dopolnili enakost množenja z decimalnim številom (23 %);
- tretje taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 4.c, pri kateri so učenci pretvorili merske enote za maso in s številske premice prebrali veličino (84 %), najnižji dosežek pa pri postavki 3.f, pri kateri so učenci določili števko v številu, da bo število deljivo z 2 in s 3 hkrati (12 %);
- četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 4.d, pri kateri so učenci mersko število, zapisano z ulomkom, poiskali na številski premici (60 %). Najnižji dosežek pa je bil pri postavkah 9.b.1 in 9.b.2, pri katerih so učenci reševali matematični problem iz vsakdanjega življenja (11 %).

PK za matematiko ugotavlja, da imajo učenci 6. razreda največ težav z bralnim razumevanjem in izbiro strategije pri reševanju problemskih nalog iz vsakdanjega življenja. Učenci so imeli težave tudi s poznavanjem in uporabo pravil za deljivost naravnih števil.

Najvišji dosežek so učenci dosegli pri nalogah, pri katerih so s slike razbrali dolžino daljice, prepoznali desetiško mesto v zapisu števila in pretvorili enote za merjenje mase. Bolje so reševali tudi postavko s področja prepoznavanja simbolnega zapisa v nalogi ravninske geometrije.

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pričakovano (49,11). Pri sprejemanju povratne informacije ni bilo pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so imeli učenci premalo časa za reševanje nalog. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,92).

Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da so šestošolci uspešni pri seštevanju in odštevanju naravnih in decimalnih števili, pri prepoznavanju desetiške vrednosti v zapisu števila in simbolnega zapisa v nalogi ravninske geometrije.

Predlagamo, da učitelji še posebno skrbno gradijo matematični jezik (natančno izražanje in uporaba ustrezne terminologije). Ob reševanju besedilnih nalog naj učenci uporabljajo strategije branja z razumevanjem in različne strategije reševanja. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko tudi preverijo rešitev in jo morebiti izločijo. Posebno pozornost naj učitelji namenijo tudi množenju in deljenju decimalnih števil, uporabi pravil za deljivost naravnih števil in uporabi strategij za računanje ploščine likov. Na področju merjenja predlagamo, da se več pozornosti nameni pretvarjanju merskih enot in krepitvi predstave o uporabi ustreznih merskih enot.

Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da so bili šestošolci razmeroma uspešni pri večini matematičnih vsebin. Priporočamo nadaljnje poudarjanje natančnosti matematičnega jezika in uporabo strategij branja z razumevanjem pri reševanju besedilnih nalog.

1. Spodnje zapise dopolni tako, da bo v vseh veljala enakost.

1. a) $10 - _____ = 9{,}9$

(1 točka)

1. b) $_____ + 3{,}79 = 4$

(1 točka)

1. c) $2{,}16 \cdot _____ = 216$

(1 točka)

1. d) $_____ \cdot 110 = 11$

(1 točka)

1. e) $_____ : 10 = 0{,}101$

(1 točka)

1. f) $0{,}16 : 0{,}1 = _____$

(1 točka)

2. a) Katero od števil 598742 in 4789935 ima 7 stotisočic?

To število je: _____

(1 točka)

2. b) Število 4789935 zaokroži na desettisočice.

4789935 ≐ _____

(1 točka)

2. c) Izračunaj razliko števil 4789935 in 598742.

(1 točka)

2. d) Za koliko je vsota števil 4789935 in 598742 večja od razlike teh dveh števil?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

2. e) Kateremu naravnemu številu je najbližji količnik števil 4 789 935 in 598 742? Oceni in obkroži.

7 8 9

(1 točka)

3. Katera števka manjka, da bo

3. a) število 123 45__ deljivo z 10? Zapiši vse možnosti: _____

(1 točka)

3. b) število 123 45__ deljivo z 2? Zapiši vse možnosti: _____

(1 točka)

3. c) število 123 45__ deljivo s 5? Zapiši vse možnosti: _____

(1 točka)

3. d) število 12__ 456 deljivo s 3? Zapiši vse možnosti: _____

(1 točka)

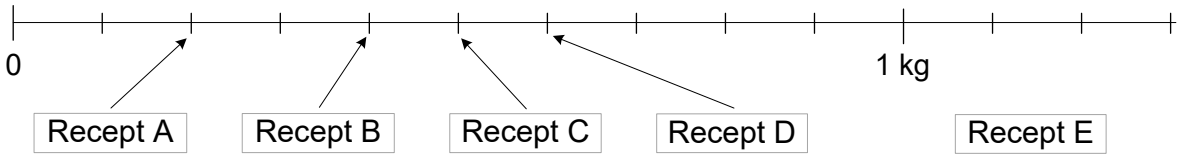
3. e) število 123 __56 deljivo z 9? Zapiši vse možnosti: _____

(1 točka)

3. f) število 123 45__ deljivo z 2 in s 3 hkrati? Zapiši vse možnosti: _____

(1 točka)

4. Recepti za peko piškotov vključujejo različno količino moke. Količino moke razberemo v spodnjem prikazu.

4. a) Koliko kilogramov moke potrebujemo pri receptu C?

Odgovor: _____

(1 točka)

4. b) Koliko dekagramov moke potrebujemo pri receptu B?

Odgovor: _____

(1 točka)

4. c) Pri katerem receptu potrebujemo 200 g moke?

Odgovor: _____

(1 točka)

4. d) Pri katerem receptu potrebujemo $\frac{3}{5}$ kg moke?

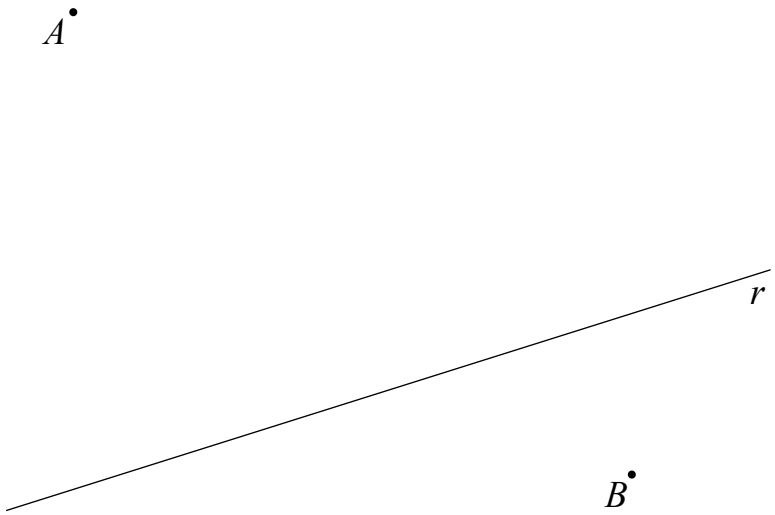
Odgovor: _____

(1 točka)

4. e) Pri receptu E potrebujemo $1\frac{1}{5}$ kg moke.
Na zgornjem prikazu poveži Recept E z ustrezno količino moke.

(1 točka)

5. Narisane so točki A in B ter premica r.

5. a) Skozi točko A načrtaj pravokotnico m na premico r.

(1 točka)

5. b) Načrtaj premico t tako, da bo veljal zapis $B \in t$ in $t \parallel r$.

(1 točka)

5. c) Dopolni spodnji zapis.

$d(A, B) =$ _____

(1 točka)

5. d) V vsak okvirček zapiši enega izmed ponujenih simbolov $\perp$, $\parallel$, $\in$, $\notin$ tako, da bo zapis pravilen glede na zgoraj narisano sliko.

$t \square m$ $\quad$ $B \square r$

(2 točki)

5. e) Razloži, kaj pomeni simbolni zapis $d(B, r) = 2$ cm. Uporabi ustrezen matematični jezik.

_____

_____

(1 točka)

6. a) Narisan je poltrak z izhodiščem v točki V. Nariši kot, ki je velik 130 stopinj in ima vrh v točki V. Narisan kot označi z α.

(1 točka)

6. b) Obkroži pravilni odgovor.

Kot, ki je velik 130°, je

ostri kot iztegnjeni kot topi kot vdrti kot pravi kot

(1 točka)

6. c) Seštej.

$23^\circ\,16' + 45^\circ\,36' =$

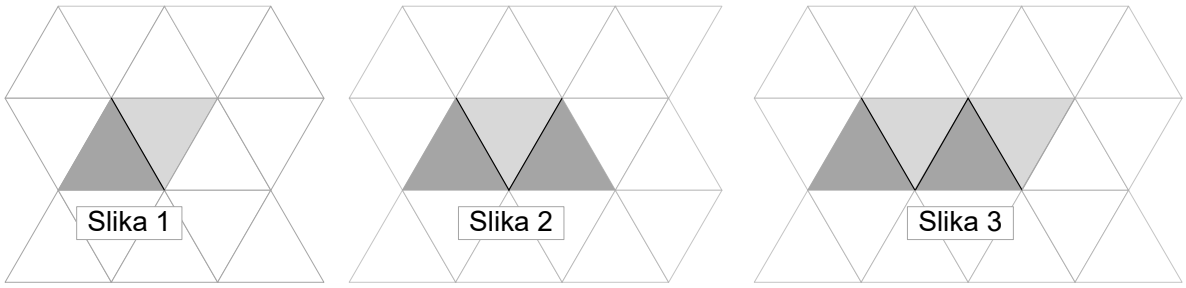
(1 točka)

6. d) Odštej.

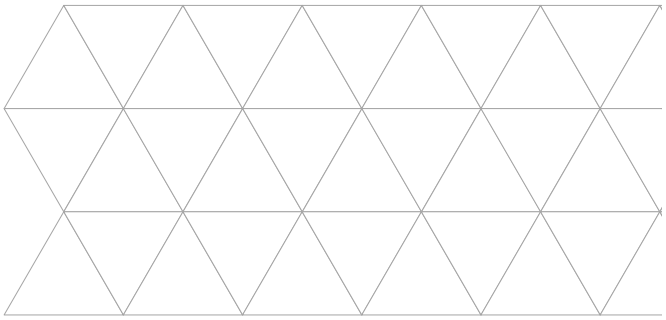
$134^\circ\,26' - 56^\circ\,33' =$

(1 točka)

7. Luka je polagal enako velike (enakostranične) trikotnike (▲, ▽) v vzorec, ki ga prikazujejo spodnje slike. Polagal jih je tako, da se sosednja trikotnika stikata v stranici. To stranico smo poimenovali skupna stranica. Skupna stranica je narisana odebeljeno.

7. a) Nariši Sliko 5.

(1 točka)

7. b) Koliko svetlih (▽) in temnih (▲) trikotnikov bi bilo na Sliki 8? _____

(1 točka)

7. c) Koliko skupnih stranic bi bilo na Sliki 9? _____

(1 točka)

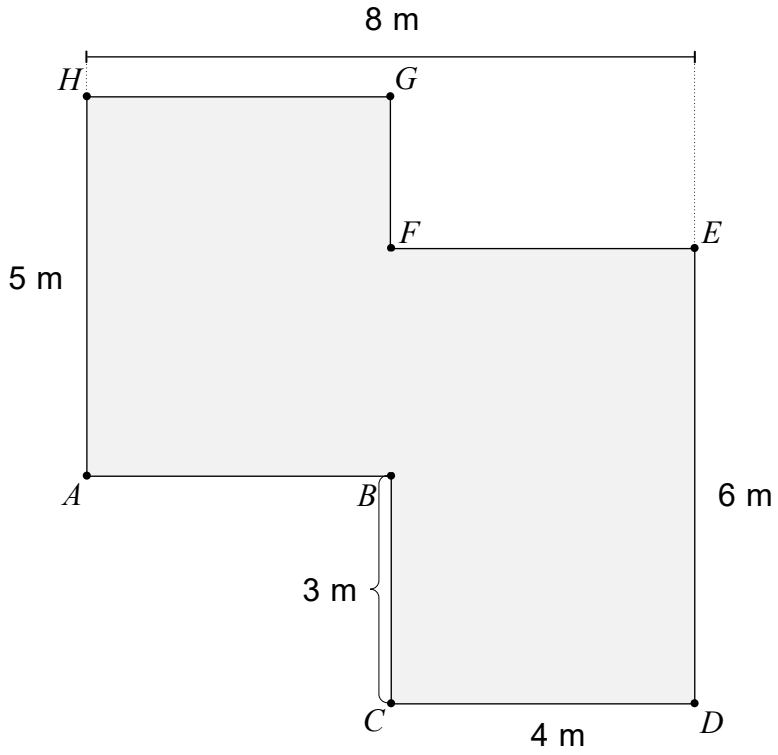
7. d) Koliko temnih trikotnikov (▲) bi bilo na Sliki 10? _____

(1 točka)

7. e) Koliko svetlih trikotnikov (▽) bi bilo na Sliki 11? _____

(1 točka)

8. Vrtnar Igor je oblikoval vrt, kot je prikazano na sliki. Sosednji stranici se stikata pravokotno.

8. a) Kolikšna je razdalja med točkama A in B ter med točkama F in G?

$d(A,B) = |AB| =$ _____ m $\qquad$ $d(F,G) = |FG| =$ _____ m

(2 točki)

8. b) Najmanj koliko metrov ograje potrebuje Igor, da bo ogradil vrt?

Odgovor: Igor potrebuje najmanj _____ m ograje.

(1 točka)

8. c) Kolikšna je ploščina vrta?

Reševanje:

Odgovor: Ploščina vrta je _____.

(3 točke)

9. Knjiga o živalih ima 270 strani. V založbi so se odločili, da jo bodo posodobili. Dve poglavji s po 40 stranmi bodo zamenjali s tremi poglavji, ki bodo imela po 30 strani.

9. a) Koliko strani bo imela nova knjiga?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

9. b) Nova knjiga bo zaradi dodanih strani za 0,90 evra dražja od prejšnje. Koliko stane vsaka stran nove knjige, če je cena vsake strani ista?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

9. c) Ali bi lahko izračunal ceno nove knjige, če bi na ceno vplivalo le število strani v knjigi? Obkroži pravilno trditev.

A NE, ker ne poznam cene stare knjige.

B DA, ker poznam število strani v novi knjigi in ceno ene strani knjige.

C NE, ker poznam ceno le ene strani nove knjige.

D DA, ker poznam število dodanih poglavij.

(1 točka)

9. d) Kateri podatek bi moral še imeti, da bi lahko izračunal število poglavij v novi knjigi?

Odgovor: _____

(1 točka)

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

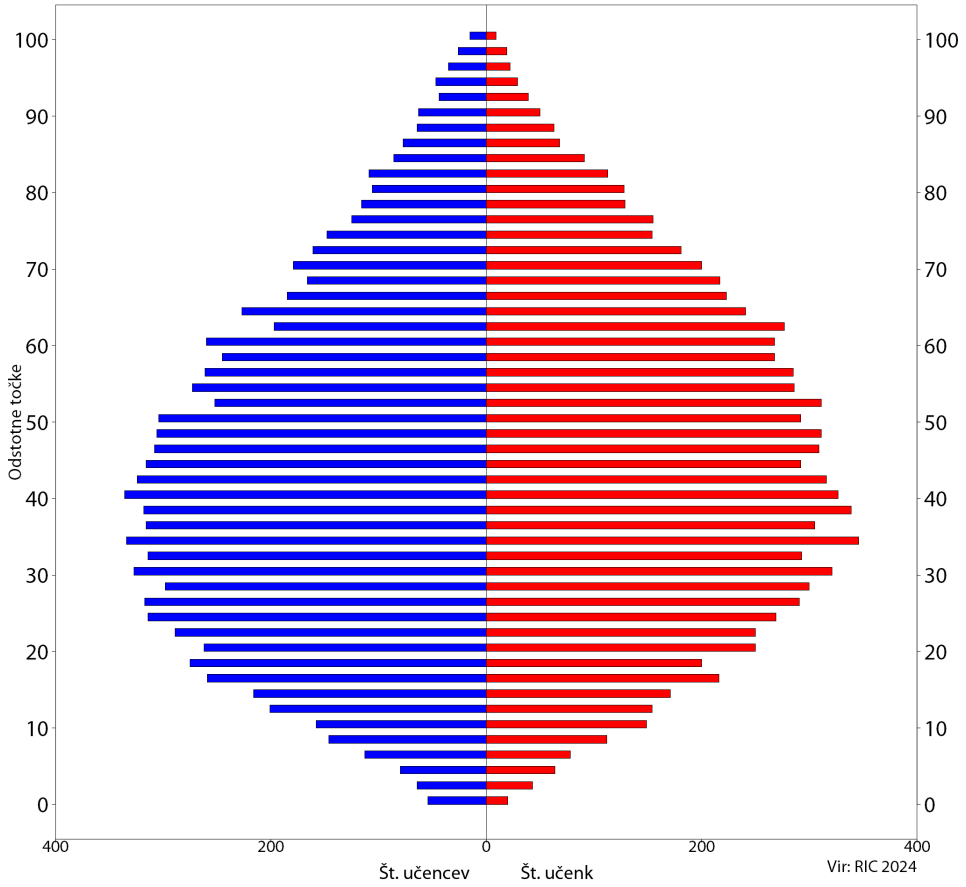
Preglednica 4.2.6.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	19860
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	21,88
Povprečno št. točk v odstotkih	43,76
Standardni odklon	21,74
Indeks težavnosti	0,43
Indeks zanesljivosti	0,94

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 24 učencev oziroma 0,12 %, najmanjše število točk (0 točk) pa 74 učencev oziroma 0,37 %.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju 4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

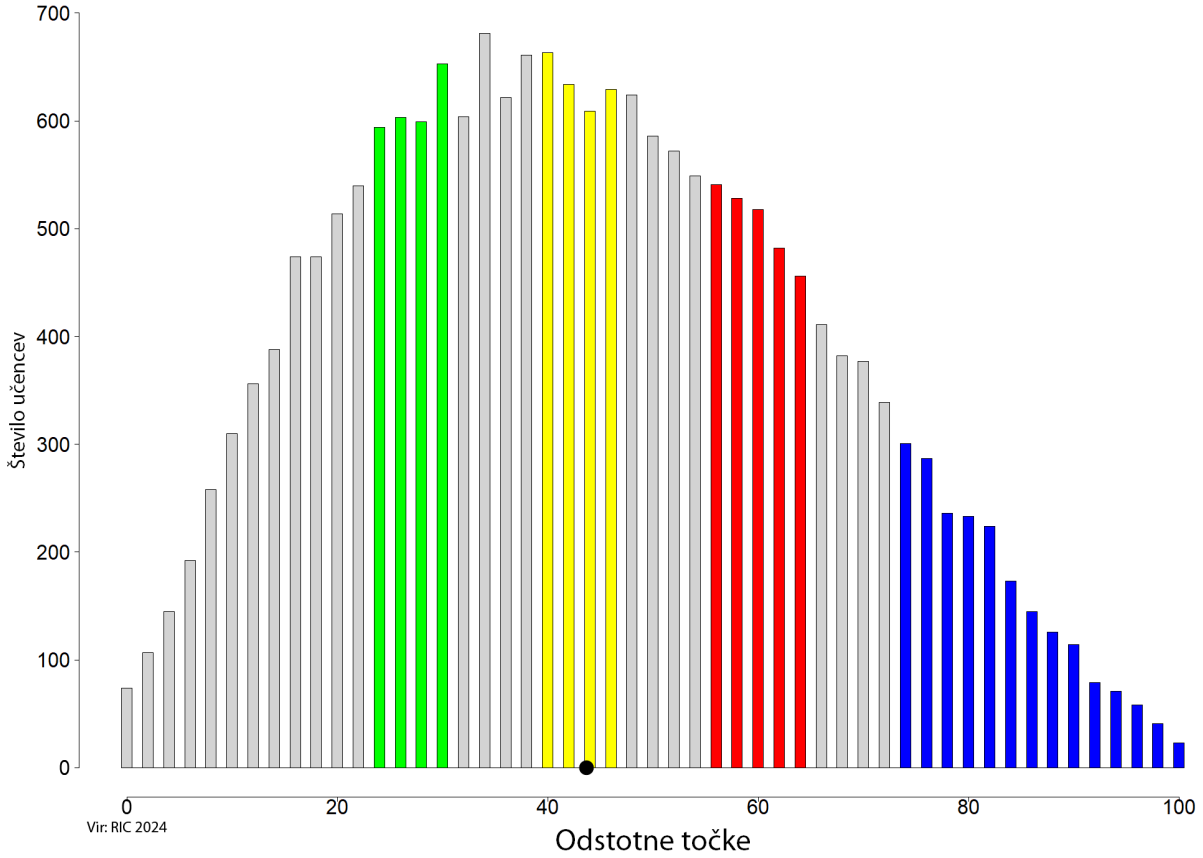
Slika 4.2.6.2.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred*

Iz prikaza je razvidno, da so med dosežki učencev in dosežki učenk le manjše razlike.

Preglednica 4.2.6.2.2: *Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, 9. razred*

REGIJA	POVPREČNI DOSEŽEK	STANDARDNI ODKLON	ŠTEVILO UČENCEV	ŠTEVILO ŠOL
Obalno-kraška regija	38,23	20,47	1042	27
Goriška regija	43,60	20,52	1144	28
Primorsko-notranjska regija	43,09	21,45	522	17
Gorenjska regija	45,67	21,93	2024	35
Osrednjeslovenska regija	46,24	22,08	5666	106
Jugovzhodna Slovenija	42,31	22,35	1302	36
Posavska regija	41,82	21,47	645	24
Zasavska regija	40,91	21,68	508	13
Savinjska regija	44,67	21,52	2454	58
Koroška regija	43,19	20,23	699	21
Podravska regija	41,68	21,51	2891	85
Pomurska regija	40,85	21,44	963	38

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.2.2: *Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci pokažejo osnovno matematično znanje pri odštevanju in množenju dveh celih števil ter upoštevajo vrstni red računanja v številskem izrazu z oklepajem. Znajo določiti modus danih podatkov.

Učenci:

- seštevajo cela števila in poznajo vsoto nasprotnih števil (1.a),
- pomnožijo celi oziroma racionalni števili (1.b),
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (1.e.1),
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.b).

RUMENO OBMOČJE

Učenci množijo decimalno število z vrednostjo potence števila 10. Poenostavijo izraz s spremenljivkama in rešijo enačbo z oklepaji.

Poznajo pojem pravilna enakoroba štiristrana piramida in s pomočjo skice prepoznajo njeno stransko ploskev.

Prepoznajo pravilo v danem vzorcu in ga nadaljujejo do naslednje slike.

Razumejo pojem aritmetične sredine in poznajo strategijo za računanje aritmetične sredine ter razumejo pojem verjetnost dogodka.

Učenci:

- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (1.d),
- računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom (3.a.1 in 3.a.2),
- rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in naredijo preizkus (3.b.1 in 3.b.2),
- poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu (7.a),
- prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (8.a),
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.a.1),
- ocenijo verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije) (9.d).

RDEČE OBMOČJE

Učenci delijo racionalni števili v decimalnem zapisu in določijo delitelje danega števila. Med danimi števili poiščejo število z zahtevanim številom deliteljev v množici naravnih števil, števili, ki imata najmanjšo vsoto, in številih, katerih količnik je znan. Naredijo preizkus rešitve linearne enačbe in izrazijo dolžino diagonale iz obrazca za izračun ploščine romba.

Poznajo pojem paralelograma in paralelogram načrtajo po danih podatkih. Poznajo strategijo za računanje ploščine paralelograma. Izračunajo vsoto dolžin vseh robov danega sestavljenega telesa.

Razumejo pojem razmerja glede na dano sliko.

Z ulomkom zapišejo verjetnost slučajnega dogodka.

Učenci:

- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (1.c),
- določijo delitelje števila (2.a),
- rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus (3.b.3),
- izrazijo neznanko iz formule (3.c),
- poznajo lastnosti štirikotnika in ga načrtajo glede na izbrane podatke (4.a.1, 4.a.2, 4.a.3),
- izračunajo obseg in ploščino paralelograma, trapeza, romba in deltoida z uporabo obrazca (4.c.1),
- na pamet določijo skupni večkratnik oziroma delitelj števil (6.b),

– seštevajo in odštevajo racionalna števila (6.c),
– delijo celi oziroma racionalni števili (6.e),
– poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu (7.b),
– opredelijo in zapišejo razmerje dveh količin (8.d),
– ocenijo verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije) (9.c).

MODRO OBMOČJE

Učenci izračunajo vrednost številskega izraza z oklepajem v množici racionalnih števil. Poznajo pojem presek dveh množic in zapišejo njene elemente. Prepoznajo množico večkratnikov števila in zapišejo elemente množice. S Pitagorovim izrekom utemeljijo pravokotnost trikotnika. Poznajo pojem središčnega kota v pravilnem petkotniku, izračunajo velikost središčnega kota in dolžino krožnega loka. Med danimi števili poiščejo tisti števili, ki imata najmanjši zmnožek. V pravilni enakorobi 4-strani piramidi izračunajo višino stranske ploskve ali polovico diagonale osnovne ploskve. Uporabijo strategijo za računanje višine sestavljenega telesa. Prepoznajo pravilo v vzorcu in napovedo število elementov v zahtevani sliki. Izračunajo aritmetično sredino danih podatkov.

Učenci:

– učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (1.e.2),
– na pamet določijo skupni večkratnik oziroma delitelj števil (2.b),
– opišejo velikostni odnos med številom in njegovim večkratnikom (deliteljem) (2.d),
– poznajo lastnosti pravokotnega trikotnika in imena stranic (4.b),
– usvojijo pojem pravilni večkotnik (5.a.1 in 5.a.2),
– razumejo in uporabljajo dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga (5.c.1 in 5.c.2),
– pomnožijo celi oziroma racionalni števili (6.d),
– rešijo indirektne besedilne naloge (7.c.1 in 7.c.3),
– prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (8.b in 8.c),
– določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.a.2).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci določijo največji skupni delitelj in najmanjši skupni večkratnik dveh naravnih števil, razstavijo število na produkt praštevil in ga zapišejo s potenco ter poznajo najmanjše praštevilo. V problemskih nalogah iz geometrije v ravnini izračunajo ploščino paralelograma in velikost notranjega kota pravilnega večkotnika. Uporabijo Pitagorov izrek v piramidi.

Učenci:

– na pamet določijo največji skupni delitelj oziroma najmanjši skupni večkratnik števil (2.c.1 in 2.c.2),
– dano število razstavijo na prafaktorje (2.e),
– izračunajo obseg in ploščino paralelograma, trapeza, romba ter deltoida z uporabo obrazca (4.c.2),
– poznajo vsoto notranjih in zunanjih kotov večkotnika (5.b.1 in 5.b.2),
– v množici naravnih števil prepoznajo sestavljeno število oziroma praštevilo (6.a),
– uporabljajo Pitagorov izrek pri reševanju nalog o telesih (7.c.2),
– rešijo indirektne besedilne naloge (7.c.4).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.2.3: *Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred*

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1.a	1	računske operacije in njihove lastnosti	sešteva cela števila in pozna vsoto nasprotnih števil	II	8.	zeleno	0,83	0,30
	1.b	1	računske operacije in njihove lastnosti	pomnoži celi oziroma racionalni števili	II	8.	zeleno	0,85	0,31
	1.c	1	računske operacije in njihove lastnosti	decimalna števila množi in deli s potenco števila 10	II	6.	rdeče	0,54	0,46
	1.d	1	računske operacije in njihove lastnosti	decimalna števila množi in deli s potenco števila 10	II	6.	rumeno	0,72	0,48
	1.e.1	1	računske operacije in njihove lastnosti	učinkovito in zanesljivo izračuna vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila	III	6.	zeleno	0,77	0,43
	1.e.2	1	računske operacije in njihove lastnosti	učinkovito in zanesljivo izračuna vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila	III	6.	modro	0,24	0,44
2	2.a	1	računske operacije in njihove lastnosti	določi delitelje števila	I	6.	rdeče	0,52	0,50
	2.b	1	naravna števila	na pamet določi skupni večkratnik oziroma delitelj števil	I	7.	modro	0,31	0,50
	2.c.1	1	naravna števila	na pamet določi največji skupni delitelj oziroma najmanjši skupni večkratnik števil	I	7.	nad modrim	0,10	0,25
	2.c.2	1	naravna števila	na pamet določi največji skupni delitelj oziroma najmanjši skupni večkratnik števil	I	7.	nad modrim	0,09	0,30
	2.d	1	računske operacije in njihove lastnosti	opiše velikostni odnos med številom in njegovim večkratnikom (deliteljem)	IV	6.	modro	0,39	0,41
	2.e	1	naravna števila	dano število razstavi na prafaktorje	II	7.	nad modrim	0,15	0,43
3	3.a.1	1	izrazi	računa z algebrskimi izrazi: sešteva, odšteva, množi enočlenik z veččlenikom	II	8.	rumeno	0,73	0,49
	3.a.2	1	izrazi	računa z algebrskimi izrazi: sešteva, odšteva, množi enočlenik z veččlenikom	II	8.	rumeno	0,60	0,55
	3.b.1	1	enačbe in neenačbe	reši linearno enačbo z realnimi koeficienti in naredi preizkus	II	9.	rumeno	0,68	0,54
	3.b.2	1	enačbe in neenačbe	reši linearno enačbo z realnimi koeficienti in naredi preizkus	II	9.	rumeno	0,65	0,52
	3.b.3	1	enačbe in neenačbe	reši linearno enačbo z realnimi koeficienti in naredi preizkus	II	9.	rdeče	0,50	0,60
	3.c	1	enačbe in neenačbe	izrazi neznanko iz formule	IV	9.	rdeče	0,47	0,58
4	4.a.1	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna lastnosti štirikotnika in ga načrta glede na izbrane podatke	I	7.	rdeče	0,56	0,54
	4.a.2	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna lastnosti štirikotnika in ga načrta glede na izbrane podatke	II	7.	rdeče	0,56	0,53
	4.a.3	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna lastnosti štirikotnika in ga načrta glede na izbrane podatke	II	7.	rdeče	0,55	0,52
	4.b	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna lastnosti pravokotnega trikotnika in imena stranic	IV	8.	modro	0,22	0,49
	4.c.1	1	geometrijski elementi in pojmi	izračuna obseg in ploščino paralelograma, trapeza, romba ter deltoida z uporabo obrazca	III	7.	rdeče	0,44	0,52
	4.c.2	1	geometrijski elementi in pojmi	izračuna obseg in ploščino paralelograma, trapeza, romba ter deltoida z uporabo obrazca	III	7.	nad modrim	0,20	0,44

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
5	5.a.1	1	geometrijski elementi in pojmi	usvoji pojem pravilni večkotnik	I	8.	modro	0,27	0,57
	5.a.2	1	geometrijski elementi in pojmi	usvoji pojem pravilni večkotnik	III	8.	modro	0,26	0,55
	5.b.1	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna vsoto notranjih in zunanjih kotov večkotnika	IV	8.	nad modrim	0,09	0,43
	5.b.2	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna vsoto notranjih in zunanjih kotov večkotnika	III	8.	nad modrim	0,09	0,43
	5.c.1	1	geometrijski elementi in pojmi	razume in uporablja dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga	I	8.	modro	0,25	0,61
	5.c.2	1	geometrijski elementi in pojmi	razume in uporablja dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga	III	8.	modro	0,21	0,58
6	6.a	1	naravna števila	v množici naravnih števil prepozna sestavljeno število oziroma praštevilo	I	7.	nad modrim	0,16	0,27
	6.b	1	naravna števila	na pamet določi skupni večkratnik oziroma delitelj števil	I	7.	rdeče	0,59	0,35
	6.c	1	računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva racionalna števila	IV	8.	rdeče	0,60	0,44
	6.d	1	računske operacije in njihove lastnosti	pomnoži celi oziroma racionalni števili	IV	8.	modro	0,36	0,42
	6.e	1	računske operacije in njihove lastnosti	deli celi oziroma racionalni števili	IV	8.	rdeče	0,40	0,57
7	7.a	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu	I	9.	rumeno	0,69	0,41
	7.b	1	geometrijski elementi in pojmi	pozna osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu	II	9.	rdeče	0,57	0,47
	7.c.1	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši indirektne besedilne naloge	IV	9.	modro	0,20	0,53
	7.c.2	1	geometrijski elementi in pojmi	uporablja Pitagorov izrek pri reševanju nalog o telesih	IV	9.	nad modrim	0,10	0,46
	7.c.3	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši indirektne besedilne naloge	IV	9.	modro	0,18	0,51
	7.c.4	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši indirektne besedilne naloge	IV	9.	nad modrim	0,12	0,40
8	8.a	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje	III	6.	rumeno	0,69	0,36
	8.b	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje	III	6.	modro	0,44	0,44
	8.c	1	matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje	III	6.	modro	0,40	0,38
	8.d	1	odnosi med količinami	opredeli in zapiše razmerje dveh količin	IV	9.	rdeče	0,48	0,44

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
9	9.a.1	1	obdelava podatkov	določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke	II	9.	rumeno	0,64	0,44
	9.a.2	1	obdelava podatkov	določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke	II	9.	modro	0,38	0,42
	9.b	1	obdelava podatkov	določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke	I	9.	zeleno	0,75	0,40
	9.c	1	obdelava podatkov	oceni verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije)	I	9.	rdeče	0,60	0,48
	9.d	1	obdelava podatkov	oceni verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije)	IV	9.	rumeno	0,67	0,48

Legenda:

Taksonomske stopnje (Gagne): I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Če primerjamo dosežke po nalogah v celoti, so bili učenci najuspešnejši pri nalogi 1, ki je preverjala znanje računanja s celimi in decimalnimi števili, pri kateri je bilo uspešnih 66 % učencev. Uspešnost reševanja naloge bi bila bistveno višja, če učenci ne bi slabše reševali zadnje postavke v nalogi 1, ki je zahtevala deljenje decimalnih števil. Uspešni so bili tudi pri postavki 9.b, pri kateri so morali določiti modus danih podatkov. Najmanj uspešni so bili učenci pri nalogi 5 iz ravninske geometrije, pri kateri je 20 % učencev izračunalo neznane količine krogu včrtanega petkotnika. V tej nalogi sta bili najslabše rešeni postavki 5.b.1 in 5.b.2, ki sta preverjali znanje računanja velikosti notranjega kota v pravilnem petkotniku. Ti postavki je uspešno rešilo manj kot 10 % učencev. Le desetina ali manj učencev je uspešno rešila postavki 2.c.1 in 2.c.2, pri kateri so učenci iskali največji skupni delitelj in najmanjši skupni večkratnik dveh dvomestnih naravnih števil.

Povprečni dosežek postavk pri nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 41 %, na drugi taksonomski stopnji 60 %, na tretji taksonomski stopnji 37 % in na četrti taksonomski stopnji 33 %.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 9.3, pri kateri je 75 % učencev določilo modus danih podatkov. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 2.c.2, pri kateri je le 9 % učencev znalo določiti najmanjši skupni večkratnik dveh števil.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje na drugi taksonomski stopnji, je bil najvišji dosežek 85 % pri postavki 1.b, pri kateri so učenci pravilno zmnožili dve celi števili. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 2.e, pri kateri je 15 % učencev znalo zapisati število kot produkt potenc praštevil.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje na tretji taksonomski stopnji, je bil najvišji dosežek 77 % pri postavki 1.e.1, pri kateri so učenci upoštevali vrstni red računskih operacij v številskem izrazu z decimalnimi števili. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 5.b.2, pri kateri je 9 % učencev znalo izračunati velikost notranjega kota v pravilnem petkotniku.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek 67 % pri postavki 9.d, pri kateri so učenci poiskali dogodek, ki ustreza dani verjetnosti. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 7.c.2, pri kateri je 10 % učencev v problemski nalogi znalo uporabiti Pitagorov izrek za izračun telesne višine piramide.

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pod pričakovanji. Za takšen rezultat je možnih več vzrokov, ki jih navajamo v nadaljevanju.

V letošnjem preizkusu ni bilo sidrnih nalog, ki bi bile učencem znane iz preizkusov NPZ v prejšnjih letih. Prav tako letošnji preizkus ni vključeval nalog, s katerimi merimo trend znanja v 6. in 9. razredu, ki bi bile za devetošolce preprostejše.

Pri nekaterih postavkah, ki preverjajo znanje pojmov iz 7. in 8. razreda, je bila uspešnost reševanja pod pričakovanji. Te postavke so vključevale poznavanje matematične terminologije (prafaktor, praštevilo, središčni kot, notranji kot) ter prepoznavanje in uporabo simbolnih zapisov (D(a,b), v(a,b)). Izkazalo se je, da je faktor pozabljanja večji, kot ga predvideva spiralno zasnovan učni načrt, saj se premalo poudarja simbolni zapis že znanih pojmov pri obravnavi novih učnih vsebin (npr. pri računanju z ulomki redno uporabljamo pojma največji skupni delitelj in najmanjši skupni večkratnik, vendar ju običajno ne zapisujemo s simboli).

Učenci se srečujejo s težavami pri razumevanju in povezovanju matematičnih pojmov, kar se je opazilo tudi v prejšnjih letih. Ko učenci spoznajo obrazec za računanje geometrijskih veličin (npr. dolžina krožnega loka), ne uporabljajo več preprostega sklepanja (npr. petina obsega kroga). Po obravnavi matematičnih pojmov je pomembno, da se ob vključevanju obrazcev vedno znova poudarja koncept, ki so ga učenci že spoznali. S tem bomo več učencev privabili k razmisleku o strategijah reševanja, in ne le implementaciji obrazcev oziroma pridobivanju rezultata.

Pri sprejemanju povratne informacije ni bilo pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za njihovo reševanje. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,94).

Predlagamo, da učitelji posebno pozornost namenijo razumevanju in poznavanju osnovnih pojmov in veščin. Pri tem je pomembno, da dosledno uporabljajo in ozaveščajo matematični simbolni zapis ter dogovore.

Opažamo, da imajo učenci težave pri reševanju nalog, ko morajo povezati znanje iz različnih matematičnih vsebin. Predlagamo, da učitelji pri utrjevanju povezujejo znanje različnih učnih vsebin ob kompleksnih nalogah, s poudarkom na tem, da učenci matematično znanje uporabijo v novih situacijah.

Sklenemo lahko, da naj se učitelji osredotočijo na povezovanje znanja in na metode, ki spodbujajo kritično razmišljanje.

1. Izračunaj.

1. a) $-13-(-8)=$

(1 točka)

1. b) $9\cdot(-14)=$

(1 točka)

1. c) $3{,}14:0{,}01=$

(1 točka)

1. d) $1000\cdot 0{,}314=$

(1 točka)

1. e) $28{,}2:(57{,}3-58{,}5)=$

(2 točki)

2. a) Zapiši množico vseh deliteljev števila 24.

$D_{24} = \{\quad\quad\quad

3. a) Poenostavi:

$5a - 3b - (a - 2b) + b =$

(2 točki)

3. b) Reši enačbo in naredi preizkus.

$2(x - 5) - (x - 1) = -1 - x$

Preizkus:

(3 točke)

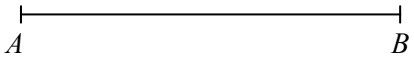
3. c) Iz obrazca za ploščino romba $p = \frac{e \cdot f}{2}$ izrazi diagonalo e.

(1 točka)

4. Stranici paralelograma $ABCD$ sta dolgi 5 cm in 3 cm, dolžina diagonale BD je 4 cm.

4. a) Načrtaj paralelogram $ABCD$.

Skica: Slika:

(3 točke)

4. b) Zapiši Pitagorov izrek, s katerim bi lahko utemeljil, da je trikotnik ABD pravokoten.

Rešitev: _____

(1 točka)

4. c) Izračunaj ploščino paralelograma $ABCD$.

Reševanje:

Ploščina paralelograma $ABCD$ je: _____ cm^2.

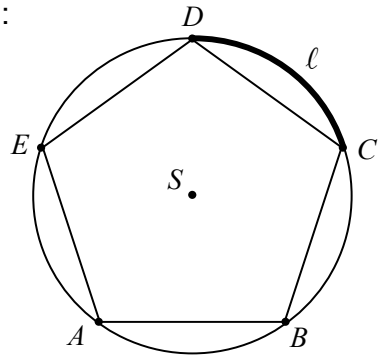
(2 točki)

5. Pravilnemu petkotniku $ABCDE$ je očrtana krožnica s središčem v točki S.

Velja:

$|SA| = 5$ cm

Skica:

5. a) Izračunaj velikost središčnega kota ASB v pravilnem petkotniku.

Reševanje:

Odgovor: Velikost središčnega kota ASB v pravilnem petkotniku je _____°.

(2 točki)

5. b) Izračunaj velikost notranjega kota v pravilnem petkotniku.

Reševanje:

Odgovor: Velikost notranjega kota v pravilnem petkotniku je _____.

(2 točki)

5. c) Na skici je med ogliščema C in D označen krožni lok ℓ. Izračunaj dolžino tega loka.

Reševanje:

Odgovor: Dolžina krožnega loka ℓ je _____ cm.

(2 točki)

6. Dana so števila: $-10, -\frac{1}{2}$, 1, 2, 13, 49.

6. a) Izmed danih števil izpiši najmanjše praštevilo.

Rešitev: _____

(1 točka)

6. b) Med danimi števili poišči in zapiši število, ki ima natanko tri delitelje v množici naravnih števil.

Rešitev: _____

(1 točka)

6. c) Kateri števili izmed danih moraš sešteti, da dobiš najmanjšo vrednost?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. d) Kateri števili izmed danih moraš zmnožiti, da dobiš najmanjšo vrednost?

Odgovor: _____

(1 točka)

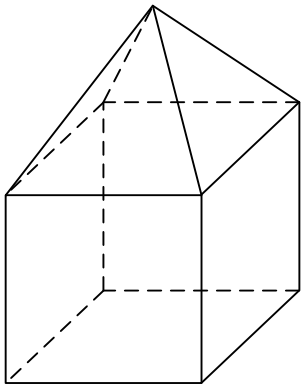
6. e) Med danimi števili izberi tisti dve števili, katerih količnik je enak 20. Števili vpiši v oklepaj tako, da bo veljala enakost.

$(\quad):(\quad)=20$

(1 točka)

7. Telo na skici je sestavljeno iz kocke in enakorobe piramide. Dolžina vsakega roba sestavljenega telesa je 10 cm.

Skica:

7. a) Kateri lik je stranska ploskev enakorobe piramide? Obkroži pravilni odgovor.

piramida pravokotni trikotnik kvadrat

raznostranični trikotnik enakostranični trikotnik

(1 točka)

7. b) Vsota dolžin vseh robov danega sestavljenega telesa je _____.

(1 točka)

7. c) Kolikšna je višina danega sestavljenega telesa?

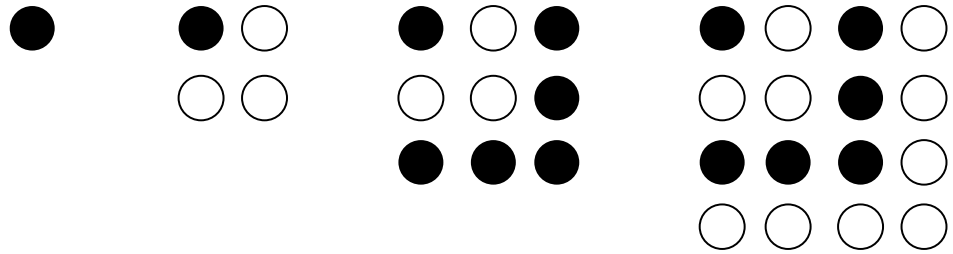
Reševanje:

Odgovor: Višina danega sestavljenega telesa, zaokrožena na celoštevilsko vrednost, je _____ cm.

(4 točke)

8. Maja ima črne in bele žetone. Zlaga jih po določenem pravilu, kot je prikazano na spodnjih slikah.

Slika 1 Slika 2 Slika 3 Slika 4

8. a) Koliko žetonov bi bilo na Sliki 5?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. b) Koliko žetonov bi bilo na Sliki 24?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. c) Koliko belih žetonov bi bilo na Sliki 6?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. d) Na kateri Sliki je razmerje med številom črnih žetonov in številom belih žetonov enako 3 : 5?

Obkroži pravilni odgovor.

Slika 2 Slika 3 Slika 4 Slika 5 Slika 7

(1 točka)

9. Pri pouku športa so desetim učencem izmerili število dotikov plošče, ki jih posamezni učenec naredi v 20 sekundah. V preglednico so zapisali, kolikokrat se je posamezni učenec dotaknil plošče.

učenec	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
število dotikov plošče	36	40	38	42	46	42	50	52	46	42

9. a) Izračunaj aritmetično sredino števila dotikov plošče teh desetih učencev.

Reševanje:

Rešitev: _____

(2 točki)

9. b) Modus števila dotikov plošče je _____.

(1 točka)

9. c) Izmed teh desetih učencev naključno izberemo enega. Kolikšna je verjetnost, da se je izbrani učenec plošče dotaknil 42-krat? Verjetnost zapiši z ulomkom.

Odgovor: _____

(1 točka)

9. d) Dopolni.

Izmed teh desetih učencev naključno izberemo enega. Verjetnost, da se je izbrani učenec dotaknil plošče _____-krat, je 20 %.

(1 točka)

4.2.7 Predmetna komisija za zgodovino

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz zgodovine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk pri zgodovini, 9. razred
Slika 4.2.7.1.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih
Slika 4.2.7.1.4: Dosežki učencev po standardih znanja
Slika 4.2.7.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah
Slika 4.2.7.1.6: Dosežki učencev po tipih nalog
Slika 4.2.7.1.7: Dosežki učencev glede na iztočnice pri nalogi

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.7.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.7.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela za zgodovino, 9. razred

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz zgodovine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za pripravo preizkusa znanja je veljavni učni načrt za zgodovino. V preizkusu so naloge razvrščene v šest vsebinskih sklopov: *Uvod v zgodovino* (ena naloga, dve točki), *Prazgodovina* (ena naloga, ena točka), *Stari vek* (tri naloge, šest točk), *Srednji vek* (tri naloge, sedem točk), *Novi vek in novejša zg*odovina (šest nalog, 16 točk) in *Sodobna zgodovina* (šest nalog, 18 točk). V preizkusu je torej 20 nalog, učenci pa lahko dosežejo največ 50 točk. Preverjanje traja 60 minut.

S preizkusom znanja preverjamo vse obvezne teme učnega načrta (vsebine, cilje in standarde znanja). V preverjanje so vključene tudi obvezne teme, ki se časovno obravnavajo ob koncu 9. razreda in so pomembne za razumevanje sedanjosti.

S preizkusom preverjamo poznavanje in razumevanje zgodovinskih dogodkov. Učenci opravljajo tudi analizo in sintezo. Struktura preizkusa se je glede na delež nalog, ki v preizkusu preverjajo znanje na različnih taksonomskih stopnjah, nekoliko spremenila. V primerjavi s preizkusi na preverjanju v preteklosti se je povečal delež nalog, ki preverjajo znanje na drugi taksonomski stopnji po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji, in zmanjšal delež nalog, ki preverjajo znanje na tretji taksonomski stopnji.

Preglednica 4.2.7.1.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Taksonomska stopnja	**Delež točk v preizkusu**
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje in uporaba	40 %
III. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	30 %

Z NPZ na prvi taksonomski stopnji preverjamo znanje in poznavanje zgodovinskih dogodkov, pojavov, dejstev, pojmov, procesov, poznavanje kronološkega zaporedja in zgodovinsko terminologijo.

Z uspešnim reševanjem druge taksonomske stopnje izkazujejo učenci razumevanje vzrokov in posledic ter uporabo zgodovinskega znanja v novih situacijah ob branju zgodovinskih virov.

Z reševanjem nalog na tretji taksonomski stopnje pa učenci uspešno analizirajo več elementov, razložijo njihove odnose, znajo izvesti sintezo elementov, argumentacijo, interpretacijo in večperspektivnost. Naloge na tretji stopnji zahtevajo tudi prepoznavanje kontinuitete in diskontinuitete v zgodovinskih procesih. Naštete kompetence se dokazujejo z uporabo iztočnic oziroma virov v obliki besedil, zemljevidov, skic, slik, karikatur, grafov in preglednic. Črno-bele in barvne slikovne iztočnice so v preizkusu in v prilogi preizkusa.

Z NPZ preverjamo znanje obče in narodne zgodovine. Učni cilji in standardi so po posameznih razredih zastopani v rahlo korist sodobne zgodovine (deveti razred), ki obsega 36 odstotkov preverjanih učnih ciljev in standardov znanja v preizkusu znanja. Sedmi (vključno z uvodom v zgodovino v 6. razredu) in osmi razred zajemata vsak po približno 32 odstotkov učnih ciljev in standardov znanja.

V preizkusu znanja za šole z italijanskim učnim jezikom sta bili dve nalogi spremenjeni in sta preverjali poznavanje italijanske zgodovine kot zgodovine matičnega naroda.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.7.1.2: *Osnovni statistični podatki*

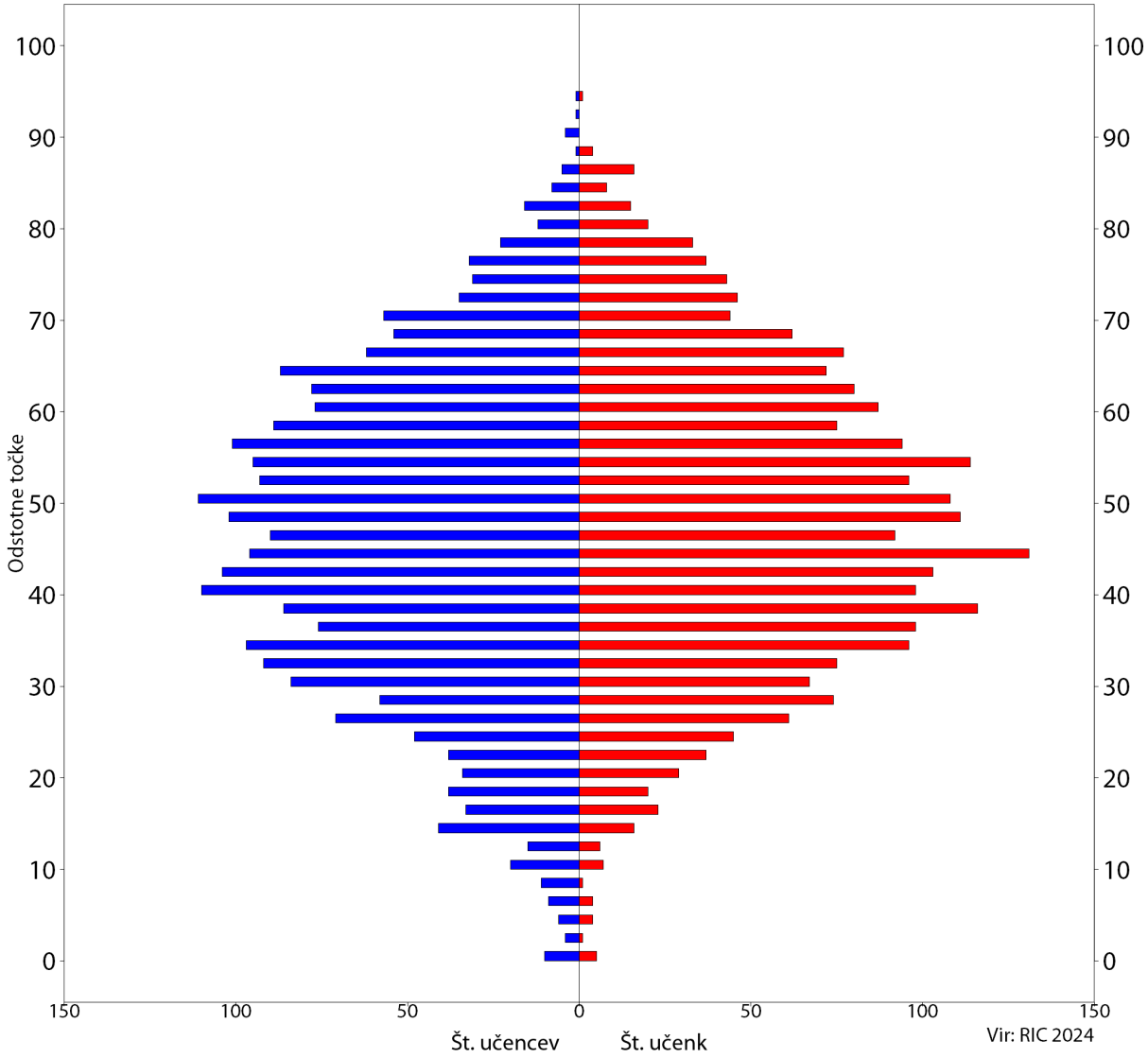
Število učencev	4.898
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	23,32
Povprečno št. odstotnih točk	46,64
Standardni odklon odstotnih točk	17,07
Indeks težavnosti	0,47
Indeks zanesljivosti	0,89

Preverjanje znanja iz zgodovine je opravljalo 4.898 učencev.

Učenci so lahko dosegli največ 50 točk, v povprečju pa so dosegli 23,32 (46,64 %) točke. Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. Dva učenca sta dosegla 47 (94 %) točk, kar je najvišji dosežek. Od 80 do 100 % točk je doseglo 112 (2,29 %) učencev, 337 (6,8 %) pa jih je doseglo od 0 do 20 % točk. 15 učencev ni doseglo nobene točke. Iz frekvenčne porazdelitve vseh dosežkov lahko ugotovimo, da so dosežki normalno razporejeni. Porazdelitev ima en vrh in je rahlo levo asimetrična. V intervalu od 0 do 20 % točk je za 5,26 % manj učencev, kot jih je bilo v istem intervalu ob zadnjem preverjanju leta 2021. V intervalu od 21 do 40 % točk se delež učencev glede na leto 2021 ni spremenil. Nekoliko večji delež učencev je v intervalih od 41 do 60 in od 61 do 80 % točk. V intervalu od 81 do 100 % točk glede na delež učencev ni razlik. Primerjava porazdelitve učencev med letoma 2024 in 2021 pokaže, da je letos manj učencev z zelo nizkimi dosežki. Večji je delež učencev s povprečnimi dosežki, medtem ko je delež učencev z nadpovprečnimi dosežki tak kot leta 2021.

Indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,47 in je višji kot leta 2021. Glede na leto 2021 pa se je zmanjšal standardni odklon in znaša 17,07 odstotne točke. Indeks zanesljivosti je visok in znaša 0,89 ter je primerljiv z letom 2021.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.7.1.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 9. razred*

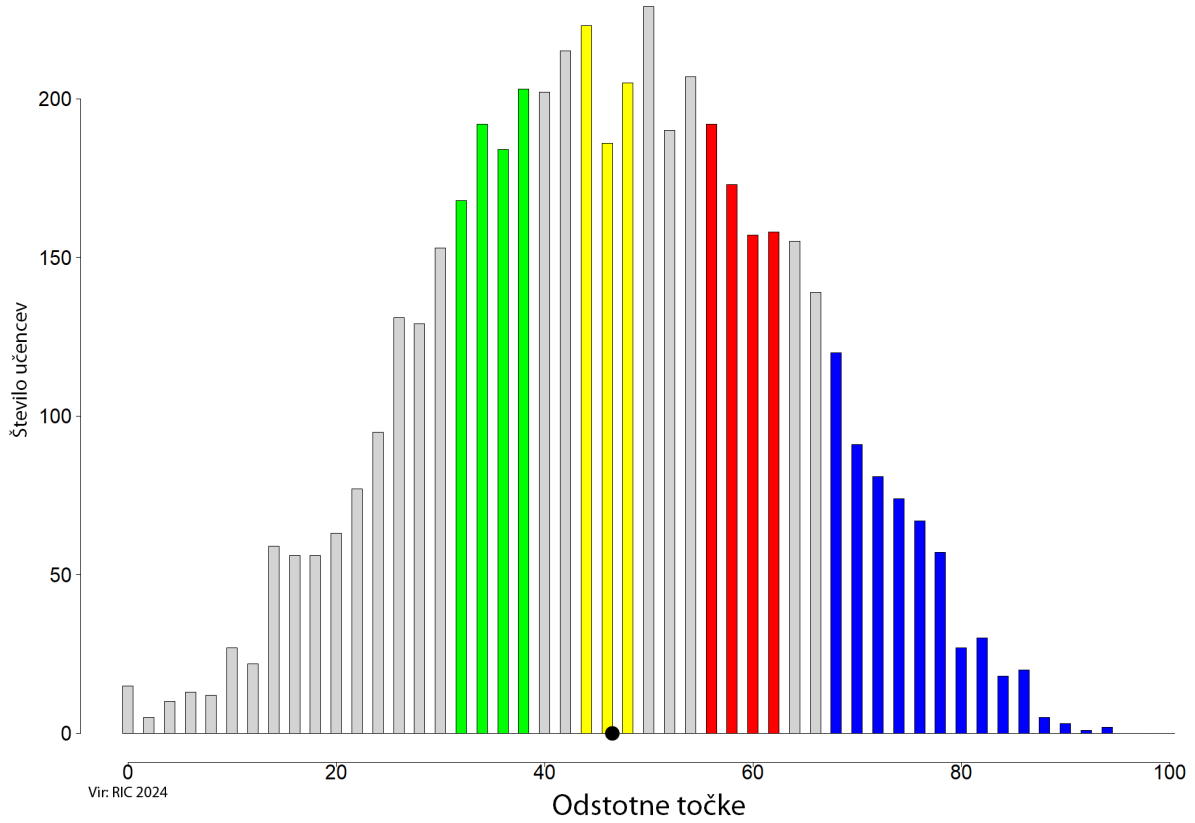
V povprečju so deklice nekoliko uspešnejše, saj so dosegle 47,7 odstotne točke, dečki pa 45,6 odstotne točke. Več deklic ima povprečne in nadpovprečne dosežke. Več dečkov pa je doseglo podpovprečne dosežke. Bistveno več je tudi dečkov, ki so dosegli do 20 odstotnih točk. Prav tako je med najmanj uspešnimi več dečkov kot deklic. Med najuspešnejšimi pa je enako število dečkov in deklic.

Preglednica 4.2.7.1.3: *Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 9. razred*

REGIJA	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	42,488	16,371	369	10
Goriška regija	44,498	17,894	285	7
Primorsko-notranjska regija	44,819	16,804	127	4
Gorenjska regija	49,926	16,375	516	9
Osrednjeslovenska regija	47,561	17,182	1299	23
Jugovzhodna Slovenija	48,167	19,135	324	9
Posavska regija	47,918	15,291	170	6
Zasavska regija	47,070	16,492	142	4
Savinjska regija	44,568	16,841	613	15
Koroška regija	48,369	15,027	168	5
Podravska regija	46,696	16,992	667	20
Pomurska regija	44,936	16,852	218	8

Preizkus znanja iz zgodovine so pisali učenci v dvanajstih regijah v Sloveniji. Najuspešnejši so bili učenci Gorenjske in Jugovzhodne Slovenije. Temu dosežku so se približali tudi učenci Osrednjeslovenske in Posavske regije. Najmanj so bili uspešni učenci Obalno-kraške regije. Največji standardni odklon smo zaznali v Jugovzhodni Sloveniji.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.7.1.2: *Porazdelitev točk pri zgodovini, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Naloge: 1.b, 6.b, 7.b, 8.a, 9.a, 11.a, 11.b, 18.b, 19.b.
Vsebina: uvod v zgodovino (pomožne zgodovinske vede), srednji vek (prostor alpskih Slovanov v zgodnjem srednjem veku; samostani; grad), novi vek in novejša zgodovina (kulturna izmenjava; Osmanski imperij), sodobna zgodovina (hladna vojna in blokovska delitev sveta; značilnosti politične ureditve v povojni Jugoslaviji).

Standardi znanja: Naloge preverjajo en minimalni in osem standardov znanja.

Taksonomska stopnja: Na I. taksonomski stopnji znanje preverjajo 3 naloge (8.a, 9.a in 11.a), na II. taksonomski stopnji 5 nalog (1.b, 6.b, 1.b, 18.b, 19.b) in na III. taksonomski stopnji 1 naloga (7.b).

Učenci znajo:

- našteti nekaj pomožnih zgodovinskih in drugih ved ter sklepajo o njihovem pomenu za zgodovino – razložiti, zakaj mora biti arheolog natančen in previden pri svojem delu (naloga 1.b),
- analizirati pomen oblikovanja prvih slovanskih državnih tvorb v Vzhodnih Alpah – iz odlomka besedila prepisati dejstva, ki kažejo na podrejenost Slovanov pod Obri (naloga 6.b),
- pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – navesti dejstvo, ki danes vpliva na še hitrejše širjenje znanja in informacij (naloga 7.b),
- pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – med danimi odgovori poiskati družbeni sloj, ki v srednjem veku prebiva izključno v gradovih (naloga 8.a),
- pojasniti politične, družbene, gospodarske, kulturne posledice velikih geografskih odkritij za »stari in novi svet« – med danimi odgovori poiskati dobrino, ki je pred Kolumbovim odkritjem Amerike nismo poznali v Evropi (naloga 9.a),
- pojasniti posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele – med danimi odgovori poiskati državo, ki je bila konec srednjega veka najbolj ogrožena s strani Osmanskega cesarstva (naloga 11.a),
- pojasniti posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele – iz besedila razbrati, zakaj se je prebivalstvo Kranjske balo prihoda Turkov (naloga 11.b),
- analizirati gospodarske razmere po drugi svetovni vojni – s pomočjo slike razložiti, s katerimi težavami so se srečavali ljudje po drugi svetovni vojni (naloga 18.b),
- pojasniti okoliščine in posledice komunističnega prevzema oblasti v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni – s pomočjo besedila navesti, kako je oblast ravnala z ljudmi, ki so po letu 1948 še vedno podpirali Informbiro (naloga 19.b).

Učenci v zelenem območju znajo razbrati podatek neposredno iz nazornega slikovnega gradiva ali iz besedila, ki jih nedvoumno napeljuje na odgovor. Nekatera preprosta zgodovinska dejstvo znajo poiskati med več ponujenimi odgovori. Samostojno tvorjeni odgovori so kratki in večina jih ne zahteva dodatnega pojasnjevanja. Učenci navedejo tudi očitna dejstva ob primerjavi preteklosti s sedanjostjo.

Zgled: naloga 9.a

RUMENO OBMOČJE

Naloge: 7.a, 9.b, 14, 15.b.

Vsebina: srednji vek (samostani), novi vek in novejša zgodovina (kulturna izmenjava; industrializacija), sodobna zgodovina (fašizem).

Standardi znanja: Vse naloge preverjajo standard znanja.

Taksonomska stopnja: Vse naloge preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji.

Učenci znajo:

- pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – navesti razlog, zakaj so bili samostani v srednjem veku pomembni za širjenje znanja (naloga 7.a),
- pojasniti politične, družbene, gospodarske, kulturne posledice velikih geografskih odkritij za »stari in novi svet« – navesti dolgoročno pozitivno posledico izmenjave dobrin na prehrano ljudi (naloga 9.b),

– ob primerih sklepati o pozitivnih in negativnih posledicah industrializacije – iz besedila povzeti, kaj je vplivalo na slabo zdravstveno stanje nižjih slojev prebivalstva v sredini 19. stoletja (naloga 14),
– pojasniti, zakaj se je v nekaterih državah uveljavila demokratična, diktatorska ali totalitarna oblika vladavine – iz preglednice razbirati, da so pripadniki fašističnih organizacij svojo pripadnost fašističnemu gibanju izkazovali s posebnimi uniformami (naloga 15.b).

Učenci v rumenem območju znajo interpretirati nazorne slike in tematske zemljevide. Izkazujejo razumevanje preprostih besedil in preglednic, iz katerih povzamejo odgovor.

Zgled: naloga 15.b

RDEČE OBMOČJE

Naloge: 3.b, 4.b, 5.b, 10.b, 12.a, 13.b, 16.b, 16.c, 17.a, 19.a.

Vsebina: stari vek (prve države; klasično obdobje; helenizem), novi vek in novejša zgodovina (reformacija/protestantizem; absolutizem), sodobna zgodovina (centralizem, avtonomizem; vojna na Slovenskem; značilnosti politične ureditve v povojni Jugoslaviji).

Standardi znanja: Naloge preverjajo tri minimalne in sedem standardov znanja.

Taksonomska stopnja: Na I. taksonomski stopnji preverjajo znanje 3 naloge (12.a, 17.a in 19.a), na II. taksonomski stopnji 4 naloge (4.b, 10.b, 13.b in 16.b) in na III. taksonomski stopnji 3 naloge (3.b, 5.b in 16.c).

Učenci znajo:

– opisati značilnosti družbene ureditve prvih držav – navesti primer, kako bi morali danes ravnati z begunci ob upoštevanju napotkov, ki so jih razbrali iz odlomka besedila iz starega Egipta in s slike (naloga 3.b),
– pojasniti glavne značilnosti grško-perzijskih in peloponeških vojn – iz odlomka besedila razbrati glavni razlog za uspeh grških vojakov v bitki pri Salamini (naloga 4.b),
– opisati značilnosti in dosežke helenistične kulture – s pomočjo zemljevida, ki prikazuje državo Aleksandra Makedonskega, razložiti pojem imperij (naloga 5.b),
– opisati reformacijo – s pomočjo besedila med danimi odgovori poiskati navado cerkve, ki jo je grajal avtor besedila (naloga 10.b),
– primerjati različne oblike vladanja na primeru parlamentarne kraljevine Anglije in absolutistične kraljevine Francije – poimenovati državo, v kateri je vladal Ludvik XIV. (naloga 12.a),
– opisati glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II. – navesti, katere vere so bile dovoljene v habsburški monarhiji, s čimer izkažejo razumevanje pojma svoboda veroizpovedi (naloga 13.b),
– pojasniti prizadevanja Slovencev za avtonomijo v Kraljevini Jugoslaviji – v besedilu Vidovdanske ustave razbrati člen, ki kaže na večjo moč kralja kot narodne skupščine (naloga 16.b),
– pojasniti prizadevanja Slovencev za avtonomijo v Kraljevini Jugoslaviji – med danimi odgovori poiskati vrsto ureditve Kraljevine SHS (naloga 16.c),
– z različnih perspektiv pojasniti dogajanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno – poimenovati največje odporniško gibanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno (naloga 17.a),
– pojasniti okoliščine in posledice komunističnega prevzema oblasti v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni – poimenovati sovjetskega voditelja, ki je stal v ozadju spora med Informbirojem in Titovo Jugoslavijo (naloga 19.a).

Učenci v rdečem območju znajo razbrati in pojasniti podatke iz kompleksnejših virov (zemljevid, preglednica in besedilo) in podatke uporabiti pri pojasnjevanju zgodovinskih dejstev. Učenci izkazujejo poznavanje nekaterih strokovnih terminov.

Zgled: naloga 5.b

MODRO OBMOČJE

Naloge: 1.a, 2, 3.a, 6.a, 8.c, 9.c, 10.a, 12.b, 12.c, 13.c, 16.a, 18.a, 19.c in 20.b.

Vsebina: uvod v zgodovino (pomožne zgodovinske vede), prazgodovina (kamena doba), stari vek (prve države), srednji vek (prostor alpskih Slovanov v zgodnjem srednjem veku; grad), novi vek in novejša zgodovina (kulturna izmenjava; reformacija/protestantizem; absolutizem; reforme Marije Terezije), sodobna zgodovina (centralizem, avtonomizem; hladna vojna in blokovska delitev sveta; slovenska parlamentarna demokracija; značilnosti gospodarske ureditve v povojni Jugoslaviji).

Standardi znanja: Naloge preverjajo tri minimalne in enajst standardov znanja.

Taksonomska stopnja: Na I. taksonomski stopnji preverjajo znanje 4 naloge (6.a, 10.a, 16.c in 18.a), na II. taksonomski stopnji 5 nalog (1.a, 2, 3.a, 12.b, 20.b) in na III. taksonomski stopnji 5 nalog (8.c, 9.c, 12.c, 3.c, 19.c).

Učenci znajo:

- našteti nekaj pomožnih zgodovinskih in drugih ved ter sklepajo o njihovem pomenu za zgodovino – poimenovati vrsto virov, s katerimi se srečuje arheolog (naloga 1.a),
- razložiti pomen povečevanja izkušenj in znanja za izboljšanje življenjskih razmer – s pomočjo slik razložiti, zakaj lahko trdimo, da so ljudje tudi v kameni dobi tehnološko napredovali (naloga 2),
- opisati značilnosti družbene ureditve prvih držav – iz odlomka besedila iz starega Egipta razbrati, o kateri človeški vrednoti govori besedilo (naloga 3.a),
- analizirati pomen oblikovanja prvih slovanskih državnih tvorb v Vzhodnih Alpah – med danimi odgovori poiskati stoletje, v katerem so se Slovani naselili na območju današnje Slovenije (naloga 6.a),
- pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – razložiti, za kaj uporabljamo gradove danes (naloga 8.c),
- pojasniti politične, družbene, gospodarske, kulturne posledice velikih geografskih odkritij za »stari in novi svet« – pojasniti, kaj danes omogoča izmenjavo svežega sadja in zelenjave in ne le sadik kot nekoč (naloga 9.c),
- opisati reformacijo – poimenovati vero, ki se je pojavila po objavi 95 tez leta 1517 (naloga 10.a),
- primerjati različne oblike vladanja na primeru parlamentarne kraljevine Anglije in absolutistične kraljevine Francije – s pomočjo preglednice razložiti, zakaj je bila izjava Ludvika XIV. »država, to sem jaz« upravičena (naloga 12.b),
- primerjati različne oblike vladanja na primeru parlamentarne kraljevine Anglije in absolutistične kraljevine Francije – s pomočjo slike razložiti, zakaj si je Ludvik XIV. za svoj simbol izbral Sonce (naloga 12.c),
- opisati glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II. – s pomočjo preglednice razložiti, na katere družbene sloje sta se naslonila Marija Terezija in Jožef II. pri uvajanju reform (naloga 13.c),
- pojasniti prizadevanja Slovencev po avtonomiji v Kraljevini Jugoslaviji – med danimi odgovori poiskati pravilno razlago pojma avtonomizem (naloga 16.a),
- analizirati gospodarske razmere po drugi svetovni vojni – med danimi odgovori poiskati opis Marshallovega plana (naloga 18.a),
- opisati ustavno ureditev in življenje v Republiki Sloveniji – navesti političen sistem, ki podpira družbo drugače mislečih ljudi in njihovo sobivanje (naloga 19.c),
- na primerih in z različnih perspektiv opisati življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji – s slike razbrati enega od vzrokov za zaostajanje jugoslovanske industrije po drugi svetovni vojni za zahodno Evropo (naloga 20.b).

Učenci v modrem območju izkazujejo visoko stopnjo bralnega razumevanja in zmožnost sinteze znanja ob uporabi zahtevnejših in raznovrstnih zgodovinskih virov ter njihovi kombinaciji (besedilo, preglednice, slike). Z odgovori izkazujejo znanje na višjih taksonomskih stopnjah, tudi pri časovno oddaljenih temah. Poznajo in samostojno navajajo strokovne termine, razumejo prenesen pomen in so zmožni narediti medpredmetni prenos znanja.

Zgled: naloga 19.c

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge: 4.a, 5.a, 8.b, 10.c, 11.c, 13.a, 15.a, 15.c, 17.b, 17.c, 18.c, 20.a, 20.c.

Vsebina: stari vek (klasično obdobje; helenizem), srednji vek (grad), novi vek in novejša zgodovina (reformacija/protestantizem; Osmanski imperij; absolutizem), sodobna zgodovina (versajska Evropa; fašizem; vojna na Slovenskem; hladna vojna in blokovska delitev sveta; značilnosti politične ureditve v povojni Jugoslaviji; značilnosti gospodarske ureditve v povojni Jugoslaviji).

Standardi znanja: Naloge preverjajo štiri minimalne in devet standardov znanja.

Taksonomska stopnja: Na I. taksonomski stopnji preverja znanje 5 nalog (4.a, 5.a, 13.a, 15.a in 20.a), na II. taksonomski stopnji 2 nalogi (8.b in 17.b) in na III. taksonomski stopnji 6 nalog (10.c, 11.c, 15.c, 17.c, 18.c in 20.c).

Učenci manj uspešno:

- pojasnijo glavne značilnosti grško-perzijskih in peloponeških vojn – med danimi odgovori ne izberejo bitke, ki jo opisuje odlomek besedila (naloga 4.a),
- opišejo značilnosti in dosežke helenistične kulture – med danimi odgovori ne znajo poiskati obdobja grške zgodovine, v katerem je vladal Aleksander Makedonski (naloga 5.a),
- pojasnijo temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – s pomočjo slike ne razložijo, zakaj je bil grad varno prebivališče za njegove stanovalce (naloga 8.b),
- opišejo reformacijo – s pomočjo besedila in zemljevida ne utemeljijo, ali so se verniki držali navodil verskih voditeljev glede strpnosti in maščevanja (naloga 10.c),
- pojasnijo posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele – iz zemljevida ne razberejo, s katerim ukrepom je v 16. stoletju habsburška monarhija zmanjšala ogroženost prebivalstva s strani Osmanskega cesarstva (naloga 11.c),
- opišejo glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II.– ne poimenujejo načina vladanja Marije Terezije in Jožefa II. (naloga 13.a),
- analizirajo mirovne pogodbe po prvi svetovni vojni in predvidijo posledice – med danimi odgovori ne poiščejo obdobja, v katerem se je v Evropi med letoma 1919 in 1939 pojavil fašizem (naloga 15.a),
- pojasnijo, zakaj se je v nekaterih državah uveljavila demokratična, diktatorska ali totalitarna oblika vladavine – iz besedila ne razberejo, kaj je bil cilj Mussolinijeve zunanje politike (naloga 15.c),
- z različnih perspektiv pojasnijo dogajanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno – s pomočjo podatkov v preglednici ne pojasnijo, zakaj so Osvobodilni fronti očitali komunistično usmerjenost (naloga 17.b),
- z različnih perspektiv pojasnijo dogajanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno – ne navedejo dejstva, do katerega so pripeljala nasprotja med različnimi političnimi skupinami na Slovenskem med drugo svetovno vojno (naloga 17.c),
- analizirajo gospodarske razmere po drugi svetovni vojni – ne navedejo dela Evrope, v katerem so lahko potekale na sliki prikazane demonstracije, in ne razumejo prigovarjanj za Marshallov plan (naloga 18.c),
- pojasnijo okoliščine in posledice komunističnega prevzema oblasti v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni – ne poimenujejo ideologije, ki se je uveljavila v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni (naloga 20.a),
- na primerih in z različnih perspektiv opišejo življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji – s pomočjo grafa ne razložijo, zakaj je v Jugoslaviji prišlo do hude politične krize konec 80. let 20. stoletja (naloga 20.c).

Naloge nad modrim območjem preverjajo zgodovinska dejstva iz starejših zgodovinskih obdobij na prvi taksonomski stopnji. Prestale naloge večinoma preverjajo zahtevnejše znanje (tudi iz politične zgodovine) in od učencev zahtevajo zapis daljših, natančnih odgovorov z razlago ali utemeljevanjem, ki jih tvorijo ob sintezi slikovnega gradiva (zemljevid, graf) ali več različnih vrst gradiva (besedilo in zemljevid), in izkažejo prenos znanja med različnimi časovnimi obdobji.

Zgled: naloga 10.c

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.7.1.3: *Specifikacijska tabela za zgodovino, 9. razred*

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.a	1	uvod v zgodovino	našteje nekaj pomožnih zgodovinskih in drugih ved ter sklepa o njihovem pomenu za zgodovino	S	II	modro	0,42	0,40
	1.b	1	uvod v zgodovino	našteje nekaj pomožnih zgodovinskih in drugih ved ter sklepa o njihovem pomenu za zgodovino	S	II	zeleno	0,86	0,31
2	2	1	prazgodovina	razloži pomen kopičenja izkušenj in znanja za izboljšanje življenjskih razmer	S	II	modro	0,42	0,30
3	3.a	1	stari vek	opiše značilnosti družbene ureditve prvih držav	S	II	modro	0,35	0,37
	3.b	1	stari vek	opiše značilnosti družbene ureditve prvih držav	S	III	rdeče	0,61	0,34
4	4.a	1	stari vek	pojasni glavne značilnosti grško-perzijskih in peloponeških vojn	S	I	nad modrim	0,19	0,07
	4.b	1	stari vek	pojasni glavne značilnosti grško-perzijskih in peloponeških vojn	S	II	rdeče	0,53	0,42
5	5.a	1	stari vek	opiše značilnosti in dosežke helenistične kulture	M	I	nad modrim	0,31	0,13
	5.b	1	stari vek	opiše značilnosti in dosežke helenistične kulture	M	III	rdeče	0,60	0,43
6	6.a	1	srednji vek	analizira pomen oblikovanja prvih slovanskih državnih tvorb v Vzhodnih Alpah	S	I	modro	0,44	0,23
	6.b	1	srednji vek	analizira pomen oblikovanja prvih slovanskih državnih tvorb v Vzhodnih Alpah	S	II	zeleno	0,92	0,37
7	7.a	1	srednji vek	pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje)	S	II	rumeno	0,71	0,41
	7.b	1	srednji vek	pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje)	S	III	zeleno	0,92	0,29
8	8.a	1	srednji vek	pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje)	M	I	zeleno	0,84	0,33
	8.b	1	srednji vek	pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje)	M	II	nad modrim	0,44	0,23
	8.c	1	srednji vek	pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje)	M	III	modro	0,50	0,22
9	9.a	1	novi vek in novejša zgodovina	pojasni politične, družbene, gospodarske, kulturne posledice velikih geografskih odkritij za »stari in novi svet«	S	I	zeleno	0,85	0,34
	9.b	1	novi vek in novejša zgodovina	pojasni politične, družbene, gospodarske, kulturne posledice velikih geografskih odkritij za »stari in novi svet«	S	II	rumeno	0,63	0,42
	9.c	1	novi vek in novejša zgodovina	pojasni politične, družbene, gospodarske, kulturne posledice velikih geografskih odkritij za »stari in novi svet«	S	III	modro	0,37	0,38
10	10.a	1	novi vek in novejša zgodovina	opiše reformacijo	M	I	modro	0,35	0,51
	10.b	1	novi vek in novejša zgodovina	opiše reformacijo	M	II	rdeče	0,55	0,46
	10.c	1	novi vek in novejša zgodovina	opiše reformacijo	M	III	nad modrim	0,20	0,33
11	11.a	1	novi vek in novejša zgodovina	pojasni posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele	S	I	zeleno	0,77	0,32
	11.b	1	novi vek in novejša zgodovina	pojasni posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele	S	II	zeleno	0,85	0,41
	11.c	1	novi vek in novejša zgodovina	pojasni posledice turških vpadov v slovenske (zgodovinske) dežele	S	III	nad modrim	0,06	0,26

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
12	12.a	1	novi vek in novejša zgodovina	primerja različne oblike vladanja na primeru parlamentarne kraljevine Anglije in absolutistične kraljevine Francije	S	I	rdeče	0,58	0,37
	12.b	1	novi vek in novejša zgodovina	primerja različne oblike vladanja na primeru parlamentarne kraljevine Anglije in absolutistične kraljevine Francije	S	II	modro	0,38	0,50
	12.c	1	novi vek in novejša zgodovina	primerja različne oblike vladanja na primeru parlamentarne kraljevine Anglije in absolutistične kraljevine Francije	S	III	modro	0,31	0,42
13	13.a	1	novi vek in novejša zgodovina	opiše glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II.	M	I	nad modrim	0,09	0,33
	13.b	1	novi vek in novejša zgodovina	opiše glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II.	M	II	rdeče	0,47	0,50
	13.c	1	novi vek in novejša zgodovina	opiše glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II.	M	III	modro	0,32	0,44
14	14	1	novi vek in novejša zgodovina	ob primerih sklepa o pozitivnih in negativnih posledicah industrializacije	S	II	rumeno	0,63	0,40
15	15.a	1	sodobna zgodovina	analizira mirovne pogodbe po prvi svetovni vojni in predvidi posledice	S	I	nad modrim	0,11	0,13
	15.b	1	sodobna zgodovina	pojasni, zakaj se je v nekaterih državah uveljavila demokratična, diktatorska ali totalitarna oblika vladavine	S	II	rumeno	0,69	0,30
	15.c	1	sodobna zgodovina	pojasni, zakaj se je v nekaterih državah uveljavila demokratična, diktatorska ali totalitarna oblika vladavine	S	III	nad modrim	0,23	0,38
16	16.a	1	sodobna zgodovina	pojasni prizadevanja Slovencev za avtonomijo v Kraljevini Jugoslaviji	S	I	modro	0,43	0,22
	16.b	1	sodobna zgodovina	pojasni prizadevanja Slovencev za avtonomijo v Kraljevini Jugoslaviji	S	II	rdeče	0,52	0,37
	16.c	1	sodobna zgodovina	pojasni prizadevanja Slovencev za avtonomijo v Kraljevini Jugoslaviji	S	III	rdeče	0,52	0,37
17	17.a	1	sodobna zgodovina	z različnih perspektiv pojasni dogajanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno	S	I	rdeče	0,43	0,54
	17.b	1	sodobna zgodovina	z različnih perspektiv pojasni dogajanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno	S	II	nad modrim	0,14	0,37
	17.c	1	sodobna zgodovina	z različnih perspektiv pojasni dogajanje na Slovenskem med drugo svetovno vojno	S	III	nad modrim	0,18	0,38
18	18.a	1	sodobna zgodovina	analizira gospodarske razmere po drugi svetovni vojni	S	I	modro	0,43	0,20
	18.b	1	sodobna zgodovina	analizira gospodarske razmere po drugi svetovni vojni	S	II	zeleno	0,81	0,35
	18.c	1	sodobna zgodovina	analizira gospodarske razmere po drugi svetovni vojni	S	III	nad modrim	0,03	0,13
19	19.a	1	sodobna zgodovina	pojasni okoliščine in posledice komunističnega prevzema oblasti v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni	S	I	rdeče	0,54	0,38
	19.b	1	sodobna zgodovina	pojasni okoliščine in posledice komunističnega prevzema oblasti v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni	S	II	zeleno	0,77	0,42
	19.c	1	sodobna zgodovina	opiše ustavno ureditev in življenje v Republiki Sloveniji	S	III	modro	0,40	0,50

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
20	20.a	1	sodobna zgodovina	pojasni okoliščine in posledice komunističnega prevzema oblasti v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni	S	I	nad modrim	0,22	0,43
	20.b	1	sodobna zgodovina	na primerih in z različnih perspektiv opiše življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji	S	II	modro	0,33	0,37
	20.c	1	sodobna zgodovina	na primerih in z različnih perspektiv opiše življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji	S	III	nad modrim	0,05	0,22

LEGENDA:

***Oznaka naloge*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje

***Točke*:** zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

***Vsebina/Cilj – učenec*:** zapisana vsebina/cilj, ki jo/ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*

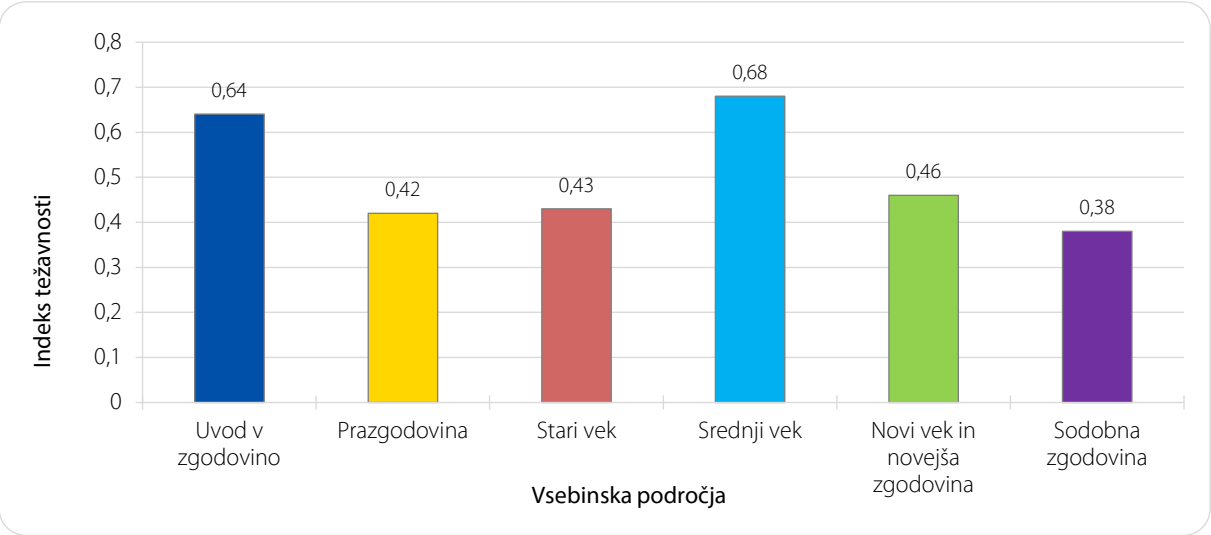
***Standardi znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*

***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje

***Območje*:** zapisano območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz zgodovine*

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti (IT)

Preizkus je razdeljen na šest vsebinskih sklopov. Prvi sklop je *Uvod v zgodovino*, preostalih pet sklopov je določenih glede na kronološko delitev na zgodovinska obdobja, z mejniki, kot jih določa slovenska historiografija. Dosežki po vsebinskih področjih so le delno primerljivi, saj niso uravnoteženi po številu nalog in točk ter taksonomskih stopnjah.

Slika 4.2.7.1.3: *Dosežki učencev po vsebinskih področjih*

Prva naloga sodi v sklop ***Uvod v zgodovino***. Uspešnost učencev je bila višja pri vprašanju 1.b (IT = 0,86), saj je bilo tu treba razložiti, zakaj mora biti arheolog natančen pri svojem delu. Pri vprašanju 1.a so dosežki nižji (IT = 0,42), kot je pogosto pri vprašanjih, ki zahtevajo navedbo strokovnega termina (materialni viri).

Naloga 2 je preverjala temeljno znanje o življenju ljudi v **prazgodovini**. Učenci so morali ob pomoči slik razložiti tehnološki napredek v kameni dobi. IT naloge je 0,42. Učenci niso bili uspešni, kadar se v svojih razlagah niso osredotočili na kameno dobo ali kadar njihove razlage niso vključevale primerjave znotraj različnih obdobij kamene dobe.

Stari vek so preverjale naloge 3, 4 in 5 oziroma šest vprašanj.

Učenci so bili najuspešnejši pri vprašanju 3.b (IT = 0,61), ki je zahtevalo razumevanje besedila in aktualizacijo problematike migracij.

Najmanj pa so bili uspešni pri vprašanju 4.a (IT = 0,19), ki je zahtevalo prepoznavanje zgodovinskega dejstva (bitka pri Salamini) s pomočjo opisa v besedilu. Nižji dosežek pripisujemo časovnemu odmiku od obravnavane snovi (antična Grčija).

Slabši dosežek so učenci dosegli tudi pri vprašanju 5.a (IT = 0,31), pri katerem so morali prepoznati obdobje grške zgodovine (helenizem). Priporočamo, da se utrjevanju poimenovanja zgodovinskih obdobij in strokovnih terminov posveča večja pozornost, zlasti če gre za dogodke, procese, pojave, ki se povezujejo z naslednjimi zgodovinskimi obdobji in so aktualni v sedanjosti.

Pri vprašanju 3.a (IT = 0,35) učenci niso izkazali zadostnega medpredmetnega povezovanja z domovinsko in državljansko kulturo in etiko, saj iz besedila niso znali povzeti opisa posameznih človeških vrednot.

V vsebinski sklop ***Srednji vek*** sodijo tri naloge s sedmimi vprašanji. Najbolje rešeni sta bili vprašanji 6.b in 7.b, pri obeh je IT 0,92. Pri vprašanju 6.b so morali učenci samo prepisati del besedila, ki govori o odnosu med Slovani in Obri v času preseljevanja, vprašanje 7.b pa je zahtevalo aktualizacijo in se nanaša na vsebino, ki je učencem izjemno blizu (prenos znanja z uporabo interneta, družbenih omrežij).

Slabše so učenci reševali vprašanja 6.a, 8.b in 8.c, pri katerih se je IT gibal med 0,44 in 0,50. Pri vprašanju 6.a je bilo treba prepoznati pravilen čas selitev Slovanov (6. stoletje). Tudi v tem primeru je najverjetnejši vzrok za slabše reševanje časovna oddaljenost obravnavane snovi. Pri 8.b in 8.c niso odgovorili na vprašanji, ki sta zahtevali razlago in primerjavo srednjeveških gradov.

Sklop ***Novi vek in novejša zgodovina*** preverja šest nalog oziroma 16 vprašanj.

V tem vsebinskem sklopu so učenci najbolje rešili vprašanji 9.a in 11.b, pri katerih je bil IT 0,85.

Pri vprašanju 9.a so morali učenci prepoznati dobrino, ki je predkolumbovska Evropa ni poznala (krompir), pri vprašanju 11.b pa prepoznati v besedilu navedene vzroke za strah prebivalcev Kranjske pred turškimi vpadi.

Najmanj uspešni so bili učenci pri nalogi 11.c (IT = 0,06), pri kateri so morali s pomočjo zemljevida navesti ukrep, s katerim je habsburška monarhija skušala zaščititi prebivalstvo pred turškimi vpadi. Učenci se niso natančno držali navodil pri vprašanju, poleg tega so izkazali slabo branje legende zemljevida. Pri vprašanju 13 učenci niso poimenovali načina vladanja Marije Terezije in Jožefa II. (IT = 0,19). Slabše rešeno je bilo tudi vprašanje 10.c (verske vojne) (IT = 0,20), pri katerem so morali učenci s pomočjo zemljevida in besedila razumeti in utemeljiti, ali se ujemajo podatki v virih.

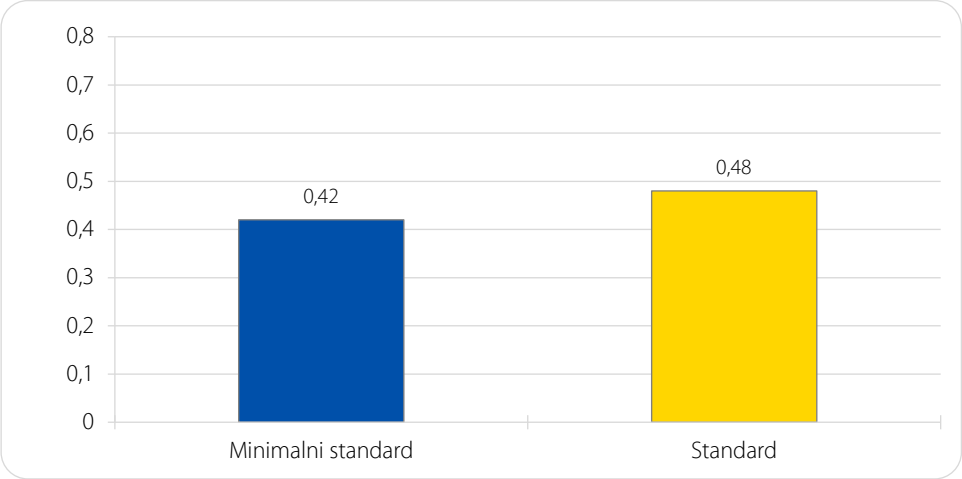
Sklop ***Sodobna zgodovina*** preverja šest nalog oziroma 18 vprašanj.

Najslabše rešeni sta bili vprašanji 18.c (IT = 0,03) in 20.c (IT = 0,05). Pri vprašanju 18.c učenci pri odgovarjanju največkrat niso navedli pravilne utemeljitve, kljub pravilno prepoznanemu delu Evrope, kjer je prišlo do množičnih protestov po drugi svetovni vojni. Do napačnega utemeljevanja je prišlo, ker niso upoštevali vira, dodanega k nalogi. Pri vprašanju 20.c so morali s pomočjo grafa razložiti in sklepati na gospodarsko krizo v Jugoslaviji v 80. letih 20. stoletja ter jo povezati s politično krizo, ki je pripeljala do razpada države.

Dobro rešeni sta bili vprašanji 18.b in 19.b, pri katerih se IT giblje med 0,77 in 0,81. Pri nalogi 18.b so učenci s pomočjo zelo nazorne slike ugotovili eno od težav, s katero so se ukvarjali prebivalci po drugi svetovni vojni. Pri nalogi 19.b pa so s pomočjo besedila povzeli, kako je jugoslovanska oblast ravnala z nasprotniki v času spora z informbirojem.

Analiza dosežkov **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja je 11 vprašanj preverjalo minimalne standarde znanja, 39 pa standarde znanja. Učenci so torej bolj uspešno reševali vprašanja, ki so preverjala standarde znanja.

Slika 4.2.7.1.4: *Dosežki učencev po standardih znanja*

Najuspešneje rešeni vprašanji, ki sta preverjali **minimalne standarde znanja**, sta 5.b (imperij) in 8.a (družbeni sloji v srednjem veku). Dosežek pri vprašanju 8.b je pričakovan, pri nalogi 5.b je k boljšemu dosežku pripomoglo tudi ohlapnejše navodilo za vrednotenje oziroma širši nabor možnih odgovorov.

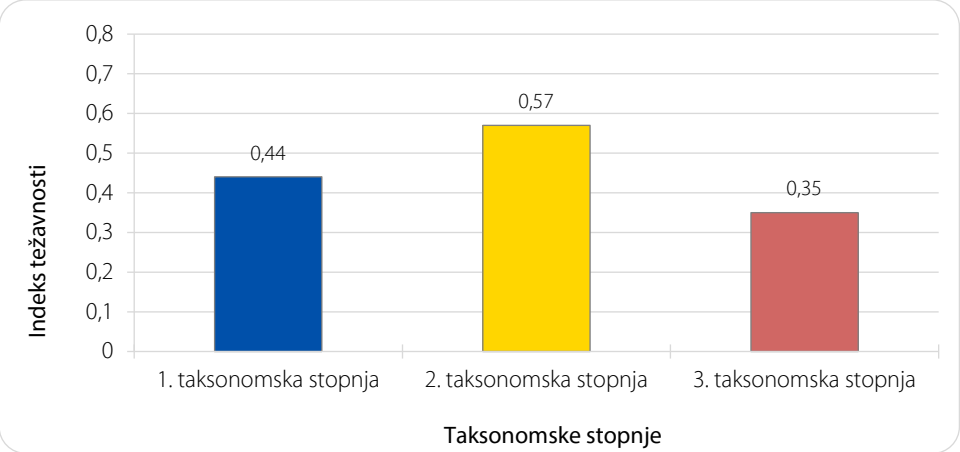
Slabše rešeni sta bili vprašanji 10.c (verske vojne) in 13.a (razsvetljeni absolutizem). Pri vprašanju 10.c je dosežek pričakovan zaradi zahtevnosti naloge, ki zahteva branje besedila in zemljevida ter tvorjenje odgovora z utemeljitvijo. Razlogi za nizek dosežek pri vprašanju 13.a niso razvidni. Poimenovanje načina vladanja Marije Terezije in Jožefa II. (razsvetljeni absolutizem) je temeljno znanje, povezano z občo in narodno zgodovino.

Najbolj uspešno rešeni vprašanji z IT nad 0,90, ki sta preverjali **standarde znanja**, sta 6.b in 7.b. Med uspešno rešena vprašanja sodijo še 1.b, 9.a, 11.b in 18.b. Učenci so uspešni pri doseganju standardov znanja, ki preverjajo lažje in dobro utrjene vsebine.

Slabše rešena so vprašanja 11.c, 15.a, 18.c in 20.c, ki večinoma preverjajo vprašanja na višjih taksonomskih stopnjah ob različnih iztočnicah. Vprašanje 15.a zahteva prepoznavanje pojma versajska Evropa. Presenečа nizek dosežek, saj gre za snov 9. razreda in bi morala biti ta dobro utrjena.

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti (IT)

Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju vprašanj, ki so zahtevala izkazovanje razumevanja vzrokov in posledic ter uporabo zgodovinskega znanja, manj uspešni pa pri poznavanju zgodovinskih dogodkov, pojavov, dejstev, pojmov, procesov ter pri analizi in sintezi ter argumentaciji.

Slika 4.2.7.1.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah*

Na **prvi taksonomski stopnji** je znanje preverjalo 15 vprašanj. Povprečna uspešnost je bila 0,44.

Največ pravilnih odgovorov so učenci dali pri vprašanjih 9.a (ime nove kulturne rastline) in 11.a (ime države, ki jo ogroža Osmansko cesarstvo).

Povprečno uspešno so rešena vprašanja 6.a (čas selitve Slovanov), 12.a (ime države, kjer je vladal Ludvik XIV.), 16.a (poznavanje pojma avtonomizem), 17.a (poimenovanje odporniškega gibanja na Slovenskem), 18.a (prepoznavanje pojma Marshallov plan) in 19.a (ime voditelja, ki je v ozadju spora med Titovo Jugoslavijo in informbirojem). Učenci so pri večini vprašanj iskali odgovor med ponujenimi možnostmi.

Slabo rešeni sta vprašanji 4.a (poimenovanje bitke) in 15.a (ime zgodovinskega obdobja).

Učenci sicer izkazujejo višje znanje pri nalogah izbirnega tipa, ki preverjajo znanje dobro utrjene snovi. Izbirni tip naloge ne pripomore k višjim dosežkom pri slabo utrjenih vsebinah in učnih ciljih. Pri nalogah kratkega odgovora učenci izkazujejo slabo faktografsko znanje.

Na **drugi taksonomski stopnji** je znanje preverjalo 20 vprašanj. Povprečna uspešnost je bila 0,57.

Učenci so najuspešneje rešili vprašanja 1.b (razlaga arheologovega dela), 6.b (odnos med Slovani in Obri) in 11.b (turški vpadi). Učenci izkazujejo razumevanje zgodovinskih dejstev ob nazornih iztočnicah (slike, zemljevidi …).

Povprečno uspešno so rešili vprašanja 4.b (motivacija antičnih Grkov za boj), 9.b (izmenjava dobrin), 14 (življenjske razmere v času industrializacije) in 15.b (prepoznavanje totalitarističnih simbolov). Tudi pri reševanju teh vprašanj si učenci pomagajo z iztočnicami, vendar v glavnem tvorijo samostojne odgovore, brez prepisovanja iz besedil.

Slabo rešeno je vprašanje 17.b (totalitarizem), k čemur je prispevala zahteva po tvorjenju kompleksnejšega odgovora.

Vprašanja **tretje taksonomske stopnje** so zahtevnejša in temu primerna je uspešnost učencev. Na tej stopnji je znanje preverjalo 15 vprašanj. Povprečna uspešnost je bila 0,35.

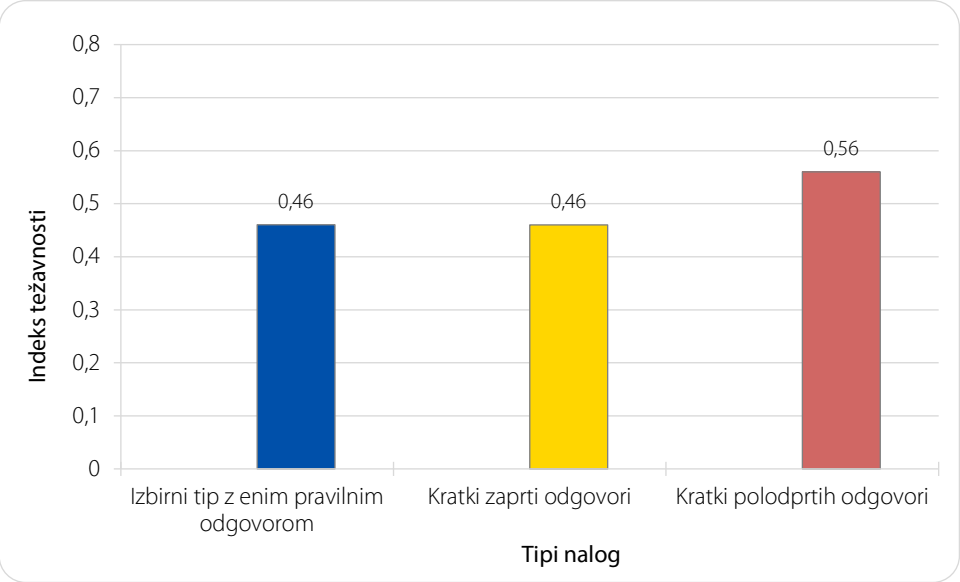
Učenci so bili najuspešnejši pri vprašanjih 3.b (navedba konkretnega primera pomoči beguncem) in 7.b (ime sodobne tehnologije). Dosežki so pričakovani, ker je tematika aktualna in je učencem blizu.

Povprečno rešeni sta bili rešeni vprašanji 8.c (uporabnost gradov danes) in 16.c (politična ureditev Kraljevine SHS).

Slabo so učenci rešili vprašanja 11.c (protiturški ukrepi), 17.c (državljanska vojna v Sloveniji), 18.c (demonstracije proti Marshallovemu planu) in 20.c (kriza v Jugoslaviji). Učenci težje tvorijo daljše odgovore ob sintezi predznanja in informacij, podanih z virom.

Analiza dosežkov **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

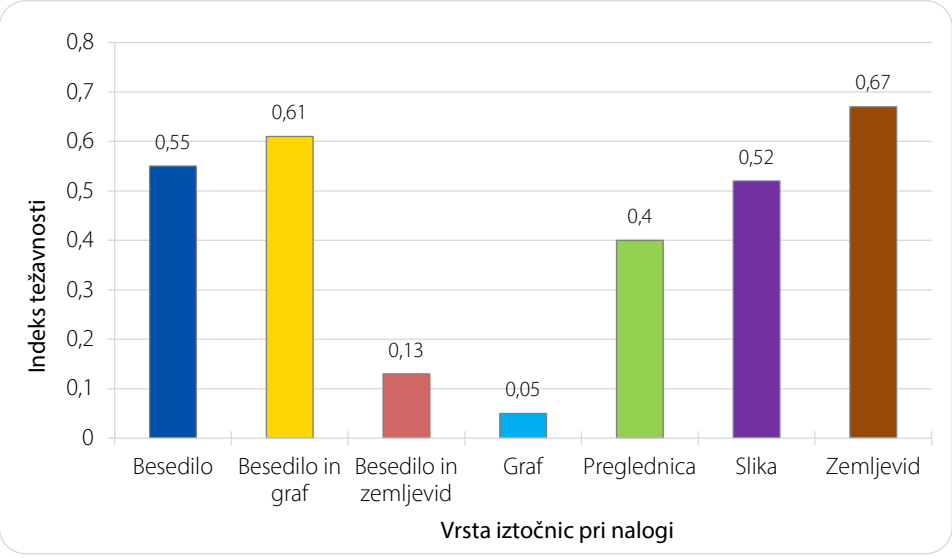
Večino vprašanj (36) v preizkusu znanja uvrščamo v tip kratih zaprtih odgovorov. Nekaj vprašanj (12) je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Samo dve vprašanji pa sodita med kratke polodprte tipe vprašanj.

Slika 4.2.7.1.6: *Dosežki učencev po tipih nalog*

Analiza dosežkov **po iztočnicah pri nalogah** glede na indeks težavnosti

Dosežki glede na vrsto iztočnic so samo delno primerljivi, saj so iztočnice različno zahtevne in se pri nalogah pojavljajo v različnih kombinacijah.

Slika 4.2.7.1.7: *Dosežki učencev glede na iztočnice pri nalogi*

Sklepne ugotovitve

Ugotavljamo, da nam analize dosežkov učencev kažejo, da NPZ v celoti uresničuje svoj namen: pridobiti dodatno informacijo o znanju učencev in ugotoviti raven znanja celotne populacije. Tudi temeljni cilji, kot sta izboljšati kakovost poučevanja in zagotavljati kakovostnejše znanje in zmožnosti pri učencih, kažejo na upravičen namen NPZ. Tako NPZ pomeni tudi pomembno informacijo o znanju učencev in doseganju standardov v učnem načrtu, informacijo o kakovosti dela in možnosti za izobraževanje učiteljev ter prav tako pomembno informacijo o doseženem znanju; s tem pomeni tudi podlago za sprejemanje odločitev o razvoju izobraževalnega sistema na nacionalni ravni.

Med ugotovitvami je treba še poudariti, da se z NPZ preverjajo splošno znanje, razumevanje besedil, sposobnost samostojnega dela. Naloge se ne odmikajo od šolske prakse, preverjajo se razumevanje, uporaba in povezovanje pojmov. Zahtevnost bralnega razumevanja ni prevelika. Naloge, ki sestavljajo preizkus, razvrščamo v tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji, s poudarkom na nalogah druge in tretje ravni. Večinoma so naloge povezane z iztočnicami v obliki besedil, zemljevidov, slik, skic, karikatur, grafov in tabel. Iztočnica so priloge, ki so priložene k preizkusu. Besedila so citati, vzeti iz primarnih in sekundarnih virov, ki obravnavajo problematiko, ki jo predvideva naloga. Besedila in slikovno gradivo so podnaslovljeni, s tem učencu olajšamo razumevanje. Največ gradiva je povzetega po veljavnih slovenskih učbenikih in delovnih zvezkih za pouk zgodovine v osnovni šoli.

Struktura preizkusa se je glede na delež nalog, ki v preizkusu preverjajo znanje na različnih taksonomskih stopnjah, nekoliko spremenila. V primerjavi s preizkusi ob prejšnjih preverjanjih se je povečal delež nalog, ki preverjajo znanje na drugi taksonomski stopnji, in zmanjšal delež nalog, ki preverjajo znanje na tretji taksonomski stopnji po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Učenci so v povprečju dosegli 23,32 (46,64 %) točke. Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. Dva učenca sta dosegla 47 (94 %) točk, kar je najvišji dosežek. 15 učencev ni doseglo nobene točke. Dosežki so normalno razporejeni. Porazdelitev ima en vrh in je rahlo levo asimetrična. Primerjava porazdelitve učencev med letoma 2024 in 2021 pokaže, da je manj učencev z zelo nizkimi dosežki. Večji je delež učencev s povprečnimi dosežki, medtem ko se delež učencev z nadpovprečnimi dosežki ni spremenil. V povprečju so deklice nekoliko uspešnejše od dečkov. Več deklic ima povprečne in nadpovprečne dosežke. Med najbolj uspešnimi in najmanj uspešnimi pa je več dečkov kot deklic.

Dosežki po vsebinskih področjih so le delno primerljivi, saj področja niso uravnotežena po številu nalog in točk ter taksonomskih stopnjah. Uspešnost je bolj kot od vsebine odvisna od specifičnih zahtev posameznega vprašanja in priloženih virov ter taksonomske stopnje vprašanja. Prav tako na uspešnost reševanja ne vpliva zahtevnost standarda znanja, doseganje katerega preverja vprašanje.

Učenci so uspešni pri aktualizaciji vsebin, zlasti kadar so jim te zelo blizu. Uspešno uporabijo zelo nazorne vire (slike in besedila) ter iz njih prepišejo zahtevane podatke ali dejstvo.

Učenci ne izkažejo boljšega in bolj zanesljivega znanja, če minimalni standard preverjamo ob zahtevnejših besedilih, z vprašanji kratkega ali daljšega odgovora ter na višjih taksonomskih ravneh.

Manj uspešni pa so, če morajo v odgovoru navesti ali med danimi možnostmi prepoznati strokovni termin (npr. materialni viri, helenizem, versajska Evropa). Priporočamo, da se utrjevanju poimenovanja zgodovinskih obdobij in poznavanju strokovnih terminov namenja večja pozornost, zlasti če gre za dogodke, procese, pojave, ki se povezujejo z naslednjimi zgodovinskimi obdobji in so aktualni v sedanjosti. Uspešnost se zmanjšuje tudi z zahtevo po tvorjenju daljših odgovorov, s katerimi učenci primerjajo dejstva, pojme, obdobja. Pri primerjavi so učenci nenatančni in nedosledni. V daljših odgovorih pogosto tudi manjka razlaga. Učenci se zadovoljijo že z navedbo dejstva v obliki besede ali besedne zveze. Razlaga ali utemeljevanje z uporabo enega ali več virov sta pričakovano zahtevnejša, kljub temu preseneča slabo branje zemljevidov in legend. Pri uporabi vira morajo biti učenci pozorni na vse sestavne vira (naslov, legenda, oznake, dodatni napisi …). Učenci so manj uspešni tudi, če vprašanje zahteva izkazovanje medpredmetnega povezovanja.

Na uspešnost reševanja pomembno vpliva taksonomska stopnja, na kateri je zastavljeno vprašanje. Učenci so bili povprečno uspešni pri reševanju vprašanj na 2. taksonomski stopnji, ki so zahtevala izkazovanje razumevanja vzrokov in posledic ter uporabo zgodovinskega znanja. Uspešnost se povečuje z nazornimi iztočnicami (slikami in besedili). Manj uspešni pa so pri poznavanju zgodovinskih dogodkov, pojavov, dejstev, pojmov, procesov ter analizi in sintezi ter argumentaciji, torej vprašanjih, ki so preverjala znanje na 1. taksonomski stopnji in pričakovano na 3. taksonomski stopnji. Vprašanja na 1. taksonomski stopnji so bila v večini izbirnega tipa, žal pa izbirni tip vprašanj ne pripomore k višjim dosežkom pri slabo utrjenih vsebinah in učnih ciljih. Pri nalogah kratkega odgovora učenci izkazujejo slabo faktografsko znanje.

Pozitivna ugotovitev analize dosežkov na NPZ 2024 je manjši delež učencev z zelo nizkimi in nizkimi dosežki glede na zadnje preverjanje na NPZ 2021.Večina značilnosti izkazanega znanja se ponovno ujema z ugotovitvami oziroma značilnostmi prejšnjih preverjanj, zato so usmeritve za delo z učenci take kot po preverjanju 2021. Pri delu z učenci bi morali več pozornosti nameniti utrjevanju učnih vsebin iz prejšnjih let, zlasti tistih, ki so ključne za razumevanje sodobne oziroma nacionalne zgodovine. Učenci morajo poznati ključne faktografske podatke ne glede na zgodovinsko obdobje, iz katerega izhajajo. Vzročno-posledičnih povezav in s tem znanja na višjih taksonomskih stopnjah ne moremo razvijati in usvajati brez poznavanja osnovnih dejstev. Delo z branjem in razumevanjem različno zahtevnih besedil in zemljevidov ter raznovrstnega slikovnega gradiva bi moralo biti še bolj intenzivno. K večji uspešnosti pri nacionalnem preverjanju znanja bi zagotovo pripomoglo tudi več pisnega izražanja ter preverjanja in ocenjevanja pri pouku ali vsaj uporaba podobnih nalog, kot so v preizkusu NPZ, tudi pri ustnem preverjanju in ocenjevanju znanja.

Ob koncu bi se radi zahvalili vsem učiteljem zgodovine v osnovni šoli, ki so kot pregledovalci gradiva, pomočniki

glavnega ocenjevalca ali učitelji ocenjevalci sodelovali pri izvedbi NPZ 2024 iz zgodovine. S svojim strokovnim znanjem, natančnostjo, zavzetostjo in kritičnim mišljenjem so pripomogli k vpogledu v znanje učencev pri zgodovini ob koncu osnovne šole in omogočili izvedbo in analizo dosežkov učencev ter tako prispevali k možnostim za ugotavljanje kakovosti znanja. Do naslednjega preverjanja znanja pa si želimo, da bi predstavljene analize dosežkov učencev učitelji zgodovine čim bolj upoštevali pri načrtovanju in izvedbi učnega procesa, zlasti v procesu preverjanja in ocenjevanja znanja, in tako zagotavljali ohranjanje oziroma dvig kakovosti znanja.

UVOD V ZGODOVINO

1. Oglej si sliko 1 in odgovori na vprašanji.

Slika 1: Arheolog pri delu

1. a) S katero vrsto zgodovinskih virov se srečuje arheolog?

_____

(1 točka)

1. b) Razloži, zakaj mora biti arheolog pri svojem terenskem delu natančen in previden.

_____

(1 točka)

PRAZGODOVINA

2. Oglej si sliki 2 in 3 ter odgovori na vprašanje.

Slika 2: Pestnjaki iz starejše kamene dobe

Slika 3: Sekire iz mlajše kamene dobe

Razloži, zakaj lahko trdimo, da so tudi v kameni dobi ljudje tehnološko napredovali.

_____

(1 točka)

STARI VEK

3. Preberi besedilo, ki izvira iz časa starega Egipta, oglej si sliko 4 in odgovori na vprašanji.

»… Ne preprečuj nobenemu človeku, da pride čez reko, če imaš na brodu še prostor. Nikar ne opazi vdove, če jo zalotiš, da pobira klasje po tujih poljih … Nikar ne odrini tujca od svojega vrča …«

(Vir: M. Kos, F. Gestrin, V. Melik, Zgodovinska čitanka 6, Očetovski nauki iz starega Egipta, DZS, Ljubljana 1982, str. 6.)

Slika 4: Begunsko taborišče v Keniji, 2017

3. a) Zapiši, o kateri človeški vrednoti nam govori besedilo iz starega Egipta.

_____

(1 točka)

3. b) Navedi primer, kako bi danes morali ravnati z begunci, če bi upoštevali sporočilo besedila.

_____

(1 točka)

4. Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

> Ko se je zdanilo, so sklicali moštvo na zbor, Temistokles (glavni atenski strateg) je imel lep nagovor – lepši mimo vseh drugih – ki mu je bila vsebina v tem, da je boljše postavil nasproti slabšemu, hrabrost nasproti strahopetnosti, svobodo nasproti suženjstvu, slavo nasproti sramoti /…/ Zdaj so Heleni z vsemi ladjami odrinili na morje, tisti hip pa so tudi Barbari že pritisnili nanje.

(Prirejeno po: M. Kos, F. Gestrin, V. Melik, Zgodovinska čitanka 6, DZS, Ljubljana 1974, str. 17.)

4. a) Besedilo se nanaša na eno od znamenitih bitk, ki so jih v 5. stoletju pred Kristusom Grki bili s Perzijci. O kateri bitki govori besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A bitka na Maratonskem polju

B bitka pri Termopilah

C bitka pri Salamini

D bitka pri Frigidu

(1 točka)

4. b) Iz besedila izpiši razlog za neustrašen boj in uspeh grških vojakov v opisani bitki.

_____

(1 točka)

5. a) Katero obdobje grške zgodovine se je začelo z vladanjem Aleksandra Makedonskega? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A minojsko obdobje

B klasično obdobje

C zlata doba

D helenizem

(1 točka)

5. b) Oglej si zemljevid na sliki 10 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Državo Aleksandra Makedonskega imenujemo tudi imperij (svetovna država). S pomočjo zemljevida pojasni to poimenovanje.

_____

(1 točka)

SREDNJI VEK

6. a) V katerem stoletju se Slovani naselijo na območju današnje Slovenije? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A v 2. stoletju

B v 6. stoletju

C v 9. stoletju

D v 12. stoletju

(1 točka)

6. b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

»V obrskih spopadih so morali Slovani prvi iti nad sovražnike, Obri pa so ostali v svojih taborih. Če so zmagali Slovani, so se Obri polastili plena. Obri so prišli vsako zimo k Slovanom, jemali njihove žene in hčere, jim nalagali davščine in jih še drugače zatirali.«

(Vir: O. Janša Zorn, D. Mihelič, Koraki v času, Od prazgodovine skozi stari in srednji vek, DZS, Ljubljana 1995, str. 137.)

Slovani v zvezi z Obri niso bili enakopravni. Iz besedila izpiši eno od povedi, ki potrjujejo to trditev.

_____

_____

(1 točka)

7. a) Oglej si sliko 5 in odgovori na vprašanje.

Slika 5: Iz življenja v samostanu

Zakaj so bili samostani v srednjem veku pomembni za širjenje znanja?

_____

(1 točka)

7. b) Kaj danes omogoča še hitrejše širjenje znanja in informacij?

_____

(1 točka)

8. Oglej si sliko 6 in odgovori na vprašanja.

Slika 6: Celjski grad

8. a) Obkroži črko pred družbenim slojem, ki je v srednjem veku bival izključno v gradovih.

A kmetje

B plemiči

C meščani

D duhovščina

(1 točka)

8. b) S pomočjo slike razloži, zakaj je bil grad varno prebivališče za njegove stanovalce.

_____

_____

(1 točka)

8. c) Nekoč so bili gradovi namenjeni za bivanje. Razloži, za kaj jih večinoma uporabljamo danes.

_____

_____

(1 točka)

NOVI VEK IN NOVEJŠA ZGODOVINA

9. a) Obkroži črko pred dobrino, ki je pred Kolumbovim odkritjem Amerike v Evropi ni bilo.

A limone

B vinska trta

C pšenica

D krompir

(1 točka)

9. b) Oglej si sliko 11 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Navedi eno od pozitivnih posledic, ki jih je dolgoročno gledano imela izmenjava dobrin na prehrano ljudi.

_____

(1 točka)

9. c) Na začetku novega veka so pri izmenjavi rastlin uporabljali le sadike, danes pa je mogoče sveže sadje in zelenjavo tudi uvoziti iz drugega dela sveta. Pojasni, kaj je omogočilo to spremembo.

_____

_____

(1 točka)

10. a) Poimenuj veroizpoved, ki je nastala po objavi 95 tez leta 1517.

_____

(1 točka)

10. b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

»/…/ 36. teza Vsak kristjan, ki občuti resnično kesanje, prejme popolno odpuščanje od kazni in krivde tudi brez nakupa odpustkov. /…/«

(Vir: Kronika človeštva, Mladinska knjiga, Ljubljana 1995, str. 395.)

Katero navado Cerkve je grajal avtor tez? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A resnično kesanje

B odpuščanje grehov

C prodajo odpustkov

D siromašenje Cerkve

(1 točka)

10. c) Preberi besedilo, oglej si zemljevid na sliki 12 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Trubarjeva navodila:
/…/ tako silo in krivico so verni /…/ dolžni voljno trpeti, prav tako nujnost, bedo, silo in krivico trpeti in skupaj s svojo družino Bogu tožiti in se ne upirati ali neumnosti začeti ali se sami maščevati /…/

(Prirejeno po: J. Cvirn in drugi, Koraki v času, Novi vek, Zgodovina za 7. razred osemletke, DZS, Ljubljana 2000, str. 36.)

Ugotovi, ali so se verniki držali navodil svojih verskih in političnih voditeljev, kot so zapisana v besedilu. Obkroži pravilen odgovor in ga utemelji s pomočjo zemljevida.

DA NE

Utemeljitev: _____

(1 točka)

11. a) Oglej si zemljevid na sliki 13 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Katera država je bila ob koncu srednjega veka najbolj ogrožena s strani Osmanskega cesarstva? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A kraljevina Španija

B Sveto rimsko cesarstvo

C kraljevina Francija

D Rusko cesarstvo

(1 točka)

Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

> Odlomek iz pisma kranjskega deželnega glavarja Viljema Turjaškega, 1491:
> »Kar se ostalih Turkov tiče, taborijo z glavnim krdelom še pri Beli cerkvi; napravljajo z ropom in požigom tako škodo, da je žalostno pisati. Šentjernej v polju, /…/ vsi ti okoliši so požgani in opustošeni; /…/ Pojavi se toliko požigov, da ne morejo povedati števila, taka beda in pomanjkanje je vsepovsod.«

(Vir: A. Mirjanić in drugi, Raziskujem preteklost, Učbenik za zgodovino v osmem razredu osnovne šole, Rokus Klett, Ljubljana 2010, str. 47.)

11. b) Zakaj se je prebivalstvo Kranjske balo prihoda Turkov?

_____

(1 točka)

11. c) Oglej si zemljevid na sliki 13 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Navedi, s katerim ukrepom je v 16. stoletju habsburška monarhija zmanjšala ogroženost prebivalstva, ki je opisana v zgornjem besedilu.

_____

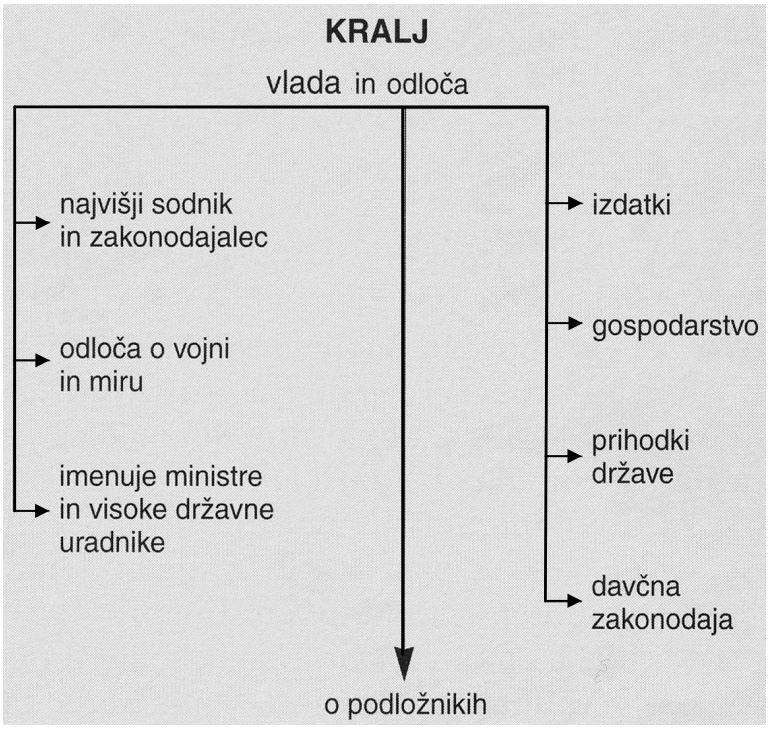
(1 točka)

12. a) V kateri državi je vladal kralj Ludvik XIV.?

_____

(1 točka)

12. b) Oglej si sliko 7, preberi izjavo in odgovori na vprašanje.

Slika 7: Politična ureditev v državi Ludvika XIV. pred letom 1789

»Država, to sem jaz.«
Ludvik XIV.

(Vir: M. Rode, Koraki v času, Novi vek, Delovni zvezek za 7. razred osemletne in 8. razred devetletne osnovne šole, DZS, Ljubljana 2001, str. 52.)

Pojasni, zakaj je izjava Ludvika XIV. upravičena.

_____

(1 točka)

12. c) Oglej si sliko 14 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Kaj je Ludvik XIV. hotel poudariti s tem, ko si je za vladarski simbol izbral Sonce?

_____

(1 točka)

13. a) Poimenuj način vladanja Marije Terezije in Jožefa II. v habsburški monarhiji.

_____

(1 točka)

Oglej si preglednico 1 in odgovori na vprašanji.

kralj – prvi služabnik svoje države
dvor
svoboda veroizpovedi
omilitev kazenskega sistema
omilitev tlake ali odprava podložništva
bogastvo države je v zemlji in kmetijstvu
▼
fiziokratizem
zmanjšanje vpliva plemstva in Cerkve

Preglednica 1: Politična ureditev v habsburški monarhiji v času Marije Terezije in Jožefa II.

(Vir: J. Cvirn in drugi, Koraki v času, Novi vek, DZS, Ljubljana 2004, str. 62.)

13. b) Katere vere so bile dovoljene v habsburški monarhiji?

_____

(1 točka)

13. c) S pomočjo preglednice ugotovi, na kateri družbeni sloj sta se naslonila Marija Terezija in Jožef II. pri uvajanju gospodarskih reform.

_____

(1 točka)

14. Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> Poročilo zdravnika Karla Reclama o obisku pri bolniku iz nižjega socialnega sloja iz leta 1857:
>
> »Bila je majhna izbica, v ktero me je peljala žena, ktere bolan otrok je potreboval pomoči. Pri slabem brlenji lampice so se blisketale stene od sreža; na pol razbita peč se je bolj kadila kot grela. Sobica je imela le eno okno, in še to je imelo pol papirnatih šip, in je le malo branilo mrazu v sobo. Na eni strani pri steni je spal mož s trojimi otroci skrčen na slami, odet s posteljnimi kosci in cunjami starega plašča.«

(Vir: J. Cvirn in drugi, Koraki v času, Novi vek, DZS, Ljubljana 2004, str. 135.)

Iz besedila povzemi, kaj je bil razlog za slabo zdravje nižjih slojev prebivalstva.

_____

(1 točka)

SODOBNA ZGODOVINA

15. a) Obkroži črko pred obdobjem v Evropi med letoma 1919 in 1939, v katerem je med drugim zavladal tudi fašizem.

A velika gospodarska kriza

B prva svetovna vojna

C zlata dvajseta

D versajska Evropa

(1 točka)

15. b) Oglej si preglednico 2 in odgovori na vprašanje.

ORGANIZACIJE	STAROST	UNIFORME
Sinovi volkulje	od 4 do 8 let	črna srajca
Balilla	od 8 do 14 let	črna srajca, kapa, kratke hlače, dokolenke
Avantgardisti	od 14 do 18 let	enako kot Balilla, hlače zamenjajo s pumparicami

Preglednica 2: Organizacije, v katere so bili obvezno vključeni vsi mladi v fašistični Italiji

(Vir: M. Rode, T. Galonja, Koraki v času 9, Delovni zvezek za zgodovino v 9. razredu osnovne šole, DZS, Ljubljana 2013, str. 13.)

Iz preglednice razberi, s čim so člani organizacij v javnosti kazali svojo pripadnost fašističnemu gibanju.

_____

(1 točka)

15. c) Preberi besedilo, ki je del prisege članov Balille in odgovori na vprašanje.

»Verjamem v večni Rim, mater moje domovine /…/, verjamem v Mussolinijevo genialnost /…/ in v vstajenje imperija.«

(Vir: M. Rode, T. Galonja, Koraki v času 9, Delovni zvezek za zgodovino v 9. razredu osnovne šole, DZS, Ljubljana 2013, str. 13.)

S pomočjo besedila zapiši cilj Mussolinijeve zunanje politike.

_____

(1 točka)

16. a) Kaj je pomenil pojem avtonomizem v obdobju Kraljevine SHS? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A zahteva, da bi Slovenci živeli v svoji državi

B zahteva po uporabi svojega jezika v vsej državi

C zahteva po večji samostojnosti narodov v okviru države

D zahteva, da bi vsi Slovenci živeli v eni državi

(1 točka)

Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

»Iz Vidovdanske ustave
Člen 49.
Kralj potrjuje in razglaša zakone (…) Kralj je vrhovni poveljnik vse vojaške sile.
Člen 51.
Kralj predstavlja državo v vseh njenih odnošajih s tujimi državami. Napoveduje vojno in sklepa mir.
Člen 52.
Kralj sklicuje narodno skupščino na redno ali izredno zasedanje (…) Kralj ima pravico razpustiti narodno skupščino.«

(Vir: D. Nećak, B. Repe, A. N. Kern, Naše stoletje 8, Modrijan, Ljubljana 1997, str. 76.)

16. b) Iz besedila izpiši eno od povedi, ki kažejo, da je imel kralj v državi večjo moč kot narodna skupščina.

_____

_____

(1 točka)

16. c) Katero ureditev je imela Kraljevina SHS? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Kraljevina SHS je bila republika.

B Kraljevina SHS je bila razsvetljena monarhija.

C Kraljevina SHS je bila ustavna monarhija.

(1 točka)

17. a) Kako imenujemo največje odporniško gibanje na Slovenskem v boju proti okupatorju med drugo svetovno vojno?

_____

(1 točka)

17. b) Oglej si preglednico 3 in odgovori na vprašanje.

Odnos do pomembnih vprašanj	**Osvobodilna fronta**	**Katoliški in liberalni voditelji**
Združitev vseh Slovencev	DA	DA
Zavzemanje za Jugoslavijo enakopravnih enot	DA (pet narodov)	DA (trije narodi)
Kakšen naj bo odpor?	takojšen oborožen odpor	čakanje na izid na svetovnih bojiščih
Na koga naj se nasloni odporniško gibanje?	Sovjetsko zvezo	zahodne zaveznike

Preglednica 3: Odnos do pomembnih vprašanj

(Prirejeno po: E. Dolenc, A. Gabrič, 20. stoletje, Koraki v času, DZS, Ljubljana 2002, str. 93.)

S pomočjo preglednice razloži, zakaj so pripadnikom Osvobodilne fronte očitali komunistično usmerjenost.

_____

_____

(1 točka)

17. c) Ugotovi, do česa so pripeljala nasprotja med različnimi političnimi skupinami na Slovenskem med drugo svetovno vojno.

_____

(1 točka)

18. a) Kaj označuje izraz Marshallov plan? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A vojaška pomoč ZDA samo zahodni Evropi

B pomoč evropskim državam, ki jih je ogrožal komunizem

C pomoč ZDA evropskim državam po drugi svetovni vojni

D pomoč evropskih držav ZDA pri reševanju gospodarske krize

(1 točka)

18. b) Oglej si sliko 8 in odgovori na vprašanje.

Slika 8: Evropa po letu 1945

S katerimi težavami so se ukvarjali ljudje po drugi svetovni vojni?

_____

(1 točka)

18. c) Oglej si sliko 15 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

V katerem delu Evrope bi po drugi svetovni vojni pričakovali demonstracije, ki jih prikazuje slika? Odgovor utemelji.

Del Evrope: _____

Utemeljitev: _____

(1 točka)

19. a) Poimenuj sovjetskega voditelja, ki je stal v ozadju spora med Informbirojem in Titovo Jugoslavijo leta 1948.

_____

(1 točka)

19. b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> Pričevanje Radovana Hrasta o dogajanju na Golem otoku:
> »Stolkli so me. V pretepu so mi uničili uho, lase so mi populili, mi izbili zobe. Pretepali so me do onemoglosti. Nisem zajokal, niti jih prosil milosti. Želel pa sem si, da bi me ubili.«

(Vir: http://www.mladina.si/50175/radovan-hrast-…-na-golem-otoku/. Pridobljeno: 29. 9. 2023.)

Kaj je jugoslovanska oblast naredila z ljudmi, ki so po sporu leta 1948 še vedno podpirali Informbiro?

_____

(1 točka)

19. c) Kateri politični sistem v današnjem času podpira družbo politično različno mislečih ljudi in njihovo sobivanje?

_____

(1 točka)

20. a) Napiši ime ideologije, ki se je uveljavila v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni.

_____

(1 točka)

20. b) Oglej si sliko 9 in odgovori na vprašanje.

Slika 9: Delavke v tovarni v letih 1948–1950

S slike razberi enega od vzrokov za zaostajanje jugoslovanske industrije po drugi svetovni vojni za zahodno Evropo.

_____

(1 točka)

20. c) Oglej si graf na sliki 16 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

S pomočjo grafa razloži, zakaj je v Jugoslaviji prišlo do hude politične krize konec 80. let 20. stoletja.

_____

_____

(1 točka)

Viri:

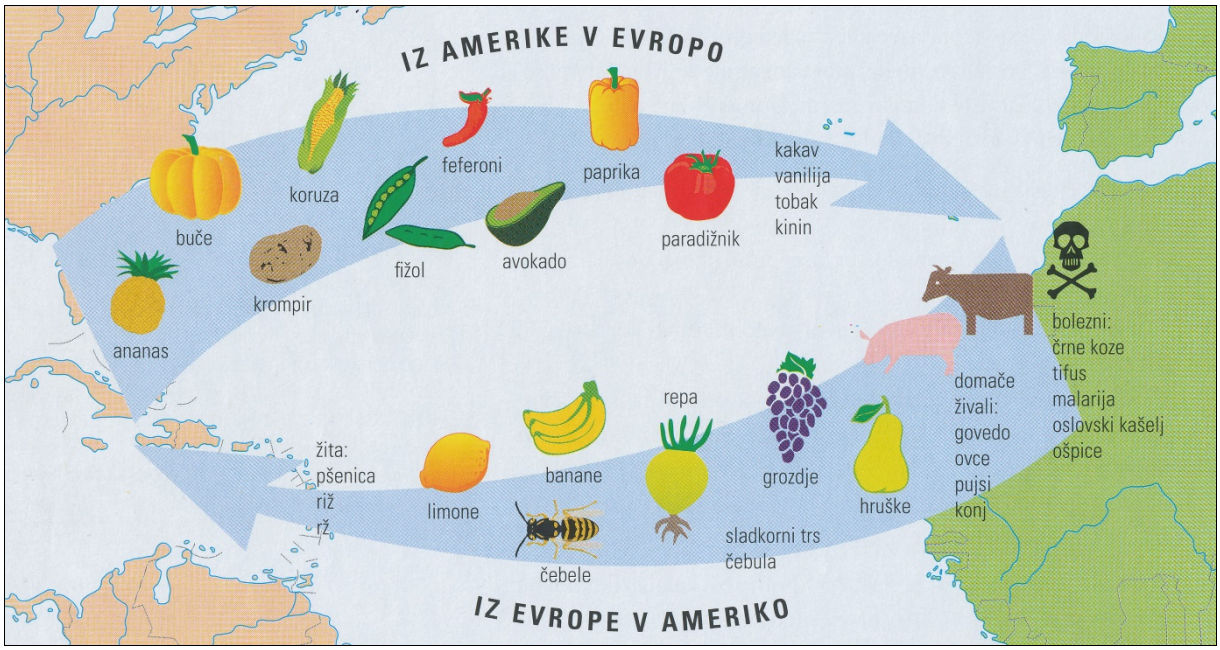
Slika 1: http://www.rtvslo.si/kultura/drugo/kranj-in-okolica-sta-poseljena-ze-vec-kot-7-000-let/253513. Pridobljeno: 4. 2. 2016.
Slika 2: https://www.britannica.com/event/Paleolithic-Period. Pridobljeno: 18. 4. 2023.
Slika 3: http://www.modrijan.si/slv/content/search/. Pridobljeno: 4. 2. 2016.
Slika 4: https://old.delo.si/svet/globalno/najvecje-begunsko-taborisce-za-zdaj-ostaja-v-keniji.html. Pridobljeno: 3. 1. 2024.
Slika 5: https://sl.wikipedia.org/wiki/…#/media/Slika:…jpg. Pridobljeno: 7. 12. 2022.
Slika 6: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Celje_Castle_panorama.jpg. Pridobljeno: 18. 4. 2023.
Slika 7: J. Cvirn in drugi, Koraki v času, Novi vek, DZS, Ljubljana 2004, str. 73.
Slika 8: https://www.google.si/imgres?imgurl=http://beyondplanb.eu/media/images/originals/. Pridobljeno: 3. 3. 2016.
Slika 9: http://www.mladina.si/media/www/slike.old/mladina/istra141_7.jpg. Pridobljeno: 29. 9. 2023.

BARVNA PRILOGA

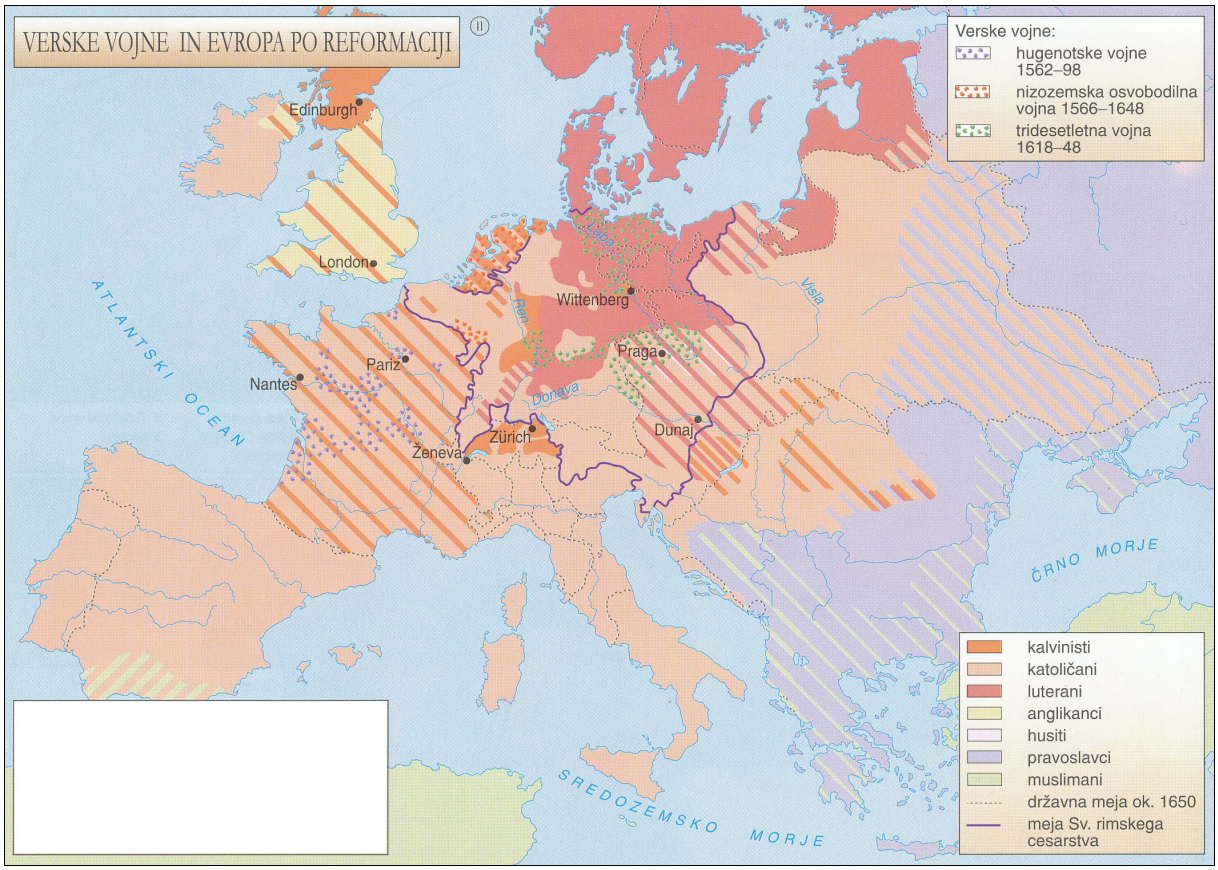
Slika 10: Država Aleksandra Makedonskega

(Vir: Mali zgodovinski atlas, Modrijan, Ljubljana 1999, str. 15.)

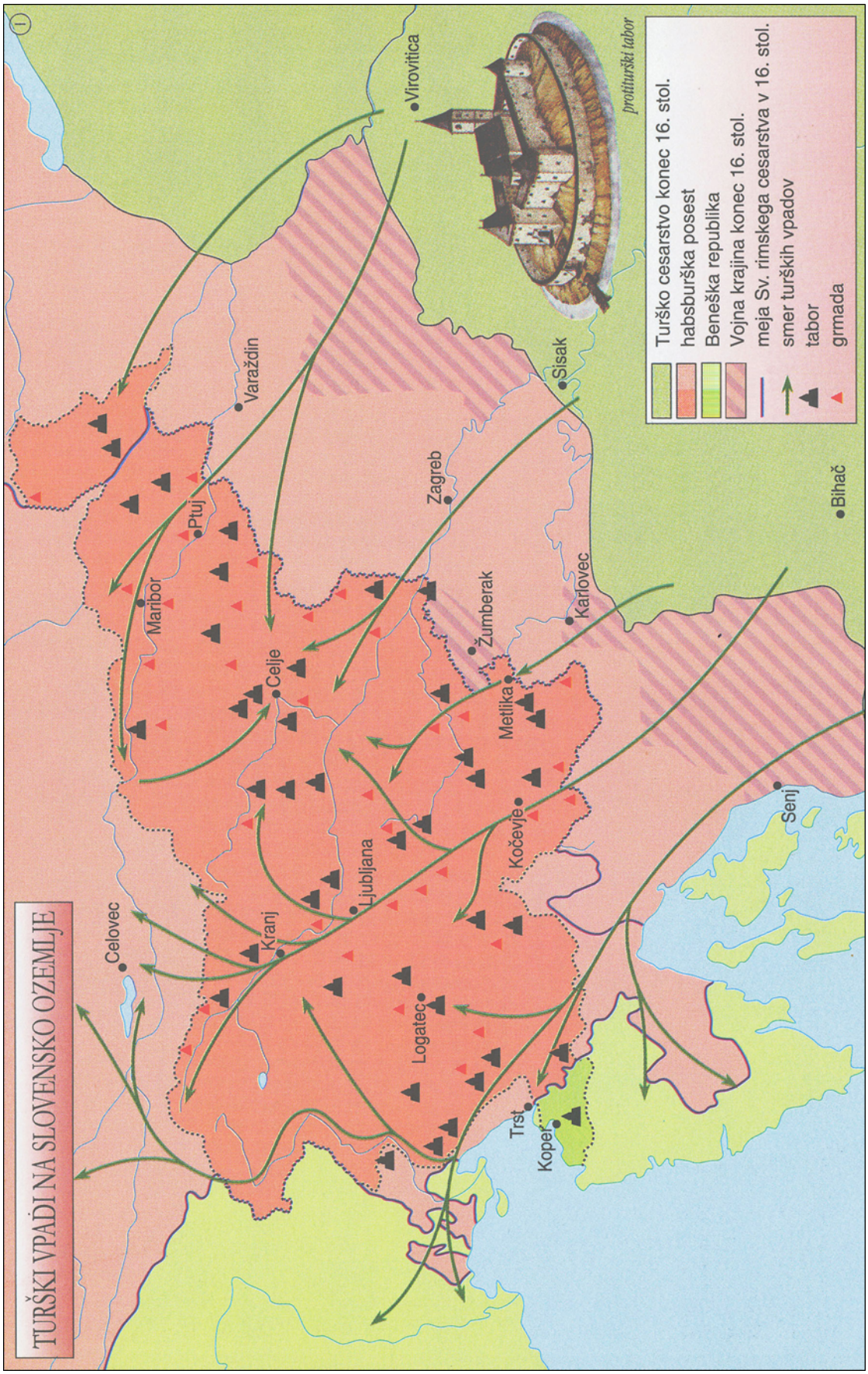
Slika 11: Izmenjava poljedelskih kultur in živali med Evropo in Ameriko

(Vir: A. Mirjanić, Raziskujem preteklost, Učbenik za zgodovino v osmem razredu osnovne šole, Rokus Klett, Ljubljana 2010, str. 15.)

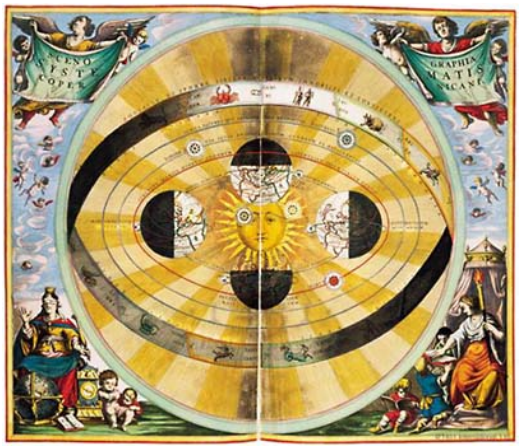
Slika 12: Verske vojne in Evropa po reformaciji

(Vir: Mali zgodovinski atlas, Modrijan, Ljubljana 1999, str. 39.)

Slika 13: Turški vpadi

(Vir: Mali zgodovinski atlas, Modrijan, Ljubljana 1999, str. 31.)

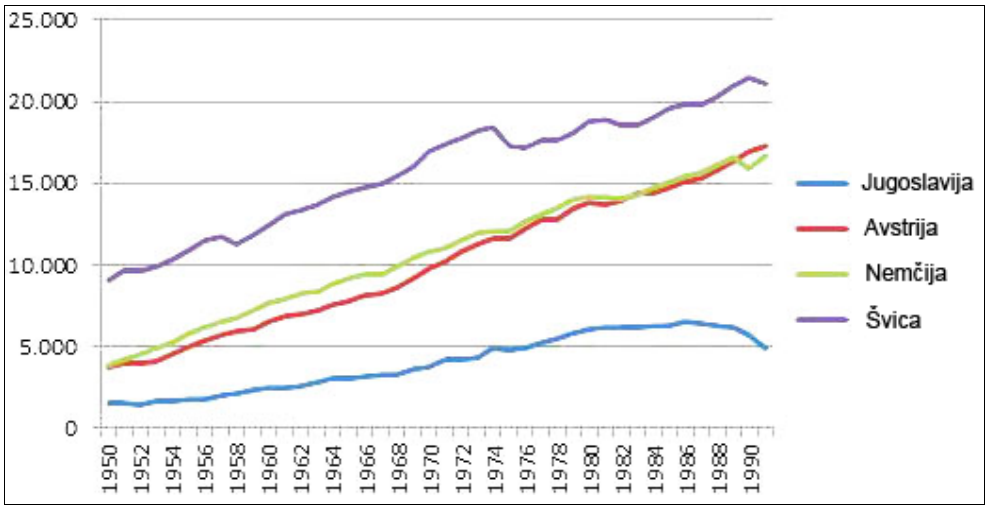
Slika 14: Nikolaj Kopernik, 16. stoletje

(Vir: https://www.google.si/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd. Pridobljeno: 4. 2. 2016.)

Slika 15: Napis na transparentu: »Nasprotovanje Marshallovemu planu prinaša brezposelnost«

(Vir: https://www.google.si/imgres?imgurl=http://cache1.asset-cache.net/gc/113633762-marshall-plan-demonstration-…-1948. Pridobljeno: 3. 3. 2016.)

Slika 16: Rast bruto družbenega proizvoda na prebivalca v ameriških dolarjih

(Vir: http://www.portalplus.si/img/items/57209978-c729-4831-896c-8e631a265ec5.JPG. Pridobljeno: 29. 9. 2023.)

4.2.8 Predmetna komisija za fiziko

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava vseh povprečnih dosežkov na NPZ iz fizike po letih
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2024, N = 4889).
Slika 4.2.8.1.3: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkus znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.
Slika 4.2.8.1.4: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (modra), 2014 (rumena), 2019 (krivulja iz črnih pik), 2023 (črtkana črna krivulja) in 2024 (polna črna krivulja).
Slika 4.2.8.1.5: Primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2024, N = 4889).
Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica pomeni skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti v celotnem preizkusu, za nalogo 15, prvi del 15.1 (zgoraj) in drugi del 15.2 (spodaj).
Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica pomeni skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti v celotnem preizkusu, za nalogo 4 (zgoraj) in del naloge 17.c (spodaj).
Slika 4.2.8.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev za isto nalogo leta 2008 (zgoraj) in 2024 (spodaj). Leta 2024 je to naloga
Slika 4.2.8.1.10: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev za isto nalogo leta 2014 (zgoraj) in 2024 (spodaj). Leta 2024 je to naloga 14.a. Barvna legenda je na vsaki od slik, z rumeno (B0) je označen delež učencev, ki naloge niso reševali. Pravilni odgovor je odgovor C, ki je tudi najpogosteje izbran v vsaki od osmih značilnih skupin učencev.
Slika 4.2.8.1.11: Grafična predstavitev uspešnosti po barvnih skupinah, kot so zbrane v preglednici 4.2.8.1.8. Sivi skupek stolpcev (IT) pomeni uspešnost celotne populacije. V vsaki barvni skupini leva stolpca pomenita uspešnost pri a delu in desna dva uspešnost pri b delu naloge. V vsakem paru levi, svetlejši stolpec pomeni uspešnost leta 2014 in desni, temnejši stolpec uspešnost leta 2024.

PREGLEDNICE

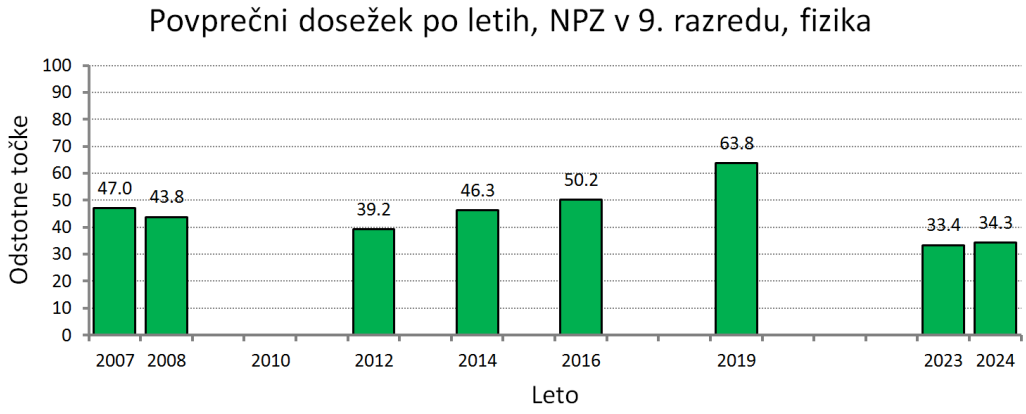
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.
Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkus znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.
Preglednica 4.2.8.1.4: Dosežki NPZ pri predmetu fizika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela za fiziko, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.6: Delež posameznih odgovorov za enako nalogo (Slika 4.2.8.1.9) v preizkusih leta 2008 (naloga 5) in 2024 (naloga 3). Pravilni odgovor je odgovor B, zadnji stolpec z oznako »N« označuje delež neodgovorjenih oziroma tehnično neveljavnih odgovorov
Preglednica 4.2.8.1.7: Delež posameznih odgovorov za enako nalogo (slika 4.2.8.1.10) v preizkusu leta 2014 (naloga 15.a) in 2024 (naloga 14.a). Pravilni odgovor je odgovor B, zadnji stolpec z oznako »N« označuje delež neodgovorjenih oziroma tehnično neveljavnih odgovorov
Preglednica 4.2.8.1.8: Uspešnost po barvnih skupinah učencev za enako nalogo v preizkusih leta 2014 (naloga 15) in 2024 (naloga 14)
Preglednica 4.2.8.1.9: Uspešnost po barvnih skupinah učencev za enako nalogo v preizkusih leta 2014 (naloga 15) in 2024 (naloga 14).
Preglednica 4.2.8.1.10: Uspešnost po barvnih skupinah učencev za podobno vprašanje v preizkusu leta 2012 (naloga 16.b) in 2024 (naloga 13.a). V zadnji vrstici je kljub manjši podobnosti z zgornjima nalogama podana uspešnost za nalogo 6 iz leta 2023.

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je na začetku šolskega leta pregledala *izhodišča in zasnovo preizkusa* ter opredelila čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerja med taksonomskimi stopnjami in vsebinska področja. Preizkus je vsebinsko in taksonomsko podoben zadnjim trem preizkusom iz let 2016, 2019 in 2023 ter ima 20 nalog z največjim možnim številom doseženih točk 36, tako kot je bilo v vseh dosedanjih preizkusih znanja fizike. Glede na prej naštete preizkuse je glavna razlika letos ta, da v preizkusu 2016 in 2019 ni bilo nobene tako imenovane problemske naloge, prvič po letu 2014 sta bili v preizkusu 2023 dve problemski nalogi, vredni skupaj 5 točk, v preizkusu leta 2024 pa je bila ena taka naloga, vredna 3 točke (naloga 16). Glede na nizek povprečni rezultat leta 2023 je bil eden od ciljev leta 2024 preveriti, koliko je nižje povprečje izraz skromnejšega znanja in tudi, če bi le bilo mogoče, katera področja so tista, pri katerih učenci izkazujejo manjše znanje kot recimo leta 2016 ali 2019. Alternativno pojasnilo, ki ga je treba preveriti, je, da je morda za nižji rezultat razlog preizkus, ki je zahtevnejši od prejšnjih. Podrobneje o mnenju komisije o zahtevnosti nalog pišemo ob komentiranju posameznih nalog.

Ker je ena od značilnosti preverjanja znanja iz fizike, ki se kaže vsa leta, ta, da imajo učenci težave z reševanjem problemskih nalog, smo v letu 2024 število točk v problemskih nalogah zmanjšali s 5 na 3, kar je sicer še vedno več kot v letih 2016 in 2019, ko takih nalog sploh ni bilo, a opazno manj kot leta 2023. Na podlagi ugotovitev v preizkusih v letih 2007, 2008, 2012 problemskih nalog v preizkus leta 2014, 2016 in 2019 nismo vključevali. Po desetih letih je bilo torej treba ponovno preveriti, kako uspešni so učenci pri reševanju takih nalog. Na žalost se izkazuje, da je uspešnost podobno nizka kot pred 15 ali 10 leti (IT je po vrsti zapisan za vsak korak pri vprašanju) – naloge leta 2007: 14.b IT 0,35/0,10; 17.c IT 0,21/0,19; 20.b IT 0,23/0,15, naloga leta 2008: 14 IT 0,19/0,13/0,10, naloge leta 2012: 12.b IT 0,03/0,02; 14 IT 0,70/0,68; 18 IT 0,16/0,18/0,13, naloga leta 2014: 13 IT 0,26/0,13; nalogi iz leta 2023: 13 IT 0,19/0,07/0,06; 18.b IT 0,10/0,06 in naloga iz leta 2024: 16 IT 0,15/0,05/0,08. Edina izjema med vsemi problemskimi nalogami je naloga 14 iz leta 2012, v kateri so morali učenci iz podatka o masi praznega merilnega valja in valja, v katerega nakapljamo 50 kapljic, izračunati maso ene kapljice. Ta naloga se je uvrstila med »rumene« naloge, torej jo uspešno reši polovica populacije. Z izjemo te precej preproste naloge so problemske naloge še vedno očitno (pre)trd oreh za učence ob koncu osnovne šole. Ker podobnih nalog v letih 2016 in 2019 ni bilo, so bili rezultati ti dve leti v povprečju višji kot leta prej (slika 4.2.8.1.1), leta 2023 in 2024 pa so žal nižji tudi od rezultatov pred letom 2016.

Slika 4.2.8.1.1: *Primerjava vseh povprečnih dosežkov na NPZ iz fizike po letih*

Razlika je očitna – povprečje prvih štirih preizkusov je 44 %, medtem ko je povprečje zadnjih dveh preizkusov pred letošnjim 57 %, pri čemer se od drugih posebej loči preizkus 2019 s povprečnim dosežkom skoraj 64 %. Psihološka lastnost ljudi je, da nas nepričakovano odstopanje v pozitivnem smislu ne moti oziroma le malokdo izraža dvom o veljavnosti, medtem ko nas nepričakovano odstopanje v negativnem smislu mnoge navda z dvomom o veljavnosti meritve. Tako kot lani kljub temu velja, da je odstopanje povprečnega dosežka leta 2019 statistično gledano mnogo bolj »nenavadno« od negativnega odstopanja poprečnega dosežka na preizkusu iz znanja fizike leta 2024 in 2023. A nadaljujmo lepo po vrsti, kot v vsakem letnem poročilu. Ker v preizkusih v letih 2014, 2016 in 2019 ni bilo problemskih nalog, v preizkusu leta 2024 pa je ena taka naloga, je letošnji preizkus taksonomsko bliže tistim iz let 2007, 2008, 2012 in 2023 kot tistim iz let 2014, 2016 in 2019.

Vsebinsko naloge pokrivajo fizikalne vsebine naravoslovja v 7. razredu (zvok in valovanje, okoli 6 %) ter fizike v 8. in 9. razredu, to so: svetloba (okoli 8 %), sile (okoli 14 %), tlak in vzgon in gostota (okoli 14 %), delo in energija in toplota (okoli 19 %), gibanje (okoli 17 %), vesolje (okoli 6 %), elektrika (električni tok, napetost, delo in upor, skupaj okoli 17 %). Delež naštetih vsebin v preizkusu je skladen z deleži vsebin, predvidenih z učnim načrtom za fiziko v osnovni šoli. V preizkusu je 10 nalog z enim vprašanjem, od tega jih je 9 ali izbirnega tipa ali pa zahtevajo kratek odgovor, ena naloga zahteva slikovni odgovor. Preostalih 10 nalog sestavlja več vprašanj, ki so bodisi izbirnega tipa ali pa zahtevajo kratek pisni ali slikovni odgovor, le naloga 16 je problemska. Kot je razvidno v nadaljevanju (sliki 4.2.8.1.2 in 4.2.8.1.3), je letošnja izbira nalog očitno ustrezala učencem veliko manj od izbire nalog v prejšnjih letih, še posebno v primerjavi z preizkusom iz leta 2019, saj je uspešnost v vseh pogledih opazno nižja od prejšnjih let. Ali to pomeni manj znanja fizike ali ne, o tem več v nadaljevanju poročila.

Po taksonomskih stopnjah naloge razvrstimo na tri ravni: prva stopnja (znanje in poznavanje) letos 25 odstotkov, druga stopnja (razumevanje in uporaba) letos 58 odstotkov in tretja stopnja (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, analiza, vrednotenje) letos samo 17 odstotkov. Največji delež je odmerjen razumevanju in uporabi, ker sta po mnenju predmetne komisije za učence pri tej starosti in na tej ravni izobraževanja pri fiziki razumevanje in sposobnost uporabe znanja ob konkretnih primerih bistvenega pomena iz dveh razlogov. Prvi je ta, da je pri fiziki od vseh naravoslovnih predmetov učencem zakonitosti narave najpreprosteje mogoče predstaviti s preprostimi ponovljivimi poskusi in jih tako prepričati o veljavnosti fizikalnih zakonitosti. Drugi razlog je velik pomen fizike za celoten človeški družbeno-tehnološki razvoj. Učenci ga lahko cenijo mnogo bolj, če razumejo osnovne fizikalne zakonitosti, ki opisujejo naravo in tehnologijo okoli nas. Poleg tega v specifikacijske tabele vključujemo pri vsaki nalogi oziroma postavki tudi cilj/-e in standard/-e iz veljavnih učnih načrtov, ki ju/jih preverja naloga.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Iz preglednice 4.2.8.1.1 je razvidno, da je NPZ iz fizike opravljalo 4.889 učencev.[1] Povprečno število doseženih točk je okoli 12,3 točke oziroma dobra tretjina vseh možnih točk, kar je opazno manj od povprečnega dosežka kateregakoli leta pred letom 2023 in na žalost tudi precej manj od 18 točk oziroma 50 odstotkov, kar predmetna komisija za fiziko pojmuje kot idealno vrednost. Porazdelitev je glede na prejšnja leta pomaknjena za približno 5 točk v levo, kar naredi merjenje razlik v znanju med učenci iz sredine in iz spodnjega dela populacije manj zanesljivo. Vseh točk v preizkusu je bilo skupaj 36. Niti en učenec ni dosegel vseh 36 točk, najboljši dosežek, 35 točk, je dosegel en učenec, kar je po svoje presenetljivo, saj je bilo tako tudi leta 2019, ko je bil povprečni dosežek približno dvakrat tolikšen kot leta 2024. Učencev z zelo majhnim številom doseženih točk je letos opazno več kot prejšnja leta, celo več kot leta 2023, nič točk ima 18 učencev, več kot 210 učencev ima manj kot 4 točke (4,4 % vseh), medtem ko je bil v letu 2019, ko je bil povprečni uspeh najvišji, tak učenec en sam. Vse to kaže na ali precej zahtevnejše naloge ali opazno manjše izkazano znanje učencev v letu 2024 (in v letu 2023) v primerjavi z leti prej.

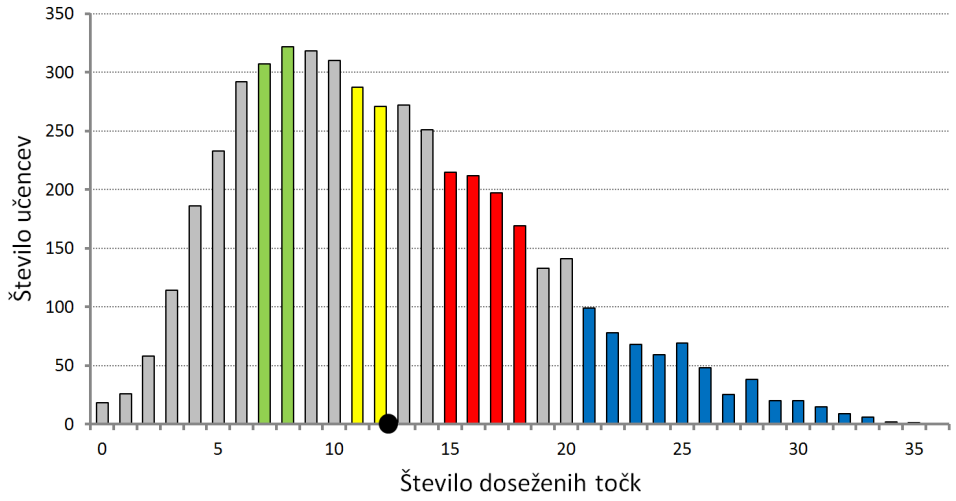
Težavnost nalog oziroma postavk (IT) se sicer spreminja od 0,05 do 0,88, vendar je porazdelitev precej pomaknjena k nižjim vrednostim, saj ima kar 21 postavk IT do 0,33, 11 postavk ima IT med 0,35 in 0,63, samo štiri postavke imajo IT nad 0,65, kar bi v smislu uspešnosti pomenilo, da jih celotna populacija, vzeto kot ena skupina, uspešno reši. Za primerjavo: leta 2016, ko je bila porazdelitev blizu idealne, kot si jo predstavlja predmetna komisija za fiziko, je bilo 11 nalog z IT do 0,33, »uspešno« rešenih nalog z IT nad 0,65 je bilo devet, medtem ko je bilo v srednji tretjini po uspešnosti preostalih 16 nalog. V preizkusu leta 2019, ki je bil za učence premalo zahteven, je bil dosežen nasprotni ekstrem, ko je imelo IT nad 0,65 kar 20 nalog.

Preglednica 4.2.8.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	4889
Število postavk v preizkusu	36
Možne točke	36
Povprečno št. točk	12,35
Povprečno št. točk v odstotkih	34,30
Standardni odklon	17,71
Indeks težavnosti	0,34
Indeks zanesljivosti	0,87

[1] Razen tam, kjer je očitno, da gre za primerjavo med učenkami in učenci, uporabljamo besedo »učenci« za oba spola, tako za dekleta kot za fante.

Ker se porazdelitev učencev po točkah letos razlikuje od vseh preizkusov pred pandemijo covida-19 leta 2020 in tudi od idealne porazdelitve ter je hkrati zelo podobna porazdelitvi, ki smo jo dobili v edini meritvi po pandemiji leta 2023, se ne moremo izogniti temu, da ne bi ugotavljali, kaj se dogaja z znanjem fizike po pandemiji v primerjavi z znanjem pred pandemijo covida-19.

Slika 4.2.8.1.2: *Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2024, N = 4889).*

Črna pika na sliki 4.2.8.1.2 označuje povprečno število doseženih točk.

Po neprimerljivo lahkem preizkusu v primerjavi z leti prej v letu 2019 smo, kot je videti, za leto 2024 (podobno kot za leto 2023) pripravili za učence prezahteven preizkus. Da je preizkus prezahteven ne glede na to, ali se je znanje populacije spremenilo ali ne, kažejo osnovne analize dosežkov. Celotna porazdelitev je premaknjena izrazito v levo (slika 4.2.8.1.2), torej je število doseženih točk majhno, kar otežuje merjenje razlik v znanju, razen za merjenje razlik med tako imenovano rdečo in modro skupino učencev (preglednica 4.2.8.1.2). Kljub temu je porazdelitev ugodnejša od tiste leta 2023 s podobno poprečno vrednostjo dosežkov, saj je povprečna razlika med dosežki zelene in rumene skupine učencev 4,0 točke opazno večja kot leta 2023 (ko je bila 3,4 točke) in je bila ta razlika med vsemi osmimi merjenji večja le v letih 2014 in 2019. Podobno je razlika v povprečnem dosežku učencev rumene in rdeče skupine 4,9 točke na četrtem mestu med vsemi meritvami in je od lanske 3,4 točke večja za skoraj 50 %.

Preglednica 4.2.8.1.2: *Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.*[1]

Razlika med	2007	2008	2012	2014	2016	2019	2023	2024
rumeno in zeleno	3,5	3,5	3,7	5,0	4,0	5,4	3,4	4,0
rdečo in rumeno	4,4	5,4	5,7	5,4	4,4	3,4	3,4	4,9
modro in rdečo	8,3	8,2	7,9	7,4	7,7	3,9	8,3	8,2

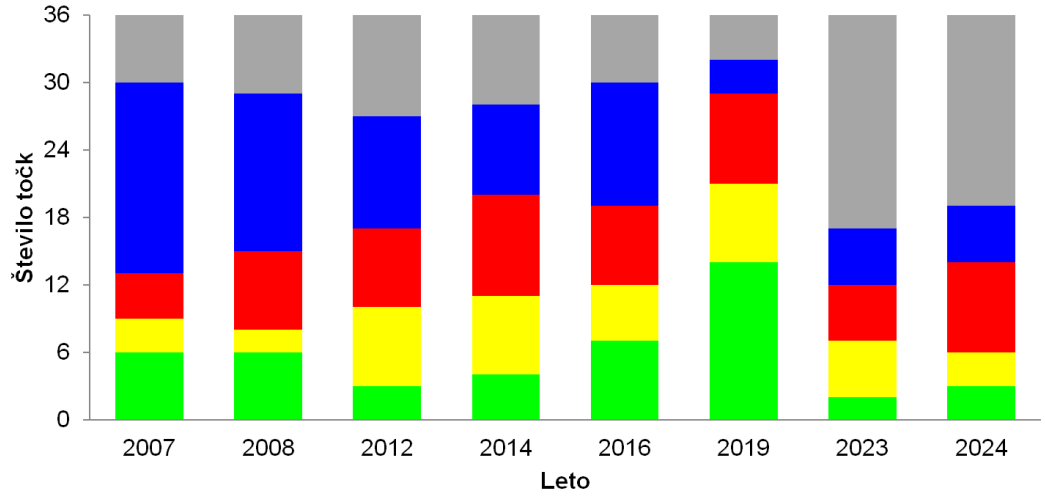
Glede na uspešnost postavke (dele naloga) na podlagi štirih barvnih skupin učencev razvrstimo v pet skupin, poleg nalog zelene, rumene, rdeče in modre skupine imamo tudi tako imenovane naloge »nad modrim območjem«; to je skupina nalog, ki je ne rešijo uspešno (torej več kot približno 65 % teh učencev) niti učenci modre skupine. Naloge nad modrim območjem na kratko imenujemo tudi naloge »sive« skupine. Ta skupina nalog je na grafih (primer je slika 4.2.8.1.3) obarvana sivo.

Preglednica 4.2.8.1.3: *Število točk v posamezni skupini za preizkus znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.*

Skupina nalog/število točk	2007	2008	2012	2014	2016	2019	2023	2024
zelena	6	6	3	4	7	14	2	3
rumena	3	2	7	7	5	7	5	3
rdeča	4	7	7	9	7	8	5	8
modra	17	14	10	8	11	3	5	5
nad modrim	6	7	9	8	6	4	19	17

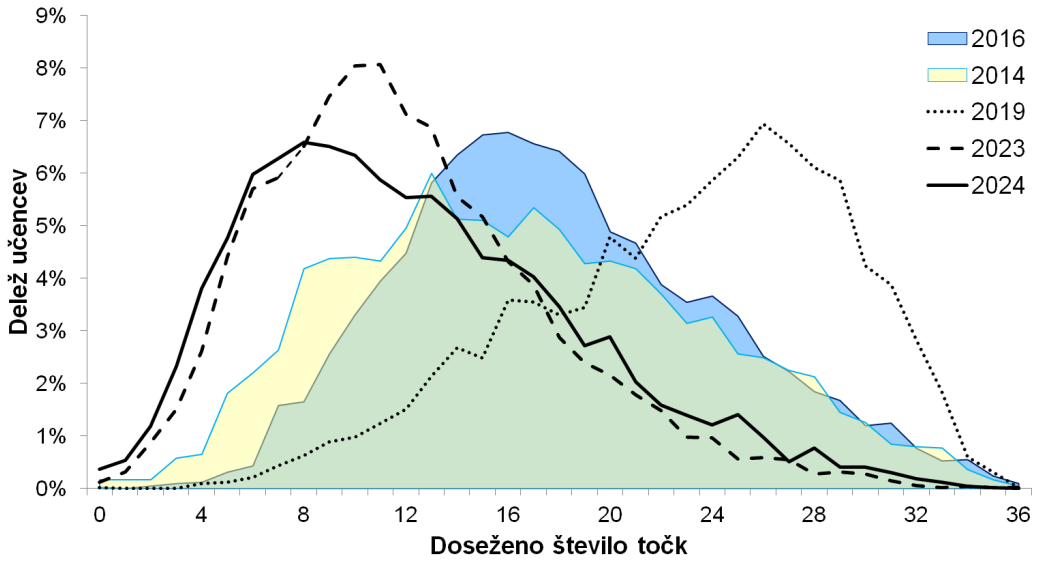
[1] Povsod, kjer so v preglednicah zapisani podatki preverjanja za več let, so podatki za leto 2024 obarvani sivo.

V letošnji meritvi imamo 17 postavk od 36 v skupini nalog »nad modrim območjem« (preglednica 4.2.8.1.3). To je malo manj kot lani, a še vedno odločno preveč, saj te postavke v analizi pomenijo cilje ali standarde iz učnega načrta, ki jih celotna populacija ne rešuje uspešno. Po drugi strani tako veliko število neuspešno reševanih delov nalog pomeni, da za primerjavo znanja med učenci v posameznih barvnih skupinah ostane malo nalog, torej je težko ugotavljati razlike v znanju med skupinami učencev. Glede na veliko razliko v doseženem številu točk je za letošnji preizkus najbolj zanesljivo mogoče meriti razlike v znanju med učenci rdeče in modre skupine.

Slika 4.2.8.1.3: *Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkus znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019, 2023 in 2024.*

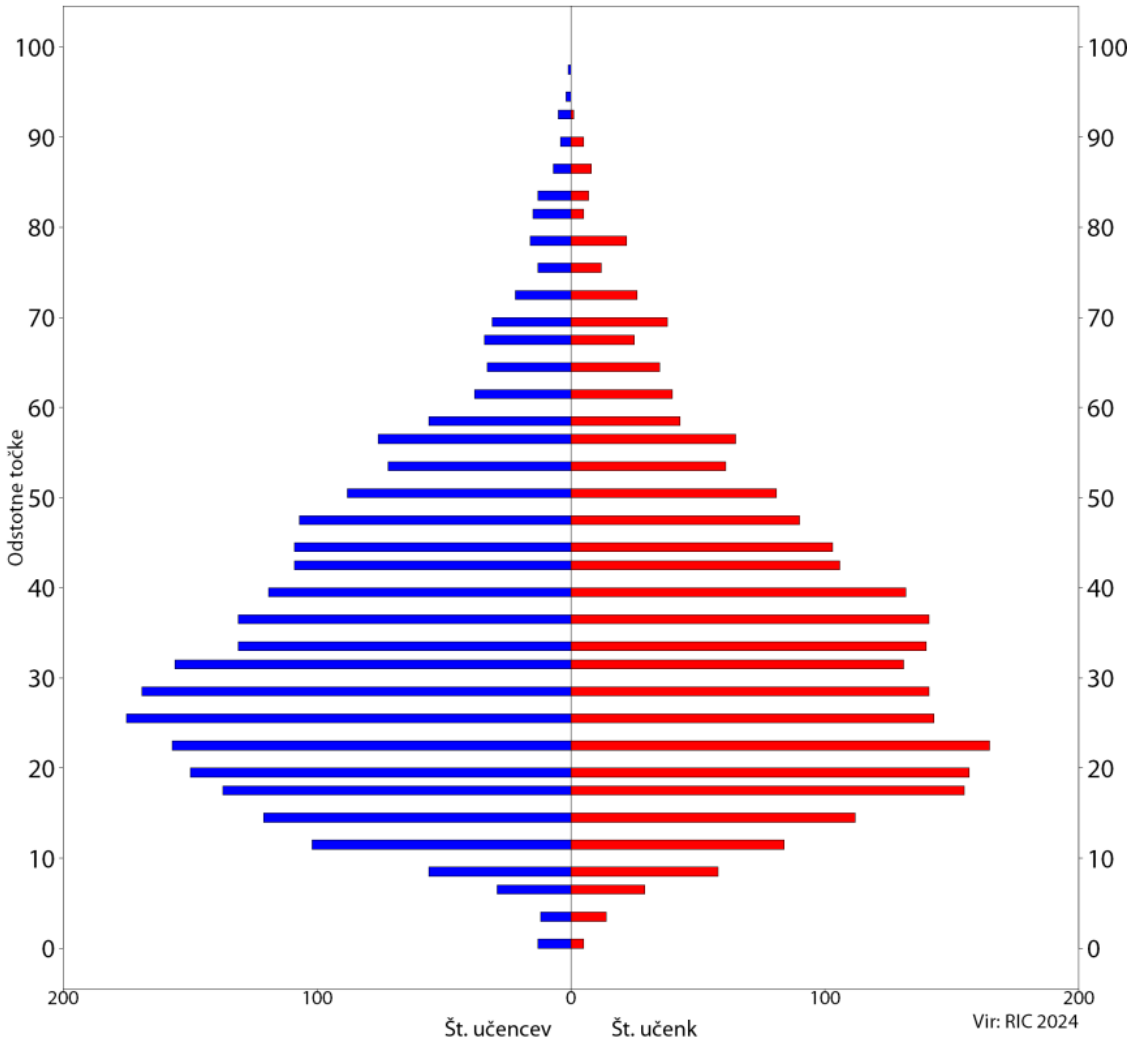
Zaradi manj ustrezne porazdelitve učencev po doseženem številu točk se tudi število nalog v posamezni barvni skupini za leto 2024 opazno loči od preizkusov pred letom 2019 (preglednica 4.2.8.1.3 in slika 4.2.8.1.3), saj je kar 17 nalog v sivi in pet v modri skupini nalog, tako da za preostale tri skupine skupaj ostane le 14 nalog, kar je le dobra tretjina vseh. Tako bi letos lahko še največ povedali o tem, kaj uspešno rešuje le 10 odstotkov najuspešnejših učencev in česa ne rešujejo uspešno niti učenci te skupine. Ker se ta razlika v uspešnosti nanaša le na 10 odstotkov populacije, se bomo, kot rečeno, raje posvetili razlikam med dosežki rdeče in modre skupine učencev, kar je vsaj približno zanimivo za najuspešnejšo tretjino populacije. Po drugi strani je merjenje razlik v znanju učencev okoli 25. kvantila (zelena skupina) in znanju učencev iz sredine populacije (okoli 50. kvantila, rumena skupina) letos predvsem zaradi majhnega števila nalog v zeleni in rumeni skupini (povsod samo po tri naloge; preglednica 4.2.8.1.3) skoraj neizvedljivo. Idealno bi bilo imeti od sedem do osem nalog v vsaki skupini, kar smo letos dosegli le v rdeči skupini učencev.

Slika 4.2.8.1.4: *Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (modra), 2014 (rumena), 2019 (krivulja iz črnih pik), 2023 (črtkana črna krivulja) in 2024 (polna črna krivulja).*

Enakomerno porazdeljeno število točk v posameznih barvnih skupinah je cilj, ki omogoča dober opis znanja posamezne skupine in s tem kakovosten pregled znanja prek celotne populacije. Številke v preglednici 4.2.8.1.3 nakazujejo, da se je enakomernost porazdelitve nalog iz leta v leto izboljševala do leta 2016, medtem ko so bili dosežki leta 2019 preveč premaknjeni v desno, letos in lani pa žal preveč v levo (slika 4.2.8.1.4). Da sta porazdelitvi v letih 2014 in 2016 ustrezni, je lepo vidno. Porazdelitev leta 2016 je razmeroma široka in dokaj simetrična, v letu 2014 pa je malo širša in malenkost premaknjena v levo. Očitno je, da so tako porazdelitev 2019 kot porazdelitvi 2024 in 2023 znatno odmaknjene od sredine. Porazdelitev leta 2024 je nekoliko boljša od tiste leta 2023, ker je nekoliko širša. Slabost letošnje porazdelitve se nazorno vidi tudi na sliki 4.2.8.1.3, na kateri je letošnja porazdelitev videti zelo podobna lanski in je zrcalna s tisto iz leta 2019.

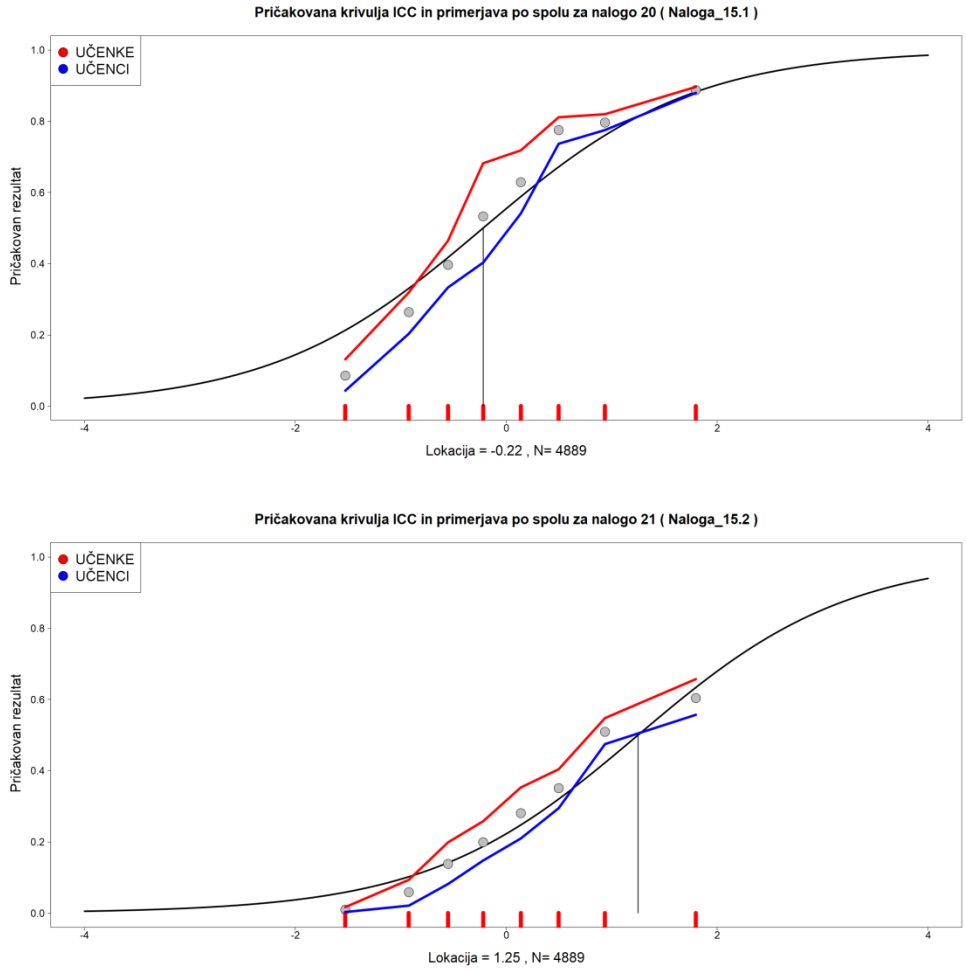
Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.8.1.5: *Primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2024, N = 4889).*

Porazdelitev dosežkov po regijah, spolu in šolah ne kaže posebnih odmikov od državnega povprečja. Porazdelitev po spolu je dokaj simetrična. Med učenci jih je največ doseglo 9 ali 10 točk (~26 %), med učenkami pa od 6 do 8 točk (~19 %). Širši interval najbolj pogostega doseženega števila točk učencev je od 6 do 11 točk (od 17 do 31 %) oziroma učenk od 6 do 14 točk (od 17 do 39 %), kot je razvidno na sliki 4.2.8.1.5. V preizkusu najdemo malo nalog, pri katerih se opazi razlika v uspešnosti reševanja med učenci in učenkami. Učenke so za približno 10 % uspešnejše pri reševanju naloge 15, v kateri je treba iz besedila vremenske napovedi razbrati in pravilno zapisati vrednosti fizikalnih količin (slika 4.2.8.1.6). Prvi del naloge 15 sodi med naloge rdeče skupine, medtem ko drugi del sodi med naloge »nad modrim območjem«.

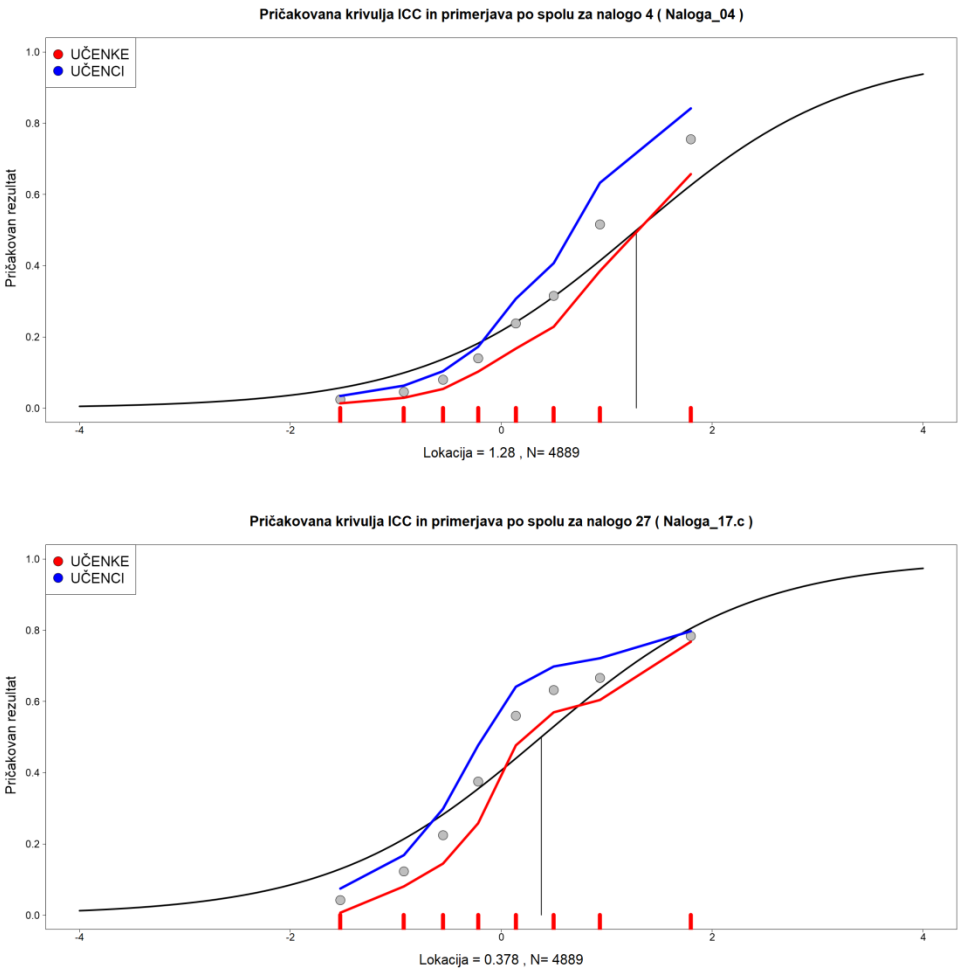
Pojasnilo k slikam s krivuljami ICC (na primer sliki 4.2.8.1.6 in 4.2.8.1.6). Na vodoravni osi je »znanje«: vrednost »0« ustreza povprečju preizkusa, desno so naloge, ki so »težje« od povprečja preizkusa, levo pa naloge, ki so »lažje« od povprečja preizkusa. Na navpični osi je »uspešnost reševanja«, ki je za vsako od osmih skupin učencev in/ali učenk izračunana kot povprečna vrednost uspešnosti posamezne skupine. Črna črta (tako imenovana ICC-krivulja)[1] označuje teoretično porazdelitev uspešnosti. Pri nalogi 4, ki je naloga iz modrega območja, je opaziti za okoli 5 do 15 % večjo uspešnost učencev v primerjavi z učenkami (slika 4.2.7.1.6, zgoraj), medtem ko je pri delu naloge 17.c uspešnost učencev v povprečju za okoli 10 % večja od uspešnosti učenk (slika 4.2.7.1.6, spodaj). Predmetna komisija ne vidi posebnega razloga, zakaj bi bili v teh dveh primerih učenci uspešnejši od učenk.

Slika 4.2.8.1.6: *Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica pomeni skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti v celotnem preizkusu, za nalogo 15, prvi del 15.1 (zgoraj) in drugi del 15.2 (spodaj).*

Vse dosedanje meritve znanja fizike kažejo na minimalne razlike v uspešnosti med spoloma in v vseh preizkusih najdemo kakšno nalogo, pri kateri so opazno uspešnejša dekleta (slika 4.2.8.1.6), in kakšno nalogo, pri kateri so opazno uspešnejši fantje (slika 4.2.8.1.7). V smislu primerjave med uspešnostjo obeh spolov je letošnji preizkus zanimiv zato, ker se opazne razlike lahko zaznajo le pri prej omenjenih treh nalogah, pri vseh drugih so razlike ali neopazne ali pa zanemarljivo majhne. Podrobnejša analiza nalog, pri katerih pride do razlik, presega okvir tega poročila in jo bo predmetna komisija pripravila kot poseben prispevek le, če se bodo kdaj v prihodnje odkrile statistično zanesljive korelacije med posameznimi vsebinami/oblikami/zahtevnostjo nalog ter razliko med uspešnostjo učenk in uspešnostjo učencev.

[1] Več o računanju in uporabi krivulj ICC v analizi preizkusov znanja ve dr. Gašper Cankar na Ricu. Nanj se je treba obrniti tudi za morebitne reference v literaturi.

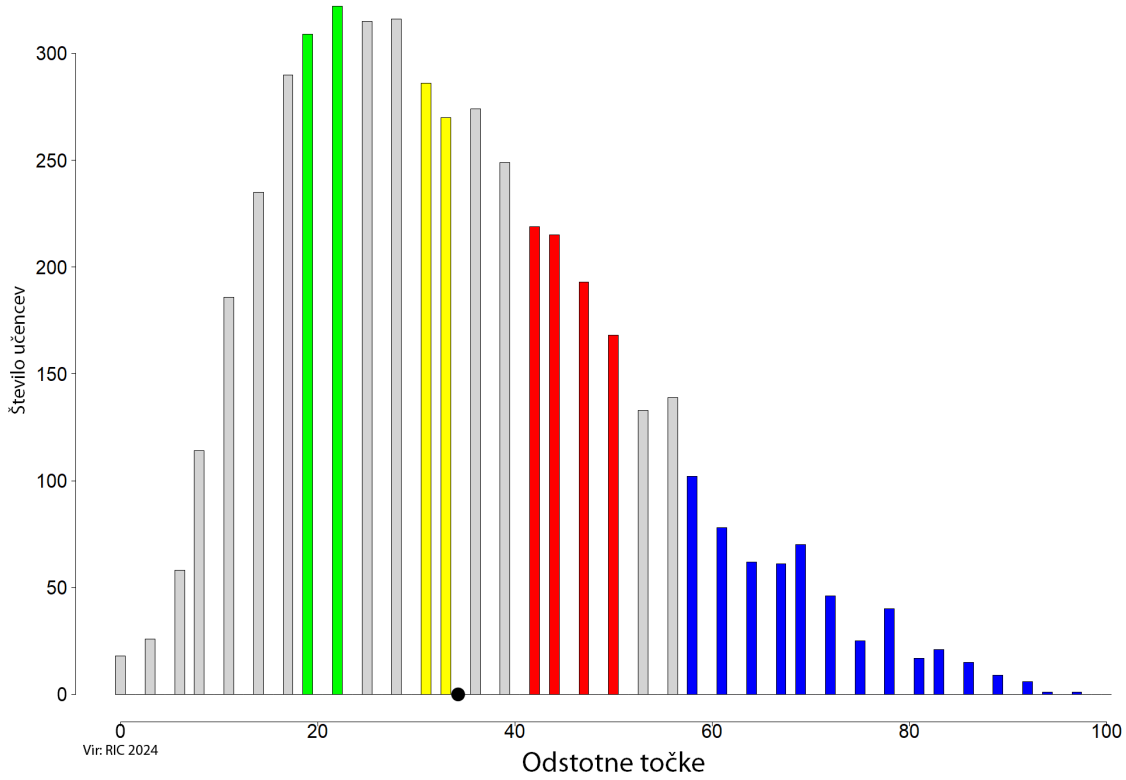
Slika 4.2.8.1.7: *Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica pomeni skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti v celotnem preizkusu, za nalogo 4 (zgoraj) in del naloge 17.c (spodaj).*

Preglednica 4.2.8.1.4: *Dosežki NPZ pri predmetu fizika po regijah, 9. razred*

REGIJA	POVPREČNI DOSEŽEK	STANDARDNI ODKLON	ŠTEVILO UČENCEV	ŠTEVILO ŠOL
Obalno-kraška regija	29,83	16,85	176	5
Goriška regija	40,35	19,59	321	8
Primorsko-notranjska regija	31,74	16,87	110	4
Gorenjska regija	36,68	17,17	521	8
Osrednjeslovenska regija	36,75	17,89	1480	27
Jugovzhodna Slovenija	32,40	18,86	337	10
Posavska regija	30,15	16,73	123	6
Zasavska regija	26,57	15,78	97	2
Savinjska regija	33,44	17,34	596	14
Koroška regija	28,10	14,54	163	5
Podravska regija	32,30	17,07	747	21
Pomurska regija	30,48	14,48	218	12

Porazdelitev po regijah je bolj ali manj enakomerna in se ne razlikuje od porazdelitve v prejšnjih letih. Povprečna vrednost v vseh regijah je blizu skupnega povprečja, opaznih razlik letos ni ne pri manjših ne pri večjih regijah, tako da statistično opaznih razlik med regijami ni in je znanje učencev, ki ga izmerimo s preizkusi znanja iz fizike, v splošnem zelo malo odvisno od regije šole.

Opis dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.8.1.8: *Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred*

Uvodni komentar

Pri sestavljanju nalog je PK za fiziko upoštevala, da pomeni znanje fizike razumevanje narave okoli nas. Zato smo preizkus sestavili tako, da smo, kjer je bilo le mogoče, vprašanja (in odgovore v vprašanjih izbirnega tipa) oblikovali tako, da je bila pravilnost odgovora povezana z vsebinskim razumevanjem, in ne zgolj s tem, ali se učenec spomni definicije oziroma enačbe ali izraza.

Osnovna značilnost porazdelitve učencev po doseženih točkah v letu 2024 je, da je celotna porazdelitev zelo podobna tisti iz leta 2023 in da je glede na recimo leto 2019 premaknjena proti nižjim doseženim točkam. Leta 2019 so bili dosežki v povprečju opazno nad povprečjem prejšnjih let (povprečje prvih 4 meritev 44 %, leta 2019 visokih 64 % vseh možnih točk), medtem ko obe meritvi po pandemiji covida-19 kažeta podobno splošno sliko s povprečjem 34 % vseh možnih točk.

Podobno kot v letu 2023 imamo celo množico nalog oziroma delov nalog nad modrim območjem (letos 17, lani 19) in malo nalog v zelenem (letos 3, lani 2) in tudi rumenem (letos 3, lani 5). Kar zadeva ločljivost, je situacija za malenkost boljša kot lani, saj je tako med zeleno in rumeno kot med rumeno in rdečo skupino učencev razlika v doseženem številu točk za približno eno točko večja kot lani. Kljub temu majhno število nalog v posameznem barvnem območju otežuje opisovanje značilnega znanja posameznih delov populacije. Glavna naloga predmetne komisije bo, podobno kot lani, iskanje razlogov za nizek povprečni dosežek na letošnjem merjenju znanja fizike v primerjavi z leti pred letom 2019. Kar je zagotovo podobno lanskim ugotovitvam, je to, da je visok povprečni dosežek leta 2019 veliko bolj izstopajoč kot nizka dosežka leta 2023 in 2024. Kljub temu bo treba raziskati, kje je razlog za nižji povprečni dosežek v primerjavi s povprečjem prejšnjih preizkusov, in zlasti, kaj je bilo tako drugače v preizkusih leta 2019 in 2016 (povprečje 64 % in 50 % od vseh možnih točk), da bi bilo mogoče pojasniti veliko razliko v dosežkih leta 2023 in 2024. Za pričujoče poročilo take raziskave žal ne moremo vključiti, med drugim tudi zato ne, ker še nimamo vseh podatkov o reševanju nalog v letu 2024.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov:

- vedo, da tlak v tekočinah narašča z globino (naloga 7),
- iz grafa, konkretno hitrosti v odvisnosti od časa, odčitajo neznano vrednost (naloga 18.a),
- na sliki nočnega neba prepoznajo vsaj enega od dveh znanih asterizmov, Veliki voz in Mali voz (naloga 19.a).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo predvsem pomembno kompetenco uporabe preprostih grafov (naloga 18.a) in pomnjenje (tlak narašča z globino, naloga 7) oziroma priklic (deli ozvezdij z imenoma Mali oziroma Veliki voz, naloga 19.a).

Naloge, ki so jih učenci z dosežki v tem območju uspešno rešili, so II. ali I. taksonomske stopnje.

Zgledi: naloga 18.a, naloga 7, naloga 19.a

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo med polovicama dosežkov:

- prepoznajo konkretne primere, pri katerih se spremeni potencialna energija telesa (naloga 8),
- med naštetimi snovmi prepoznajo tiste, ki so električni izolatorji (naloga 10),
- iz besedila naloge razberejo vzrok za dogajanje, ki je opisano v besedilu naloge, konkretno vedo, da se z dodajanjem soli v vodo veča gostota vode in s tem vzgon na telo, potopljeno v slani vodi (naloga 14.a).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo predvsem večje razumevanje preprostih fizikalnih zakonitosti (naloga 14.a) kakor učenci v zelenem območju. Podobno kot učenci v zelenem območju uspešno rešujejo naloge I. in II. kognitivne stopnje. Kot zanimivost kaže omeniti, da so standardi vseh treh nalog, ki jih uspešno rešujejo učenci v tem območju, v učnem načrtu napisani kot minimalni standardi. Ker naj bi minimalne standarde dosegali vsi učenci, ki uspešno končajo posamezen razred, bi te tri naloge morali uspešno rešiti že učenci v zeleni skupini. Zdaj je videti, kot da minimalne standarde dosega samo polovica populacije, saj so učenci v rumeni skupini učenci okoli polovice populacije po dosežkih na NPZ.

Zgledi: naloga 8, naloga 10, naloga 14.a

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov:

- prepoznajo pravilno narisan odbiti žarek pri odboju na ravnem zrcalu (naloga 1),
- znajo v izbranem merilu pravilno narisati težo telesa vključno s smiselno izbranim prijemališčem te sile (naloga 2),
- vedo, da sila upora kaže v nasprotno smer od smeri hitrosti gibajočega se telesa (naloga 5),
- znajo v preprostem besedilu poiskati podatek (gorišča razdalja leče, naloga 12.a) oziroma iz preprostega besedila izbrati in pravilno napisati nekaj fizikalnih količin (naloga 15.1), vendar se pri vsaj eni od količin zmotijo bodisi v oznaki količine bodisi v zapisu enote za to količino (naloga 15.2),
- znajo iz grafa hitrosti v odvisnosti od časa za enakomerno gibanje izračunati opravljeno pot (naloga 17.a) oziroma iz istega grafa za enakomerno pospešeno gibanje odčitati spremembo hitrosti v danem časovnem intervalu (naloga 17.c),
- znajo iz grafa poti v odvisnosti od časa za enakomerno gibanje razbrati ustrezne podatke in izračunati hitrost telesa (naloga 18.b).

Učenci v tem območju uspešno rešujejo predvsem naloge II. taksonomske stopnje. Posebnost letošnjega preizkusa je, da je število nalog, ki jih uspešno rešujejo učenci v posamezni barvni skupini, letos največje (če izvzamemo naloge nad modrim območjem, ki jih je veliko več kot drugih nalog za katerokoli skupino) prav v rdeči skupini, ki predstavlja mejo zgornje četrtine učencev po dosežku na celotnem preizkusu. Opazimo, da v tej skupini učencev, čeprav je skupina po uspehu nekje na meji treh četrtin populacije, uspešno rešene naloge še vedno temeljijo predvsem na prepoznavanju (naloge 1, 5, 12.a) oziroma preprostem izračunavanju neznane količine iz podatkov, ki jih razberejo z grafa (naloge 17.a, 17.c, 18.b). Samostojno (brez ponujenih možnosti oziroma ne z odčitavanjem z grafa) znajo le v merilu narisati težo in iz besedila pravilno razbrati in napisati nekaj fizikalnih količin. Nekoliko bode v oči to, da tudi skupina učencev na meji tretje četrtine populacije po uspehu na preverjanju znanja fizike uspešno rešuje predvsem naloge, ki jih lahko označimo kot reproduktivne, saj temeljijo zlasti na priklicu ali odčitavanju s preprostih grafov, in ki praviloma ne zahtevajo višjih kognitivnih aktivnosti.

Zgledi: naloga 1, naloga 5 in naloga 17

MODRO OBMOČJE

Učenci, ki predstavljajo zgornjo desetino učencev po uspešnosti na celotnem preizkusu:

- vedo, da s škripcem spremenimo smer sile, ne pa njene velikosti (naloga 3),
- iz ravnovesja sil znajo oceniti silo, s katero spodnje telo deluje na telo, ki je na spodnjem (naloga 4),
- znajo iz podatkov o moči in opravljenem delu izračunati čas, potreben, da je delo opravljeno (naloga 13.c),
- znajo izračunati pot pri enakomerno pospešenem gibanju, če je začetna hitrost enaka nič (naloga 17.b),
- poznajo nekatere zakonitosti vzporedne vezave, konkretno vedo, da je napetost na viru pri vzporedno vezanem elementu enka napetosti na viru (naloga 20.a).

To je območje 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki v celotni populaciji. Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo naloge II. taksonomske stopnje (naloge 3, 4, 13.c in 17.b), a se v tem območju znajde tudi ena naloga I. taksonomske stopnje iz vsebine elektrika (naloga 20.a) in letos niti ena naloga III. taksonomske stopnje, kar je kljub vsemu nekoliko presenetljivo. V povezavi s splošnimi značilnostmi letošnjega preizkusa lahko pri tem opozorimo na dve značilnosti. Od šestih delov nalog III. taksonomske stopnje edino učenci v rdečem območju uspešno rešujejo eno tako nalogo (naloga 5), od šestih delov nalog iz vsebin elektrike samo eno nalogo uspešno rešujejo učenci v rumenem območju (naloga 10) in eno, ki je I. taksonomske stopnje, učenci v modrem območju (naloga 20.a), vse preostale naloge so v območju nad modrim.

Zgleda: naloga 3 in naloga 4

NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi tisti iz skupine 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu reševali z manj kakor 65-odstotno uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za celotno populacijo.

- Učenci ne znajo iz dveh fotografij prozorne posode s frnikolami, od zgoraj in od strani, oceniti števila frnikol v posodi z odstopanjem manj kot 27 % (naloga 6).
- Učenci ne vedo, od česa je odvisna količina prenesenega naboja skozi elektrolit med elektrolizo, kadar teče skozi elektrolit stalen tok (naloga 9).
- Učenci ne znajo imenovati vsaj enega od treh valovanj (svetloba, zvok, valovanje na vodni gladini), niti ne vedo, katero od teh valovanj je najhitrejše in katero najpočasnejše (naloga 11, dela a in b).
- Učenci ne znajo kvalitativno opisati, kje nastane slika predmeta pri preslikavi skozi zbiralno lečo, kadar je predmet več kot eno in manj kot dve goriščni razdalji pred lečo (naloga 12.b).
- Učenci ne razumejo, kako deluje klanec kot orodje, ki ne zmanjša dela, ki je potrebno za neko spremembo (naloga 13.a), ampak zmanjša silo, s katero dosežemo spremembo (naloga 13.b).
- Učenci kljub temu, da vedo, da se z dodajanjem soli v vodo poveča sila vzgona na potopljeno telo, ne vedo, kakšen je pogoj, da telo lebdi v tekočini (naloga 14.b).
- Učenci sicer znajo iz preprostega besedila izbrati in pravilno napisati nekaj fizikalnih količin (naloga 15.1), vendar se pri vsaj eni od količin zmotijo bodisi v oznaki količine bodisi v zapisu enote za to količino (naloga 15.2).

– Učenci neuspešno rešujejo problemsko nalogo 16, ki zahteva računanje toplote iz znane spremembe temperature snovi (prvi korak naloge 16), razumevanje pojma izgube energije v nekem procesu (drugi korak naloge 16) in računanje višine iz znane spremembe potencialne energije telesa (tretji korak naloge 16). Omeniti je treba, da je učencem največ težav povzročalo upoštevanje izgub (del 16.2) in da je učencem modre skupine manjkalo zelo malo do uspešnega reševanja prvega koraka v nalogi, to je izračuna potrebne toplote za segrevanje plastelina (del 16.1).
– Učenci ne znajo iz znane mase in pospeška izračunati rezultante, ki pospešuje oziroma zavira avtomobil (naloga 17.d).
– Čeprav večina učencev ve, kaj je Veliki voz ali Mali voz (naloga 19.a), jih večina na sliki zvezd na nebu ne najde zvezde Severnice (naloga 19.b).
– Učenci ne znajo iz podane napetosti in podanih uporov vzporedno vezanih upornikov izračunati toka skoz en upornik (naloga 20.b) oziroma skozi vir (naloga 20.c).
– Učenci ne znajo ne iz vzporedne vezave dveh enakih upornikov ne iz podanega toka skozi vir in napetosti vira izračunati skupnega upora vezja, podanega na sliki (naloga 20.d).

V letošnjem preizkusu je veliko nalog ali delov nalog, ki jih ne rešujejo uspešno niti učenci z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu. Takih nalog ali delov nalog je v preizkusu precej več, kot je predmetna komisija pričakovala, da jih bo, ko je pripravljala letošnji preizkus znanja, razloge za takšen rezultat bo dala podrobnejša analiza letošnjih rezultatov in jih zdaj žal ne moremo navesti. Edina naloga, ki je nedvomno razlog za to, a je to predmetna komisija tudi predvidela, je naloga 16, ki je problemska naloga in za katero je predmetna komisija na podlagi poprejšnjih merjenj znanja fizike napovedala celo malenkost nižjo uspešnost od izmerjene.

Zgledi: naloga 11, naloga 16 in naloga 20

Splošen komentar za konec

Največ, kar si upamo v tem trenutku komentirati na splošno o znanju, izmerjenem na letošnjem preverjanju znanja fizike na podlagi preliminarnih analiz in na podlagi primerjave po nalogah iz leta 2023 z merjenji iz let pred pandemijo covida-19, je, da je po eni strani rešljivost dveh sidrnih nalog leta 2024 za skupaj tri točke (nalogi 3 in 14) popolnoma primerljiva z rešljivostjo pred pandemijo, a je po drugi strani pri sidrni nalogi za štiri točke s področja električnih vezij (naloga 20) opaziti manjšo uspešnost reševanja v primerjavi z letom 2016, kar skupaj z rezultati lanskega merjenja govori v prid hipotezi, da so teme elektrike po pandemiji predelane manj kvalitetno, kot so bile pred pandemijo. So pa odstopanja leta 2024 manjša od tistih leta 2023. Opazno manjšo uspešnost pri podobnih nalogah smo izmerili pri nalogi oziroma delu naloge, ki temelji na klancu kot orodju in na oceni dela, potrebnega za dvig telesa za izbrano višino bodisi navpično ali po klančini: od naloge pred pandemijo je uspešnost reševanja za podobno vprašanje približno pol tolikšna kot leta 2012 tako leta 2023 kot leta 2024.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.8.1.5: *Specifikacijska tabela za fiziko, 9. razred*

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1		1	svetloba	nariše potek vpadnega in odbitega žarka pri ravnem zrcalu	II	8.	rdeče	0,49	0,36
2		1	sile	nariše silo kot usmerjeno daljico v izbranem merilu in nariše silo teže s prijemališčem v težišču	II	8.	rdeče	0,44	0,52
3		1	sile	izmeri silo s silomerom, in zapiše njeno vrednost in ve, da je škripec preprosto orodje, s katerimi si delo olajšamo, ne pa zmanjšamo	II	8.	modro	0,35	0,27
4		1	sile	matematično izrazi pogoj za ravnovesje sil in določi velikost teže telesa z znano maso ter ve, da telo miruje, če je vsota vseh zunanjih sil, ki delujejo nanj, enaka nič	II	8.	modro	0,26	0,49
5		1	sile	ve, od česa sta odvisni sila trenja in sila upora	III	8.	rdeče	0,46	0,37
6		1	tlak, vzgon in gostota	oceni in izmeri vrednosti izbranih fizikalnih količin, jih ustrezno zapiše z merskim številom in enoto ter grobo oceni napako meritev	III	8.	nad modrim	0,31	0,27
7		1	tlak, vzgon in gostota	ve, da tlak v tekočinah narašča z globino, da je odvisen še od gostote tekočine in težnega pospeška ter neodvisen od oblike posode	II	8.	zeleno	0,83	0,25
8		1	delo, energija in toplota	prepozna konkretne primere, pri katerih se telesu spremeni potencialna energija	II	9.	rumeno	0,63	0,44
9		1	elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	prepozna različne učinke električnega toka in opiše električni tok kot usmerjeno gibanje električnega naboja	II	9.	nad modrim	0,29	0,17
10		1	elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	razvrsti snovi med prevodnike in izolatorje	I	9.	rdeče	0,61	0,29
11	11.a	1	zvok in valovanje	razume, da se pri vseh valovanjih prenašajo informacije (podatki) in energija, različna pa je hitrost prenosa, in ve, da sta svetloba in zvok valovanji	I	7.	nad modrim	0,15	0,48
	11.b	1	zvok in valovanje	razume, da se pri vseh valovanjih prenašajo informacije (podatki) in energija, različna pa je hitrost prenosa	I	7.	nad modrim	0,16	0,48
12	12.a	1	svetloba	poišče ključne informacije iz preprostega fizikalnega besedila ali drugega vira in pozna definicijo gorišča leče in ve, da je ena izmed lastnosti leč goriščna razdalja	I	8.	modro	0,51	0,23
	12.b	1	svetloba	ve, da obstajajo zbiralne in razpršilne leče in s poskusi razišče zakonitosti preslikave z zbiralno lečo in analizira potek žarkov skozi zbiralno lečo	III	8.	nad modrim	0,25	0,10
13	13.a	1	delo, energija in toplota	ve, da so klanec, škripec in vzvod preprosta orodja, s katerimi si delo olajšamo, ne pa zmanjšamo, in opiše zakonitosti, ki veljajo za opravljanje dela z orodji	II	9.	nad modrim	0,17	0,26
	13.b	1	sile	opiše zakonitosti, ki veljajo za opravljanje dela z orodji, in v računskih primerih uporabi enačbo za računanje dela	II	9.	nad modrim	0,19	0,41
	13.c	1	delo, energija in toplota	v računskih primerih uporabi enačbo za računanje moči in opredeli moč kot količnik dela in časa, v katerem je delo opravljeno	II	9.	modro	0,29	0,54

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
14	14.a	1	tlak, vzgon in gostota	s primerjavo gostot in povprečnih gostot razloži, ali telo plava, lebdi ali potone	II	8.	rumeno	0,68	0,28
	14.b	1	tlak, vzgon in gostota	s primerjavo gostot in povprečnih gostot razloži, ali telo plava, lebdi ali potone	II	8.	nad modrim	0,12	0,18
15	15.1	1	tlak, vzgon in gostota	poišče ključne informacije iz preprostega fizikalnega besedila ali drugega vira in ustrezno zapiše rezultate in odgovore	I	8.	rdeče	0,54	0,44
	15.2	1	delo, energija in toplota	poišče ključne informacije iz preprostega fizikalnega besedila ali drugega vira in ustrezno zapiše rezultate in odgovore	I	9.	nad modrim	0,27	0,39
16	16.1	1	delo, energija in toplota	uporabi enačbo za računanje toplote pri segrevanju in ohlajanju	III	9.	nad modrim	0,15	0,47
	16.2	1	delo, energija in toplota	razume, da se energija telesa pretvarja iz ene oblike v drugo in se ne uniči	III	9.	nad modrim	0,05	0,41
	16.3	1	delo, energija in toplota	v računskih primerih uporabi enačbo za računanje dela s spremembo potencialne energije	III	9.	nad modrim	0,08	0,45
17	17.a	1	gibanje	iz grafa odčita neznane vrednosti in uporabi enačbo za računanje poti	II	8.	modro	0,38	0,48
	17.b	1	gibanje	iz grafa odčita neznane vrednosti in zna izračunati pot pri enakomerno pospešenem gibanju, če je začetna hitrost enaka nič	II	9.	modro	0,28	0,45
	17.c	1	gibanje	iz grafa odčita neznane vrednosti in uporabi enačbo za računanje pospeška	II	9.	rdeče	0,42	0,44
	17.d	1	gibanje	v računskih primerih uporabi drugi Newtonov zakon	II	9.	nad modrim	0,12	0,47
18	18.a	1	gibanje	iz grafa odčita neznane vrednosti ter grafično prikaže in razloži odvisnost hitrosti od časa pri enakomerno pospešenem gibanju	II	8.	zeleno	0,88	0,32
	18.b	1	gibanje	v konkretnih primerih loči enakomerno in neenakomerno gibanje, zna izračunati hitrost pri enakomernem gibanju in pozna dve enoti za hitrost	II	8.	rdeče	0,47	0,48
19	19.a	1	vesolje	poišče na nebu zvezdo Severnico, Veliki voz v ozvezdju Veliki medved in ozvezdje Orion	I	8.	zeleno	0,77	0,30
	19.b	1	vesolje	poišče na nebu zvezdo Severnico, Veliki voz v ozvezdju Veliki medved in ozvezdje Orion in se zna orientirati po zvezdi Severnici	I	8.	nad modrim	0,18	0,30
20	20.a	1	elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	loči med vzporedno in zaporedno vezavo porabnikov v električnem krogu in pozna nekaj njunih zakonitosti	I	9.	nad modrim	0,22	0,36
	20.b	1	elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	v računskih primerih uporabi zvezo med električnim tokom, napetostjo in uporom	II	9.	nad modrim	0,12	0,48
	20.c	1	elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	uporabi zakonitost delitve toka pri vzporedno vezanih porabnikih	II	9.	nad modrim	0,10	0,46
	20.d	1	elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	v računskih primerih uporabi zvezo med električnim tokom, napetostjo in uporom ter ve, da se zaradi večjega števila vzporedno vezanih porabnikov povečuje skupni tok skoznje ob stalni napetosti izvira	II	9.	nad modrim	0,10	0,42

LEGENDA: *Taksonomske stopnje* (po Bloomu): I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Specifikacijska tabela vključuje vse bistvene podatke o nalogah in o tem, kako uspešno so učenci in učenke reševali posamezne naloge. Kljub temu je iz teh podatkov težko neposredno sklepati o znanju populacije ob koncu osnovnega izobraževanja. Razlog je v majhnem številu nalog in s tem povezani omejeni možnosti preverjanja različnih vsebinskih področij, taksonomskih ravni in odziva na različne tipe nalog. Z upoštevanjem dodatnih podatkov in analiz, ki jih naredijo na Ricu, lahko kljub vsemu prepoznamo skupne poteze znanja celotne populacije oziroma značilnega znanja, ki ga ima določen delež celotne populacije. Prav tako lahko načeloma spremljamo spreminjanje teh značilnih lastnosti skozi leta.

Letošnji preizkus ima naslednje lastnosti. Večina nalog je druge taksonomske stopnje, kar posledično velja tudi za večino vsebinskih področij. Vsebinski sklop *Gibanje* je v celoti druge taksonomske stopnje, podobno sta vsebinska sklopa *Sile* ter *Tlak, vzgon in gostota* skoraj v celoti druge taksonomske stopnje, saj od skupaj 10 postavk samo tri niso na drugi taksonomski stopnji; ena je na prvi in dve sta na tretji stopnji. Vsebinska sklopa *Zvok in valovanje* ter *Vesolje* sta v celoti na prvi taksonomski stopnji, a so kljub temu od štirih postavke kar tri v območju nalog »nad modrim območjem«, preostala ena postavka pa se je uvrstila med zelene naloge kot tretja najbolje reševana naloga na preizkusu. Taksonomsko je vsebinski sklop *Elektrika* videti manj zahteven, saj sta od šestih postavk dve prve in štiri druge taksonomske stopnje. Kljub temu so kar štiri postavke uvrščene v »območje nad modrim«, ena med modre in ena med rumene naloge. Kar tri postavke od štirih pri nalogi 20 iz vsebine *Elektrika* so med petimi najslabše reševanimi nalogami v preizkusu. Manj uspešno so učenci reševali samo problemsko nalogo 16, ki je najslabše reševana naloga v preizkusu. Področji *Svetloba* in *Delo, energija in toplota* sta taksonomsko mešani, tri postavke področja *Svetloba* imajo vsaka drugo taksonomsko stopnjo, medtem ko je pri vsebinskem sklopu *Delo, energija in toplota* približno polovica postavk na drugi in polovica na tretji taksonomski stopnji, pri čemer so vse tri postavke na tretji taksonomski stopnji pri nalogi 16, ki je poleg naloge 20 najslabše reševana naloga na preizkusu znanja.

Kot ugotavljamo že več let, uspešnost reševanja po eni strani ne korelira neposredno s taksonomsko stopnjo naloge ali dela naloge. Med tremi zelenimi nalogami sta dve najbolje reševani (18.a in 7) na drugi taksonomski stopnji in ena (19.a) na prvi. Po drugi strani je med zelo slabo reševanimi nalogami kar nekaj nalog prve taksonomske stopnje, med drugim celotna naloga 11 in drugi del naloge 19, 19.b. Potem ko očitno ne velja, da so naloge prve taksonomske stopnje med najbolje reševanimi, za letošnji preizkus kljub temu velja, da so naloge na tretji taksonomski stopnji med najslabše reševanimi, od 6 takih nalog ali delov nalog so vse razen ene v skupini nalog »nad modrim območjem«.

Poglejmo nekaj primerov nalog, katerih rezultati povedo nekaj o splošnih značilnostih znanja fizike, kot smo ga izmerili na nacionalnem preverjanju znanja leta 2024.

Naloga 19.b je najslabše reševana naloga na prvi taksonomski stopnji, je med nalogami »nad modrim območjem«, ima indeks težavnosti samo 0,22, celo učenci modre skupine so jo reševali z uspešnostjo komaj 45 odstotkov. Naloga preverja, ali znajo učenci med zvezdami okoli in v dveh dobro poznanih delih ozvezdij Veliki voz in Mali voz poiskati zvezdo Severnico. Presenetljivo je, da čeprav prepoznajo in pravilno poimenujejo ta dva asterizma (naloga 19.a je zelena naloga, ki je tretja najbolje reševana naloga v preizkusu z uspešnostjo 84 % v celotni populaciji), ne vedo, katera od zvezd je Severnica (naloga 19.b). Zakaj je uspešnost pri 19.b tako nizka kljub zelo veliki uspešnosti pri 19.a, predmetni komisiji ni jasno.

Naloga 11.a, ki preverja prepoznavanje značilnih valovanj, ki jih učenci spoznajo pri naravoslovju, ter njihovih lastnosti (11.b), je kljub prvi taksonomski stopnji v skupini »nad modrim območjem«. Nizko uspešnost predmetna komisija pripisuje dvema vzrokoma, ki se zdita najbolj verjetna. Po eni strani je to faktografsko znanje časovno precej odmaknjeno, ker se obravnava več kot dve leti pred preizkusom znanja fizike, po drugi strani je iz odgovorov učencev razvidno, da med zvokom, svetlobo in valovanjem na vodni gladini najslabše prepoznajo valovanje na vodni gladini oziroma ga ne znajo pravilno poimenovati.

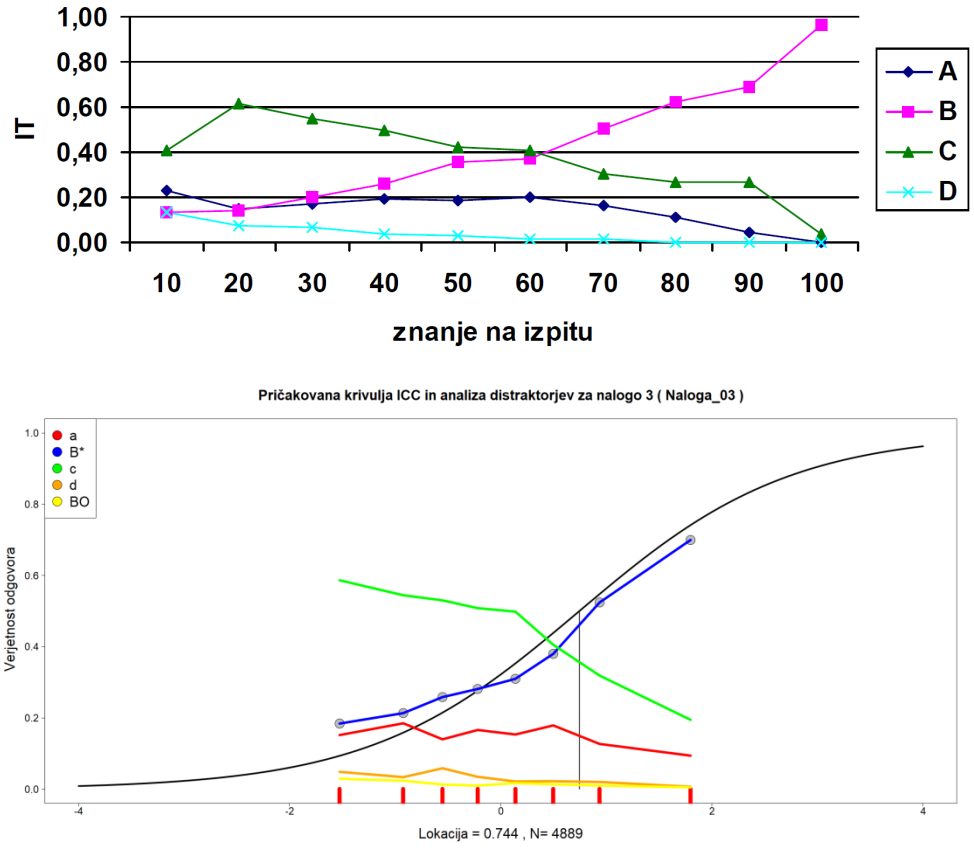
Ker se predmetni komisiji v zadnjih dveh letih pogosto postavlja vprašanje, ali nizek povprečni rezultat zlasti v primerjavi z merjenem leta 2019 in 2016 pomeni slabše znanje fizike kot pri prejšnjih merjenjih, je smiselno pogledati uspešnost reševanja tako imenovanih sidrnih nalog, to je nalog, ki smo jih v preizkusu leta 2024 v bolj ali manj identični obliki ponovili iz prejšnjih preizkusov znanja fizike. Take so leta 2024 naloge 3 in 14 (zaporedoma identični nalogama 5 iz leta 2008 in 15 iz leta 2014) ter 20 (v obrnjenem vrstnem redu so postavljena enaka vprašanja kot v nalogi 20 iz leta 2016). Delno je nalogi iz prejšnjih preverjanj podobna še naloga 13 (vprašanje 13.a je zelo podobno vprašanju 16.b iz leta 2012). Nalogi imata enako sliko, precej podobno je tudi dogajanje – potiskanje vozička po deski na tovornjak.

Naloga 3

Preglednica 4.2.8.1.6: *Delež posameznih odgovorov za enako nalogo (Slika 4.2.8.1.9) v preizkusih leta 2008 (naloga 5) in 2024 (naloga 3). Pravilni odgovor je odgovor B, zadnji stolpec z oznako »N« označuje delež neodgovorjenih oziroma tehnično neveljavnih odgovorov*

naloga	IT	A [%]	B [%]	C [%]	D [%]	N [%]
2008/5	0,34	17	34	44	4	1
2024/3	0,35	15	35	45	3	2

Primerjajmo najprej reševanje naloge s škripcem in silomerom (naloga 3 leta 2024 oziroma 5 leta 2008). Nekaj statističnih primerjav je zbranih v preglednici 4.2.8.1.6, iz katere je očitno, da je uspešnost reševanja te naloge leta 2008 in 2024 zelo podobna, skoraj identična. To potrjuje tudi primerjava pogostosti izbiranja posameznega odgovora v vsej populaciji (slika 4.2.8.1.9, zgoraj za leto 2008 in spodaj za leto 2024). Kljub različnemu oblikovanju značilnih skupin[1] je kvalitativna slika skoraj enaka: pogostost pravilnega odgovora B monotono narašča od okoli 15 % v najmanj uspešni skupini učencev do okoli 70 % v najuspešnejši skupini učencev. V obeh letih odgovora D učenci skoraj ne izberejo, odgovor A pa izbere približno vsak peti učenec tako leta 2008 kot leta 2024. Pogostost napačnega odgovora C je v skupinah manj uspešnih učencev večja od pogostosti izbire pravilnega odgovora, približno na sredini populacije se to obrne in je pravilni odgovor B pogostejši od nepravilnega odgovora C.

Slika 4.2.8.1.9: *Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev za isto nalogo leta 2008 (zgoraj) in 2024 (spodaj). Leta 2024 je to naloga 3. Barvna legenda je na vsaki od slik, na spodnji sliki je z rumeno (B0) označen delež učencev, ki naloge niso reševali. Razlika v metodologiji leta 2008 in 2024 je opisana v besedilu letnega poročila. Pravilni odgovor je odgovor B, najpogosteje izbran v celotni populaciji je odgovor C (preglednica 4.2.8.1.6).*

[1] Leta 2008 je bila metodologija prikazovanja rezultatov precej drugačna od sedanje. Najpomembnejša razlika je, da so skupine učencev, za katere je prikazano, kolikšen delež jih je izbral katerega od ponujenih odgovorov, določene glede na uspešnost v celotnem preizkusu, medtem ko se v zadnjem času populacija razdeli na 8 približno enako številnih skupin glede na uspeh v celotnem preizkusu. Po stari delitvi so bile lahko skupine zelo različno velike, posebno število učencev v skupinah na skrajnih mejah (90 % ali 10 %) je bilo lahko zelo majhno v primerjavi s skupinami iz sredine intervala oziroma s skupinami blizu povprečnega dosežka v preizkusu. Ko delamo primerjave, zato pri starem načinu ne upoštevamo uspešnosti obeh skrajnih skupin.

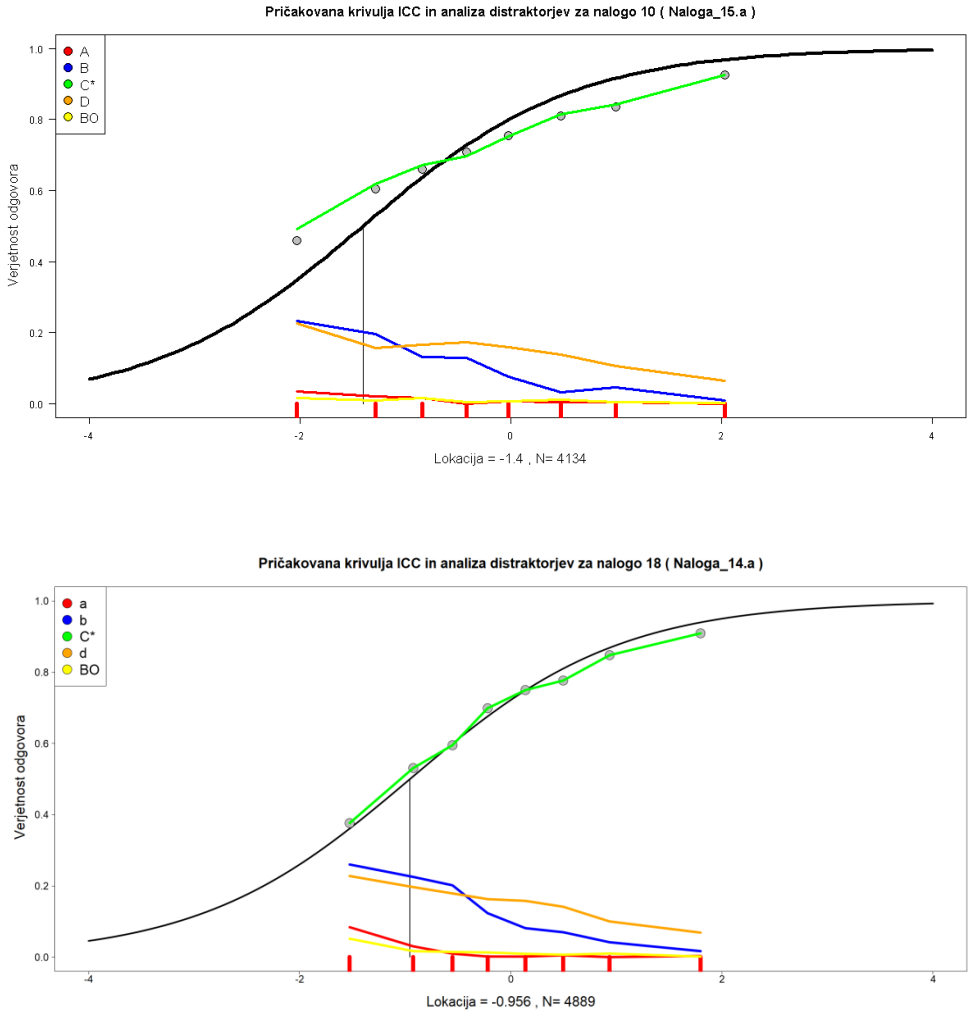
Vse primerjave vodijo k sklepu, da je uspešnost reševanja naloge 3 leta 2024 popolnoma enaka uspešnosti reševanja enake naloge leta 2008.

Naloga 14

Preglednica 4.2.8.1.7: *Delež posameznih odgovorov za enako nalogo (slika 4.2.8.1.10) v preizkusu leta 2014 (naloga 15.a) in 2024 (naloga 14.a). Pravilni odgovor je odgovor B, zadnji stolpec z oznako »N« označuje delež neodgovorjenih oziroma tehnično neveljavnih odgovorov*

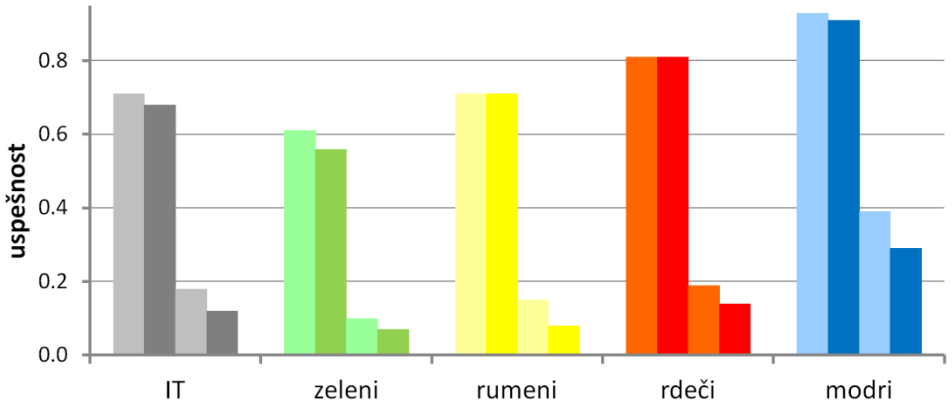
naloga	IT	A [%]	B [%]	C [%]	D [%]	N [%]
2014/15.a	0,71	1	12	71	15	1
2024/14.a	0,68	2	13	68	15	2

Naloga z vsebino gostota in vzgon ima dve podvprašanji, vprašanje 14.a je tipično vprašanje izbirnega tipa s štirimi možnimi odgovori, med katerimi je treba izbrati pravilnega, medtem ko je vprašanje 14.b sicer odprto v smislu, da učenci sami dopolnijo dve povedi, a imajo za dopolnitev vsakokrat na izbiro samo tri možnosti, torej je v tem smislu naloga bliže nalogam izbirnega tipa z omejenim naborom možnih odgovorov – teh je v konkretnem primeru šest različnih. Enako nalogo so učenci reševali leta 2014 kot nalogo 15. Uspešnost reševanja najprej primerjajmo statistično, kar je zbrano v preglednicah 4.2.8.1.7 in 4.2.8.1.8.

Slika 4.2.8.1.10: *Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev za isto nalogo leta 2014 (zgoraj) in 2024 (spodaj). Leta 2024 je to naloga 14.a. Barvna legenda je na vsaki od slik, z rumeno (B0) je označen delež učencev, ki naloge niso reševali. Pravilni odgovor je odgovor C, ki je tudi najpogosteje izbran v vsaki od osmih značilnih skupin učencev.*

Vsi podatki za **a** del naloge kažejo zelo podobno uspešnost leta 2024 in 2014, pa naj gledamo uspešnost učencev posamezne barvne skupine (preglednica 4.2.8.1.8 in slika 4.2.8.1.11) ali izbiranje ponujenih odgovorov (preglednica 4.2.8.1.7 in slika 4.2.8.1.10). V **b** delu naloge so bili učenci uspešnejši leta 2014 kot 2024 (preglednica 4.2.8.1.8), pri čemer je naloga 14.b leta 2024 po mnenju predmetne komisije glede na nalogo 15.b leta 2014 nekoliko lažja, saj so možna razmerja pri gostoti napisana z besedami »večja«, »manjša« in »enaka«, medtem ko so bila ta razmerja leta 2014 napisana z matematičnimi oznakami » «, » « in » «. Zakaj so učenci **b** del leta 2024 reševali manj uspešno kot pred desetimi leti, **a** del pa skoraj identično, v predmetni komisiji za fiziko ne znamo pojasniti. Kljub temu kaže pripomniti, da so **b** del naloge tako leta 2014 kot leta 2024 učenci reševali precej neuspešno, zato so tudi dokaj majhne razlike v absolutnem smislu videti velike v relativnem smislu. Razlika 5 % je pri vrednosti okoli 60 % videti majhna, medtem ko je enaka razlika 5 % pri vrednosti 20 % videti relativno velika.

Slika 4.2.8.1.11: *Grafična predstavitev uspešnosti po barvnih skupinah, kot so zbrane v preglednici 4.2.8.1.8. Sivi skupek stolpcev (IT) pomeni uspešnost celotne populacije. V vsaki barvni skupini leva stolpca pomenita uspešnost pri **a** delu in desna dva uspešnost pri **b** delu naloge. V vsakem paru levi, svetlejši stolpec pomeni uspešnost leta 2014 in desni, temnejši stolpec uspešnost leta 2024.*

Preglednica 4.2.8.1.8: *Uspešnost po barvnih skupinah učencev za enako nalogo v preizkusih leta 2014 (naloga 15) in 2024 (naloga 14)*

		barvna skupina			
naloga	**IT**	**zeleni**	**rumeni**	**rdeči**	**modri**
2014/15.a	0,71	0,61	0,71	0,81	0,93
2024/14.a	0,68	0,56	0,71	0,81	0,91
2014/15.b	0,18	0,10	0,15	0,19	0,39
2024/14.b	0,12	0,07	0,08	0,14	0,29

Naloga 20

Zadnja naloga v preizkusu je že vrsto let iz vsebine *Elektrika*, običajno naloga za 4 ali 3 točke, zelo pogosto je narisana električna shema, vprašanja pa se nanašajo na napetost ali tok ali upor posameznih elementov v električnem krogu. Med seboj res zelo podobne naloge 20 so v zadnjih petih preizkusih od vključno leta 2014 naprej. Zato je uspešnost pri tej nalogi na neki način primerljiva vsaj prek preizkusov od vključno leta 2014 naprej. V preglednici ZZ1 je zbrana uspešnost pri vseh vprašanjih naloge 20 v zadnjih petih preizkusih.

Preglednica 4.2.8.1.9: *Uspešnost po barvnih skupinah učencev za enako nalogo v preizkusih leta 2014 (naloga 15) in 2024 (naloga 14).*

		Deli naloge			
leto	**IT naloge**	**a**	**b**	**c**	d
2014	0,39	0,87	0,31	0,22	0,15
2016	0,21	0,13	0,18	0,21	0,30
2019	0,50	0,54	0,86	0,10	/
2023	0,11	0,10	0,08	0,14	/
2024	0,14	0,22	0,12	0,10	0,10

Očitno je, da je uspešnost reševanja po pandemiji covida-19 opazno nižja od uspešnosti pred pandemijo. Povprečna uspešnost pred pandemijo je 0,37, po pandemiji pa 0,13. Največja uspešnost pri posameznem podvprašanju po pandemiji je 0,22, medtem ko sta bili doseženi pred pandemijo enkrat uspešnost 0,87 in enkrat 0,86. Podrobneje poglejmo samo primerjavo med letoma 2016 in 2024, ko sta bili nalogi enaki, le vprašanja smo leta 2024 postavili natančno v obrnjenem vrstnem redu kot leta 2016, ker smo se leta 2016 naučili, da je bilo za učence vprašanje 20.d najlažje, vprašanje 20.a pa najtežje. Kljub obrnjenemu vrstnemu redu je uspešnost leta 2024 približno dve tretjini tiste iz leta 2016. Gledano absolutno so bili učenci leta 2024 pri tej nalogi v povprečju za 7 odstotnih točk manj uspešni kot leta 2016.

Primerjave nakazujejo, da je znanje učencev, povezano z električnimi vezavami, po pandemiji manjše, kot je bilo pred pandemijo.

Kot zanimivost navedimo, da je za nalogo 20 v letu 2024 predmetna komisija na podlagi rezultatov leta 2016, ko je bila v preizkusu enaka naloga, napovedala nizko uspešnost. Kljub temu je bila napoved preveč optimistična in izmerjena uspešnost je bila še nižja od napovedane.

Naloga 13

Naloga 13 se vsebinsko nanaša na klanec kot preprosto fizikalno orodje. Podobni nalogi sta bili naloga 16 leta 2021 in naloga 6 leta 2023. Posebej vprašanji 13.a leta 2024 in vprašanje 16.b leta 2012 sta si zelo podobni, saj obakrat sprašujemo po delu, potrebnem za premik tovora po deski (klanec) s tal na tovornjak, hkrati sta sliki pri obeh nalogah enaki. Naloga 6 iz leta 2023 obravnava sicer enako vsebino, a na precej drugačen način, zato uspešnosti ne moremo preprosto primerjati z uspešnostjo v letih 2012 in 2024 (preglednica 4.2.8.1.10).

Preglednica 4.2.8.1.10: *Uspešnost po barvnih skupinah učencev za podobno vprašanje v preizkusu leta 2012 (naloga 16.b) in 2024 (naloga 13.a). V zadnji vrstici je kljub manjši podobnosti z zgornjima nalogama podana uspešnost za nalogo 6 iz leta 2023.*

		barvna skupina			
naloga	**IT**	**zeleni**	**rumeni**	**rdeči**	**modri**
2012/16.b	0,42	0,19	0,37	0,67	0,93
2024/13.a	0,17	0,10	0,14	0,20	0,45
2023/6	0,23	0,15	0,18	0,27	0,47

Čeprav naloge niso enake, ampak so si samo podobne, je očitno, da je uspešnost leta 2012 bistveno večja od uspešnosti tako leta 2024 kot leta 2023. Naloge si niso dovolj podobne, da bi lahko na podlagi primerjave trdili, da je bilo glede te vsebine znanje pred pandemijo večje kot po pandemiji, meritve pa vsekakor podpirajo to možnost.

Naloge, ki so negativno presenetile

Pred koncem analize letošnjega nacionalnega preverjanja znanja iz fizike navedimo še naloge oziroma dele nalog, za katere smo napovedovali precej večjo uspešnost, kot smo jo izmerili. Gre torej za naloge, ki so predmetno komisijo neprijetno presenetile s precej nižjo uspešnostjo, kot smo jo pričakovali. Za več kot 20 odstotnih točk manjšo izmerjeno uspešnost od napovedane so imele naloge:[1]

– 1, 0,70 → 0,49; odbojni zakon,
– 2, 0,80 → 0,44; risanje teže telesa,
– 11.a, 0,60 → 0,15; našteti tri vrste valovanja: svetloba, zvok, valovanje na vodni gladini,
– 11.b, 0,40 → 0,16; urediti valovanje iz 11.a po velikosti hitrosti,
– 12.a, 0,80 → 0,51; iz besedila prepoznati podatek o goriščni razdalji leče,
– 12.b, 0,50 → 0,25; iz besedila ugotoviti vrsto leče in razdaljo predmet–leča,
– 13.a, 0,60 → 0,17; izračunati delo za dvig tovora z uporabo klanca,
– 15.1, 0,80 → 0,54; v besedilu najti in pravilno zapisati vsaj 2 fizikalni količini,
– 17.a, 0,70 → 0,38; iz grafa odčitati podatke in izračunati opravljeno pot,
– 19.b, 0,60 → 0,18; na sliki z označenima Malim in Velikim vozom najti Severnico.

[1] Za številko naloge je s puščico označeno, kako se je napovedana uspešnost spremenila v izmerjeno. Za vsako nalogo sledi še kratek opis vsebine naloge.

Da je predmetna komisija pri 10 nalogah oziroma delih nalog tako močno precenila znanje učencev, pojasnjuje nizek povprečni rezultat na letošnjem preverjanju znanja fizike. Žal pa ne moremo samo na podlagi teh razlik sklepati na nižje znanje učencev glede na merjenje pred pandemijo covida-19. Resnično presenetljivo je, da je polovica nalog, pri katerih je predmetna komisija precenila znanje učencev, na prvi taksonomski stopnji (naloge 11.a, 11.b, 12.a, 15.1 in 19.b) in da gre pri teh nalogah večinoma za faktografsko znanje ali tisto, čemur pravimo prepoznavanje. Učenci se, kot je videti, ne trudijo zapomniti si podatke, kar smo ugotavljali pravzaprav že tudi pri merjenjih pred pandemijo.

V iskanju razlogov za nizek povprečni dosežek leta 2024 je videti, da bi eden od razlogov lahko bil, da v šolskem let 2023/2024 v devetem razredu do pisanja preizkusa iz fizike vsebin, vezanih na električni tok, v šolah v glavnem niso obravnavali v tolikšnem obsegu kot pred izbruhom pandemije covida-19. Podobne razloge smo navajali tudi lani ob nizkem povprečnem dosežku na preverjanju znanja iz fizike leta 2023, ko smo podrobno primerjali uspešnost pri nalogi 20 v vseh odpisanih preverjanjih znanja fizike. Zato teh primerjav ne bomo ponavljali, velja pa ugotovitev, da je znanje vsebin elektrika po pandemiji manjše, kot je bilo pred pandemijo

Značilne naloge posameznih barv so predstavljene že v poglavju o **opisu dosežkov**, zato nima smisla še enkrat podrobno analizirati vseh vsebinskih področij. Namesto tega raje povzemimo, kako v predmetni komisiji vidimo rezultate preverjanja znanja fizike v letu 2024 v primerjavi s preverjanjem znanja v prejšnjih letih in kje vidimo razloge za take rezultate.

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja fizike leta 2024 je po večletnem premoru pred letom 2023 vključeval problemsko nalogo 16 za 3 točke. Problemskim nalogam je namenjeno torej manj točk kot leta 2023 (takrat 5), a kljub temu več kot v zadnjih treh preverjanjih pred pandemijo, ko takih nalog ni bilo v preizkusu. Ker smo pri vseh dosedanjih preverjanjih znanja ugotavljali, da so problemske naloge praviloma med najslabše reševanimi, to do neke mere pojasnjuje nizek povprečni dosežek na letošnjem preverjanju znanja fizike.

Druga okoliščina, ki po mnenju predmetne komisije razlog za nizek povprečen dosežek, je dejansko manjše znanje vsebin *elektrike*, kar smo poskušali v tem poročilu pokazati s primerjavo uspešnosti pri nekaterih podobnih nalogah pri prejšnjih preverjanjih znanja.

Kljub nizkemu povprečnemu dosežku smo za nekaj ponovljenih nalog iz preverjanja znanja v prejšnjih letih ugotovili, da je bila uspešnost učencev podobna, torej ne moremo – razen za vsebino *elektrika* – govoriti o manjšem znanju kot ob prejšnjih meritvah.

Poleg tega je statistično gledano odstopanje povprečnega dosežka leta 2024 navzdol manjše od odstopanja povprečnega dosežka leta 2019 navzgor. In tudi leta 2019 nismo govorili o tem, da je izmerjeno znanje fizike opazno večje od prejšnjih meritev, ampak smo razliko pojasnili s (pre)velikim številom za učence nezahtevnih nalog.

Predmetna komisija z letošnjim preizkusom ni zadovoljna, kot ni bila zadovoljna s preizkusoma v letih 2023 in 2019, a ne zaradi povprečnega rezultata, ki se razlikuje od prejšnjih let, samega na sebi, ampak zato, ker tak odmik povprečnega dosežka od idealnih 50 odstotkov pomenijo slabo ločljivost med znanjem posameznih delov populacije, leta 2019 med najuspešnejšimi in leta 2024 in 2023 med najmanj uspešnimi učenci.

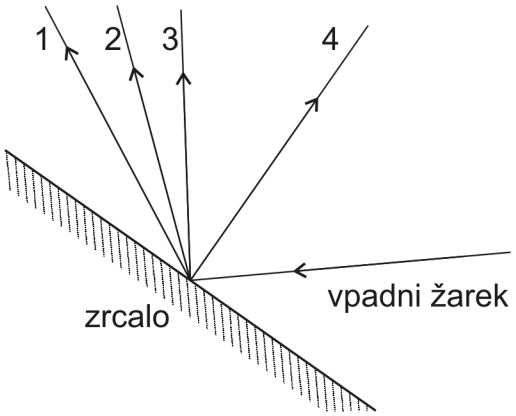
1. Slika prikazuje odboj svetlobe na ravnem zrcalu. Kateri od narisanih odbitih žarkov je pravilen? Obkroži.

A Žarek 1.

B Žarek 2.

C Žarek 3.

D Žarek 4.

(1 točka)

2. Teža nahrbtnika je 60 N. Nariši jo v merilu, kjer 1 cm pomeni 15 N.

(1 točka)

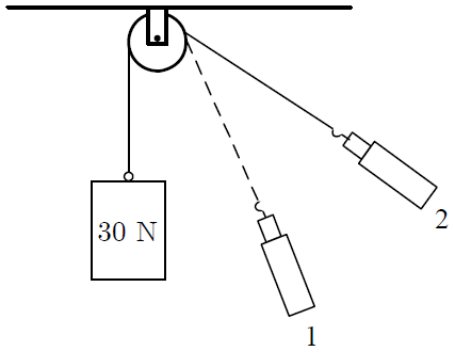
3. Prek pritrjenega škripca je na vrv obešena utež s težo 30 N, kot kaže slika. Vrv napenjamo tako, da utež miruje. Silomer je v legi 1. Koliko bo pokazal silomer, če ga premaknemo v lego 2, tako da je kot med navpičnico in vrvjo približno dvakrat tolikšen kot v legi 1? Obkroži.

A Približno pol toliko kot v legi 1.

B Približno enako kakor v legi 1.

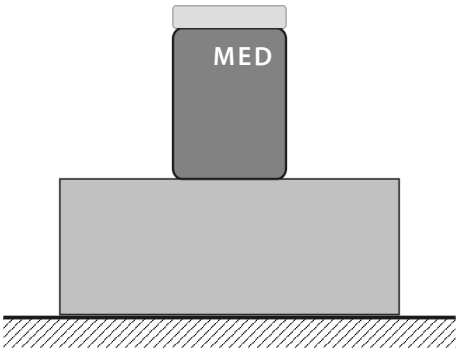
C Približno dvakrat toliko kot v legi 1.

D Približno štirikrat toliko kot v legi 1.

(1 točka)

4. Na tleh je škatla z maso 3 kg, na njej je kozarec medu z maso 1 kg, kot kaže slika. S kolikšno silo deluje škatla na kozarec medu?

Odgovor: _____

(1 točka)

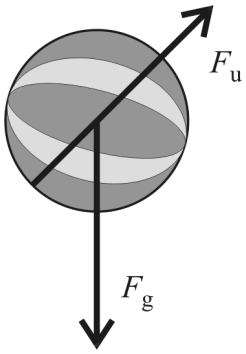
5. Med letom na žogo delujeta sila upora F_u in teža F_g. Na sliki sta narisani obe sili, ki v nekem trenutku delujeta na žogo. V katero smer leti žoga v tem trenutku? Obkroži.

A V nasprotni smeri sile upora.

B V nasprotni smeri sile teže.

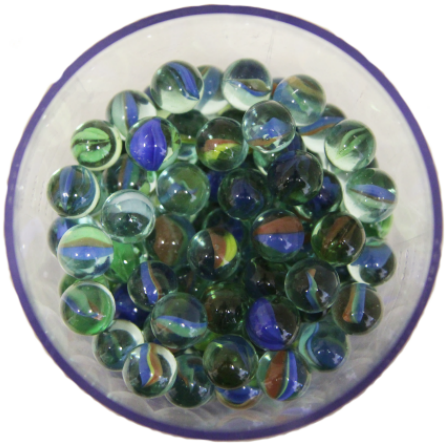
C V smeri sile upora.

D V smeri sile teže.

(1 točka)

6. Oceni število frnikol v posodi na sliki. Leva slika kaže posodo, ko vanjo gledamo od zgoraj, desna pa polno posodo od strani.

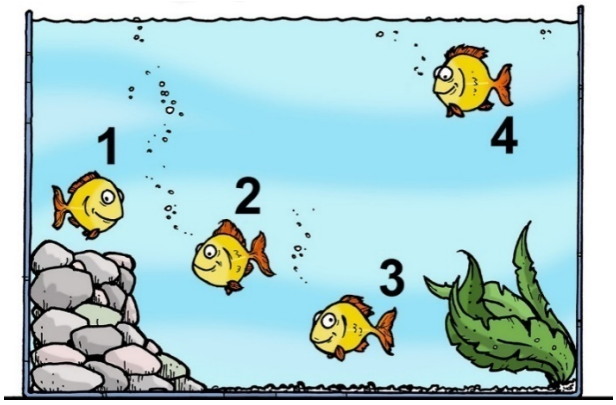

Odgovor: _____

(1 točka)

7. Na sliki je akvarij, v katerem plavajo štiri ribe. Na mestu katere ribe je hidrostatični tlak največji? Obkroži.

A Hidrostatični tlak je največji na mestu, kjer je riba 1.

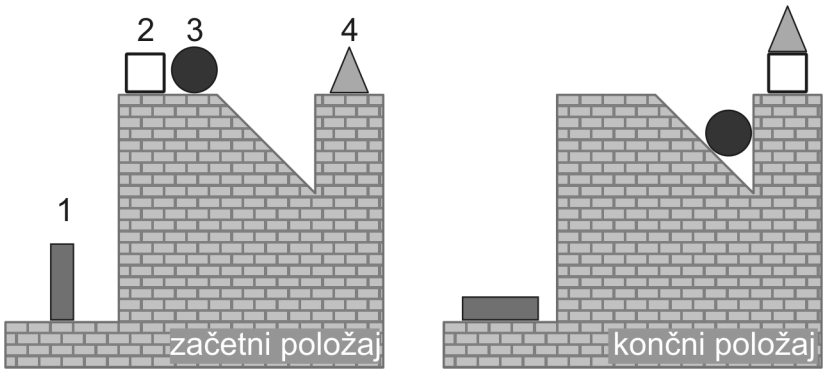
B Hidrostatični tlak je največji na mestu, kjer je riba 2.

C Hidrostatični tlak je največji na mestu, kjer je riba 3.

D Hidrostatični tlak je največji na mestu, kjer je riba 4.

(1 točka)

8. Leva slika prikazuje začetni položaj štirih homogenih teles. Telesa premaknemo. Desna slika prikazuje končni položaj istih teles. Kateremu od teles se ni spremenila potencialna energija? Obkroži.

A Kvadru 1.

B Kocki 2.

C Krogli 3.

D Stožcu 4.

(1 točka)

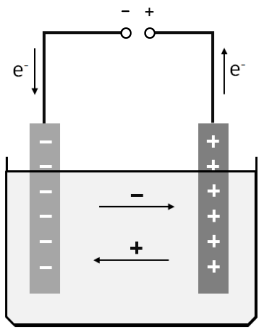
9. Pri elektrolizi modre galice se na negativni elektrodi izloča baker. Od česa je odvisna masa izločenega bakra, kadar skozi elektrolit teče stalen električni tok? Obkroži.

A Od velikosti elektrod.

B Od razdalje med elektrodama.

C Od koncentracije elektrolita.

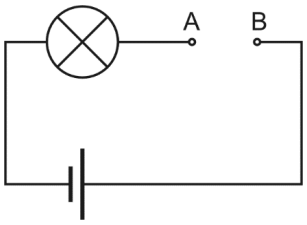
D Od časa trajanja elektrolize.

(1 točka)

10. V vezje na sliki bo poleg baterije in žarnice vezan med točki A in B tudi neznani element. Iz katerega materiala je lahko element, da električni tok skozi žarnico zanesljivo ne bo tekel? Obkroži tri.

aluminij	baker	grafit
keramika	plastika	srebro
steklo	suh les	železo

(1 točka)

11. Andreja in Jaka stojita na nasprotnih straneh 25-metrskega plavalnega bazena. Gladina vode v bazenu je popolnoma mirna. Andreja vrže košarkarsko žogo proti Jaku. Tako Jaka kot Andreja vidita padec žoge v vodo in slišita pljusk. Gladina vode zaradi padca žoge vzvalovi. Informacija o padcu žoge v vodo je do Jaka in Andreje potovala v obliki treh različnih valovanj.

11. a) Poimenuj vsa tri valovanja.

Odgovor: _____

(1 točka)

11. b) Hitrost katerega od teh treh valovanj je največja in katera najmanjša?

Največja je hitrost _____

Najmanjša je hitrost _____

(1 točka)

12. Luku je mama za rojstni dan kupila stekleno lečo. Sklenil je, da takoj razišče njene lastnosti. Lečo je postavil med 3 cm visoko svečo in steno. Ko je bila leča 5 cm oddaljena od sveče, je na steni videl ostro sliko plamena. Opazil je, da je leča na sredini širša kot na robu in da je na robu napis $f = 4$ cm.

12. a) Kolikšna je goriščna razdalja leče? Obkroži.

A 3 cm

B 4 cm

C 5 cm

D Iz besedila se goriščne razdalje ne da razbrati.

(1 točka)

12. b) Za katero vrsto leče gre in kako daleč je stena od leče? Obkroži.

A Razpršilna leča, stena je od leče oddaljena manj kot 5 cm.

B Razpršilna leča, stena je od leče oddaljena več kot 5 cm.

C Zbiralna leča, stena je od leče oddaljena manj kot 5 cm.

D Zbiralna leča, stena je od leče oddaljena več kot 5 cm.

(1 točka)

13. Teža vozička je 800 N. Voziček potisnemo na 1,5 m visok tovornjak po 6 m dolgi deski.

13. a) Najmanj kolikšno delo smo opravili za premik vozička s tal na tovornjak?

Odgovor: _____

(1 točka)

13. b) Voziček smo po klancu premikali tako, da smo ga počasi potiskali navzgor v smeri vzporedno z desko. S kolikšno silo smo ga potiskali, če se je gibal enakomerno in je bilo trenje zanemarljivo?

Odgovor: _____

(1 točka)

13. c) V najmanj kolikšnem času smo potisnili voziček s tal na tovornjak, če smo delo opravljali z močjo 100 W?

Odgovor: _____

(1 točka)

14. Anja je dala v posodo z vodo kuhano jajce. Jajce je potonilo. Potem je vodi dodajala sol in sproti mešala tako dolgo, da je jajce začelo lebdeti.

14. a) Zakaj je jajce začelo lebdeti? Obkroži.

A Ker se je povečala teža jajca.

B Ker se je zmanjšala teža jajca.

C Ker se je povečala sila vzgona na jajce.

D Ker se je zmanjšala sila vzgona na jajce.

(1 točka)

14. b) Za opisani poskus na vsako prazno mesto vpiši eno od besed „večja“ ali „manjša“ ali „enaka“ tako, da bosta trditvi pravilni.

Gostota slane vode, ko jajce lebdi, je _____ kot povprečna gostota kuhanega jajca.

Gostota neslane vode je _____ kot povprečna gostota kuhanega jajca.

(1 točka)

15. Iz primera vremenske napovedi spodaj izpiši 4 fizikalne veličine (količine), vsako veličino na svojo črto. Za vsako zapiši simbol, ki označuje veličino, mersko število in ustrezno enoto. Primer pravilnega zapisa veličine: $m = 20$ kg.

Sprva bo po nižinah deževalo. Zračni tlak bo 950 milibarov. Zvečer in ponoči se bo meja sneženja marsikje v notranjosti spustila pod 500 metrov nadmorske višine. Pihal bo šibek severozahodni veter s hitrostjo 1 meter na sekundo. Najvišje dnevne temperature bodo dosegale 3 stopinje Celzija. Ponoči se bo temperatura spustila 5 stopinj pod ledišče.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

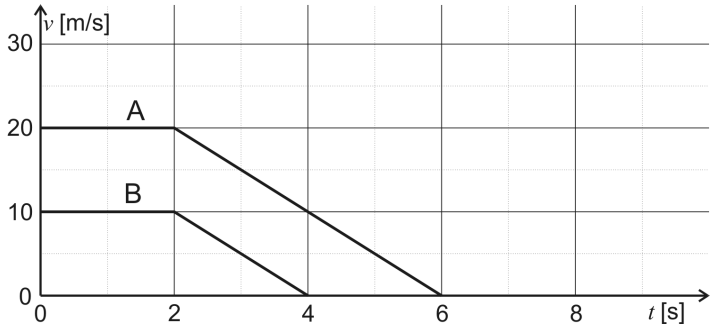
(2 točki)

16. S približno kolikšne višine moramo spustiti kepo plastelina z maso 0,3 kg, da se po udarcu ob tla segreje za 0,1 K? Upoštevaj, da se samo polovica kinetične energije, ki jo ima kepa plastelina tik pred padcem na tla, pretvori v notranjo energijo plastelina. Specifična toplota plastelina je $500\ J/kgK$.

Odgovor: _____

(3 točke)

17. Ko vozniki na cesti opazijo oviro, mine nekaj časa, preden začnejo zavirati. Graf kaže hitrost dveh enakih avtomobilov, ki sta naletela na oviro. V trenutku, ko sta voznika opazila oviro, je avtomobil A vozil z dvakrat tolikšno hitrostjo kot avtomobil B. Slika kaže hitrost vsakega avtomobila od trenutka, ko sta voznika opazila oviro.

17. a) Kolikšno pot je opravil avtomobil A od trenutka, ko je voznik opazil oviro, do trenutka, ko je začel zavirati?

Odgovor: _____

(1 točka)

17. b) Kolikšno pot je opravil avtomobil B med zaviranjem?

Odgovor: _____

(1 točka)

17. c) Za koliko se je avtomobiloma med zaviranjem zmanjšala hitrost vsako sekundo?

Odgovor: _____

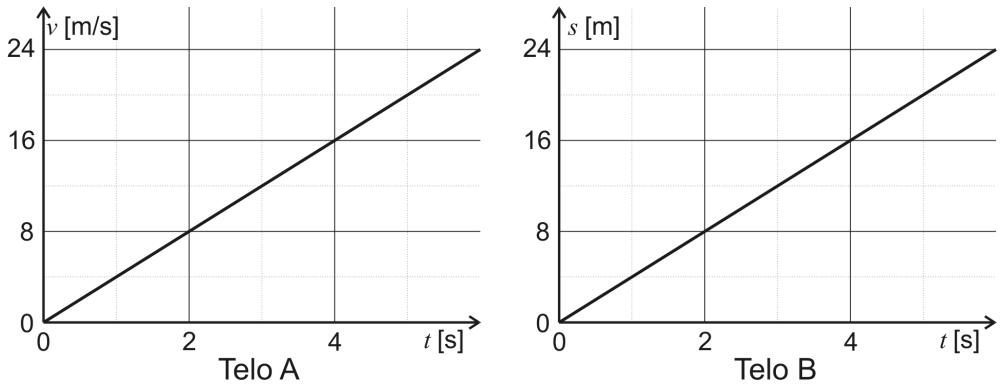
(1 točka)

17. d) Kolikšna rezultanta sil je med zaviranjem delovala na avtomobil A z maso 1,5 t?

Odgovor: _____

(1 točka)

18. Na sliki sta dva grafa. Levi graf opisuje gibanje telesa A in desni graf opisuje gibanje telesa B.

18. a) Kolikšna je hitrost telesa A ob času 4 sekunde?

Odgovor: _____

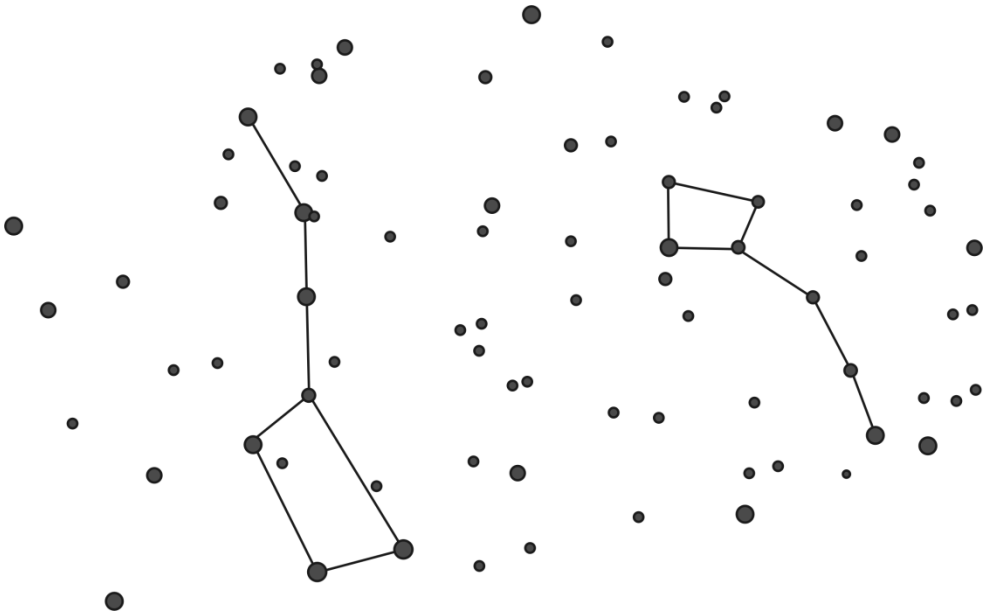
(1 točka)

18. b) Kolikšna je hitrost telesa B ob času 4 sekunde?

Odgovor: _____

(1 točka)

19. Na sliki sta s črtami povezana dva dela dveh ozvezdij.

19. a) Poimenuj enega izmed povezanih delov ozvezdij.

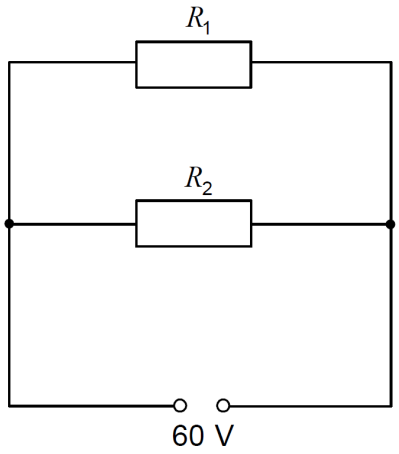
Odgovor: _____

(1 točka)

19. b) Na sliki poišči zvezdo Severnico in jo obkroži.

(1 točka)

20. V električni krog sta vzporedno vezana dva enaka upornika $R_1 = 200\ \Omega$ in $R_2 = 200\ \Omega$.

20. a) Kolikšna je napetost na uporniku R_1?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. b) Kolikšen je tok skozi upornik R_2?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. c) Kolikšen tok poganja vir?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. d) Izračunaj skupni upor vezave na sliki.

Odgovor: _____

(1 točka)

4.2.9 Predmetna komisija za likovno umetnost

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz likovne umetnosti **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.3: Dosežki v posameznem delu preizkusa
Slika 4.2.9.1.4: Dosežki po likovnih področjih
Slika 4.2.9.1.5: Dosežki po posameznih elementih likovne naloge
Slika 4.2.9.1.6: Dosežki glede na taksonomske stopnje v 1. delu preizkusa
Slika 4.2.9.1.7: Dosežki glede na standard znanja
Slika 4.2.9.1.8: Dosežki glede na tip naloge

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri likovni umetnosti po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, likovna umetnost, 9. razred

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz likovne umetnosti **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za pripravo preizkusa znanja je bil veljaven učni načrt (*Učni načrt. Program osnovna šola. Likovna vzgoja* (elektronski vir)/predmetna komisija Kocjančič, N. … (in drugi). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011). Z reševanjem v 60 minutah so učenci lahko dosegli maksimalno 50 točk.

Prvi del preizkusa je obsegal 21 nalog, s katerimi smo preverjali doseganje ciljev in standardov znanja s področij *Oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje)* in *Oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura)*. Najvišje možno skupno število točk v prvem delu preizkusa je bilo 35.

Drugi del preizkusa je bila likovna naloga, pri kateri so učenci izdelali risbo s svinčnikom. Pri upodobitvi drevoreda so morali izkazati poznavanje linearne perspektive in delnega prekrivanja kot prostorskih ključev. Najvišje možno skupno število točk za likovno nalogo je bilo 15 točk. Točkovanje je potekalo po merilih za vrednotenje likovnega izdelka, in sicer:

- rešitev likovnega problema (od 0 do 5 točk),
- izvedba likovne tehnike (od 0 do 5 točk),
- izvedba likovnega motiva (od 0 do 5 točk).

Likovna naloga kaže učenčev pristop k likovnemu oblikovanju, poznavanje in uporabo likovnih zakonitosti in likovnega jezika ter sposobnost samostojne interpretacije dane likovne naloge.

Naloge so preverjale znanje na treh taksonomskih stopinjah poenostavljene Bloomove taksonomije. Naloge prve taksonomske stopnje so preverjale znanje in poznavanje osnovnih likovnih pojmov ter posebnosti likovnih tehnik, povezanih z izražanjem oblikovanja na ploskvi in oblikovanjem v tridimenzionalnem prostoru. Naloge druge taksonomske stopnje so preverjale razumevanje in uporabo znanja ob reprodukciji likovnih del, pri nalogah tretje taksonomske stopnje pa so učenci pokazali razumevanje kompleksnejših povezav med likovnimi pojmi in uporabo likovnih zakonitosti. Ob reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji je učenec lahko dosegel 15 (30 %) točk, nalog druge taksonomske stopnje 20 (40 %) točk in nalog na tretji taksonomski stopnji 15 (30 %) točk.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.9.1.1: *Osnovni statistični podatki*

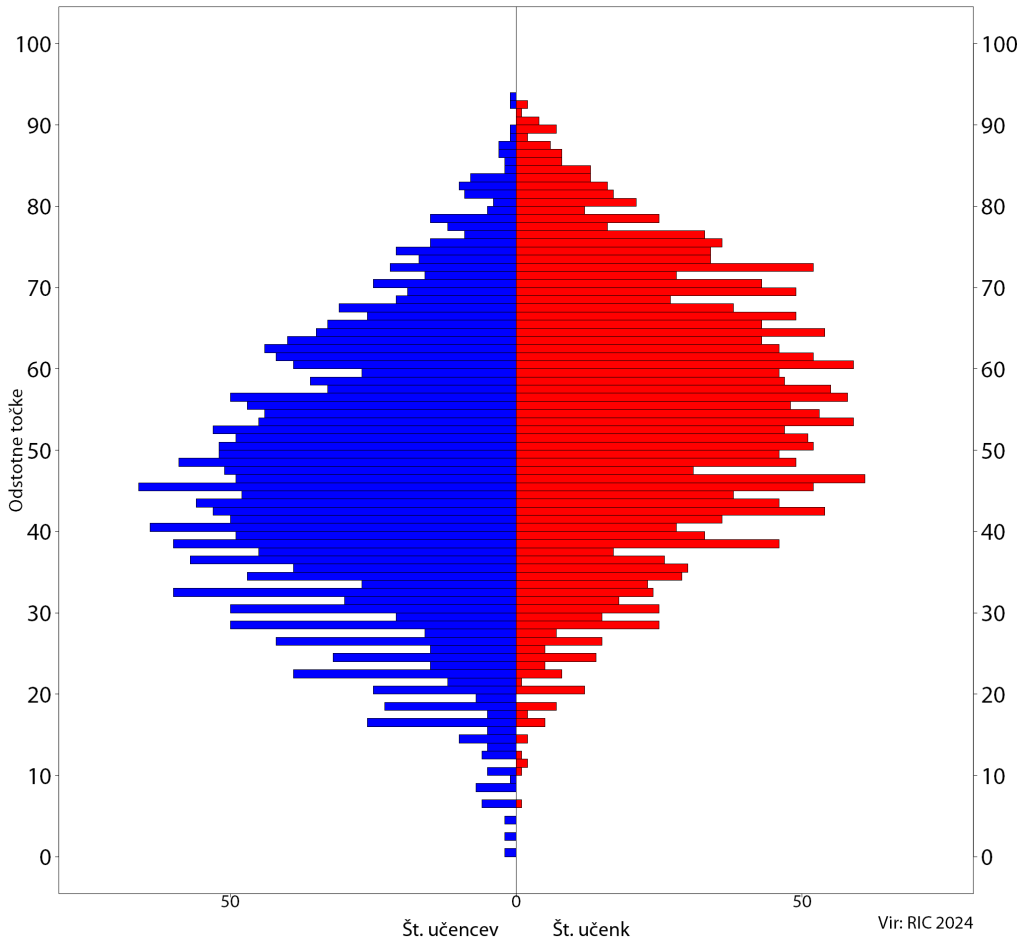
	2024
Število učencev	4.606
Število postavk[1]	38
Možne točke	50
Možne točke prvi del	35
Možne točke drugi del (likovna naloga)	15
Povprečno število absolutnih točk	25,12
Povprečno število odstotnih točk	50,24
Standardni odklon odstotnih točk	16,55
Povprečno št. absolutnih točk – prvi del	18,66
Povprečno št. odstotnih točk – prvi del	37,32
Povprečno št. absolutnih točk – drugi del	6,46
Povprečno št. odstotnih točk – drugi del	12,93
Indeks težavnosti	0,48
Indeks težavnosti – prvi del	0,53
Indeks težavnosti – drugi del (likovna naloga)	0,43
Indeks zanesljivosti	0,82

[1] Postavka je najmanjši del naloge, ki ga spremljamo statistično in opisujemo znotraj preizkusa znanja.

NPZ je opravljalo 4.606 učencev. V povprečju so dosegli 25,12 točke (50,24 %). Porazdelitev dosežkov celotnega preizkusa je normalna z enim vrhom. Noben učenec ni dosegel maksimalnega števila 50 točk. Najvišji dosežek, 46,5 (93 %) točke, je dosegel en učenec. Devet učencev (0,19 %) je doseglo 45 (90 %) točk ali več, 138 učencev (3,0 %) pa 40 (80 %) točk ali več. Deset (20 %) točk ali manj je doseglo 170 učencev (3,69 %), 27 učencev (0,59 %) pa pet (10 %) točk in manj. Dva učenca (0,04 %) nista dosegla nobene točke. Porazdelitev dosežkov samo pri likovni nalogi kaže, da je kar 363 (7,89 %) učencev ni doseglo nobene točke pri risbi s svinčnikom. Porazdelitev je zato asimetrična.

Indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,48, prvega dela preizkusa 0,53 in drugega dela preizkusa 0,43. Indeks zanesljivosti je 0,82.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.9.1.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri likovni umetnosti, 9. razred*

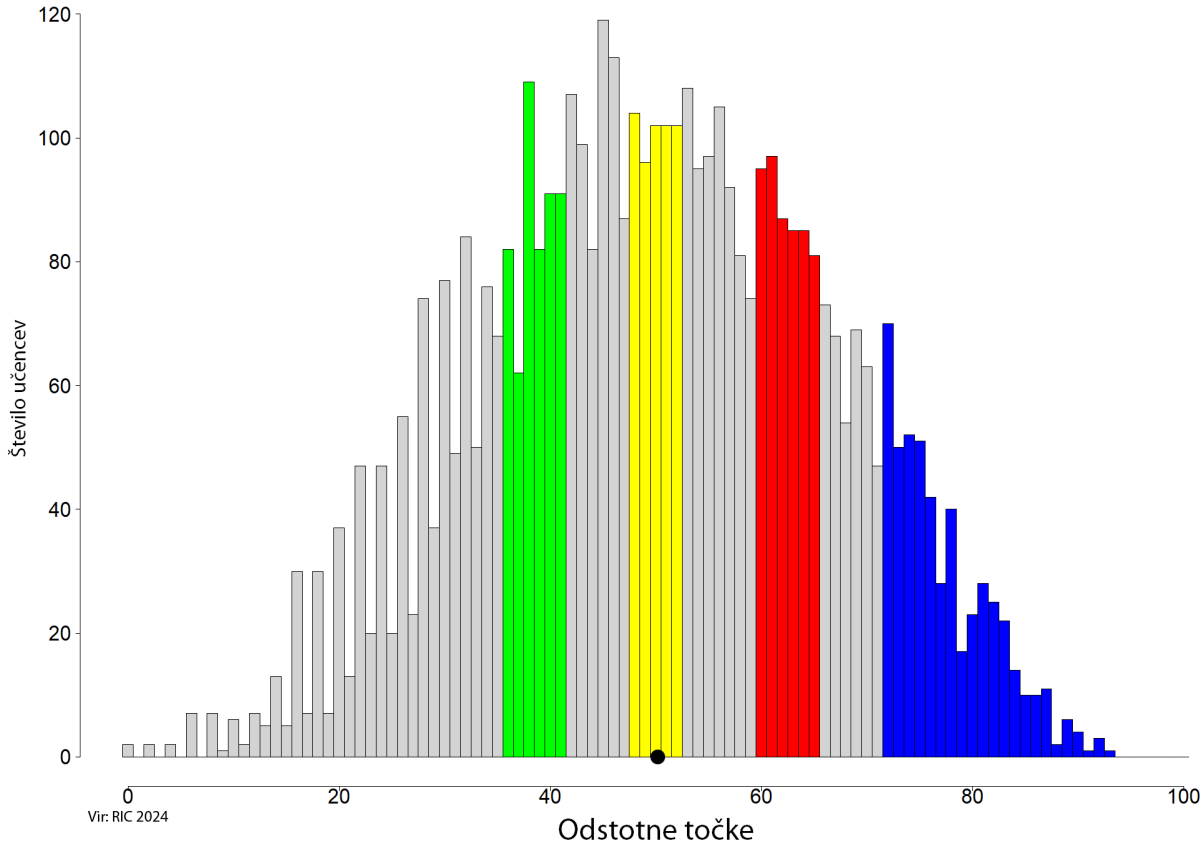
S slike 4.2.9.1.1 lahko razberemo, da porazdelitev dosežkov dečkov in deklic ni simetrična. Deklice so v povprečju bolj uspešne, saj povprečni dosežek deklic znaša 54,7, povprečni dosežek dečkov pa 46,0 % točk. Najnižja dosežka sta dosegla dečka in prav tako najboljši dosežek pripada dečku. Med podpovprečnimi dosežki prevladujejo dečki, med nadpovprečnimi dosežki pa deklice.

Preglednica 4.2.9.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri likovni umetnosti po regijah, 9. razred*

REGIJA	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	45,21	16,12	232	6
Goriška regija	50,00	16,27	232	6
Primorsko-notranjska regija	55,65	16,07	126	4
Gorenjska regija	48,21	15,56	452	9
Osrednjeslovenska regija	51,50	17,32	1308	28
Jugovzhodna Slovenija	53,49	16,65	286	8
Posavska regija	49,97	15,15	168	6
Zasavska regija	46,35	15,87	141	4
Savinjska regija	50,44	15,98	621	15
Koroška regija	53,07	17,71	156	5
Podravska regija	48,78	15,51	647	20
Pomurska regija	49,60	17,32	237	10

Najvišje povprečje so dosegli v Primorsko-notranjski regiji. Nadpovprečne dosežke so dosegli tudi v Osrednjeslovenski regiji, Jugovzhodni Sloveniji in Koroški regiji, najnižje dosežke pa v Obalno-kraški regiji, pri čemer moramo upoštevati, da so nekatere regije zastopane z razmeroma majhnim številom šol in učencev.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.9.1.2*: Porazdelitev točk pri likovni umetnosti, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

V dokumentu so zapisani izpeljani učni cilji po Učnem načrtu za likovno vzgojo (2011).

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo zgornjo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili naloge 2.1, 2.2, 4.2, 14 in 15.2.

Vsebina:
slikanje
arhitektura

Taksonomska stopnja:
Pri nalogah 14 in 15.2 smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (uporaba, razumevanje), pri nalogah 2.1, 2.2 in 4.2 pa uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:

- razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – med danimi odgovori izberejo stopnjevanje velikosti oblik kot prostorski ključ, ki ga je uporabil Paul Cezanne na sliki Kopalke (naloga 2.1),
- razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – med danimi odgovori izberejo delno prekrivanje kot prostorski ključ, ki ga je uporabil Paul Cezanne na sliki Kopalke (naloga 2.2),
- razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – med danimi odgovori izberejo toplo-hladno nasprotje kot način uporabe barve za ustvarjanje globine prostora, kot jo je uporabil Paul Cezanne na sliki Kopalke (naloga 4.2),
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru – med danimi odgovori izberejo simetrično obliko kompozicije, ki jo prepoznajo na sliki stavbe Narodne galerije (naloga 14),
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru – med danimi odgovori izberejo konstrukcijo kot pojem, ki ga lahko povežejo s stekleno piramido na sliki (naloga 15.2).

Pri nalogah zelenega območja so učenci likovne pojme prepoznavali med več danimi možnimi odgovori in s pomočjo reprodukcij slik. Iskani likovni pojmi so dobro prepoznavni na slikovnem gradivu.

Naloge preverjajo temeljne pojme, ki jih učenci po učnem načrtu spoznavajo pri pouku ob izvedbi likovnih nalog, zato kljub višjim taksonomskim stopnjam niso zahtevne.

Zgled: naloga 14

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo mejo med polovicama dosežkov, so rešili naloge 3, 8.a, 9.c, 10, 16, 17.1, 19.2, 21.

Vsebina:
risanje
slikanje
grafika
kiparstvo
arhitektura

Taksonomska stopnja:
Pri nalogah 10, 19.2 in 21 smo preverjali znanje na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogah 16 in 17.1 na II. taksonomski stopnji (uporaba znanja, razumevanje) ter pri nalogah 3, 8.a in 9.c na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:

- razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi – med danimi odgovori izberejo trikotno kompozicijo kot obliko kompozicije, ki jo je uporabil Paul Cezanne na sliki Kopalke (naloga 3),
- razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi – v izhodiščno risbo kvadrata narišejo bežiščnice v bežišče na horizontu po pravilih linearne perspektive (naloga 8.a),
- razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi – v izhodiščni risbi sobe dokončajo vzorec talnih oblog tako, da se ujemajo s smerjo poteka tapet na steni (naloga 9.c),

– razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi – na sliki prepoznajo in poimenujejo gibljivi kip (mobile) kot kip, katerega sestavni deli se lahko premikajo (naloga 10),
– spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru – med danimi odgovori izberejo skeletno gradnjo kot vrsto gradnje, ki jo je uporabil arhitekt pri zasnovi steklene piramide na sliki (naloga 16),
– ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z arhitekturo – ocenijo pravilnost trditev, da urbanist načrtuje širši mestni prostor s stavbami, ulicami in trgi (naloga 17.1),
– spoznavajo in izvedejo različne grafične tehnike – povežejo globoki tisk s pravilnim opisom njegovih značilnosti (naloga 19.2),
– razlikujejo med industrijsko in umetniško grafiko – med danimi odgovori izberejo industrijsko grafiko kot grafiko, ki jo po dogovoru z naročnikom pripravi grafični oblikovalec, natisnejo pa jo praviloma v tiskarni (naloga 21).

Naloge rumenega območja, ob slikovnem gradivu, preverjajo temeljne pojme na vseh področjih likovne umetnosti. Učenci spoznavajo pojme v okviru posameznih likovnih nalog pri likovnem prakticiranju in ob likovnem vrednotenju, pri katerem se posamezni pojmi ubesedijo.

Zgled: naloga 3

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so rešili naloge 2.3, 8.b, 9.b, 11.2, 12, 19.1.

Vsebina:
risanje
slikanje
grafika
kiparstvo

Taksonomska stopnja:
Pri nalogi 19.1 smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogah 11.2 in 12.1 na II. (uporaba znanja, razumevanje) ter pri nalogah 2.3, 8.b in 9.b na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:

– razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – med danimi odgovori izberejo prostorske plane kot prostorski ključ, ki ga je uporabil Paul Cezanne na sliki Kopalke (naloga 2.3),
– razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi – dokončajo izhodiščno risbo kvadrata tako, da nastane kvader po pravilih linearne perspektive (naloga 8.b),
– razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi – v izhodiščno risbo sobe narišejo horizont v stičišču vsaj dveh pravilno narisanih bežiščnic (naloga 9.b),
– razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi – med danimi odgovori izberejo abstraktni kip kot pojem, s katerim lahko opišemo kip na sliki (naloga 11.2),
– spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru – med danimi odgovori izberejo negativen (prazen) prostor kot prevladujoč kiparski prostor, ki ga zaseda kip na sliki (naloga 12),
– spoznavajo in izvedejo različne grafične tehnike – povežejo visoki tisk s pravilnim opisom njegovih značilnosti (naloga 19.1).

Učenci, ki so uspešno rešili naloge rdečega območja, izkazujejo boljše poznavanje likovnih pojmov na različnih likovnih področjih, tudi na področju oblikovanja v prostoru (kiparski prostor). Učenci izkažejo uporabo linearne perspektive z enim bežiščem na primeru naloge s slikovnim odgovorom.

Zgled: naloga 8 (Prva postavka 8. naloge sodi v rumeno območje, druga pa v rdeče območje.)

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo mejo zgornje desetine dosežkov, so rešili naloge 1, 5, 9.a, 11.1, 13.1, 13.2, 15.1 in 17.2.

Vsebina:
risanje
slikanje
arhitektura
kiparstvo

Taksonomska stopnja:
Pri nalogah 1, 5 in 17.2 smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogah 13.1, 13.2 in 15.1 na II. (uporaba znanja, razumevanje) ter pri nalogah 9.a in 11.1 na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:

- spoznajo pomembna likovnoumetniška dela z različnih oblikovalnih področij domače in svetovne kulturne dediščine – med danimi odgovori izberejo žanr kot likovni motiv, kadar umetnik upodobi prizore iz vsakdanjega življenja (naloga 1),
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi – med danimi odgovori izberejo količinsko barvno nasprotje kot barvno nasprotje, ki ga je ustvaril umetnik z uporabo 1/3 oranžne in 2/3 modre barve (naloga 5),
- razvijajo občutek za razporejanje oblik na ploskvi – v izhodiščno risbo sobe narišejo pet bežiščnic po pravilih linearne perspektive (naloga 9.a),
- razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi – med danimi odgovori izberejo nepredmetni kip kot pojem, s katerim lahko opišemo kip na sliki (naloga 11.1),
- razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi – povežejo kip na sliki s pojmom instalacija (naloga 13.1),
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru – povežejo kip na sliki s pojmom kiparstvo v arhitekturi (naloga 13.2),
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru – med danimi odgovori izberejo lupino kot pojem, ki ga lahko povežejo s stekleno piramido na sliki (naloga 15.1),
- ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavajo likovne pojme, povezane z arhitekturo – ocenijo pravilnost trditev, da krajinski arhitekt načrtuje zasaditev mestnih parkov (naloga 17.2).

Učenci, ki so uspešno rešili naloge modrega območja, znajo pri likovnem primeru poiskati več ustreznih likovnih pojmov, četudi ti niso zelo izrazito nakazani. Izkazujejo torej dobro poznavanje manj pogosto uporabljenih likovnih pojmov z različnih likovnih področij. Skoraj v celoti dokončajo likovne naloge s slikovnim odgovorom, ki zahtevajo razumevanje prostora, upodobljenega z linearno perspektivo.

Zgled: naloga 13

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje, kamor spadajo naloge, ki jih v 65-odstotni uspešnosti niso rešili niti učenci z najvišjimi dosežki, so se uvrstile naloge 4.1, 6, 7.1, 7.2, 9.d, 18, 20.1, 20.2.

Vsebina:
risanje
slikanje
grafika

Taksonomska stopnja:
Pri nalogah 6 in 18 smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogah 4.1, 7.1, 7.2, 9.d, 20.1 in 20.2 pa na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:

- ne razvijajo občutka za gradnjo iluzije prostora – med danimi odgovori ne izberejo koloristične perspektive kot načina uporabe barve za ustvarjanje globine prostora, kot jo je uporabil Paul Cezanne na sliki Kopalke (naloga 4.1),
- ne spoznavajo pojmov, povezanih z različnimi načini izražanja na ploskvi – med danimi odgovori ne izberejo kolorističnega slikanja kot načina slikanja, pri katerem uporabljamo drugo ob drugi čiste, tople in hladne barve (naloga 6),
- ne razvijajo občutka za razporejanje oblik na ploskvi – med danimi odgovori ne izberejo svetlo-temnega barvnega nasprotja, s katerim je Leonardo da Vinci naslikal portret Mona Lize (naloga 7.1),
- ne razvijajo občutka za razporejanje oblik na ploskvi – med danimi odgovori ne izberejo zračne perspektive, s katero je Leonardo da Vinci ustvaril globino prostora na sliki Mona Liza (naloga 7.2),
- ne razvijajo občutka za razporejanje oblik na ploskvi – na izhodiščni risbi talne obloge sobe ne pobarvajo tako, da bi za prikazovanje globine prostora uporabili koloristično perspektivo (naloga 9.d),
- ne razlikujejo med industrijsko in umetniško grafiko – med danimi odgovori ne izberejo pravilnega opisa ex librisa (naloga 18),
- ne spoznavajo in ne izvedejo različnih grafičnih tehnik – ne povežejo grafike na sliki z linorezom kot grafično tehniko, v kateri je izdelana grafika (naloga 20.1),
- ne spoznavajo in ne izvedejo različnih grafičnih tehnik – ne povežejo grafike na sliki s suho iglo kot grafično tehniko, v kateri je izdelana grafika (naloga 20.2).

Naloge nad modrim območjem so zahtevale izkazovanje znanja na najvišjih taksonomskih stopnjah. Učenci lahko tako znanje pridobijo le ob realizaciji zahtevnih in kompleksnih likovnih nalog. Pri reševanju so morali poznati tudi sinonime za likovne pojme (nap. koloristična perspektiva – barvna perspektiva), kar je vplivalo na težavnost nalog.

Zgled: naloga 6

DRUGI DEL PREIZKUSA ZNANJA

LIKOVNA NALOGA

K vrednotenju likovne naloge smo zaradi lažjega vrednotenja pristopili parcialno in vrednotili vsak element posebej s šeststopenjsko ocenjevalno lestvico. Pri vsakem od elementov vrednotenja (likovni problem, likovna tehnika in likovni motiv) je bilo mogoče doseči maksimalno pet točk.

Zaradi večje objektivnosti sta posamezno likovno nalogo ovrednotila dva ocenjevalca. Vsak od ocenjevalcev je ločeno ovrednotil posamezni element naloge. Končno število točk je bilo povprečje točk obeh ocenjevalcev.

V likovni nalogi s področja risanja smo preverjali kognitivne, psihomotorične in afektivne cilje. Pri likovnem problemu smo vrednotili znanje o prostorskih ključih (delno prekrivanje in linearno perspektivo), pri likovni tehniki pa izkoriščenost tehničnih in izraznih možnosti svinčnika. Pri motivu smo vrednotili zanimivo rešitev motiva (drevored), domišljijo, skladnost motiva z likovnim problemom in likovno tehniko.

Rešitev likovnega problema sodi v rdeče območje. To pomeni, da večina učencev dobro pozna prostorska ključa in ju uspešno predstavi ob danem motivu v likovni nalogi.

Rešitev likovne tehnike in motiva pa sodita v modro območje, kar pomeni, da izvedba likovne tehnike ni v skladu s pričakovanji, kar morda kaže na selektivno obravnavo likovnih tehnik v likovnih nalogah pri pouku, pri čemer glede na učni načrt zmanjka časa za realizacijo čistih risarskih likovnih nalog.

Zgled: (likovna naloga)

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.9.1.3: *Specifikacijska tabela, likovna umetnost, 9. razred*

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.1	1	risanje	spozna pomembna likovnoumetniška dela z različnih oblikovalnih področij domače in svetovne kulturne dediščine	M	I	modro	0,36	0,25
2	2.1	1	slikanje	razvije občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	zeleno	0,80	0,22
	2.2	1	slikanje	razvije občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	zeleno	0,85	0,29
	2.3	1	slikanje	razvije občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	rdeče	0,57	0,15
3	3.1	1	slikanje	razvije občutek za razporejanje oblik na ploskvi	S	III	rumeno	0,67	0,25
4	4.1	1	slikanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	nad modrim	0,28	0,07
	4.2	1	slikanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	zeleno	0,69	0,11
5	5.1	1	slikanje	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi	S	I	modro	0,49	0,30
6	6.1	1	slikanje	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi	S	I	nad modrim	0,33	0,21
7	7.1	1	slikanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	nad modrim	0,42	0,11
	7.2	1	slikanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	nad modrim	0,21	0,12
8	8.a	1	risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	rumeno	0,73	0,42
	8.b	1	risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	rdeče	0,53	0,48
9	9.a	1	risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	modro	0,28	0,48
	9.b	1	risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	rdeče	0,41	0,50
	9.c	1	risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	rumeno	0,67	0,43
	9.d	1	slikanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	nad modrim	0,18	0,33
10	10.1	1	kiparstvo	razume oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi	M	I	rumeno	0,66	0,31
11	11.1	1	kiparstvo	razume oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi	S	III	modro	0,49	0,25
	11.2	1	kiparstvo	razume oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi	S	II	rdeče	0,57	0,34
12	12.1	1	kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru	S	II	rdeče	0,64	0,23
13	13.1	1	kiparstvo	razume oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi	S	II	modro	0,45	0,33
	13.2	1	kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru	S	II	modro	0,49	0,23
14	14.1	1	arhitektura	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru	M	II	zeleno	0,82	0,26
15	15.1	1	arhitektura	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru	S	II	modro	0,40	0,21
	15.2	1	arhitektura	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru	S	II	zeleno	0,76	0,20
16	16.1	1	arhitektura	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru	M	II	rumeno	0,68	0,26

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
17	17.1	1	arhitektura	ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznava likovne pojme, povezane z arhitekturo	S	II	rumeno	0,68	0,12
	17.2	1	arhitektura	ob likovnih delih, likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznava likovne pojme, povezane z arhitekturo	S	I	modro	0,53	0,07
18	18.1	1	grafika	razlikuje med industrijsko in umetniško grafiko	M	I	nad modrim	0,34	0,14
19	19.1	1	grafika	spoznava in izvede različne grafične tehnike	S	I	rdeče	0,51	0,32
	19.2	1	grafika	spoznava in izvede različne grafične tehnike	S	I	rumeno	0,66	0,30
20	20.1	1	grafika	spoznava in izvede različne grafične tehnike	S	III	nad modrim	0,45	0,12
	20.2	1	grafika	spoznava in izvede različne grafične tehnike	S	III	nad modrim	0,41	0,18
21	21.1	1	grafika	razlikuje med industrijsko in umetniško grafiko	M	I	rumeno	0,64	0,33
22	22.a	5	likovna naloga	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora	S	III	rdeče	0,47	0,72
	22.b	5	likovna naloga	pri oblikovanju na ploskvi uporablja tradicionalna orodja in materiale ter digitalne tehnologije	M	III	modro	0,39	0,69
	22.c	5	likovna naloga	razvija izrazne zmožnosti pri oblikovanju na ploskvi in s tem neguje individualni likovni izraz	S	III	modro	0,44	0,71

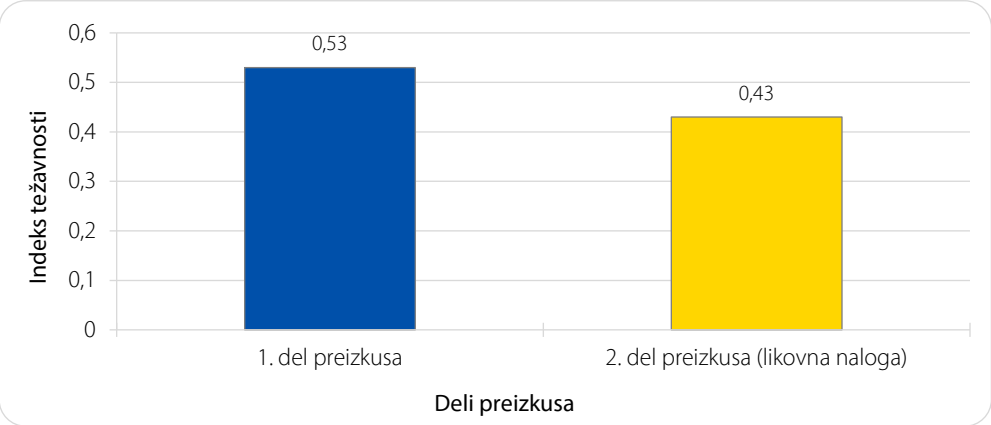
LEGENDA:

***Oznaka naloge*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje
***Točke*:** zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
***Vsebina/Cilj – učenec*:** zapisana vsebina/cilj, ki jo/ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*
***Standardi znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*
***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje
***Območje*:** zapisano območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz likovne umetnosti*

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

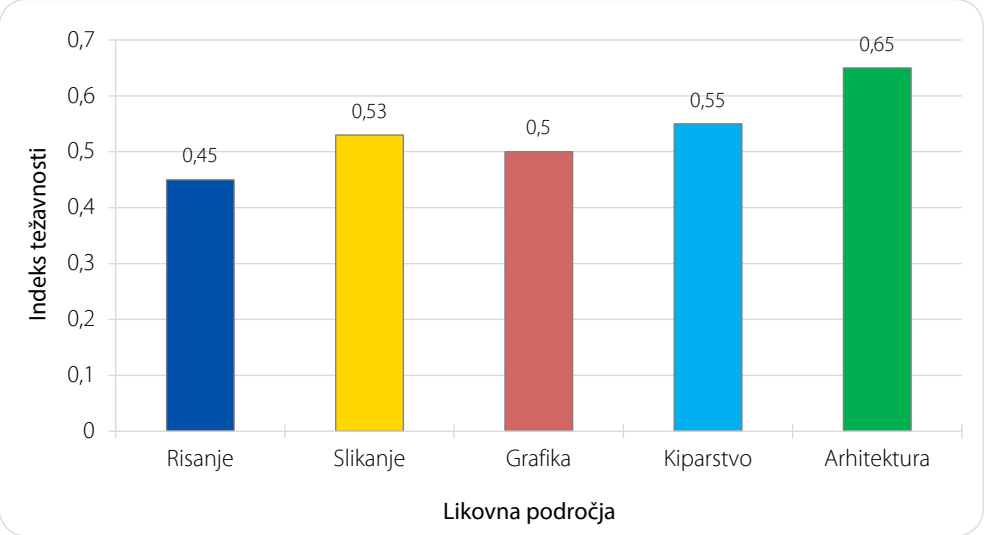
Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja pri likovni umetnosti vsebuje besedilne naloge in likovno nalogo, ki zahteva izdelavo risbe s svinčnikom. Učenci so bili bolj uspešni pri reševanju 1. dela preizkusa.

Slika 4.2.9.1.3: *Dosežki v posameznem delu preizkusa*

Besedilne naloge v prvem delu preizkusa preverjajo znanje vsebin in učnih ciljev v petih vsebinskih sklopih oziroma na likovnih področjih risanje, slikanje, grafika, kiparstvo, arhitektura.

Slika 4.2.9.1.4: *Dosežki po likovnih področjih*

V prvem delu preizkusa je sedem točk v okviru treh nalog preverjalo vsebine likovnega področja **risanje**.

Z 8. nalogo smo preverjali poznavanje in razumevanje postopka pri risanju linearne perspektive ob danem osnovnem geometrijskem telesu. Pri prvem delu naloge (8.a) so bili učenci najbolj uspešni pri risanju bežiščnic v eno bežišče na horizontu. Dosežek (IT = 0,73) je pričakovan, saj gre za osnovno nalogo in hkrati tudi za dobro utrjeno in medpredmetno obravnavano vsebino.

Naloga 9.a je od učencev zahtevala, da na pripravljeni podobi prostora vrišejo pet ustreznih bežiščnic. Na predlogi ni bilo vrisanega horizonta, kar je verjetno otežilo nalogo, saj je IT = 0,28. Dosežek je presenetljiv, saj sta bili naloga 8.a in 9.a zasnovani podobno način. Uspešnost reševanja pa je različna. Horizont in bežiščnice (očišče) so osnova pri konstruiranju in razumevanju linearne perspektive in je komisija presenečena nad nizkim dosežkom pri nalogi 9.a.

Znotraj likovnega področja risanje je bila precej težka za reševanje tudi 1. naloga (IT = 0,36), pri kateri učenci med danimi odgovori niso prepoznali pojma žanr kot likovni motiv, ko umetnik upodobi prizor iz vsakdanjega življenja. Dosežek je presenetljiv, saj poznavanje pojma žanr spada med minimalne standarde.

V drugem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale znanje likovnega področja **slikanje**. V tem vsebinskem sklopu so učenci najbolje rešili nalogi 2.a in 2.b, pri katerih je bil IT = 0,80 in IT = 0,85. Učenci so uspešno prepoznali stopnjevanje velikosti oblik in delno prekrivanje kot prostorska ključa na sliki Paula Cezanna Kopalke.

Za precej zahtevno se je izkazala naloga 9.d (IT = 0,18), s katero smo preverjali razumevanje in uporabo koloristične perspektive na lastnem primeru. Dosežek je v korelaciji z dosežki pri nalogah 4.1, 5.1, 6.1, kar kaže na to, da učenci pojma koloristična perspektiva ne poznajo, ga ne prepoznajo na reprodukciji likovnega dela in ga ne realizirajo pri likovnem ustvarjanju. Pri navedenih nalogah smo preverjali pojem na vseh treh taksonomskih stopnjah. Nizek dosežek (IT = 0,21) je tudi pri nalogi 7.2 (druga taksonomska stopnja), ki zahteva prepoznavanje zračne perspektive na sliki Leonarda da Vincija, Mona Liza. Učenci pojme lažje usvojijo na ravni uporabe, kadar jih realizirajo tudi z lastnim likovnim prakticiranjem.

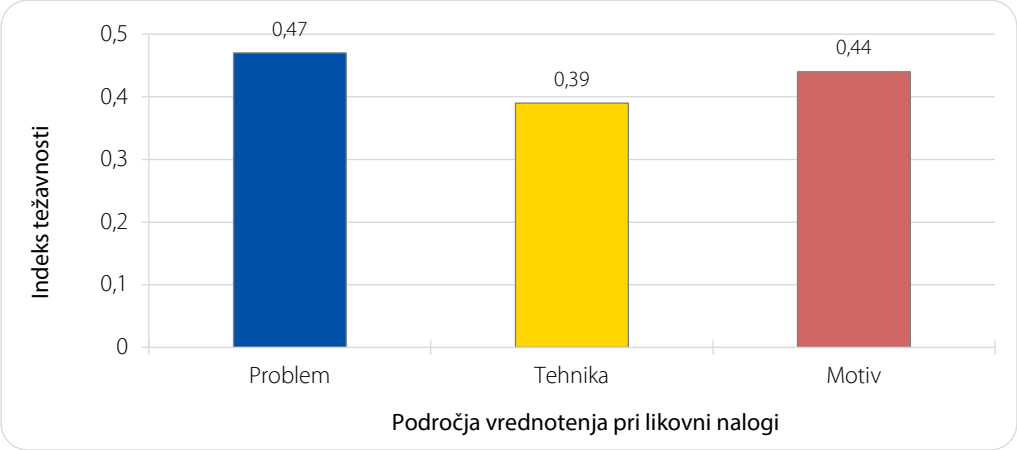
V tretjem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **grafika**. Najbolje so učenci reševali nalogo 19, je bila naloga povezovanja, pri kateri so morali učenci povezati ustrezne pojme (vrsti tiska) s pravilnim opisom. Glede na vsebino so dosežki pričakovani, saj je šlo za prepoznavanje vrste tiska (visoki tisk, globoki tisk). Opisi pojmov so bili nazorni, kar je pripomoglo k uspešnemu reševanju.

Najslabše so reševali nalogo 18.1 (IT = 0,34). Učenci so med danimi opisi iskali opis ex librisa, ki sodi med temeljne pojme in minimalne standarde na področju grafike in pomeni del kulturne dediščine, zato je nujno, da se pojem obravnava in usvoji. Pojem zato tudi pogosto preverjamo na NPZ.

V četrtem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **kiparstvo**. Vse naloge s področja kiparstva so bile razmeroma uspešno rešene, saj je IT med 0,45 in 0,66. Najbolje so učenci reševali nalogo 10.1, pri kateri so znali samostojno poimenovati gibljivi kip. Najslabše pa so reševali nalogo 13.1, pri kateri so bili med danimi pojmi s področja kiparstva nekoliko manj uspešni pri povezavi instalacije s primerom na sliki.

V petem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **oblikovanje prostora (arhitektura)**.

Na primeru Narodne galerije so učenci uspešno prepoznali simetrično kompozicijo v arhitekturi. Nalogo 14.1 je uspešno rešilo 82 % učencev. Na primeru steklene piramide pred muzejem Louvre pa so učenci manj uspešno (IT = 0,40) prepoznali arhitekturni element lupina.

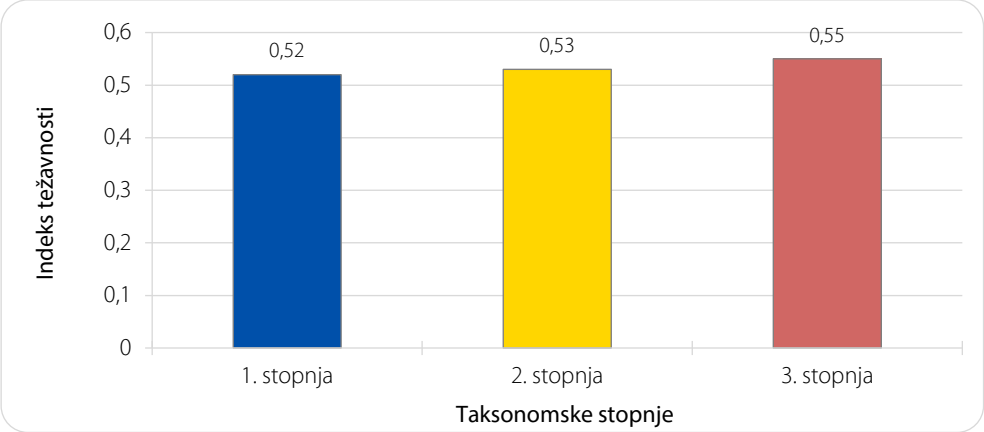

Slika 4.2.9.1.5: *Dosežki po posameznih elementih likovne naloge*

Naloga 22 – likovna naloga pomeni praktični del preizkusa. Večina ciljev likovne vzgoje se realizira prek praktičnega likovnoustvarjalnega dela z ozaveščanjem likovnih pojmov, z jasno postavljenimi likovnimi problemi, ustrezno uporabo likovne tehnike in izvirno realiziranim motivom. Pri likovni nalogi so si učenci morali zamisliti drevored. Motiv naj bi s svinčnikom upodobili tako, da bi pri prikazovanju globine prostora in predmetov uporabili znanje o prostorskih ključih. Prvi del naloge (22.a) je bil zasnovan tako, da je od učencev pričakoval prikaz prostora z uporabo različnih prostorskih ključev (delno prekrivanje, linearna perspektiva). V tem delu je naloga spremljala razvitost občutka za gradnjo iluzije prostora. Drugi del naloge (22.b) je bil bolj usmerjen v uporabo likovnih orodij in materialov in je pri učencih preverjal, kako pri likovnem izražanju samostojno uporabljajo likovno tehniko in kako so izkoriščene tehnične in izrazne možnosti svinčnika. Tretji del naloge (22.c) pa je spremljal razvitost izraznih zmožnosti učencev pri oblikovanju na ploskvi in njihov individualni likovni izraz, ki se kaže v zanimivi rešitvi motiva (drevored). Dosežki praktičnega dela preizkusa kažejo, da je bilo pri izvedbi likovne naloge uspešnih le 43 % vseh učencev. Znotraj posameznih elementov likovne naloge (22.a, 22.b in 22.c) je glede indeksa težavnosti precej razlik. Tako se je prvi del naloge (prostorski ključi) pokazal za najlažji (IT = 0,47), težja pa sta bila drugi in tretji del naloge (IT = 0,39; IT = 0,44). Ugotovimo lahko, da so bili učenci zadovoljivo uspešni pri reševanju likovnega problema, pri izvedbi likovne tehnike in likovnega motiva ter pri izvirni uskladitvi teh dveh elementov pa so imeli precej več težav. Z vidika težavnosti (IT = 0,43) so učenci likovno nalogo v povprečju reševali slabše, kot je v povprečju težavnost

celotnega preizkusa (0,48). Pri nalogi skrb zbuja podatek, da likovne naloge ni izdelalo 363 učencev, kar je 7,88 % celotne generacije, zajete v NPZ Delež teh učencev je skoraj še enkrat tolikšen kot pri prejšnjem preverjanju znanja, leta 2019.

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.9.1.6: *Dosežki glede na taksonomske stopnje v 1. delu preizkusa*

Dosežki učencev pri besedilnih nalogah so pričakovani glede na taksonomske stopnje. V preizkusu je 10 točk preverjalo znanje na prvi taksonomski stopnji, kjer so bili dosežki boljši kot na preizkusu v celoti (IT = 0,52). S 15 točkami smo preverjali znanje druge taksonomske stopnje. Uspešnost reševanja pa je malenkost nad dosežki preizkusa v celoti (IT = 0,53). Deset točk v besedilnih nalogah je preverjalo znanje tretje taksonomske stopnje. Likovna naloga s 15 točkami je preverjala znanje na vseh treh taksonomskih stopnjah. Učenci so te naloge reševali slabše (IT = 0,43) glede na preizkus v celoti. Če pogledamo samo besedilne naloge tretje taksonomske stopnje, pa je dosežek najvišji (IT = 0,55).

V besedilnem delu preizkusa je bilo 10 točk **prve taksonomske stopnje**, kar pomeni 28,5 % pisnega dela preizkusa. Naloge so bile razvrščene v vseh pet vsebinskih sklopov, in sicer: risanje, slikanje, grafika, kiparstvo in arhitektura. Učenci so naloge reševali razmeroma uspešno (IT od 0,33 do 0,68). Najbolje je bila rešena naloga 17.1 (IT = 0,68). Učenci so z alternativno možnostjo ovrednotili trditev, kaj načrtuje urbanist. Podobno uspešno so rešili tudi nalogo 19.2 s področja grafike. Zanimivo pa je, da je med najslabše rešenimi nalogami prav tako naloga s področja grafike. Nalogo 18.1 je rešilo 34 % učencev, medtem ko je najslabše rešena naloga s področja slikarstva. Samo 33 % učencev je v opisu prepoznalo pojem koloristično slikanje.

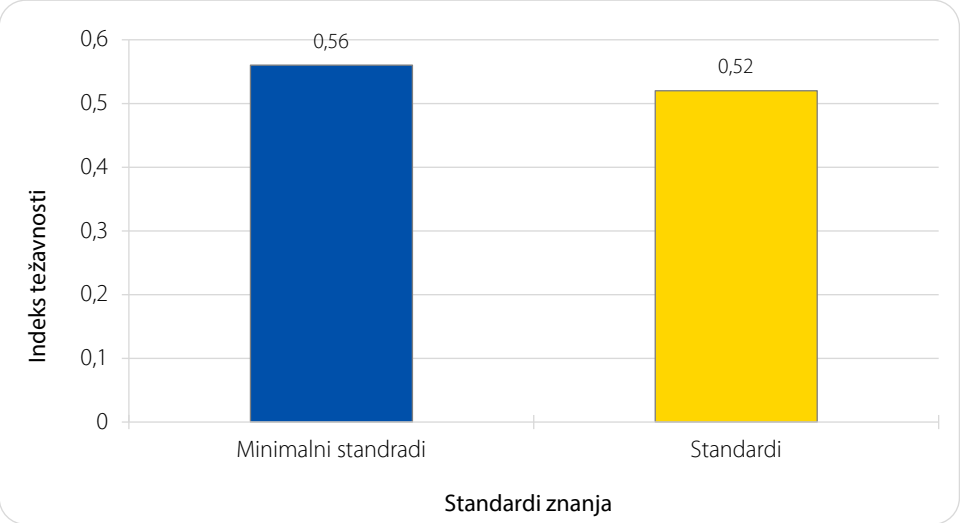
V besedilnem delu preizkusa je bilo 15 točk, ki so preverjale znanje **druge taksonomske stopnje**, kar pomeni 42,85 % celotnega preizkusa. Naloge so bila razvrščene v štiri vsebinske sklope: risanje, slikanje, kiparstvo in arhitektura. Pri vprašanjih druge taksonomske stopnje so učenci najuspešneje odgovarjali pri nalogah 14.1 in 15.2 s področja arhitekture. Nalogi je pravilno rešilo 82 % in 76% učencev. Najslabše rešeni nalogi druge taksonomske stopnje sta s področja slikarstva. To sta nalogi 1 in 4.1, ki ju je pravilno rešilo samo 21 % oziroma 28 % učencev. Nalogi sta zahtevali prepoznavanje kolorističnе oziroma zračne perspektive na izbranih likovnih delih.

V prvem delu preizkusa je bilo 10 točk, ki so preverjale znanje na **tretji taksonomski stopnji**, kar pomeni 28,5 % celotnega preizkusa. Naloge tretje taksonomske stopnje so pokrivale tri vsebinske sklope: risanje, slikanje in grafika.

Najbolje rešene naloge so s področja slikarstva. Nalogi 2.1 in 2.2 je rešilo več kot 80 % učencev. Tudi najslabše rešena naloga 9.d je s področja slikarstva; rešilo jo je le 18 % učencev. Glede na taksonomsko stopnjo so s področja risanja učenci pričakovano uspešno reševali naloge 8.a, 8.b, 9.c. Pri nalogi 9.a so učenci izgubljali točke zaradi nenatančnosti pri risanju vseh zahtevanih bežiščnic v danem prostoru.

Primerjava povprečnih indeksov težavnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje kaže na to, da so dosežki pri pravilnih odgovorih na vprašanja vseh taksonomskih stopenj podobni. Povprečna težavnost vprašanj prve taksonomske stopnje je 0,52; druge taksonomske stopnje j0,53 in tretje taksonomske stopnje 0,55. V komisiji smo pričakovali nekoliko boljše odgovore na vprašanja druge taksonomske stopnje. Iz dosežkov lahko povzamemo, da je raven miselnih procesov prepoznavanja in znanja likovnih pojmov ustrezna, to pa je temeljna podlaga za miselne procese višjih taksonomskih stopenj. Zaželeno bi bilo, da sta razumevanje in uporaba praktičnih znanj na nekoliko višji ravni.

Analiza dosežkov učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

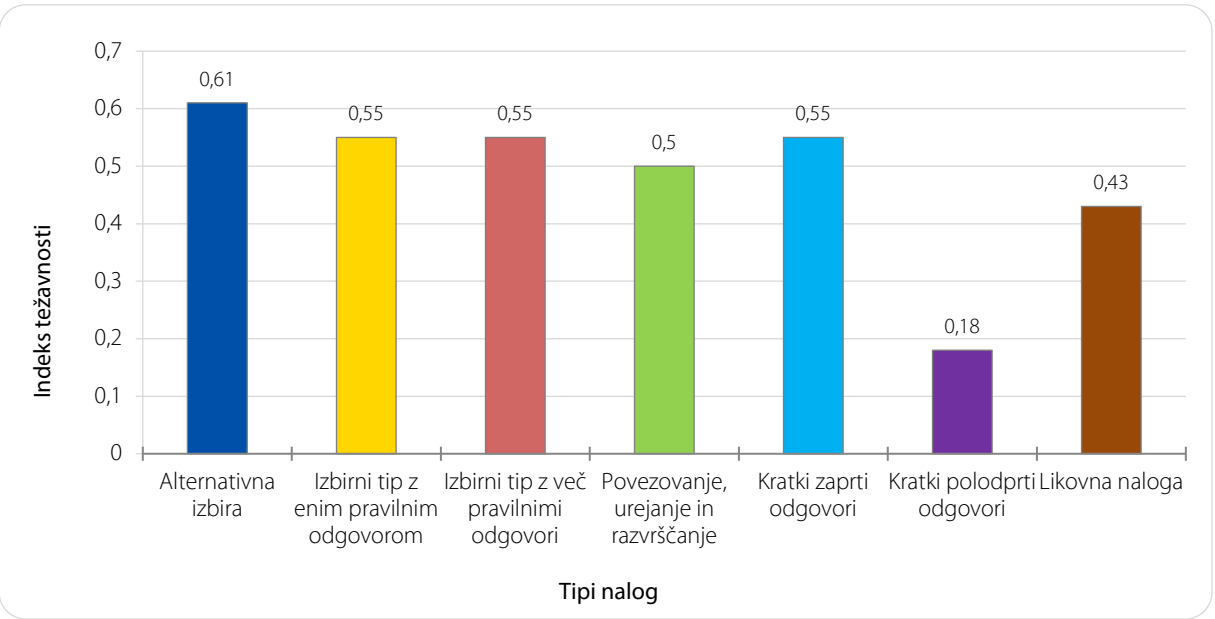

Slika 4.2.9.1.7: *Dosežki glede na standard znanja*

Standardi znanja izhajajo iz splošnih in operativnih ciljev predmeta likovna umetnost. V preizkusu je 7 postavk preverjalo minimalne standarde znanja in 31 postavk druge standarde znanja. Nekoliko višji (IT = 0,56) so pri postavkah, ki preverjajo minimalne standarde, vendar je teh postavk v preizkusu bistveno manj. IT postavk, ki preverjajo druge standarde, je 0,52.

Pri sestavi likovne naloge je komisija upoštevala tudi priporočilo, da učenci glede na zahteve v učnem načrtu in skladno s svojimi zmožnostmi v svojih izdelkih likovno izrazijo razumevanje likovnih vprašanj, ki jih učitelj načrtuje na podlagi pojmov, predvidenih v učnem načrtu. Komisija je pri sestavi nalog upoštevala standarde, kot so zapisani v učnem načrtu, tako da so vse naloge besedilnega dela preverjale minimalne in druge standarde. Prav tako smo minimalne standarde, risba s svinčnikom in druge standarde znanja preverjali pri likovni nalogi.

Analiza dosežkov **po tipu nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.9.1.8: *Dosežki glede na tip naloge*

Besedilni del preizkusa je sestavljalo sedem tipov nalog, in sicer naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja (6 točk), naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (9 točk), naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (11 točk), naloge kratkih zaprtih odgovorov (6 točk) in naloge alternativnega tipa (2 točki), naloge kratkih polodprtih odgovorov (1 točka). Drugi del preizkusa je bila likovna naloga, ki so jo učenci reševali s slikovnim odgovorom (15 točk).

V skladu s pričakovanji so učenci najbolje reševali **naloge alternativnega tipa**, katerih povprečni indeks težavnosti nalog je bil 0,61.

Nekoliko slabše kot prejšnji tip nalog, vendar enako dobro so učenci reševali **naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom** (IT = 0,55) in nalogi **izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori** (IT = 0,55). Najslabše so učenci reševali nalogo kratkega polodprtega odgovora (IT = 0,18).

Sklepne ugotovitve

Predmetna komisija za likovno umetnost glede na dosežke učencev ugotavlja, da so bile naloge in preizkus ustrezno sestavljeni. Pri interpretaciji dosežkov se zavedamo omejitev, ki jih ima preizkus, s katerim v glavnem preverjamo kognitivne cilje, nekoliko manj pa afektivne in psihomotorične cilje. Komisija je z dosežki učencev v prvem delu preizkusa zadovoljna, nekoliko manj pa je zadovoljna z izkazanim znanjem pri likovnem ustvarjanju v drugem delu preizkusa.

Podlaga za pripravo preizkusa znanja za NPZ iz likovne umetnosti je bil veljaven učni načrt. Prvi del preizkusa je obsegal 21 besedilnih nalog, s katerimi smo preverjali doseganje kognitivnih ciljev in standardov znanja s področij Oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje) in Oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura). Drugi del preizkusa sestavlja likovna naloga, pri kateri so učenci izdelali risbo s svinčnikom. Likovna naloga kaže učenčev pristop k likovnemu oblikovanju, poznavanje in uporabo likovnih zakonitosti in likovnega jezika ter sposobnost samostojne interpretacije zastavljene likovne naloge.

NPZ 2024 je opravljalo 4.606 učencev. V povprečju so dosegli 25,12 točke (50,24 %). Porazdelitev dosežkov celotnega preizkusa je normalna z enim vrhom. Žal noben učenec ni dosegel maksimalnega števila 50 točk. Najvišji dosežek 46,5 (93 %) točk je dosegel en učenec. Dva učenca (0,04 %) nista dosegla nobene točke v preizkusu. Porazdelitev dosežkov samo pri likovni nalogi pa pokaže, da kar 363 (7,8 %) učencev ni doseglo nobene točke pri risbi s svinčnikom. Porazdelitev dosežkov pri likovni naloge je zato asimetrična. Pričakovano so deklice v povprečju bolj uspešne, saj povprečni dosežek deklic znaša 54,7, povprečni dosežek dečkov pa 46,0 % točk. Najvišje povprečja so dosegli v Primorsko-notranjski regiji, najnižje dosežke pa v Obalno-kraški regiji, pri čemer je treba upoštevati, da so nekatere regije zastopane s precej majhnim številom šol in učencev.

Učenci so bili bolj uspešni pri reševanju besedilnih nalog v 1. delu preizkusa kot pri ustvarjanju risbe s svinčnikom v drugem delu preizkusa. Po tem se dosežki razlikujejo tudi glede na preverjanje v letu 2019.

Povprečni dosežki se bistveno ne razlikujejo glede na likovna področja. Nekoliko bolj uspešni so bili učenci pri reševanju nalog, ki so preverjala znanje z likovnega področja arhitekture, najmanj uspešni pa pri nalogah na likovnem področju risanje.

Bolj kot zgolj likovno področje na uspešnost reševanja vpliva testna zahteva posamezne naloge. Tako imamo na področju risanja zelo različno rešeni nalogi (8.a in 9.a), ki obe preverjata poznavanje in razumevanje enobežiščne linearne perspektive, vendar na različni taksonomski stopnji. Učenci so uspešno izkazali razumevanje linearne perspektive z risanjem v dano predlogo osnovnega geometrijskega telesa z vrisanim horizontom. Manj uspešni pa so izrisali vse zahtevane bežiščnice v predlogo prostora oziroma sobe brez vnaprej vrisanega horizonta. Morda bi bilo smiselno pri obravnavi posameznih vsebin učence postavljali v znane in tudi povsem nove situacije oziroma stopnjevati taksonomsko zahtevnost nalog. Med nalogami s področja risanja preseneča slabo rešena naloga, ki je preverjala poznavanje pojma žanr, kar spada med minimalne standarde znanja. Med nalogami z likovnega področja slikanje najbolj izstopajo naloge, ki so na različnih taksonomskih stopnjah preverjale pojem koloristična perspektiva. Učenci pojma koloristična perspektiva ne poznajo, ga ne prepoznajo na reprodukciji likovnega dela in ga ne realizirajo pri likovnem ustvarjanju. Priporočamo, da se pri pouku učenci seznanijo tudi s pogosto uporabljenimi sinonimi pojmov, zapisanih v učnem načrtu. Uspešno pa so učenci na reprodukciji likovnega dela prepoznali stopnjevanje velikosti oblik in delno prekrivanje kot prostorska ključa. Žal to ne velja za zračno perspektivo, čeprav smo pojem preverjali ob sliki Leonarda da Vincija Mona Liza. Izbira primerov reprodukcij likovnih del ali drugega slikovnega gradiva pogosto vpliva na uspešnost reševanja. Enako velja tudi za podane opise pojmov pri nalogah povezovanja, urejanja in razvrščanja. Takšna naloga je preverjala povezovanje vrst tiska pri likovnem področju grafika. Žal pa to ne velja za nalogo, ki je preverjala poznavanje pojma ex libris. Največji vpliv na uspešnost reševanje nalog, ki preverjajo poznavanje likovnih elementov in oblikovnih načel, ima verjetno izkušnja , ki jo učenci pridobijo z lastnim likovnim ustvarjanjem. Naloge s področja arhitektura so učenci reševali najuspešneje med vsemi likovnimi področji.

Dosežki praktičnega dela preizkusa kažejo, da je bilo pri izvedbi likovne naloge uspešnih le 43 % vseh učencev. Znotraj posameznih elementov likovne naloge je glede na indeks težavnosti precej razlik. Ugotovimo lahko, da so bili učenci zadovoljivo uspešni pri reševanju likovnega problema, pri izvedbi likovne tehnike in likovnega motiva ter pri izvirni uskladitvi teh dveh elementov pa so imeli precej več težav. Z vidika težavnosti so učenci likovno nalogo v povprečju reševali precej slabše, kot je povprečju težavnost celotnega preizkusa. Pri tem je zbuja skrb podatek, da likovne naloge sploh ni reševalo 363 učencev, kar je 7,88 % celotne generacije, vključene v NPZ. Delež učencev, ki niso izdelali risbe s svinčnikom, je skoraj še enkrat večji, kot je bil leta 2019. Razveseljivo pa je, da se je glede na leto 2019 nekoliko povečal delež učencev, ki so dosegli od 11 do15 oziroma do maksimalnega števila točk.

Med dosežki učencev glede na taksonomsko stopnjo ni razlik. Pričakovali smo več pravilnih odgovorov na vprašanja druge taksonomske stopnje. Iz dosežkov lahko povzamemo, da je raven miselnih procesov prepoznavanja in znanja likovnih pojmov ustrezna, saj so ti osnovni miselni procesi temeljna podlaga za miselne procese višjih taksonomskih stopenj. Zaželeno bi bilo, da sta razumevanje in uporaba praktičnih znanj na nekoliko višji ravni.

Pričakovano pa so učenci nekoliko bolje reševali naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja.

Večji del nalog v prvem delu preizkusu znanja je bil izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. To je verjetno pripomoglo k uspešnejšemu reševanju nalog. Enako velja za najbolje rešeno nalogo alternativnega tipa. Pri nalogi, pri kateri so morali učenci z barvanjem doseči koloristično perspektivo in tako ustvariti globino prostora, pa je bila uspešnost reševanja najnižja.

Čeprav so dosežki učencev pri izkazovanju kognitivnega znanja nekoliko višji kot leta 2019, tj. ob zadnjem preverjanju znanja, v predmetni komisiji menimo, da bi moral biti pouk likovne umetnosti še vedno v celotni vertikali osnovnošolskega izobraževanja, predvsem pa v zadnjem vzgojno-izobraževalnem obdobju usmerjen tako, da bi učenci ob likovnopraktičnih nalogah bolje ozavestili tudi likovne pojme in bolj natančno opredelili likovne probleme. Vztrajati je treba pri zasnovi učnih ur, da učitelj v uvodnem delu natančno definira elemente likovne naloge in ob ustreznih reprodukcijah besedno osvetli in hkrati vizualizira tudi likovne pojme. To bo vsekakor pripomoglo k še bolj kakovostnemu znanju in učence uvedlo v samostojno, zavestno reševanje novih likovnih problemov. Samostojna interpretacija doseženega pa bo v fazi vrednotenja učence navajala na korektno likovnoteoretsko terminologijo. V komisiji menimo, da bo tako ozaveščen način likovnopedagoškega dela v prihodnje pripeljal do kakovostnejšega znanja.

PRVI DEL

1. Umetnik je upodobil prizor iz vsakdanjega življenja ljudi. Kako imenujemo upodobljen likovni motiv? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Krajina.

   B Družinski portret.

   C Tihožitje.

   D Žanr.

(1 točka)

2. Oglej si sliko 10 v barvni prilogi in reši nalogo.

   Umetnik je na sliki uporabil različne prostorske ključe. Kateri prostorski ključi prevladujejo na sliki? Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

   A Stopnjevanje velikosti oblik.

   B Delno prekrivanje.

   C Ptičja perspektiva.

   D Nizanje v višino.

   E Prostorski plani.

   F Obrnjena perspektiva.

(3 točke)

3. Oglej si sliko 10 v barvni prilogi in reši nalogo.

   Umetnik je pri upodobitvi motiva uporabil določeno obliko kompozicije. Katero obliko kompozicije prepoznaš na sliki? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Navpična kompozicija.

   B Vodoravna kompozicija.

   C Trikotna kompozicija.

   D Diagonalna kompozicija.

(1 točka)

4. Oglej si sliko 10 v barvni prilogi in reši nalogo.

Umetnik je z barvami na sliki ustvaril občutek globine prostora. Katera dva načina uporabe barv prevladujeta? Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Kolorističnа perspektiva.

B Tonsko stopnjevanje barve.

C Zračna perspektiva.

D Nasprotje barve k barvi.

E Toplo-hladno nasprotje.

(2 točki)

5. Umetnik je za upodobitev prizora na sliki uporabil približno 1/3 oranžne in 2/3 modre barve. Kako imenujemo to barvno nasprotje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Svetlo-temno barvno nasprotje.

B Neuravnoteženo barvno nasprotje.

C Količinsko barvno nasprotje.

D Kakovostno barvno nasprotje.

(1 točka)

6. Kako imenujemo izrazito barvit, slikovit način slikanja, pri katerem uporabljamo in nanašamo drugo ob drugo predvsem čiste, tople in hladne barve? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Kolorističnо slikanje.

B Čisto slikanje.

C Tonsko slikanje.

D Slikanje s sorodnimi barvami.

(1 točka)

7. Oglej si sliko 11 v barvni prilogi in reši nalogo.

Umetnik je na sliki ustvaril občutek globine prostora. Kako imenujemo tak način uporabe barv? Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Količinsko barvno nasprotje.

B Komplementarno barvno nasprotje.

C Svetlo-temno barvno nasprotje.

D Zračna perspektiva.

E Svetljena perspektiva.

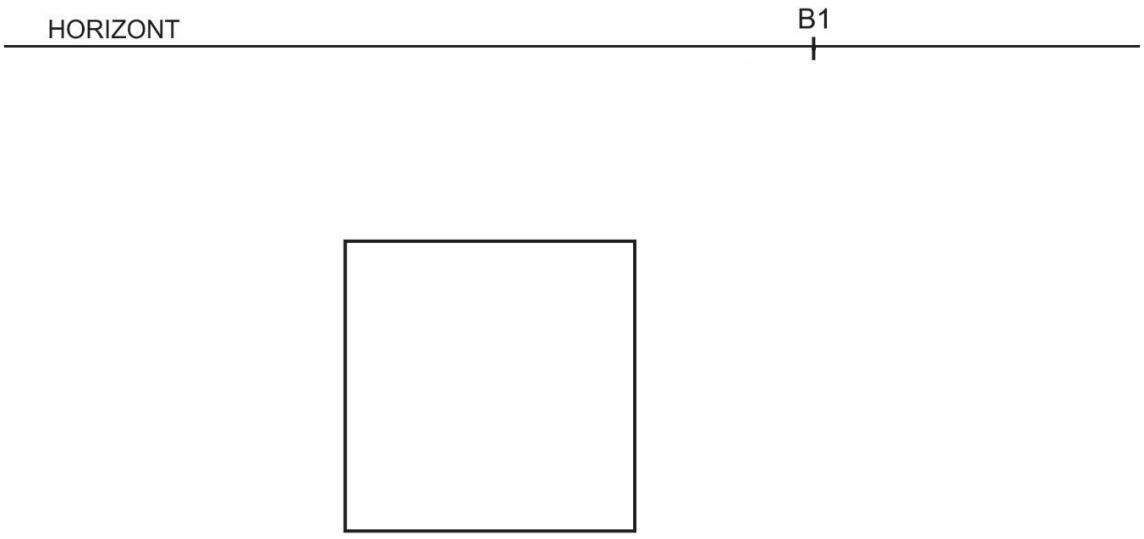
(2 točki)

8. Dokončaj risbo po pravilih linearne perspektive, tako da:

a) narišeš bežiščnice v bežišče B1 na horizontu,

b) dokončaš risbo kvadra.

Riši s svinčnikom.

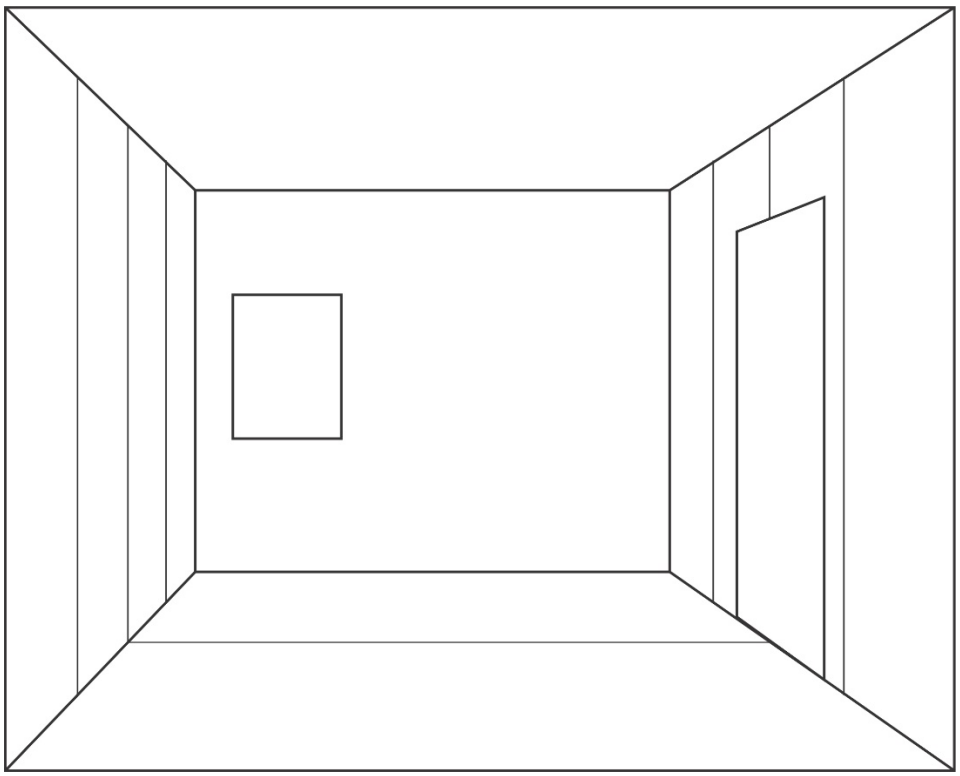
8.A	1 točka
8.b	1 točka

9. V spodnjem okvirju je narisan notranji prostor v linearni perspektivi.
Na desni steni so že narisana vrata, na zadnji steni je okno. Na stenah so v navpičnem vzorcu narisane tapete, na tleh so delno narisane talne obloge.

Risbo dopolni tako, da:

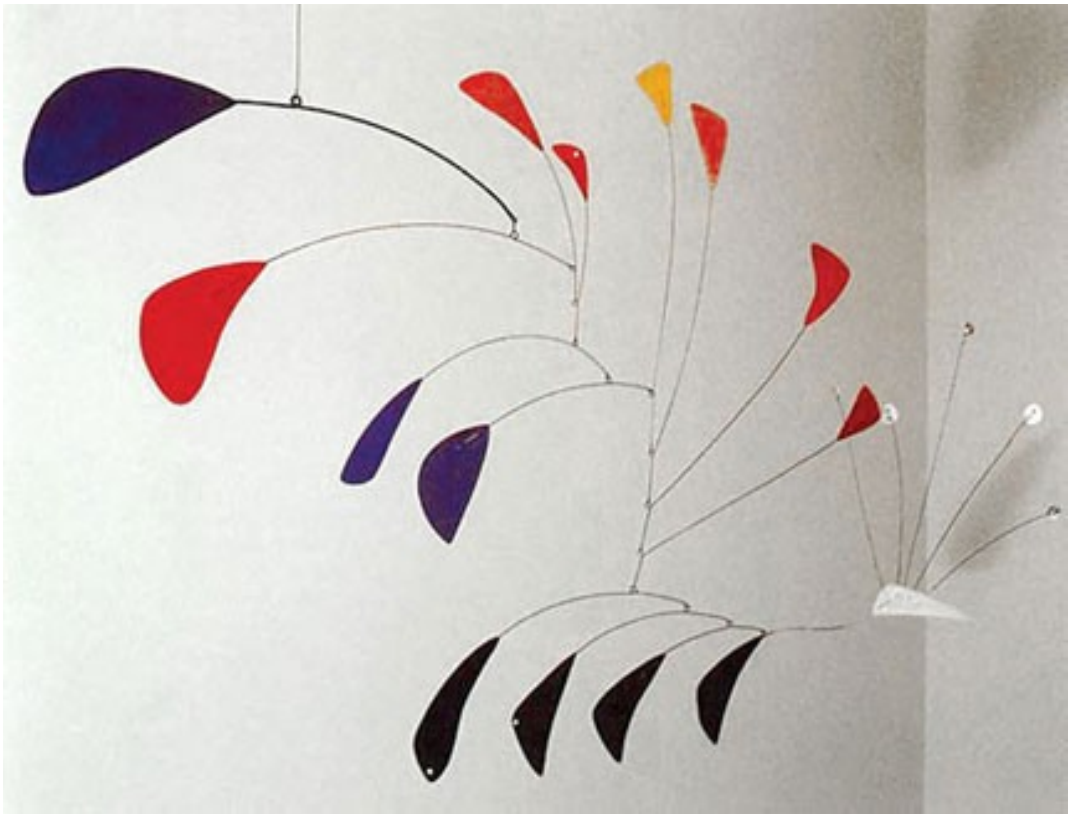
a) dodaš vseh pet bežiščnic,
b) narišeš in označiš horizont (h),
c) risbo talnih oblog dokončaš tako, da se obloge ujemajo s smerjo poteka tapet na steni,
d) talne obloge pobarvaš tako, da pri prikazovanju globine prostora uporabiš koloristično perspektivo.

Riši s svinčnikom. Pri barvanju uporabi barvne svinčnike.

9.A	1 točka
9.b	1 točka
9.c	1 točka
9.d	1 točka

10. Oglej si sliko 1 in reši nalogo.

Slika 1: Alexander Calder: Tri tipalke

Kako imenujemo kipe, katerih sestavni deli se lahko premikajo? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

11. Oglej si sliko 2 in reši nalogo.

Slika 2: Jorge Oteiza: Campo de Volantin 1, Bilbao

S katerimi likovnimi pojmi lahko opišeš kip na sliki? Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Gibljivi kip.

B Nepredmetni kip.

C Predmetni kip.

D Arhitekturni kip.

E Abstraktni kip.

(2 točki)

12. Oglej si sliko 2 pri nalogi 11 in reši nalogo.

Kateri kiparski prostor, ki ga zaseda kip, prevladuje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Negativen (prazen) prostor.

B Relief.

C Pozitiven (poln) prostor.

D Gmota (masa).

(1 točka)

13. Oglej si sliki 3 in 4 ter reši nalogo.

Slika 3: Carsten Höller: Soba z navzdol obrnjenimi mušnicami

Slika 4: Antoni Gaudi: Park Güell Lizard, Barcelona

Katerega od naštetih pojmov oblikovanja v tridimenzionalnem prostoru lahko povežeš s posameznim kipom?

Na črto pred kipom napiši črko pojma, ki ga lahko povežeš s kipom na sliki.

KIPA:	POJMI OBLIKOVANJA V TRIDIMENZIONALNEM PROSTORU:	
_____ kip na sliki 3	A	kiparstvo v arhitekturi
_____ kip na sliki 4	B	mala plastika
	C	votli kip
	D	industrijska keramika
	E	instalacija

(2 točki)

14. Oglej si arhitekturo na sliki 5 in reši nalogo.

Slika 5: Narodna galerija, Ljubljana

Katero obliko kompozicije vidimo na arhitekturi na sliki? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Asimetrično.

B Piramidalno.

C Simetrično.

D Navpično.

(1 točka)

15. Oglej si sliko 6 in reši nalogo.

Slika 6: Steklena piramida na trgu pred muzejem Louvre v Parizu, Francija

Katere arhitekturne pojme lahko povežeš s stekleno piramido na sliki? Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Arkade.

B Obok.

C Lupina.

D Konstrukcija.

E Stebri.

(2 točki)

16. Oglej si sliko 6 pri nalogi 15 in reši nalogo.

Katero vrsto gradnje je uporabil arhitekt pri zasnovi steklene piramide? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Scensko.

B Masivno.

C Sakralno.

D Skeletno.

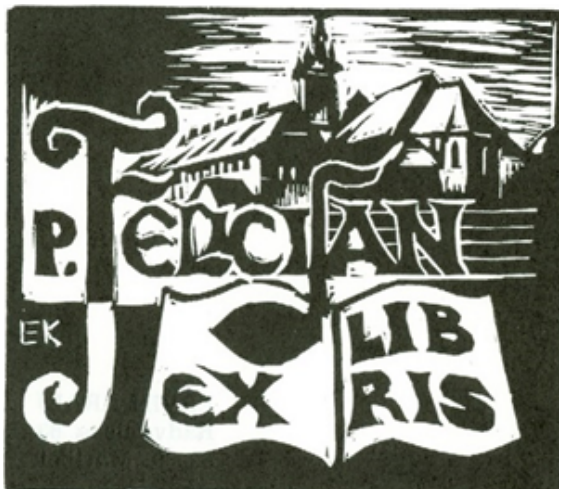
(1 točka)

17. Preberi trditvi in obkroži DRŽI, če je trditev pravilna, oziroma NE DRŽI, če trditev ni pravilna.

Urbanist načrtuje širši mestni prostor s stavbami, ulicami in trgi.	DRŽI	NE DRŽI
Krajinski arhitekt načrtuje zasaditev mestnih parkov.	DRŽI	NE DRŽI

(2 točki)

18. Oglej si sliko 7 in reši nalogo.

Slika 7: Ervin Kralj: Ex libris za patra Felicijana Jožeta Pevca, linorez

Na sliki je izdelek, ki ga imenujemo ex libris. Obkroži črko pred trditvijo, ki pravilno opisuje, kaj je ex libris.

A Ex libris je s posebnim tiskarskim strojem natisnjen na ovitku knjige.

B Ex libris je kartonček za označevanje prebranih strani v knjigi.

C Ex libris pomeni iz knjige oziroma iz moje knjižnice.

D Ex libris je okrašena črka, s katero polepšamo besedilo v knjigi.

(1 točka)

19. Grafične tehnike ločimo glede na vrsto tiska. Kaj je značilnost posamezne vrste tiska?

Na črto pred vrsto tiska napiši črko njene značilnosti.

VRSTI TISKA:		ZNAČILNOSTI:
_____	visoki tisk	A Matrica se odtiskuje tako, da se barva najprej vtre v globino.
_____	globoki tisk	B Tiskamo z laserskim tiskalnikom.
		C Matrica ostane brez vdolbin, vse je v isti ravnini.
		D Matrica je na okvirje napeto posebno blago, na katerem je izdelana šablona motiva.
		E Tiskamo obarvane zgornje, neizrezane površine matrice.

(2 točki)

20. Oglej si sliki 8 in 9 ter reši nalogo.

Slika 8: Jasmina Nedanovski: Rada ima roza

Slika 9: Marjan Pogačnik: Deklica s harmoniko

Na slikah sta grafiki izdelani v različnih grafičnih tehnikah.

Na črto pred številko slike napiši črko grafične tehnike, v kateri je izdelana grafika na sliki.

SLIKI:		GRAFIČNE TEHNIKE:
_____	grafika na sliki 8	A kolagrafija
_____	grafika na sliki 9	B linorez
		C suha igla
		D sitotisk
		E akvatinta

(2 točki)

21. Kako imenujemo grafiko, pri kateri vizualno sporočilo po dogovoru z naročnikom pripravi grafični oblikovalec, grafiko pa praviloma natisnejo v tiskarni? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Visoka kolagrafija.

B Globoka jedkanica.

C Umetniška grafika.

D Industrijska grafika.

(1 točka)

DRUGI DEL

LIKOVNA NALOGA

22. Znotraj okvirja na naslednji strani izdelaj likovno nalogo:

Upodobi drevored tako, da boš pri prikazovanju globine prostora uporabil dva prostorska ključa: linearno perspektivo in delno prekrivanje. Motiv lahko popestriš z različnimi predmeti (klop, prometni znak, koš za smeti …).

Riši s svinčnikom. Skušaj čim bolj izrabiti možnosti in učinke, ki jih omogoča svinčnik.

Pri risanju bodi čim bolj izviren.

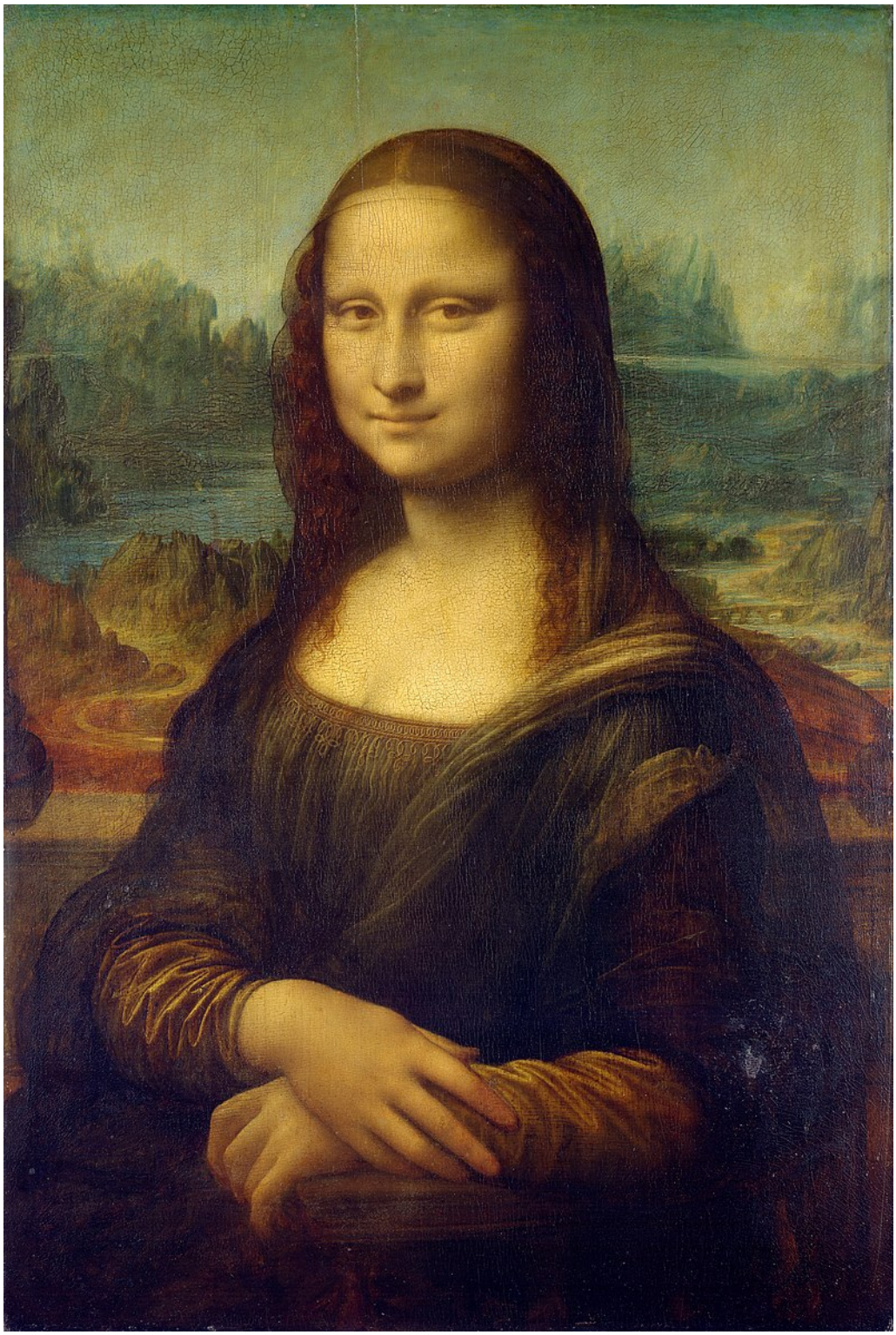
22.a	Problem	5 točk
22.b	Tehnika	5 točk
22.c	Motiv	5 točk

Viri:
Slika 1: Karim, S. (2011). Velike umetnine za male umetnike, str. 66. Ljubljana, Mladinska knjiga.
Slika 2: https://commons.wikimedia.org/wiki/Jorge_Oteiza. Pridobljeno: 10. 1. 2024.
Slika 3: Tacol, T., Frelih, Č., Muhovič, J., Zupančič, D. (2013). Likovno izražanje 9. Učbenik za 9. razred osnovne šole, str. 68. Ljubljana, Debora.
Slika 4: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Reptil_Parc_Guell_Barcelona.jpg. Pridobljeno: 8. 12. 2014.
Slika 5: https://www.apiarhitekti.si/wp-content/uploads/2017/06/apiarhitekti-narodna-galerija-017.jpg. Pridobljeno: 7. 12. 2022.
Slika 6: https://imageio.forbes.com/specials-images/dam/imageserve/992231080/960x0.jpg?format=jpg&width=960. Pridobljeno: 22. 2. 2023.
Slika 7: Duh, M., Pavlovec, R. (1997). Ekslibris in knjiga. Gradivo simpozija, str. 44. Maribor, Pedagoška fakulteta; Ljubljana, Društvo Exlibris Sloveniae.
Slika 8: https://www.nova-uni.si/dejavnosti/galerija-nove-univerze/8-razstava-graficnih-del-jasmine-nedanovski-rada-ima-roza/. Pridobljeno: 10. 1. 2024.
Slika 9: https://eucbeniki.sio.si/lum8/2262/index2.html. Pridobljeno: 7. 12. 2024.

Barvna priloga

Slika 10: Paul Cézanne: Kopalke

Slika 11: Leonardo da Vinci: Mona Liza

Viri:

Slika 10: https://sl.wikipedia.org/wiki/Kopalci_(C%C3%A9zanne)#/media/Slika:Paul_C%C3%A9zanne,_French_-_The_Large_Bathers_-_Google_Art_Project.jpg. Pridobljeno: 8. 11. 2023.
Slika 11: https://sl.wikipedia.org/wiki/Mona_Liza#/media/File:Mona_Lisa,_by_Leonardo_da_Vinci,_from_C2RMF_retouched.jpg. Pridobljeno: 7. 12. 2022.

4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami v osnovnih šolah in osnovnih šolah s prilagojenim programom z enakovrednim izobrazbenim standardom (po predmetih)

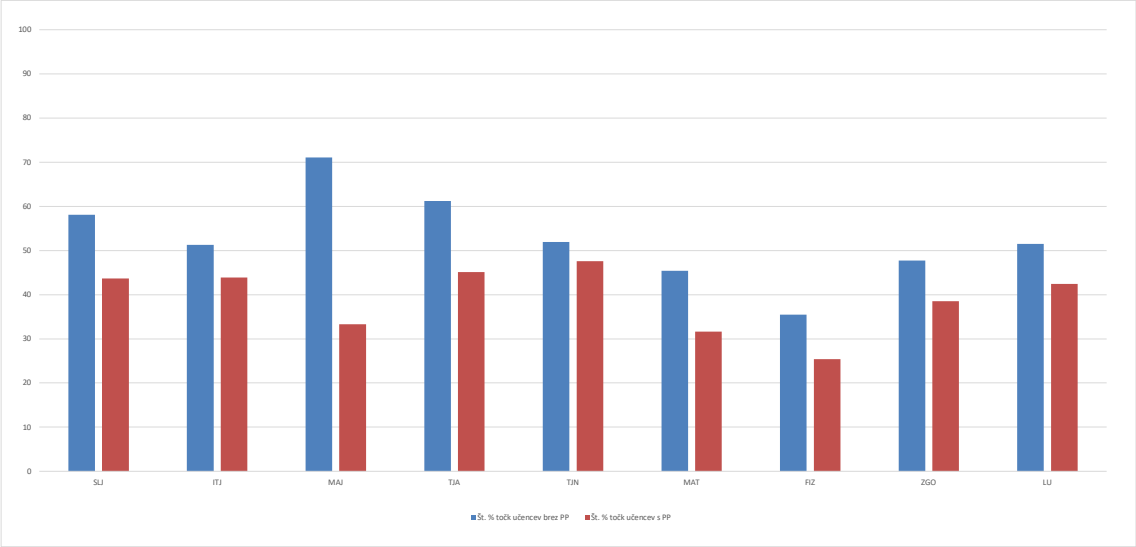
V analizo so vključeni učenci s posebnimi potrebami, ki se šolajo v osnovnih šolah z izobraževalnim programom s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojenih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom. Ker je večina učencev s posebnimi potrebami vključena v redne osnovnošolske programe, lahko rečemo, da je v naših analizah vpliv dosežkov učencev s posebnimi potrebami, ki se šolajo v zavodih s prilagojenim programom z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, gibalno ovirane ter učence z avtističnimi motnjami, zelo majhen. Analizirali smo samo podatke tistih učencev s posebnimi potrebami, ki so zaprosili za prilagoditve pri opravljanju NPZ. V analizo torej niso vključeni učenci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju, ki se šolajo v izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom. Njihovi dosežki so analizirani v poglavju 4.4.

V nadaljevanju so predstavljeni dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki z značilnim razvojem pri NPZ v 9. razredu leta 2024 in v primerjavi z dosežki iz prejšnjih let. Ker so v to analizo vključeni le učenci, ki se šolajo v osnovnih šolah z enakovrednim izobrazbenim standardom in imajo pri NPZ številne prilagoditve, bi pričakovali, da bo njihova učna uspešnost primerljiva z uspešnostjo vrstnikov. Podatki pa kažejo prav nasprotno. Na voljo imamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v 9. razredu za daljše časovno obdobje, in sicer od leta 2008 naprej, ko je bil uveden računalniški program za prijavo in so bile sistematično urejene ter zbrane možne prilagoditve pri opravljanju NPZ. Ric od tega leta vodi obsežno podatkovno zbirko o učencih s posebnimi potrebami, ki uveljavljajo prilagoditve pri opravljanju NPZ.

Preglednica 4.3.1: *Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2024, 9. razred*

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Št. % točk učencev brez PP	Št. % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci
SLJ	17.486	2.424	58,1	43,7	75,2
ITJ	50	6	51,3	43,9	85,6
MAJ	18	1	71,1	33,3	46,8
TJA	4.212	572	61,2	45,1	73,7
TJN	116	15	51,9	47,6	91,7
MAT	17.461	2.398	45,4	31,6	69,6
FIZ	4.309	579	35,5	25,4	71,5
ZGO	4.347	550	47,7	38,5	80,7
LUM	3.990	615	51,5	42,4	82,3

Primerjava dosežkov učencev 9. razreda z njihovimi vrstniki pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.1.

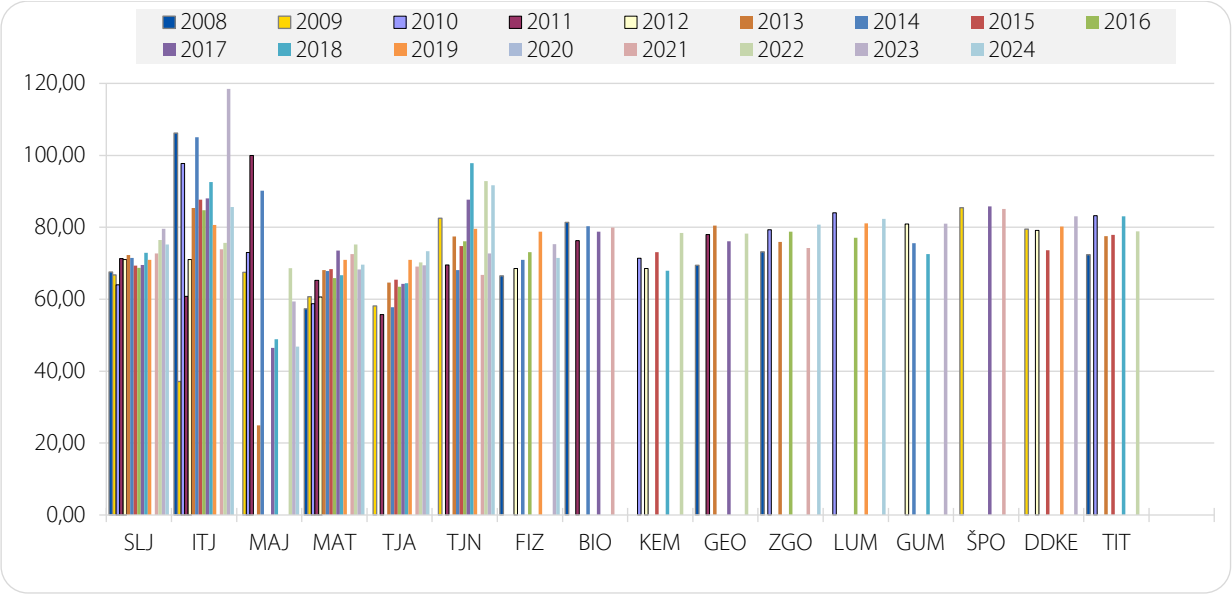

Slika 4.3.1: *Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2024, 9. razred*

Ker je neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in tudi med različnimi predmeti strokovno neustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.1 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2024 dosegli med 46,8 % (pri madžarščini) in 91,7 % (pri nemščini) povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov, vendar je ta dva predmeta pisala le zelo malo učencev s posebnimi potrebami. V primerjavi z letom 2023 (slovenščina: 79,6 %, nemščina: 72,2 %, angleščina: 69,4 %, matematika: 68,3 %) so bili dosežki leta 2024 pri predmetih, ki se redno izvajajo vsako leto, višji pri matematiki, angleščini in nemščini, pri slovenščini pa so bili nižji. Izmed tretjih predmetov so bili dosežki najvišji pri nemščini (91,7 %), sledili so predmeti likovna umetnost umetnost (82,3 %), zgodovina (80,7 %) in angleščina (73,3 %), najnižji pa so bili pri fiziki (71,5 %).

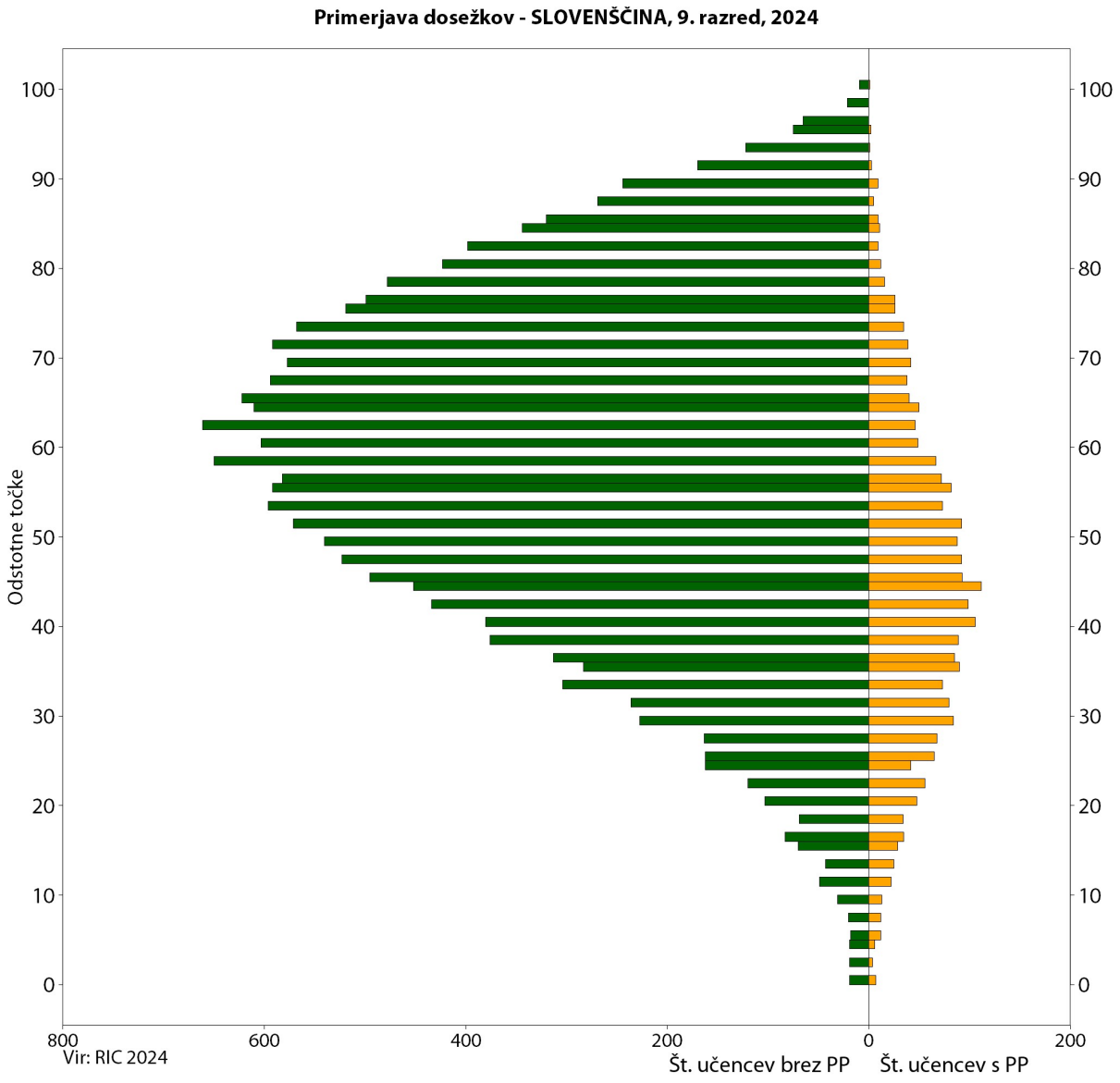
Analiza podatkov za obdobje od leta 2008 do leta 2024 (slika 4.3.2) kaže, da so se dosežki učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini izboljševali do leta 2023, nato pa so v letu 2024 znova nekoliko poslabšali. Pri matematiki je viden izrazit upad dosežkov v letu 2023, letos pa so se malenkost izboljšali, vendar niso dosegli ravni iz leta 2022, ko so bili najvišji. Dosežki pri zgodovini so najboljši doslej, dosežki pri likovni umetnosti pa so le malenkost zaostajali za najvišjimi v letu 2010. Pri fiziki so bili dosežki za 3,8 % nižji kot leta 2023, pri italijanščini, madžarščini in nemščini pa zaradi manjšega števila učencev dosežki zelo nihajo.

Slika 4.3.2: *Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznem predmetu NPZ v obdobju 2008–2024,1 9. razred*

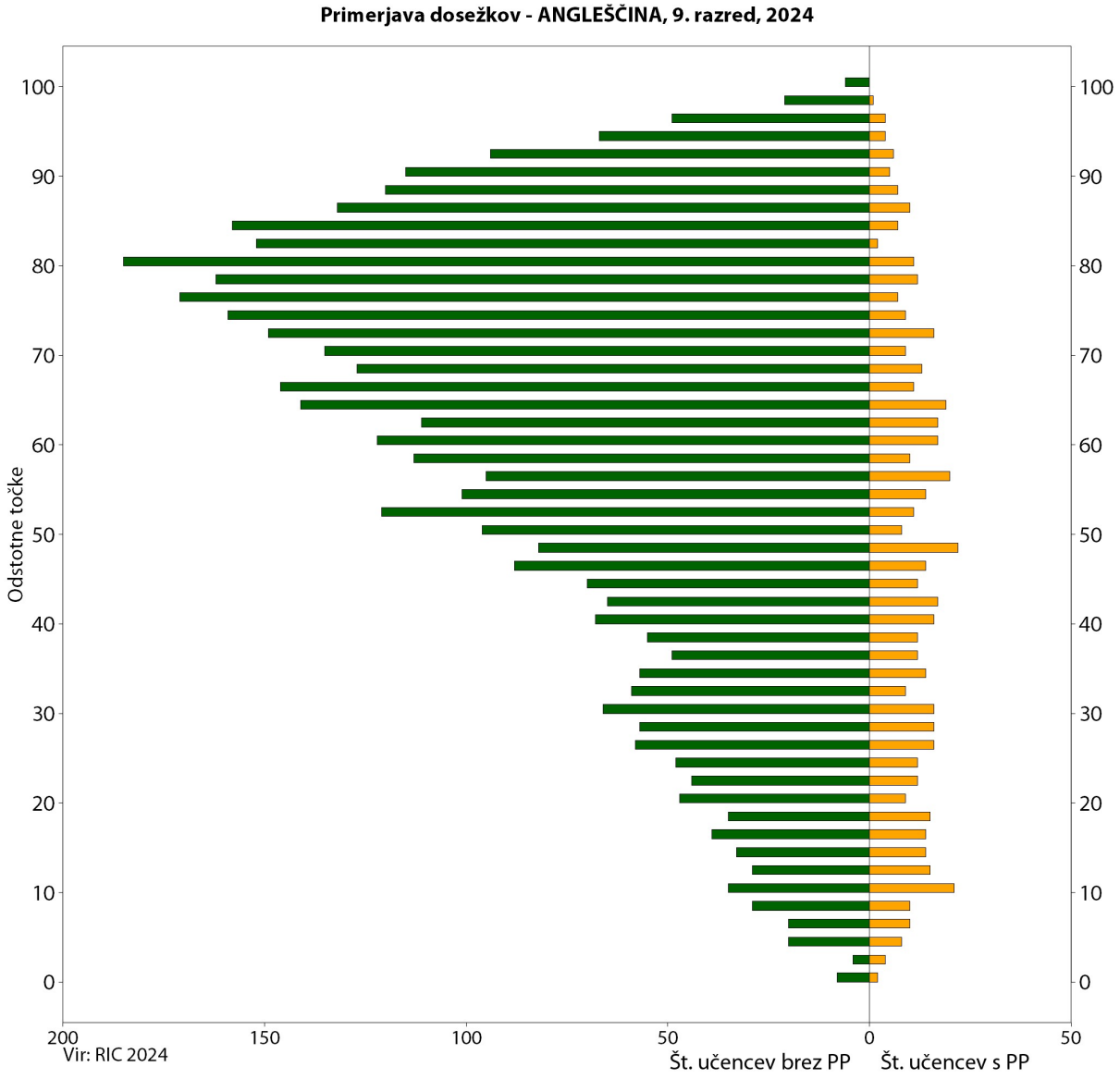
V nadaljevanju predstavljamo dosežke učencev s posebnimi potrebami pri posameznih predmetih v primerjavi z dosežki učencev z značilnim razvojem v 9. razredu.

[1] NPZ se v letu 2020 zaradi epidemije bolezni covid-19 ni izvajal, zato nobena preglednica in slika ne vključuje podatkov za to leto.

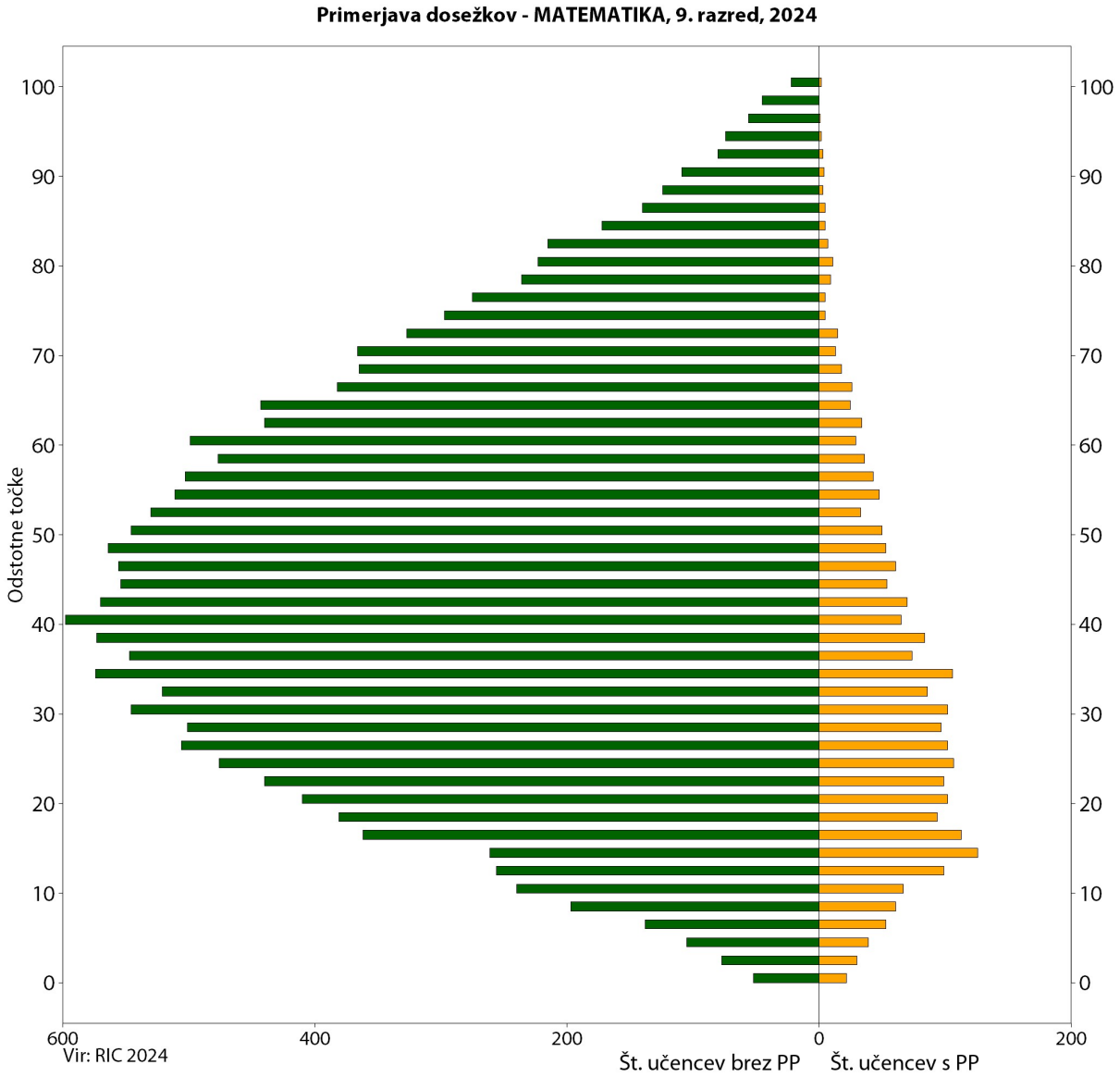
Slika 4.3.3: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2024, 9. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 58,1 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 43,7 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej podobna normalni Gaussovi krivulji, brez izrazitih repov, ki je sicer nekoliko daljši pri nižjih dosežkih, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami sploščena in z vrhom premaknjenim k nižjim dosežkom.

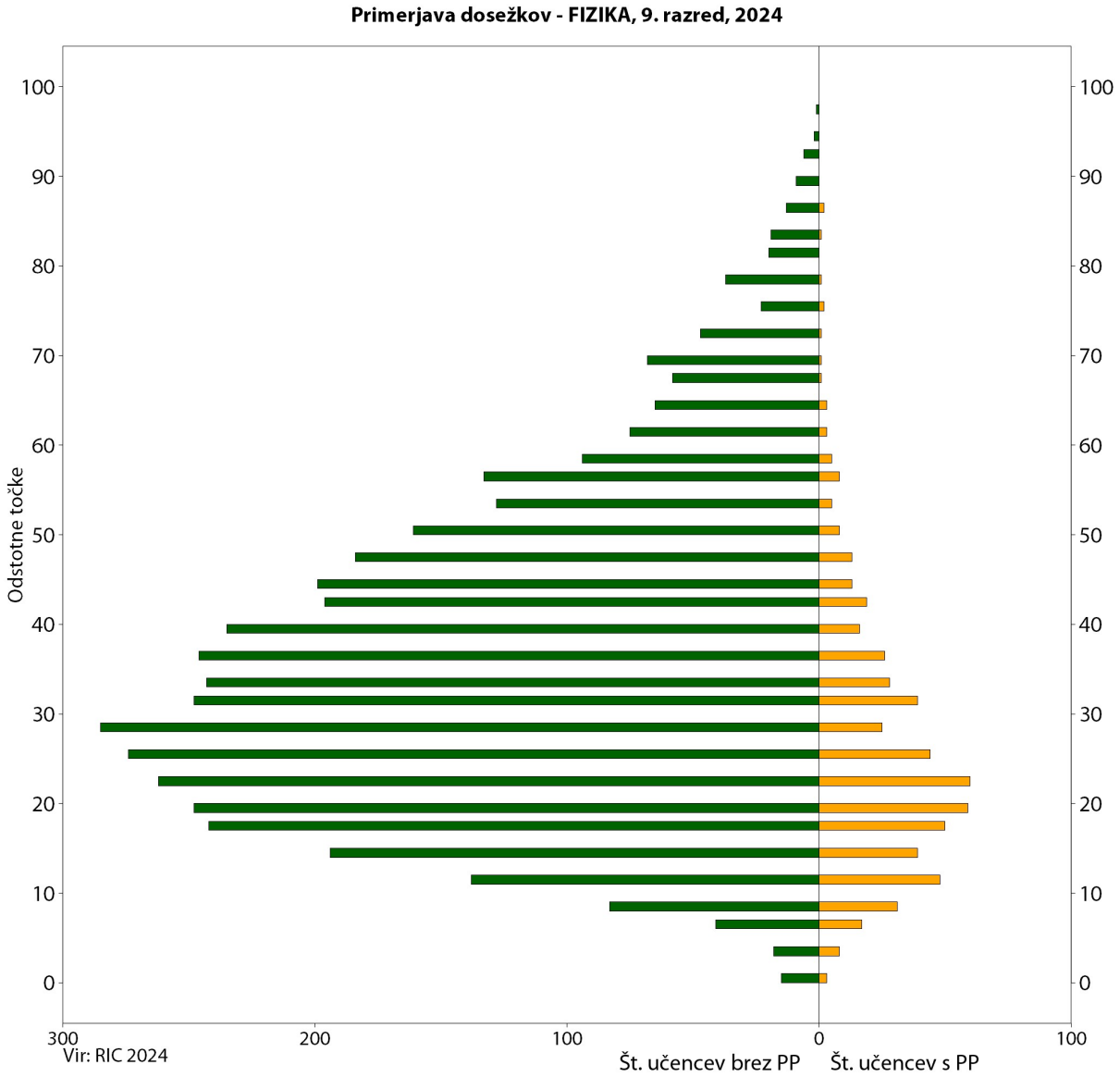
Slika 4.3.4: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2024, 9. razred*

Leta 2024 so učenci s posebnimi potrebami pri angleščini dosegli 45,1 odstotne točke, kar je za 2,9 odstotne točke več kot leta 2023. Tega leta so učenci s posebnimi potrebami dosegli 73,3 % odstotnih točk učencev brez posebnih potreb, kar je največ doslej. Povprečen učenec s posebnimi potrebami torej v zadnjih letih izkazuje okoli 70,0 % znanja povprečnega sovrstnika z značilnim razvojem. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je izrazito pomaknjena v desno in asimetrična v levo, brez izrazitih repov, še posebej na desni strani, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je precej razpršena, z več neizrazitimi vrhovi, od katerih so najvišji tisti pri okoli 10 odstotnih točkah, na skrajnem levem delu krivulje.

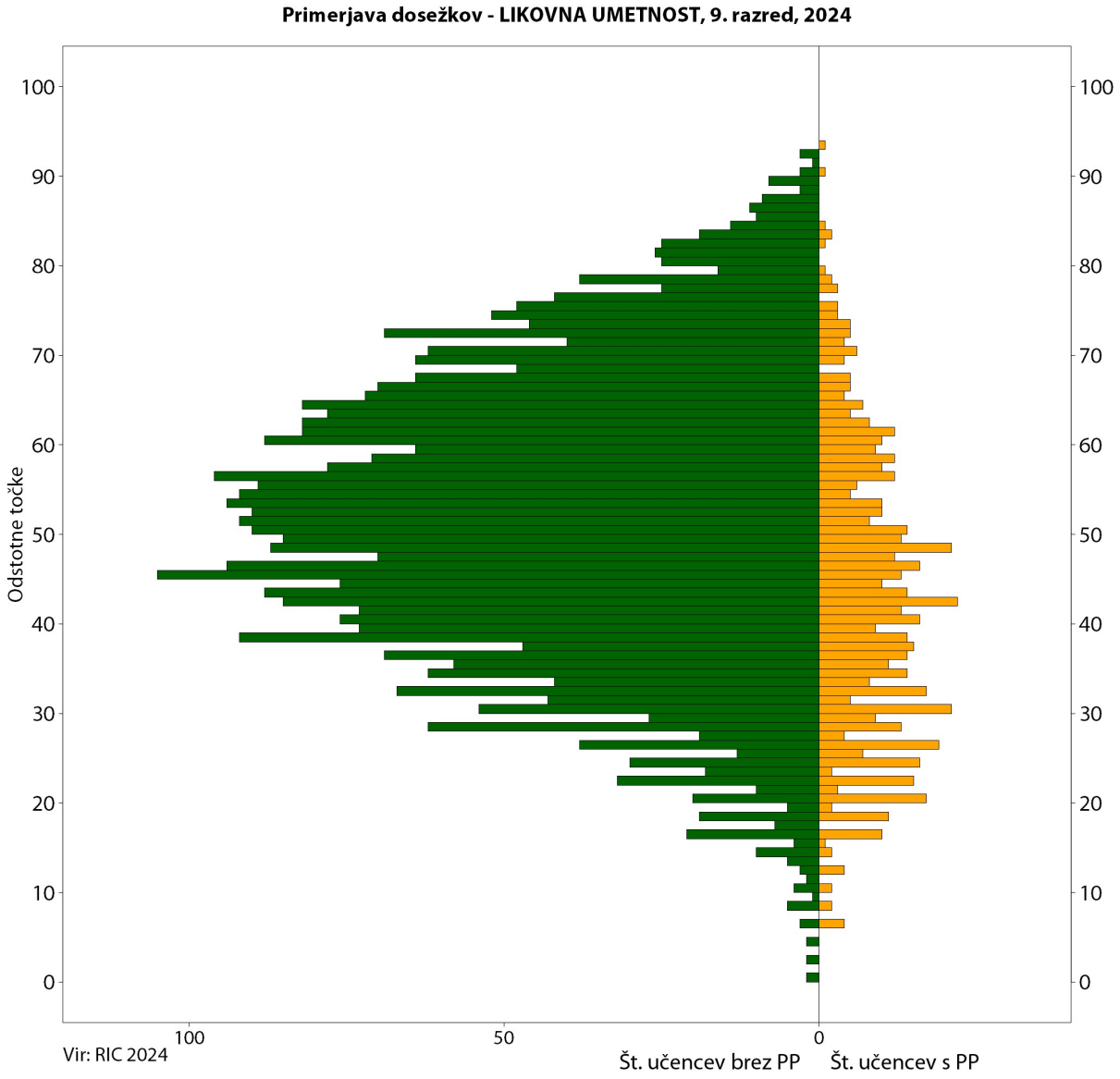
Slika 4.3.5: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2024, 9. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil za 12,7 odstotne točke nižji kot pri slovenščini in je znašal 45,4 odstotne točke, medtem ko je bil povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami, ki je znašal 31,6 odstotne točke, za 12,1 odstotne točke nižji kot pri slovenščini. V primerjavi z letom 2023 se je znanje učencev s posebnimi potrebami pri matematiki izboljšalo za 1,3 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar je pomaknjena v levo in, podobno kot pri slovenščini, nima repov; medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami močno pomaknjena v levo, z vrhom pri petnajstih odstotnih točkah.

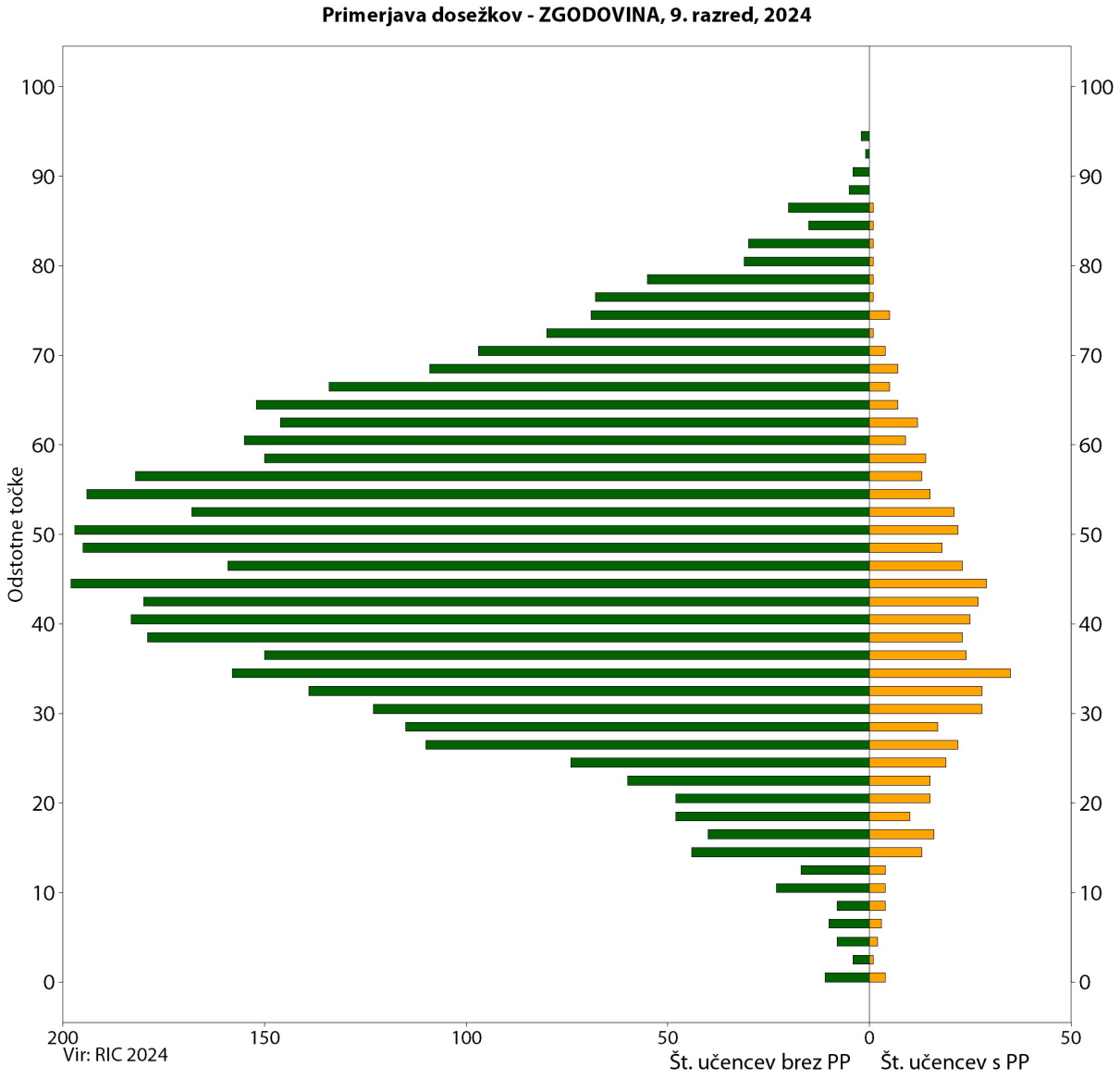
Slika 4.3.6: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz fizike v letu 2024, 9. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri fiziki je znašal 35,5 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa le 25,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej pomaknjena v levo z zelo neizrazito levo stranjo krivulje, razporeditev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je še bolj pomaknjena v levo oz. asimetrična v desno. Razlika v znanju učencev s posebnimi potrebami se je v primerjavi z zadnjo izvedbo NPZ iz fizike povečala za 3,8 odstotne točke.

Slika 4.3.7: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz likovne umetnosti v letu 2024, 9. razred*

Učenci s posebnimi potrebami so leta 2024 pri likovni umetnosti dosegli 42,4 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 51,5 odstotne točke. Učenci s posebnimi potrebami so v primerjavi z zadnjo izvedbo NPZ iz likovne umetnosti dosegli za 1,2 odstotne točke višje dosežke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez desnega repa, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa ima več neizrazitih vrhov, je pomaknjena v levo in rahlo asimetrična v desno.

Slika 4.3.8: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz zgodovine v letu 2024, 9. razred*

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri zgodovini so znašali 38,5 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji (47,7). Učenci s posebnimi potrebami so v primerjavi z zadnjo izvedbo NPZ iz tega predmeta dosegli za 6,5 odstotne točke višje dosežke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez izrazitih repov, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa ima dva vrhova in je asimetrične v desno.

Grafične primerjave podatkov za italijanščino, madžarščino in nemščino zaradi majhnega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali te preizkuse, niso smiselne.

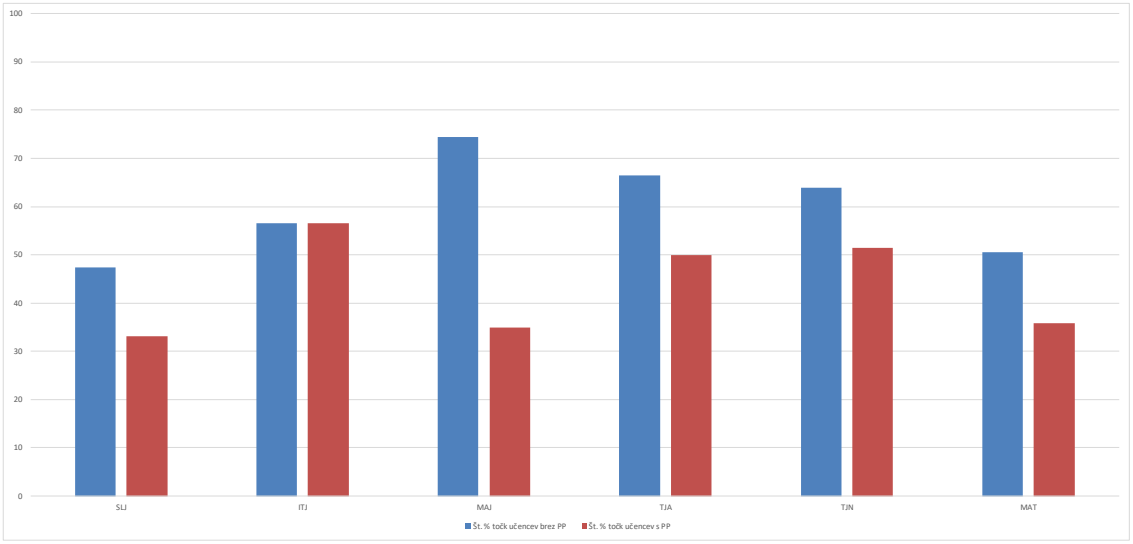
V nadaljevanju obravnavamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v **6. razredu** od leta 2014 naprej, saj je bil to leto NPZ za te učence prvič obvezen in primerjava z leti prej ne bi bila zanesljiva.

Preglednica 4.3.2: *Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2024, 6. razred*

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Št. % točk učencev brez PP	Št. % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci 6. razreda
SLJ	18.559	2.132	47,4	33,1	69,8
ITJ	60	5	56,6	56,5	99,8
MAJ	23	2	74,4	35,0	47,0
TJA	18.212	2.078	66,5	50	75,2
TJN	414	55	63,9	51,5	80,6
MAT	18.739	2.143	50,6	35,8	70,8

Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine in madžarščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 4.3.2, je imelo leta 2024 pet učencev s posebnimi potrebami pri NPZ iz italijanščine podobne dosežke kakor drugi učenci z značilnim razvojem; dva učenca s posebni potrebami pa sta imela bistveno slabše dosežke pri NPZ iz madžarščine.

Primerjava dosežkov učencev 6. razreda pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.9.

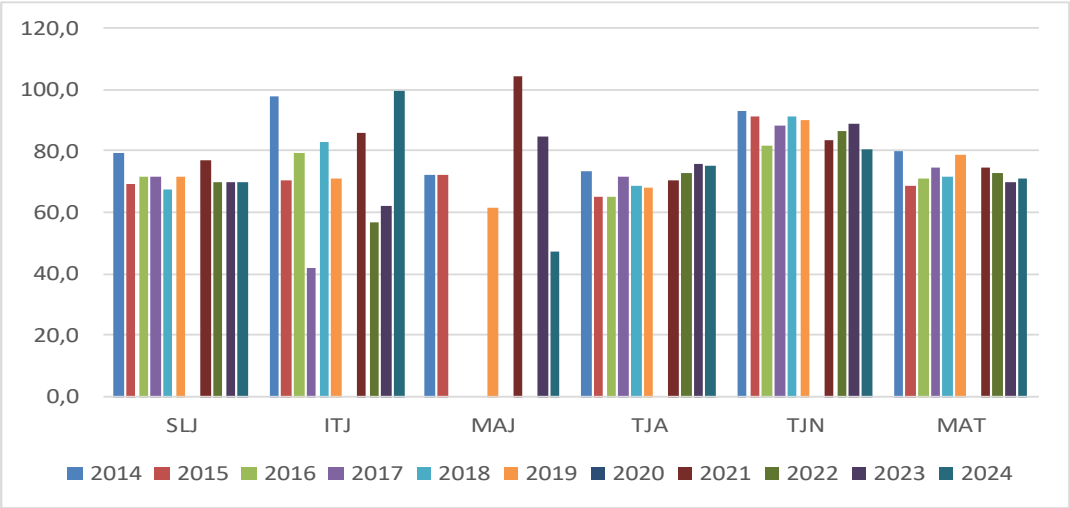
Slika 4.3.9: *Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2024, 6. razred*

Ker je neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in med različnimi predmeti strokovno neustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.2 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2024 dosegli med 47,0 in 99,8 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najnižji pri madžarščini, najvišji pa pri italijanščini.

Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli 75,2 % odstotnih točk svojih vrstnikov, pri slovenščini 69,8 % in pri matematiki 70,8 %. Podatki kažejo, da so imeli učenci s posebnimi potrebami v 6. razredu pri italijanščini, madžarščini, matematiki in angleščini višje dosežke kot učenci 9. razreda, pri slovenščini in nemščini pa nižje kot učenci 9. razreda.

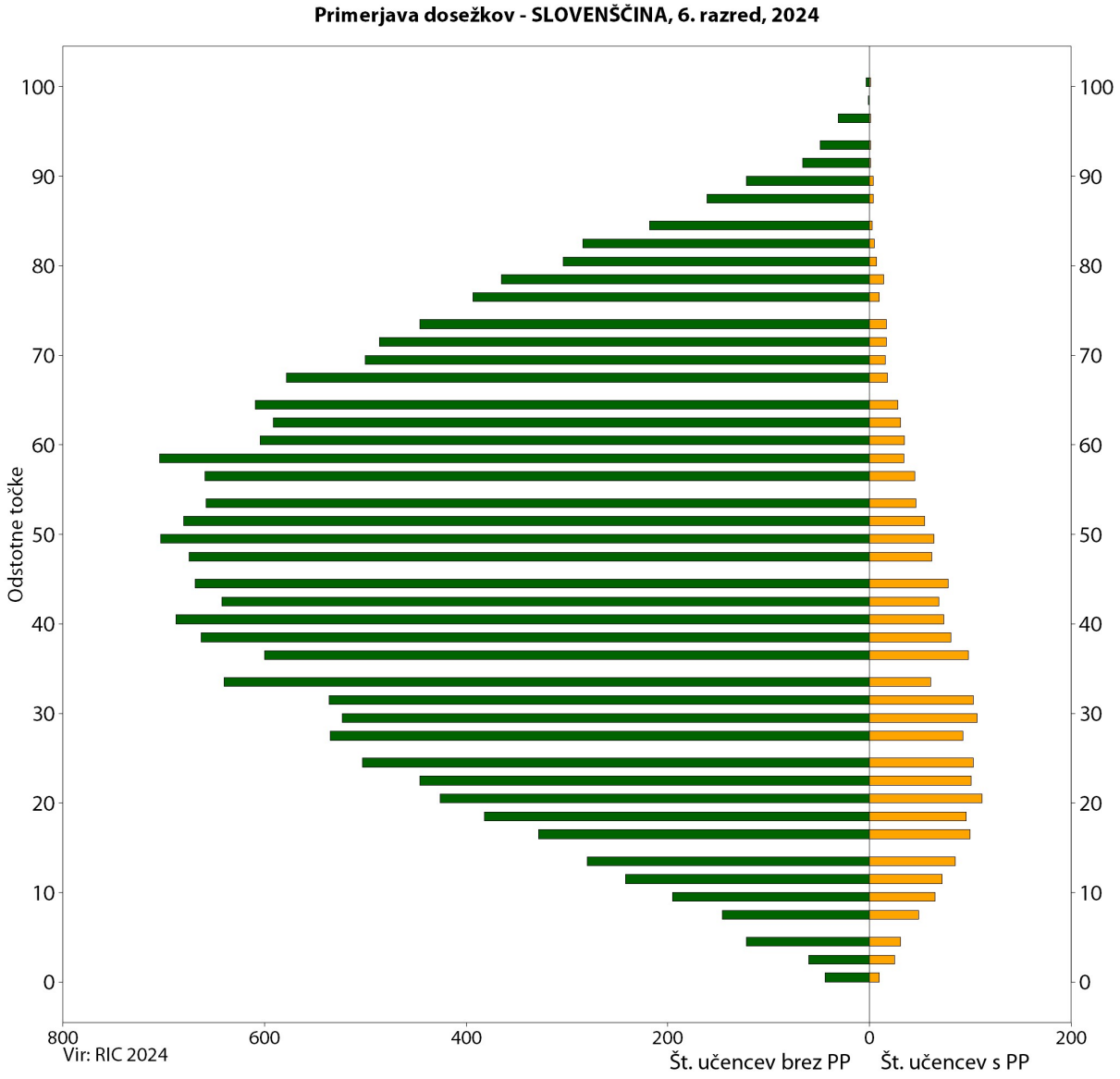
Analiza podatkov v letih 2014–2024 (slika 4.3.10) kaže, da so dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki njihovih sovrstnikov pri slovenščini, matematiki in angleščini v zadnjih letih precej stabilni, pri nemščini nekoliko padajo, pri italijanščini in madžarščini pa precej nihajo.

Slika 4.3.10: *Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju 2014–2024, 6. razred*[1]

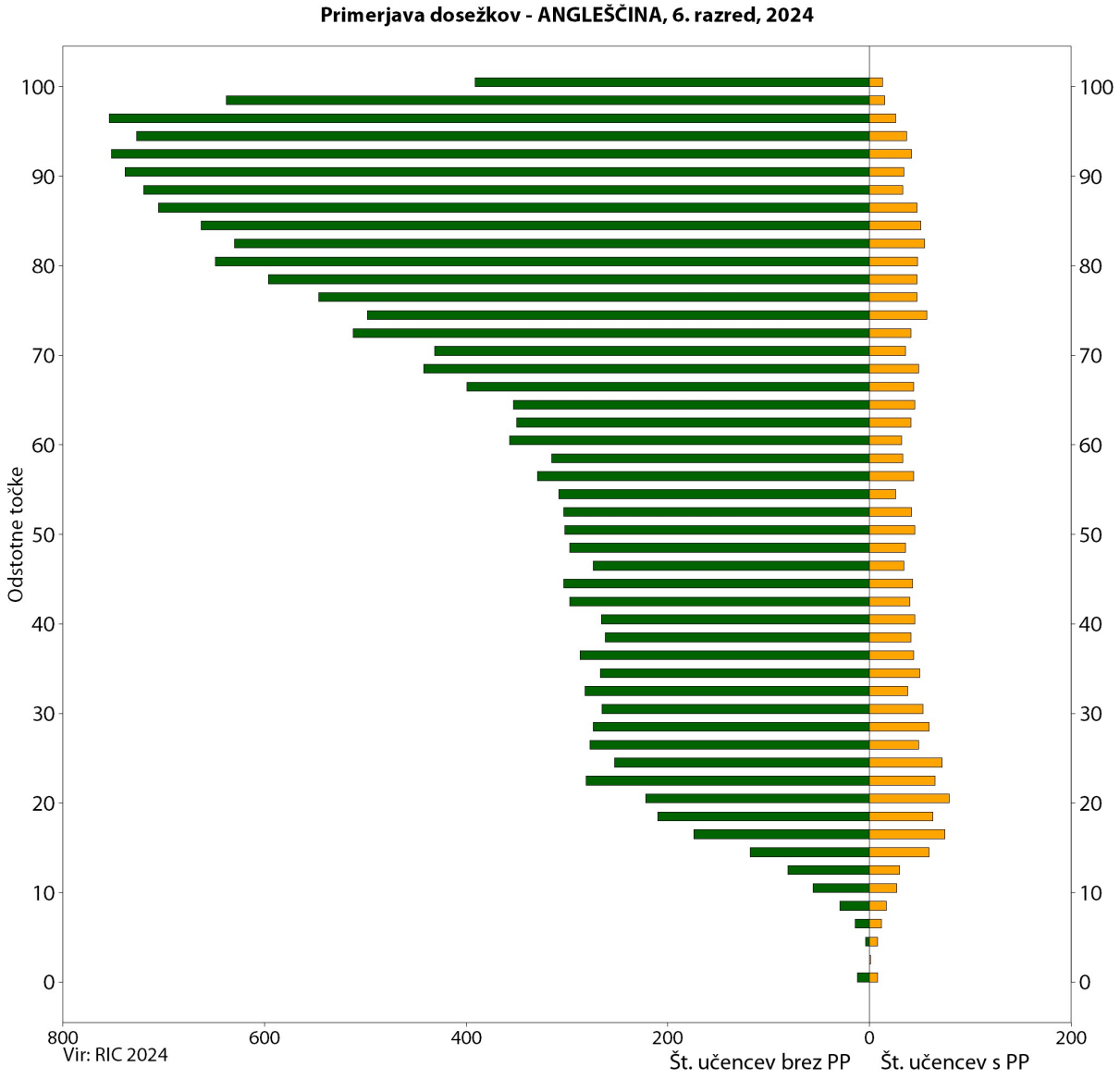
Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri posameznih predmetih v primerjavi z učenci brez posebnih potreb so prikazani v nadaljevanju.

[1] NPZ se v letu 2020 zaradi epidemije bolezni covid-19 ni izvajal, zato nobena preglednica in slika ne vključuje podatkov za to leto.

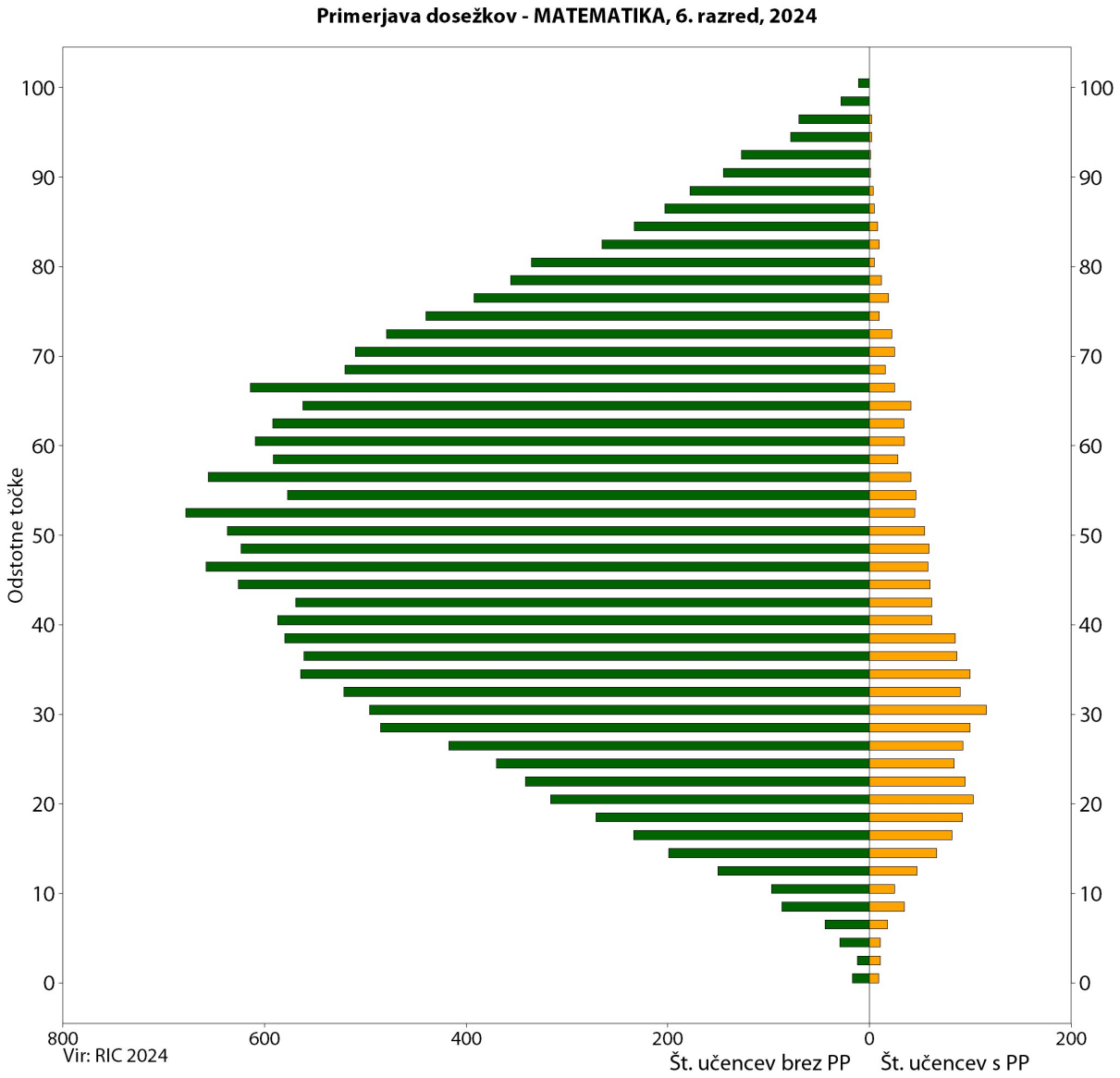
Slika 4.3.11: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2024, 6. razred*

Leta 2024 je bil povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini 47,4 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 33,1 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez repov na levi in desni strani, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.12: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2024, 6. razred*

Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli 50,0 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 74,4 odstotne točke. Razlike v znanju učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s sovrstniki z značilnim razvojem so bile pri angleščini največje. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je neenakomerna, z enim vrhom na skrajnem desnem delu krivulje, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami prav tako precej enakomerna, z dvema neizrazitima vrhovoma.

Slika 4.3.13: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2024, 6. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je znašal 50,6 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 35,8 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, čeprav nima izrazitih repov na levi in desni strani, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini in matematiki, ki so NPZ leta 2021 opravljali v 6. in leta 2024 v 9. razredu

Skupno število vseh učencev v bazi podatkov 6. in 9. razreda iz obeh let je 22760. To število združuje učence 6. razreda leta 2021 (21922) in učence 9. razreda leta 2024 (21254). Ker bomo v nadaljevanju večjo pozornost namenili povezanim učencem, je pomembno število povezanih učencev (20417), za teh 96,1 % učencev (glede na število učencev 9. razreda) imamo podatke iz obeh preverjanj.

Število učencev 6. razreda za leto 2021 je torej 21922. Od tega je bilo 9,9 % (2179) učencev s posebnimi potrebami. V 9. razredu 2024 je bilo učencev s posebnimi potrebami 12,0 % (2544 od 21254). Učencev, ki so bili prepoznani kot učenci s posebnimi potrebami na obojem preverjanju, je bilo 71,0 % (1806).

Od vseh učencev, ki so leta 2024 opravljali NPZ v 9. razredu kot učenci s posebnimi potrebami (2544), jih je bilo 71,0 % (1806) takih, da so bili prijavljeni kot učenci s posebnimi potrebami že leta 2021.

Vendar ti učenci v 6. in 9. razredu niso reševali istega testa oziroma testi niso umerjeni na isto mersko lestvico. V praksi to pomeni, da točk, dobljenih na obeh testih, med sabo ne moremo enakovredno primerjati. Težavo rešimo s standardizacijo vrednosti glede na aritmetično sredino in standardni odklon vsakokratne porazdelitve. Zaradi lažje berljivosti so po standardizaciji vrednosti linearno transformirane v lestvico standardiziranih točk, ki ima aritmetično sredino 50 in standardni odklon 20, kar je primerljivo s tipičnimi odstotnimi točkami.

Opisna statistika za vse učence v odstotnih točkah (neposredno niso primerljive)

	6. razred 2021		9. razred 2024	
	AS	SD	AS	SD
slovenščina	54,81	17,63	56,38	19,28
matematika	50,98	19,93	43,76	21,74

Opisna statistike za učence s posebnimi potrebami[1] v odstotnih točkah (neposredno niso primerljive)

	6. razred 2021		9. razred 2024	
	AS	SD	AS	SD
slovenščina	45,17	17,02	42,75	17,68
matematika	41,33	18,09	31,45	18,85

Opisna statistika za učence s posebnimi potrebami[2] v standardiziranih točkah

	6. razred 2021	9. razred 2024
	AS	AS
slovenščina	39,07	35,85
matematika	40,31	38,67

Ker je aritmetična sredina nove lestvice 50, je jasno vidno, da učenci s posebnimi potrebami ne dosegajo enakega povprečnega dosežka kot večinska populacija. Iz primerjave med 6. in 9. razredom lahko vidimo, da se je razlika z dosežki večinske populacije pri slovenščini in matematiki v zadnjem triletju osnovne šole nekoliko povečala, pri slovenščini za približno tri standardizirane točke, pri matematiki za približno standardizirano točko in pol.

[1] Podatki so le za povezane učence.

[2] Podatki so le za povezane učence. Standardizirane vrednosti za vse učence imajo aritmetično sredino 50 in standardni odklon 20.

4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2023/2024

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.1.1: Porazdelitev dosežkov glede na skupno število točk
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.4: Dosežki učencev po vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostni del preizkusa
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti – celoten preizkus

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev v prvem in drugem delu preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po vsebini/zmožnostih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v prvem delu preizkusa
Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v drugem delu preizkusa
Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v prvem in drugem delu preizkusa

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

4.4.3 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.7: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.4.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.4.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.5.1: Primerjava povprečnih dosežkov v odstotnih točkah po letih
Slika 4.4.5.3: Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.4: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 3. obdobje
Slika 4.4.5.4: Dosežki učencev v celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.5: Dosežki učencev v celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.6: Zastopanost minimalnih in drugih standardov znanja v % za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope
Slika 4.4.5.7: Uspešnost reševanja nalog glede na indeks težavnosti in standard znanja po posameznih področjih in za celoten preizkus
Slika 4.4.5.8: Delež zastopanosti različnih tipov nalog v posameznih delih preizkusa
Slika 4.4.5.9: Dosežki učencev po tipih nalog v celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.10: Delež zastopanosti posameznih dodatkov k nalogam po vsebinskih slopih in v celotnem preizkusu znanja
Slika 4.4.5.11: Indeks težavnosti dosežkov učencev glede na dodatke pri nalogah

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 9. razred

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2023/2024

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja preverja cilje in standarde znanja iz *Učnega načrta za slovenščino v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in iz leta 2021*. Preizkus obsega dvaindvajset nalog, razdeljenih na dva dela: v prvem so naloge, s katerimi preverjamo bralno razumevanje ob neumetnostnem besedilu (*elektronsko vabilo*) ter slovnične in pravopisne zmožnosti, v drugem delu pa so naloge, s katerimi preverjamo bralno razumevanje umetnostnega besedila (kratke ljudske pripovedke *Petelin in njegova suknjica*).

Namen preizkusa znanja je preveriti:

- bralno zmožnost – zmožnost samostojnega tihega branja praviloma neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- slovnično in pravopisno zmožnost,
- zmožnost samostojne tvorbe krajšega besedila po usmerjenem navodilu.

Preizkus znanja sestavljajo naslednji tipi nalog: s kratkimi zaprtimi odgovori, kratkimi polodprtimi odgovori, izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, dopolnjevanja brez nabora, alternativni tip ter kratki pisni sestavki.
Naloge preizkusa v različnih deležih preverjajo znanje na treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.1.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Stopnje zahtevanega znanja		**Deleži v preizkusu znanja**
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.1.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	120
Število postavk[1]	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	29,08
Povprečno število odstotnih točk	58,15
Standardni odklon odstotnih točk	19,52
Indeks težavnosti	0,58
Indeks zanesljivosti	0,92

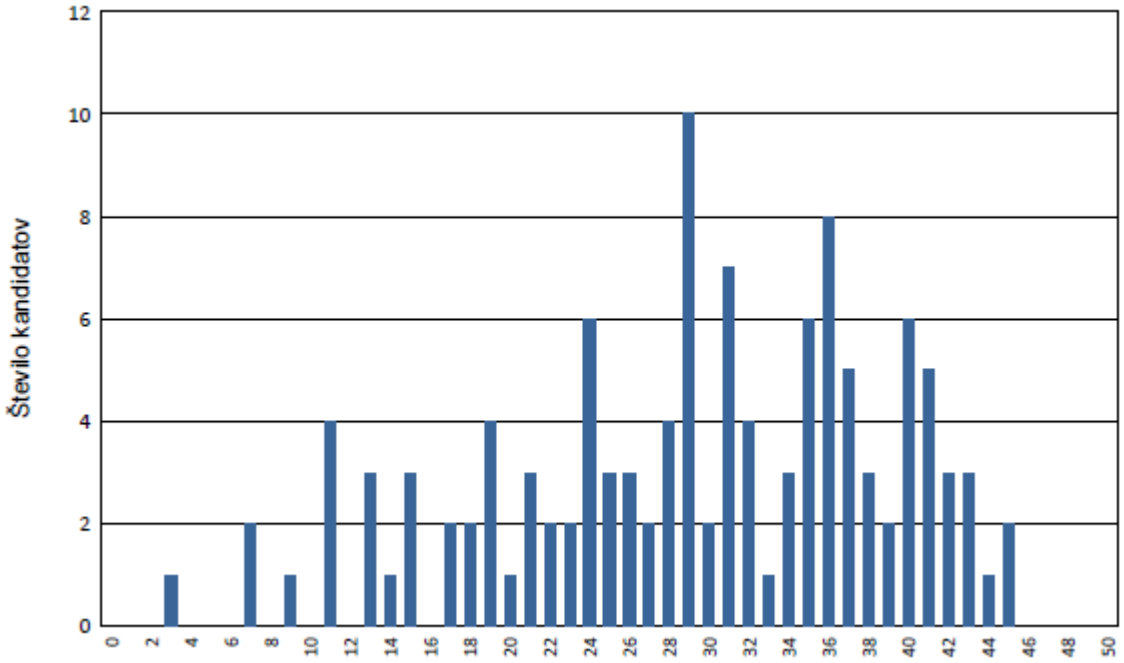
[1] Postavka je najmanjši del naloge, ki ga statistično obravnavamo pri numeričnih in vsebinskih analizah.

Preizkus znanja iz slovenščine za 6. razred je letos opravljalo malo manj učencev kot lani oziroma nekaj manj kot polovica vseh šestošolcev prilagojenega programa z nižjim izobrazbenim standardom (v nadaljevanju PP NIS).

Povprečni dosežek na preizkusu je 29,08 (58,15 %) točke. Tako kot prejšnja leta so bili tudi tokrat učenci uspešnejši v prvem delu preizkusa, pri katerem je povprečni dosežek 19,02 (31,7 %) točke. Pri reševanju nalog po branju umetnostnega besedila pa je povprečni dosežek 10,9 (27,25 %) točke.

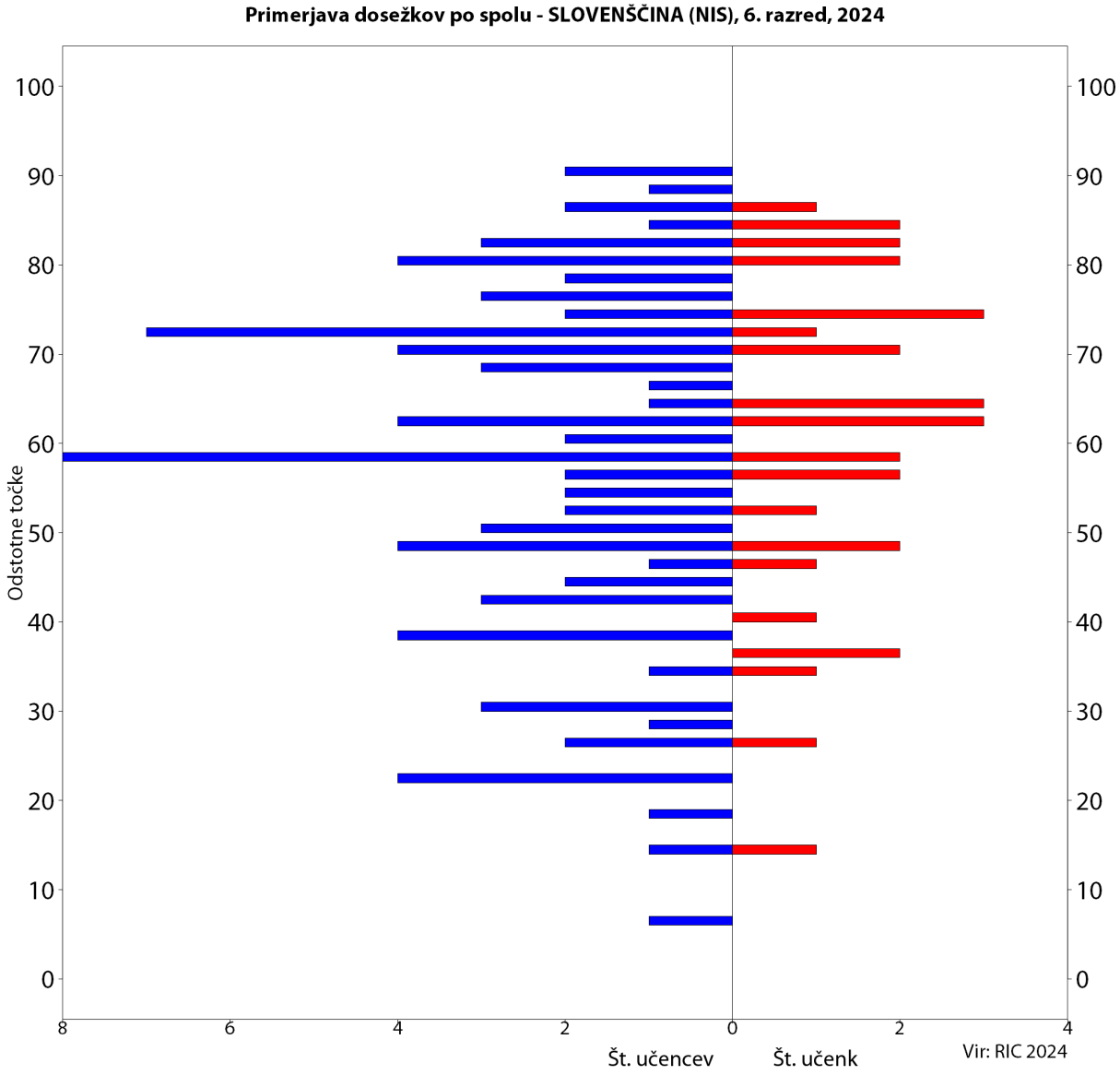
Dosežki učencev so levo asimetrično razpršeni z enim vrhom pri 29 (58 %) točkah. Najmanjše število točk, 3 (6 %) točke, je dosegel en učenec. Najboljši dosežek 45 (90 %) točk sta dosegla dva učenca.

Preizkus je po težavnosti primerljiv s preizkusi v prejšnjih letih, kar kaže povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT). Enako velja tudi za zanesljivost preizkusa. Izračunani indeks zanesljivosti je tudi za letošnji preizkus primerno visok.

Slika 4.4.1.1: *Porazdelitev dosežkov glede na skupno število točk*

Dosežki po spolu in regijah

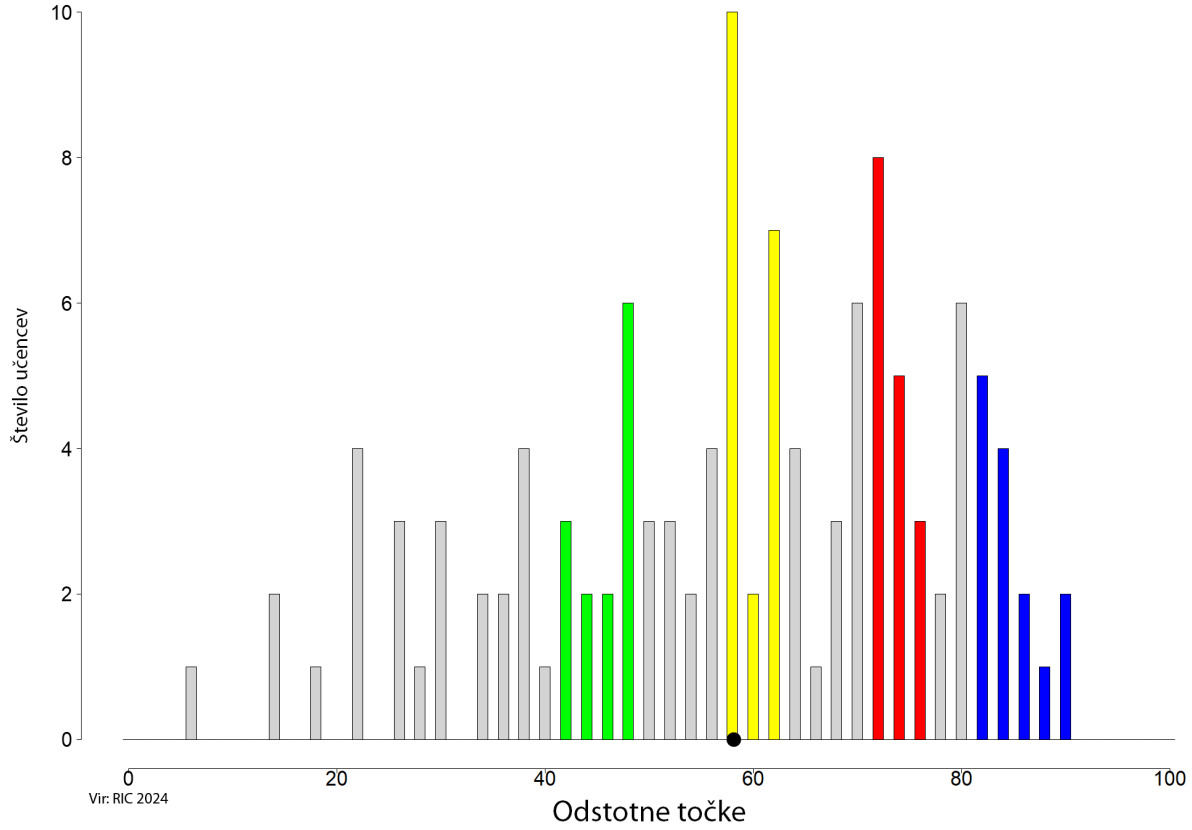

Slika 4.4.1.2: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred*

Slika 4.4.1.2 prikazuje učence in njihove dosežke, razporejene po spolu. Preverjanja znanja iz slovenščine v 6. razredu se je udeležilo 33 deklic in 87 dečkov. V povprečju so bile deklice nekoliko bolj uspešne kot dečki. Dosežek z manj kot 50 % osvojenih točk je opaziti pri 9 deklicah in kar 28 dečkih, vendar sta najvišji dosežek (90 % točk) dosegla dva dečka. Toda tudi najnižji dosežek (6 % točk) pripada dečku.

Primerjava dosežkov učencev med regijami ni smiselna, saj se je za prostovoljno opravljanje preverjanja v posamezni regiji odločilo zelo različno število učencev. Razvidno pa je, da je največ učencev opravljalo preverjanje v Osrednjeslovenski regiji ter najmanj v Koroški regiji in Primorsko-notranjski regiji, kjer se je preverjanja udeležil le po en učenec.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.1.3: *Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine:
Naloge preverjajo znanje ob branju neumetnostnega besedila (devet postavk) in znanje jezika (pet postavk).

Taksonomske stopnje:
Štiri naloge zelenega območja (devet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in tri naloge (pet postavk) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:
Naloge zelenega območja sodijo med naloge s kratkimi zaprtimi odgovori, naloge alternativne izbire, naloge dopolnjevanja brez nabora in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- določijo namen pisca dopisa – prepoznajo vrsto prebranega besedila (vabilo) (naloga 1.01.1),
- ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke – iz vabila razberejo, kdaj je bilo poslano (naloga 1.02.3),
- ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke – v besedilu poiščejo bistvene podatke in jih navedejo v obliki kratkih odgovorov (naloge 1.04.1, 01.04.2 in 1.04.4),
- ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke – presodijo dane trditve glede na besedilo (naloge 1.06.1, 1.06.2, 1.06.3 in 1.06.4),
- navedejo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom – danim besedam poiščejo besede z nasprotnim pomenom (naloge 1.08.1, 1.08.2 in 1.08.3),

– razvijajo poimenovalno zmožnost: tvorijo pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost) – tvorijo pogosto uporabljeno besedno zvezo po zgledu (naloga 1.09.1),
– razvijajo pravopisno zmožnost: rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčne povedi – postavijo ločilo na koncu pripovedne povedi (naloga 1.10.3).

Učenci prepoznajo vrsto neumetnostnega prebranega besedila (vabilo) in poiščejo najosnovnejše v besedilu izpostavljene informacije ter s kratkimi odgovori (največkrat z eno besedo) odgovorijo na preprosta vprašanja. Izkazujejo osnovni besedni zaklad ter nekaj slovničnega in pravopisnega znanja.

Zgled: naloga 1.06

Umetnostno besedilo

Vsebine:
Dve nalogi (dve postavki) zelenega območja preverjata branje in razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog:
V zelenem območju sta nalogi zaprtega tipa s kratkim odgovorom.

Učenci:

– razumejo in uporabljajo strokovni izraz: naslov – prepišejo naslov besedila (naloga 2.01.1),
– v umetnostnem besedilu najdejo osnovne informacije o prostoru in času dogajanja – v besedilu poiščejo podatek o času dogajanja (naloga 2.02.1).

Učenci prepišejo naslov umetnostnega besedila in prepoznajo eno od osnovnih informacij.

Zgled: naloga 2.02
(Prva postavka naloge sodi v zeleno območje, druga in tretja pa v rumeno območje.)

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine:
V rumeno območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki), ki preverjata znanje ob branju neumetnostnega besedila, in dve nalogi (tri postavke), ki preverjata znanje jezika.

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in dve (tri postavke) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:
V rumenem območju so naloge s kratkimi zaprtimi odgovori in dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

– določijo naslovnika dopisa – iz vabila razberejo, komu je namenjeno (naloga 1.02.2),
– ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke – v besedilu poiščejo bistvene podatke in jih navedejo v obliki povedi (naloga 1.04.3),
– razvijajo poimenovalno zmožnost: tvorijo pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost) – tvorijo nove besedne zveze po zgledu (nalogi 1.09.2 in 1.09.3),
– razvijajo pravopisno zmožnost: rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčne povedi – postavijo ločilo na koncu vprašalne povedi (naloga 1.10.1).

Učenci poiščejo več informacij v neumetnostnem besedilu in odgovarjajo na preprosta vprašanja z odgovori v obliki povedi. Besedni zaklad je bogatejši, prav tako izkažejo osnovno slovnično in pravopisno znanje.

Zgled: naloga 1.09
(Prva postavka naloge sodi v zeleno območje, druga in tretja pa sodita v rumeno območje.)

Umetnostno besedilo

Vsebine:
V rumeno območje se je uvrstilo sedem nalog (devet postavk), ki preverjajo branje in razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje:
Pet naloge (sedem postavk) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in dve nalogi (dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:
V rumenem območju so naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, dopolnjevanja brez nabora in naloge kratkih zaprtih odgovorov.

Učenci:

- uporabijo ustrezen jezikovni priročnik – v slovarju poiščejo razlago besede (naloga 2.01.2),
- obnovijo/povzamejo dogodke – v besedilu poiščejo podatek o začetku dogajanja (nalogi 2.02.2 in 2.02.3),
- sprejemajo in razumejo dogajanje, povezano v trden vzročno-posledični sistem – v besedilu poiščejo podatek o zapletu dogajanja (naloga 2.03.1),
- ločijo glavne in stranske književne osebe – navedejo dve književni osebi (nalogi 2.04.1 in 2.04.2),
- oblikujejo svoje stališče do ravnanja književnih oseb – med danimi odgovori poiščejo razlago za ravnanje književne osebe (naloga 2.05.1),
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil) – med danimi odgovori poiščejo razlago dogajanja (naloga 2.08.1),
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil) – navedejo osnovni podatek iz izhodiščnega besedila (naloga 2.09.1).

Učenci so natančnejši pri prepoznavanju književnih oseb in bistvenih dogodkov pripovedi ter zanesljivo odgovarjajo na preprosta vprašanja s kratkimi odgovori. Razumejo bolj in manj eksplicitno izražene povezave med deli umetnostnega besedila.

Zgled: naloga 2.05

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine:
V rdeče območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki), ki sta preverjali znanje ob branju neumetnostnega besedila, ena naloga (dve postavki) poustvarjanja neumetnostnega besedila in ena naloga (ena postavka), ki je preverjala znanje jezika.

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (ena postavka) je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), ena naloga (ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in ena naloga (tri postavke) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V rdečem območju so naloge kratkih zaprtih odgovorov, dopolnjevanja brez nabora in kratki pisni sestavek.

Učenci:

- določijo sogovorca oz. pisca dopisa – iz vabila razberejo, kdo ga je napisal (naloga 1.02.1),
- razvijajo pravopisno zmožnost: rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčne povedi – postavijo ločilo na koncu vprašalne povedi, ki se ne začne z vprašalnico (naloga 1.10.2),
- tvorijo dialoško besedilo (pogovor oz. dopis) določene vrste – zapišejo smiselno besedilo pisma glede na izhodiščno besedilo (naloga 1.11.1),
- tvorijo dialoško besedilo (pogovor oz. dopis) določene vrste – pravilno umestijo vse manjkajoče dele pisma (nagovor in pozdrav) (naloga 1.11.2),
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, ampak tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine – zapišejo zaokroženo in povezano besedilo, dolgo vsaj šest povedi (naloga 1.11.3).

Učenci poiščejo večino zahtevanih informacij v neumetnostnem besedilu. Izkažejo boljše slovnično in pravopisno znanje. Samostojno tvorijo besedilo v obliki pisma, pri katerem upoštevajo elemente pisma in vsebinske zahteve glede na izhodiščno besedilo.

Zgled: naloga 1.11
(Prva, druga in tretja postavka naloge sodijo v rdeče območje, četrta pa nad modro območje.)

Umetnostno besedilo

Vsebine:
V rdeče območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki), ki sta preverjali znanje ob branju umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (dve postavki) sta preverjali znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:
V rdečem območju sta nalogi kratkega zaprtega odgovora in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- oblikujejo svoje stališče do ravnanja književnih oseb – povzamejo ravnanje književnih oseb (naloga 2.06.1),
- ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb – med danimi odgovori poiščejo pravilen opis vedenja književne osebe (naloga 2.07.1).

Učenci razumejo motive za ravnanje in vedenjske odzive književnih oseb.

Zgled: naloga 2.06

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine:
V modro območje se je uvrstila ena naloga (ena postavka), ki preverjala znanje ob branju neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (ena postavka) je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog:
Naloga modrega območja je naloga kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

– predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti danega pogovora oz. dopisa – iz vabila prepišejo nagovor (naloga 1.03.1).

Učenci v vabilu prepoznajo nagovor in ga pravilno prepišejo.

Zgled: naloga 1.03
(Prva postavka naloge sodi v modro območje, druga pa nad modro območje.)

Umetnostno besedilo

Vsebine:
V modro območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki), ki preverjajta razumevanje umetnostnega besedila in ena naloga (ena postavka) poustvarjanja umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), ena naloga (ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in ena naloga (ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Naloge tega območja sodijo med naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, dopolnjevanja brez nabora in kratih pisnih sestavkov.

Učenci:

– ločijo glavne in stranske književne osebe – navedejo vse književne osebe (naloga 2.04.3),
– sprejemajo in razumejo dogajanje, povezano v trden vzročno-posledični sistem – razložijo posledico ravnanja književne osebe (naloga 2.10.1),
– govorijo ali pišejo »manjkajoči del zgodbe« – razlago, dopolnitev avtorjeve zgodbe (zamolčani del), upoštevajoč logiko dogajanja/predzgodbe/nadaljevanja zgodbe – nadaljujejo zgodbo glede na dane kriterije (naloga 2.11.1).

Učenci pokažejo dobro razumevanje umetnostnega besedila, saj razumejo večino vzročno-posledičnih odzivov književnih oseb. Samostojno tudi nadaljujejo zgodbo v obliki kratkega sestavka.

Zgled: naloga 2.10

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje nad modrim spadajo naloge, ki jih niti učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Vsebine:
Kot najzahtevnejši sta se izkazali dve naloge (dve postavki), ki so ju učenci reševali ob branju neumetnostnega besedila in dve nalogi (štiri postavke), ki sta preverjali znanje jezika.

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (dve postavki) sta znanje preverjali na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), ena (dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba znanja) ter ena (dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območju nad modrim so naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, kratih zaprtih odgovorov in kratki pisni sestavek.

Učenci manj uspešno:

– predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti danega pogovora oziroma dopisa – iz vabila ne prepišejo pozdrava (naloga 1.03.2),
– navajajo bistvo besedila ob učiteljevih vprašanjih – ne odgovorijo na vprašanje tako, da bi med danimi odgovori poiskali pravilen podroben podatek glede na besedilo (naloga 1.05.1),

– razvijajo pravopisne zmožnosti: rabo velike začetnice v znanih zemljepisnih lastnih imenih – ne zapišejo poljubnih zemljepisnih imen in pri tem ne uporabijo velike začetnice (nalogi 1.07.1 in 1.07.2),
– v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, ne skrbijo za čitljivost in estetskost pisave ter se ne odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami – ne tvorijo slovnično in pravopisno pravilnega kratkega sestavka (naloga 1.11.4).

Učenci so manj uspešni pri tvorjenju pravopisno in slovnično pravilnih pisnih sestavkov ustrezne dolžine. Ne poznajo jezikoslovnih izrazov. Prav tako ne zmorejo medpredmetnega prenosa znanja.

Zgled: naloga 1.07

Umetnostno besedilo

Vsebine:
Ena naloga (dve postavki) preverja razumevanje prebranega umetnostnega besedila, ena naloga (ena postavka) poustvarjanje umetnostnega besedila in ena naloga (ena postavka) jezikovno znanje.

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (dve postavki) preverja znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in ena naloga (dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območju nad modrim so naloge kratkega zaprtega odgovora ter kratkega pisnega sestavka.

Učenci manj uspešno:

– ubesedijo čustva in razpoloženja književnih oseb – iz besedila ne izpišejo povedi, ki opisuje vedenje književne osebe (naloga 2.07.2), in ne navedejo sporočila vedenja književne osebe (naloga 2.07.3),
– govorijo ali opisujejo »manjkajočega dela zgodbe« – razlagi, dopolnitvi avtorjeve zgodbe (zamolčani del), upoštevajoč logiko dogajanja/predzgodbe/nadaljevanja zgodbe – ne napišejo samostojno povezanega in šest povedi dolgega sestavka glede na izhodiščno besedilo (naloga 2.11.2),
– upoštevajo osnovna pravopisna pravila v svojih besedilih, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave ter se odločajo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami – ne napišejo slovnično in pravopisno pravilnega sestavka (naloga 2.11.3).

Učenci ne prepoznajo čustvenega doživljanja književne osebe v celoti. Ne tvorijo samostojno ustrezno dolgega, zaokroženega in povezanega sestavka, ki bi bil pravopisno in slovnično pravilen.

Zgled: naloga 2.11
(Prva postavka naloge sodi v modro območje, druga in tretja pa sodita nad modro območje.)

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.1.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. del (Neumetnostno besedilo: *Vabilo*)									
1	1.1	1	neumetnostno besedilo	določijo namen pisca dopisa	M	I	zeleno	0,95	0,40
2	2.1	1	neumetnostno besedilo	določijo sogovorca oz. pisca dopisa	M	I	rdeče	0,62	0,40
	2.2	1	neumetnostno besedilo	določijo naslovnika dopisa	M	I	rumeno	0,66	0,49
	2.3	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,68	0,07
3	3.1	1	neumetnostno besedilo	predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti danega pogovora oz. dopisa	S	I	modro	0,32	0,38
	3.2	1	neumetnostno besedilo	predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti danega pogovora oz. dopisa	S	I	nad modrim	0,28	0,14
4	4.1	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,80	0,29
	4.2	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,85	0,51
	4.3	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	rumeno	0,77	0,51
	4.4	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,90	0,35
5	5.1	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	nad modrim	0,38	-0,11
6	6.1	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,82	0,39
	6.2	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,90	0,24
	6.3	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,80	0,15
	6.4	1	neumetnostno besedilo	ob učiteljevih vprašanjih navedejo bistvene podatke	S	I	zeleno	0,83	0,27
7	7.1	1	jezik	razvijajo pravopisno zmožnost: rabo velike začetnice v znanih zemljepisnih lastnih imenih	M	II	nad modrim	0,22	0,32
	7.2	1	jezik	razvijajo pravopisno zmožnost: rabo velike začetnice v znanih zemljepisnih lastnih imenih	M	II	nad modrim	0,21	0,28
8	8.1	1	jezik	navedejo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom	M	II	zeleno	0,80	0,37
	8.2	1	jezik	navedejo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom	M	II	zeleno	0,78	0,40
	8.3	1	jezik	navedejo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom	M	II	zeleno	0,75	0,32
9	9.1	1	jezik	razvijajo poimenovalno zmožnost: tvorijo pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost)	M	II	zeleno	0,80	0,43
	9.2	1	jezik	razvijajo poimenovalno zmožnost: tvorijo pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost)	M	II	rumeno	0,68	0,49
	9.3	1	jezik	razvijajo poimenovalno zmožnost: tvorijo pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost)	M	II	rumeno	0,64	0,48

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
10	10.1	1	jezik	razvijajo pravopisno zmožnost: rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčne povedi	M	II	rumeno	0,76	0,39
	10.2	1	jezik	razvijajo pravopisno zmožnost: rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčne povedi	M	II	rdeče	0,57	0,32
	10.3	1	jezik	razvijajo pravopisno zmožnost: rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčne povedi	M	II	zeleno	0,80	0,49
11	11.1	1	neumetnostno besedilo	tvorijo dialoško besedilo (pogovor oz. dopis) določene vrste	S	III	rdeče	0,49	0,66
	11.2	1	neumetnostno besedilo	tvorijo dialoško besedilo (pogovor oz. dopis) določene vrste	S	III	rdeče	0,48	0,46
	11.3	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, ampak tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine	S	III	rdeče	0,39	0,59
	11.4	1	jezik	v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami	S	III	nad modrim	0,11	0,37

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. del (Umetnostno besedilo: Prirejeno po: Anja Štefan, *Petelin in njegova suknjica. Kotiček na koncu sveta.* Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005.)									
1	1.1	1	umetnostno besedilo	razumejo in uporabljajo strokovni izraz: naslov	M	I	zeleno	0,59	0,24
	1.2	1	umetnostno besedilo	uporabijo ustrezen jezikovni priročnik	S	I	rumeno	0,61	0,47
2	2.1	1	umetnostno besedilo	v umetnostnem besedilu najdejo osnovne informacije o prostoru in času dogajanja	M	I	zeleno	0,78	0,49
	2.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke	M	I	rumeno	0,75	0,57
	2.3	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke	M	I	rumeno	0,79	0,64
3	3.1	1	umetnostno besedilo	sprejemajo in razumejo dogajanje, povezano v trden vzročno-posledični sistem	M	I	rumeno	0,66	0,50
4	4.1	1	umetnostno besedilo	ločijo glavne in stranske književne osebe	M	I	rumeno	0,65	0,54
	4.2	1	umetnostno besedilo	ločijo glavne in stranske književne osebe	M	I	rumeno	0,66	0,56
	4.3	1	umetnostno besedilo	ločijo glavne in stranske književne osebe	M	I	modro	0,44	0,53
5	5.1	1	umetnostno besedilo	oblikujejo svoje stališče do ravnanja književnih oseb	M	II	rumeno	0,70	0,58
6	6.1	1	umetnostno besedilo	oblikujejo svoje stališče do ravnanja književnih oseb	M	II	rdeče	0,46	0,60
7	7.1	1	umetnostno besedilo	ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb	M	II	rdeče	0,55	0,61
	7.2	1	umetnostno besedilo	ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb	S	II	nad modrim	0,10	0,30
	7.3	1	umetnostno besedilo	ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb	S	II	nad modrim	0,29	0,43
8	8.1	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil)	S	II	rumeno	0,52	0,44
9	9.1	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil)	M	I	rumeno	0,65	0,68
10	10.1	1	umetnostno besedilo	sprejemajo in razumejo dogajanje, povezano v trden vzročno-posledični sistem	S	II	modro	0,31	0,51
11	11.1	1	umetnostno besedilo	govorijo ali pišejo »manjkajoči del zgodbe« – razlago, dopolnitev avtorjeve zgodbe (zamolčani del), upoštevajoč logiko dogajanja/predzgodbe/nadaljevanja zgodbe	S	III	modro	0,34	0,46
	11.2	1	umetnostno besedilo	govorijo ali pišejo »manjkajoči del zgodbe« – razlago, dopolnitev avtorjeve zgodbe (zamolčani del), upoštevajoč logiko dogajanja/predzgodbe/nadaljevanja zgodbe	S	III	nad modrim	0,19	0,39
	11.3	1	jezik	v svojih besedilih upoštevajo osnovna pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in estetskost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami	S	III	nad modrim	0,03	0,16

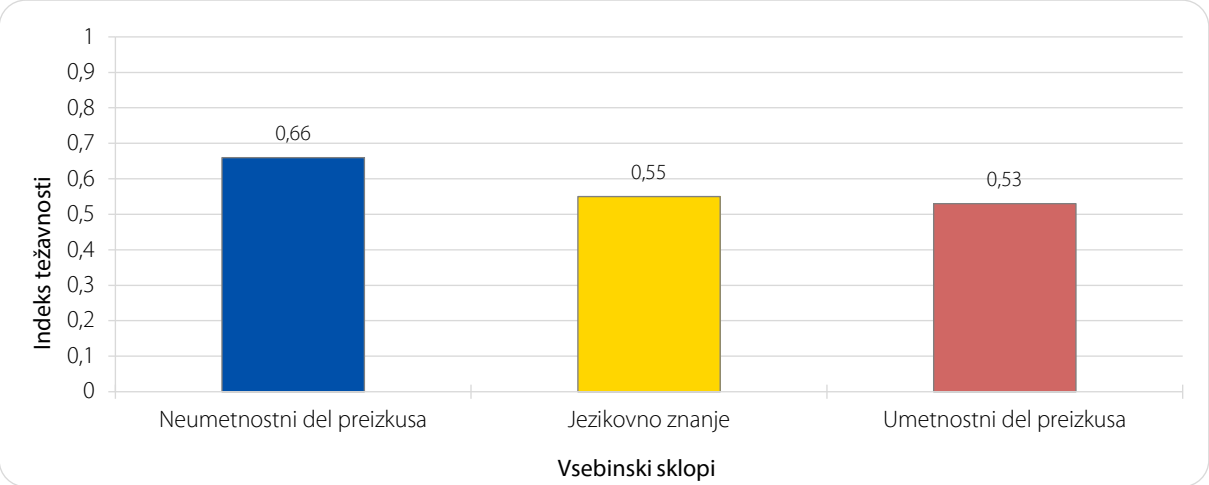
LEGENDA:
Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje
Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebina: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo oziroma umetnostno besedilo
Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu
Standardi znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu
Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območje: območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisu dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS*

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja je sestavljen iz nalog, ki jih lahko razdelimo na tri vsebinske sklope:

- naloge, ki preverjajo znanje ob branju neumetnostnega besedila,
- naloge, ki so namenjene preverjanju slovničnega in pravopisnega znanja,
- naloge, ki preverjajo znanje ob branju umetnostnega besedila.

Slika 4.4.1.4: *Dosežki učencev po vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti*

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa so v povprečju nekoliko boljši od dosežkov pri drugih dveh vsebinskih enotah. Podobno razliko v dosežkih opažamo vsako leto, kar je najverjetneje povezano s tem, da učenci bolj uspešno rešijo naloge ob enopomenskih besedilih, v katerih si vsaj nekatere informacije laže zapomnijo in se z njimi srečujejo tudi zunaj šole. Branje umetnostnih besedil pa je za učence najverjetneje omejeno na šolsko obravnavo. Naloge, ki zahtevajo povezovanje informacij iz različnih delov umetnostnega besedila, sklepanje in zlasti samostojno oblikovanje besedila, četudi kratkega, pa so zanje zelo zahtevne.

Med nalogami ob **neumetnostnem besedilu** so učenci v celoti najuspešneje rešili 1. nalogo (1.1.1) ter po eno postavko 4. naloge (1.4.4) in 6. naloge (1.6.2). Vse tri postavke zahtevajo prepoznavanje jasno izraženih podatkov v besedilu.

Najmanj uspešni so bili učenci pri obeh postavkah 3. naloge (1.3.1, 1.3.2) preizkusa, ki zahtevata natančno ločevanje pojmov nagovor in pozdrav.

Med nalogami, ki preverjajo **jezikovno zmožnost**, so bili učenci najuspešnejši pri vseh treh postavkah 8. naloge (1.8.1, 1.8.2 in 1.8.3). Postavke so zahtevale zapis nasprotnega pomena ob danih pridevnikih. Uspešno rešena postavka 9. naloge (1.9.1) je zahtevala zapis nove besedne zveze, ki pa je del vsakdanje rabe jezika učencev. Tretja postavka 10. naloge (10.3) je preverjala rabo ločila v pripovedni povedi, ki je najbolj pogosto uporabljeno ločilo. Učenci so bili pričakovano uspešni.

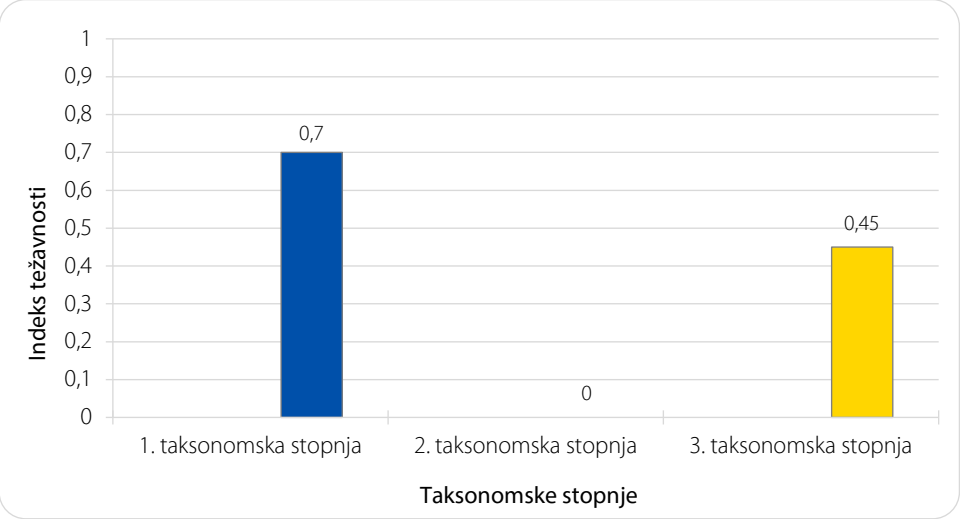
Izrazito neuspešni so bili učenci pri 7. nalogi (1.7.1 in 1.7.2), v kateri so morali zapisati dve lastni zemljepisni imeni in hkrati upoštevati veliko začetnico. Pri reševanju si niso znali pomagati z izhodiščnim besedilom.

Neuspešni so bili učenci tudi pri obeh postavkah 11. naloge, ki sta zahtevali upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil pri tvorjenju kratkega besedila v neumetnostnem delu (1.11.4), prav tako tudi v umetnostnem delu preizkusa (2.11.3), in to kljub toleranci treh napak.

Med nalogami v **umetnostnem besedilu** so bili učenci najuspešnejši pri prvih treh postavkah 2. naloge (2.2.1, 2.2.2, 2.2.3). Učenci uspešno poiščejo podatke, navedene na začetku besedila.

Najmanj uspešni so bili pri 7. nalogi (2.7.2), ki je zahtevala natančen izpis povedi, ki opisuje vedenje posameznih književnih oseb in razlago vedenja književne osebe (2.7.3). Pričakovano manj uspešni so bili učenci tudi pri 11. nalogi (2.11.1 in 2.11.2), ki je zahtevala nadaljevanje zgodbe z opisom spremembe vedenja književne osebe ter zapis zaokroženega in povezanega besedila.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** nalog glede na indeks težavnosti

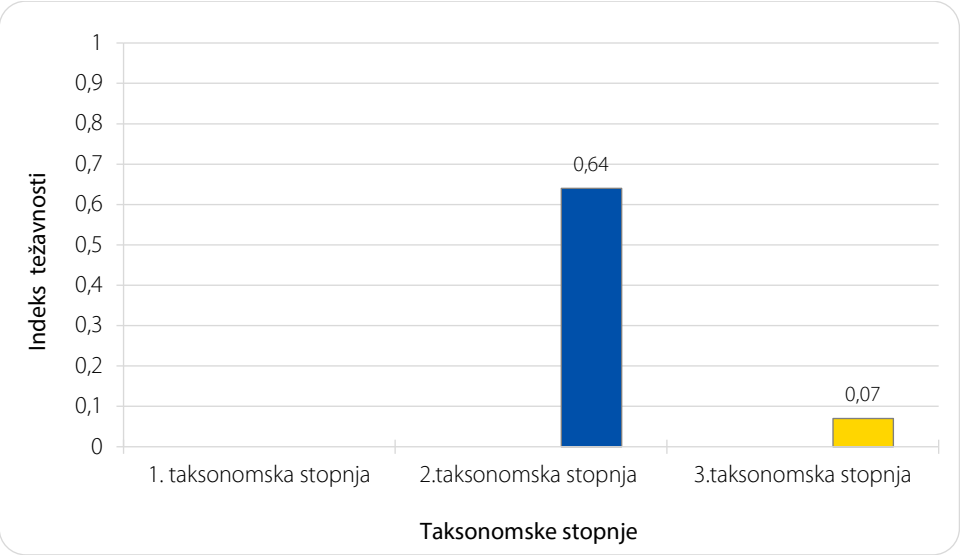

Slika 4.4.1.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostni del preizkusa*

Težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Učenci so najbolje rešili naloge, ki so preverjale dosežke na prvi taksonomski stopnji, manj uspešni pa so bili pri nalogah na tretji taksonomski stopnji. Na drugi taksonomski stopnji vse naloge preverjajo jezikovno znanje.

Na **prvi taksonomski stopnji** je šest nalog, ovrednotenih s 15 točkami. Vse najbolj uspešno rešene naloge so celotna 1. naloga (1.1.1), ena postavka 4. naloge (1.4.4) in ena postavka 6. naloge (1.6.2) To so obenem naloge, ki so jih učenci najuspešneje reševali v celotnem prvem delu preizkusa. Med nalogami prve taksonomske stopnje so učenci najslabše rešili 3. nalogo (1.3.1 in 1.3.2). Presenetljivo so bili manj uspešni tudi pri 5. nalogi (1.5.1), v kateri so med danimi odgovori morali poiskati ustreznega glede na besedilo. Učenci pri branju niso pozorni na vse podatke, pri reševanju nalog pa se ne vračajo k besedilu.

Na **tretji taksonomski stopnji** so tri postavke 11. naloge (1.11.1, 1.11.2, 1.11.3), pri katerih je skoraj polovici učencev uspelo zapisati nadaljevanje zgodbe v obliki zaokroženega in povezanega besedila.

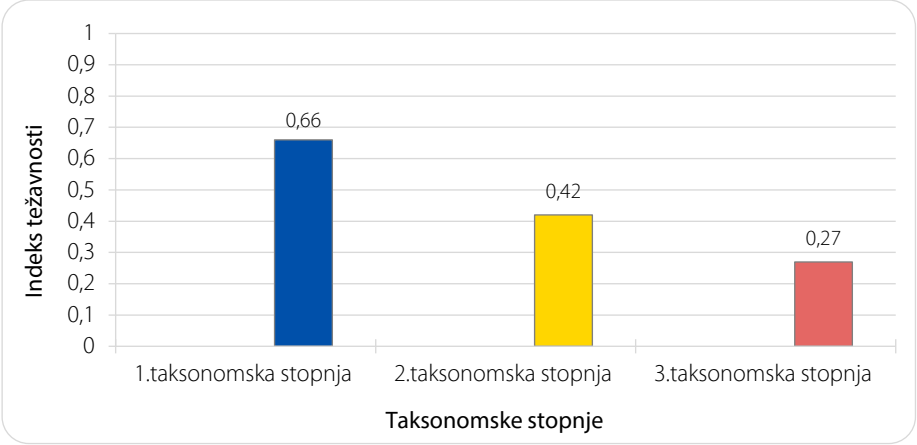

Slika 4.4.1.6: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje*

Jezikovne zmožnosti smo preverjali z nalogami na 2. in 3. taksonomski stopnji.

Na **drugi taksonomski stopnji** so štiri naloge s skupaj enajstimi postavkami. Najuspešneje so učenci rešili 8. nalogo (1.8.1), 9. nalogo (1.9.1) in 10. nalogo (1.10.3). Najslabše pa so na 2. taksonomski stopnji rešili 7. nalogo (1.7.1. in 1.7.2).

Na **tretji taksonomski stopnji** sta znanje preverjali dve postavki. Za pravopisno in slovnično pravilno zapisan kratek sestavek so točki dosegli le nekateri učenci.

Slika 4.4.1.7: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostni del preizkusa*

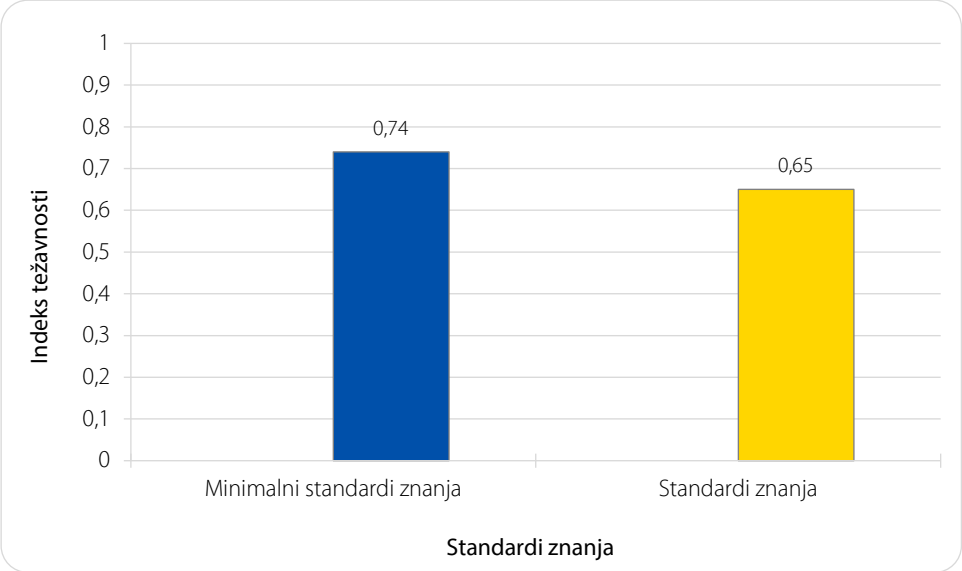
S slike 4.4.1.7 je razvidno, da tudi v umetnostnem delu preizkusa težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča.

Na **prvi taksonomski stopnji** je bilo pet nalog z 10 postavkami. Po pričakovanjih so učenci pri teh nalogah najbolj uspešni. Učenci so uspešno rešili vse tri postavke 2. naloge. Najmanjši delež pravilnih odgovorov (44 %) je bil pri tretji postavki 4. naloge (2.4.3). Gre sicer za nalogo kratkih odgovorov, pri kateri so morali učenci našteti vse književne osebe.

Na **drugi taksonomski stopnji** je bilo pet nalog s sedmimi postavkami. Učenci so najuspešneje rešili 5. nalogo izbirnega tipa, pri kateri so izkazali razumevanje osnovne zgodbe. Kot najzahtevnejše so se v tem delu preizkusa izkazale dve postavki 7. naloge (2.7.2 in 2.7.3) in 10. naloga. Razlaga vedenja in čustvenih odzivov književnih oseb v obliki zapisa kratkih polodprtih odgovorov je za učence zelo zahtevna naloga. Uspešna je bila le slaba tretjina učencev.

Na **tretji taksonomski stopnji** sta dve postavki zadnje naloge (2.11.1 in 2.11.2). Enajsta naloga od učencev zahteva poustvarjanje prebranega v obliki kratkega pisnega sestavka. Kljub pomoči in usmeritvi za pisanje je vsebinsko ustrezen sestavek napisalo 34 % učencev, 19 % pa jih je upoštevalo tudi navodilo o ustrezni dolžini in povezanosti sestavka.

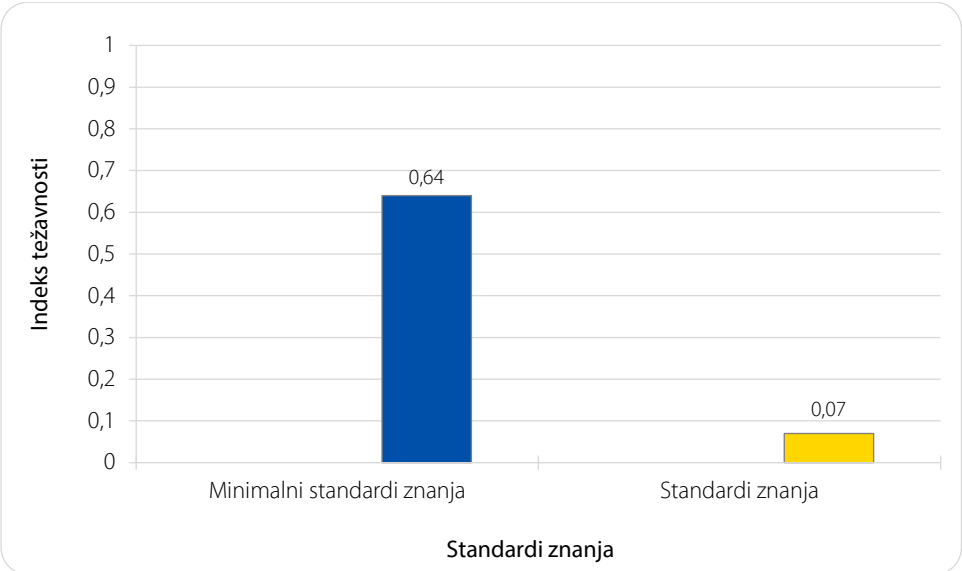
Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.1.8: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostni del preizkusa*

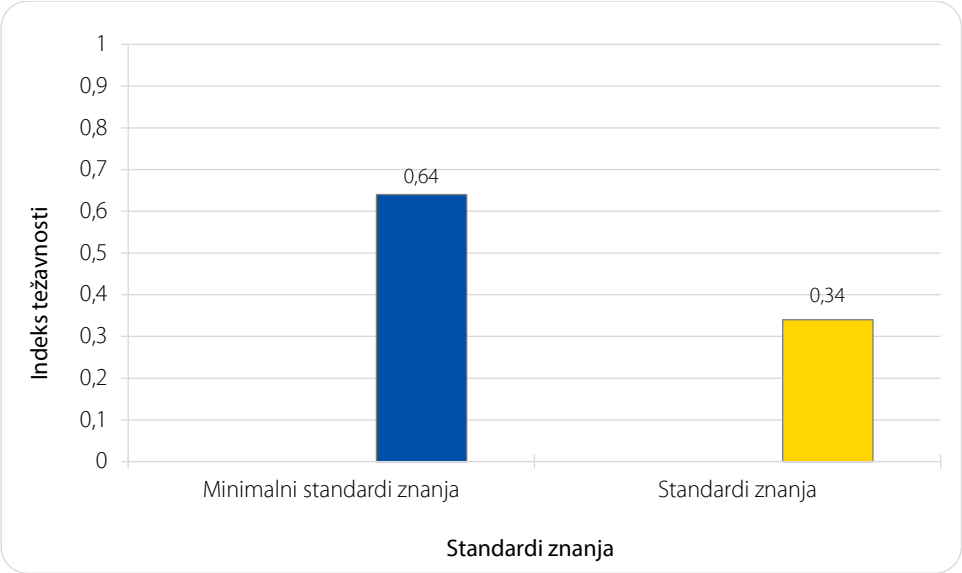
Tri postavke so preverjale **minimalne standarde znanja**. Znanje učencev je pričakovano višje kot pri postavkah, ki so preverjale preostale standarde znanja. Postavke so preverjale znanje na 1. taksonomski stopnji.

Podobno kot v minulih letih so učenci naloge, ki so preverjale preostale **standarde znanja**, reševali nekoliko slabše. Postavke so bile oblikovane tako, da so učenci izkazovali znanje na prvi in tretji taksonomski stopnji.

Slika 4.4.1.9: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje*

11 postavk je preverjajo **minimalne standarde** jezikovnega znanja. Naloge so bile oblikovane tako, da so zahtevale izkazovanje razumevanja in uporabe, torej znanje na drugi taksonomski stopnji. Učenci so najbolje rešili vse tri postavke 8. naloge (1.8.1, 1.8.2 in 1.8.3) ter eno postavko 9. naloge (1.9.1) in eno postavko 10. naloge (1.10.3). Zadnji postavki v obeh delih preizkusa (upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil pri tvorjenju kratkega pisnega sestavka) sta preverjali preostale **standarde znanja** na 3. taksonomski stopnji.

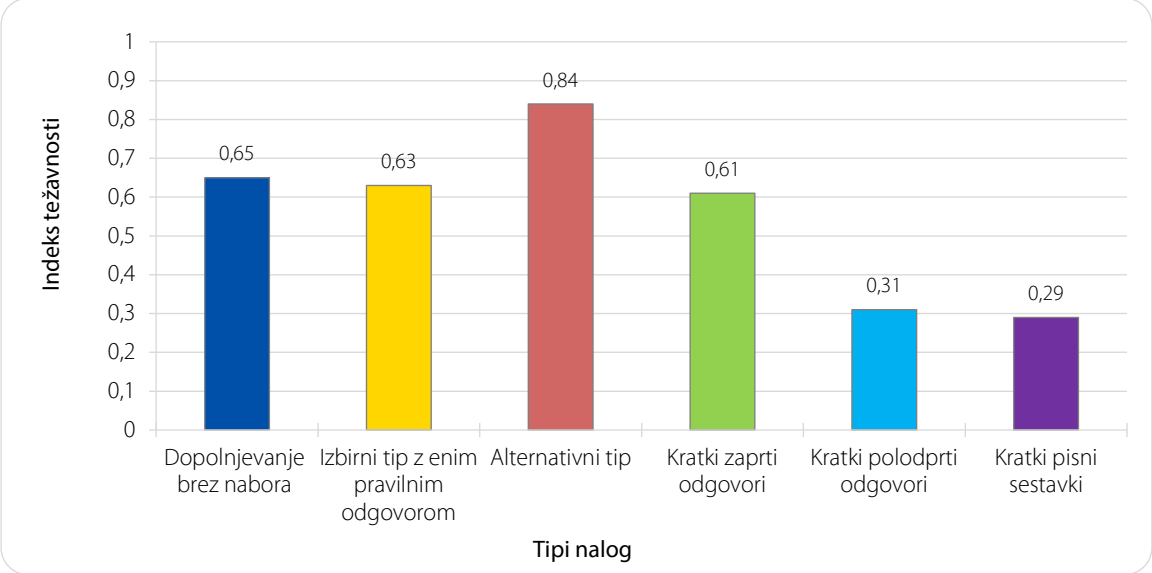
Slika 4.4.1.10: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostni del preizkusa*

V drugem delu preizkusa, v katerem so učenci reševali naloge ob umetnostnem besedilu, je 8 nalog (12 postavk) preverjajo minimalne standarde znanja in 3 naloge (10 postavk) preostale standarde znanja.

Tudi v drugem delu preizkusa so učenci v povprečju uspešneje rešili naloge, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja. Najboljši dosežek so učenci dosegli v celotni 2. nalogi (2.1, 2.2, 2.3).

Preostale **standarde znanja** je preverjalo pet nalog (7 postavk). To so bile naloge na prvi, drugi in tretji taksonomski stopnji. Najbolje rešena je bila prva postavka 1. naloge (2.1.1). Učenci najuspešneje odgovarjajo, kadar naloge zahtevajo kratke odgovore, pri katerih je malo navodil za reševanje naloge, in ko iščejo izpostavljene informacije v besedilu.

Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.1.11: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti – celoten preizkus*

V preizkusu je največ, deset nalog (26 postavk), ki zahtevajo kratke zaprte odgovore. Naloge tega tipa navadno dajejo dober vpogled v razumevanje besedila, saj zahtevajo iskanje posamezne informacije v besedilu, niso zahtevne za tvorjenje pisnih odgovorov, pri vrednotenju pa je pozornost usmerjena predvsem v vsebinsko ustreznost. Izbirni tip z enim pravilnim odgovorom je zastopan v šestih nalogah (šest postavk). Preostali tipi nalog so zastopani pri manjšem številu postavk oziroma v eni ali največ dveh nalogah.

Kot najlažje so se izkazale naloge alternativnega tipa, naloge, ki zahtevajo kratke zaprte odgovore, ter naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Z večjo zanesljivostjo lahko govorimo o uspešnosti reševanja pri omenjenih tipih nalog. Videti je, da je za učence zelo pomembno, da je zahteva naloge čim krajše izražena. Po težavnosti se od drugih izrazito ločijo naloge polodprtega tipa in naloge kratkega pisnega sestavka, ki zahtevajo nekaj samostojnosti pri oblikovanju odgovora na zahtevnejša vprašanja, pri katerih se zahtevajo sklepanje, povezovanje informacij ipd., oz. pri oblikovanju kratkega sestavka (najmanj šest povedi, ki tvorijo zaokroženo celoto), predvsem pa uporabo tako semantičnega kot sintaktičnega znanja.

Ob sestavljanju preizkusa se veliko pozornosti namenja prav jasnim in preprostim formulacijam, ne glede na to, kateri tip naloge je uporabljen. Prav gotovo pa je povsod tam, kjer je kljub temu potrebnega malo več branja ali iskanja podrobnosti v besedilu in pisanja, tudi uspešnost odgovarjanja manjša.

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja iz slovenščine za 6. razred je letos opravljalo nekoliko manj učencev kot prejšnje leto. Opažamo, da število udeležencev v zadnjih dveh letih niha, vendar tudi letošnje število pomeni približno polovico vseh šestošolcev v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS.

Učenci so v povprečju dosegli 29,08 (58,15 %) točke od 50 možnih. Minimalni dosežek so 3 (6 %) točke, maksimalni pa 45 (90 %) točk. Povprečni dosežek je višji kot lani, analiza po nalogah pa kaže na primerljivo izkazano znanje. Ker NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS ne zajame celotne populacije učencev ob koncu 6. razreda, dosežke med leti kljub podobni strukturi preizkusov težko primerjamo in ni povsem jasno, čemu pripisati razlike.

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT = 0,66) so višji od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT = 0,53) in dosežkov učencev pri nalogah, ki so preverjale jezikovno znanje (IT = 0,55).

Iz dosežkov je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča ne glede na vrsto besedila (neumetnostno oz. umetnostno besedilo). Učenci so v obeh delih preizkusa najuspešnejši pri nalogah prve taksonomske stopnje, pri katerih zapišejo kratke zaprte odgovore ali pa se odločajo o pravilnosti trditve. Število nepravilnih odgovorov se poveča pri nalogah, ki zahtevajo vračanje v besedilo in natančno branje besedila. Število napačnih odgovorov se pomembno poveča pri nalogah druge taksonomske ravni, kjer gre največkrat za parafrazirana vprašanja. Videti je, da nekateri učenci izbirajo odgovore precej impulzivno, brez potrebnega večkratnega pregledovanja danih možnosti. Najslabši so dosežki pri nalogah na tretji taksonomski ravni, kjer je treba zapisati sestavek z vsaj šestimi povezanimi povedmi. Ker smo pri vrednotenju takšne naloge v prvem delu preizkusa upoštevali vsako smiselno oblikovano besedilo (zapis in oblikovanje elektronskega pisma, nadaljevanje zgodbe), je bila pri prvi postavki neumetnostnega besedila uspešna polovica učencev, pri umetnostnem besedilu pa le tretjina učencev. Več težav pa so imeli učenci pri upoštevanju drugih zahtev (npr. zaokroženost in dolžina besedila). Slabši so bili dosežki v umetnostnem delu, kljub začetnim usmeritvam. Izrazito neuspešni pa so učenci pri zahtevi po uporabi slovničnih in pravopisnih pravil. Če začnejo reševati nalogo in se usmerijo v vsebino, delajo veliko slovničnih in pravopisnih napak, prav tako izkazujejo slabše zmožnosti organiziranja besedila.

Čeprav bodo učitelji, specialni in rehabilitacijski pedagogi še več pomembnih informacij pridobili z analizo individualnih dosežkov učencev, ki jih bodo lahko primerjali s svojimi opažanji in spoznanji o delovanju posameznika, pa lahko na podlagi skupne analize izpeljemo nekatera priporočila, podana že po preverjanju in analizah v prejšnjih letih.

Učence moramo spodbujati k večkratnemu branju istega besedila in ponovnemu vračanju k prebranemu besedilu ob reševanju nalog. Iz raziskav je znano, da številni učenci v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS niti ob koncu šolanja ne dosegajo takšne učinkovitosti bralne tehnike, da bi jim omogočala sočasno usmerjanje na dekodiranje in razumevanje. Prav zato je zanje pomembno večkratno branje istega besedila. Učenci prepogosto odgovarjajo hitro, le na podlagi tega, kar so si zapomnili po enem samem branju, to pa je navadno le vsebina začetnega dela besedila ali so le posamezni delčki besedila. Pogosto skušajo odgovarjati le na podlagi splošnega znanja, brez preverjanja informacij v besedilu. Iskanje informacij v besedilu, ki se zahteva v nalogah preizkusa, je pomembna zmožnost za vsakdanjo rabo pisnega jezika, zato je temu treba posvetiti dodatno pozornost. Ob obravnavi besedil je treba izbirati taka vprašanja, ki zahtevajo aktiviranje splošnega znanja, prav posebna pozornost pa mora biti namenjena vprašanjem, na katera je mogoče odgovoriti le s ponovnim branjem in iskanjem informacij v besedilu.

Pomembno je, da se učencem demonstrirajo in se nato uporabljajo preproste strategije branja, še zlasti dejavnosti po branju. Prav tako je pomembno natančno brati navodila in podčrtovati ključne zahteve naloge. Videti je, da učenci prehitro začnejo reševati naloge, brez ustrezne strategije. Do napak namreč prihaja tudi zato, ker ne upoštevajo, kam kaj zapisati, in pri dopolnjevanju ne upoštevajo že zapisanega dela povedi.

Razvijanje vseh komponent bralne pismenosti je dolgotrajen proces. Učenci 6. razreda šele dosežejo zmožnost samostojnega branja preprostih besedil, zato je toliko bolj zanimivo pogledati učinkovitost tega branja z vidika bralnega razumevanja, ki poleg bralne tehnike zahteva še uporabo splošnega in jezikovnega znanja. Za aktiviranje teh komponent pri pouku navadno poskrbimo s podporo učencem pri skupni obravnavi besedil, to pa morajo učenci na NPZ opraviti samostojno. Treba je upoštevati, da učenci 6. razreda PP NIS še vedno laže izkažejo svoje znanje ob ustnem kakor ob pisnem preverjanju. Predstavljeni dosežki so kljub temu dobra osnova za prepoznavanje prednosti in pomanjkljivosti na področjih, ki jim je smiselno nameniti dodatno pozornost v zadnjem obdobju šolanja, saj velik delež učencev šolanje nadaljuje in je zanje pisno izkazovanje znanja zelo pomembno.

PRILOGA 1

BESEDILO 1

Od:	izak.zupan@sporocanje.si
Za:	tamara.drenik@sporocanje.si
Zadeva:	vabilo
Datum:	28. 4. 2024 7.30

Živijo, Tamara!

V soboto ob 9. uri se bomo z družino odpravili na naš vikend v Piran. Ali greš z nami tudi ti?

Načrtujem, da si bomo ogledali podmorski svet v Akvariju Piran. Si ga ti že obiskala? Mene najbolj zanimajo hobotnice. Kaj pa tebe? Starši so obljubili, da se bomo kopali v bazenu v Portorožu. Ne pozabi vzeti kopalk. Kasneje lahko igramo družabne igre. Katera je tvoja najljubša?

Vrnili se bomo v nedeljo. Vprašaj svoje starše za dovoljenje in mi do večera sporoči svojo odločitev. Zelo bom vesel, če se nam boš lahko pridružila.

Lepo te pozdravljam.

Izak

2

PRILOGA 2

BESEDILO 2

Anja Štefan

Petelin in njegova suknjica

Bila je lepa jesen. Petelin se je s košaro odpravil po kostanj. Hodil je po gozdu, sonce je grelo, pa mu je postalo vroče. Zato je slekel svojo toplo suknjico in jo obesil na vejo. Ko je bila košara polna, je petelin hotel domov. Stopil je po suknjico, te pa naenkrat nikjer več. Iskal je in brskal po listju, a zaman. V sami srajci se je odpravil domov.

»V zemljo se ni vdrla,« je godrnjal po poti. »Nekdo mi jo je ukradel. In vem, kdo je bil. Maček. Ta pride tiho, da ga ne slišiš, vzame in gre. Ja, vem, ravno maček je bil.«

Za hip je potihnil, potem pa spet: »Ne, že vem! Zajec! Ta jo je ukradel! Zadnje čase se nosi kot gospod! Novi čevlji, nov klobuk, za suknjico mu je pa zmanjkalo.«

Ves nesrečen je petelin prispel v vas. Pa se je zgodilo, da mu je ravno takrat naproti prikorakal maček. »Pozdravljeni, petelin!« je pozdravil maček. Petelin pa tiho. Mislil si je: »Najprej mi ukrade suknjico, potem me pa pozdravlja.« Dvignil je kljun in hodil dalje.

Srečal je zajca. »Pozdravljeni, petelin!« je čez ograjo pozdravil zajec. »Topel dan, kajne? Pa ne več dolgo. Bliža se zima in mraz …«

Petelin je dvignil kljun in si mislil: »Najprej mi ukrade suknjico, potem se pa norčuje iz mene. Mraz, mraz – seveda bo mraz, takole v srajci!«

Doma se je zaprl v hišo in jezno sedel na klop. Takrat pa je iz gozda pritekla goska. »Gospod petelin!« je klicala. »Kje ste? Odprite!« Pred sabo je držala suknjico. »Nate!« je rekla. »Vem, da je vaša! V gozdu sem jo našla.«

Petelin se je čudil: »Kako? Saj sem jo iskal! Vse veje sem pregledal.«

»Hja, veste, drevo je podobno drevesu, veja veji – ni čudno, da ste jo zgrešili,« je modrovala goska in mu suknjico potisnila v roke.

Petelin je bil vesel, hkrati pa ga je bilo prav pošteno sram.

SLOVAR:
suknjica – moško vrhnje oblačilo

(Prirejeno po: Štefan, A. (2005). Kotiček na koncu sveta (str. 47). Ljubljana: Mladinska knjiga.)

1

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj besedilo, ki si ga prebral.
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Zahvala.

   B Voščilo.

   C Vabilo.

   D Opravičilo.

(1 točka)

2. a) Kdo je besedilo napisal?

   _____

   b) Komu je besedilo namenjeno?

   _____

   c) Kdaj je bilo besedilo poslano? Napiši datum.

   _____

(3 točke)

3. a) Iz besedila prepiši nagovor.

_____

b) Iz besedila prepiši pozdrav.

_____

(2 točki)

4. a) Kam se odpravlja Izak z družino?

_____

b) Kdaj v soboto se Izak z družino odpravlja na pot?

_____

c) Kaj mora Tamara vprašati svoje starše?

_____

d) Kdaj se bo Izak z družino vrnil domov?

_____

(4 točke)

1

5. Katero dejavnost Izak načrtuje v Portorožu?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Obisk akvarija.

   B Kopanje v bazenu.

   C Sprehod ob obali.

   D Igranje tenisa.

(1 točka)

6. Ali so spodnje trditve pravilne?
   Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.
   Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Tamara vabi Izaka na vikend v Piran.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Izak načrtuje obisk Akvarija Piran.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Starši so Izaku obljubili kopanje v morju.	DRŽI	NE DRŽI
d)	Tamara mora sporočiti svojo odločitev do večera.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

7. Napiši dve lastni zemljepisni imeni.

_____

_____

(2 točki)

8. K danim besedam poišči besede z nasprotnim pomenom.

a) umazan _____

b) vesel _____

c) sestra _____

(3 točke)

9. Napiši nove besedne zveze, kot kaže primer.

mleko s čokolado – *čokoladno mleko*

a) sok iz jabolk – _____

b) potica z orehi – _____

c) torta s sadjem – _____

(3 točke)

1

10. Postavi ustrezna ločila.

a) Kaj bomo jedli za večerjo

b) Maja, kje imaš klobuk

c) S sošolcem sva obiskala knjižnico

(3 točke)

11. Napiši Tamarin odgovor Izaku.

Pomagaj si z vprašanji v prebranem besedilu.
Vključi vse manjkajoče dele pisma in jih zapiši na ustrezno mesto.
Napiši najmanj šest smiselno povezanih povedi.
Pazi na pravopisna in slovnična pravila.

Od:	tamara.drenik@sporocanje.si
Za:	izak.zupan@sporocanje.si
Zadeva:	odgovor
Datum:	28. 4. 2024 13.45

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Tamara

(4 točke)

2

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. a) Napiši naslov besedila.

_____

b) Poglej v slovar in napiši, kaj pomeni beseda suknjica.

_____

(2 točki)

2. a) V katerem letnem času se zgodba dogaja?

_____

b) Kaj je petelin počel v gozdu?

_____

c) Kam je petelin odložil svojo suknjico?

_____

(3 točke)

3. Kaj je storil petelin, potem ko ni našel svoje suknjice?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Ostal je v gozdu.

B V srajci se je odpravil domov.

C Kupil je novo suknjico.

D Za pomoč pri iskanju suknjice je prosil prijatelje.

(1 točka)

4. Dopolni seznam književnih oseb.

petelin

_____

_____

_____

(3 točke)

5. Kaj je petelin mislil, da se je zgodilo s suknjico?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Mislil je, da je suknjico pozabil doma.

B Mislil je, da je suknjico izgubil.

C Mislil je, da je suknjico odnesel veter.

D Mislil je, da je suknjico nekdo ukradel.

(1 točka)

2

6. Kako so se živali vedle do petelina?

_____

(1 točka)

7. a) Kakšno je bilo vedenje petelina do živali na poti domov?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Vljudno.

B Pogumno.

C Neprijazno.

D Boječe.

b) Katera poved v besedilu najbolje opiše petelinovo vedenje do mačka na poti domov? Napiši jo.

_____

c) Kaj je petelin skušal s svojim vedenjem sporočiti mačku in zajcu, ko ju je srečal?

_____

(3 točke)

8. Kaj se je v resnici zgodilo s petelinovo suknjico?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Petelin je suknjico izgubil.

B Petelinu je suknjico nekdo ukradel.

C Petelin si je suknjico raztrgal.

D Petelin je suknjico posodil goski.

(1 točka)

9. Kdo je petelinu prinesel suknjico?

_____

(1 točka)

10. Zakaj je bilo petelina na koncu sram?

_____

(1 točka)

2

11. Petelin je bil na koncu zgodbe vesel, hkrati pa ga je bilo prav pošteno sram.

Nadaljuj zgodbo o petelinu, ki je spremenil svoje vedenje.

Napiši najmanj šest smiselno povezanih povedi.

Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus NPZ iz slovenščine za leto 2023/2024 je sestavljen iz 24 nalog oziroma 50 postavk,[1] razdeljenih na umetnostni in neumetnostni del preizkusa. Preverja cilje in standarde znanja iz *Učnega načrta za slovenščino v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz let 2003 in 2021*. V celotnem preizkusu je bilo mogoče doseči 50 točk.

Prvi del preizkusa ima 14 nalog (30 postavk), ki so jih učenci reševali s pomočjo neumetnostnega besedila (prirejeno po Slobodan Simič Sime, Alberto Pucer: Slovenska Istra – zaledje, Sečovlje) ali pa so ob njih izkazali jezikovno znanje. Drugi del ima 10 nalog (20 postavk) in se navezuje na umetnostno besedilo (prirejeno po Ela Peroci: Prisedite k moji mizici, Materino darilo).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralno zmožnost – zmožnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov v besedilu,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisno zmožnost,
- samostojno tvorbo krajšega besedila.

Preizkus je sestavljen iz nalog zaprtega tipa s kratkim odgovorom, izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori, alternativnega tipa, iz nalog dopolnjevanja brez nabora, nalog povezovanja, urejanja in razvrščanja ter nalog polodprtega tipa s kratkimi odgovori. V preizkus sta bila vključena tudi dva pisna sestavka.

V preizkusu so v različnih deležih zastopane naloge na treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.2.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Stopnje zahtevanega znanja		**Deleži v preizkusu znanja**
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje	15 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.2.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	106
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. absolutnih točk	30,53
Povprečno št. odstotnih točk	61,06
Standardni odklon odstotnih točk	14,70
Indeks težavnosti	0,61
Indeks zanesljivosti	0,86

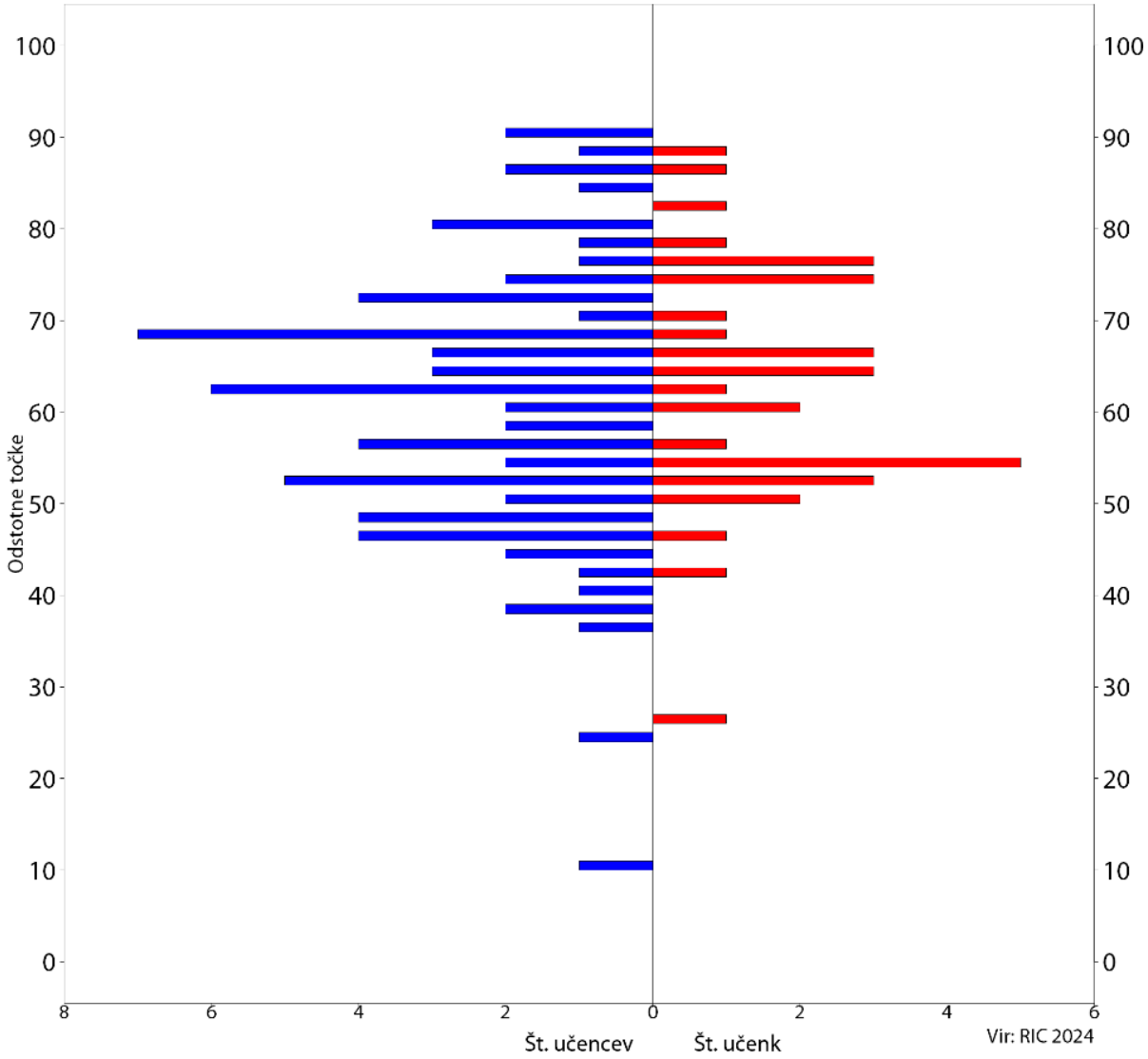
[1] Postavka je najmanjši del naloge, ki je statistično analiziran in opisan znotraj analiz.

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 106 učencev iz 30 šol.

Od 50 možnih točk so v povprečju dosegli 30,53 točke (61,06 %). V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila, pri katerem so lahko dosegli največ 30 točk. V povprečju so osvojili 18,36 točke (61,20 %). V drugem delu preizkusa je bilo izhodišče umetnostno besedilo. Od 20 možnih točk so učenci v povprečju dosegli 12,18 točke (60,90 %).

Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 5 točk, kar je bil dosežek enega učenca. Najvišjega možnega števila točk ni dosegel nihče. Najboljši dosežek je bil 45 točk (90,00 %), dosegla pa sta ga dva učenca. Frekvenčna porazdelitev je levo asimetrična, z dvema vrhovoma. Prvi vrh je pri 26 (52,00 %), drugi pa pri 34 točkah (68,00 %). Na bolj zgoščeno porazdelitev dosežkov z izjemo skrajno nizkih dosežkov opozarja tudi standardni odklon (14,70). Povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,61.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.2.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred*

Dosežki po spolu

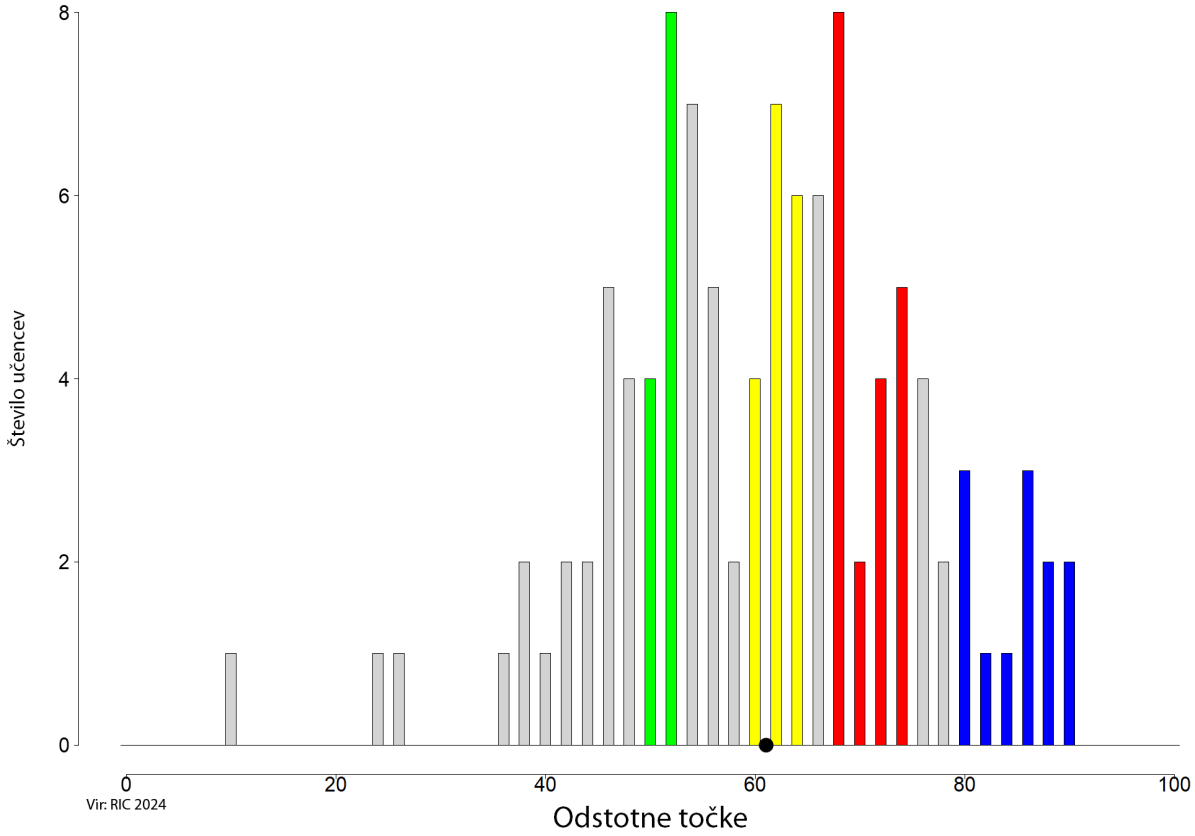
Preverjanje znanja je opravljalo 35 deklic in 71 dečkov od skupaj 106 učencev.

Razberemo lahko, da so v splošnem deklice nekoliko uspešnejše, saj je povprečni dosežek deklic 62,6 odstotne točke, dečkov pa 60,3 odstotne točke. Pod 50 odstotnimi točkami so dosežki 17 dečkov (23,94 %) in le treh deklic (8,57 %). Tudi višje dosežke je doseglo več deklic kot dečkov. Dosežke med 50 in 90 odstotnimi točkami je doseglo 54 dečkov (76,06 %) in 32 deklic (91,43 %). Najvišji dosežek sta dosegla dva dečka, najnižjega pa en deček.

Dosežki po regijah

Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je bila udeležba na nacionalnem preverjanju znanja v posameznih regijah in šolah zelo različna, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju znanja. V Goriški, Zasavski in Podravski regiji sta se preverjanja udeležila po 2 učenca. Več kot 20 učencev se je preverjanja udeležilo v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.2.2: *Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Štiri naloge v zelenem območju (4., 5., 6. in del 8. – devet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in ena (del 11. – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
V zelenem območju so naloge tipa kratkih zaprtih odgovorov (šest postavk) in naloge alternativnega tipa (štiri postavke).

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – dopolnijo poved s podatkom iz izhodiščnega besedila (naloge 1.04.1, 1.04.2 in 1.04.3), presojajo pravilnost dane trditve glede na izhodiščno besedilo (naloge 1.05.1, 1.05.2, 1.05.3 in 1.05.4) ter na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (nalogi 1.06.1 in 1.08.2),
- k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo eno besedo iz iste besedne družine (naloga 1.11.1).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati nekaj bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Ob danem korenu tvorijo eno besedo iz iste besedne družine.

Zgled: naloga 1.04

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Šest nalog v zelenem območju (1., 2., 3., del 4., del 5. in 6. – sedem postavk) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (zanje, prepoznavanje) in dve nalogi (del 7. in 8. – tri postavke) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
V zelenem območju so naloge s kratkimi zaprtimi odgovori (sedem postavk), naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki) in naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

- ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca – izpišejo avtorja izhodiščnega besedila (naloga 2.01.1),
- obnovijo dogajanje – poved dopolnijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (nalogi 2.02.1 in 2.02.2), na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (naloge 2.03.1, 2.05.1 in 2.06.1) in med danimi odgovori najdejo iskani podatek iz besedila (naloga 2.04.1),
- obnovijo/povzamejo dogodke – v izhodiščnem besedilu poiščejo podatek, ki ni eksplicitno naveden (naloga 2.07.2),
- razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov – določijo prvi in zadnji dogodek (naloga 2.08.1) in osrednje dogodke izhodiščnega besedila (naloga 2.08.2).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati nekaj bistvenih podatkov v prebranem umetnostnem besedilu in znajo določiti časovno zaporedje dogodkov.

Zgled: naloga 2.02

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Tri naloge v rumenem območju (3., 7. in del 8. – štiri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), tri naloge (10., 12. in del 13. – pet postavk) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
Naloge v rumenem območju so tipa kratkih zaprtih odgovorov (vseh devet postavk).

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – iz besedila izpišejo podatek glede na kriterij (naloga 1.03.1) in na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (naloge 1.07.1, 1.07.2 in 1.08.1),

– ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav – pravilno razvežejo krajšavo str. (naloga 1.10.1) in itd. (naloga 1.10.2),
– prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): številnik (glavni, vrstilni) – vrstilni številnik, zapisan s številko, zapišejo z besedo in z njo dopolnijo poved (nalogi 1.12.1 in 1.12.2),
– prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih) – nedoločnik pridobivati postavijo v pravilno glagolsko obliko glede na zapisano poved (naloga 1.13.2).

Učenci v rumenem območju znajo poiskati nekoliko več bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Znajo razvezati krajšavi, ki ju pogosto uporabljajo, vrstilni številnik zapisati z besedo in uporabiti pravilno glagolsko obliko enostavnega nedoločnika.

Zgled: naloga 1.10

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (del 4. in del 5. – dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog:
V rumeno območje sta se uvrstili naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka) ter naloga s kratkim zaprtim odgovorom (ena postavka).

Učenci:

– obnovijo dogajanje – glede na dani kriterij najdejo dva iskana podatka v besedilu (naloga 2.04.2) in na vprašanje odgovorijo s podatkom iz izhodiščnega besedila (naloga 2.05.2).

Učenci v rumenem območju znajo poiskati več bistvenih podatkov v prebranem umetnostnem besedilu.

Zgled: naloga 2.05
Opomba: V rumeno območje se je uvrstila samo druga postavka, prva spada v zeleno območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga v rdečem območju (del 11. – ena postavka) znanje preverja na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
V rdečem območju je naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

– k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter besede iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo dve besedi iz iste besedne družine (naloga 1.11.2).

Učenci v rdečem območju znajo tvoriti več besed iz iste besedne družine.

Zgled: naloga 1.11
Opomba: V rdeče območje se je uvrstila druga postavka, prva postavka je v zelenem, tretja pa v modrem območju.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (del 4. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in ena naloga (del 10. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Nalogi rdečega območja sta naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka) in naloga kratkega pisnega sestavka (ena postavka).

Učenci:

- obnovijo dogajanje – med danimi odgovori najdejo vse iskane podatke v besedilu (naloga 2.04.3),
- pišejo nove prigode znanih književnih oseb – tvorijo vsebinsko ustrezno nadaljevanje umetnostnega besedila (nadaljujejo zgodbo) (naloga 2.10.1).

Učenci v rdečem območju znajo med danimi odgovori najti vse iskane podatke v prebranem besedilu in tvoriti vsebinsko ustrezno nadaljevanje umetnostnega besedila.

Zgled: naloga 2.10
Opomba: V rdeče območje se je uvrstila samo prva postavka, druga in tretja spadata v območje nad modrim.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (1. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), dve nalogi (9. in del 11. – tri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in ena (del 14. – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Naloge modrega območja so tipa kratkega zaprtega odgovora (tri postavke), izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka) ter kratki pisni sestavki (dve postavki).

Učenci:

- predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti dane vrste besedila – poiščejo podatek, kje je bilo objavljeno izhodiščno besedilo (naloga 1.01.1),
- prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalnik – iz dane povedi izpišejo samostalnika (nalogi 1.09.1 in 1.09.2),
- k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter besede iz iste besedne družine – iz danega korena tvorijo tri besede iz iste besedne družine (naloga 1.11.3),
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, ampak tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri tvorjenju sestavka s pomočjo slike opisujejo zunanjost živali (naloga 1.14.1) in pri tem uporabijo vsaj šest podatkov iz miselnega vzorca (naloga 1.14.2).

Učenci v modrem območju znajo poiskati vse zahtevane podatke v in o neumetnostnem besedilu. Imajo več jezikovnega znanja. Samostojno tvorijo krajši pisni sestavek, v katerem vsebinsko ustrezno opišejo žival s pomočjo slike in podatkov iz miselnega vzorca.

Zgled: naloga 1.09

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
V modrem območju dve nalogi (del 7. in 9. – tri postavke) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
Naloge modrega območja so tipa kratkega polodprtega odgovora (dve postavki) in alternativnega tipa (ena postavka).

Učenci:

- v umetnostnem besedilu najdejo primere, s katerimi ponazorijo slogovne postopke (opisovanje/opis, subjektivno opisovanje, označevanje/oznaka, pripovedovanje/pripoved, dvogovor) – opišejo motive za ravnanja književne osebe (naloga 2.07.3),
- opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi) – opredelijo se do posledice ravnanja književne osebe (naloga 2.09.1), ki jo tudi ustrezno utemeljijo (naloga 2.09.2).

V modrem območju učenci že bolje razumejo ravnanje književnih oseb.

Zgled: naloga 2.09

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih niti učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga nad modrim območjem (2. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (del 13. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena naloga (del 14. – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki) in kratkih pisnih sestavkov (dve postavki).

Učenci so manj uspešni:

- ko ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: členjenost besedila na odstavke – pri členjenju izhodiščnega besedila na odstavke (naloga 1.02.1),
- ko prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih) – pri postavljanju nedoločnika biti v pravilno glagolsko obliko glede na zapisano poved (naloga 1.13.1),
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, ampak tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine; svoje znanje o zgradbi ter jezikovnih in slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri tvorjenju vsebinsko ustreznega in dovolj dolgega sestavka (devet povedi) (naloga 1.14.3),
- ko svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami – pri zapisu pravopisno in slovnično pravilnega sestavka, ki je tudi vsebinsko ustrezen (naloga 1.14.4).

Tudi najuspešnejši učenci nimajo poglobljenega jezikovnega znanja, saj izhodiščnega besedila ne znajo členiti na odstavke in nedoločnika biti ne znajo postaviti v pravilno glagolsko obliko. Pri tvorjenju krajšega pisnega sestavka naredijo preveč pravopisnih in/ali slovničnih napak.

Zgled: naloga 1.02

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (del 7. – ena postavka) preverja znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in ena (del 10. – dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območju sta nalogi kratkega polodprtega odgovora (ena postavka) in kratkega pisnega sestavka (dve postavki).

Učenci so manj uspešni:

- ko opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu – ne razumejo prenesenega pomena dane besedne zveze (naloga 2.07.1),
- ko pišejo nove prigode znanih književnih oseb – pri tvorjenju vsebinsko ustreznega in dovolj dolgega sestavka (devet povedi) (naloga 2.10.2),

– ko z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa – pri zapisu pravopisno in slovnično pravilnega sestavka, ki je tudi vsebinsko ustrezen (naloga 2.10.3).

Tudi najuspešnejši učenci ne napišejo dovolj dolgega vsebinsko ustreznega nadaljevanja zgodbe, ki bi bilo tudi slovnično in/ali pravopisno pravilno. Prav tako ne znajo interpretirati prenesenega pomena besedne zveze iz izhodiščnega besedila .

Zgled: naloga 2.10
Opomba: V območje nad modrim sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva postavka spada v rdeče območje.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.2.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. del (Neumetnostno besedilo: *Sečovlje.* Prirejeno po: Slobodan Simič Sime, Alberto Pucer: Slovenska Istra – zaledje, str. 68 do 70. Ljubljana: IKI, 2001.)									
1	1.1	1	neumetnostno besedilo	predstavijo zgradbene in jezikovne značilnosti dane vrste besedila	1	I	modro	0,32	0,20
2	2.1	1	neumetnostno besedilo	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: členjenost besedila na odstavke		I	nad modrim	0,28	0,13
3	3.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno	0,67	0,17
4	4.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,84	0,17
	4.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,93	0,41
	4.3	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,89	0,37
5	5.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,95	0,31
	5.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,98	-0,09
	5.3	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,92	0,13
	5.4	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,92	0,18
6	6.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,91	0,40
7	7.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno	0,75	0,43
	7.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno	0,65	0,38
8	8.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	rumeno	0,76	0,45
	8.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo)	M	I	zeleno	0,95	0,32
9	9.1	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalnik	M	II	modro	0,33	0,39
	9.2	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): samostalnik	M	II	modro	0,32	0,28
10	10.1	1	jezik	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav	S	II	rumeno	0,61	0,43
	10.2	1	jezik	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav	S	II	rumeno	0,58	0,40
11	11.1	1	jezik	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	zeleno	0,72	0,39
	11.2	1	jezik	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	rdeče	0,55	0,31
	11.3	1	jezik	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine	M	II	modro	0,24	0,40

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
12	12.1	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): številnik (glavni, vrstilni)	M	II	rumeno	0,76	0,33
	12.2	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): številnik (glavni, vrstilni)	M	II	rumeno	0,53	0,40
13	13.1	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih)	M	II	nad modrim	0,19	0,26
	13.2	1	jezik	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): nedoločnik (uporabijo v povedi – ob zgledih)	M	II	rumeno	0,66	0,39
14	14.1	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste	S	III	modro	0,53	0,19
	14.2	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste	S	III	modro	0,47	0,36
	14.3	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste	S	III	nad modrim	0,12	0,32
	14.4	1	jezik	svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami	S	III	nad modrim	0,02	0,23

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. del (Umetnostno besedilo: Ela Peroci: *Materino darilo.* Prirejeno po: Prisedite k moji mizici. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990.)									
1	1.1	1	umetnostno besedilo	ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca	M	I	zeleno	0,90	0,37
2	2.1	1	umetnostno besedilo	dogajalni prostor in čas povezujejo s temo umetnostnega besedila	M	I	zeleno	0,90	0,26
	2.2	1	umetnostno besedilo	ločujejo glavne in stranske književne osebe ter utemeljijo svoje mnenje	M	I	zeleno	0,96	0,30
3	3.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	zeleno	0,84	0,34
4	4.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	zeleno	0,78	0,17
	4.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	rumeno	0,58	0,35
	4.3	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	rdeče	0,69	0,07
5	5.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	zeleno	0,68	0,35
	5.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje	M	I	rumeno	0,65	0,37
6	6.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke	M	I	zeleno	0,86	0,34
7	7.1	1	umetnostno besedilo	opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu	M	II	nad modrim	0,10	0,26
	7.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke	M	II	zeleno	0,73	0,30
	7.3	1	umetnostno besedilo	v umetnostnem besedilu najdejo primere, s katerimi ponazorijo slogovne postopke (opisovanje/opis, subjektivno opisovanje, označevanje/oznako, pripovedovanje/pripoved, dvogovor)	M	II	modro	0,56	0,36
8	8.1	1	umetnostno besedilo	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	S	II	zeleno	0,78	0,38
	8.2	1	umetnostno besedilo	razumejo časovno zapovrstje nizanja dogodkov	S	II	zeleno	0,69	0,39
9	9.1	1	umetnostno besedilo	opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi)	M	II	modro	0,36	0,41
	9.2	1	umetnostno besedilo	opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi)	M	II	modro	0,36	0,41
10	10.1	1	umetnostno besedilo	pišejo nove prigode znanih književnih oseb	S	III	rdeče	0,50	0,52
	10.2	1	umetnostno besedilo	pišejo nove prigode znanih književnih oseb	S	III	nad modrim	0,25	0,37
	10.3	1	jezik	z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa	S	III	nad modrim	0,01	0,18

LEGENDA:

Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

Vsebina: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo oziroma umetnostno besedilo

Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu

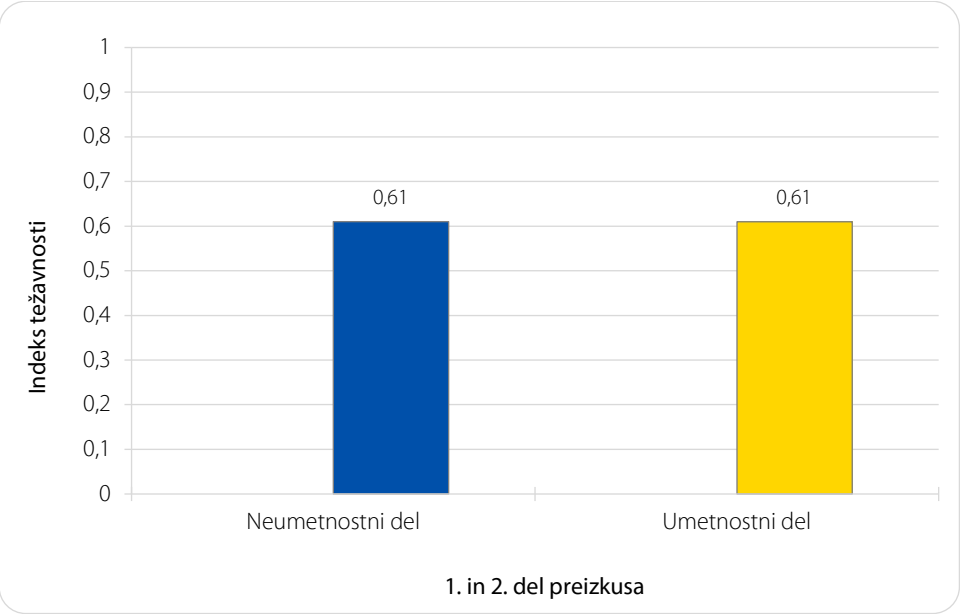
Standardi znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu

Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje

Območje: območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS*

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

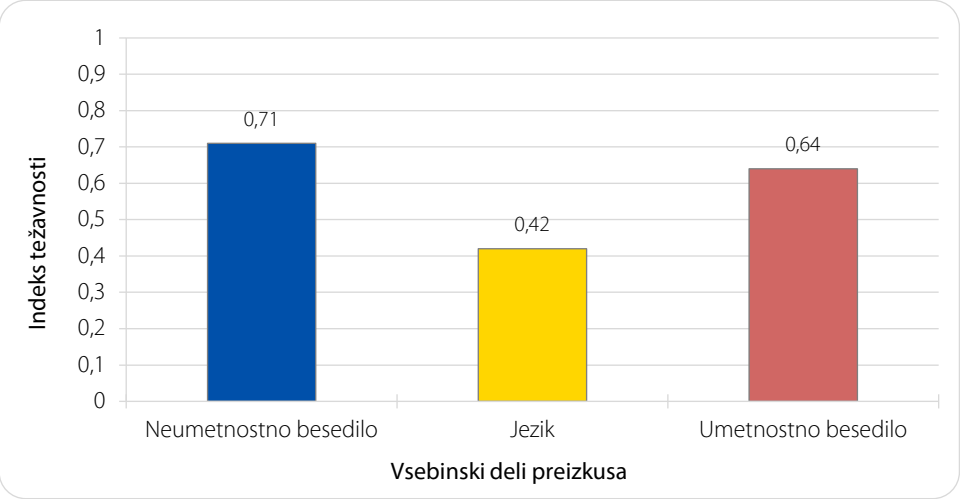
Dosežki učencev **po vsebini** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.3: *Dosežki učencev v prvem in drugem delu preizkusa glede na indeks težavnosti*

Učenci so bili enako uspešni pri reševanju 1. in 2. dela preizkusa.

Preizkus znanja iz slovenščine razdelimo glede na vsebino/zmožnosti, ki jih preverjamo, na tri dele: preverjanje bralnega razumevanja neumetnostnega in umetnostnega besedila ter preverjanje jezikovne zmožnosti.

Slika 4.4.2.4: *Dosežki učencev po vsebini/zmožnostih glede na indeks težavnosti*

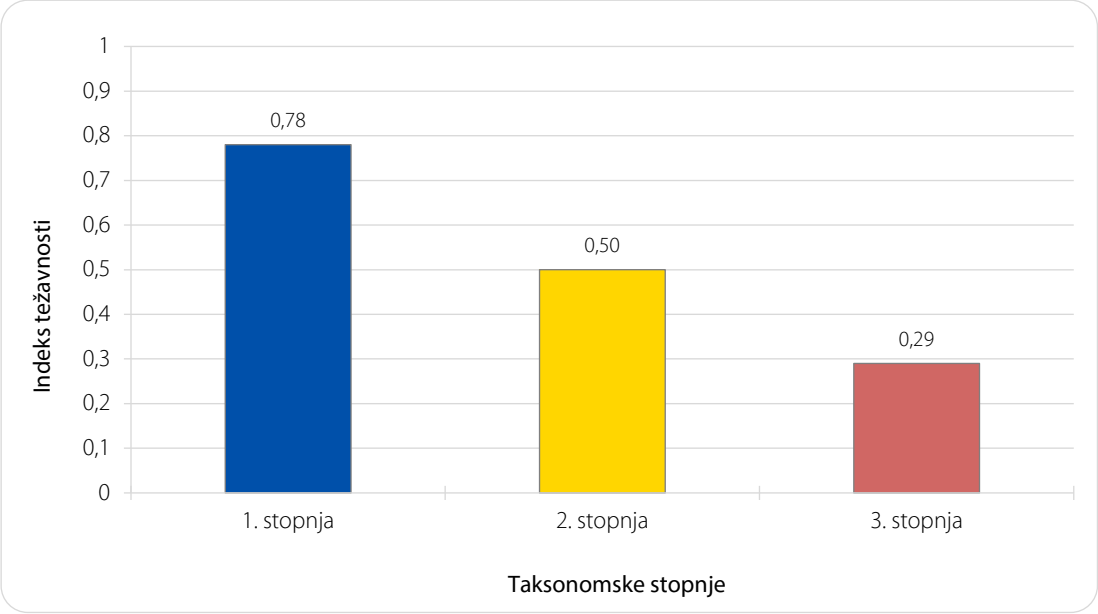
Ob branju **neumetnostnega besedila** smo preverjali znanje z 9 nalogami oziroma 18 postavkami, ki so jih učenci v povprečju rešili nekoliko bolje kot druge naloge umetnostnega dela preizkusa. Učenci so pričakovano uspešni pri reševanju nalog alternativnega tipa, kar se je v tem delu pokazalo pri postavkah 1.5.1 in 1.5.2, saj so bili skoraj vsi učenci uspešni pri presoji resničnosti trditev (IT 0,98). Skoraj vsi učenci so bili uspešni tudi pri iskanju bistvenih podatkov v besedilu (postavka 1.8.2). Tudi pri reševanju preostalih nalog bralnega razumevanja so bili učenci večinoma uspešni. Pod pričakovanji (IT 0,32) so učenci rešili naloge, pri katerih so iskali vir besedila (postavka 1.1.1) in členili besedilo na odstavke (postavka 1.2.1) (IT 0,28). Učenci so izgubljali točke zaradi nenatančnega prepisa podatkov (npr. neupoštevanje velike začetnice (postavka 1.3.1)). Pri najzahtevnejši 14. nalogi je bila približno polovica učencev uspešna pri opisu zunanjosti ježa in uporabi podatkov iz danega miselnega vzorca (postavki 1.14.1 in 1.14.2). Le malo učencev pa je napisalo vsebinsko ustrezno besedilo, dovolj dolgo (najmanj devet povedi) in vsebinsko zaokroženo (postavka 1.14.3) (IT 0,12).

Jezikovno znanje smo preverjali s 5 nalogami oziroma 12 postavkami v neumetnostnem delu in eno postavko v umetnostnem delu preizkusa. Na področju jezika so učenci dosegali nižje povprečne dosežke. Najbolje so reševali postavko 1.11.1, pri kateri so iz danega korena tvorili besede iz iste besedne družine (IT 0,72). Tudi pri postavki 1.12.1, pri kateri so morali z besedo zapisan številnik (1.) vstaviti v dano poved, so bili uspešni (IT 76). Le približno polovica učencev pa je pravilno z besedo napisala številnik (12.) in z njim dopolnila dano poved. Učenci so delali napake pri sklanjanju številnika. Zanimivi sta bili tudi postavki 1.9.1 in 1.9.2, pri katerih so morali učenci v dani povedi poiskati samostalnike. Približno 30 % učencev je poiskalo vsaj en samostalnik, vendar je bilo pri tej nalogi tudi največ učencev v celotnem preizkusu (33 %), ki naloge sploh niso reševali. Velika razlika pri uspešnosti reševanja se je pokazala tudi pri postavkah 1.13.1 in 1.13.2. Medtem ko je bila pri postavljanju glagola pridobivati iz nedoločnika v pravilno obliko glede na dano poved uspešnost nadpovprečna (IT 0,66), je bil pri glagolu biti uspešnost bistveno manjša (IT 0,19), kar je bil drugi najnižji dosežek pri preverjanju jezikovnega znanja. Slabše znanje jezika se je pokazalo tudi pri samostojnem tvorjenju opisa ježa, pri katerem je le 2 % učencev upoštevalo slovnična in jezikovna pravila (postavka 1.14.4). Največ je bilo pravopisnih in/ali slovničnih napak. V drugem delu preizkusa (postavka 2.10.3) je pri poustvarjanju po branju umetnostnega besedil slovnično in pravopisno pravilno napisano besedilo z manj kot tremi napakami uspelo napisati le 1 % učencev.

Ob **umetnostnem besedilu** smo preverjali bralno razumevanje z 10 nalogami oziroma 19 postavkami. Tudi v tem delu preizkusa so bili učenci najuspešnejši pri iskanju enega od bistvenih podatkov v besedilu (avtorja besedila) (postavke 2.1.1, 2.2.1 in 2.2.2) ter pri odgovarjanju na vprašanja s podatkom iz izhodiščnega besedila (postavki 2.3.1. in 2.6.1). Nekoliko manj uspešni so bili pri ustreznem utemeljevanju predvidene možne posledice ravnanja književne osebe (postavki 2.9.1 in 2.9.2). Kar 27 % učencev, kar je največji delež v umetnostnem delu preizkusa, ni reševalo postavk 2.10.1, 2.10.2 in 2.10.3 (poustvarjanje po branju umetnostnega besedila). Tako je bilo pri zaokroženem in povezanem, vsebinsko ustrezno napisanem besedilu v devetih povedih uspešnih le 25 % učencev (postavka 2.10.2). Najmanj uspešni pa so bili učenci pri postavki 2.7.1, pri kateri so morali razložiti pomen besedne zveze s prenesenim pomenom (IT 0,10), 24 % učencev pa postavke sploh ni reševalo.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

V **prvem delu preizkusa**, ki so ga učenci reševali ob branju neumetnostnega besedila, je bilo 14 nalog na vseh treh taksonomskih stopnjah: osem nalog (15 postavk) na prvi, pet nalog (11 postavk) na drugi in ena naloga (4 postavke) na tretji stopnji. Učenci so bili v skladu s pričakovanji najuspešnejši pri nalogah na prvi taksonomski stopnji. Na drugi taksonomski stopnji so bili dosežki nižji, na tretji pa najnižji, kot se je tudi pričakovalo.

Slika 4.4.2.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v prvem delu preizkusa*

Učenci so uspešno reševali naloge **prve taksonomske stopnje**, ki so preverjale minimalne standarde znanja in en standard znanja.

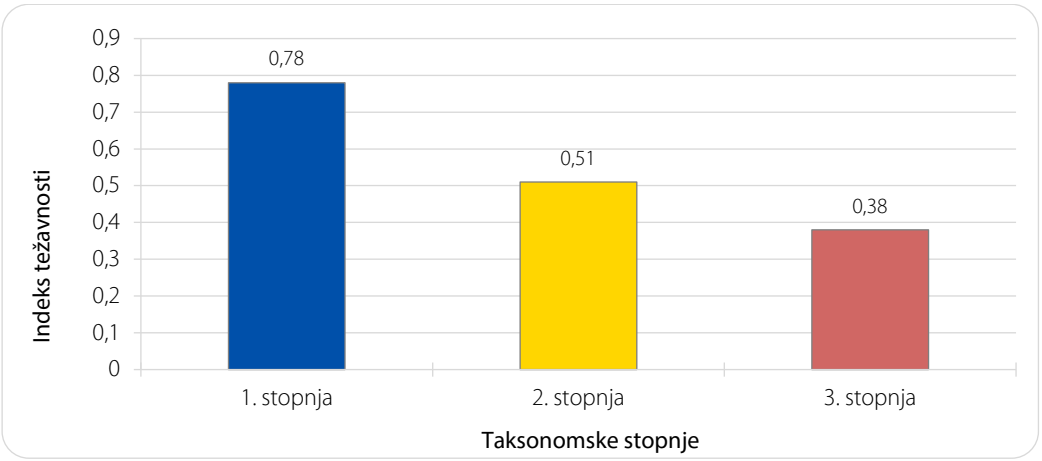
Skoraj vsi učenci so pravilno rešili postavki, ki sta zahtevali presojanje pravilnosti dane trditve glede na izhodiščno besedilo (postavki 1.5.1 in 1.5.2). Uspešno so tudi dopolnili dano poved z bolj znano besedo (postavka 1.4.2), medtem ko so z manj znanima besedama nekoliko manj uspešno dopolnjevali poved (postavki 1.4.1 in 1.4.3). Podobna uspešnost je tudi, ko učenci odgovarjajo na vprašanja s kratkimi odgovori. Če je iskana beseda bolj znana, jo uspešno poiščejo v izhodiščnem besedilu (postavka 1.8.2). Manjšo uspešnost reševanja pa lahko opazimo pri postavki 1.7.2, pri kateri so morali učenci odgovoriti na vprašanje s podatkom iz izhodiščnega besedila, vendar so iskali manj znan pojem, zato je besedilo manj razumljivo in je s tem uspešnost reševanja te postavke manjša. Pri postavki 1.3.1 je bila uspešnost reševanja manjša zaradi neuporabe velike začetnice. Pod pričakovanji so učenci rešili nalogo, ko so iskali vir besedila pri postavki 1.1.1 (IT 0,33). Najslabše pa so učenci reševali nalogo, pri kateri so členili besedilo na odstavke (postavka 1.2.1), saj je le 28 % učencev to postavko rešilo pravilno.

Med nalogami **druge taksonomske stopnje** je bilo 6 nalog, ki so preverjale minimalne standarde znanja, in 2 nalogi, ki sta preverjali preostale standarde znanja.

Dosežki pri reševanju nalog, ki so delno zahtevale razumevanje besedila in delno uporabo znanja na področju jezikovne zmožnosti, so pričakovano nižji kot pri nalogah, ki so preverjale znanje na prvi taksonomski stopnji. Učenci so najbolje reševali nalogo, pri kateri so v dano poved vstavili z besedo zapisan enostavni vrstilni števnik (postavka 2.8.1), nalogo, pri kateri so iz korena tvorili besede iz iste besedne družine (postavka 1.11.1) ter postavili nedoločnik poznanega glagola v pravilno obliko glede na zapisano poved (postavka 1.13.2). Malo več kot polovica učencev je pravilno razvezala dani krajšavi (postavki 1.10.1 in 1.10.2). Slabše so se učenci odrezali pri izpisu samostalnikov iz dane povedi. Najslabši dosežek pa je bil pri postavki, pri kateri so morali nedoločnik glagola biti postaviti v pravilno obliko glede na zapisano poved (postavka 1.13.1) (IT 0,19).

Na **tretji taksonomski stopnji** je standarde znanja preverjala ena naloga s štirimi postavkami. Učenci so morali opisati ježa, pri tem pa uporabiti dane podatke iz miselnega vzorca. Pri opisu zunanjosti ježa (postavka 1.14.1) je bila uspešnost najvišja (IT 0,53), pri tvorjenju besedila in uporabi vsaj šestih podatkov iz danega miselnega vzorca (postavka 1.14.2) pa se je znižala (IT 0,47). Velike težave so imeli učenci pri jezikovni pravilnosti besedila in le peščica učencev je v tvorjenem besedilu, ki je bilo vsebinsko ustrezno, naredila manj kot tri napake (postavka 1.14.4) (IT 0,02).

V **drugem delu** preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju umetnostnega besedila, je bilo deset nalog na vseh taksonomskih stopnjah: na prvi je bilo šest nalog (10 postavk), na drugi tri (7 postavk) in na tretji ena (3 postavke). Učenci so bili pričakovano najbolj uspešni pri reševanju nalog prve taksonomske stopnje, nekoliko manj pri nalogah druge taksonomske stopnje, najmanj pa pri nalogah tretje taksonomske stopnje.

Slika 4.4.2.6: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v drugem delu preizkusa*

Na **prvi taksonomski stopnji** smo z nalogami preverjali minimalne standarde znanja. Uspešnost učencev je bila enaka kot pri nalogah prve taksonomske stopnje v neumetnostnem delu preizkusa.

Tudi tu so bili učenci najuspešnejši pri nalogah, pri katerih so povedi dopolnjevali s podatki iz izhodiščnega besedila (postavka 2.2.2). Uspešnost se je nekoliko zmanjšala pri nalogah, ki so zahtevale iskanje podatkov in pozornejše branje besedila. Tak primer je 4. naloga (postavke 2.4.1, 2.4.2 in 2.4.3), pri kateri je prvi iskani podatek v besedilu našlo 78 % učencev, drugi iskani podatek 58 % in tretji iskani podatek 69 % učencev, čeprav je bila naloga izbirnega tipa, ki jo učenci običajno rešujejo bolje. Podobno so učenci reševali nalogi, pri katerih so na vprašanje odgovorili s podatkom iz izhodiščnega besedila (postavki 2.5.1 in 2.5.2).

Na **drugi taksonomski stopnji** smo z dvema nalogama preverjali minimalne standarde znanja, z eno nalogo pa preostale standarde znanja.

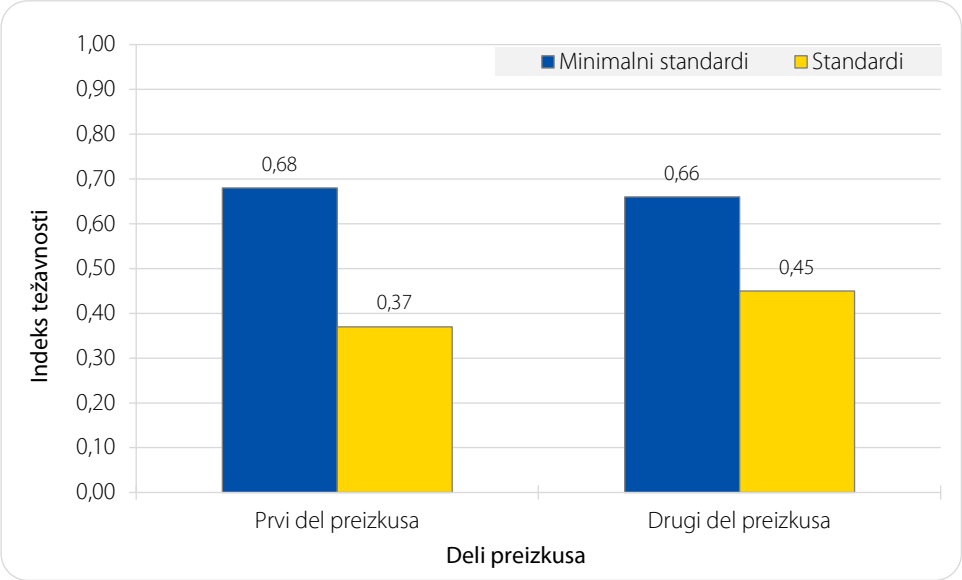
Učenci so uspešni pri določanju prvega in zadnjega dogodka v izhodiščni zgodbi v umetnostnem delu preizkusa (postavka 2.8.1) (IT 0,76), nekoliko slabši pa so bili pri pravilni določitvi vmesnih dogodkov izhodiščne zgodbe (postavka 2.8.2). Učenci so uspešnejši pri opisovanju motivov ravnanja književne osebe kot pa pri opredelitvi možnih posledic ravnanja oz. utemeljitvi teh posledic. Najnižji dosežek so dosegli pri nalogi, pri kateri so morali razložiti preneseni pomen dane besedne zveze (postavka 2.7.1) (IT 0,10).

Na **tretji taksonomski stopnji** so dosežki učencev skromni. 27 % učencev naloge, ki je edina v drugem delu preizkusa preverjala znanje na tretji taksonomski stopnji, ni reševalo. Polovica učencev, ki so reševali nalogo, je znala tvoriti vsebinsko ustrezno besedilo, s katerim so nadaljevali izhodiščno zgodbo (postavka 2.10.1). Samo 25 % učencev je tvorilo vsebinsko ustrezno, zaokroženo in povezano besedilo v vsaj devetih povedih in le odstotek vseh učencev je napisal besedilo tudi slovnično in pravopisno pravilno. Ugotovimo lahko, da učenci smiselno povezano in dovolj dolgo besedilo večinoma napišejo, a je besedilo pravopisno nepravilno, saj se verjetno bolj osredotočijo na vsebino.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V **prvem delu** preizkusa smo minimalne standarde znanja preverjali z enajstimi nalogami oziroma 23 postavkami, preostale standarde znanja pa s tremi nalogami in 7 postavkami. Učenci so bili pričakovano bolj uspešni pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde, kot pa pri nalogah, ki so preverjale preostale standarde.

V **drugem delu** je bilo osem nalog oziroma 15 postavk, ki so preverjale minimalne standarde, in dve nalogi oziroma 5 postavk, ki so preverjale preostale standarde znanja. Učenci so bili tudi v tem delu pričakovano bolj uspešni pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde, kot pa pri nalogah, ki so preverjale preostale standarde. Tukaj je bila razlika pri uspešnosti reševanja manjša.

Slika 4.4.2.7: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa*

Pri reševanju nalog, ki so preverjale **minimalne standarde v prvem delu** preizkusa, so skorajda vsi učenci pravilno reševali naloge, pri katerih so presojali pravilnost dane trditve glede na izhodiščno besedilo, brez interpretacije, oziroma na vprašanja odgovarjali s podatkom iz izhodiščnega besedila. Dobre dosežke so učenci dosegali tudi pri postavkah, pri katerih so iz korena tvorili besedo iz iste besedne družine in enostavni vrstilni števnik zapisali z besedo ter ga vstavili v dano poved, čeprav sta obe postavki preverjali znanje na drugi taksonomski stopnji Pod pričakovanji so bili dosežki pri nalogi, pri kateri so morali učenci izpisati iz povedi dva samostalnika. Tudi ta naloga je bila na drugi taksonomski stopnji, kakor postavka, pri kateri so morali učenci postaviti nedoločnik glagola biti v pravilno obliko. Pri tej nalogi je bil dosežek najslabši.

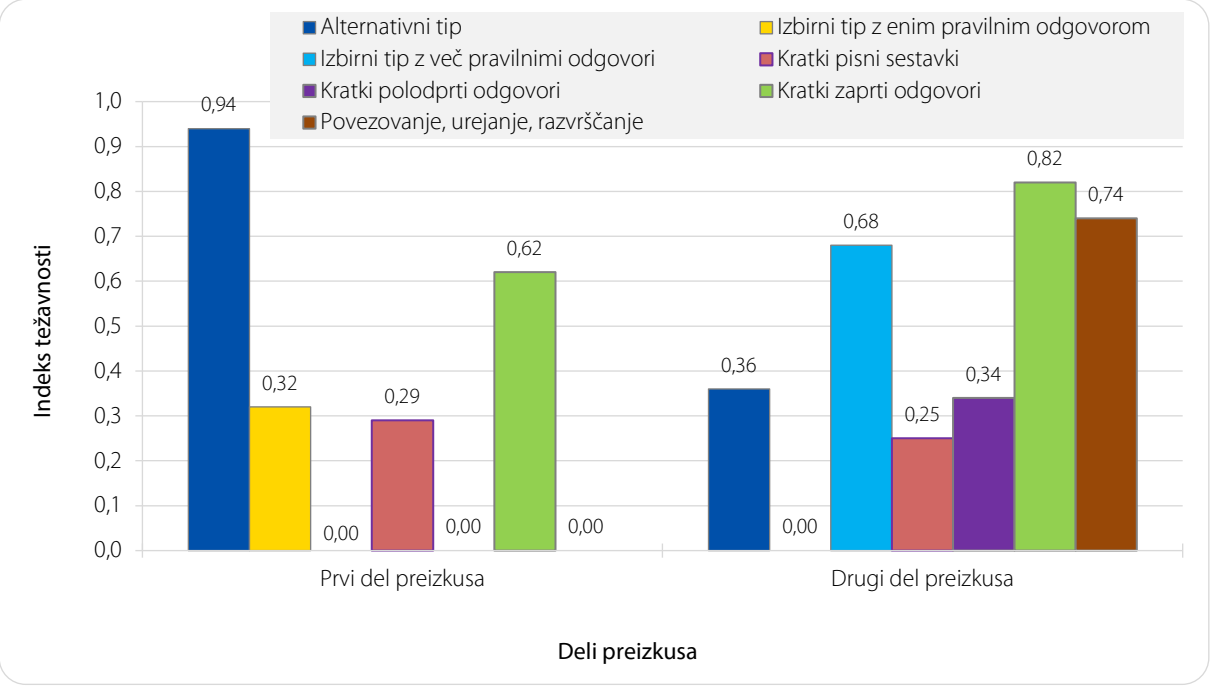
Pri nalogah, ki so preverjale preostale **standarde v prvem delu**, so bili učenci pričakovano manj uspešni kot pri reševanju nalog minimalnega standarda znanja, saj naloge preverjajo znanje na drugi in tretji taksonomski stopnji. Razlika med uspešnostjo reševanja nalog, ki so preverjale minimalne standarde, in nalogami, ki so preverjale preostale standarde, je bila kar velika.

Najuspešneje so učenci reševali 10. nalogo, pri kateri so morali razvezati krajšavi (str. in itd.), čeprav se 25 % učencev ni lotilo reševanja razvezave druge krajšave pri tej nalogi. Uspešno so reševali tudi postavko, pri kateri so morali opisati zunanjost ježa s pomočjo miselnega vzorca, čeprav je naloga preverjala znanje na tretji taksonomski stopnji. Najnižji dosežki so bili pri tvorbi vsebinsko ustreznega besedila (opisa ježa in uporabi vsaj šestih podatkov) in dovolj dolgega besedila. Samo 2 % učencev pa sta pri takem opisu naredila manj kot tri pravopisne ali slovnične napake.

V **drugem delu preizkusa** so učenci naloge, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, reševali podobno uspešno kot v prvem delu preizkusa. Najuspešneje sta bili rešeni prvi dve nalogi, ki sta preverjali zmožnost iskanja podatkov v besedilu. Najmanj uspešni pa so bili učenci pri postavki 2.7.1, pri kateri so morali razložiti pomen besedne zveze. Naloga je na drugi taksonomski stopnji in je 29 % učencev sploh ni reševalo.

Naloge preostalih **standardov v drugem delu preizkusa** preverjajo različne cilje učnega načrta, in to na drugi in tretji taksonomski stopnji. Tudi v tem primeru lahko opazimo, da na uspešnost reševanja najbolj vplivata zahteva naloge in tip naloge. Podobno kot pri nalogah v prvem delu preizkusa se je tudi v drugem delu pokazalo, da so naloge, ki preverjajo jezikovne zmožnosti, izjemno zahtevne (postavka 2.10.3).

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.8: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v prvem in drugem delu preizkusa*

Analiza dosežkov po tipih nalog je samo orientacijske narave, saj imamo v posameznem delu preizkusa vključene različne tipe nalog. Poleg tega z istim tipom nalog preverjamo različno število postavk. V prvem delu preizkusa imamo štiri tipe nalog, v drugem pa šest.

Pri alternativnem tipu nalog se kaže velika razlika pri uspešnosti reševanja nalog iz prvega in nalog iz drugega dela preizkusa. Običajno učenci te naloge rešujejo veliko uspešneje. Predvidevamo, da je na uspešnost vplivala taksonomska stopnja, saj je bila naloga v umetnostnem delu na drugi taksonomski stopnji, pri kateri so se morali učenci ne samo izreči do posledice ravnanja književne osebe, ampak so morali to tudi utemeljiti. Učenci so uspešno reševali naloge zaprtih odgovorov, v umetnostnem delu celo bolje kot v neumetnostnem, to pa morda zato, ker so v neumetnostnem delu te naloge vključevale preverjanje jezikovne zmožnosti, pri kateri se učenci običajno odrežejo slabše. Pričakovano uspešno so učenci reševali tudi nalogo povezovanja, urejanja in razvrščanja, ki je bila v umetnostnem delu besedila in pri kateri so morali določiti časovno zapovrstje nizanja dogodkov. Pričakovano najslabše reševanje pa je bilo pri sestavljanju kratkih pisnih sestavkov, pri katerem so se učenci nekoliko bolje odrezali v neumetnostnem delu preizkusa (opis ježa).

Sklepne ugotovitve

Udeležba na nacionalnem preverjanju znanja za prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom v 9. razredu iz slovenščine je za učence prostovoljna. Strukture populacije, ki se udeležuje preverjanja, tako ne poznamo, delež udeleženih pa je med leti primerljiv. Preverjanje je letos opravljalo 106 učencev iz 30 šol, od tega 35 deklic in 71 dečkov.

Struktura preizkusa znanja je bila taka kot pri preverjanju v prejšnjih letih.

Glede na indeks težavnosti celotnega preizkusa lahko povzamemo, da so bili učenci rahlo nadpovprečno uspešni. Učenci so oba dela preizkusa reševali enako uspešno. Če pa naloge razdelimo glede na zmožnosti, ki jih preverjajo, so učenci nekoliko bolje reševali naloge ob branju neumetnostnega besedila kot umetnostnega in pričakovano manj uspešno naloge, s katerimi se preverja pravopisna in jezikovna zmožnost.

Učenci so večinoma uspešni pri iskanju enostavnih podatkov v besedilih. Bistveno nižje dosežke pa dosegajo pri nalogah, ki preverjajo uporabo jezika, in nalogah, pri katerih morajo poiskati, razumeti in pojasniti zahtevnejše, v besedilu manj izpostavljene podatke ali pa tvoriti samostojno besedilo ter pri tem upoštevati slovnična in pravopisna pravila.

Glede na taksonomske stopnje so učenci najbolj uspešno reševali naloge prve taksonomske stopnje, ki preverjajo večinoma minimalne standarde znanja. Učenci so bili uspešnejši pri iskanju bistvenih podatkov, če je naloga zahtevala iskanje bolj zahtevnih podatkov, pa se je uspešnost reševanja zmanjšala. Na drugi taksonomski stopnji so učenci pričakovano reševali naloge manj uspešno. Najslabše pa so učenci reševali naloge tretje taksonomske stopnje. V obeh delih preizkusa je bila uspešnost po taksonomskih stopnjah približno enaka. Pričakovano so učenci najslabše reševali naloge tretje taksonomske stopnje. Večji delež učencev nalog te stopnje sploh ni reševal. Med nalogami tretje taksonomske stopnje je bil tudi najslabši dosežek pri nalogi v drugem delu preizkusa, saj je le odstotek učencev tvoril jezikovno in slovnično pravilen sestavek ob povzemanju umetnostnega besedila.

Tako v prvem kot v drugem delu preizkusa so bil učenci uspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde znanja. Učenci so bili približno enako uspešni v obeh delih preizkusa. Večja razlika se je pokazala pri reševanju nalog, ki so preverjale preostale standarde, saj so bili učenci manj uspešni pri reševanju nalog iz neumetnostnega dela besedila.

Na uspešnost reševanja močno vpliva tudi izbira tipa nalog, s katerim preverjamo znanje. Večina učencev je običajno uspešnejša pri nalogah alternativnega tipa in pri nalogah povezovanja, urejanja in razvrščanja. V letu 2024 so bili učenci veliko bolj uspešni pri nalogah, ki zahtevajo zapis kratkih odprtih odgovorov, kot v prejšnjem letu. Predvidevamo, da je to verjetno odvisno tudi od težavnosti izbranih besedil in konkretne zahteve posamezne naloge.

Dosežki učencev, podobno kot v prejšnjih letih, tudi letos kažejo na primanjkljaje v znanju na področju jezikovne in pisne zmožnosti. Učenci so najmanj uspešni pri pisanju kratkih pisnih sestavkov, ki morajo zadoščati zahtevanim kriterijem in biti jezikovno in slovnično pravilni. Velik delež učencev se kratkega sestavka v umetnostnem delu besedila ni lotil, preostali so se najverjetneje usmerili bolj v vsebino, pri tem pa delali veliko slovničnih in pravopisnih napak oziroma niso upoštevali slovničnih in pravopisnih pravil pri zapisu kratkega poustvarjalnega besedila.

Glede na dosežke učencev opažamo, da je uspešnost reševanja neumetnostnega dela preizkusa v primerjavi z umetnostnim delom večja, čeprav so bile letos razlike majhne. Branje neumestnostih besedil je za učence verjetneje lažje, saj si informacije laže zapomnijo, saj se z njimi srečujejo tudi v vsakdanjem življenju. Branje umetnostnih besedil pa poteka večinoma le pri pouku. Naloge, ki zahtevajo povezovanje podatkov iz različnih delov besedila, ki zahtevajo sklepanje, utemeljevanje in povzemanje, predvsem pa samostojno oblikovanje vsebinsko in slovnično pravilnega besedila, so za učence še vedno zelo zahtevne.

Učence je treba spodbujati, da ponujeno besedilo in navodila za reševanje nalog večkrat preberejo, saj si ob enkratnem branju težko zapomnijo vse podatke, in velikokrat odgovarjajo na vprašanja na podlagi tega, kar so si zapomnili ob prvem branju. Ob ponovnem iskanju podatkov se zato v besedilu tudi teže znajdejo. Pri poučevanju bi bilo treba več časa nameniti tudi vsebinam in ciljem, ki so povezani z razvijanjem pisnega izražanja učencev. Že več let namreč opažamo, da na tem področju učenci dosegajo najnižje dosežke in le redki med njimi dosegajo zastavljene cilje. Na področju pisnega izražanja, usvajanja in utrjevanja osnovnih pravil slovenskega pravopisa bo tako potrebnega še veliko dela.

PRILOGA 1

Besedilo 1

SEČOVLJE

Sečovlje so raztegnjeno naselje z urejenim središčem in ležijo nedaleč od izliva reke Dragonje. V pisnih virih se Sečovlje in Sečoveljska dolina omenjajo v najstarejši listini iz leta 1173, ki je shranjena v piranskem arhivu. Da je bilo območje Sečovelj že davno naseljeno, pričajo številne najdbe iz rimskega obdobja, na katere so arheologi naleteli ob reki Dragonji. Gre za ostanke rimskih amfor, žgane grobove, temelje rimske stavbe z ostanki glinastih posod, opek s pečati itd.

Ob izlivu reke Dragonje je nekoč stala cerkev sv. Odorika. Tu so se začenjale slovesnosti ob začetku solinarske sezone, ki so se končale 24. avgusta na dan sv. Jerneja.

Že v času beneške oblasti so največ trgovali s soljo, ki so jo tudi izvažali. V času sezone so solinarji prebivali v kamnitih solinarskih hišah, ki so danes ruševine. Pomorski muzej Piran je dve obnovil in preuredil v solinarski muzej. Sečoveljske soline so razglašene za krajinski park. Na solnih poljih še danes žanjejo sol.

Sečoveljske soline so znane tudi po pticah, vendar ptice še zdaleč niso edine solinske prebivalke. Sledovi v mehkem solinskem blatu pričajo tudi o prisotnosti divjega prašiča, srnjaka, jazbeca, ježa in lisice.

V Sečovljah je med letoma 1937 in 1971 deloval rudnik črnega premoga, v katerem so kopali premog tudi 300 m globoko pod morsko gladino.

Leta 1964 so ob solinah začeli graditi letališče.

(Prirejeno po: Slobodan Simič Sime, Alberto Pucer: Slovenska Istra – zaledje, str. 68 do 70. Ljubljana: IKI, 2001.)

(Vir slike: Doremo – lastno delo; licenca: CC BY-SA 4.0; URL: https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=75546587. Pridobljeno: 4. 1. 2024.)

2

Besedilo 2

Ela Peroci

MATERINO DARILO

V samotni hiški pod goro je živela mati, ki so ji otroci že zrasli in odšli za očetom po svetu. Ko so odhajali, so ji obljubili, da se bodo vrnili. Odšli so daleč. Včasih so ji pisali, a vrnili se niso.

K materi v samotno hiško pod goro so se vračali le pomlad, poletje, jesen in zima. Zima je bila najtišja, tako tiha je bila okoli hiške, da je mati slišala, kako se njeni otroci sankajo in kako se kličejo. Slišala jih je, čeprav je bilo to že zdavnaj in se ne bo več vrnilo. Gledala je skozi okno in jih iskala.

Ni iskala čisto zaman. Prišel je pismonoša in ji prinesel pismo. Najmlajši sin ji je pisal:

»Ljuba mama, tako daleč sem, da ne vem, kdaj se bom vrnil. Pošlji za menoj vse, kar sem pustil doma!«

Mati je brala in brala pismo:

»… pošlji za menoj vse, kar sem pustil doma!«

»Le kako naj ti pošljem, kar si pustil doma?« je premišljevala in se končno domislila:

»Sešijem mu škatlico in v njej bo našel vse, kar je pustil doma.«

Tako je storila. Sešila je škatlico iz slik – razglednic domačega kraja.

Na prvi sliki, na tisti na dnu, je bila domača hiša z goro v ozadju. Na drugi sliki, tisti ob strani, so bila polja in gozdovi. Na tretji, četrti in peti sliki so bili potok, cesta v svet in ljubljena domača vas. Škatlico je pokrila s šesto sliko, polno cvetočih jablan. Vse te slike je sešila v škatlico z rdečo svileno nitjo.

Najmlajši sin je škatlico dobil. Odprl jo je in v njej našel vse, kar je pustil doma:

Na materinem oknu domače hiše so vzcveteli rdeči nageljni in za njimi je zaslutil materin obraz. Na polju je vzvalovalo zlato žito, nad gozdom in nad travniki so zapele ptice in ob potoku se je zavrtel majhen lesen mlinček, ki ga je pustil tam, ko se je še kot deček igral z njim. Po cesti je zapeketal očetov konj, nad ljubljeno domačo vasjo je zazvonil zvon, pod cvetočimi jablanami pa so v travo posedli fantje in dekleta, s katerimi je nekoč hodil skupaj v šolo.

Ko je najmlajši sin škatlico zaprl, je od nekod priletel pisan metulj in še nikdar si ni fant tako zelo zaželel, da bi se vrnil domov in objel mater.

(Prirejeno po: Ela Peroci: Prisedite k moji mizici. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1990.)

1

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kje je bilo objavljeno besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A V knjigi IKI 2001.

   B V knjigi Sečovlje.

   C V knjigi Doremo – lastno delo.

   D V knjigi Slovenska Istra – zaledje.

(1 točka)

2. Koliko odstavkov sestavlja prebrano besedilo?

   _____

(1 točka)

3. Katero naselje je predstavljeno v besedilu?

   _____

(1 točka)

4. Na katere rimske najdbe so naleteli arheologi ob reki Dragonji? Dopolni poved iz prebranega besedila.

   Gre za ostanke rimskih _____, žgane _____,

   temelje rimske stavbe z ostanki glinastih _____, opek

   s pečati itd.

(3 točke)

1

5. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Sečovlje so raztegnjeno naselje z urejenim središčem.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Sečovlje se omenjajo v najstarejši listini iz leta 1273.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Ob izlivu reke Dragonje je nekoč stala cerkev sv. Odorika.	DRŽI	NE DRŽI
d)	V času sezone so solinarji prebivali v kamnitih solinarskih hišah.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

6. S čim so največ trgovali v času beneške oblasti?

_____

(1 točka)

7. a) V kaj je Pomorski muzej Piran preuredil dve kamniti solinarski hiši?

_____

b) Za kaj so razglašene Sečoveljske soline?

_____

(2 točki)

8. a) Kaj so v preteklosti kopali v Sečovljah tudi 300 m globoko?

_____

b) Kaj so leta 1964 začeli graditi ob solinah?

_____

(2 točki)

9. Iz spodnje povedi izpiši dva samostalnika.

Da je bilo to območje že davno naseljeno, pričajo številne najdbe.

_____

_____

(2 točki)

10. Spodaj zapisani krajšavi zapiši na daljši način (v razvezani obliki).

str. _____

itd. _____

(2 točki)

11. Iz korena SOL tvori in napiši tri besede iz iste besedne družine.

_____

_____

_____

(3 točke)

1

12. Dopolni poved tako, da številnika v oklepajih napišeš z besedo.

Sečovlje omenjajo že v (1.) _____ polovici

(12.) _____ stoletja.

(2 točki)

13. Dopolni povedi tako, da vsako besedo v oklepaju postaviš v pravilno obliko.

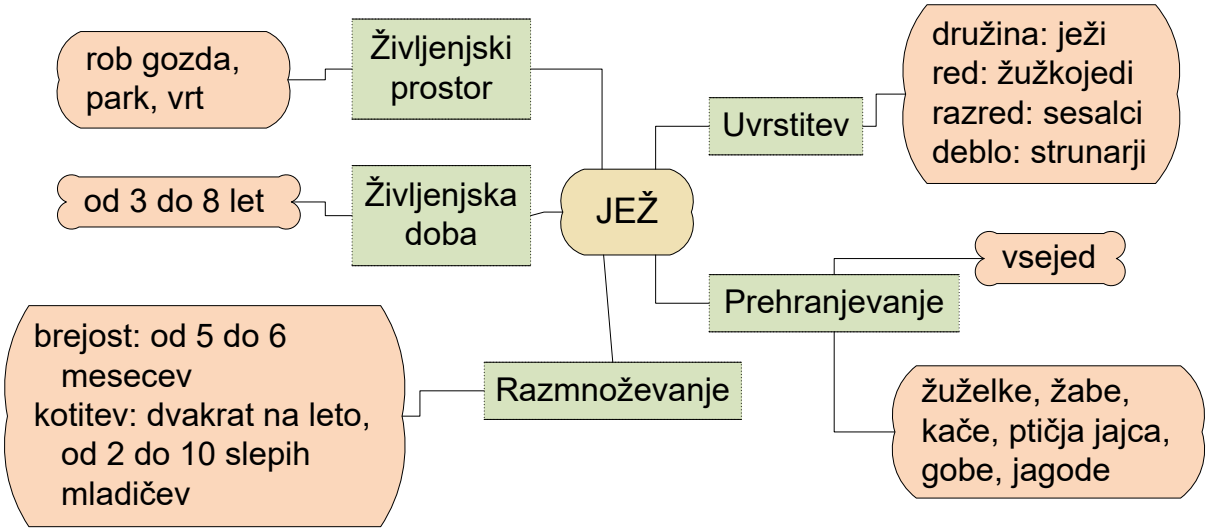
V krajinskem parku Strunjan (biti) _____ še danes soline.

Tam bodo tudi v prihodnje (pridobivati) _____ sol.

(2 točki)

14. V Sečoveljskih solinah živi tudi jež. V najmanj devetih povedih opiši ježa. S pomočjo slike opiši njegovo zunanjost. V nadaljevanju opisa uporabi najmanj šest podatkov iz miselnega vzorca. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

1

(4 točke)

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Kdo je napisal besedilo?

   _____

(1 točka)

2. Dopolni poved iz prebranega besedila.

   V _____ hiški pod goro je živela mati, ki so ji

   _____ že zrasli in odšli za očetom po svetu.

(2 točki)

3. Kaj so otroci obljubili materi, ko so odhajali od doma?

   _____

(1 točka)

4. Kaj je bilo na razglednicah? Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

   A domača hiša
   B reka
   C potok
   D domača vas
   E cvetoče češnje
   F zlato žito

(3 točke)

2

5. a) S čim je mama pokrila škatlico?

_____

b) S čim je mati sešila slike v škatlico?

_____

(2 točki)

6. Izpiši eno od živali, ki so omenjene v besedilu.

_____

(1 točka)

7. a) Razloži, kaj pomeni besedna zveza »zima je bila najtišja«.

_____

b) Koga je mati iskala, ko je gledala skozi okno?

_____

c) Kaj je želela mati doseči s pošiljanjem razglednic?

_____

(3 točke)

2

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4.

_____ Mati je sešila škatlico iz razglednic in jo poslala sinu.

_____ Najmlajši sin je mater v pismu prosil, naj mu pošlje, kar je pustil doma.

_____ Ko je sin prejel škatlico, si je zaželel, da bi se vrnil domov in objel mater.

_____ Otroci so odšli od doma, a vrnili se niso.

(2 točki)

9. Ali je materino darilo doseglo svoj namen?

Obkroži odgovor in ga utemelji.

DA NE

Utemeljitev: _____

(2 točki)

2

10. V najmanj devetih povedih nadaljuj zgodbo najmlajšega sina, ki se je vrnil domov. Zgodba naj bo smiselno povezana. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)

4.4.3 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

V matematičnem preizkusu je 13 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Preizkus znanja je sestavljen iz nalog s področij aritmetike in algebre, geometrije in merjenja ter drugih vsebin. Pri sestavi nalog smo upoštevali učni načrt matematike za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in leta 2022.

Naloge v preizkusu znanja preverjajo cilje iz teh vsebinskih sklopov:

- naravna števila,
- geometrijske oblike,
- računske operacije in njihove lastnosti,
- merjenje,
- uporaba geometrijskega orodja,
- obdelava podatkov,
- enačbe in neenačbe.

Preizkus znanja vključuje več tipov nalog: naloge kratkih zaprtih odgovorov, izbirni tipi nalog z enim in več pravilnimi odgovori ter naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Stopnjo znanja, ki ga preverjajo naloge v preizkusu znanja, opredeljujemo po Gagnejevi taksonomiji.

Preglednica 4.4.3.1: *Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje*

Stopnje zahtevanega znanja		**Deleži v preizkusu znanja**
I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	18 %
VI.	reševanje in raziskovanje problemov	12 %

Miselne procese prve taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge (15 točk), pet nalog (20 točk) preverja procese druge taksonomske stopnje, procese tretje taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge (9 točk), ena naloga (6 točk) pa preverja procese četrte taksonomske stopnje.

Osnovni statistični podatki

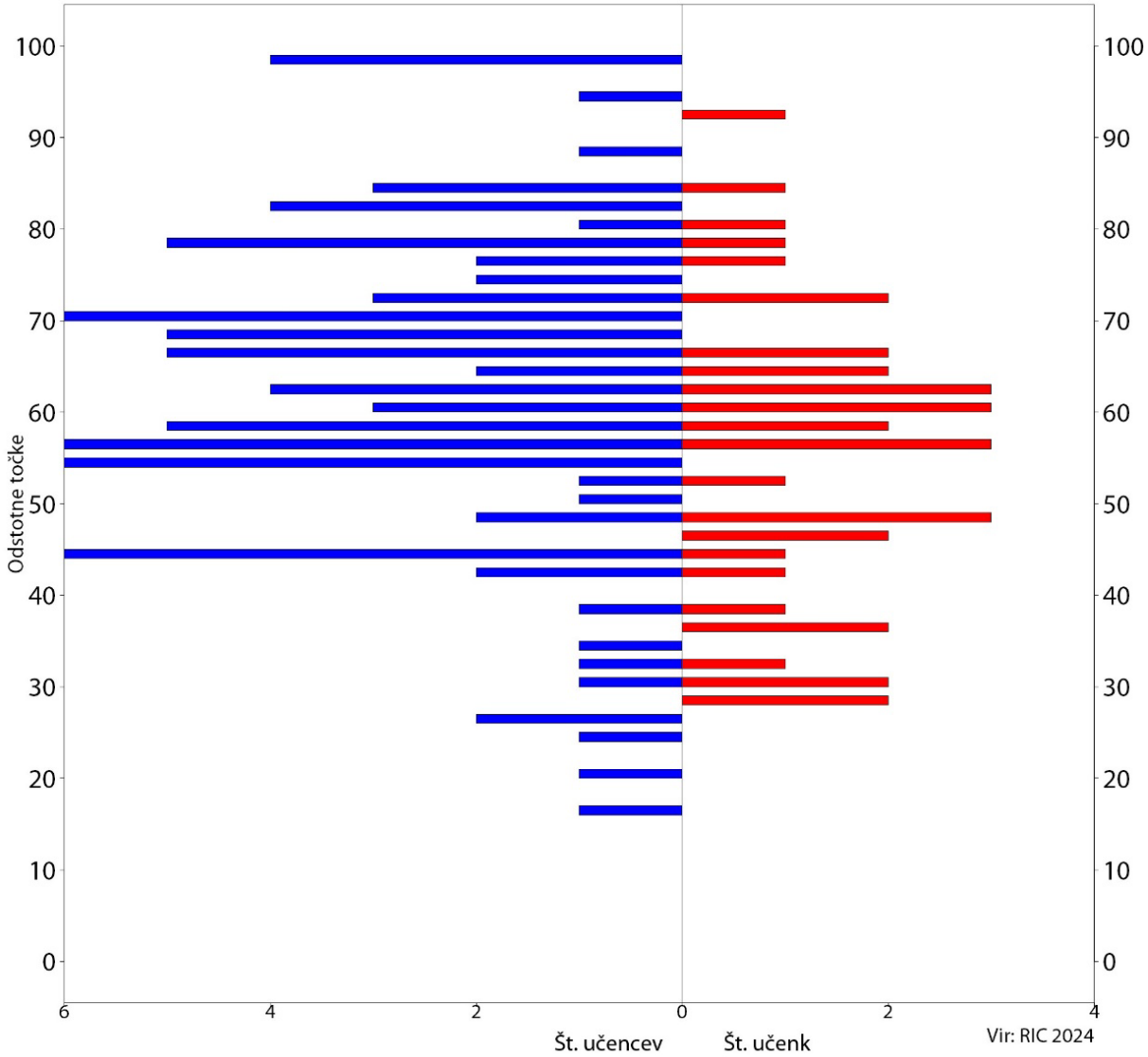
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	127
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	30,02
Povprečno št. odstotnih točk	60,03
Standardni odklon odstotnih točk	17,73
Indeks težavnosti	0,60
Indeks zanesljivosti	0,90

Preizkusa znanja iz matematike se je udeležilo 127 učencev od prijavljenih 146 učencev. Učenci so od 50 možnih točk povprečno zbrali 30,02 točke (60,03 %). Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek 49 točk (98 %) so dosegli 4 učenci. En učenec je dosegel manj kot 10 točk (20 %). Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je simetrična, z enim vrhom pri 28 točkah (56 %). V intervalu med 54 in 72 odstotnimi točkami je 44,09 % učencev. Standardni odklon 17,73 odstotne točke kaže na različno znanje učencev, vendar je nekoliko nižji kot pri slovenščini.

Indeks težavnosti[1] (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,60, kar kaže na srednjo zahtevnost preizkusa.

Dosežki po spolu in regijah

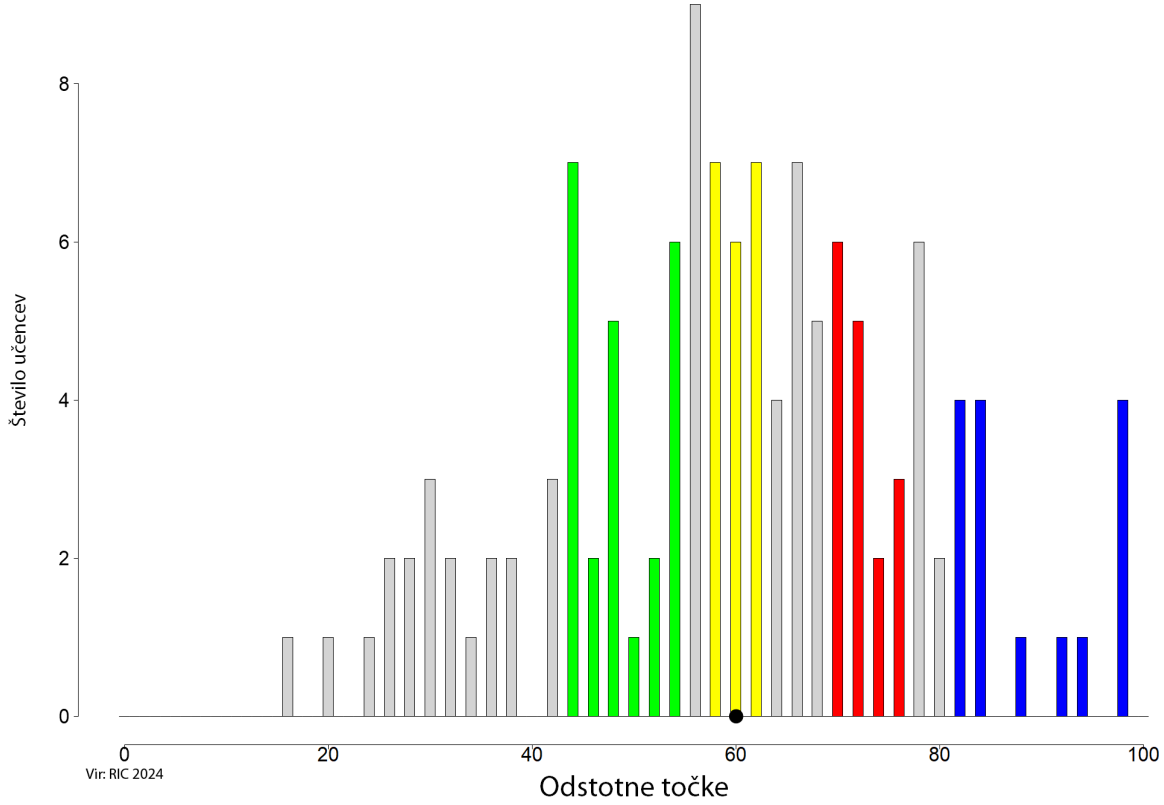
Slika 4.4.3.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred*

Med udeleženci je bilo 89 dečkov in 38 deklic. Najvišji dosežek (98 %) so dosegli 4 dečki. 80 % točk ali več so dosegle 3 deklice in 13 dečkov. 20 % točk ali manj sta dosegla 2 dečka. Najnižji dosežek je dosegel deček, čeprav so dečki v povprečju uspešnejši (62,1 %) od deklic (55,2 %).

Udeleženci preverjanja so učenci iz dvanajstih regij. V Koroški regiji in Primorsko-notranjski regiji se je NPZ udeležil po en učenec iz posamezne šole. Iz Osrednjeslovenske regije je pisalo preizkus največ učencev. V regijah je število šol in učencev zelo različno, zato primerjave dosežkov med regijami niso zanesljive.

[1] Indeks težavnosti nam pove, kolikšen delež učencev je nalogo rešil pravilno.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.3.2: *Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine:
Naloge zelenega območja so bile s področja aritmetike in algebre (trinajst postavk) ter geometrije in merjenja (osem postavk).

Taksonomske stopnje:
Štiri naloge (1., 2., 3. in 4. – trinajst postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in štiri (5., 7., 8. in 9. – osem postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
V zelenem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora, naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja ter izbirnega tipa z enim in več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- štejejo do 100 – štejejo po ena naprej v obsegu do 100 (naloga 01.1),
- razvijajo številske predstave v množici naravnih števil – štejejo po ena naprej v obsegu do 1000 (naloga 01.2),
- štejejo do 100 – štejejo po ena nazaj v obsegu do 100 (naloga 01.3),
- razvijajo številske predstave v množici naravnih števil – štejejo po ena nazaj v obsegu do 1000 (naloga 01.4),
- urejajo števila do 100 – uredijo dana števila od najmanjšega do največjega v obsegu do 100 (naloga 02.1),
- urejajo števila do 1000 – uredijo dana števila od najmanjšega do največjega v obsegu do 1000 (naloga 02.2),
- urejajo števila do 100 – med danimi števili v obsegu do 100 poiščejo največje število (naloga 03.1),

– urejajo števila do 1000 – med danimi števili v obsegu do 1000 poiščejo števila, ki so večja od določenega števila (naloga 03.3),
– prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik) – med danimi narisanimi liki prepoznajo kvadrat (naloga 04.1),
– prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik) – med danimi narisanimi liki prepoznajo pravokotnik (naloga 04.2),
– prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik) – med danimi narisanimi liki prepoznajo trikotnik (naloga 04.3),
– prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik) – poimenujejo narisan geometrijski lik (krog) (naloga 04.4),
– prepoznajo in poimenujejo geometrijska telesa (kocka, kvader, valj, krogla, stožec) – med danimi odgovori poiščejo ime narisanega geometrijskega telesa (valj) (naloga 04.5),
– pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – pisno seštevajo brez prehoda v obsegu do 1000 (naloga 05.1),
– pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – pisno seštevajo s prehodom v obsegu do 1000 (naloga 05.2),
– seštevajo in odštevajo dvomestna števila do 100 brez prehoda – pisno odštevajo brez prehoda v obsegu do 100 (naloga 05.3),
– usvojijo poštevanko števil 2 in 4 – nadaljujejo zaporedje večkratnikov števila 4 (naloga 07.1),
– usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – izračunajo račun množenja (naloga 07.2),
– poznajo velikostni odnos med minuto in uro – izračunajo račun seštevanja z merskimi enotami za čas (naloga 08.3),
– ocenijo in merijo dolžino s standardno enoto centimeter (cm) – odčitajo in napišejo dolžino narisanega predmeta z ustrezno mersko enoto (naloga 09.1),
– uporabljajo geometrijsko orodje (mala šablona) pri risanju ravnih črt (vodoravna, navpična, poševna) in likov – narišejo ravno črto, dolgo 12 cm (naloga 09.3).

Učenci v zelenem območju štejejo in zapišejo števila ter urejajo števila do 1000. Tudi pisno seštevajo v obsegu do 1000 brez prehoda in s prehodom, pisno odštevajo brez prehoda pa le do 100. Izkazujejo osnovno poznavanje poštevanke. Znajo računati z merskimi enotami za čas. Znajo izmeriti dolžino s standardno enoto in natančno narisati črto, katere dolžina je dana v centimetrih. Prepoznajo in poimenujejo geometrijske like in telesa.

Zgled: naloga 02

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med *spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Vsebine:
V rumenem območju so naloge aritmetike in algebre (šest postavk) ter geometrije in merjenja (ena postavka).

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (3. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in tri (6., 7. in 8. – šest postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
V rumenem območju so naloge tipa s kratkim zaprtim odgovorom ter izbirnega tipa z enim in več pravilnimi odgovori.

Učenci:

– urejajo števila do 1000 – med danimi števili v obsegu do 1000 poiščejo najmanjše število (naloga 03.2),
– usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – po navodilih nastavijo račun množenja (naloga 06.1),
– usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – izračunajo nastavljen račun množenja (naloga 06.2),
– poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – pri besedilni nalogi nastavijo račun deljenja (naloga 06.3),
– poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – izračunajo nastavljen račun deljenja (naloga 06.4),

– poznajo vlogo števila 0 pri množenju in deljenju – izračunajo račun množenja s številom 0 (naloga 07.3),
– znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri – med danimi odgovori poiščejo ustrezen zapis časa, ki je prikazan na sliki ure (naloga 08.1).

Učenci v rumenem območju imajo več osnovnega matematičnega znanja. Izkazujejo osnovno znanje poštevanke tudi v preprostih besedilnih nalogah. Znajo odčitati dopoldanski čas, ki je prikazan na sliki ure.

Zgled: naloga 06

(Opomba: Samo peta in šesta postavka naloge sta se uvrstili v rdeče območje.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Vsebine:
V rdečem območju so naloge s področja aritmetike in algebre (pet postavk), geometrije in merjenja (ena postavka) ter drugih vsebin (ena postavka).

Taksonomske stopnje:
Tri naloge (5., 6. in 9 – štiri postavke) preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) in tri (10., 11. in 12. – tri postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
Vse naloge v rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

– pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – pisno odštevajo do 1000 s prehodom (naloga 05.4),
– poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – pri besedilni nalogi nastavijo račun deljenja (naloga 06.5),
– poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – izračunajo nastavljen račun deljenja (naloga 06.6),
– poznajo odnos med metrom, decimetrom in centimetrom – med dane količine za merjenje dolžine postavijo ustrezni velikostni znak (naloga 09.2),
– uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – pri besedilni nalogi izračunajo dele celote (polovico) (naloga 10.1),
– znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red) – iz preglednice razberejo podatke, navedene v stolpcih (naloga 11.1),
– določijo s premislekom neznano število pri poštevanki (neznano število je eden od faktorjev in je označeno s črko) – nastavijo račun deljenja za rešitev enačbe (naloga 12.1).

Učenci v rdečem območju zanesljivo odštevajo s prehodom do 1000. Zanesljivo uporabljajo znanje poštevanke v preprostih besedilnih nalogah. Primerjajo količine (dolžine) sosednjih merskih enot. Znajo reševati besedilne naloge, pri katerih izračunajo del celote (polovica). Iz preglednice znajo razbrati nekaj podatkov. Nastavijo račun deljenja za rešitev enačbe.

Zgled: naloga 10
(Opomba: Prva postavka naloge sodi v rdeče območje, druga postavka pa se je uvrstila nad modro območje.)

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine:
Naloge tega območja so s področja aritmetike in algebre (osem postavk), geometrije in merjenja (tri postavke) ter drugih vsebin (dve postavki).

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (3. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), dve nalogi (8. in 9. – dve postavki) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), dve (11. in 12. – štiri postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena (13. – šest postavk) na IV. (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
V modrem območju so naloge s kratkim zaprtim odgovorom in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- urejajo števila do 1000 – med danimi števili v obsegu do 1000 poiščejo števila, ki so manjša od določenega števila (naloga 03.4),
- znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri – med danimi odgovori poiščejo vse ustrezne zapise časa, ki je prikazan na sliki ure (naloga 08.2),
- poznajo odnos med metrom, decimetrom in centimetrom in uporabljajo geometrijsko orodje (mala šablona) pri risanju ravnih črt (vodoravna, navpična, poševna) in likov – narišejo ravno črto, dolgo 1 dm (naloga 09.4),
- znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red) – iz preglednice razberejo podatke, navedene v vrsticah (naloga 11.2),
- znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red) – iz preglednice razberejo podatke, navedene v vrsticah in stolpcih (naloga 11.3),
- določijo s premislekom neznano število pri poštevanki (neznano število je eden od faktorjev in je označeno s črko) – izračunajo rešitev enačbe (naloga 12.2),
- določijo s premislekom ali konkretnimi ponazorili neznano število pri seštevanju in odštevanju v množici števil do 20 (neznano število je označeno s črko) – nastavijo račun seštevanja za rešitev enačbe (naloga 12.3),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – opravijo prvi korak pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 13.1),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – opravijo drugi korak pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 13.2),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – opravijo tretji korak pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 13.3),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – opravijo četrti korak pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 13.4),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – opravijo peti korak pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 13.5),
- znajo prebrati ceno, ki je zapisana v € in centih (npr. 57,46 € je 57 € in 46 centov), do zneska 100 € in znesek prikažejo z (igralnim) denarjem – opravijo končni izračun kompleksne besedilne naloge (naloga 13.6).

Učenci v modrem območju se odlično orientirajo v številski vrsti do 1000. Znajo odčitati dopoldanski in popoldanski čas, ki je prikazan na sliki ure. Pri načrtovanju črt so natančni in upoštevajo odnos med decimetrom in centimetrom. Rešijo kompleksne besedilne naloge s področja branja podatkov iz preglednice, sistematično rešujejo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije. So že bolj zanesljivi pri reševanju enačb.

Zgled: naloga 13

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih niti učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine:
Najzahtevnejše naloge so s področija aritmetike in algebre (dve postavki).

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (10. in 12. – dve postavki) preverjata znanje na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
V območju nad modrim sta nalogi s kratkim zaprtim odgovorom.

Učenci so manj uspešni pri:

- uporabi vseh štirih računskih operacije pri reševanju besedilnih nalog – pri besedilni nalogi ne izračunajo delov celote (četrtina) (naloga 10.2),
- določanju s premislekom ali konkretnimi ponazorili neznanega števila pri seštevanju in odštevanju v množici števil do 20 (neznano število je označeno s črko) – ne izračunajo rešitve enačbe (naloga 12.4).

Pri analizi nalog, ki so se uvrstile v območje nad modrim, ugotavljamo, da učenci niso popolnoma zanesljivi pri reševanju enačb. Ne znajo rešiti besedilne naloge, pri kateri izračunajo del celote (četrtina).

Zgled: naloga 10
(Opomba: Prva postavka naloge se je uvrstila v rdeče, druga pa nad modro območje.)

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.3.3: *Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1.a	01.1	1	aritmetika in algebra	štejejo do 100	M	I	zeleno	0,97	0,30
	01.2	1	aritmetika in algebra	razvijajo številske predstave v množici naravnih števil	S	I	zeleno	0,79	0,37
1.b	01.3	1	aritmetika in algebra	štejejo do 100	M	I	zeleno	0,86	0,47
	01.4	1	aritmetika in algebra	razvijajo številske predstave v množici naravnih števil	S	I	zeleno	0,76	0,42
2.a	02.1	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 100	M	I	zeleno	0,83	0,35
2.b	02.2	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000	S	I	zeleno	0,80	0,30
3.a	03.1	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 100	M	I	zeleno	0,88	0,25
3.b	03.2	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000	M	I	zeleno	0,80	0,36
3.c	03.3	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000	M	I	zeleno	0,74	0,52
3.d	03.4	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000	M	I	rumeno	0,53	0,40
4.a	04.1	1	geometrija in merjenje	prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik)	M	I	zeleno	0,80	0,09
	04.2	1	geometrija in merjenje	prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik)	M	I	zeleno	0,79	0,16
	04.3	1	geometrija in merjenje	prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik)	M	I	zeleno	0,80	0,22
4.b	04.4	1	geometrija in merjenje	prepoznajo in poimenujejo geometrijske like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik)	M	I	zeleno	0,87	0,09
4.c	04.5	1	geometrija in merjenje	prepoznajo in poimenujejo geometrijska telesa (kocka, kvader, valj, krogla, stožec)	M	I	zeleno	0,93	0,03
5.a	05.1	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000	M	II	zeleno	0,87	0,28
5.b	05.2	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000	M	II	zeleno	0,76	0,28
5.c	05.3	1	aritmetika in algebra	seštevajo in odštevajo dvomestna števila do 100 brez prehoda	M	II	zeleno	0,84	0,26
5.d	05.4	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000	M	II	rdeče	0,46	0,40
6.a	06.1	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	rumeno	0,74	0,29
	06.2	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	rumeno	0,66	0,44
6.b	06.3	1	aritmetika in algebra	poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	rumeno	0,58	0,55
	06.4	1	aritmetika in algebra	poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	rumeno	0,61	0,60
6.c	06.5	1	aritmetika in algebra	poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	rdeče	0,38	0,51
	06.6	1	aritmetika in algebra	poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	rdeče	0,43	0,49
7.a	07.1	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 2 in 4	M	II	zeleno	0,80	0,40
7.b	07.2	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6	M	II	zeleno	0,97	0,02
	07.3	1	aritmetika in algebra	poznajo vlogo števila 0 pri množenju in deljenju	S	II	rumeno	0,71	0,31
	08.1	1	geometrija in merjenje	znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri	M	II	rumeno	0,65	0,42

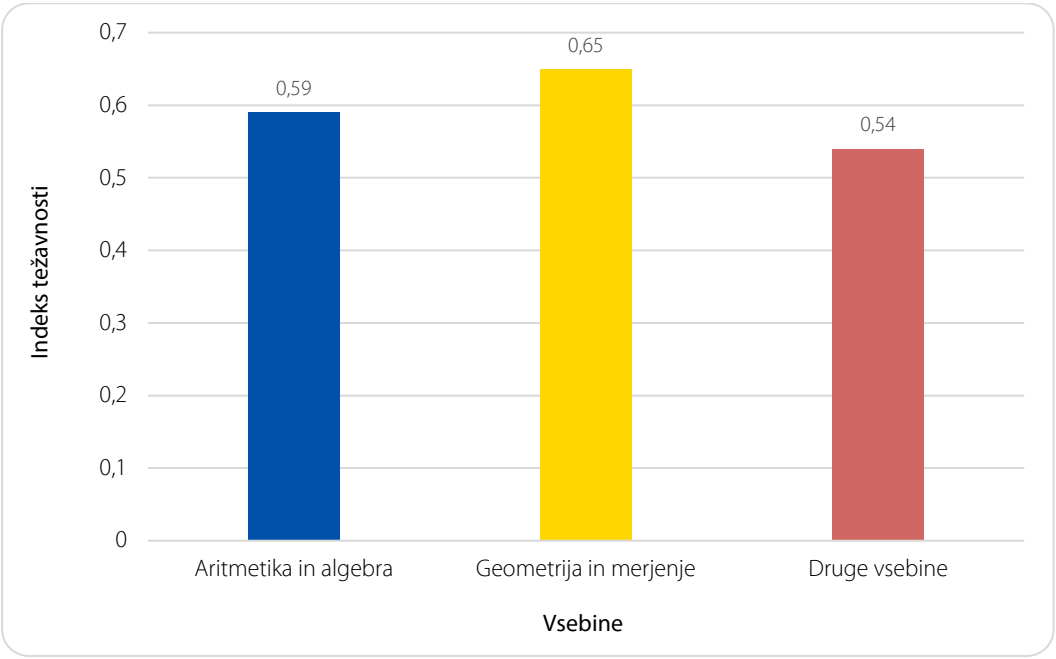
Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
8.a	08.2	1	geometrija in merjenje	znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri	M	II	modro	0,37	0,38
8.b	08.3	1	geometrija in merjenje	poznajo velikostni odnos med minuto in uro	S	II	zeleno	0,72	0,30
9.a	09.1	1	geometrija in merjenje	ocenijo in merijo dolžino s standardno enoto centimeter (cm)	M	II	zeleno	0,80	0,39
9.b	09.2	1	geometrija in merjenje	poznajo odnos med metrom, decimetrom in centimetrom	M	II	rdeče	0,50	0,28
9.c	09.3	1	geometrija in merjenje	uporabijo geometrijsko orodje (mala šablona) pri risanju ravnih črt (vodoravna, navpična, poševna) in likov	S	II	zeleno	0,76	0,33
9.d	09.4	1	geometrija in merjenje	poznajo odnos med metrom, decimetrom in centimetrom; uporabijo geometrijsko orodje (mala šablona) pri risanju ravnih črt (vodoravna, navpična, poševna) in likov	S	II	modro	0,29	0,56
10.a	10.1	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	III	rdeče	0,46	0,56
10.b	10.2	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	III	nad modrim	0,21	0,35
11.a	11.1	1	druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red)	S	III	rdeče	0,54	0,34
11.b	11.2	1	druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red)	S	III	modro	0,52	0,24
11.c	11.3	1	druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red)	S	III	modro	0,57	0,23
12.a	12.1	1	aritmetika in algebra	določijo s premislekom neznano število pri poštevanki (neznano število je eden od faktorjev in je označeno s črko)	S	III	rdeče	0,41	0,41
	12.2	1	aritmetika in algebra	določijo s premislekom neznano število pri poštevanki (neznano število je eden od faktorjev in je označeno s črko)	S	III	modro	0,43	0,48
12.b	12.3	1	aritmetika in algebra	določijo s premislekom ali konkretnimi ponazorili neznano število pri seštevanju in odštevanju v množici števil do 20 (neznano število je označeno s črko)	S	III	modro	0,28	0,40
	12.4	1	aritmetika in algebra	določijo s premislekom ali konkretnimi ponazorili neznano število pri seštevanju in odštevanju v množici števil do 20 (neznano število je označeno s črko)	S	III	nad modrim	0,30	0,38
13	13.1	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	IV	modro	0,27	0,53
	13.2	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	IV	modro	0,27	0,52
	13.3	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	IV	modro	0,24	0,52
	13.4	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	IV	modro	0,20	0,50
	13.5	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	S	IV	modro	0,16	0,57
	13.6	1	geometrija in merjenje	znajo prebrati ceno, ki je zapisana v € in centih (npr. 57,46 € je 57 € in 46 centov), do zneska 100 € in znesek prikažejo z (igralnim) denarjem	S	IV	modro	0,12	0,51

LEGENDA:

Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje
Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebina: vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu
Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu
Standard znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Gagneju): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov
Območje: območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.3: *Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti*

Preizkus preverja tri vsebinska področja: aritmetiko in algebro, geometrijo in merjenje ter druge vsebine. Učenci so bili bolj uspešni na področju geometrije in merjenja, nekoliko manj na področju aritmetike in algebre ter drugih vsebin. Zaradi različnega števila nalog v okviru posameznih vsebinskih področij so dosežki delno primerljivi.

Devet nalog preverja znanje iz **aritmetike in algebre**, z njimi pa so učenci lahko dosegli 34 točk. Prva naloga je bila v celotnem preizkusu najbolje rešena naloga. Preverja štetje po ena naprej in po ena nazaj v obsegu do 100 in 1000. IT celotne naloge je 0,84. Najuspešnejši so bili učenci pri štetju po ena naprej v obsegu do 100 (postavka[1] 1.1), najslabše pa so rešili postavko 1.4, pri kateri so morali šteti v obsegu do 1000 po 1 nazaj s prehodom čez desetico. Prav tako so uspešno reševali 2. nalogo, pri kateri so morali urejati dana števila po velikosti do 1000. Učenci so uspešno reševali nalogo 5, v kateri so pisno seštevali (postavka 5.1) in odštevali (postavka 5.3) brez prehoda v obsegu do 1000. Nalogo 7, v kateri so zapisovali večkratnike števila 4 in izkazali znanje poštevanke števila 1, so učenci rešili z 89-% uspešnostjo.

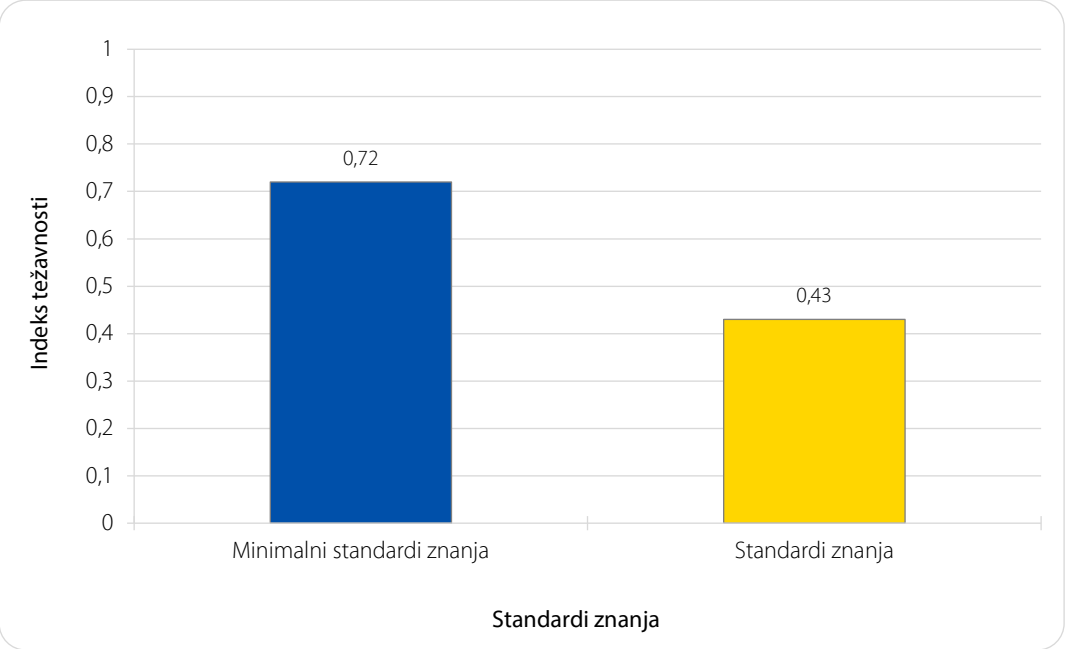
Najmanj uspešno so učenci v preizkusu znanja rešili kompleksno besedilno nalogo. IT celotne 13. naloge je 0,21, 12 učencem pa je uspelo v celoti pravilno rešiti to nalogo. Reševanje matematičnega problema z več povezanimi koraki reševanja je za učence zahtevno, vendar s sistematičnim pristopom in vmesnimi koraki nekateri zmorejo priti do končnega pravilnega odgovora.

Znanje **geometrije in merjenja** preverjajo štiri naloge, s katerimi je mogoče doseči 13 točk. Najbolje rešena naloga s področja geometrije in merjenja je 4. naloga. IT naloge je 0,84. Učenci glede na sliko in poimenovanje prepoznajo ter izberejo geometrijske like in telesa. Deveta naloga je preverjala merjenje in uporabo geometrijskega orodja. Učenci uspešno izmerijo dolžino, dano v centimetrih (postavka 9.1), ter narišejo ravno črto dolžine 12 centimetrov (postavka 9.3). Pri postavkah 9.2 in 9.4 so dosežki slabši, saj nalogi zahtevata pretvarjanje med sosednjimi enotami in načrtovanje v decimetrih. S področja merjenja učenci dosegajo nižji dosežek pri postavki 13.6, saj je bilo treba poleg rezultata besedilne naloge napisati tudi mersko enoto.

Enajsta naloga je s področja drugih vsebin, sklop obdelave podatkov, pri kateri so učenci lahko dosegli 3 točke. 54 % učencev je bilo uspešnih pri branju podatkov iz preglednice, v kateri je več stolpcev in vrstic.

[1] Postavka je najmanjši del naloge, ki jo upoštevamo pri statistični in vsebinski analizi.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

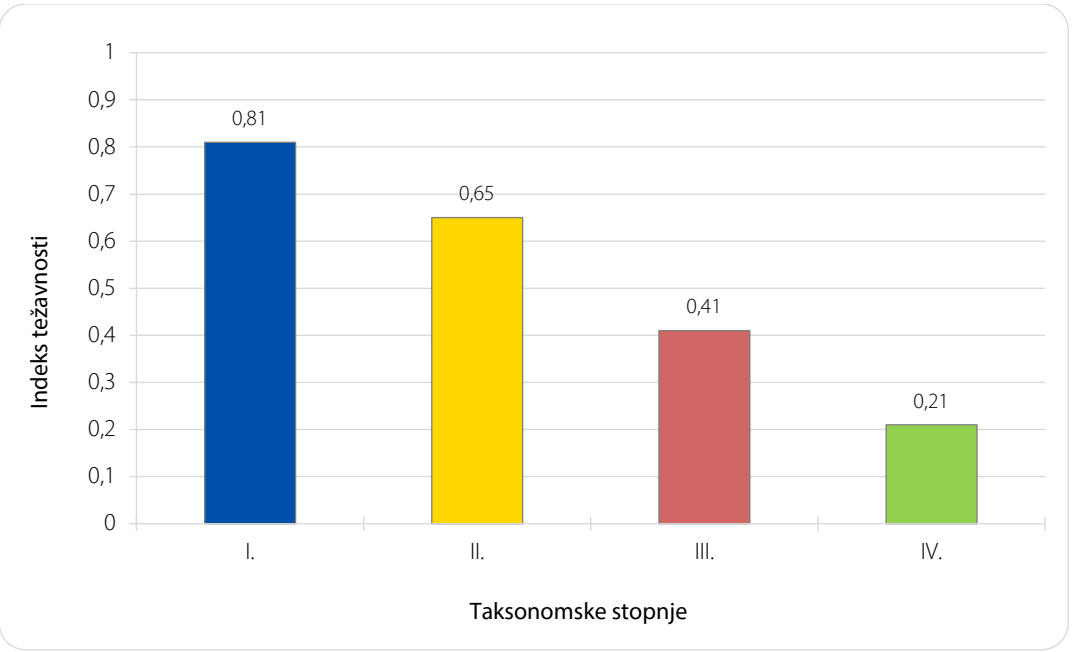
Slika 4.4.3.4: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred*

V preizkusu devet nalog (29 postavk) preverja minimalne standarde znanja in osem nalog (21 postavk) preostale standarde znanja.

Trinajst postavk, s katerimi preverjamo **minimalne standarde znanja**, zahteva izkazovanje znanja na prvi taksonomski stopnji, šestnajst postavk pa na drugi taksonomski stopnji. Učenci so pričakovano bolj uspešni pri nalogah, ki preverjajo minimalne standarde znanja.

Uspešnost reševanja nalog, ki preverjajo **standarde znanja**, je primerna, saj gre za naloge, ki zahtevajo reševanje rutinskih in kompleksnih postopkov ter matematičnih problemov.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred*

S slike 4.4.3.5 je razvidno, da težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami.

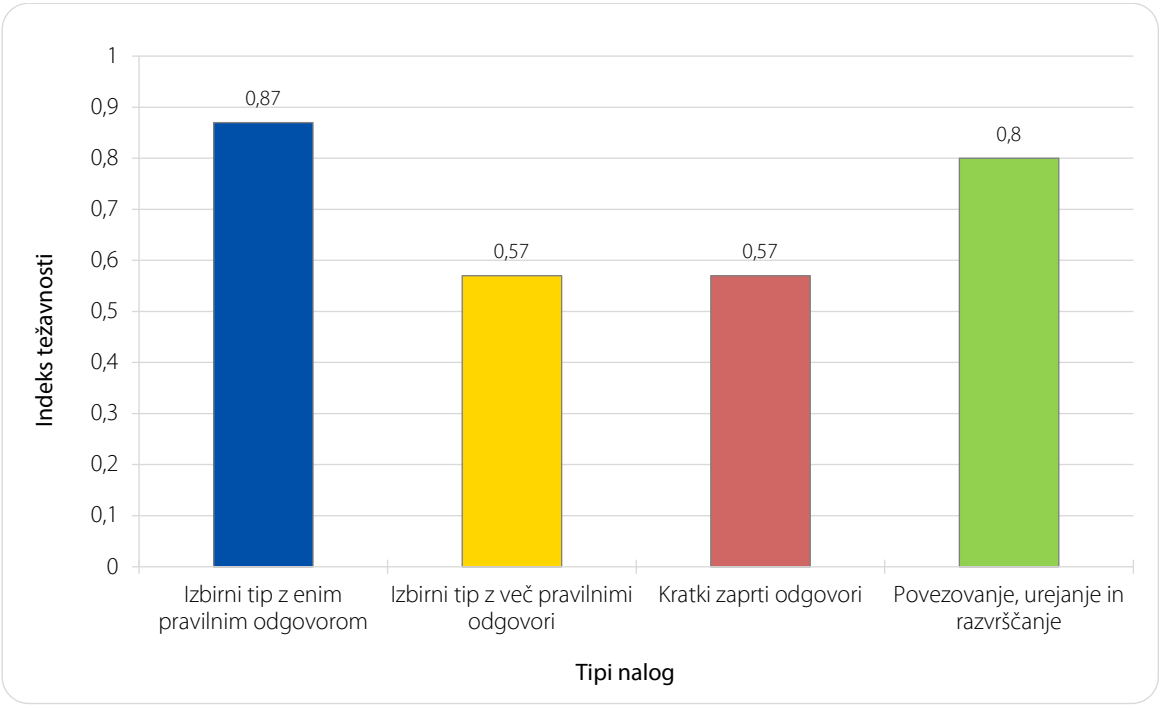
Prva taksonomska stopnja obsega štiri naloge, ki so ovrednotene s 15 točkami. Te naloge zajemajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, naloge pa so učenci reševali v skladu s pričakovanji. Postavka 1.1, ki zahteva štetje po ena naprej do 100, se je v okviru prve taksonomske stopnje izkazala kot najlažja (IT 0, 97). Najnižji dosežek na prvi taksonomski stopnji je pri tretji nalogi (postavka 3.4), pri kateri učenci iz nabora izberejo več ustreznih števil, ki so manjša od 1000.

Druga taksonomska stopnja obsega pet nalog, ovrednotenih z 20 točkami. Naloge preverjajo izvajanje rutinskih postopkov. Učenci so najuspešneje rešili postavko 7.3, pri kateri so izkazali poznavanje vloge števila 0 pri moženju. Zelo uspešni so bili tudi pri reševanju postavke 5.1, ki preverja pisno seštevanje brez prehoda v obsegu do 1000. Najslabše so učenci rešili postavko 9.4, s katero smo preverjali načrtovanje ravne črte v decimetrih.

Tretja taksonomska stopnja, s katero se preverja uporaba kompleksnih postopkov, obsega tri naloge, ovrednotene z 9 točkami. Naloge na tej stopnji imajo opazno nižji povprečni indeks težavnosti. Najbolje rešena je postavka 11.3, pri kateri so učenci prebrali in zapisali podatke iz preglednice. Najmanj uspešno rešena med nalogami tretje taksonomske stopnje je postavka 10.2, ki preverja razumevanje kompleksne besedilne naloge z računanjem deležev. Na tretji taksonomski stopnji se od drugih loči dvanajsta naloga, pri kateri 23,6 % učencev postavk 12.3 in 12.4 sploh ni začelo reševati. Naloga spada na področje aritmetike in algebre, sklop enačbe in neenačbe. Izkazalo se je, da učenci ne znajo reševati enačb, saj so bili tudi tisti, ki so se lotili reševanja, le polovično uspešni.

Četrto taksonomsko stopnjo smo preverjali s 13. nalogo, ki je ovrednotena s 6 točkami. Naloga preverja znanje dveh področij, aritmetike in algebre ter geometrije in merjenja, saj je vsebinsko povezana z računanjem z denarnimi enotami. Manjša uspešnost reševanja te zahtevne besedilne naloge je pričakovana.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

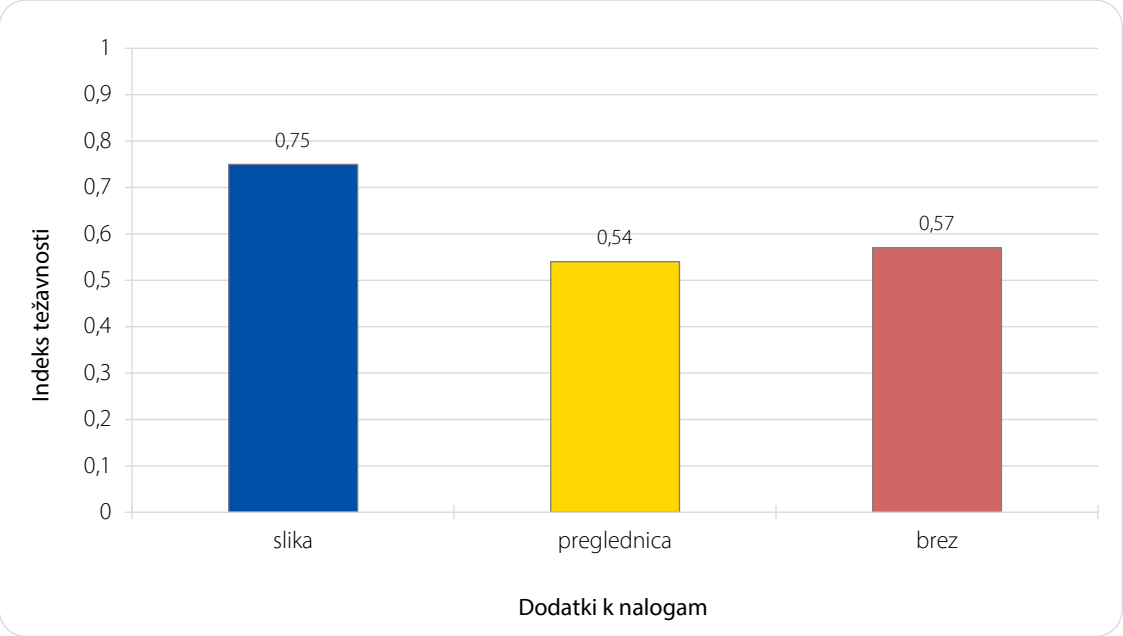

Slika 4.4.3.6: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred*

Preizkus iz matematike vsebuje več tipov nalog: izbirni tipi nalog z enim in več pravilnimi odgovori, naloge kratkih zaprtih odgovorov in naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Posamezni tipi nalog so v preizkusu zastopani zelo različno. Prevladujejo naloge tipa kratkih zaprtih odgovorov; takšnih nalog je 12 oziroma 40 postavk. Učenci so pričakovano bolj uspešni pri tistih nalogah, pri katerih pravilni odgovor poiščejo med več danimi možnostmi (naloge z enim pravilnim odgovorom).

Dosežki učencev **po dodatkih k nalogam** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.7: *Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred*

Preizkus zajema štiri naloge (oziroma 11 postavk) z dodatki,[1] druge naloge (39 postavk) so brez dodatkov.

Sliko kot dodatek smo dodali k trem nalogam (8 postavk). Uspešnost reševanja je pri nalogah zelo različna (IT od 0,93 do 0,37). Bolj kot slika pri nalogi na uspešnost reševanja vpliva zahtevnost matematičnega problema. Tako je pri 4. nalogi, pri kateri učenci prepoznajo geometrijsko telo ter odgovor izberejo iz nabora, uspešnost reševanja najvišja (IT 0,93). Po drugi strani pa je uspešnost reševanja naloge 8 slabša, čeprav gre za isti tip naloge s sliko. Postavko 8.1 je uspešno rešilo 65 % učencev, postavko 8.2 pa le 37 %, saj učenci drugega zahtevanega odgovora niso izbrali. Sklepamo lahko, da učenci niso natančno prebrali navodil in da je poznavanje digitalnega popoldanskega zapisa časa slabše.

Preglednico kot dodatek smo dodali k 11. nalogi (3 postavke), pri kateri so učenci prebrali podatke iz preglednice z več stolpci in vrsticami ter odgovorili na zastavljena vprašanja.

Sklepne ugotovitve

Preizkusa znanja iz matematike v 6. razredu so je prostovoljno udeležilo 127 učencev od prijavljenih 146 učencev. Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 30,02 točke (60,03 %). Frekvenčna porazdelitev dosežkov je simetrična. Standardni odklon je nekoliko nižji kot pri slovenščini. Indeks težavnosti kaže na srednjo zahtevnost preizkusa.

Preizkus preverja tri vsebinska področja: geometrijo in merjenje, aritmetiko in algebro ter druge vsebine. Učenci so bili bolj uspešni na področju geometrije in merjenja, nekoliko manj na področju aritmetike in algebre ter drugih vsebin. Zaradi različnega števila nalog znotraj vsakega posameznega vsebinskega področja so dosežki delno primerljivi.

Učenci uspešno štejejo, uredijo in primerjajo števila do 100 in do 1000. Uspešneje pisno seštevajo brez prehoda in s prehodom v obsegu do 1000 in odštevajo brez prehoda do 100. Pri odštevanju so manj uspešni, kadar odštevajo z enim ali dvema prehodoma. Izkazujejo osnovno poznavanje poštevanke tudi v preprostih besedilnih nalogah. Učenci niso zanesljivi pri reševanju enačb. Znajo računati z merskimi enotami za čas. Znajo izmeriti dolžino s standardno enoto in natančno narišejo črto v centimetrih. Manj uspešni so pri primerjanju količine (dolžine) sosednjih merskih enot in načrtovanju risanja črte v decimetrih. Prepoznajo geometrijske like in telesa. Večina učencev zna odčitati dopoldanski čas, ki je prikazan na sliki ure, popoldanski čas zmorejo odčitati le najuspešnejši učenci.

[1] Dodatek pri nalogi (slika, besedilo, prikaz …) učenec uporabi za reševanje postavke oziroma naloge.

Že preproste besedilne naloge kažejo na pomanjkljive strategije reševanja, slabo razumevanje problemskih situacij in skromno uporabo matematičnih pojmov. Matematični problemi, ki zahtevajo več zaporednih, med seboj povezanih korakov, so za učence prezahtevni. Prav tako pri zapisu rešitev zahtevnih besedilnih nalog učenci ne zapišejo merskih enot. Besedilne naloge rešujejo uspešneje, če je podatkov malo in so neposredno zapisani ter omogočajo izračun končnega rezultata v enem koraku.

Težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Učenci so pričakovano bolj uspešni pri tistih nalogah, pri katerih pravilen odgovor poiščejo med danimi možnostmi. Na indeks težavnosti bolj kot dodatki pri nalogah vplivata kompleksnost in taksonomska stopnja naloge.

Dosežki so razkrili, da imajo učenci nekatere težave pri nalogah, ki zahtevajo kompleksno logično razmišljanje, kar nakazuje na potrebo po dodatnem poudarku na teh veščinah. Celotni dosežki učencev po nalogah nakazujejo na potrebo po diferenciranem in individualiziranem pristopu k poučevanju, da bi se sposobnosti učencev izboljšale.

1. Štej in napiši števila.

a) Štej po 1 naprej.

56, _____, _____, _____, _____, _____

298, _____, _____, _____, _____, _____

b) Štej po 1 nazaj.

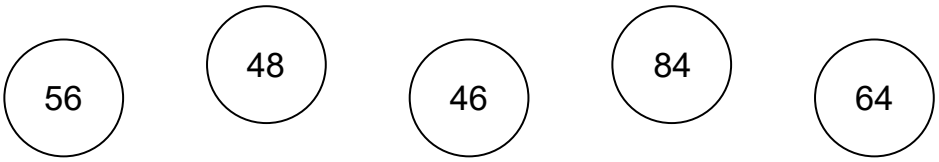
84, _____, _____, _____, _____, _____

532, _____, _____, _____, _____, _____

(4 točke)

2. Uredi števila po velikosti.

a) Začni z najmanjšim številom.

_____, _____, _____, _____, _____

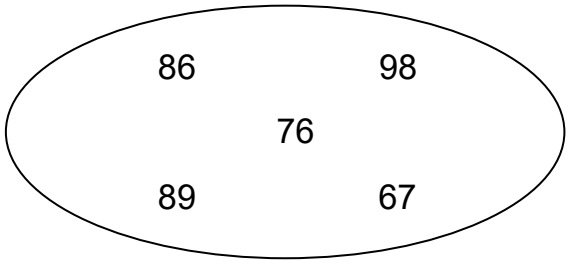
b) Začni z najmanjšim številom.

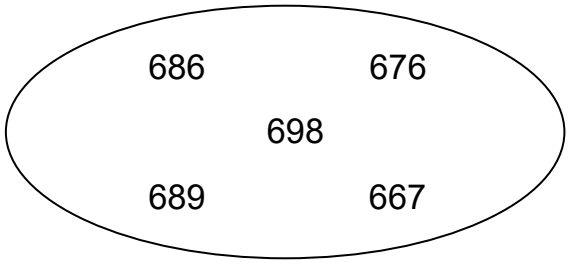
_____, _____, _____, _____, _____

(2 točki)

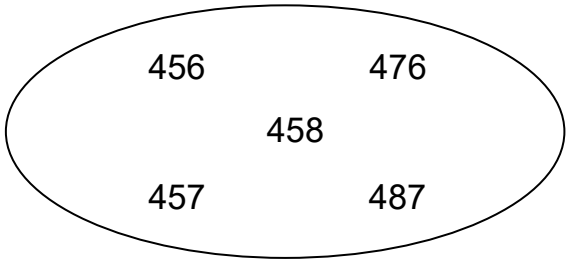
3. a) Obkroži največje število.

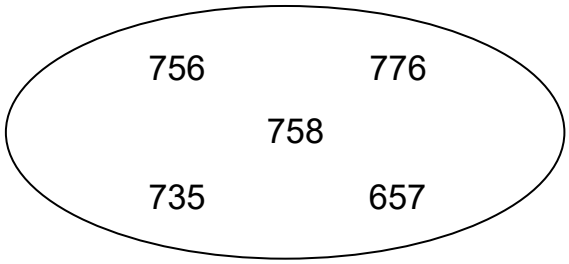
b) Obkroži najmanjše število.

c) Obkroži vsa števila, večja od 467.

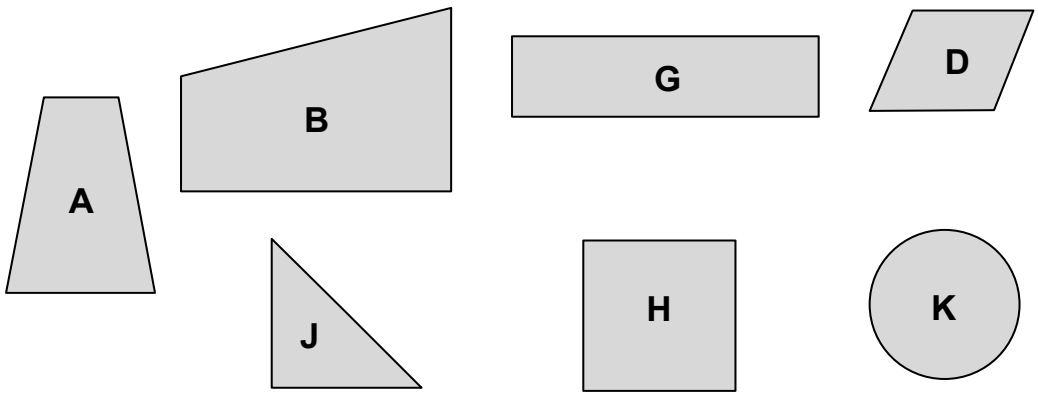

d) Obkroži vsa števila, manjša od 753.

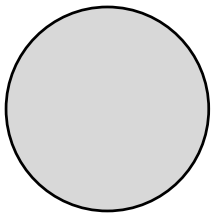
(4 točke)

4. a) Izpolni preglednico s črkami, s katerimi so označeni izbrani geometrijski liki.

KVADRAT	
PRAVOKOTNIK	
TRIKOTNIK	

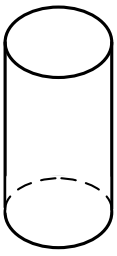
b) Poimenuj geometrijski lik na sliki.

Odgovor: _____

c) Obkroži črko pred imenom geometrijskega telesa na sliki.

A kocka
B valj
C krogla
D kvader

(5 točk)

5. Izračunaj.

a) $242 + 56 =$

b) $437 + 282 =$

c) $89 - 76 =$

d) $753 - 607 =$

(4 točke)

6. a) Zmnoži števili 8 in 5.

Reševanje:

b) Tanja je iz 27 cvetlic naredila 3 šopke z istim številom cvetlic.

Koliko cvetlic je dala v vsak šopek?

Reševanje:

Odgovor: V vsak šopek je dala _____ cvetlic.

c) Jaka je v 6 dneh prebral 42 strani knjige. Vsak dan je prebral isto število strani.

Koliko strani je prebral vsak dan?

Reševanje:

Odgovor: Vsak dan je prebral _____ strani.

(6 točk)

7. a) Nadaljuj zaporedje večkratnikov števila 4.

4, 8, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____

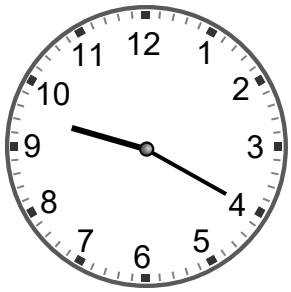
b) Izračunaj.

$1 \cdot 6 =$

$5 \cdot 0 =$

(3 točke)

8. a) Koliko je ura na sliki? Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A 10.40

B 9.20

C 4.10

D 21.20

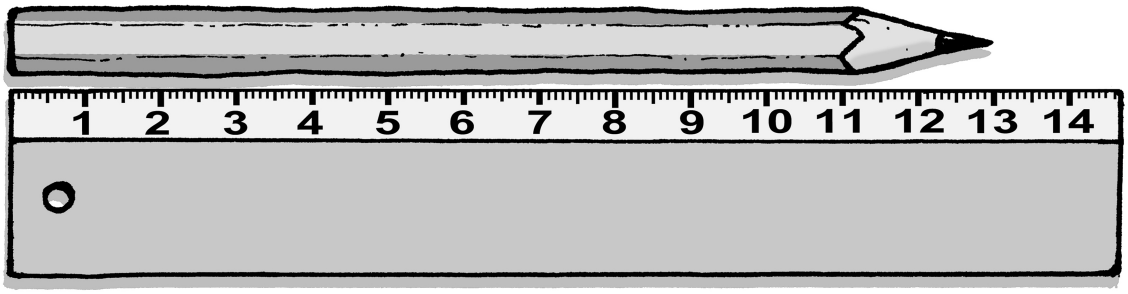
E 22.40

b) Izračunaj.

$45 \text{ min} + 15 \text{ min} =$ _____

(3 točke)

9. a) Kolikšna je dolžina svinčnika na sliki?

Odgovor: Dolžina svinčnika je _____.

b) Primerjaj meritvi. Vstavi ustrezni znak: $<$, $=$, $>$.

2 dm ☐ 6 cm

c) Natančno nariši ravno črto, dolgo 12 cm.

d) Natančno nariši ravno črto, dolgo 1 dm.

(4 točke)

10. Osem prijateljev se pogovarja, kateri šport jim je najbolj všeč.
Polovica prijateljev ima najraje nogomet.
Četrtina prijateljev najraje plava.
Preostali se ne morejo odločiti, kateri šport jim je najljubši.

a) Zapiši število prijateljev, ki imajo najraje nogomet.

Odgovor: _____

b) Zapiši število prijateljev, ki imajo najraje plavanje.

Odgovor: _____

(2 točki)

11. Učiteljica si je za vsakega učenca zapisovala opravljene domače naloge. Zapisovala jih je od ponedeljka do petka.

S pomočjo preglednice odgovori na vprašanja.

	PONEDELJEK	**TOREK**	**SREDA**	**ČETRTEK**	**PETEK**
MAJA	✓	✓		✓	✓
TINE		✓	✓	✓	✓
BARBARA		✓		✓	✓
ŠPELA	✓	✓	✓		✓
MARKO		✓			✓

a) Kateri učenci so največkrat naredili domačo nalogo?

Odgovor: _____

b) Kdo je najmanjkrat naredil domačo nalogo?

Odgovor: _____

c) Kdaj so vsi učenci naredili domačo nalogo?

Odgovor: _____

(3 točke)

12. Reši enačbi.

a) $6 \cdot x = 42$

$x =$ _____

$x =$ _____

b) $x - 17 = 3$

$x =$ _____

$x =$ _____

(4 točke)

13. Televizor stane 749 evrov. Andrej ima privarčevanih pet bankovcev po 100 €, tri bankovce po 50 € in dva kovanca po 2 €.

Koliko denarja mu manjka za nakup televizorja?

Reševanje:

Odgovor: Za nakup televizorja mu manjka _____.

(6 točk)

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus NPZ iz matematike za leto 2023/2024 je sestavljen iz 16 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. S preizkusom znanja preverjamo znanje na naslednjih osnovnih področjih: aritmetika in algebra, geometrija in merjenje ter druge vsebine. Pri sestavi nalog smo upoštevali učni načrt matematike za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in učni načrt iz leta 2022. Minimalni in drugi standardi znanja oziroma učni cilji, ki smo jih preverjali v preizkusu za NPZ 2024, so iz naslednjih vsebinskih sklopov:

- geometrijski pojmi,
- uporaba geometrijskega orodja,
- merjenje,
- cela števila,
- računske operacije in njihove lastnosti,
- racionalna števila,
- obdelava podatkov.

Naloge kratkih zaprtih odgovorov, izbirnega tipa z enim in z več pravilnimi odgovori so po Gagnejevi klasifikaciji preverjale znanje na štirih taksonomskih stopnjah.

Preglednica 4.4.4.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

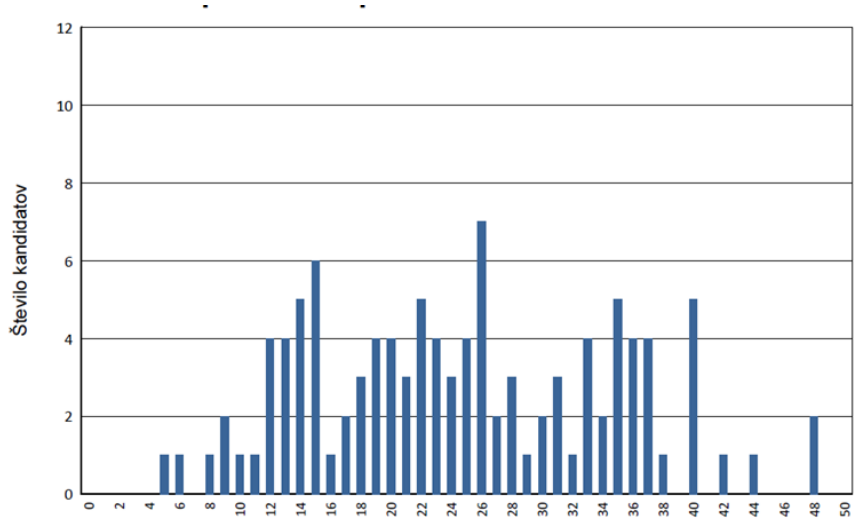
Stopnje zahtevanega znanja		**Deleži v preizkusu znanja**
I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	20 %
VI.	reševanje in raziskovanje problemov	10 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.4.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	107
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	24,64
Povprečno št. odstotnih točk	49,27
Standardni odklon odstotnih točk	19,79
Indeks težavnosti	0,49
Indeks zanesljivosti	0,92

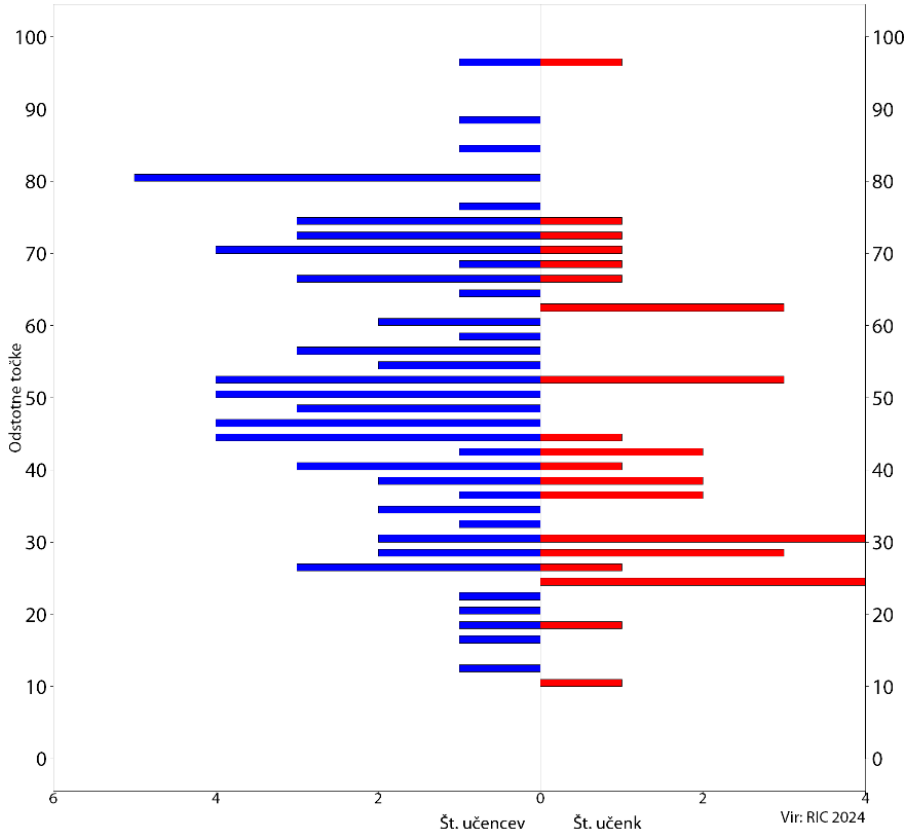
Preizkus znanja je opravljalo 107 učencev. Od 50 možnih točk so učenci v povprečju dosegli 24,64 točke (49,27 %). Vseh možnih točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek 48 točk (96 %) sta dosegla dva učenca, sledita učenec s 44 točkami (88 %) in učenec z 42 točkami (84 %). Najnižje število doseženih točk je bilo 5 (10 %), dosegel jih je en učenec, sledi mu učenec z doseženimi 6 (12 %) in učenec z 8 točkami (16 %).

Slika 4.4.4.1: *Razporeditev po doseženih točkah*

Frekvenčna porazdelitev dosežkov je desno asimetrična z več vrhovi in enim izrazitim vrhom pri 26 (53 %) točkah. Standardni odklon (19,79 odstotne točke) je pri matematiki nekoliko višji kot pri družboslovju in višji kot pri slovenščini. Indeks težavnosti (v nadaljevanju IT[1]) 0,49 pomeni, da je bil letošnji preizkus za učence nekoliko manj zahteven glede na lansko leto, ko je bil povprečni IT 0,46.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.4.2: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred*

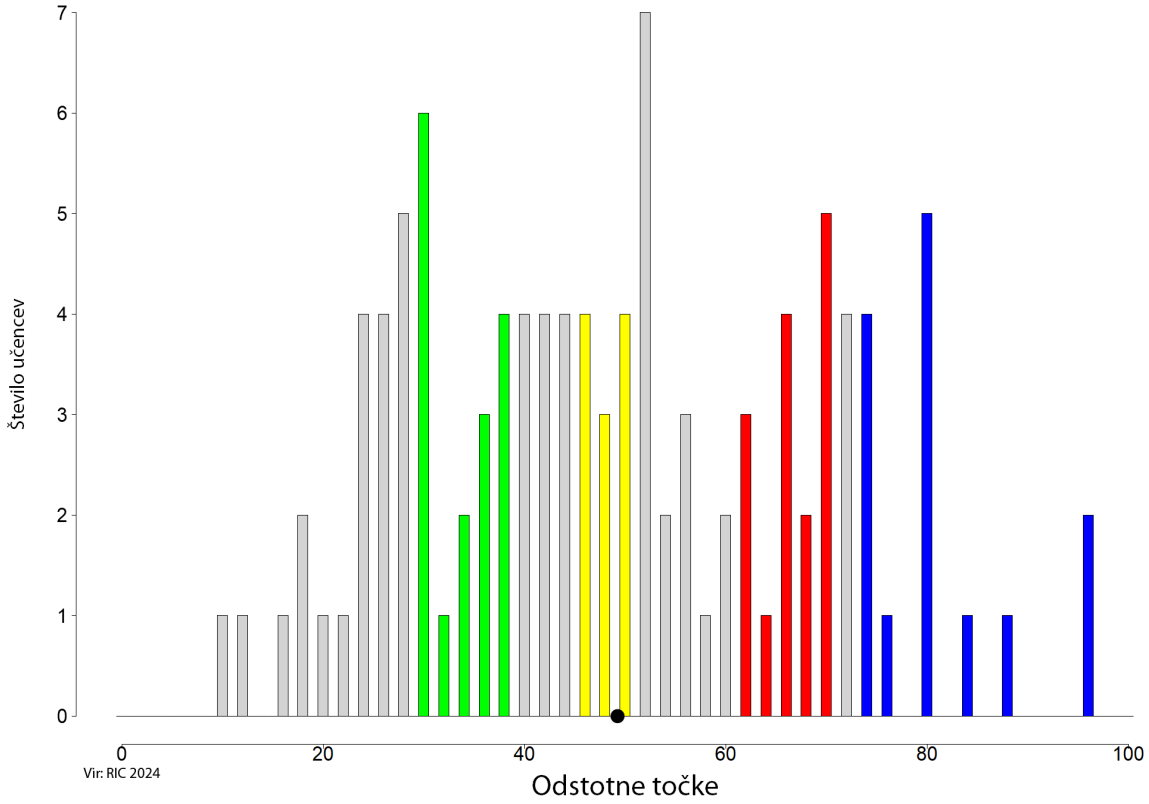
[1] Indeks težavnosti nam pove, kolikšen je delež učencev, ki so nalogo rešili pravilno.

S slike 4.4.4.2 je razvidno, da je preverjanje opravljalo 34 učenk in 73 učencev. Povprečni dosežki dečkov (52,2 %) so bistveno višji kot dosežki deklic (42,9 %). Manj kot povprečje točk je doseglo 22 učenk (64,71 %) in 33 učencev (45,21 %). Dosežek nad povprečjem (49,28 %) pa je doseglo 12 učenk (35,29 %) in 40 učencev (54,79 %). Najvišji dosežek pripada enemu dečku in eni deklici, najnižji dosežek pa je dosegla deklica.

Dosežki po regijah

Dosežkov po regijah ni mogoče primerjati, saj je bilo tudi letos število sodelujočih učencev na NPZ po regijah zelo različno, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju. Preizkus znanja so reševali učenci iz desetih regij, torej enako kot leta 2023. Največ, 27 učencev je bilo iz Savinjske regije, sledijo ji Osrednjeslovenska regija s 23 učenci in Gorenjska regija s 17 učenci. Najmanj, dva učenca sta imeli Zasavska in Goriška regija.[1]

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.4.3: *Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo spodnje četrtine dosežkov.

Vsebine:
V zelenem območju so naloge aritmetike in algebre (tri postavke – 6 %), geometrije in merjenja (šest postavk – 12 %) ter naloge drugih vsebin (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Štiri naloge (del 2., 3., del 4. in del 5. – devet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), ena naloga (del 6. – ena postavka) pa na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

[1] Slike dosežkov po regijah ne moremo uvrstiti v poročilo, saj bi s tem razkrili dosežke učenca, ki je edini opravljal preverjanje v svoji regiji.

Tipi nalog:
V tem območju so naloge dveh tipov: kratkega zaprtega odgovora (sedem postavk) in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (tri postavke).

Učenci:

- nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 10 000 – nadaljujejo dano zaporedje s korakom tisočice (naloga 02.1) in nadaljujejo dano zaporedje s korakom enice in prehodom čez desetico (naloga 02.2),
- razlikujejo med liki in telesi – prepoznajo geometrijska telesa (kocko, kvader in piramido) iz danega nabora likov in teles (naloge 03.1, 03.2 in 03.3),
- ocenijo in merijo dolžino s konstantno nestandardno (npr. palica, trak …) in standardno enoto meter (m) – zapišejo oznako merske enote za meter (naloga 04.1),
- poznajo in izbirajo glede na situacijo ustrezno mersko enoto za čas, uro (h), minuto (min) in sekundo (s) – zapišejo oznako merske enote za uro (naloga 04.2),
- spoznajo tono (t) in kilometer (km) v življenjskih situacijah – zapišejo oznako merske enote za tono (naloga 04.3),
- znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno) – iz preglednice (urnika) razberejo frekvenco iskanega podatka (naloga 05.1),
- pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000 – pisno seštevajo s prehodom (naloga 06.1).

Učenci v zelenem območju izkazujejo osnovno znanje s področja aritmetike, geometrije in merjenja ter drugih vsebin. Pravilno nadaljujejo in oblikujejo zaporedja s korakom enice in tisočice ter seštevajo v obsegu do 10 000 s prehodom. Ločijo med geometrijskimi liki in telesi. Poznajo oznake merskih enot za meter, uro in tono. Prebrati znajo preproste podatke iz preglednice.

Zgled: naloga 03

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med polovicama dosežkov.

Vsebine:
V rumenem območju so naloge iz aritmetike in algebre (štiri postavke – 8 %) ter s področja drugih vsebin (tri postavke – 6 %).

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (del 1. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), dve nalogi (del 6. in del 11. – tri postavke) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), ena naloga (del 15. – dve postavki) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena naloga (del 16. – ena postavka) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Naloge tega območja so dveh tipov: kratkega zaprtega odgovora (šest postavk) in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:

- berejo in zapišejo števila do 10 000 s številkami – z besedo zapisano število zapišejo s številko (naloga 01.1),
- pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000 – pisno odštevajo s prehodom (naloga 06.2),
- preberejo in primerjajo deleže na tortnem prikazu – iz tortnega prikaza poiščejo podatek glede na dani kriterij (naloga 11.1),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – uporabijo ustrezno strategijo za izračun iskanega podatka v besedilni nalogi (naloga 11.2) in v problemski besedilni nalogi izračunajo iskani podatek (naloga 16.1),
- interpretirajo in predstavijo podatke s figurnim prikazom – na podlagi figurnega prikaza uporabijo ustrezno strategijo reševanja za izračun vsote prikazanih podatkov (naloga 15.1) in pravilno izračunajo vsoto prikazanih podatkov v figurnem prikazu (naloga 15.2).

Učenci v rumenem območju imajo osnovno matematično znanje. Odštevajo s prehodom do 10 000 in uporabijo ustrezno strategijo reševanja pri besedilni nalogi. V tortnem prikazu poiščejo pravilni podatek in interpretirajo podatke na podlagi figurnega prikaza.

Zgled: naloga 11
(V rumeno območje sta uvrščeni prvi dve postavki, tretja spada v rdeče območje.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo tretje četrtine dosežkov.

Vsebine:
Pet nalog je s področja aritmetike in algebre (devet postavk – 18 %), dve sta s področja geometrije in merjenja (tri postavke – 6 %) in dve s področja drugih vsebin (tri postavke – 6 %).

Taksonomske stopnje:
Štiri naloge (del 1., del 2., del 4. in del 5. – pet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), tri naloge (7., del 9. in del 11. – sedem postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), dve (del 14. in del 15. . – tri postavke) pa na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
Naloge tega območja so naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- berejo in zapišejo števila do 10 000 s številkami – z besedo zapisano število zapišejo s številko (naloga 01.2),
- berejo in zapišejo števila večja od 10 000 – z besedo zapisano število zapišejo s številko (naloga 01.3),
- nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 10 000 – nadaljujejo dano zaporedje s korakom 5 in prehodom čez stotico (naloga 02.3),
- merijo ploščino z relativno, konstantno nestandardno in standardno enoto (m^2, dm^2, cm^2) – zapišejo oznako merske enote za kvadratni meter (naloga 04.4),
- znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno) – v preglednici poiščejo dva podatka glede na dani kriterij (naloga 05.2),
- sklepajo z enote na množino – napišejo ustrezno strategijo reševanja v besedilni nalogi (račun množenja) (naloga 07.1),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – v besedilni nalogi ustrezno nastavljen račun množenja pravilno izračunajo (naloga 07.2),
- sklepajo z množine na enoto – napišejo ustrezno strategijo reševanja v besedilni nalogi (račun deljenja) (naloga 07.3),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – v besedilni nalogi ustrezno nastavljen račun deljenja pravilno izračunajo (naloga 07.4) in pravilno izračunajo iskani podatek v besedilni nalogi (naloga 11.3),
- pretvarjajo med sosednjimi merskimi enotami za dolžino, maso in prostornino, in sicer iz enoimenske v večimenske – enoimensko enoto za prostornino pretvorijo v dvoimensko (nalogi 09.1 in 09.2),
- izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami) – pri reševanju izraza upoštevajo prednost operacije deljenja v oklepaju (naloga 14.1),
- zberejo, uredijo in predstavijo podatke s prikazom s stolpci in z vrsticami (vključene so tudi situacije, pri katerih je za interpretacijo prikaza potrebna legenda, ki je vezana na znanje poštevanke) in ga interpretirajo – podatke iz figurnega prikaza ustrezno prikažejo s stolpčnim prikazom (nalogi 15.3 in 15.4).

Učenci v rdečem območju izkazujejo še več matematičnega znanja. Števila nad 10 000 zapišejo s številko ter nadaljujejo zaporedja s korakom 5 in prehodom čez stotico. V besedilnih nalogah prepoznajo in izračunajo nalogo, pri kateri je treba sklepati z enote na množino ter z množine na enoto. Pri reševanju številskih izrazov upoštevajo prednost operacije v oklepaju. Zapišejo oznako merske enote za kvadratni meter in pretvarjajo iz enoimenske enote v dvoimensko. Preberejo kompleksnejše podatke iz preglednice ter pretvorijo podatke iz figurnega prikaza v stolpčni prikaz.

Zgled: naloga 07

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Vsebine:
V tem območju so tri naloge s področja aritmetike in algebre (sedem postavk – 14 %) in ena s področja geometrije in merjenja (tri postavke – 6 %).

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (del 6. in 12. – štiri postavke) preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), ena naloga (del 14. – dve postavki) na III. (izvajanje kompleksnih postopkov) in ena naloga (del 16. – štiri postavke) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Naloge tega območja zahtevajo kratke zaprte odgovore.

Učenci:

- pisno delijo z enomestnim deliteljem v množici števil do 1000 brez ostanka in z ostankom ter naredijo preizkus – pisno delijo z ostankom oziroma zapišejo količnik z decimalnim številom (naloga 06.3),
- narišejo pravokotnico in vzporednico skozi dano točko – geometrijsko sliko dopolnijo s pravokotnico, ki jo pravilno označijo (naloga 12.1),
- ocenijo in izmerijo razdaljo med točkama, med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama – pravilno izmerijo razdaljo točke od premice (naloga 12.2),
- poznajo in uporabljajo matematično simboliko – zapišejo ustrezen znak za pravokotnost (naloga 12.3),
- izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami) – pri reševanju izraza upoštevajo oklepaj in ga pri reševanju ustrezno odpravijo (naloga 14.2) ter upoštevajo pravilni vrstni red računskih operacij (naloga 14.3),
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri nalogah z matematičnim kontekstom – v problemski besedilni nalogi izračunajo iskani podatek (nalogi 16.2 in 16.3), za izračun podatka uporabijo ustrezno strategijo računanja (naloga 16.4) in na podlagi ustrezno izbrane strategije računanja iskani podatek pravilno izračunajo (naloga 16.5).

Učenci v modrem območju uspešneje rešujejo problemske naloge in pri tem nakažejo pravilne strategije reševanja. Pisno delijo z ostankom. Pri računanju izrazov odpravijo oklepaj in upoštevajo vrstni red operacij. Izkazujejo tudi uporabno znanje geometrije. Narišejo pravokotnico skozi dano točko in jo ustrezno označijo, izmerijo razdaljo točke od premice, uporabljajo tudi matematično simboliko za zapis pravokotnosti. V problemski besedilni nalogi z ustrezno strategijo izračunajo iskane podatke in jih interpretirajo.

Zgled: naloga 12

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih niti učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine:
Nad modrim območjem so tri naloge s področja aritmetike (pet postavk – 10 %) in dve nalogi s področja geometrije in merjenja (tri postavke – 6 %).

Taksonomske stopnje:
Tri naloge (8., del 9. in 10. – pet postavk) preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), dve nalogi (13. in del 14. – tri postavke) pa na III. (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
Naloge v tem območju so tipa kratkega zaprtega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- razširjanju ulomka na dani imenovalec – ulomka ne razširijo na dani imenovalec (naloga 08.1) in celega števila ne razširijo na ulomek z danim imenovalcem (naloga 08.2),
- pretvarjanju med sosednjimi merskimi enotami za dolžino, maso in prostornino, in sicer iz večimenske v enoimenske – dvoimenske enote za maso ne pretvorijo v enoimensko enoto (naloga 09.3),

– reševanju besedilnih nalog z odstotki – ne nastavijo ustreznega računa za izračun deleža od celote (naloga 10.1) in ne izračunajo danega deleža od celote (naloga 10.2),
– računanju obsega trikotnika – v izračunu obsega ne uporabijo pravilnih podatkov (naloga 13.1) in ne izračunajo pravilno obsega enakokrakega trikotnika (naloga 13.2),
– izračunu vrednosti številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami) – rezultata računskega izraza ne izračunajo pravilno (naloga 14.4).

Manj uspešno reševanje nalog nad modrim območjem nakazuje težave učencev pri razumevanju racionalnih števil (ulomkov) in odstotkov. Učenci ne znajo razširiti ulomkov na dani imenovalec in tudi ne rešiti besedilnih nalog z odstotki. Kompleksnega številskega izraza ne izračunajo pravilno. Težave imajo pri pretvarjanju dvoimenske enote v enoimensko. Iz danih podatkov ne znajo izračunati obsega enakokrakega trikotnika.

Zgled: naloga 10

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.4.2: *Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1.a	01.1	1	aritmetika in algebra	berejo in zapišejo števila do 10 000 s številkami	M	I	rumeno	0,72	0,40
1.b	01.2	1	aritmetika in algebra	berejo in zapišejo števila do 10 000 s številkami	M	I	rdeče	0,63	0,43
1.c	01.3	1	aritmetika in algebra	berejo in zapišejo števila večja od 10 000	M	I	rdeče	0,49	0,53
2.a	02.1	1	aritmetika in algebra	nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 10 000	M	I	zeleno	0,87	0,17
2.b	02.2	1	aritmetika in algebra	nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 10 000	M	I	zeleno	0,70	0,44
2.c	02.3	1	aritmetika in algebra	nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 10 000	M	I	rdeče	0,56	0,56
3	03.1	1	geometrija in merjenje	razlikujejo like in telesa	M	I	zeleno	0,81	0,16
	03.2	1	geometrija in merjenje	razlikujejo like in telesa	M	I	zeleno	0,69	0,20
	03.3	1	geometrija in merjenje	razlikujejo like in telesa	M	I	zeleno	0,64	0,17
4.a	04.1	1	geometrija in merjenje	ocenijo in merijo dolžino s konstantno nestandardno (npr. palica, trak …) in standardno enoto meter (m)	M	I	zeleno	0,91	0,14
4.b	04.2	1	geometrija in merjenje	poznajo in izbirajo glede na situacijo ustrezno mersko enoto za čas, uro (h), minuto (min) in sekundo (s)	M	I	zeleno	0,66	0,02
4.c	04.3	1	geometrija in merjenje	spoznajo tono (t) in kilometer (km) v življenjskih situacijah	M	I	zeleno	0,84	0,15
4.d	04.4	1	geometrija in merjenje	merijo ploščino z relativno, konstantno nestandardno in standardno enoto (m^2, dm^2, cm^2)	M	I	rdeče	0,61	0,28
5.a	05.1	1	druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno)	M	I	zeleno	0,90	0,30
5.b	05.2	1	druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno)	M	I	rdeče	0,65	0,19
6.a	06.1	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000	M	II	zeleno	0,91	0,12
6.b	06.2	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000	M	II	rumeno	0,66	0,26
6.c	06.3	1	aritmetika in algebra	pisno delijo z enomestnim deliteljem v množici števil do 1000 brez in z ostankom ter naredijo preizkus	S	II	modro	0,28	0,49
7	07.1	1	aritmetika in algebra	sklepajo z enote na množino	M	II	rdeče	0,64	0,53
	07.2	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	M	II	rdeče	0,60	0,57
	07.3	1	aritmetika in algebra	sklepajo z množine na enoto	M	II	rdeče	0,44	0,49
	07.4	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	M	II	rdeče	0,38	0,59

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
8.a	08.1	1	aritmetika in algebra	razširijo ulomek na dani imenovalec	S	II	nad modrim	0,29	0,31
8.b	08.2	1	aritmetika in algebra	razširijo ulomek na dani imenovalec	S	II	nad modrim	0,13	0,34
9.a	09.1	1	geometrija in merjenje	pretvarjajo med sosednjimi merskimi enotami za dolžino, maso in prostornino, in sicer iz enoimenske v večimenske	M	II	rdeče	0,74	0,20
9.b	09.2	1	geometrija in merjenje	pretvarjajo med sosednjimi merskimi enotami za dolžino, maso in prostornino, in sicer iz enoimenske v večimenske	M	II	rdeče	0,52	0,56
9.c	09.3	1	geometrija in merjenje	pretvarjajo med sosednjimi merskimi enotami za dolžino, maso in prostornino, in sicer iz večimenske v enoimenske	M	II	nad modrim	0,20	0,38
10	10.1	1	aritmetika in algebra	rešujejo besedilne naloge z odstotki	S	II	nad modrim	0,10	0,29
	10.2	1	aritmetika in algebra	rešujejo besedilne naloge z odstotki	S	II	nad modrim	0,09	0,42
11.a	11.1	1	druge vsebine	preberejo in primerjajo deleže na tortnem prikazu	M	II	rumeno	0,68	0,38
11.b	11.2	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	M	II	rumeno	0,58	0,58
11.c	11.3	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog	M	II	rdeče	0,46	0,53
12.a	12.1	1	geometrija in merjenje	narišejo pravokotnico in vzporednico skozi dano točko	M	II	modro	0,39	0,37
12.b	12.2	1	geometrija in merjenje	ocenijo in izmerijo razdaljo med točkama, med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama	M	II	modro	0,27	0,52
12.c	12.3	1	geometrija in merjenje	poznajo in uporabljajo matematično simboliko	M	II	modro	0,29	0,42
13	13.1	1	geometrija in merjenje	računajo obseg trikotnika	M	III	nad modrim	0,07	0,37
	13.2	1	geometrija in merjenje	računajo obseg trikotnika	M	III	nad modrim	0,09	0,40
14	14.1	1	aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami)	S	III	rdeče	0,57	0,43
	14.2	1	aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami)	S	III	modro	0,39	0,46
	14.3	1	aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami)	S	III	modro	0,26	0,48
	14.4	1	aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami)	S	III	nad modrim	0,24	0,48

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
15.a	15.1	1	druge vsebine	interpretirajo in predstavijo podatke s figurnim prikazom (1 figura predstavlja 10, 100, 1000 … podatkov, 1/2 figure …)	M	III	rumeno	0,60	0,51
	15.2	1	druge vsebine	interpretirajo in predstavijo podatke s figurnim prikazom (1 figura predstavlja 10, 100, 1000 … podatkov, 1/2 figure …)	M	III	rumeno	0,58	0,55
15.b	15.3	1	druge vsebine	zberejo, uredijo in predstavijo podatke s prikazom s stolpci in z vrsticami (vključene so tudi situacije, pri katerih je za interpretacijo prikaza je potrebna legenda, ki je vezana na znanje poštevanke) in ga interpretirajo	M	III	rdeče	0,40	0,57
	15.4	1	druge vsebine	zberejo, uredijo in predstavijo podatke s prikazom s stolpci in z vrsticami (vključene so tudi situacije, pri katerih je za interpretacijo prikaza je potrebna legenda, ki je vezana na znanje poštevanke) in ga interpretirajo	M	III	rdeče	0,37	0,62
16.a	16.1	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri nalogah z matematičnim kontekstom	M	IV	rumeno	0,58	0,57
	16.2	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri nalogah z matematičnim kontekstom	M	IV	modro	0,36	0,62
	16.3	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri nalogah z matematičnim kontekstom	M	IV	modro	0,29	0,62
16.b	16.4	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri nalogah z matematičnim kontekstom	M	IV	modro	0,25	0,52
	16.5	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri nalogah z matematičnim kontekstom	M	IV	modro	0,23	0,53

LEGENDA:

***Naloga*:** oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

***Vsebina*:** vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu

***Cilj – učenci*:** cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu

***Standardi znanja*:** standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu

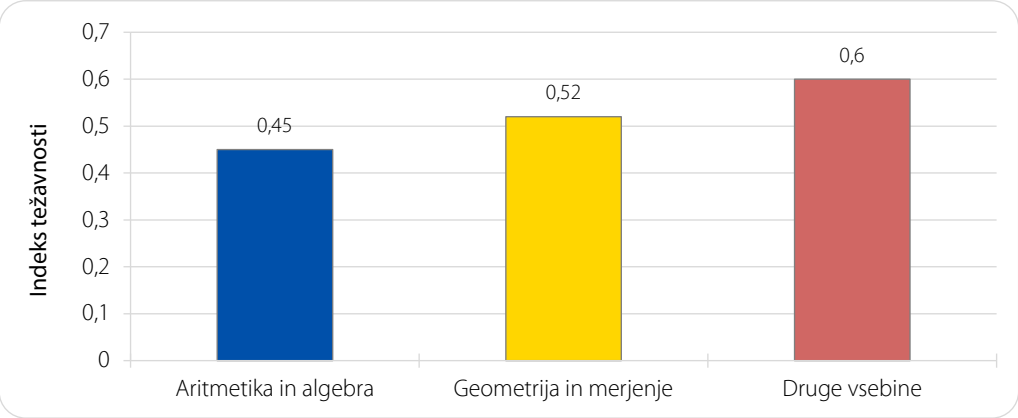
***Taksonomska stopnja* (po Gagneju):** taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov

***Območje*:** območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS*

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusu je 28 postavk[1] (56 %) preverjalo znanje iz aritmetike in algebre, 15 postavk (30 %) iz geometrije in merjenja in 7 postavk (14 %) znanje iz drugih vsebin.

Slika 4.4.4.4: *Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti*

Glede na indeks težavnosti so bili učenci najuspešnejši pri nalogah iz drugih vsebin (IT 0,60). Manj uspešni so bili pri nalogah iz geometrije in merjenja (IT 0,52) ter še manj pri nalogah iz aritmetike in algebre (IT 0,45). Zaradi različnega števila nalog na vsakem posameznem vsebinskem področju so dosežki po vsebinskih področjih le delno primerljivi.

Znanje s področja **drugih vsebin** so preverjale tri naloge (dve celi in ena deloma). 5. naloga, pri kateri so morali učenci prebrati podatke iz preglednice z več stolpci in vrsticami (šolski urnik), je bila najbolje rešena naloga v celotnem preizkusu (IT 0,78). Najuspešnejši so bili učenci pri postavki 5.1, pri kateri je 90 % učencev iz preglednice razbralo frekvenco iskanega podatka. Postavko 5.2, pri kateri so iskali dva podatka glede na dani kriterij, je pravilno rešilo 65 % učencev. Znanje s področja drugih vsebin je preverjala tudi postavka 11.1 (IT 0,68). V njej so učenci iskali podatek glede na dani kriterij iz krožnega prikaza. Najslabše med nalogami drugih vsebin so učenci reševali 15. nalogo, ki je bila sestavljena iz dveh delov (IT 0,49). V prvem delu naloge so učenci na podlagi figurnega prikaza izbrali ustrezno strategijo za izračun vsote podatkov (postavka 15.1). Uspešnih je bilo 60 % učencev. Pri postavki 15.2, pri kateri so morali račun sešteti, je bilo uspešnih 58 % učencev. Drugi del naloge je od učencev zahteval, da so podatke s figurnega prikaza ustrezno prikazali s stolpčnim prikazom. Dva podatka (postavka 15.3) je uspešno prikazalo 40 % učencev, vse podatke (postavka 15.4) pa 37 % učencev.

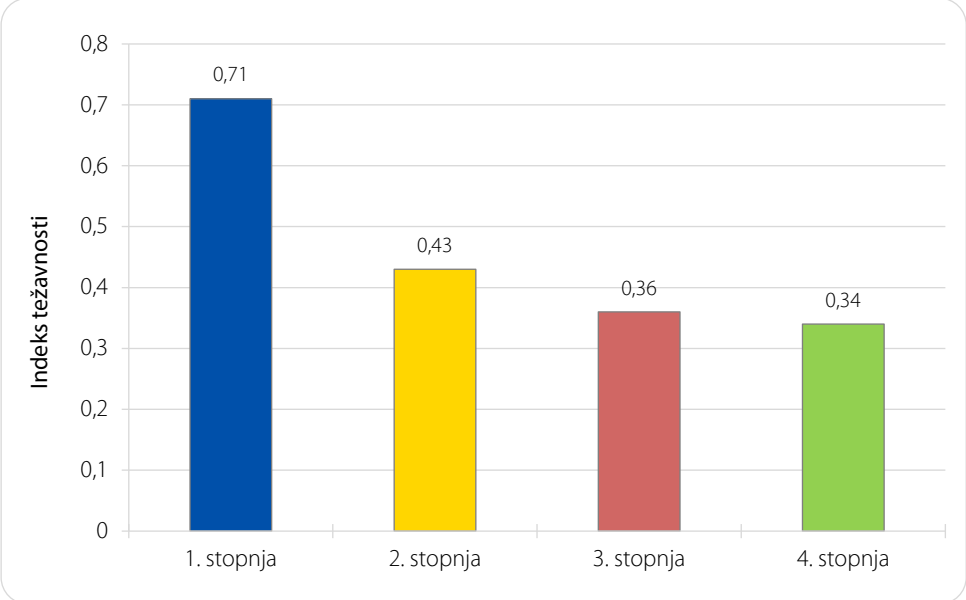
Znanje s področja **geometrije in merjenja** je preverjalo pet nalog. Pri 4. nalogi so učenci zapisovali oznako danih merskih enot (IT 0,75). Najbolje je bila rešena postavka 4.1, pri kateri je 91 % učencev pravilno zapisalo oznako za mersko enoto meter. Najmanj uspešni so bili učenci pri postavki 4.4, saj je oznako za kvadratni meter pravilno zapisalo 64 % učencev. Pri 3. nalogi (IT 0,71) so učenci iz nabora izbirali geometrijska telesa. Znotraj naloge je bila najbolje rešena postavka 3.1, saj je 81 % učencev v naboru prepoznalo kocko kot geometrijsko telo. Kvader je prepoznalo 69 % učencev (postavka 3.2), piramido pa 64 % učencev (postavka 3.3). Pri 9. nalogi so učenci pretvarjali enote (IT 0,49). Najboljši dosežek so učenci dosegli pri postavki 9.1, pri kateri je 74 % učencev pravilno pretvorilo enoimensko enoto za prostornino v dvoimensko enoto. Najslabše so učenci reševali postavko 9.3, pri kateri je pravilno pretvorilo dvoimensko enoto za maso v enoimensko 20 % učencev. Uporabo geometrijskega orodja in poznavanje geometrijskih pojmov je preverjala 12. naloga (IT 0,32). Najuspešnejši so bili učenci pri risanju pravokotnice skozi točko na dano premico (postavka 12.1). Pravokotnico je pravilno načrtovalo 39 % učencev. Najslabše rešena postavka naloge je bila postavka 12.2. Pravilno je razdaljo med točko in premico izmerilo ter jo s pripadajočo enoto zapisalo 27 % učencev. Najslabše rešena naloga s področja geometrije in merjenja je bila 13. naloga, pri kateri so učenci računali obseg enakokrakega trikotnika. Račun za obseg (postavka 13.1) jih je pravilno zapisalo 7 %. Pravilen izračun obsega (postavka 13.2) je doseglo 9 % učencev. Nekoliko višji odstotek uspešnosti učencev pri računanju lahko pripišemo drugim strategijam reševanja te naloge, ki so se jih lotili učenci (računanje na pamet oz. merjenje stranic v načrtanem trikotniku). Ta naloga je bila tudi najslabše rešena naloga v celotnem preizkusu.

[1] Postavka je najmanjša enota naloge, ki jo statistično uporabljamo pri analizi dosežkov.

Največ nalog (osem celih in ena delno) je preverjalo znanje iz **aritmetike in algebre**. Najbolje rešena naloga je bila 2. naloga, pri kateri so učenci nadaljevali zaporedja števil (IT 0,71). Najbolje rešena postavka je bila postavka 2.1, saj je kar 87 % učencev pravilno nadaljevalo zaporedje s korakom tisočice. V nalogi je bila najslabše rešena postavka 2.3, pri kateri je 56 % učencev pravilno dopolnilo zaporedje s korakom 5 in prehodom čez stotico. Pri 6. nalogi (IT 0,60) so učenci najbolje reševali postavko 6.1, pri kateri je 91 % učencev pravilno seštelo dve števili, 66 % učencev pa je bilo uspešnih pri odštevanju števil (postavka 6.2). Najslabše so učenci reševali račun deljenja (postavka 6.3), saj je pravilno delilo z ostankom 28 % učencev. Pri 1. nalogi so učenci morali zapisati število s števkami (IT 0,61). Najbolje rešena je bila postavka 1.1, pri kateri je bilo uspešnih 72 % učencev, najslabše pa postavka 1.3, pri kateri je bilo uspešnih 49 % učencev. Dosežki so pričakovani glede na dane primere. 7. naloga je bila lažja besedilna naloga (IT 0,52), pri kateri so morali učenci najprej zapisati račun množenja (postavka 7.1). To postavko je rešilo 64 % učencev. Množenje je pravilno izračunalo (postavka 7.2) 60 % učencev. Slabše so učenci reševali postavki 7.3 in 7.4, pri katerih so morali nastaviti račun deljenja ter izračunati količnik. Pri zapisu računa je bilo uspešnih 44 % učencev, račun deljenja pa je uspešno rešilo 29 % učencev. Znanje aritmetike in algebre je preverjal tudi del 11. naloge. Pravilni račun odštevanja (postavka 11.2) je zapisalo 58 % učencev. Število je pravilno odštelo (postavka 11.3) 46 % učencev. Pri 14. nalogi so učenci računali številski izraz (IT 0,37). Prvi korak (postavka 14.1) je pravilno rešilo 57 % učencev. Do pravilnega izračuna izraza (postavka 14.4) je prišlo 24 % učencev. 16. naloga je bila kompleksna, sestavljena besedilna naloga iz vsakdanjega življenja (IT 0,34). Možnih strategij reševanja je bilo več. Najuspešneje so učenci reševali postavko 16.1 (izračun letnice rojstva mame), saj jo je rešilo 58 % učencev. Pri izračunu preostalih podatkov so bili učenci manj uspešni. Tako je letnico rojstva sina (postavka 16.2) pravilno izračunalo 36 % učencev, letnico rojstva hčerke (postavka 16.3) pa 29 % učencev. Še manj uspešni so bili učenci pri iskanju strategije za izračun starosti očeta. Strategijo je pravilno zapisalo 25 % učencev, pravilni izračun pa je dobilo 23 % učencev. Pri 8. nalogi (IT 0,21) je ulomek pravilno razširilo na dani imenovalec (postavka 8.1) 29 % učencev, medtem ko je celo število zapisalo v obliki ulomka z danim imenovalcem (postavka 8.2) le 13 % učencev. Najslabše rešena naloga aritmetike in algebre je bila 10. naloga (IT 0,10). V besedilni nalogi iz vsakdanjega življenja je pravilen račun za izračun deleža nastavilo 10 % učencev, zapisan račun pa izračunalo 9 % učencev.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja naloge preverjajo znanje na štirih **taksonomskih stopnjah**: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov. Analiza preizkusa kot celote kaže, da so dosežki učencev najvišji na prvi taksonomski stopnji (IT 0,71). Sledijo dosežki na drugi taksonomski stopnji (IT 0,43) in na tretji taksonomski stopnji (IT 0,36) ter pričakovano najnižji na četrti taksonomski stopnji (IT 0,34).

Slika 4.4.4.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti*

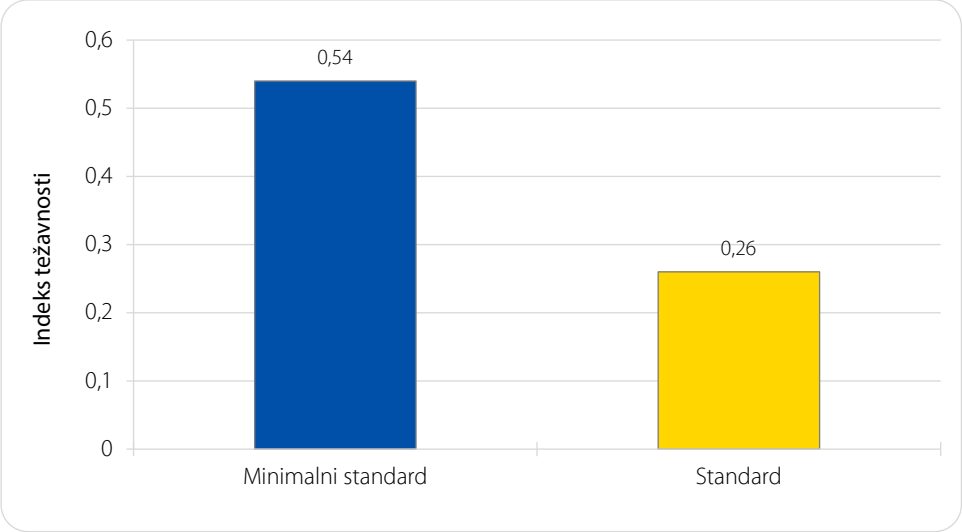
Med petimi nalogami **prve taksonomske stopnje** sta bili dve nalogi aritmetike in algebre, dve geometrije in merjenja ter ena naloga s področja drugih vsebin. Vse naloge so bile rešene nadpovprečno. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 5. naloge, ki je bila s področja drugih vsebin (IT 0,78). V njej so brali podatke iz preglednice (šolski urnik). Uspešno so reševali tudi 4. nalogo (IT 0,75), ki je bila s področja geometrije in merjenja. Učenci so dane merske enote zapisali z oznakami. Malo manj uspešni so bili učenci pri 2. nalogi (IT 0,71), ki je bila s področja aritmetike in algebre. Pri njej so učenci nadaljevali zaporedje z različnimi koraki in prehodi. Enako uspešni (IT 0,71) so bili učenci pri reševanju 3. naloge, s področja geometrije in merjenja, pri kateri so iz nabora prepoznavali geometrijska telesa. Najmanj uspešni pri reševanju nalog prve taksonomske stopnje so bili učenci pri 1. nalogi (IT 0,61). Ta je preverjala znanje s področja aritmetike in algebre (zapis števil s številkami) in medpredmetno znanje (zapis števil).

Miselne procese na **drugi taksonomski stopnji** je preverjalo sedem nalog: štiri naloge aritmetike in algebre, dve nalogi geometrije in merjenja ter ena naloga, ki je deloma pokrivala področje drugih vsebin, en del naloge pa področje aritmetike in algebre. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 6. naloge (IT 0,62), ki je bila s področja aritmetike in algebre in je preverjala seštevanje, odštevanje ter deljenje števil do 10000. Nadpovprečno so učenci reševali tudi 11. nalogo (IT 0,57), ki je preverjala znanje deloma na področju drugih vsebin ter deloma iz aritmetike in algebre. Pri besedilni nalogi iz vsakdanjega življenja so učenci izkazovali razumevanje besedila ter interpretacijo podatkov v tortnem prikazu. Malo nad povprečjem so učenci reševali tudi 7. nalogo (IT 0,52), ki je preverjala znanje iz aritmetike in algebre. Pri reševanju besedilne naloge so učenci sklepali iz enote na množino in nasprotno. Povprečen dosežek so učenci dosegli pri 9. nalogi (IT 49), ki je bila s področja geometrije in merjenja. V njej so pretvarjali sosednje enote. Podpovprečno so učenci reševali 12. nalogo (IT 0,32) s področja geometrije in merjenja, pri kateri so načrtovali pravokotnico, merili razdaljo in uporabljali matematično simboliko. Pri 8. nalogi (IT 0,21), ki je preverjala znanje aritmetike in algebre, so učenci razširjali ulomek na dani imenovalec. Najslabše rešena naloga na drugi taksonomski stopnji je bila 10. naloga (IT 0,10). Preverjala je znanje iz aritmetike in algebre (računanje z odstotki).

Med tremi nalogami, ki so preverjale znanje na **tretji taksonomski stopnji**, je ena naloga s področja aritmetike in algebre, ena s področja geometrije in merjenja, ena pa s področja drugih vsebin. Najvišji dosežek (povprečni) so dosegli učenci pri 15. nalogi (IT 0,49), ki je bila s področja drugih vsebin in je preverjala branje ter interpretacijo figurnega prikaza ter risanje stolpičnega prikaza. 14. naloga (IT 0,37) je preverjala znanje s področja aritmetike in algebre. V njej so učenci reševali sestavljen izraz. Najslabše rešena naloga v celem preizkusu je 13. naloga (IT 0,08), naloga s področja geometrije in merjenja, pri kateri so učenci računali obseg enakokrakega trikotnika.

V sklopu nalog, ki so znanje preverjale **na četrti taksonomski stopnji**, so učenci reševali eno besedilno nalogo s področja aritmetike in algebre. 16. naloga je bila sestavljena kompleksnejša besedilna naloga iz vsakdanjega življenja, ki je zahtevala dobro bralno razumevanje. Podpovprečni dosežki pri tej nalogi (IT 0,34) potrjujejo, da je reševanje in raziskovanje problemov za večino učencev v nižjem izobrazbenem standardu zelo zahtevno, saj imajo težave pri apliciranju znanja in ugotovitev v nove problemske situacije.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

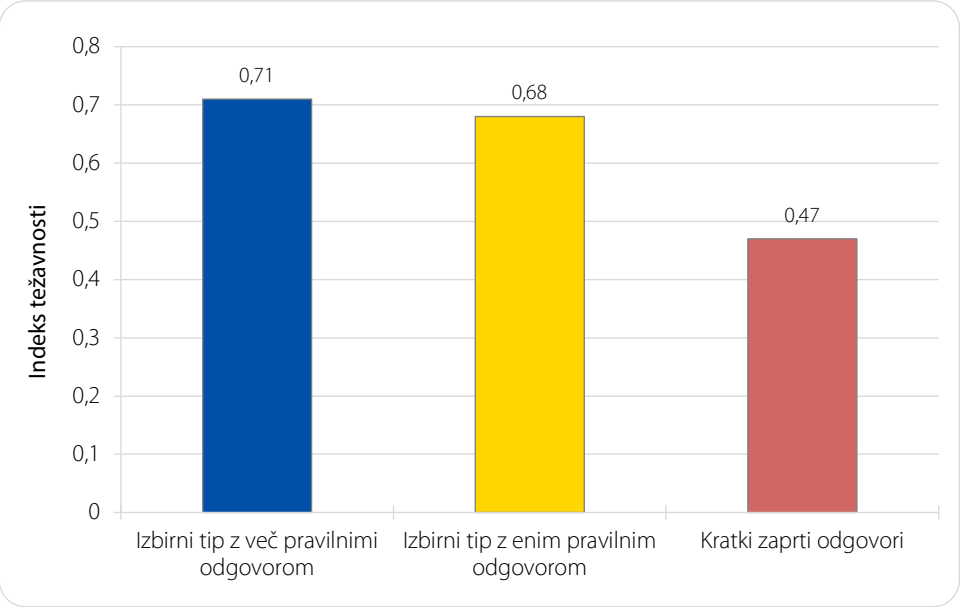

Slika 4.4.4.6: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti*

Povprečni IT nalog, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, je 0,54. Minimalne standarde je preverjalo dvanajst nalog v celoti in delno ena naloga, v skupnem obsegu 41 točk. Pet nalog je preverjalo področje geometrije in merjenja, tri naloge področje drugih vsebin, štiri naloge v celoti in ena delno pa so preverjale področje aritmetike in algebre. Naloge so bile sestavljene tako, da so od učencev zahtevale uporabo osnovnih miselnih procesov, izvajanje enostavnih rutinskih postopkov, uporabo zahtevnejših postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov.

Povprečni IT nalog, ki so preverjale **standarde** znanja, je 0,26. Standarde znanja so preverjale tri naloge v celoti in ena delno, v skupnem obsegu 9 točk. Vse naloge so preverjale znanje s področja aritmetike in algebre. Slabše reševanje teh nalog je pričakovano, saj v večini od učencev zahtevajo uporabo višjih miselnih procesov oziroma uporabo kompleksnih postopkov.

Dosežki **po tipu nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.7: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti*

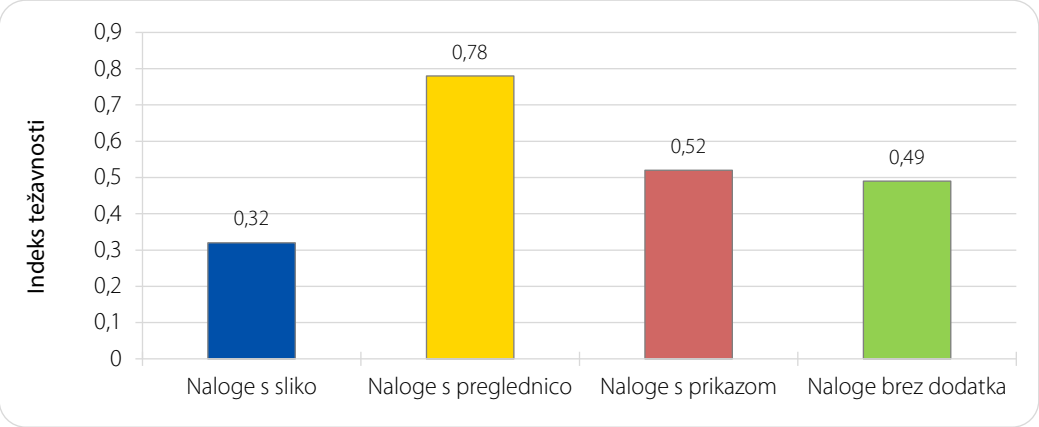
V celotnem preizkusa so ena naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (tri postavke), del ene naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka), štirinajst celih nalog in del ene naloge tipa kratkih zaprtih odgovorov (46 postavk).

Naloga **izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori** je bila s področja geometrije in merjenja. Preverjala je minimalne standarde znanja in je spadala na prvo taksonomsko stopnjo (IT 0,71).

Del naloge (ena postavka) **izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom** je bil s področja drugih vsebin. Preverjal je minimalne standarde znanja in je spadal na drugo taksonomsko stopnjo (IT 0,68).

Naloge **kratkega zaprtega odgovora** so preverjale znanje vseh treh vsebinskih področij na štirih taksonomskih stopnjah. Tako je pod naloge kratkega zaprtega odgovora uvrščenih osem celih in del ene naloge aritmetike in algebre, štiri naloge geometrije in merjenja ter dve nalogi drugih vsebin. Štiri naloge so bile na prvi taksonomski stopnji, šest in del sedme na drugi, tri na tretji in ena naloga na četrti taksonomski stopnji. Enajst nalog je preverjalo minimalne standarde, tri naloge pa standarde znanja. IT nalog se giblje od 0,08 do 0,78, povprečni IT vseh nalog kratkega zaprtega odgovora pa je 0,47.

Dosežki **po dodatnem gradivu** pri nalogah glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.8: *Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti*

V preizkusu je bila ena naloga s sliko (tri postavke), ena s preglednico (dve postavki), dve s prikazom (sedem postavk) ter dvanajst nalog brez dodatka[1] (38 postavk).

Analiza potrjuje, da na uspešnost reševanja verjetno bolj vplivajo druge lastnosti naloge (vsebina, taksonomska stopnja, tip naloge) kot pa dodatek pri nalogi, saj učenci nekatere naloge z dodatki rešujejo primerljivo uspešno kot naloge brez dodatkov.

Sklepne ugotovitve

Preizkus je reševalo 107 učencev. V povprečju so učenci dosegli 24,64 (49,27 %) točke. Porazdelitev dosežkov je desno asimetrična z več vrhovi in enim izrazitim vrhom pri 26 (53 %) točkah. Najvišje doseženo število točk 48 (96 %) sta dosegla dva učenca. Najnižje število točk je bilo 5 (10 %). Standardni odklon (19,79 odstotne točke) je pri matematiki nekoliko višji kot pri drugih predmetih, iz katerih smo preverjali znanje učencev 9. razreda v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom. Razlike glede na preostale predmete so nastale tudi pri primerjavi dosežkov po spolu. Povprečni dosežki dečkov (52,2 %) so bistveno višji kot dosežki deklic (42,9 %). Dosežkov po regijah ni mogoče primerjati, saj je bilo tudi letos število sodelujočih učencev na NPZ po regijah zelo različno, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju.

Najbolje so učenci reševali naloge drugih vsebin. Uspešnost reševanja nalog, ki so preverjale to področje, je odvisna od tega, kako obsežne so zahteve naloge. Učenci so uspešnejši pri izpisu podatkov iz bprikazov in preglednic, in manj, če naloga zahteva branje, razumevanje in interpretiranje podatkov. Najslabše, vendar še vedno v okviru povprečja so učenci reševali nalogo branja figurnega prikaza in prikaza podatkov iz figuralnega v stolpčni prikaz. Nekoliko slabše so učenci reševali naloge geometrije in merjenja. Učenci zelo dobro razlikujejo geometrijska telesa in like ter poznajo oznake merskih enot. Povprečno so se odrezali pri pretvarjanju med sosednjimi enotami. Slabe dosežke so učenci dosegli pri načrtovalnih nalogah in matematičnem zapisu geometrijskih pojmov ter računanju obsega trikotnika. Malo pod povprečjem so učenci reševali naloge aritmetike in algebre. Najuspešnejši so pri reševanju najbolj preprostih nalog, kot je nadaljevanje zaporedja, zapis števila s številko in računanje v obravnavanem obsegu. Srednje uspešno so učenci reševali preprosto besedilno nalogo, pri kateri so morali sklepati iz enote na množino in nasprotno. Pod povprečjem pa so učenci računali sestavljene izraze in reševali kompleksne besedilne naloge. Presenetljivo so učenci dosegli nizke dosežke pri razširjanju ulomkov in reševanju besedilne naloge z odstotki. Opažamo, da nekateri učenci napačno zapisujejo števila, saj več učencev med tisočico in stotico uporablja znak piko.

Učenci izkazujejo osnovno znanje in znajo izvajati rutinske postopke, slabši pa so pri povezovanju znanja. Uspešnejši so pri nalogah, ki zahtevajo znanje, ki ga učenci začnejo usvajati že v nižjih razredih in je zato dobro utrjeno; manj uspešni so pri nalogah, ki zahtevajo predstavljivost, pripravljen načrt reševanja naloge ter uporabo obstoječega znanja v novi situaciji. Učenci bolje rešujejo naloge, s katerimi se tudi sicer pogosteje srečujejo. Sestavljeno besedilno nalogo, v kateri se zahtevata uporaba kompleksnih postopkov in raziskovanje problemov, je rešila tretjina učencev.

Uspešnost reševanja je odvisna od vsebine in zahtev naloge, standarda znanja, ki ga preverja naloga, in taksonomske stopnje, manj pa od tipa naloge in dodatnega gradiva, ki ga učenec uporabi pri reševanju naloge.

[1] Dodatek pri nalogi (slika, besedilo, prikaz …) učenec uporabi za reševanje postavke oziroma naloge.

1. Zapiši števila s številkami.

a) tisoč osem _____

b) devet tisoč tristo sedeminšestdeset _____

c) enaindvajset tisoč enaindvajset _____

(3 točke)

2. Dopolni dana zaporedja.

a)

3 006	4 006				8 006

b)

			991	992	993

c)

2 580	2 585	2 590			

(3 točke)

3. Obkroži črko pred tremi geometrijskimi telesi.

A kocka

B kvader

C kvadrat

D krog

E piramida

F pravokotnik

(3 točke)

4. Merske enote zapiši z oznakami.

a) meter _____

b) ura _____

c) tona _____

d) kvadratni meter _____

(4 točke)

5. Oglej si urnik in odgovori na vprašanji.

	ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek
1. ura	SLJ	ŠPO	SLJ	MAT	ŠPO
2. ura	ŠPO	MAT	TIT	SLJ	MAT
3. ura	MAT	GOS	TIT	DRU	NAR
4. ura	DRU	SLJ	MAT	TJA	NAR
5. ura	TJA	DRU	LUM	GUM	LUM
6. ura	DOP/DOD		TJA		

a) Kolikokrat na teden imajo učenci angleščino (TJA)?

Odgovor: _____

b) Katera dva predmeta imajo učenci po dve uri skupaj?

Odgovor: _____

(2 točki)

6. Izračunaj.

a)
$$\begin{array}{rrrrr} & 5 & 7 & 1 & 0 \\ + & 4 & 1 & 9 & 2 \\ \hline \end{array}$$

b)
$$\begin{array}{rrrrr} & 5 & 7 & 1 & 0 \\ - & 4 & 1 & 9 & 2 \\ \hline \end{array}$$

c) $7\ 9\ 6 : 8 =$

(3 točke)

7. Za pripravo 1 litra sirupa potrebujemo 7 enako velikih bezgovih cvetov.

a) Koliko bezgovih cvetov potrebujemo za pripravo 3 litrov sirupa?

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Koliko litrov sirupa lahko pripravimo iz 42 bezgovih cvetov?

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

8. Dopolni.

a) $\frac{2}{3} = \frac{\quad}{9}$

b) $4 = \frac{\quad}{4}$

(2 točki)

9. Pretvori.

a) 17 dl = _____ l _____ dl

b) 3 005 m = _____ km _____ m

c) 8 kg 4 dag = _____ dag

(3 točke)

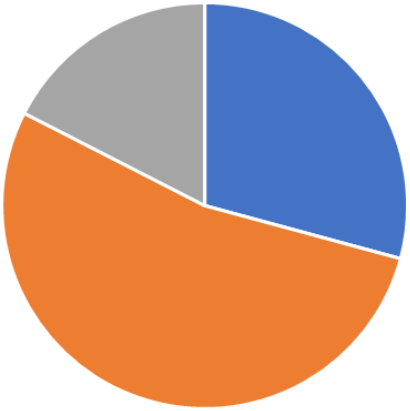
10. Tomaž je za rojstni dan dobil 50 €. Za nakup video igre je porabil 30 % denarja. Koliko € je plačal za video igro?

    Reševanje:

    Odgovor: Za nakup video igre je plačal _____ €.

    (2 točki)

11. V vrtcu je zaposlenih 12 486 vzgojiteljev. V osnovni šoli poučuje 22 795 učiteljev in v srednji šoli 7 470 učiteljev.
Število vzgojiteljev v vrtcu ter število učiteljev v osnovni in srednji šoli ponazarja krožni prikaz.

a) Katera barva v prikazu predstavlja delež vzgojiteljev v vrtcu? Obkroži črko pred pravilno barvo.

A

B

C

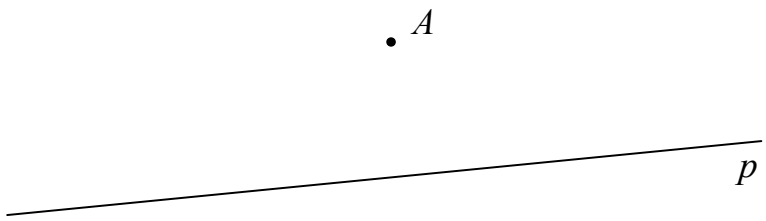
b) Koliko učiteljev več poučuje v osnovni kot v srednji šoli?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

12. Oglej si narisano premico p in točko A ter reši nalogo.

a) Skozi točko A nariši pravokotnico t na premico p. Označi pravokotnico in pravi kot.

b) Izmeri in zapiši razdaljo točke A od premice p.

$d(A, p) =$ _____

c) Z matematičnim simbolom zapiši medsebojno lego pravokotno narisanih premic t in p.

Odgovor: t ☐ p

(3 točke)

13. Osnovnica c enakokrakega trikotnika meri 6 cm, krak a meri 5 cm, višina trikotnika v_c pa 4 cm. Kolikšen je obseg danega trikotnika?

Reševanje:

Odgovor: Obseg trikotnika je _____.

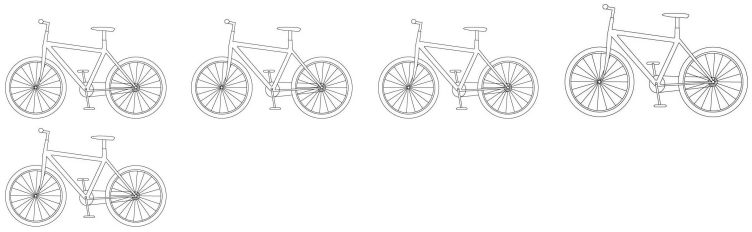
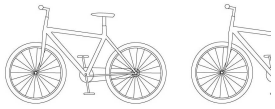
(2 točki)

14. Izračunaj vrednost izraza. Predstavi pot do rezultata.

$2+2\cdot\left(24-18:6\right)=$

(4 točke)

15. Učenci 6., 7., 8. in 9. razreda so v tednu mobilnosti merili število kilometrov, ki so jih prevozili s kolesom. Podatke so predstavili s figurnim prikazom.

6. razred	
7. razred	
8. razred	
9. razred	

Legenda: = 20 km = 10 km

a) Koliko kilometrov so prevozili učenci vseh štirih razredov skupaj?

Reševanje:

Odgovor: Učenci vseh štirih razredov so skupaj prevozili _____ km.

b) Število kilometrov, prevoženih v vsakem posameznem razredu, ponazori s prikazom s stolpci. Upoštevaj legendo.

6. razred	7. razred	8. razred	9. razred

Legenda: ☐ = 10 kilometrov

(4 točke)

16. Družino Hribar sestavljata oče Matic in mama Mojca. Oče se je rodil leta 1988, mama pa 3 leta kasneje.
Sina Jaka sta zakonca dobila, ko je imela mama 28 let. Hčer Špelo sta dobila 6 let pred Jakom.

a) Katerega leta so se rodili mama, Jaka in Špela? Dopolni preglednico.

Oseba	Leto rojstva
mama	
Jaka	
Špela	

b) Koliko let je bil star oče, ko je dobil najmlajšega otroka?

Reševanje:

Odgovor: _____

(5 točk)

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz družboslovja **v 9. razredu**

Struktura preizkusa znanja družboslovja se glede na šolsko leto 2021/2022, ko smo znanje družboslovja na nacionalnem preverjanju znanja preverjali zadnjič, ni spremenila.
Preizkus znanja je sestavljen iz treh vsebinskih delov in 20 nalog. 12 nalog preverja znanje geografije, šest znanje zgodovine in dve nalogi znanje državljanske in državljanske kulture in etike. Učenec lahko s pravilno rešenimi nalogami osvoji največ 50 točk.

Namen preizkusa znanja iz družboslovja je preverjanje:
- osnovnega znanja o naravnogeografskih in družbenogeografskih procesih in pojavih na lokalni, regionalni in svetovni ravni,
- seznanitve z zgodovinskim dogajanjem v prostoru in času,
- sposobnosti orientacije in uporabe različnih virov (slik, zemljevidov, besedil …),
- sposobnosti prepoznavanja in predvidevanja posledic posegov človeka v naravo,
- sposobnosti prepoznavanja in orientacije v družbenem okolju.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz nalog povezovanja, urejanja in razvrščanja; nalog dopolnjevanja brez nabora; izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori ter nalog s kratkimi zaprtimi in kratkimi polodprtimi odgovori.

Preizkus znanja so sestavljale naloge, ki so preverjale znanje na vseh treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.5.1: *Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje*

Ravni zahtevanega znanja	**Delež v preizkusu**
I. taksonomska stopnja: znanje in poznavanje — naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev, — osnovno topografsko znanje in temeljne prostorske predstave;	50 %
II. taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba — interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih, na zemljevidih in drugem slikovnem gradivu, — primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov;	35 %
III. taksonomska stopnja: analiza in sinteza — načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja, — interpretacija vzročno-posledičnih povezav, — vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov.	15 %

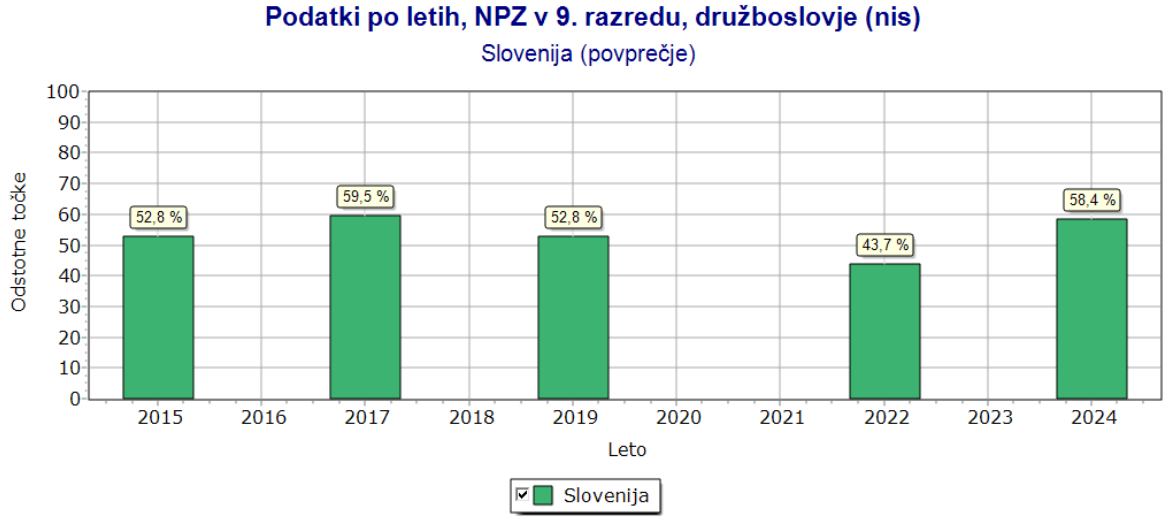
Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.5.2: *Osnovni statistični podatki*

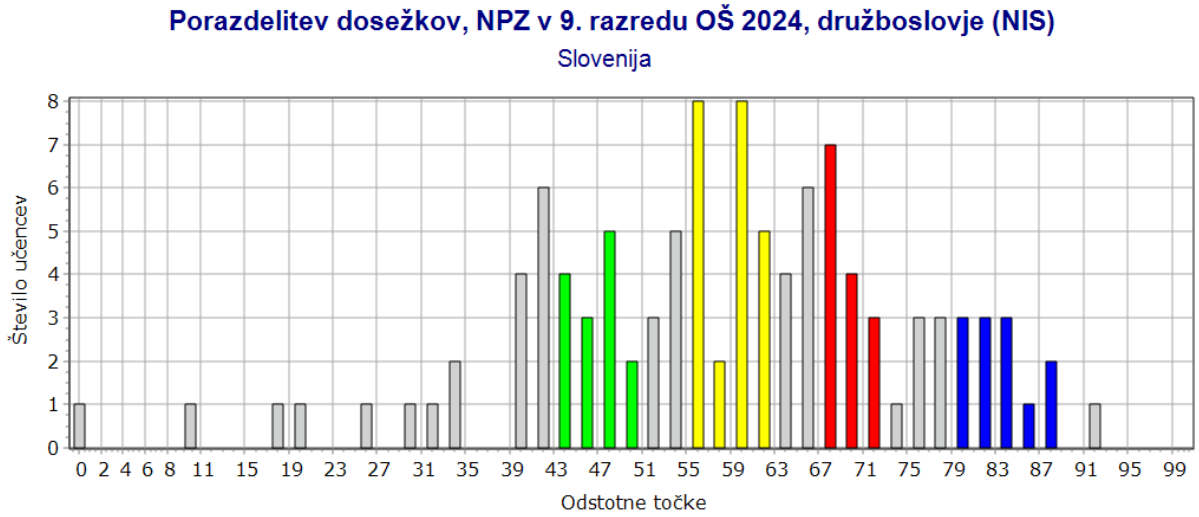
Število učencev	108
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno št. točk	29,18
Povprečno št. odstotnih točk	58,35
Standardni odklon odstotnih točk	17,05
Indeks težavnosti	0,58
Indeks diskriminativnosti	0,36
Indeks zanesljivosti	0,89

Preizkus znanja iz družboslovja je opravljalo 108 od 126 prijavljenih učencev, ki so dosegli v povprečju 29,18 točke (58,35 %) od 50 možnih točk v celotnem preizkusu. Na področju geografije so v povprečju dosegli 18,35 točke (61,17 %) od 30 možnih, zgodovine 6,48 (46,29 %) od 14 možnih točk in na področju domovinske in državljanske kulture in etike 4,34 (72,33 %) od 6 možnih točk.

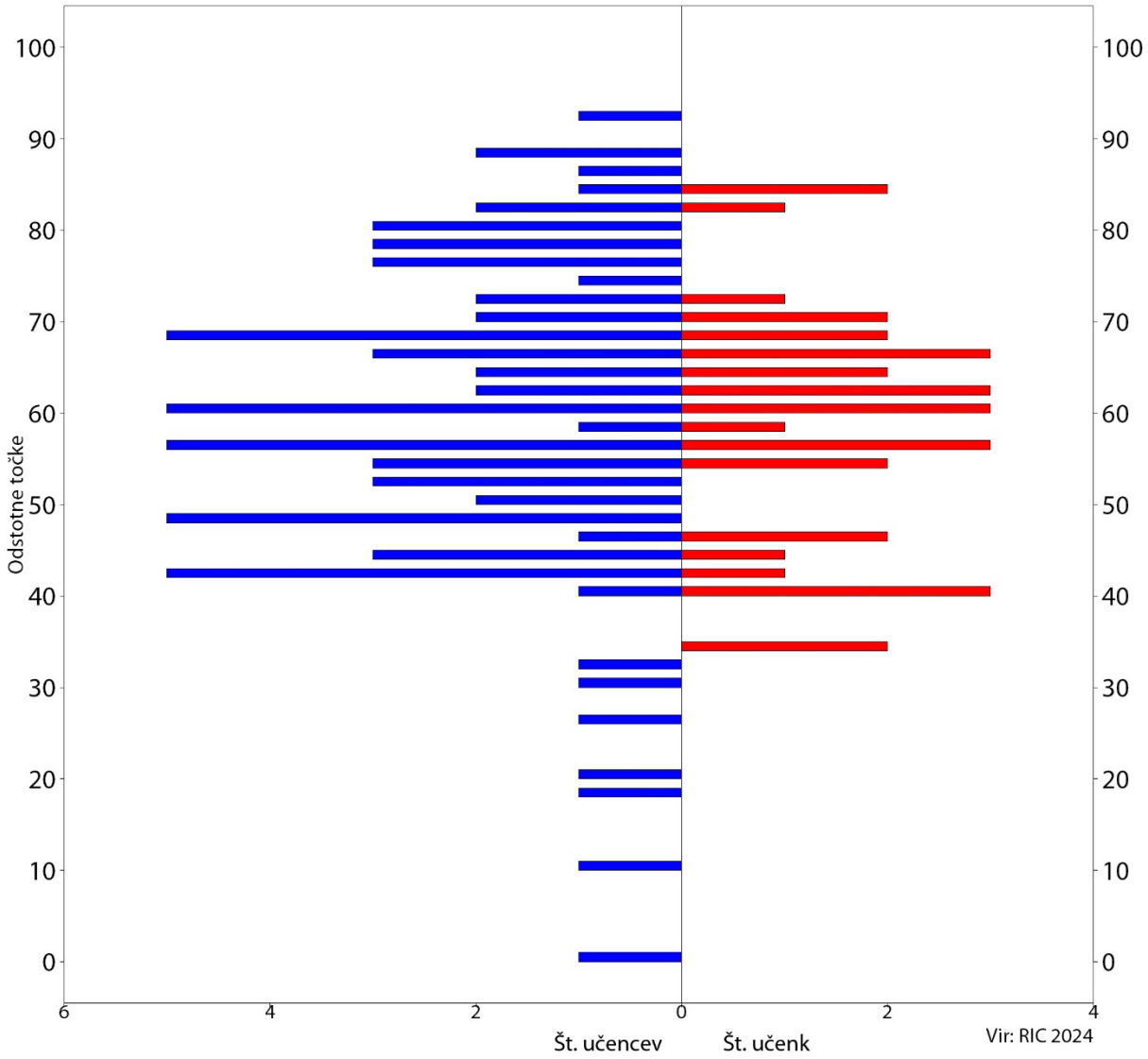
Slika 4.4.5.1: *Primerjava povprečnih dosežkov v odstotnih točkah po letih*

Dva učenca (1,85 %) sta dosegla točke v območju do 10 %; en učenec (0,93 %) ni dosegel nobene točke, en učenec pa je dosegel 5 točk (10 %). Do 25 točk (50 %) je v preizkusu doseglo 33 učencev (30,56 %). V območju nad 45 točkami (90 %) je 1 učenec (0,93 %), ki je dosegel 46 (92 %) točk. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je levo asimetrična z vrhom okoli povprečja, in sicer pri 28 (56 %) in 30 (60 %) točkah. Povprečni standardni odklon znaša 17,05 odstotne točke in je primerljiv z odklonom pri drugih predmetih. Težavnost preizkusa je bila 0,58, kar kaže v primerjavi s prejšnjimi preverjanji na nižjo težavnost preizkusa oziroma boljše dosežke učencev.

Slika 4.4.5.2: *Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev*

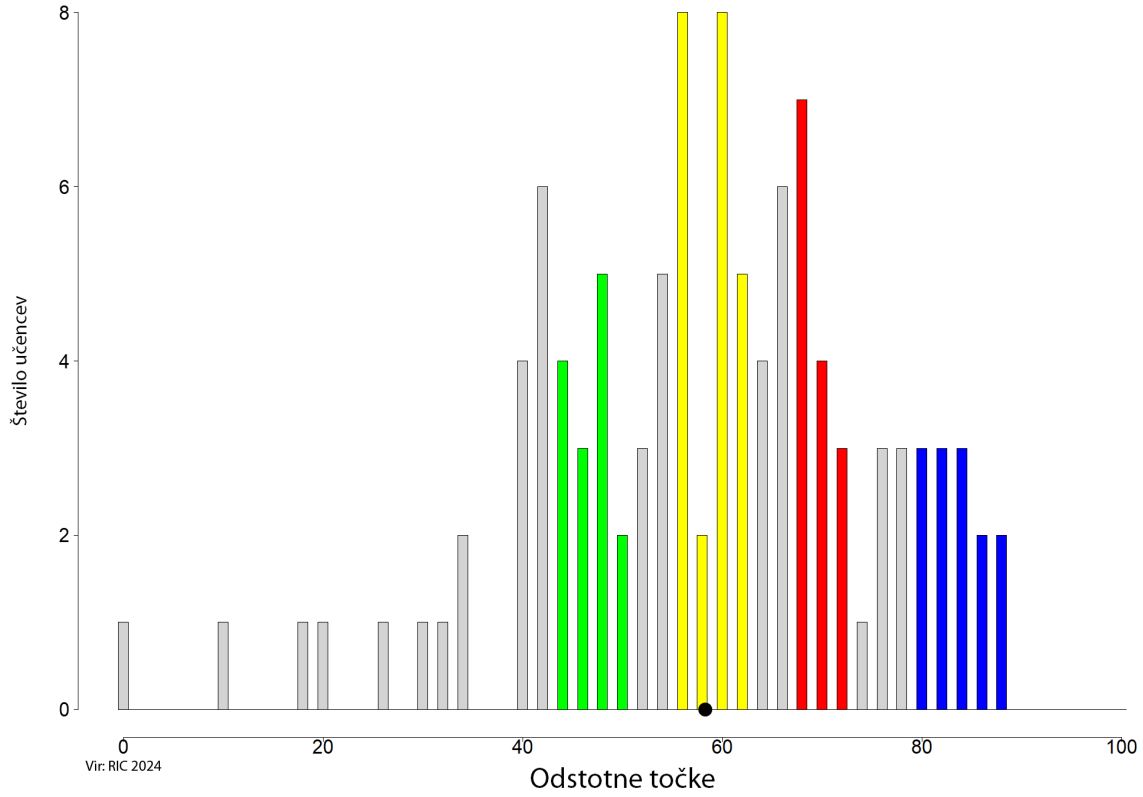
Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.5.3: *Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), 9. razred*

Preizkus iz družboslovja je opravljalo 74 učencev in 34 učenk 9. razreda. Iz frekvenčne porazdelitve dosežkov po spolu lahko sklepamo, da so v povprečju nekoliko bolj uspešni dečki, ki so prav tako dosegli tudi najnižje in najvišje število točk.

Primerjava med regijami zaradi velikih razlik med deležem učencev, ki so opravljali NPZ po posameznih regijah, ni smiselna. Glede na regije se je NPZ udeležilo od 1 do 28 učencev, ob tem pa moramo upoštevati, da je udeležba prostovoljna in NPZ niso opravljali vsi učenci 9. razreda.

Slika 4.4.5.4: *Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 3. obdobje*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Štiri naloge (2., del 3., del 4. in del 6. – štiri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), dve nalogi (del 9. in del 10. – tri postavke) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja), ena naloga (del 11. – dve postavki) pa na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (štiri postavke), nalogi kratkega polodprtega odgovora (dve postavki) in naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (tri postavke).

Učenci:

- poimenujejo in pokažejo dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta – navedejo enega od oceanov (naloga 1.02.1),
- spoznajo geografske značilnosti Slovenije – s pomočjo zemljevida iz nabora mest izberejo Maribor kot slovensko mesto (naloga 1.03.2) in navedejo eno gorovje v Sloveniji (naloga 1.04.1),
- ob zemljevidu imenujejo države Južne Evrope – s pomočjo zemljevida navedejo eno evropsko državo, na katero meji Španija (naloga 1.06.1),
- analizirajo klimogram različnih podnebnih tipov – iz klimograma odčitajo količino padavin in izberejo enega od mesecev glede na zahtevani kriterij (naloga 1.09.3),
- razumejo pomen naravne in kulturne dediščine Slovenije kot temelja za razvoj turizma – iz nabora izberejo dve ustrezni dejavnosti, ki ju lahko ponudi turistična kmetija glede na lego (nalogi 1.10.1 in 1.10.2),
- opišejo posledice ognjeniških izbruhov in potresnega delovanja za življenje ljudi – napišejo dve negativni posledici za prebivalce območja po silovitem potresu (nalogi 1.11.1 in 1.11.2).

Učenci v zelenem območju zapišejo nekaj osnovnih geografskih pojmov in razberejo posamezne podatke iz klimograma. Znajo našteti tudi nekaj posledic naravne nesreče.

Zgled: naloga 1.11
Opomba: V zeleno območje sta se uvrstili prvi dve postavki, tretja spada v rumeno območje.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Ena naloga (1. – dve postavki) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju je naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:

– razlikujejo zgodovinske vire (ustni, pisni, materialni) – vire, prikazane na slikah, ločijo na materialne (naloga 2.01.1) in pisne vire (naloga 2.01.2).

Učenci v zelenem območju ob slikah prepoznajo in ločijo materialne in pisne zgodovinske vire.

Zgled: naloga 2.01

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Ena naloga (del 1. – dve postavki) preverja znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: V zelenem območju je naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:

– spoznajo dokumente, v katerih so zapisane človekove in otrokove pravice, ter razumejo, da so človekove pravice univerzalne in brezpogojne – iz nabora določil ustrezno izberejo določili, ki ju najdemo v Konvenciji o otrokovih pravicah in Pravilih šolskega reda (nalogi 3.02.1 in 3.02.3).

Učenci v zelenem območju izkazujejo poznavanje določil uradnih dokumentov, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju.

Zgled: naloga 3.02
Opomba: V zeleno območje sta se uvrstili prva in tretja postavka, druga spada v rumeno območje.

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pet nalog (del 1., del 3. , del 4., del 5. in del 6. – šest postavk) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), ena naloga (del 9. – ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in dve nalogi (del 11. in 12. – tri postavke) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge dopolnjevanja brez nabora (ena postavka), izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (dve postavki), kratkih zaprtih odgovorov (tri postavke), kratkih polodprtih odgovorov (tri postavke) ter povezovanja, urejanja in razvrščanja (ena postavka).

Učenci:

– na zemljevidu sveta in globusu pokažejo Zemljine poloble, ekvator in začetni poldnevnik ter oba tečaja – navedejo, na kaj ekvator razdeli Zemljo (naloga 1.01.2),
– spoznajo geografske značilnosti Slovenije – s pomočjo zemljevida iz nabora mest izberejo Piran in Brežice kot slovenski mesti (nalogi 1.03.1 in 1.03.3) in navedejo dve gorovji v Sloveniji (naloga 1.04.2),
– na fotografiji prepoznajo značilnosti rastlinstva posameznih toplotnih pasov – pojem puščave povežejo z ustreznim opisom (naloga 1.05.1),
– ob zemljevidu imenujejo države južne Evrope – s pomočjo zemljevida navedejo dve evropski državi, na kateri meji Španija (naloga 1.06.2),

– analizirajo klimogram različnih podnebnih tipov – iz klimograma razberejo najvišjo mesečno povprečno temperaturo (naloga 1.09.2),
– opišejo posledice ognjeniških izbruhov in potresnega delovanja za življenje ljudi – napišejo tri negativne posledice za prebivalce območja po silovitem potresu (naloga 1.11.3),
– opišejo vrste prometa, njihove prednosti in pomanjkljivosti glede na zmogljivost in onesnaževanje okolja – navedejo negativno posledico cestnega prometa za okolje (naloga 1.12.1) in predlagajo rešitev za zmanjšanje negativnih posledic cestnega prometa za okolje (naloga 1.12.2).

Učenci v rumenem območju bolje izkazujejo poznavanje osnovnih geografskih pojmov in navedejo več posledic naravnih nesreč. Navedejo negativno posledico cestnega prometa za okolje in predlagajo rešitev za njeno zmanjšanje.

Zgled: naloga 1.12

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: V rumenem območju dve nalogi (del 2. in del 3. – dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: Nalogi sta izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka) in z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

– po slikovni predlogi narišejo rimskega vojaka, opišejo njegova oblačila – na sliki prepoznajo vojaka iz obdobja Rimljanov (naloga 2.02.2),
– spoznajo najpomembnejše vzroke in posledice kmečkih uporov – iz nabora pojmov prepoznajo punt kot pojem, povezan s kmečkimi upori (naloga 2.03.2).

Učenci v rumenem območju bolje prepoznavajo zgodovinska dejstva, pri čemer si pomagajo s sliko ali izbirajo med danimi možnostmi.

Zgled: naloga 2.02
Opomba: V rumeno območje se je uvrstila le druga postavka, prva spada v rdeče območje.

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: V rumenem območju ena naloga (del 1. – ena postavka) preverja znanje na I. (znanje in poznavanje) in ena naloga (del 2. – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Nalogi sta tipa kratkih zaprtih odgovorov (ena postavka) ter povezovanja, urejanja in razvrščanja (ena postavka).

Učenci:

– razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije – navedejo zastavo kot državni simbol Slovenije (naloga 3.01.2),
– spoznajo dokumente, v katerih so zapisane človekove in otrokove pravice, ter razumejo, da so človekove pravice univerzalne in brezpogojne – iz nabora določil ustrezno izberejo določilo, ki je zapisano v Ustavi Republike Slovenije (naloga 3.02.2).

Učenci v rumenem območju izkažejo poznavanje določil uradnih dokumentov, čeprav se z njimi ne srečujejo v vsakdanjem življenju. Poznajo tudi zastavo kot državni simbol.

Zgled: naloga 3.02
Opomba: V rumeno območje se je uvrstila le druga postavka, prva in tretja spadata v zeleno območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: V rdečem območju le ena naloga (del 1. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: Naloga je tipa dopolnjevanja brez nabora (ena postavka).

Učenci:

– poimenujejo in pokažejo dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta – poimenujejo otok kot reliefno obliko, ki jo z vseh strani obliva morje (naloga 1.01.1).

Učenci v rdečem območju poznajo še več osnovnih geografskih pojmov.

Zgled: naloga 1.01
Opomba: V rdeče območje se je uvrstila le prva postavka, druga spada v rumeno, tretja pa v območje nad modrim.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Ena naloga (del 2. – ena postavka) preverja znanje na I. (znanje in poznavanje), ena naloga (del 4. – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi kratkega zaprtega odgovora (ena postavka) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

– spoznajo posebnosti o življenju mostiščarjev – poimenujejo mostišče kot prazgodovinski tip naselja (naloga 2.02.1),
– ob zemljevidu in slikovnem gradivu spoznajo trpljenje vojakov na soški fronti – sklepajo o vzrokih, zaradi katerih so ženske med 1. svetovno vojno morale prevzemati moška opravila (naloga 2.04.2).

Učenci v rdečem območju izkažejo poznavanje zgodovinskih pojmov iz bolj oddaljene zgodovine in razumevanje nekaterih zgodovinskih dogodkov.

Zgled: naloga 2.04
Opomba: V rdeče območje se je uvrstila druga postavka, prva se je uvrstila v modro območje.

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Naloga rdečega območja (del 1. – dve postavki) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rdečem območju je naloga kratkih zaprtih odgovorov (dve postavki).

Učenci:

– razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije – navedejo himno in grb kot državna simbola Slovenije (nalogi 3.01.1 in 3.01.2).

Učenci v rdečem območju navedejo vse državne simbole.

Zgled: naloga 3.01
Opomba: V rdeče območje sta se uvrstili prva in tretja postavka, druga spada v rumeno območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (del 4. in del 5. – tri postavke) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), dve nalogi (del 7. in del 10. – dve postavki) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V modrem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki), povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki) ter naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

- spoznajo geografske značilnosti Slovenije – s pomočjo zemljevida navedejo tri gorovja v Sloveniji (naloga 1.04.3),
- na fotografiji prepoznajo značilnosti rastlinstva posameznih toplotnih pasov – pojem tajge in stepe povežejo z ustreznima opisoma (nalogi 1.05.2 in 1.05.3),
- določijo geografsko lego Srednje Evrope – Slovenijo navedejo kot eno od obmorskih držav v Srednji Evropi (naloga 1.07.3),
- razumejo pomen naravne in kulturne dediščine Slovenije kot temelja za razvoj turizma – iz nabora izberejo tri ustrezne dejavnosti, ki jih lahko ponudi turistična kmetija glede na lego (naloga 1.10.3).

Učenci v modrem območju poznajo vse zahtevane osnovne geografske pojme. Bolj natančno berejo zemljevid in iščejo podatke po določenih kriterijih. Lego znajo povezati z gospodarskimi dejavnostmi.

Zgled: naloga 1.05
Opomba: V modro območje sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva spada v rumeno območje.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Ena naloga (del 3. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in poznavanje), dve nalogi (del 4. in del 5. – tri postavke) preverjata znanje na II. (razumevanje in uporaba znanja), ena naloga (del 6. – ena postavka) pa na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V modro območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki), kratkega polodprtega odgovora (dve postavki) in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

- spoznajo najpomembnejše vzroke in posledice kmečkih uporov – v naboru pojmov prepoznajo tlako kot pojem, povezan s kmečkimi upori (naloga 2.03.1),
- ob zemljevidu in slikovnem gradivu spoznajo trpljenje vojakov na soški fronti – navedejo razlog za težavno vojskovanje na soški fronti med 1. svetovno vojno (naloga 2.04.1),
- ob zgodovinskem zemljevidu spoznajo razdelitev Slovenije med okupatorje – ob zgodovinskem zemljevidu navedejo Nemčijo in Madžarsko kot okupatorja izbranih območij Slovenije (nalogi 2.05.2 in 2.05.3),
- opišejo prednosti življenja v današnji Sloveniji, članici EU in NATA, schengenskega območja z valuto evro – naštejejo eno od pridobitev za države, ki se pridružijo Evropski uniji (naloga 2.06.1).

Učenci v modrem območju izkazujejo bolj poglobljeno razumevanje različnih zgodovinskih dogodkov in obdobij. Zgodovinska dejstva že nekoliko povezujejo s sodobnostjo.

Zgled: naloga 2.05
Opomba: V modro območje sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva postavka pa v območje nad modrim.

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA

V modro območje se ni uvrstila nobena naloga iz tega sklopa.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih niti učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Ena naloga (del 1. – ena postavka) preverja znanje na I. (znanje in prepoznavanje), tri naloge (del 7., 8. in del 9. – štiri postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge kratkega zaprtega odgovora (tri postavke), dopolnjevanja brez nabora (ena postavka) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci so manj uspešni pri:

- določanju Zemljinih polobel, ekvatorja in začetnega poldnevnika ter obeh tečajev na zemljevidu sveta in globusu – ne poimenujejo poldnevnika kot navidezne črte, ki povezuje oba pola Zemlje (naloga 1.01.3),
- določanju geografske lege Srednje Evrope – Poljske in Nemčije ne navedejo kot obmorskih držav Srednje Evrope (nalogi 1.07.1 in 1.07.2),
- razlagi vzrokov za dvojezični ozemlji v Sloveniji in pojasnjevanju pomena varovanja narodnih skupnosti in narodnih manjšin – ne navedejo ustreznega razloga za dvojezične napise v SV Sloveniji (naloga 1.08.1),
- analizi klimograma različnih podnebnih tipov – na klimogramu ne odčitajo pravilno povprečne letne količine padavin (naloga 1.09.1).

Naloge, ki so se uvrstile nad modrim območjem, so od učencev zahtevale poznavanje geografskih pojmov, s katerimi se srečujejo manj pogosto, ali pa so zahtevale podrobno branje klimograma oziroma legende zemljevida.

Zgled: naloga 1.08

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Ena naloga (del 3. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), ena (del 5. – ena postavka) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in ena (del 6. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nad modrim območjem je naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka), naloga kratkega polodprtega odgovora (ena postavka) in naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci so manj uspešni pri:

- spoznavanju najpomembnejših vzrokov in posledic kmečkih uporov – Matije Gubca ne prepoznajo kot osebo, povezano s kmečkimi upori na Slovenskem (naloga 2.03.3),
- poznavanju razdelitve Slovenije med okupatorje – ob zgodovinskem zemljevidu ne navedejo Italije kot okupatorja izbranega območja Slovenije (naloga 2.05.1),
- opisovanju prednosti življenja v današnji Sloveniji, članici EU in NATA, schengenskega območja z valuto evro – ne naštejejo dveh pridobitev za države, ki se pridružijo Evropski uniji (naloga 2.06.2).

Učenci so bili manj uspešni pri reševanju nalog, ki so zahtevale poznavanje zgodovinskih osebnosti. Prav tako niso uspešni pri branju slikovnih virov, ki zahtevajo interpretativno razumevanje. Ne naštejejo raznovrstnih odgovorov pri zgodovinskih dejstvih, ki so povezana s sodobnostjo.

Zgled: naloga 2.06
Opomba: Nad modro območje se je uvrstila druga postavka, prva postavka spada v modro območje.

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA

V območje nad modrim se ni uvrstila nobena naloga iz tega sklopa.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.5.3: *Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 9. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilji	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL: GEOGRAFIJA										
1	01.1	1	geografija	spozna polotok, zaliv, otok, opiše razliko in pokaže na zemljevidu	poimenujejo in pokažejo dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta	M	I	rdeče	0,52	0,52
	01.2	1	geografija	staro: na globusu in na zemljevidu prepozna in pokaže S, J, V, Z poloblo, ekvator, S in J tečaj ter začetni poldnevnik	na zemljevidu sveta in globusu pokažejo Zemljine poloble, ekvator in začetni poldnevnik ter oba tečaja	M	I	rumeno	0,61	0,39
	01.3	1	geografija	na globusu in na zemljevidu prepozna in pokaže S, J, V, Z poloblo, ekvator, S in J tečaj ter začetni poldnevnik	na zemljevidu sveta in globusu pokažejo Zemljine poloble, ekvator in začetni poldnevnik ter oba tečaja	M	I	nad modrim	0,16	0,42
2	02.1	1	geografija	na globusu in karti pokaže in imenuje celine in oceane	poimenujejo in pokažejo dele kopnega in morja na globusu ter zemljevidu sveta	M	I	zeleno	0,90	0,34
3	03.1	1	geografija	spozna geografske značilnosti Slovenije kot svoje domovine in države	spoznajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	rumeno	0,75	0,34
	03.2	1	geografija	spozna geografske značilnosti Slovenije kot svoje domovine in države	spoznajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	zeleno	0,92	0,42
	03.3	1	geografija	spozna geografske značilnosti Slovenije kot svoje domovine in države	spoznajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	rumeno	0,71	0,38
4	04.1	1	geografija	s pomočjo zemljevida opiše lego Slovenije na stičišču Alp, Dinarskega gorstva, Panonske kotline in Jadranskega morja	spoznajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	zeleno	0,81	0,19
	04.2	1	geografija	s pomočjo zemljevida opiše lego Slovenije na stičišču Alp, Dinarskega gorstva, Panonske kotline in Jadranskega morja	spoznajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	rumeno	0,70	0,36
	04.3	1	geografija	s pomočjo zemljevida opiše lego Slovenije na stičišču Alp, Dinarskega gorstva, Panonske kotline in Jadranskega morja	spoznajo geografske značilnosti Slovenije	M	I	modro	0,42	0,44
5	05.1	1	geografija	s pomočjo slikovnega gradiva našteje rastlinske pasove	na fotografiji prepoznajo značilnosti rastlinstva posameznih toplotnih pasov	M	I	rumeno	0,80	0,30
	05.2	1	geografija	s pomočjo slikovnega gradiva našteje rastlinske pasove	na fotografiji prepoznajo značilnosti rastlinstva posameznih toplotnih pasov	M	I	modro	0,27	0,38
	05.3	1	Geografija	s pomočjo slikovnega gradiva našteje rastlinske pasove	na fotografiji prepoznajo značilnosti rastlinstva posameznih toplotnih pasov	M	I	modro	0,28	0,21

Naloga		Točke	Vsebina	Cilji	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
6	06.1	1	geografija	na karti pokaže in našteje sredozemske države Južne in Jugovzhodne Evrope	ob zemljevidu imenujejo države Južne Evrope	M	I	zeleno	0,89	0,38
	06.2	1	geografija	na karti pokaže in našteje sredozemske države Južne in Jugovzhodne Evrope	ob zemljevidu imenujejo države Južne Evrope	M	I	rumeno	0,76	0,47
7	07.1	1	geografija	s pomočjo karte poimenuje in pokaže države Srednje Evrope in njihova glavna mesta	določijo geografsko lego Srednje Evrope	M	II	nad modrim	0,22	0,29
	07.2	1	geografija	s pomočjo karte poimenuje in pokaže države Srednje Evrope in njihova glavna mesta	določijo geografsko lego Srednje Evrope	M	II	nad modrim	0,33	0,40
	07.3	1	geografija	s pomočjo karte poimenuje in pokaže države Srednje Evrope in njihova glavna mesta	določijo geografsko lego Srednje Evrope	M	II	modro	0,44	0,38
8	08.1	1	geografija	opiše narodnostno sestavo prebivalstva Slovenije in pravice manjšin v Sloveniji in slovenske v sosednjih državah	razložijo vzroke za dvojezični ozemlji v Sloveniji in pojasnijo pomen varovanja narodnih skupnosti in narodnih manjšin	M	II	nad modrim	0,14	0,32
9	09.1	1	geografija	analizira klimogram različnih podnebnih tipov	analizirajo klimogram različnih podnebnih tipov	M	II	nad modrim	0,20	0,10
	09.2	1	geografija	analizira klimogram različnih podnebnih tipov	analizirajo klimogram različnih podnebnih tipov	M	II	rumeno	0,67	0,25
	09.3	1	geografija	analizira klimogram različnih podnebnih tipov	analizirajo klimogram različnih podnebnih tipov	M	II	zeleno	0,77	0,33
10	10.1	1	geografija	opiše naravne in družbene danosti za razvoj turizma v Sloveniji	razumejo pomen naravne in kulturne dediščine Slovenije kot temelja za razvoj turizma	S	II	zeleno	0,79	0,24
	10.2	1	geografija	opiše naravne in družbene danosti za razvoj turizma v Sloveniji	razumejo pomen naravne in kulturne dediščine Slovenije kot temelja za razvoj turizma	S	II	zeleno	0,81	0,25
	10.3	1	geografija	opiše naravne in družbene danosti za razvoj turizma v Sloveniji	razumejo pomen naravne in kulturne dediščine Slovenije kot temelja za razvoj turizma	S	II	modro	0,44	0,28
11	11.1	1	geografija	seznani se z aktualnimi problemi sodobnega sveta	opišejo posledice ognjeniških izbruhov in potresnega delovanja na življenje ljudi	S	III	zeleno	0,92	0,47
	11.2	1	geografija	seznani se z aktualnimi problemi sodobnega sveta	opišejo posledice ognjeniških izbruhov in potresnega delovanja na življenje ljudi	S	III	zeleno	0,84	0,41
	11.3	1	geografija	seznani se z aktualnimi problemi sodobnega sveta	opišejo posledice ognjeniških izbruhov in potresnega delovanja na življenje ljudi	S	III	rumeno	0,69	0,45
12	12.1	1	geografija	našteje vrste prometa in opredeli njihove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja	opišejo vrste prometa, njihove prednosti in pomanjkljivosti glede na zmogljivost in onesnaževanje okolja	S	III	rumeno	0,82	0,37
	12.2	1	geografija	našteje vrste prometa in opredeli njihove prednosti in pomanjkljivosti glede na onesnaževanje okolja	opišejo vrste prometa, njihove prednosti in pomanjkljivosti glede na zmogljivost in onesnaževanje okolja	S	III	rumeno	0,77	0,38

Naloga		Točke	Vsebina	Cilji	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID

II. DEL: ZGODOVINA

1	01.1	1	zgodovina	razlikuje zgodovinske vire (ustni, pisni, materialni)	razlikujejo zgodovinske vire (ustni, pisni, materialni)	M	I	zeleno	0,92	0,39
	01.2	1	zgodovina	razlikuje zgodovinske vire (ustni, pisni, materialni)	razlikujejo zgodovinske vire (ustni, pisni, materialni)	M	I	zeleno	0,91	0,42
2	02.1	1	zgodovina	izve posebnosti o življenju mostiščarjev	spoznajo posebnosti o življenju mostiščarjev	S	I	rdeče	0,38	0,45
	02.2	1	zgodovina	po slikovni predlogi nariše rimskega vojaka, opiše njegova oblačila	po slikovni predlogi narišejo rimskega vojaka, opišejo njegova oblačila	M	I	rumeno	0,81	0,37
3	03.1	1	zgodovina	spozna najpomembnejše vzroke za kmečke upore	spoznajo najpomembnejše vzroke in posledice kmečkih uporov	S	I	modro	0,64	0,19
	03.2	1	zgodovina	spozna najpomembnejše vzroke za kmečke upore	spoznajo najpomembnejše vzroke in posledice kmečkih uporov	S	I	rumeno	0,50	0,30
	03.3	1	zgodovina	spozna najpomembnejše vzroke za kmečke upore	spoznajo najpomembnejše vzroke in posledice kmečkih uporov	S	I	nad modrim	0,33	0,07
4	04.1	1	zgodovina	ob zemljevidu in slikovnem gradivu spozna trpljenje vojakov na Soški fronti	ob zemljevidu in slikovnem gradivu spoznajo trpljenje vojakov na soški fronti	M	II	modro	0,33	0,51
	04.2	1	zgodovina	ob zemljevidu in slikovnem gradivu spozna trpljenje vojakov na Soški fronti	ob zemljevidu in slikovnem gradivu spoznajo trpljenje vojakov na soški fronti	M	II	rdeče	0,57	0,56
5	05.1	1	zgodovina	ob zgodovinskem zemljevidu spozna razdelitev Slovenije med okupatorje	ob zgodovinskem zemljevidu spoznajo razdelitev Slovenije med okupatorje	M	II	nad modrim	0,14	0,36
	05.2	1	zgodovina	ob zgodovinskem zemljevidu spozna razdelitev Slovenije med okupatorje	ob zgodovinskem zemljevidu spoznajo razdelitev Slovenije med okupatorje	M	II	modro	0,23	0,41
	05.3	1	zgodovina	ob zgodovinskem zemljevidu spozna razdelitev Slovenije med okupatorje	ob zgodovinskem zemljevidu spoznajo razdelitev Slovenije med okupatorje	M	II	modro	0,33	0,49
6	06.1	1	zgodovina	zave se pomena mednarodnega povezovanja	opišejo prednosti življenja v današnji Sloveniji, članici EU in NATA, schengenskega območja z valuto evro	S	III	modro	0,23	0,44
	06.2	1	zgodovina	zave se pomena mednarodnega povezovanja	opišejo prednosti življenja v današnji Sloveniji, članici EU in NATA, schengenskega območja z valuto evro	S	III	nad modrim	0,16	0,32

Naloga		Točke	Vsebina	Cilji	Cilj – učenci	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
III. DEL: DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA										
1	01.1	1	domovinska in državljanska kultura in etika	spoznava pojem lastnega naroda, države in državljanstva	razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije	M	I	rdeče	0,65	0,38
	01.2	1	domovinska in državljanska kultura in etika	spoznava pojem lastnega naroda, države in državljanstva	razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije	M	I	rumeno	0,70	0,40
	01.3	1	domovinska in državljanska kultura in etika	spoznava pojem lastnega naroda, države in državljanstva	razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije	M	I	rdeče	0,67	0,44
2	02.1	1	domovinska in državljanska kultura in etika	spoznava pomen etičnega ravnanja in upoštevanje pravil, navodil, zakonov, načel in resnicoljubnosti	spoznajo dokumente, v katerih so zapisane človekove in otrokove pravice, ter razumejo, da so človekove pravice univerzalne in brezpogojne	S	II	zeleno	0,81	0,45
	02.2	1	domovinska in državljanska kultura in etika	spoznava pomen etičnega ravnanja in upoštevanje pravil, navodil, zakonov, načel in resnicoljubnosti	spoznajo dokumente, v katerih so zapisane človekove in otrokove pravice, ter razumejo, da so človekove pravice univerzalne in brezpogojne	S	II	rumeno	0,66	0,23
	02.3	1	domovinska in državljanska kultura in etika	spoznava pomen etičnega ravnanja in upoštevanje pravil, navodil, zakonov, načel in resnicoljubnosti	spoznajo dokumente, v katerih so zapisane človekove in otrokove pravice, ter razumejo, da so človekove pravice univerzalne in brezpogojne	S	II	zeleno	0,86	0,52

LEGENDA:

Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge

Vsebina: vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga

Cilj – učenec: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*

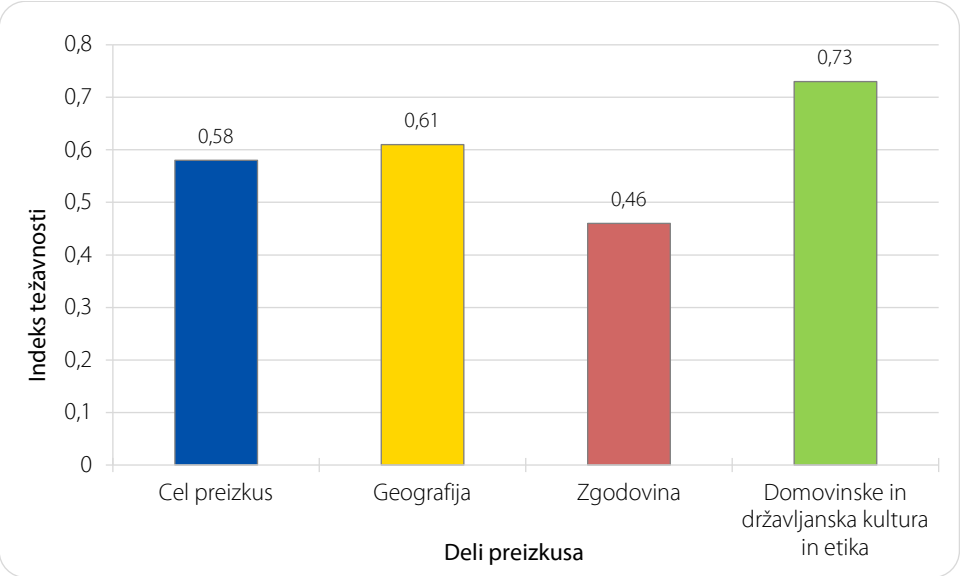
Standard znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po *učnem načrtu*

Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje

Območje: območje, v katero se je uvrstilo/uvrstil/uvrstila vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisu dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS*

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.4: *Dosežki učencev v celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti*

Učenci so najbolj uspešno reševali naloge s področja domovinske in državljanske kulture in etike (IT 0,73). Rahlo nad povprečno vrednostjo IT celotnega preizkusa so reševali tudi naloge s področja geografije (IT 0,61), nekoliko pod povprečjem celotnega preizkusa pa naloge zgodovinskega dela (IT 0,46).

Na področju **geografije** so učenci najbolj uspešno reševali postavki 1.03.2, ki je na nivoju razumevanja preverjala minimalni standard znanja, in 1.11.1, ki je na nivoju analize preverjala temeljni standard znanja. Tako so učenci zelo uspešno (IT 0,92) med naštetimi mesti prepoznali Maribor kot eno izmed slovenskih mest. Učenci so naloge reševali z zemljevidom v barvni prilogi. Prav tako so bili zelo uspešni (IT 0,92) pri zapisu ene negativne posledice za prebivalce območja, ki ga je prizadel potres.

Najmanj uspešni so bili učenci pri reševanju postavke 1.08.1 (IT 0,14), pri kateri naj bi razložili, zakaj imamo v nekaterih delih SV Slovenije dvojezične napise. Naloga je preverjala minimalni standard na II. taksonomski stopnji. Učenci niso znali pri tvorjenju odgovora uporabiti legende zemljevida. Manj uspešni so bili tudi pri reševanju postavk 1.01.3 (IT 0,16) in 1.09.1 (IT 0,20). Učenci na podlagi opisa niso prepoznali in poimenovali pojma vzporednik ter s klimograma razbrali povprečne letne količine padavin.

Ker so med najmanj uspešno rešenimi postavkami postavke iz nalog prve in predvsem druge taksonomske stopnje, predvidevamo, da gre predvsem za zmanjšano uspešnost zaradi uporabe specifičnih izrazov oziroma geografskih terminov in pojmovanj, ki jih učenci v vsakdanjem govoru le redko uporabljajo. Glede na indeks težavnosti so bili uspešnejši pri postavkah tretje taksonomske stopnje.

Nekateri cilji se pri geografiji ponavljajo pri vsakem preverjanju znanja (https://www.ric.si/nacionalno-preverjanje-znanja/porocila--analize--raziskave/). Tak cilj je poznavanje lege evropskih držav, kjer je bila v prejšnjih preverjanjih uspešnost reševanja razmeroma visoka (npr. IT_{2009} 0,81), v letošnjem preizkusu pa so morali učenci poimenovati (vse) tri obmorske države Srednje Evrope. Prvo postavko 1.07.1 (Poljska) so reševali z uspešnostjo IT 0,22, drugo postavko 1.07.2 (Nemčija) z uspešnostjo IT 0,33, tretjo postavko 1.07.3 (Slovenija) pa z uspešnostjo IT 0,44. Med barvnimi prilogami so imeli zemljevid z ustreznimi podatki, ki bi jim bil pri reševanju lahko v pomoč. Naloga je bila tipa kratkega zaprtega odgovora, kar je najbrž mnogim otežilo reševanje.

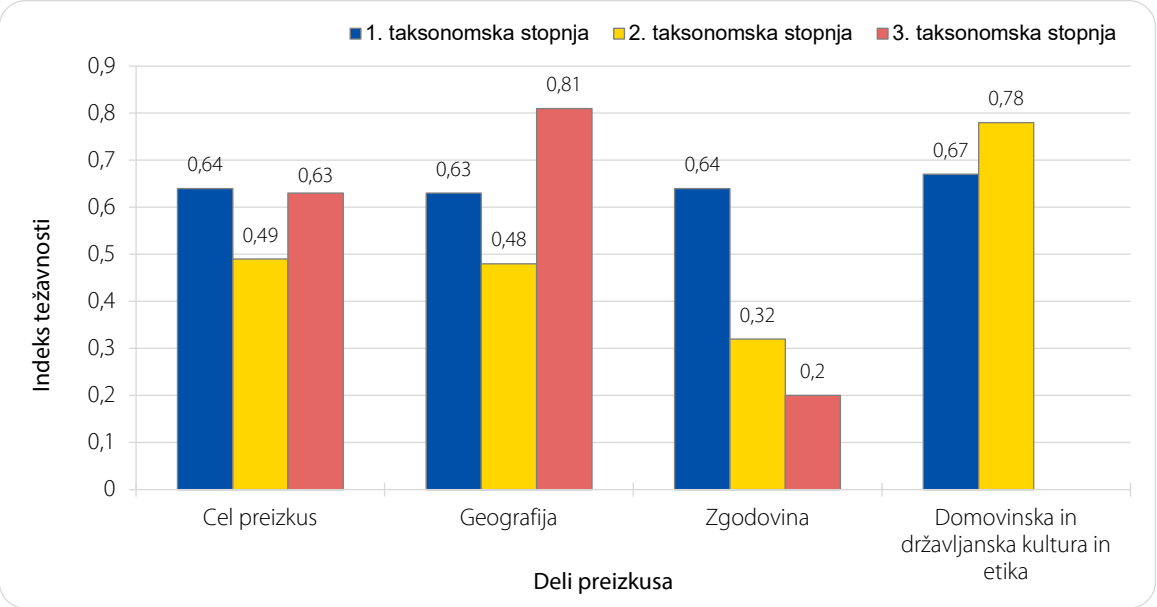
Branje klimogramov je prav tako področje geografije, ki je bilo vključeno v več prejšnjih preverjanj. V lanskem preizkusu smo s klimogramom povezane postavke preverjali z alternativnim tipom nalog, letos pa so se tovrstne vsebine preverjale z nalogami kratkega zaprtega odgovora. Celotno nalogo so reševali manj uspešno kot lani, z indeksi težavnosti $IT_{1.09.1}$ 0,20; $IT_{1.09.2}$ 0,67 in $IT_{1.09.3}$ 0,77. Zagotovo je bil za upad uspešnosti reševanja pomemben tudi tip naloge, saj ni bilo možno ugibanje.

S področja **zgodovine** so učenci najbolj uspešno reševali prvo nalogo; prvo postavko 2.01.1 (IT 0,92) in drugo postavko 2.01.2 (IT 0,91). Naloga je ob slikovni opori od učencev zahtevala prepoznavanje materialnih in pisnih zgodovinskih virov. Učenci so bili uspešni tudi pri postavki 2.02.2 (IT 0,81), pri kateri so vojaka na sliki uvrstili v ustrezno zgodovinsko obdobje. Vse tri navedene postavke so preverjale znanje na prvi taksonomski stopnji in minimalne standarde znanja.

Najmanj uspešno pa so učenci reševali postavki 2.05.1 (IT 0,14) in 2.06.1 (IT 0,16). Pri prvi postavki 5. naloge na II. taksonomski stopnji so učenci morali poimenovati okupatorja, ki je zavzel na zemljevidu označeno okupirano območje (Italija), pri prvi postavki 6. naloge na III. taksonomski stopnji pa napisati, kaj bi nove države pridobile ob pridružitvi Evropski uniji.

Najbolj uspešni na področju **domovinske in državljanske kulture in etike** so bili učenci pri reševanju postavk 3.02.3 (IT 0,86) in 3.02.1 (IT 0,81) na drugi taksonomski stopnji, kjer so morali določila posameznega dokumenta povezati z imenom dokumenta. Višjo uspešnost pripisujemo tudi temu, da je bila naloga tipa povezovanja, urejanje in razvrščanja, ki dopušča tudi ugibanje. Najmanj uspešno, a še vedno z dokaj visokim IT 0,65 so reševali postavko 3.01.1, pri kateri so navedli himno kot enega izmed simbolov Slovenije.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.5: *Dosežki učencev v celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti*

Učenci so bili glede na indeks težavnosti enako uspešni pri reševanju nalog na prvi in tretji taksonomski stopnji, malo manj pa so bili uspešni pri reševanju nalog druge taksonomske stopnje.

Prvi del preizkusa znanja – geografija

Geografski del je sestavljalo 15 nalog (30 postavk), od tega 6 nalog (15 postavk) na prvi, 4 naloge (10 postavk) na drugi in 2 nalogi (5 postavk) na tretji taksonomski stopnji. V povprečju so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog na tretji taksonomski stopnji (IT 0,81), najmanj uspešni pa so bili pri reševanju nalog na drugi taksonomski stopnji (IT 0,48).

Na **prvi taksonomski stopnji** so sicer učenci najbolj uspešno reševali postavko 1.03.2 (IT 0,92), najmanj uspešno (IT 0,16) pa postavko 1.01.3. Pri obeh postavkah gre zgolj za priklic termina, vendar gre pri prvi za prepoznavanje Maribora kot slovenskega mesta iz nabora mest, hkrati pa so učenci lahko uporabili zemljevid, pri drugi pa za poimenovanje vzporednika glede na opis. Predvidevamo, da gre pri vseh postavkah prve taksonomske stopnje za velik vpliv priklica specifičnih geografskih pojmov, od katerih pa nekatere uporabljamo pogosteje, v vsakdanjem govoru, nekatere pa učenci slišijo in/ali uporabljajo le pri posameznih vsebinah pri pouku, zato je tudi priklic manj uspešen. Ob vsem skupaj moramo upoštevati še to, da pri postavkah na tej taksonomski stopnji ni bilo nalog alternativnega tipa, le ena naloga je bila izbirnega tipa in ena naloga povezovanja, kar je lahko dodaten razlog za manjšo uspešnost učencev.

Na **drugi taksonomski stopnji** so učenci najbolj uspešno reševali postavko 1.10.1 (IT 0,81), pri kateri so izbrali obiranje grozdja kot dejavnost, ki jo lahko ponudi turistična kmetija v okolici Kopra. Prav tako zelo uspešno (IT 0,79) so reševali postavko 1.10.2, pri kateri so kot nadaljnjo dejavnost kmetije v okolici Kopra izbrali obiranje oljk. Ob teh dosežkih moramo upoštevati, da sta postavki iste naloge izbirnega tipa, ki dopušča ugibanje. Najmanj uspešno pa so učenci na drugi taksonomski stopnji reševali postavko 1.08.1 (IT 0,14), pri kateri kljub pomoči zemljevida in legende niso razumeli, zakaj imamo v nekaterih delih SV Slovenije dvojezične napise.

Tretjo taksonomsko stopnjo je sestavljalo pet postavk z uspešnostjo reševanja od IT 0,92 do 0,69. Pri vseh postavkah iste naloge so učenci naštevali negativne posledice za prebivalce območja, ki ga je prizadel potres. Ob tem je bi nabor pravilnih odgovorov zelo širok. Učenci so uspešno navedli dve oziroma tri posledice.

Drugi del preizkusa znanja – zgodovina

Zgodovinski del je sestavljalo 6 nalog s 14 postavkami. Na prvi taksonomski stopnji so znanje preverjale 3 naloge (7 postavk), na drugi 2 nalogi (5 postavk) in na tretji taksonomski stopnji 1 naloga z dvema postavkama.

Na **prvi taksonomski stopnji** so učenci najuspešneje reševali obe postavki prve naloge 2.01.1 (IT 0,92) in 2.01.2 (IT 0,91). Pri nalogi so morali učenci na slikah prikazane različne zgodovinske vire razvrstiti med materialne in pisne vire. Uspešnost bi lahko pozitivno povezali tudi z nazornim slikovnim gradivom. Najslabše so reševali postavko 2.03.1, pri kateri so v naboru odgovorov pri nalogi izbirnega tipa morali obkrožiti osebe, dogodke, pojme in predmete iz obdobja kmečkih uporov na Slovenskem. Najmanj blizu jim je pojem tlaka (IT 33) in oseba Matija Gubec (IT 0,33). Slabo so reševali tudi postavko 2.02.1 (IT 0,38), pri kateri so morali na podlagi slikovnega gradiva poimenovati tip prikazanega naselja prazgodovine (mostišče).

Na drugi taksonomski stopnji so učenci najuspešneje rešili postavko 2.04.2 (IT 0,57). Učenci so navajali vzroke, zakaj je moralo veliko žensk med 1. svetovno vojno v domačem okolju prevzeti do tedaj moška opravila. Postavki 2.05.1 (IT 0,14) in 2.05.2 (IT 0,23) sta imeli na tej stopnji najnižjo uspešnost. Učenci so morali glede na zemljevid navesti, katera država je med drugo svetovno vojno okupirala posamezno na zemljevidu označeno območje Slovenije.

Na **tretji taksonomski stopnji** smo znanje preverjali z eno nalogo. Postavki 2.06.1 (IT 0,23) in 2.06.2 (IT 0,16) sta bili nalogi kratkega zaprtega odgovora, ki so ju učenci reševali precej neuspešno. Učenci so manj uspešno navajali pridobitve novih članic ob vstopu v Evropsko unijo.

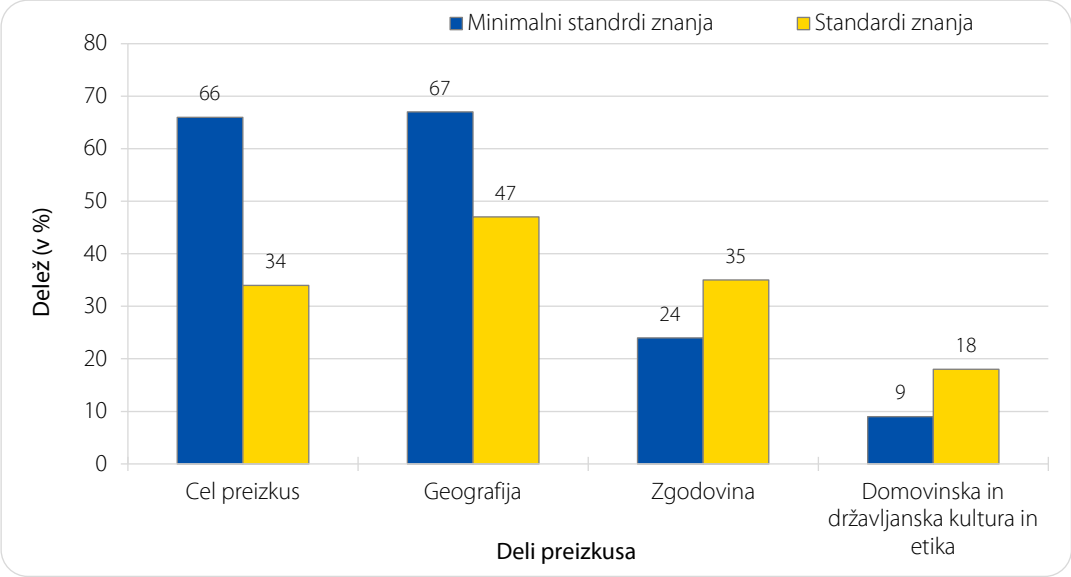
Tretji del preizkusa znanja – domovinska in državljanska kultura in etika

Zadnji del preizkusa sta sestavljali dve nalogi; prva s tremi postavkami na prvi taksonomski stopnji in druga s tremi postavkami na drugi taksonomski stopnji.

Pri prvi nalogi, ki je preverjala znanje na prvi taksonomski stopnji, so učenci s kratkimi zaprtimi odgovori našteli tri državne simbole Slovenije. Pri nalogi so bili uspešni: najbolje poznajo zastavo (3.01.2, IT 0,70), grb (3.01.3, IT 0,67), nekoliko manj učencev je kot simbol navedlo himno (3.01.1, IT 0,65).

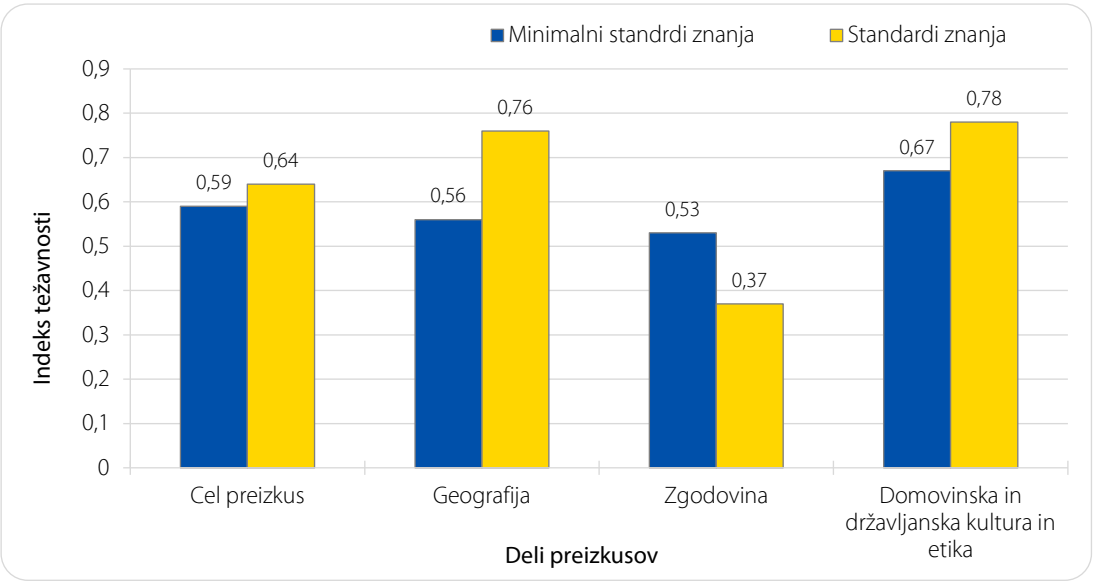
Na **drugi taksonomski stopnji** so učenci morali pri eni nalogi povezati ime dokumenta z njegovimi določili. Pri reševanju so bili uspešni. Pri postavki 3.02.3 je bila uspešnost najvišja, saj je določilo pravila šolskega reda prepoznalo največ učencev (IT 0,86); sledi postavka 3.02.1, ki je preverjala prepoznavanje določila konvencije o otrokovih pravicah (IT 0,81), najmanj učencev je povezalo določilo z Ustavo Republike Slovenije 3.02.2 (IT 0,66).

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.6: *Zastopanost minimalnih in drugih standardov znanja v % za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope*

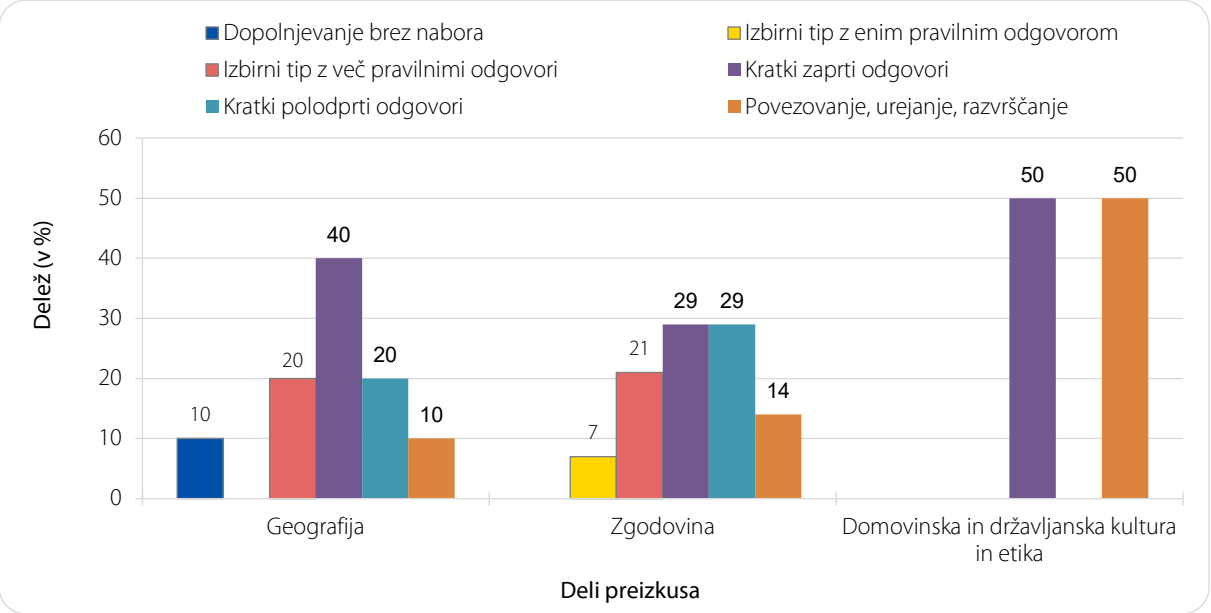
Celoten preizkus znanja je preverjal 66 % minimalnih in 34 % temeljnih standardov znanja. Po posameznih vsebinskih sklopih se delež minimalnih in drugih standardov znanja razlikuje.

Slika 4.4.5.7: *Uspešnost reševanja nalog glede na indeks težavnosti in standard znanja po posameznih področjih in za celoten preizkus*

Glede na indeks težavnosti ni opaziti večjih razlik v uspešnosti reševanja postavk, ki so preverjale minimalne in preostale standarde znanja.

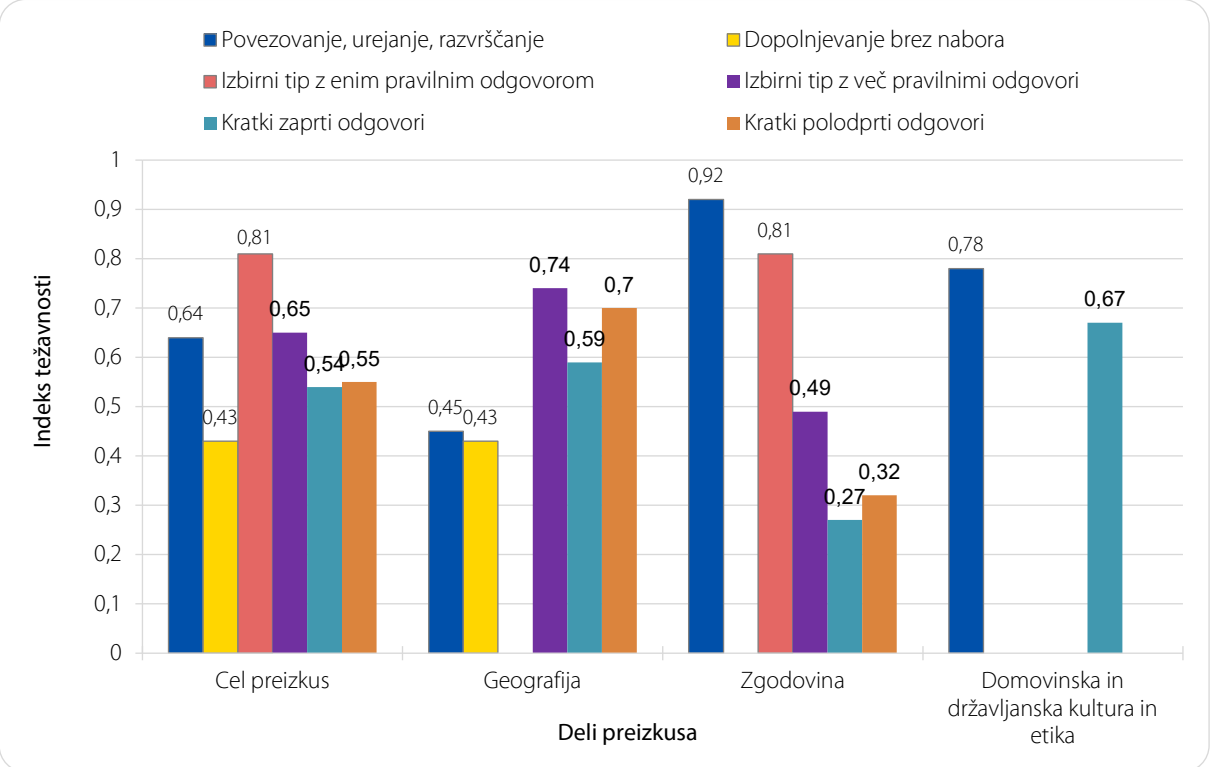
Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.8: *Delež zastopanosti različnih tipov nalog v posameznih delih preizkusa*

Znanje v preizkusu se je preverjalo z nalogami dopolnjevanja brez nabora, povezovanja, urejanja in razvrščanja, nalogami izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori, z nalogami s kratkim zaprtim ali kratkim polodprtim odgovorom.

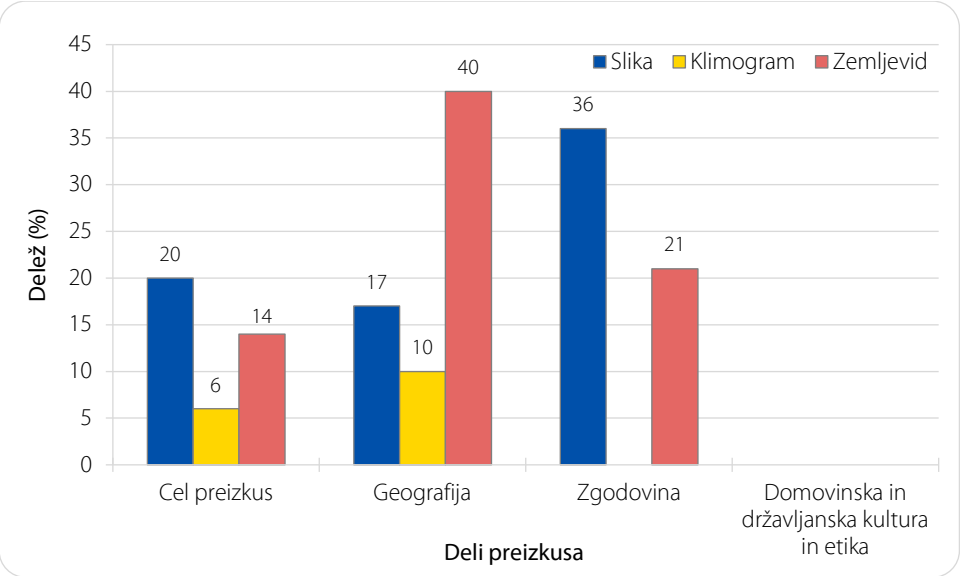
V geografskem delu ni bilo nalog izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, v zgodovinskem delu pa ni bilo nalog dopolnjevanja brez nabora. V zadnjem delu preizkusa sta bili le nalogi povezovanja, urejanja in razvrščanja ter kratkega zaprtega odgovora.

Slika 4.4.5.9: *Dosežki učencev po tipih nalog v celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti*

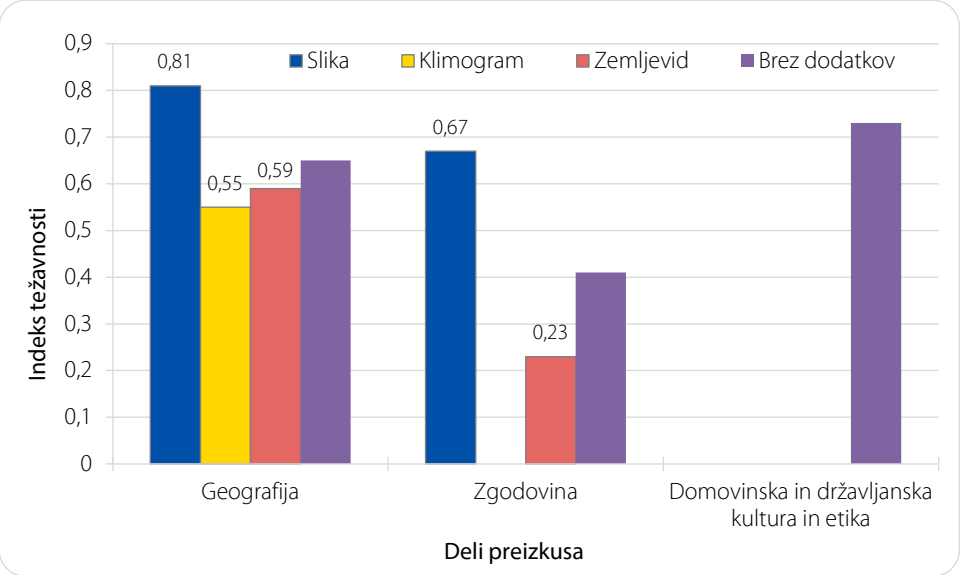
Naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom se kaže kot najuspešnejša (IT 0,81), sledijo naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (IT 0,65) in naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja (IT 0,64). Tak trend se ohranja že leta. Uspešnost pri preostalih tipih nalog je nižja, vendar pa se vsi tipi nalog ne pojavljajo vsako leto in v vseh delih preizkusa. Učenci so bili najmanj uspešni pri postavkah, ki so se preverjale z nalogami dopolnjevanja brez nabora.

Dosežki učencev **po dodatkih pri nalogah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.10: *Delež zastopanosti posameznih dodatkov k nalogam po vsebinskih slopih in v celotnem preizkusu znanja*

V celotnem preizkusu je 56 % vseh postavk imelo enega od dodatkov k nalogi. V geografskem delu so to pri nalogah vsi dodatki, v zgodovinskem delu slike in zemljevid, v zadnjem delu preizkusa pri domovinski in državljanski kulturi in etiki naloge nimajo dodatkov.

Slika 4.4.5.11: *Indeks težavnosti dosežkov učencev glede na dodatke pri nalogah*

Glede na indeks težavnosti se dodatki k nalogam kažejo praviloma kot učinkoviti pripomočki, ki uspešnost reševanja praviloma zvišajo. Interpretacija zgolj glede na vrsto dodatka pa zahteva vsaj še upoštevanje taksonomske stopnje naloge. Sicer pa se naloge, pri katerih je za lažjo predstavljivost dodana slika (pri geografiji in zgodovini), izkazujejo kot naloge z višjo uspešnostjo.

Sklepne ugotovitve

Preverjanje je opravilo 108 učencev od 126 prijavljenih. V povprečju so učenci dosegli 29,18 (58,35 %) točke. Najvišji dosežek je 46 (92,5) točk. Tako najvišji kot najnižji dosežek so dosegli dečki, ki pa so v povprečju skoraj enako uspešni kot deklice. Porazdelitev je rahlo levo asimetrična in ima dva vrhova, in sicer pri 28 (56 %) in 30 (60 %) točkah, torej okoli povprečja. Indeks težavnosti preizkusa je 0,58 in je višji glede na prejšnje preverjanje.

Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje domovinske in državljanske kulture in etike, sledijo geografske naloge, pričakovano pa so bili nekoliko manj uspešni pri reševanju zgodovinskih nalog.

Vsebinski pregled uspešnosti po posameznih postavkah kaže na to, da so učenci zelo uspešni pri prepoznavanju znanih pojmov in branju osnovnih podatkov s priloženih dodatkov (slik, zemljevidov, klimogramov) ter naštevanju posledic znanih pojavov in procesov. Bistveno manj uspešni pa so pri prepoznavanju, navajanju ali poimenovanju pojmov ali pojavov, s katerimi se ne srečujejo pogosto in niso medpredmetno povezani oziroma terminov ne uporabljajo v vsakdanjem jeziku. Prav tako je z razumevanjem, analizo ali sintezo procesov. Vsebina je ključen element, ki vpliva na težavnost reševanja, saj so bili učenci glede na indeks težavnosti skoraj enako uspešni pri reševanju nalog na prvi in tretji taksonomski stopnji, malo manj pa so bili uspešni pri reševanju nalog druge taksonomske stopnje. Za učence so praviloma lažje naloge izbirnega tipa, pri katerih med danimi možnostmi prepoznavajo pravilen odgovor ali pa različna dejstva med seboj povezujejo, urejajo ali razvrščajo. Žal tip naloge ne pripomore k uspešnosti reševanja, če je učna vsebina že oddaljena zaradi časa obravnave ali če je specifična in zahtevna. Učenci imajo tudi težave z zapisom več raznovrstnih odgovorov. Enako kot tip naloge tudi dodatki, s pomočjo katerih učenci rešujejo naloge, ne pripomorejo vedno k uspešnejšemu reševanju. Nazorne slike so učencem v pomoč, kadar morajo znanje izkazati ob razumevanju tematskih prikazov in branju legend, pa so manj uspešni.

I. DEL

GEOGRAFIJA

1. Dopolni povedi.

   a) Kopno, ki ga z vseh strani obliva morje, imenujemo

   _____ .

   b) Ekvator je navidezna črta, ki Zemljo deli na severno in južno

   _____ .

   c) Navidezno črto, ki povezuje oba Zemljina pola, imenujemo

   _____ .

(3 točke)

2. Poimenuj enega od oceanov.

   _____

(1 točka)

3. Oglej si zemljevid na sliki 13 v barvni prilogi in reši nalogo.

   Obkroži črko pred tremi slovenskimi mesti.

   A Piran
   B Maribor
   C Celovec
   D Reka
   E Brežice
   F Trst

(3 točke)

4. Oglej si zemljevid na sliki 13 v barvni prilogi in reši nalogo.

Napiši imena treh gorovij v Sloveniji.

Gorovje 1: _____

Gorovje 2: _____

Gorovje 3: _____

(3 točke)

5. Na črto pred opisom napiši številko pojma, ki ga pojasnjuje opis.

OPISI:	POJMI:
____ Suha pokrajina brez rastlinstva.	1 polpuščava
____ Območje obširnih smrekovih in borovih gozdov.	2 puščava
____ Travnata pokrajina brez dreves.	3 tundra
	4 tropski deževni gozd
	5 tajga
	6 stepa

(3 točke)

6. Oglej si zemljevid na sliki 14 v barvni prilogi in reši nalogo.

Napiši imeni dveh evropskih držav, na kateri meji Španija.

Država 1: _____

Država 2: _____

(2 točki)

7. Oglej si zemljevid na sliki 14 v barvni prilogi in reši nalogo.

Napiši imena treh obmorskih držav v Srednji Evropi.

Država 1: _____

Država 2: _____

Država 3: _____

(3 točke)

8. Oglej si zemljevid na sliki 1 in odgovori na vprašanje.

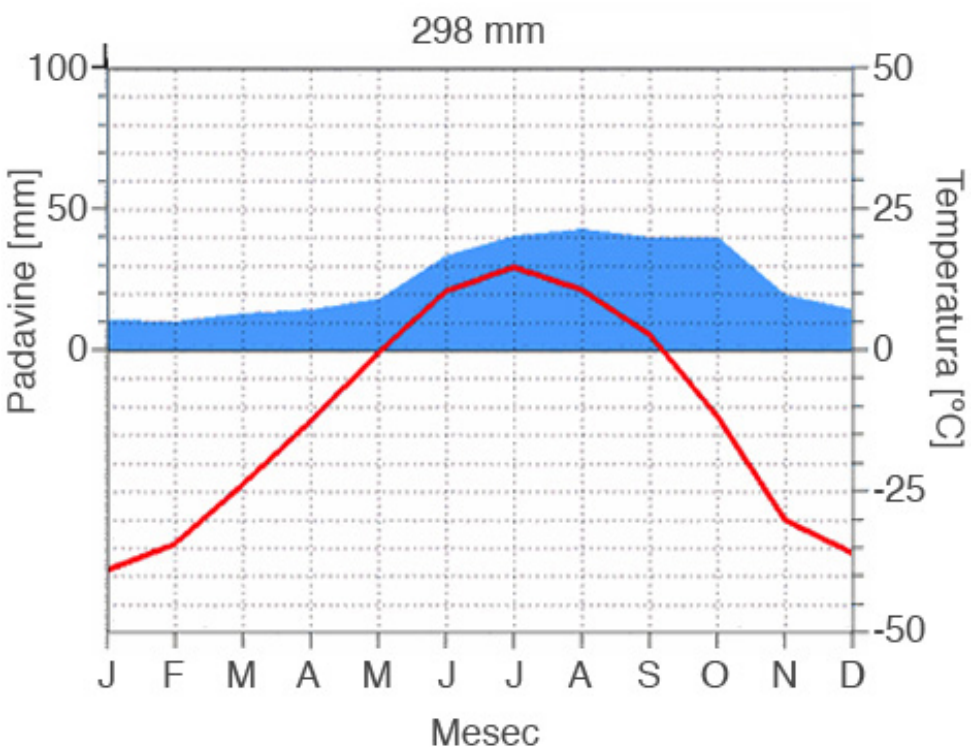
Slika 1: Zemljevid Slovenije

Zakaj imamo v nekaterih delih SV Slovenije dvojezične napise?

_____

(1 točka)

9. Oglej si klimogram na sliki 2 in odgovori na vprašanja.

Slika 2: Klimogram

a) Koliko mm padavin povprečno pade na leto na območju, katerega podatke o podnebju prikazuje klimogram?

_____

b) V katerem mesecu je povprečna temperatura najvišja?

_____

c) Poimenuj enega od mesecev, v katerem v povprečju pade manj kot 20 mm padavin.

_____

(3 točke)

10. V bližini Kopra je turistična kmetija. Obkroži črko pred tremi dejavnostmi, ki jih v svoji okolici lahko ponudi ta kmetija.

A obiranje grozdja

B smučanje

C obisk planšarije

D obiranje oljk

E potapljanje

F krpljanje

(3 točke)

11. Oglej si sliko 3 in reši nalogo.

Slika 3

Leta 2023 je območje na sliki prizadel silovit potres.

Napiši tri negativne posledice za prebivalce območja, ki ga je prizadel potres.

Posledica 1: _____

Posledica 2: _____

Posledica 3: _____

(3 točke)

12. Oglej si sliko 4 in reši nalogo.

Slika 4: Cestni promet

a) Navedi eno negativno posledico cestnega prometa za okolje.

_____

b) Kaj bi morali storiti, da bi zmanjšali cestni promet in njegove negativne posledice za okolje?

_____

(2 točki)

II. DEL

ZGODOVINA

1. Oglej si slike 5–8, ki prikazujejo različne zgodovinske vire, in dopolni povedi.

Slika 5

Slika 6

Slika 7

Slika 8

Materialna vira sta na slikah, ki sta označeni s številkama: _____, _____.

Pisna vira sta na slikah, ki sta označeni s številkama: _____, _____.

(2 točki)

2. a) Oglej si sliko 9 in odgovori na vprašanje.

Slika 9

Slika 9 prikazuje tip naselja iz prazgodovine. Ostanke takšnega naselja najdemo na Ljubljanskem barju. Kako imenujemo takšen tip naselja?

_____

b) Oglej si sliko 10 in reši nalogo.

Obkroži črko pred obdobjem, za katero je značilna oprava vojaka na sliki 10.

A obdobje prazgodovine

B obdobje Rimljanov

C obdobje 1. svetovne vojne

D obdobje 2. svetovne vojne

Slika 10: Vojak

(2 točki)

3. Obdobje kmečkih uporov na Slovenskem so zaznamovale osebe, dogodki, pojmi in predmeti. Izmed naštetih poišči tri, ki spadajo v obdobje kmečkih uporov na Slovenskem, in obkroži črko pred njimi.

A tlaka

B situla

C kravji bal

D punt

E France Prešeren

F Matija Gubec

(3 točke)

4. a) Oglej si sliko 11 in odgovori na vprašanje.

Slika 11: Vojska na soški fronti

Zakaj je bilo vojskovanje na soški fronti med 1. svetovno vojno še posebno težavno?

_____

b) Zakaj je moralo veliko žensk med 1. svetovno vojno v domačem okolju prevzeti do tedaj moška opravila?

_____

(2 točki)

5. Oglej si zemljevid na sliki 12, ki prikazuje okupirana območja, označena s črkami in reši nalogo.

Slika 12

Druga svetovna vojna se je na Slovenskem začela z okupacijo ozemlja. Katera država je okupirala posamezno območje?

Območje A je okupirala: _____

Območje B je okupirala: _____

Območje C je okupirala: _____

(3 točke)

6. Članstva v Evropski uniji si želijo nove države.
Kaj bi ob pridružitvi Evropski uniji pridobile te države?

Pridobitev 1: _____

Pridobitev 2: _____

(2 točki)

III. DEL

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA

1. Naštej tri državne simbole Slovenije.

   Simbol 1: _____

   Simbol 2: _____

   Simbol 3: _____

(3 točke)

2. Na črto pred dokumentom napiši številko določila, ki najbolj vsebinsko ustreza izbranemu dokumentu.

DOKUMENTI:	DOLOČILA:
____ Konvencija o otrokovih pravicah	1 Učenci morajo v šoli nositi copate.
____ Ustava Republike Slovenije	2 Vozila morajo voziti po desnem voznem pasu.
____ Pravila šolskega reda	3 Vsi državljani Slovenije imajo pravico do pitne vode.
	4 Mestna knjižnica izposoja knjige za največ 14 dni.
	5 Ob nevarnosti potegnite ročico.
	6 Otrok mora imeti v največji možni meri zagotovljeno preživetje in razvoj.

(3 točke)

Viri:

Slika 1: https://slovenscina9.weebly.com/polo381aj-slovenscaron268ine.html. Pridobljeno: 15. 12. 2023.
Slika 2: https://eucbeniki.sio.si/geo1/2520/index9.html. Pridobljeno: 15. 12. 2023.
Slika 3: https://gulfnews.com/world/mena/death-toll-from-turkey-syria-earthquake-tops-47000-1.1677154293366. Pridobljeno: 23. 2. 2023.
Slika 4: https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/5eac87b47d1b210d7c0ab595/1617806847171-QJAEFFQKBOSPLLTR9DR1/car-pollution.jpg. Pridobljeno: 6. 4. 2023.
Slika 5: vir: https://kaldrma.rs/wp-content/uploads/2021/03/26756687_1878096672233239_5221518510740074 59_o.jpg. Pridobljeno: 2. 3. 2023.
Slika 6: https://www.ucimse.com/promo/naloga/demo/2206/img/slika-7.png. Pridobljeno: 2. 3. 2023.
Slika 7: https://api.izzi.digital/datastore/17/publication/117633/pictures/2021/09/28/1632852190_1597395661_Poglavje_1_59.jpg. Pridobljeno: 2. 3. 2023.
Slika 8: https://quizizz.com/_media/quizzes/26d63b6e-eb64-4fe9-bc57-24877faebcf1_900_900. Pridobljeno: 2. 3. 2023.
Slika 9: https://www.ljubljana.si/assets/O-Ljubljani/zgodovina/_resampled/FillWyIxMjAwIiwiNjIwIl0/prvi-prebivalci-ljubljane.gif. Pridobljeno: 9. 3. 2023.
Slika 10: https://th.bing.com/th/id/R.89933ba0d66a7f121d5a8a7c690c6c0c?rik=YFywWcNzSukkVA&pid=ImgRaw&r=0. Pridobljeno: 9. 3. 2023.
Slika 11: http://www2.arnes.si/~o4osce/gradiva/zgo/1-svetovna-vojna/foto/soska3.jpg. Pridobljeno: 6. 4. 2023.
Slika 12: https://www.slovenec.org/wp-content/uploads/2018/04/okup1.jpg. Pridobljeno: 9. 3. 2023.

Barvna priloga

Naselja	Prebivalci
	nad 1 000 000
	500 000 - 1 000 000
	100 000 - 500 000
	20 000 - 100 000
	pod 20 000

Posamezni znaki

- grad
- cerkev, samostan
- prelaz
- jama
- zajezitveno jezero

Meje

- državna meja

Slika 13: Zemljevid Slovenije

(Vir: Brinovec, S., Burnik Kosi, A., Košak, M., 2000: Slovenija. Zemljepis za 8. razred osnovne šole. Delovni zvezek. Ljubljana: Mladinska knjiga.)

Slika 14: Zemljevid Evrope

(Vir: https://european-union.europa.eu/sites/default/files/styles/embed_large/public/2021-10/european-map_sl.jpg?itok=jxFFrsen. Pridobljeno: 5. 10. 2023.)

5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL O IZVEDBI NPZ

Izvedbo letošnjega NPZ smo ovrednotili z anketnim vprašalnikom za ravnatelje. Vprašalnik smo poslali vsem ravnateljem izobraževalnih ustanov, ki so izvajale NPZ. Mednje uvrščamo osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom (SIS), osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) ter zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (ZAVOD).

V anketi smo zbirali informacije o stališčih ravnateljev do NPZ, o različnih težavah pri izvedbi in o prostovoljnem izvajanju NPZ iz tretjega predmeta. Ravnatelji so ocenili sodelovanje z institucijami za vodenje NPZ, prav tako pa tudi natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, ki so jih te posredovale. Naslednji sklop vprašanj je se je nanašal na uporabnost dokumentov in programov za NPZ. Ravnatelji so ocenili še vidike prilagojenega izvajanja NPZ za učence s posebnimi potrebami, analizo kakovosti izkazanega znanja s programom OrKa in analizo dosežkov NPZ na šolah. Ob koncu ankete so ravnatelji imeli možnost, da prispevajo tudi druge komentarje in pripombe k NPZ.

Podatke smo zbirali na platformi spletnega anketiranja med 17. 6. 2024 in 5. 7. 2024. Povezavo do ankete smo ravnateljem poslali po elektronski pošti, objavili pa smo jo tudi na spletni strani e-Ric za ravnatelje.

Anketo je izpolnilo 444 ravnateljev oziroma 91,0 % vseh ravnateljev, katerim je bila poslana anketa. Vsi izobraževalni programi so zadovoljivo zastopani – najbolje zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (100 %), sledijo osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (91,7 %), osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom (91,0 %) in šole, ki izvajajo splošni in prilagojeni program (89,3 %). Tudi vse regije so zastopane v dovoljšni meri – v najvišjem deležu Zasavska (100,0 %), Pomurska (97,6 %) in Obalno-kraška (96,2 %), v najnižjem deležu pa Primorsko-notranjska (82,4 %), Savinjska (86,7 %) in Posavska regija (88,5 %).

Stališča ravnateljev do NPZ

Ravnatelji so sprva ocenili postavke, ki zajemajo splošna stališča do NPZ. Analiza ocen razkriva, da so te povečini vzpodbudne. Med postavkami, ki beležijo več kot 90-odstotno strinjanje ravnateljev, najdemo trditvi, da dosežke NPZ upoštevajo pri načrtovanju prihodnjega dela na šoli (leta 2024: 92,8 %; leta 2023: 91,8 %) in da je NPZ smiseln in koristen, saj da učencu in učitelju povratno informacijo o znanju (leta 2024: 91,0 %; leta 2023: 90,9 %).

Postavke vsaj 80-odstotnega strinjanja vključujejo trditve, da so izobraževanja o analizah dosežkov in vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja RIC, za učitelje koristna (leta 2024: 86,7 %; leta 2023: 87,4 %); da bi moral imeti dosežek pri NPZ večjo veljavo (leta 2024: 85,1 %; leta 2023: 86,5 %); da NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (leta 2024: 82,2 %; leta 2023: 82,1 %) in da NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli (leta 2024: 80,0 %; leta 2023: 77,5 %).

Postavki z vsaj 70-odstotnim strinjanjem trdita, da NPZ odkriva šibka področja v znanju učencev, predpisanem z učnim načrtom (leta 2024: 79,7 %; leta 2023: 81,0 %) oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnim načrtom (leta 2024: 78,4 %; leta 2023: 80,6 %). Nekoliko nižje strinjanje dosegata postavki, da NPZ vpliva na izboljšanje kakovosti poučevanja (leta 2024: 68,7 %; leta 2023: 72,0 %) in na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na šoli (leta 2024: 59,2 %; leta 2023: 57,6 %), kar je za postavki veljalo tudi v minulih letih.

Težave pri izvedbi NPZ

Ravnatelji so v nadaljevanju imeli možnost, da označijo področja izvedbe NPZ, pri katerih je v letošnjem letu prihajalo do težav. Zapisali so lahko tudi razloge za težave in predloge za izboljšavo. Za najpogostejšo težavo pri izvedbi NPZ ravnatelji prepoznavajo motivacijo učencev (leta 2024: 27,9 %; leta 2023: 30,2 %). Menijo, da so učenci nemotivirani za NPZ, ker ima ta premajhno težo in se »nikjer ne upošteva«. Predlagajo, da NPZ pridobi na veljavi – se upošteva pri vpisu na srednje šole, se vpiše kot ocena v redovalnico in prispeva k zaključni oceni predmeta. Kot naslednjo težavo ravnatelji izpostavljajo odnos staršev do NPZ (leta 2024: 8,8 %; leta 2023: 13,0 %), ki ga zaznamujejo podobne značilnosti kot odnos učencev do NPZ. Tudi starši so zaradi premajhne teže NPZ pogosto nezainteresirani za dosežke otrok in v NPZ ne vidijo smisla. Kot rešitev ravnatelji spet predlagajo predvsem dvig veljave NPZ.

Naslednji sklop težav, o katerih najpogosteje poročajo ravnatelji, se nanaša na organizacijske vidike izvedbe NPZ. Med njimi najdemo izvedbo NPZ za učence s posebnimi potrebami (leta 2024: 8,8 %; leta 2023: 7,7 %), organizacijo prostorov za izvedbo NPZ (leta 2024: 7,7 %; leta 2023: 6,4 %), organizacijo pouka med izvedbo NPZ (leta 2024: 7,2 %; leta 2023: 5,3 %) in težave z nadzornimi učitelji (leta 2024: 5,4 %; leta 2023: 6,0 %). Ravnatelji pogosto poročajo, da izvedba NPZ za učence s posebnimi potrebami zahteva veliko dodatnih prostorov in nadzornih učiteljev. Poročajo tudi o splošnem pomanjkanju kadrov in prostorov, težavah zaradi bolniške odsotnosti, zagatah pri organizaciji pouka za preostale učence ipd. Njihovi predlogi izboljšav vključujejo predvsem različne poenostavitve pri izvedbi NPZ, na primer združevanje učencev s podobnimi prilagoditvami v skupine, večje skupine učencev v učilnicah, pomoč študentov pri izvedbi NPZ, izvedbo NPZ za učence 3., 6. in 9. razreda na različne dneve ipd.

Nekoliko manjši delež ravnateljev kot problematično ocenjuje vrednotenje NPZ (leta 2024: 5,0 %, leta 2023: 4,4 %) in motivacijo učiteljev za NPZ (leta 2024: 4,7 %; leta 2023: 6,8 %). Opozarjajo, da vrednotenje preizkusov ni ustrezno finančno nagrajeno in da so učitelji konec šolskega leta zelo obremenjeni. Težavam z motivacijo učiteljev botruje tudi odnos učencev do NPZ. Med najpogosteje predlaganimi izboljšavami najdemo dvig veljave NPZ in boljše plačilo za vrednotenje preizkusov.

O težavah pri izvedbi NPZ za učence priseljence poroča 3,4 % ravnateljev. Poudarjajo, da imajo ti učenci velike težave z razumevanjem jezika in sprašujejo o smiselnosti preverjanja njihovega znanja. Predlagajo, da bi bili oproščeni pisanja NPZ oziroma da bi bilo to opcijsko. Težave, o katerih ravnatelji poročajo redko, si po pogostosti sledijo: dostava/pobiranje gradiva (leta 2024: 2,3%; leta 2023: 1,5 %), način pakiranja preizkusov NPZ (leta 2024: 1,6 %; leta 2023: 1,8 %), čas izvedbe NPZ (leta 2024: 1,4 %; leta 2023: 1,1 %) in izvedba NPZ za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (leta 2024: 0,9 %; leta 2023: 0,7 %). Med drugimi težavami (leta 2024: 1,8 %; leta 2023: 1,8 %) ravnatelji omenjajo težave z novo aplikacijo MVI, težave z zamujanjem učencev in nesmiselnost vpogledov, ki se jih starši ne udeležujejo.

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta

V osnovnih šolah lahko poleg obveznega tretjega predmeta, ki ga za šole določi ministrstvo, prostovoljno izvedejo tudi NPZ iz katerega od preostalih tretjih predmetov. Obvezni tretji predmet je izvedlo 464 šol, med njimi pa je prostovoljno preverjanje iz vsaj enega dodatnega predmeta izvedlo 59 šol (leta 2024: 14,0 %; 2023: 13,9 %). Od tega je dodatno preverjanje iz enega predmeta izvedlo 29 šol (7,5 %), iz dveh predmetov 27 šol (6,4 %), iz treh predmetov dve šoli (0,5 %), iz vseh štirih predmetov pa ena šola (0,2 %). Na šolah so največkrat izvedli dodatno preverjanje iz fizike in angleščine, sledi zgodovina, redkeje pa so izvedli preverjanje likovne umetnosti in nemščine.

Ocene posredovanih informacij

Ravnatelji so ocenili tudi natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, ki jih posredujejo institucije za izvedbo NPZ (MVI, DK NPZ, Ric, ZRSŠ). Rezultati indicirajo, da so ravnatelji s prejetimi informacijami večinoma zadovoljni. Ocenjeni deleži natančnosti, pravočasnosti in nedvoumnosti so za informacije Rica in DK NPZ zelo visoki – v vseh primerih presegajo 98 %. Informacije MVI in ZRSŠ ravnatelji ocenjujejo kot malenkost manj natančne, pravočasne in nedvoumne, a ti deleži kljub temu presegajo 90 %. Deleži so v glavnem primerljivi s prejšnjimi leti, manjši upad je zgolj pri informacijah MVI. Ravnatelji posredovane informacije v najvišjem deležu ocenjujejo kot natančne (leta 2024: 96,8 %; leta 2023: 97,7 %), nato kot pravočasne (leta 2024: 96,5 %; leta 2023: 97,4 %), malenkost manj pa kot nedvoumne (leta 2024: 95,9 %; leta 2023: 96,8 %).

Sodelovanje z institucijami za vodenje NPZ

V nadaljevanju so ravnatelji na lestvici od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično) ocenili sodelovanje z institucijami za vodenje NPZ, ocene pa so lahko dodatno utemeljili s komentarji. Najvišjo oceno so namenili Ricu (leta 2024: 4,7; leta 2023: 4,6), sledita DK NPZ (leta 2024: 4,4; leta 2023: 4,3) in ZRSŠ (leta 2024: 4,4; leta 2023: 4,2) ter z nekoliko nižjo oceno MVI (leta 2024: 4,1; leta 2023: 4,2). Utemeljitev teh ocen so ravnatelji pospremili z večinsko pozitivnimi komentarji, ki navajajo korektnost, pravočasnost in učinkovito reševanje težav. Opaznejši delež kritik so namenili zgolj aplikaciji MVI – *Vpis v srednje šole in dijaške domove, OŠ modul Prijava na NPZ*.

Uporabnost dokumentov in programov za NPZ

Ravnatelji so na lestvici od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično) ocenili tudi uporabnost dokumentov in programov za NPZ. Najvišjo povprečno oceno so namenili *Koledarju NPZ* (leta 2024: 4,7; leta 2023: 4,7). Ocenjujejo ga kot ustreznega, uporabnega in natančnega, manjši del ravnateljev pa opozarja na obsežnost koledarja. Z isto oceno (leta 2024: 4,7; leta 2023: 4,6) so ravnatelji ocenili tudi *Navodila za izvedbo NPZ*. Tudi navodila ocenjujejo kot uporabna, nedvoumna in natančna, v sicer maloštevilnih kritikah pa so opozorili na obsežnost navodil. Nekoliko nižjo povprečno oceno so ravnatelji namenili *Informacijam za učence in starše* (leta 2024: 4,4; leta 2023: 4,4). Publikacijo ocenjujejo kot pregledno in informativno, manjšina ravnateljev pa meni, da je preobsežna in da je starši ne berejo. Ugotavljamo tudi, da starše oziroma učence s publikacijo seznani kar 94,4 % ravnateljev. Malenkost nižje so ravnatelji ocenili *Letno poročilo o izvedbi NPZ* (leta 2024: 4,2; leta 2023: 4,3). Zanj menijo, da je natančno, uporabno in koristno pri pripravi šolske evalvacije. Ravnatelji so najnižje ocenili program *Vpis v srednje šole in dijaške domove, OŠ modul Prijava na NPZ* (3,8). Pri tem opozarjajo na težave pri prijavi v program, pri uvozu in izvozu ocen ter tiskanju potrdil. Prav tako sporočajo, da so imeli težave s funkcionalnostjo programa in uporabniško izkušnjo.

Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami

Da je v letošnjem letu na njihovi šoli potekalo prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami, poroča znaten delež ravnateljev (leta 2024: 92,8 %; leta 2023: 93,8 %). Na petstopenjski lestvici so ocenili posamezne vidike prilagojenega izvajanja NPZ. Najvišjo oceno (leta 2024: 4,5; leta 2023: 4,5) so namenili sodelovanju Rica s šolo. Ravnatelji sodelovanje ocenjujejo kot korektno in ažurno. Malenkost nižjo oceno so namenili prilagoditvam preizkusov znanja (leta 2024: 4,4; leta 2023: 4,3). Za prilagoditve menijo, da so ustrezne, medtem ko (sicer manjšinske) kritike opozarjajo na nezadostnost prilagoditev. Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami so ocenili s povprečno oceno 4,3 (leta 2023: 4,4). Polovica komentarjev o obrazcu poudarja, da je pregleden in dobro delujoč, medtem ko druga polovica izpostavlja njegovo kompleksnost in nefleksibilnost.

Analiza dosežkov učencev na NPZ

Med trditvami o analizi dosežkov učencev na NPZ imajo najvišji delež strinjanja (> 95 %) trditve, da na šolah analizirajo dosežke NPZ svojih učencev (leta 2024: 99,3 %; leta 2023: 99,6 %), da pri tem sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se je preverjal (leta 2024: 95,7 %; leta 2023: 95,1 %), in da ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ učitelji upoštevajo pri načrtovanju dela za naslednja šolska leta (leta 2024: 95,9 %; leta 2023: 96,5 %).

Delež strinjanja med 80 in 90 % najdemo pri trditvah, da na šolah analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (leta 2024: 89,0 %; leta 2023: 87,6 %), da je analiza del procesa samoevalvacije na šoli (leta 2024: 85,1 %; leta 2023: 84,8 %) in da ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v *LDN* in *Razvojni načrt šole* (leta 2024: 81,1 %; leta 2023: 82,3 %).

Ravnatelji se najmanj strinjajo s trditvama, da analizo dosežkov pri NPZ predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ v 6. razredu (leta 2024: 65,5 %; leta 2023: 66,7 %) in da pri analizi dosežkov sodeluje celoten učiteljski zbor (leta 2024: 64,0 %; leta 2023: 58,7 %).

Analiza kakovosti izkazanega znanja pri NPZ s programom OrKa

Naslednji sklop se je nanašal na vprašanja o programu OrKa, ki učiteljem in ravnateljem omogoča vpogled v dosežke NPZ za učence njihove šole, primerjavo teh s populacijo v celotni Sloveniji in izračun različnih analiz. Program OrKa pozna širok krog ravnateljev, ta delež pa se v zadnjih letih vztrajno povečuje (leta 2024: 90,5 %; leta 2023: 88,7 %; leta 2022: 84,8 %). Na lestvici od 1 do 5 so ravnatelji enostavnosti uporabe programa namenili razmeroma visoko povprečno oceno (leta 2024: 4,2; leta 2023: 4,2). Malenkost nižje so ocenili trditev, da je priprava analiz o dosežkih preprosta (leta 2024: 4,1; leta 2023: 4,2). Da lahko pripravijo vse analize, ocenjuje večina vseh ravnateljev (leta 2024: 91,7 %; leta 2023: 92,3 %). Priročnik za uporabo programa OrKa pozna nekoliko manj ravnateljev, a se ta delež napram prejšnjim letom povečuje (leta 2024: 82,9 %; leta 2023: 80,4 %; leta 2022: 79,3 %). Ravnatelji so razmeroma naklonjeni udeležbi na izobraževanjih za program OrKa, pri tem pa predlagajo predvsem izobraževanje za učitelje po posameznih predmetih in izobraževanje za celoten učiteljski zbor.

Drugi komentarji

Na koncu ankete so ravnatelji imeli možnost, da podajo tudi druge komentarje o NPZ. Ti komentarji so precej raznoliki. Ravnatelji se zahvaljujejo za organizacijo in izvedbo NPZ, nekateri pa so izrazili podporo NPZ (v vseh triadah). Podobno kot v prejšnjih letih še poudarjajo, da se mora povečati teža oz. pomen NPZ. Preostali predlogi vključujejo še izvedbo NPZ nekoliko prej, želje po poenostavitvah postopka NPZ, uravnavanje težavnosti preizkusov NPZ med predmeti in med leti ipd.

Ric se iskreno zahvaljuje vsem ravnateljem, ki so s sodelovanjem v anketi pomembno pripomogli k izboljšanju izvedbe NPZ v prihodnje.

6 UGOTOVITVE IN OCENE DRŽAVNE KOMISIJE ZA VODENJE NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2023/2024

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda

Preizkus v okviru nacionalnega preverjanja znanja iz **slovenščine** je opravljalo 20.692 učencev. Skupni dosežek na preizkusu je bil 45,88 odstotne točke (standardni odklon je bil 20,99 odstotne točke). Primerjava dosežkov po spolu tudi letos kaže na nekoliko večjo uspešnost učenk v primerjavi z učenci. Uspešnost učenk je vidna predvsem v večjem deležu učenk v primerjavi z učenci pri dosežkih od približno 65 odstotnih točk naprej in hkrati v manjšem deležu učenk v primerjavi z učenci pri dosežkih pod 40 odstotnimi točkami. Po primerjavi povprečnih dosežkov med regijami je bil najnižji povprečni dosežek izmerjen pri učencih Obalno-kraške regije (41,74), najvišji pa pri učencih Osrednjeslovenske regije (48,72). Razlika med najnižjim in najvišjim povprečnim dosežkom je 6,98 odstotne točke (to je nekoliko več kot lani, ko je razlika med najvišjim in najnižjim dosežkom v regijah znašala 6,15 odstotne točke).

Nacionalno preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravljalo 66 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom, kar sta 2 učenca manj kot lani. Povprečni dosežek je bil 56,63 odstotne točke in standardni odklon 14,04 odstotne točke. Naloge NPZ iz italijanščine je reševalo 32 učencev in 34 učenk. Kar zadeva spol, je dosežek učencev nižji, vendar je enako razpršen kot dosežek učenk (učenci: najnižje število doseženih odstotnih točk je 23, najvišje pa 80; učenke: najnižje število doseženih odstotnih točk je 30, najvišje pa 88 odstotnih točk). Preizkus se izvede samo v Obalno-kraški regiji.

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 26 učencev dvojezičnih osnovnih šol, ki so dosegli povprečno 71,35 odstotne točke, standardni odklon je 21,1 odstotne točke. Število učencev, pri katerih se je na NPZ v 6. razredu preverjalo znanje madžarščine, je spet nekoliko naraslo (v šolskem letu 2021/2022 je bilo le 15 učencev, v šolskem letu 2022/2023 pa 21 učencev), še vedno pa je precej nižje, kot je bilo leta 2007/2008 (38 učencev). Učenci so na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine v 6. razredu dosegli občutno boljši povprečni dosežek kot v zadnjih treh letih po covidu-19. Pred časom covida-19 se je povprečni dosežek gibal med 60 in 70 odstotnimi točkami, po letu 2020 pa je zelo upadel. Ker je NPZ iz madžarščine ob koncu drugega obdobja opravljalo malo učencev v eni regiji, analize po spolu in regijah niso smiselne.

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je opravljalo 20.290 učencev, ki so v povprečju dosegli 64,79 odsotne točke. Standardni odklon dosežkov je 25,43 odstotne točke. Čeprav dosežki pri NPZ med leti (zaradi neumerjenosti lestvic dosežkov) niso neposredno primerljivi, posplošene primerjave z dosežki iz prejšnjih let ponovno nakazujejo na višje povprečne dosežke učencev v zadnjem obdobju, kot so bili v preteklosti (povprečni dosežek v letu 2017/2018 je bil 51,06 odstotne točke, 2018/2019 51,29 odstotne točke, 2020/2021 66,84 odstotne točke, 2021/2022 63,46 odstotne točke in v letu 2022/2023 68,69 odstotne točke). Ker empirični podatki, s katerimi bi lahko nedvoumno razložili ta dosežek, niso na voljo, lahko povzamemo nekaj možnih dejavnikov, ki so morebitni razlog

za izboljšanje skupnih dosežkov in jih je navedla PK za NPZ iz angleščine: gre za četrto generacijo učencev, ki so v celoti imeli obvezen pouk angleščine od 2. razreda naprej, torej so se začeli učiti tujega jezika dve leti bolj zgodaj kot prejšnje generacije, večina učencev pa je bila tudi vključena v pouk izbirnega predmeta angleščine že od 1. razreda naprej. S tem se je 93,1 % učencev angleščino učilo tri leta več kot prejšnje generacije. Predvidevamo pa lahko, da so učenci v digitalnem okolju tudi bolj izpostavljeni vsebinam v angleščini kot prejšnje generacije. Tudi v letošnjem šolskem letu, podobno kot v letih prej, večjih razlik pri dosežkih iz angleščine med učenci in učenkami ne opažamo. V razporeditvi dosežkov po regijah pa opažamo, da se na prvih treh mestih že več let izmenjujejo Podravska, Pomurska in Osrednjeslovenska regija. Najnižje povprečne dosežke so dosegli učenci Goriške in Primorsko-notranjske regije. Med prvo (Podravsko) in zadnjo (Primorsko-notranjsko) regijo smo tokrat izmerili 8,77 odstotne točke razlike.

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 470 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 62,46 odstotne točke (standardni odklon je bil 21 odstotnih točk). Maksimalno število točk sta dosegla ena učenka in en učenec. Najmanjše število doseženih točk je bila 1 točka, kar je dosegel en učenec. Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke za spoznanje uspešnejše od učencev. Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 433 učenci in učenkami iz 29 šol, sledi Podravska regija z 29 učenci in učenkami iz dveh šol, v Koroški regiji pa je preizkus NPZ iz nemščine v 6. razredu pisalo 8 učencev in učenk iz ene šole. Ker so razlike med številom učencev in učenk ter številom vključenih šol med regijami zelo velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Nacionalno preverjanje znanja iz **matematike** je opravljalo 20.883 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 49,11 odstotne točke, standardni odklon je bil 20,64 odstotne točke. Vse možne točke je doseglo 11 učencev, medtem ko je 26 učencev doseglo nič točk. Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, iz česar lahko sklepamo, da v povprečju med spoloma v znanju matematike ni bistvenih razlik. To je podobno kot v prejšnjih letih. V povprečju so največ točk dosegli učenci Osrednjeslovenske (51,31 odstotne točke), Podravske (49,42 odstotne točke), Gorenjske (49,39 odstotne točke) in Jugovzhodne regije (49,12 odstotne točke), najnižje dosežke pa so imeli učenci Obalno-kraške regije (43,84 odstotne točke).

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda

Nacionalno preverjanje znanja iz **slovenščine** je opravljalo 19.911 učencev. Skupni povprečni dosežek na preizkusu je bil letos 56,38 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,28 odstotne točke). Vse možne točke je doseglo 10 učencev. Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos v povprečju uspešnejše kot učenci. Kot prejšnja leta je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od približno 60 odstotnih točk naprej. Nižje število točk je v povezavi s tem doseglo več učencev kot učenk. Najnižji povprečni dosežek so imeli učenci v Obalno-kraški regiji (51,54 odstotne točke), najvišjega pa v Osrednjeslovenski (58,53 odstotne točke) in Gorenjski (57,53 odstotne točke) regiji. Učenci Osrednjeslovenske in Gorenjske regije že nekaj let zapored dosegajo najvišji skupni povprečni dosežek. Razlika med najvišjim in najnižjim regijskim povprečnim dosežkom v letošnjem letu je 6,99 odstotne točke, kar je nekoliko manj kot lani, ko je znašala 7,14 odstotne točke.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **italijanščine** je pisalo 57 učencev iz treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom, kar je 6 učencev več kot lani. Učenci so dosegli povprečno 50,56 odstotne točke (standardni odklon je bil 14,48 odstotne točke). NPZ iz italijanščine je opravljalo 27 učencev in 30 učenk. Porazdelitev dosežkov učenk je asimetrična v smeri višjih dosežkov. V zgornji desetini dosežkov, tj. med 6 dosežki (od 57), je 5 dosežkov učenk in 1 dosežek učenca. Tudi mediana odstotnih točk nakazuje na večjo uspešnost učenk. Mediana odstotnih točk učencev znaša 47 odstotnih točk, medtem ko je mediana odstotnih točk za učenke 50 odstotnih točk. Preizkus se izvede samo v Obalno-kraški regiji.

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 20 učencev dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so dosegli povprečno 69,17 odstotne točke. Preizkus je opravljalo več učencev kot v prejšnjih letih (v šolskem letu 2022/2023 12 učencev, v šolskem letu 2021/2022 14 učencev). Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato analize po spolu in regijah niso smiselne. Učenci so na letošnjem nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine dosegli občutno višji povprečni dosežek (za okoli 20 odstotnih točk višjega) kot prejšnja generacija in so tako po uspešnosti primerljivi z generacijami v zadnjih desetih letih (povprečje od 56,82 do 68,81 odstotne točke).

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je opravljalo 4.785 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 59,26 odstotne točke (standardni odklon 23,77 odstotne točke). Čeprav o tem ni mogoče sklepati neposredno, pa iz podatka o nekoliko večjem standardnem odklonu v primerjavi z drugimi predmeti vendarle smiselno izhaja ugotovitev, da so razlike med učenci pri dosežkih velike in izhajajo iz dejanskih razlik v znanju angleščine. Tudi letošnja analiza dosežkov glede na spol kaže, da med učenkami in učenci ni bistvenih razlik. Dosežki po različnih regijah kažejo, da so letos najvišji povprečni dosežek imeli učenci Osrednjeslovenske (61,72 odstotne točke) in Gorenjske regije (60,57 odstotne točke). Najnižje povprečne dosežke pa so imeli učenci Posavske regije (53,09 odstotne točke). Razlika med najvišjim in najnižjim regijskim dosežkom je 8,63 odstotne točke.

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 132 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 51,41 odstotne točke (standardni odklon je bil 17,77 odstotne točke). En učenec je dosegel vse možne točke. Najmanjše število doseženih točk je bilo 12 točk, dosegel jih je en učenec. Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so tako največ kot najmanj točk dosegli učenci. V intervalu od približno 40 odstotnih točk do 80 odstotnih točk pa so bolj uspešne učenke. NPZ iz nemščine v 9. razredu so pisali učenci v treh regijah, in sicer v Pomurski, Podravski in Koroški. Številčno bolj zastopana je Pomurska regija s 111 učenci iz šestih šol. V Koroški regiji je NPZ iz nemščine opravljalo 20 učencev iz ene šole, v Podravski regiji pa en učenec. Ker so razlike med številom učencev in številom vključenih šol med regijami velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Naloge v preizkusu nacionalnega preverjanja znanja iz **matematike** je reševalo 19.860 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 43,76 odstotne točke, standardni odklon je bil 21,74 odstotne točke. Vse možne točke je doseglo 24 učencev, nič točk pa 74 učencev. Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, iz česar lahko sklepamo, da v znanju matematike med spoloma ni bistvenih razlik. V povprečju so največ točk dosegli učenci Osrednjeslovenske (46,24 odstotne točke) in Gorenjske regije (45,67 odstotne točke), najmanj točk pa učenci Obalno-kraške regije (38,23 odstotne točke). PK za NPZ iz matematike ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk na preizkusu znanja pod pričakovanji. Za takšen rezultat navaja različne možne vzroke. V letošnjem preizkusu ni bilo sidrnih nalog, ki bi bile učencem znane iz preizkusov NPZ v prejšnjih letih. Prav tako letošnji preizkus ni vključeval nalog, s katerimi merimo trend znanja v 6. in 9. razredu, ki bi bile za devetošolce preprostejše. PK za NPZ iz matematike na podlagi analize dosežkov opaža, da imajo učenci težave pri reševanju nalog, ki zahtevajo povezovanje znanja iz različnih matematičnih vsebin. Predlagajo, da učitelji pri utrjevanju povezujejo tudi znanje različnih učnih vsebin ob kompleksnih nalogah, s poudarkom na tem, da učenci matematično znanje uporabijo v novih situacijah.

Nacionalno preverjanje znanja iz predmeta **zgodovina** je opravljalo 4.898 učencev, ki so v povprečju dosegli 46,64 odstotne točke, standardni odklon je 17,07 odstotne točke. Primerjava porazdelitve dosežkov učencev med letoma 2024 in 2021 pokaže, da je letos manj učencev z zelo nizkimi dosežki. Večji je delež učencev s povprečnimi dosežki, medtem ko je delež učencev z nadpovprečnimi dosežki tak kot leta 2021. V povprečju so učenke nekoliko uspešnejše, saj so dosegle 47,7 odstotne točke, učenci pa 45,6 odstotne točke. Delež učenk s povprečnimi in nadpovprečnimi dosežki je večji od deleža učencev s takšnimi dosežki, obenem pa je delež učencev s podpovprečnimi dosežki večji od deleža učenk s takšnimi dosežki. Najuspešnejši so bili učenci Gorenjske regije in Jugovzhodne Slovenije. Temu dosežku so se približali tudi učenci Osrednjeslovenske in Posavske regije, najmanj pa so bili uspešni učenci Obalno-kraške regije.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **fizike** je reševalo 4.889 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 34,3 odstotne točke (standardni odklon 17,71 odstotne točke). Porazdelitev dosežkov po regijah, spolu in šolah ne kaže posebnih odmikov od državnega povprečja. Porazdelitev po spolu je precej simetrična. Primerjave po regijah se ne razlikujejo od primerjav v prejšnjih letih. Povprečni dosežki po regijah so blizu državnega povprečja, najvišji povprečni dosežek so dosegli učenci Goriške regije (40,35 odstotne točke), najnižjega pa učenci Zasavske regije (26,57 odstotne točke). NPZ iz fizike so učenci v letos opravljali ponovno, saj so bili lani dosežki precej nizki (povprečni dosežek 33,44 odstotne točke). Žal se je tudi letos nizek povprečni dosežek ponovil. PK za NPZ iz fizike nizek povprečni dosežek pojasnjuje tudi s tem, da je preizkus znanja vključeval problemsko nalogo, ki v preteklosti običajno ni bila vključena in ki je bila med najslabše rešenimi nalogami. Druga okoliščina, ki je po mnenju PK za NPZ iz fizike razlog za nizek povprečen dosežek, je dejansko slabše znanje vsebin elektrike. Na podlagi nekaterih ponovljenih nalog iz prejšnjih NPZ pa PK za NPZ iz fizike ugotavlja, da je uspešnost učencev podobna in da torej ne moremo – razen za vsebino elektrika – govoriti o manj znanja kot ob prejšnjih preverjanjih.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **likovne umetnosti** je opravljalo 4.606 učencev. Povprečno število doseženih točk je bilo 50,24 odstotne točke, standardni odklon je bil 16,55 odstotne točke. Prvi del preizkusa je obsegal naloge, s katerimi se je preverjalo doseganje kognitivnih ciljev in standardov znanja s področij oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje) in oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura). Drugi del preizkusa je sestavljala likovna naloga, pri kateri so učenci izdelali risbo s svinčnikom. Porazdelitev dosežkov samo pri likovni nalogi kaže, da kar 363 (7,89 %) učencev ni doseglo nobene točke pri risbi s svinčnikom. Učenke so bile v povprečju uspešnejše, saj njihov povprečni dosežek znaša 54,7 odstotne točke, povprečni dosežek učencev pa je 46,0 odstotne točke. Najvišje povprečje so dosegli v Primorsko-notranjski regiji. Nadpovprečne dosežke so dosegli tudi v Osrednjeslovenski regiji, Jugovzhodni Sloveniji in Koroški regiji, najnižje dosežke pa v Obalno-kraški regiji.

Nacionalno preverjanje znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu 6. razreda

Preizkus znanja iz **slovenščine** je opravljalo 120 učencev. Učenci so v povprečju dosegli 58,15 odstotne točke (standardni odklon je 19,52 odstotne točke). Preizkus znanja iz slovenščine je letos opravljalo malo manj učencev kot lani, hkrati pa letošnje število pomeni tudi malo manj kot polovico vseh šestošolcev v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom. Učenci so bili tudi tokrat uspešnejši pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa kot pri reševanju nalog, vezanih na umetnostno besedilo. Preverjanja znanja iz slovenščine se je udeležilo 33 učenk in 87 učencev. V povprečju so bile učenke nekoliko bolj uspešne kot učenci. Dosežek pod 50 odstotnimi točkami je bil izmerjen pri 9 učenkah in kar 28 učencih. Najvišji dosežek (90 odstotnih točk) sta dosegla dva učenca, hkrati pa je tudi najnižji dosežek (6 odstotnih točk) dosegel učenec. Primerjava dosežkov učencev med regijami ni smiselna, saj se je za prostovoljno preverjanje v posamezni regiji odločilo zelo različno število učencev. Razvidno pa je, da se je največ učencev odločilo za preverjanje v Osrednjeslovenski regiji in najmanj v Koroški in Primorsko-notranjski regiji, v katerih se je preverjanja udeležil le po en učenec.

Preizkusa znanja iz **matematike** se je udeležilo 127 učencev od prijavljenih 146 učencev. Učenci so povprečno zbrali 60,03 odstotne točke (standardni odklon je 17,73 odstotne točke). Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek, 98 odstotnih točk, so dosegli 4 učenci. Preizkus preverja tri vsebinska področja: geometrijo in merjenje, aritmetiko in algebro ter druge vsebine. Učenci so bili uspešnejši pri geometriji in merjenju, nekoliko manj pri aritmetiki in algebri ter drugih vsebinah. Zaradi različnega števila nalog znotraj vsakega posameznega vsebinskega področja so dosežki delno primerljivi. Med udeleženci je bilo 89 učencev in 38 učenk. Povprečni dosežki učencev (62,1 odstotne točke) so nekoliko višji od povprečnih dosežkov učenk (55,2 odstotne točke). Preverjanja so se udeležili učenci iz dvanajstih regij. V Koroški in Primorsko-notranjski regiji se je preverjanja udeležil le po en učenec iz posamezne šole. V Osrednjeslovenski regiji je preizkus opravljalo največ učencev. V regijah je število šol in učencev zelo različno, zato primerjave dosežkov med regijami niso smiselne.

Nacionalno preverjanje znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu 9. razreda

Preizkus znanja iz **slovenščine** je opravljalo 106 učencev iz 30 šol. V povprečju so dosegli 61,06 odstotne točke (standardni odklon je 14,70 odstotne točke). V prvem delu so učenci reševali naloge ob neumetnostnem besedilu, pri katerem so v povprečju dosegli 61,2 odstotne točke. V drugem delu preizkusa je bilo izhodišče umetnostno besedilo. Učenci so v povprečju dosegli 60,9 odstotne točke. Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 5 točk, kar je bil dosežek enega učenca. Najvišjega možnega števila točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek je bil 45 točk (90 odstotnih točk), dosegla pa sta ga dva učenca. Preverjanje znanja je opravljalo 35 učenk in 71 učencev. Učenke so bile nekoliko uspešnejše, saj je povprečni dosežek učenk 62,6 odstotne točke, učencev pa 60,3 odstotne točke. Pod 50 odstotnimi točkami so dosežki 17 učencev in treh učenk. Tudi višji dosežek so dosegle v večjem deležu učenke kot učenci. Dosežke med 50 in 90 odstotnimi točkami je imelo 54 učencev (76,06 %) in 32 učenk (91,43 %). Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je bila tudi v letos udeležba na NPZ v posameznih regijah in šolah zelo različna, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju. V Goriški, Zasavski in Podravski regiji sta se preverjanja udeležila po 2 učenca. Več kot 20 učencev se je preverjanja udeležilo v Osrednjeslovenski in Savinjski regiji.

Preizkus znanja iz **matematike** je opravljalo 107 učencev. V povprečju so dosegli 49,27 odstotne točke. Vseh možnih točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek, 96 odstotnih točk, sta dosegla dva učenca. Najnižji dosežek je bil 10 odstotnih točk, dosegel pa ga je en učenec. Učenci so uspešnejši pri nalogah, ki zahtevajo izpis podatkov iz prikazov in preglednic, in manj uspešni, če naloga zahteva branje, razumevanje in interpretiranje podatkov. Nekoliko slabše so učenci reševali naloge geometrije in merjenja. Malo pod povprečjem so učenci reševali naloge aritmetike in algebre. Pod povprečjem pa so učenci računali sestavljene izraze in reševali kompleksne besedilne naloge. Preverjanje je opravljalo 34 učenk in 73 učencev. Povprečni dosežek učencev (52,2 odstotne točke) je bistveno višji kot povprečni dosežek učenk (42,9 odstotne točke). Dosežkov po regijah ni mogoče primerjati, saj je bilo tudi letos število sodelujočih učencev na NPZ v različnih regijah zelo različno. Preizkus znanja so reševali učenci iz desetih regij, kar je enako kot lani. Največ, 27 učencev je bilo iz Savinjske regije, sledijo ji Osrednjeslovenska regija s 23 učenci in Gorenjska regija s 17 učenci. Najmanj, dva učenca sta imeli Zasavska in Goriška regija.

Preizkus znanja iz **družboslovja** je opravljalo 108 od 126 prijavljenih učencev, ki so dosegli v povprečju 58,35 odstotne točke. Na področju geografije, ki je bilo v preizkusu najbolj zastopano, so v povprečju dosegli 61,17 odstotne točke, na področju zgodovine 46,29 odstotne točke ter na področju domovinske in državljanske kulture in etike 72,33 odstotne točke. Preizkus iz družboslovja je opravljalo 74 učencev in 34 učenk. V splošnem so bili nekoliko bolj uspešni učenci. Tudi najnižje in najvišje število točk so dosežki učencev. Podatki po regijah so zaradi razlik med številom sodelujočih učencev in šol v regijah ter prostovoljnega sodelovanja učencev zgolj informativne narave. PK za NIS ugotavlja, da je vsebina glavni element, ki vpliva na težavnost reševanja, saj so bili učenci glede na indeks težavnosti skoraj enako uspešni pri reševanju nalog na prvi in tretji taksonomski stopnji, malo manj pa so bili uspešni pri reševanju nalog na drugi taksonomski stopnji. Za učence so praviloma lažje naloge izbirnega tipa, pri katerih med danimi možnostmi prepoznavajo pravilni odgovor ali pa med seboj povezujejo, urejajo ali razvrščajo različna dejstva. Tip naloge ne pripomore k uspešnosti reševanja, če je učna vsebina že oddaljena zaradi časa obravnave ali če je specifična in zahtevna. Tudi dodatki, s pomočjo katerih učenci rešujejo naloge, ne pripomorejo vedno k uspešnejšemu reševanju. Nazorne slike so učencem v pomoč, kadar morajo znanje pokazati ob razumevanju tematskih prikazov in branju legend, pa so manj uspešni.

Nekatere ugotovitve in predlogi

Iz poročil predmetnih komisij je mogoče ugotoviti nekatere značilnosti v znanju učencev in oblikovati predloge, ki bi lahko pozitivno vplivali na kakovost poučevanja in usvojenega znanja. V nadaljevanju navajamo nekaj priporočil, ki se nanašajo predvsem na bralno pismenost učencev.

PK za NPZ iz slovenščine nekoliko nižji povprečni dosežek od pričakovanega pri šestošolcih in slabše razumevanje izhodiščnih besedil povezuje s tem, da so bili učenci v času šolanja na daljavo v 3. razredu, ko se utrjuje tehnika branja in se razvija branje z razumevanjem. Če učenci tega ne usvojijo dovolj dobro, imajo težave pri razumevanju različnih besedil tudi v višjih razredih. Zato PK za NPZ iz slovenščine tudi letos učiteljem svetuje, da naj pri učencih razvijajo zmožnost branja z razumevanjem, jih spodbujajo k natančnemu in poglobljenemu branju celotnega (multimodalnega) besedila z upoštevanjem nebesednih prvin ter izčrpnemu odgovarjanju z navajanjem več pravilnih odgovorov. Pri pouku naj ob obravnavi različnih besedil na različne načine preverjajo razumevanje besedila in učence spodbujajo k razmišljanju, razlaganju in utemeljevanju odgovorov. Učiteljem še svetuje, da učence postopoma navajajo na samostojno tvorjenje smiselnih, koherentnih in jezikovno pravilnih besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini). S tem učenci razvijajo tudi zmožnost (kritičnega) mišljenja in smiselnega ubesedovanja misli. Učitelji naj učence pri pouku spodbujajo k učinkoviti rabi različnih (spletnih) priročnikov. Tudi PK za NPZ iz matematike opozarja na pomen bralne pismenosti učencev in pri tem zapiše, da naj učenci ob reševanju besedilnih nalog uporabljajo strategije branja z razumevanjem in različne strategije reševanja. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko tudi preverijo rešitev in jo morebiti izločijo kot nepravilno. Na pomanjkljivo bralno pismenost učencev opozarja tudi PK za NPZ za NIS. Pri matematiki so ugotovili, da učenci besedilne naloge rešujejo uspešneje, če je podatkov malo in so neposredno zapisani ter omogočajo izračun končnega rezultata v enem koraku. Pri slovenščini pa, da se število nepravilnih odgovorov poveča pri nalogah, ki zahtevajo vračanje v besedilo in natančno branje besedila. Zato učiteljem svetujejo, da učence spodbujajo k večkratnemu branju istega besedila in ponovnemu vračanju k prebranemu besedilu ob reševanju nalog.

Za boljše znanje učencev je bistvenega pomena, da šola deluje kot celota, da učitelji v vseh vzgojno-izobraževalnih obdobjih in pri različnih predmetih sodelujejo, si izmenjujejo informacije, skupaj analizirajo dosežke učencev na NPZ, spremljajo njihov napredek in na tej podlagi načrtujejo nadaljnje delo. Z vidika šolskega sistem pa je pomembno, da se pri načrtovanju nadaljnjih sprememb natančno proučijo podatki nacionalnega preverjanja znanja in tudi različnih mednarodnih raziskav znanja, ki nam že več let dajejo zelo podobna sporočila o tem, na katerih področjih učenci pri nas ne dosegajo zadovoljivih dosežkov. Hkrati pa je pomembno tudi, da se omogočijo in finančno podprejo nadaljnje analize, ki bi omogočile vpogled v dejavnike, ki bi lahko pojasnili sedanje stanje. V zvezi z dosežki pri NPZ se postavljajo relevantna vprašanja, kot je na primer, zakaj se je razlika med učenci, ki so že leta 2021, ko so bili v 6. razredu, opravljali NPZ kot učenci s posebnimi potrebami, do leta 2024, ko so opravljali NPZ kot učenci s posebnimi potrebami v 9. razredu, v zadnjem triletju osnovne šole v primerjavi z dosežki večinske populacije pri slovenščini povečala za približno tri standardizirane točke, pri matematiki pa za dobro standardizirano točko in pol. Zakaj so dosežki učencev iz Goriške regije pri NPZ iz angleščine na med najnižjimi že več let zapored? Zakaj so pri slovenščini povprečni dosežki učencev vsako leto nižji, kot so povprečni dosežki učenk? Zakaj so dosežki učencev iz fizike že drugo leto zapored precej nižji, kot so povprečni dosežki pri drugih predmetih? Z analizo dosežkov učencev na NPZ je mogoče identificirati stanje, za ugotavljanje vzrokov za tako stanje pa je treba pridobiti dodatne podatke.

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2023/2024

7. maj 2024	torek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
9. maj 2024	četrtek	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
13. maj 2024	ponedeljek	NPZ iz tujega jezika za 6. razred NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred

14. junij 2024	petek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 9. razreda
24. junij 2024	ponedeljek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 6. razreda

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije

dr. Janez Vogrinc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta

dr. Mojca Štraus, namestnica, Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje

Peter Jenič, član, Srednja elektro-računalniška šola in tehniška gimnazija Novo mesto

dr. Stanka Lunder Verbič, članica, Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje (do 29. 3. 2024)

Jerneja Bone, članica, Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje (od 29. 3. 2024)

mag. Marko Primožič, član, Osnovna šola Škofja Loka

mag. Janja Remšak, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport

mag. Mariza Skvarč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica

dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja*

Slovenščina

dr. Lara Godec Soršak, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta

Matejka Tirgušek, glavna ocenjevalka (9. r.), Javni vzgojno-izobraževalni zavod, II. osnovna šola Rogaška Slatina

Vanja Jesenek, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Sladki Vrh

Nina Bradić, članica, Osnovna šola Spodnja Šiška, Ljubljana

Gordana Rodinger, članica, Osnovna šola Pesnica

Sabina Grabar, članica, Osnovna šola Martina Konšaka Maribor

Anja Benko, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec

Vanja Kavčnik Kolar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Italijanščina

dr. Sergio Crasnich, predsednik, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Lorena Chirissi, glavna ocenjevalka (9. r.), Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper

Sonia Mugherli Imperl, glavna ocenjevalka (6. r.) , Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro, Piran

Paolo Pozzi, član, Scuola elementare Dante Alighieri, Izola

Madžarščina

Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Ilona Zadravec Szekeres, glavna ocenjevalka (9. r.), Dvojezična osnovna šola Genterovci
Beatrix Fekonja, glavna ocenjevalka (6. r.), Dvojezična osnovna šola Dobrovnik
Valika Balaskó, članica, Dvojezična osnovna šola I Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut, Budimpešta, Madžarska
Elizabeta Gaál, članica, Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci

Angleščina

dr. Karmen Pižorn, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
mag. Miha Vrčko, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola narodnega heroja Maksa Pečarja, Ljubljana Črnuče
Darinka Šaubah Kovič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana (do 1. 6. 2024)
Mina Mazouzi, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Kajetana Koviča, Radenci (od 1. 6. 2024)
Erika Golob, članica, Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, Ljubljana
Maja Kovačič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj
Aleksandra Velenšek, članica, Osnovna šola Frana Kranjca, Celje
Renata Žetko, članica, Osnovna šola Stopiče
Ruby Mihaela Korelec, konzulentka (s. p.)

Nemščina

dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Monika Krančič, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola I Murska Sobota
Renata Jakič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola in vrtec Apače
Breda Premzl, članica, Osnovna šola Starše
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika Maribor
Nina Grum, članica, Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, Ljubljana
Marta Trafela, članica, Osnovna šola Žetale
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta

Matematika

dr. Alenka Lipovec, predsednica, UM, Pedagoška fakulteta
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola Rada Robiča Limbuš
Boštjan Repovž, glavni ocenjevalec (6. r.), Osnovna šola Krmelj
Urška Čarni, članica, Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, Ljubljana
Nermin Bajramović, član, Osnovna šola heroja Rajka Hrastnik
Melita Gorše Pihler, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Klavdija Cof Mlinšek, članica, Osnovna šola Vodice
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Fizika

dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta

Samo Zanjkovič, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Ivana Cankarja Ljutomer

Alex Wirth, član, Zavod RS za šolstvo, OE Celje

Vesna Harej, članica, Osnovna šola Dravlje, Ljubljana

Biologija

dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta

mag. Bernarda Sopčič, članica, Osnovna šola Polzela

Valerija Krivec, članica, Osnovna šola Žetale

mag. Minka Vičar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Kemija

dr. Iztok Devetak, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta

Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana

mag. Tjaša Kampos, članica, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale

dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto

Geografija

dr. Blaž Repe, predsednik, UL, Filozofska fakulteta

Sandi Šarman, član, Osnovna šola Hudinja

Bojan Hozjan, član, Dvojezična osnovna šola I Lendava

Anita Kaube, članica, Osnovna šola Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru

Tinkara Mihačič, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper

Borut Stojilković, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (do 9. 10. 2023)

Manca Poglajen, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (od 9. 10. 2023)

Zgodovina

dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Filozofska fakulteta

Pia Ernestini, članica, Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola

Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Tatjana Sabo, članica, Dvojezična OŠ I Lendava

Dušan Snoj, član, Osnovna šola Preserje

Elissa Tawitian, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika

Likovna umetnost

dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta

Andrej Velikonja, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Sladki Vrh

Vlasta Henigsman, članica, Osnovna šola Belokranjskega odreda Semič

Natalija F. Kocjančič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Glasbena umetnost

dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo
Zlatka Terlevič, članica, Osnovna šola Prežihovega Voranca Maribor
Inge Breznik, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Anamarija Krvišek Zavec, članica, Osnovna šola Turnišče
Mira Prel, članica, učiteljica v pokoju

Šport

dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport
Špela Bergoč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Zlatka Gasparič, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale
Aleš Tuhtar, član, Osnovna šola Sava Kladnika Sevnica

Domovinska in državljanska kultura in etika

dr. Damjan Mandelc, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
dr. Marinko Banjac, član, UL, Fakulteta za družbene vede
Dejan Kokol, član, Osnovna šola Gornja Radgona
mag. Klavdija Šipuš, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Mag. Jana Zadravec, članica, Osnovna šola Franca Rozmana Staneta Maribor

Tehnika in tehnologija

dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Samo Lipovnik, član, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje
Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žnideršiča, Ilirska Bistrica

* člani so bili imenovani 25. 11. 2021

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom

dr. Mojca Lipec Stopar, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta

mag. Aleksander Vališer, glavni ocenjevalec (9. r.), Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje

Maja Garbajs, glavna ocenjevalka (6. r.), Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje

Maja Poljanšek, članica, Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik

Milena Gvardjančič, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika

mag. Gregor Skumavc, član, Osnovna šola Antona Janše Radovljica

Nada Grčar, članica, Osnovna šola Roje, Domžale

Katja Nađ, članica, Dvojezična osnovna šola I Lendava

dr. Darja Plavčak, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (do 1. 3. 2024)

Dragana Žunič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (od 1. 3. 2024)

Nina Slanšek Slokan, članica, Osnovna šola Glazija, Celje

Nataša Brljavac, članica, Center za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan

* člani so bili imenovani 7. 10. 2022